

2001 INFORME

sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

2001 INFORME

sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

PRESENTACIÓN

De conformidade co disposto na Lei reguladora do Consello, e por décimo ano consecutivo, este organismo fai público o Informe da Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega. É un motivo de satisfacción para esta presidencia a presentación do mesmo, que polo seu contido é xa un referente no eido das relacións laborais.

Cómpre recoñecer e agradecer o exhaustivo traballo feito polos autores do Informe, as aportacións das organizacións con presenza no Consello e o traballo de coordinación técnica e informática que se desenvolveu polo persoal deste organismo.

Espero sinceramente que o contido do mesmo sexa de utilidade para todos aqueles que dun xeito ou outro teñen que ver co mundo laboral e sirva de base para unha mellora constante das variables que nel se recollen. Pola nosa banda, o compromiso de esforzo para manter e se é posible elevar a calidade do que ven a ser o espello da nosa realidade sociolaboral.

Novembro de 2002

Demetrio Fernández López
Presidente do Consello Galego de
Relacións Laborais

Autores

Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Social

Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social

Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia

Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa

O capítulo 7, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por

Carmen Cabanas Carlín e Lucía Ansedes Domínguez,

funcionarias do Consello Galego de Relacións Laborais

1.1. Crecemento económico

Neste primeiro capítulo analizaremos a evolución en Galicia no ano 2001 de diversas variables macroeconómicas como o PIB, a renda, a balanza comercial ou o IPC. No primeiro apartado achegáronos ó crecemento económico, comezando pola situación nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que sitúalo decorrer económico de Galicia.

1.1.1 Contorno internacional e estatal

No ano 2001 a economía mundial presentou unha clara desaceleración. Rematou o gran dinamismo económico que de 1992 a 2000 rexistrou a economía estadounidense e no segundo e terceiro trimestre (xa antes do atentado do 11-S) baixou o seu PIB, polo que tecnicamente entrou en recesión, o que levou á Reserva federal a aprobar sucesivos recortes do prezo do diñeiro (once en total no ano 2001) ata deixalo no nivel máis baixo dos últimos corenta anos (1,75%).

A Unión Europea baixou á metade do ano anterior a súa taxa de crecemento económico e quedou nun 1,6%; a “eurozona”, pola súa banda, subiu o PIB nun 1,5%. As estimacións de Eurostat son que no último trimestre do ano 2001 baixou o PIB en relación co trimestre anterior nas dúas áreas citadas (nun 0,1% na UE e nun 0,2% na zona euro).

Unha das principais potencias destas dúas áreas (Alemaña) acusou a desaceleración con especial virulencia: creceu só un 0,6% no ano 2001 (fronte ó 3% do ano anterior) e quedou co peor rexistro na evolución do PIB desde 1993; ademais, pechou o ano cun déficit público do 2,6% do PIB (a maior porcentaxe desde o ano 1997) e unha destrución de 130.000 empregos netos. Alemaña entrou en recesión no último trimestre de 2001 (un trimestre despois que os Estados Unidos), tras encadear dous trimestres consecutivos con descenso do PIB.

Xapón segue en plena recesión e os dous últimos trimestres do ano presentou cifras negativas (descensos do PIB do 0,5% no terceiro e do 1,2% no cuarto), como xa ocorrera no segundo trimestre (- 1,2%). Pola súa banda, as economías do sueste asiático sofren tamén os efectos da desaceleración da demanda mundial e en Sudamérica houbo un importante deterioro da situación económico-social en Arxentina e Venezuela, que no ano 2001 non tiveron un efecto-contaxio importante nos outros estados da rexión.

O cadro 1.1 recolle o crecemento económico do último sexenio en dezaseis Estados da OCDE (así como nos conxunto da OCDE, da UE e máis dos estados europeos da OCDE). Sobrancea nese período a suba acumulada do PIB de

Crecemento económico. OCDE⁽¹⁾. 1996-2001

■ Cadro 1.1

	1996	2001
OCDE	103,0	118,8
OCDE Europa	102,1	116,5
Total UE	101,7	116,0
España	102,4	123,8
Alemaña	100,8	110,1
Francia	101,1	116,1
Italia	101,1	111,7
Países Baixos	103,0	121,1
Reino Unido	102,5	117,6
Dinamarca	102,5	115,1
Portugal	103,7	122,6
Austria	102,0	114,7
Suecia	101,1	117,2
Finlandia	104,0	128,9
Suíza	100,3	110,8
Noruega	105,2	118,3
EEUU	103,6	123,7
Canadá	101,5	122,6
Xapón	103,4	106,9

(1) PIB do ano 1995=100

Fonte: OCDE: "Main Economic Indicators"

Finlandia (28,9%), seguida de España (23,8%) e EE.UU. (23,7%), moi por riba do crecemento económico no conxunto da OCDE (18,8%) e máis aínda do dos países europeos da OCDE (16,5%) ou da UE (16%). Se no conxunto da economía mundial a suba do PIB finlandés ou español non ten unha gran repercusión (porque só representan un 0,5% e un 2,9% respectivamente do PIB total da OCDE), a gran importancia do PIB estadounidense no conxunto da OCDE (35,1%) converte a súa desaceleración económica do ano 2001 (e, anque menos, as de Alemaña e Xapón, que no segundo semestre dese ano están en plena recesión) en factor clave para explica-la perda de dinamismo na economía mundial.

O menor crecemento do último sexenio tivérono (entre os países analizados no cadro) Xapón -que só medrou un 6,9% e baixou o PIB no último ano- e Alemaña, Suíza e Italia -nos que a suba acumulada do PIB do sexenio non chegou ó 12%-. España quedou no grupo de estados de maior crecemento económico (cun 23,8%), por riba do aumento medio da OCDE e, sobre todo, dos da UE e dos países europeos da OCDE.

No cadro 1.2 presentémo-las taxas de desemprego de vinte países da OCDE no último sexenio. España segue a ser no ano 2001 o estado con maior taxa de paro da OCDE, pese á importante e continua redución da mesma no período analizado (anque con menos intensidade no último ano). A taxa de desemprego española

Taxas de desemprego⁽¹⁾. OCDE. 1996-2001

■ Cadro 1.2

	1996	2001
OCDE	7,4	6,5
OCDE Europa	10,5	8,3
Total UE	10,8	7,6
España	22,2	13,0
Alemaña	8,9	7,9
Francia	12,3	8,6
Italia	11,7	9,5
Países Baixos	6,3	2,4
Bélxica	9,7	6,6
Luxemburgo	3,0	2,4
Reino Unido	8,1	5,0
Irlanda	11,7	3,8
Dinamarca	6,8	4,3
Portugal	7,3	4,1
Austria	4,3	3,6
Suecia	9,6	5,1
Finlandia	14,5	9,1
Suíza	3,9	2,6
Noruega	4,9	3,6
EEUU	5,4	4,8
Canadá	9,6	7,2
Xapón	3,4	5,0
Australia	8,5	6,7

(1) En medias anuais
Fonte: OCDE: "Main Economic Indicators"

dese ano (13%) é o dobre que a media da OCDE e supera en máis dun 76% á da UE e nun 57% a dos países europeos da OCDE. Os estados que seguen a España en altas taxas de paro son Italia (9,5%) e Finlandia (9,1%). Os de menor taxa de desemprego son os Países Baixos, Luxemburgo e Suíza (todos por baixo do 3%).

■ Cadro 1.3

**Evolución do PIB e dos seus compoñentes⁽¹⁾
Perspectiva do gasto. España. 2000-2001**

Operacións	Ano		2001			
	2000	2001	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV
Gasto en consumo final	4,0	2,8	2,8	2,5	2,6	3,3
- Gasto en consumo final dos fogares	4,0	2,7	2,8	2,4	2,4	3,3
- Gasto en consumo final das ISFLSH	3,0	2,1	4,9	2,3	0,9	0,4
- Gasto en consumo final das AAPP	4,0	3,1	2,8	2,7	3,4	3,6
Formación bruta de capital fixo	5,7	2,5	4,0	2,7	1,8	1,3
Variación de existencias ⁽²⁾	-0,1	0,1	-0,3	0,5	-0,1	0,4
Demanda interna ⁽²⁾	4,3	2,9	2,8	3,1	2,4	3,2
Exportación de bens e servicios	9,6	3,4	9,3	4,0	2,4	-1,3
Importación de bens e servicios	9,8	3,7	7,1	5,8	0,5	1,6
PIB a prezos de mercado	4,1	2,8	3,3	2,5	3,0	2,3

(1) Prezos constantes base 1995, en taxas de crecemento interanuais

(2) Aportación ó crecemento do PIB a prezos de mercado

Fonte: INE. Boletín trimestral de Conxuntura, I/2001

No cadro 1.3 recollémo-las taxas de crecemento interanual de diversos agregados macroeconómicos da Contabilidade Nacional de España (elaborada polo INE) para os anos 2000 e 2001. O PIB español de 2001 reflicte a clara desaceleración do último ano, xa que a súa taxa de crecemento (2,8%) queda 1,3 puntos por baixo da do ano anterior, anque -como vimos anteriormente- moi por riba do crecemento económico na UE (1,6%). Destacarámolos seguintes puntos do decorrer económico español do último ano desde a perspectiva da demanda :

■ O factor fundamental para explica-lo menor crecemento económico español no 2001 respecto do ano anterior foi a evolución da demanda interna que perdeu forza respecto do ano anterior. No tocante á súa composición, o cadro reflicte a desaceleración do gasto en consumo final (que pasou do 4% ó 2,8%) e sobre todo da demanda de inversión (que baixou dun 5,7% a un 2,5%). Ofrecemos no cadro os datos que permiten ós interesados facer un seguimento máis polo miúdo dos tres compoñentes do gasto en consumo final (nos que se ve que o peor comportamento relativo foi o do gasto dos fogares).

■ No tocante ó sector exterior, tivo unha contribución á variación do PIB español do ano 2001 semellante á do ano anterior (-0,1 puntos). Houbo unha clara ralentización no comportamento do comercio exterior español, xa que as exportacións medraron un 3,4% (6,2 puntos menos que no ano anterior) e as importacións fixérono nun 3,7% (6,1 puntos menos que en 2000) .

Examinando o cadro macroeconómico español desde a perspectiva da oferta (cadro 1.4) destacaremos no ano 2001:

■ Cadro 1.4

**Evolución do PIB e dos seus compoñentes
Perspectiva da oferta. España. 2000-2001**

Operacións	Ano		2001			
	2000	2001	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
Ramas agraria e pesqueira	1,5	-0,3	-0,6	-1,8	1,7	-0,6
Ramas enerxéticas	4,0	2,2	5,0	3,3	0,8	-0,4
Ramas industriais	4,0	1,1	0,7	1,2	2,8	-0,2
Construcción	6,3	5,5	5,7	5,6	5,3	5,4
Ramas dos servizos	3,9	3,3	3,3	3,4	3,4	3,2
PIB a prezos de mercado	4,1	2,8	3,3	2,5	3,0	2,3

Fonte: INE. Boletín trimestral de Conxuntura, I/2001

■ A lixeira contracción do sector agro-pesqueiro (-0,3%), despois da achega positiva do ano anterior (1,5%).

■ A importante desaceleración do crecemento das ramas industriais e enerxéticas, que pasan dunha suba do 4% no ano 2000 a un 1,1% e 2,2% respectivamente no último ano.

■ A desaceleración relativamente menor en 2001 da construción (que pasa do 6,3% ó 5,5%, aunque segue a ser o sector de maior crecemento) e dos servizos (do 3,9% ó 3,3%).

1.1.2. Crecemento económico galego

Neste apartado estudiaremos, en primeiro lugar, o crecemento económico galego no ano 2001, o comportamento dos distintos sectores productivos e a comparación coa media estatal; analizaremos tamén os datos por habitante de diversas variables macroeconómicas vencelladas coa produción e a renda. Posteriormente achegarémonos á evolución do PIB ou da renda en Galicia e compararémosla á estatal e á da UE nun período máis amplo.

1.1.2.1. Crecemento do ano 2000

A economía galega continuou desacelerándose progresivamente ó longo dos catro trimestres do ano 2001 (como xa ocorreu no ano anterior). O seguimento da evolución do valor engadido bruto que figura no cadro 1.5 amosa que o ritmo de caída do VEB foi inferior no segundo semestre e no último trimestre de 2001 a taxa de crecemento interanual quedou, cos datos do IGE, no 2,8% (oito décimas menos que no mesmo período do ano anterior).

Valor engadido bruto⁽¹⁾. Galicia. 2001
■ Cadro 1.5

	I T. 01	II T. 01	III T. 01	IV T. 01
Agricultura e Pesca	-0,6	0,6	1,2	1,3
Energía	2,9	-0,1	-2,1	-2,1
Industria	3,5	3,4	3,4	3,7
Construcción	5,7	5,2	4,5	3,7
Servicios de mercado	3,6	3,4	3,4	3,3
Servicios non de mercado	1,9	2,0	2,3	2,3
Non primario	3,6	3,2	3,0	2,9
Total	3,3	3,0	2,9	2,8

(1) Taxas de variación interanuais
Fonte: IGE

O crecemento estatal do VEB no ano 2001 (véxase o cadro 1.6) explicita que tamén se deu un deterioro progresivo nos distintos trimestres.

Valor engadido bruto⁽¹⁾. España. 2001
■ Cadro 1.6

	I T. 01	II T. 01	III T. 01	IV T. 01
Agricultura e Pesca	0,1	-1,6	-1,2	1,5
Energía	4,5	2,9	1,1	0,2
Industria	2,0	1,6	1,0	0,0
Construcción	5,8	5,5	5,4	5,4
Servicios de mercado	3,6	3,5	3,4	3,3
Servicios non de mercado	2,5	2,8	3,1	3,3
Non primario	3,3	3,2	3,0	2,7
Total	3,2	2,9	2,8	2,6

(1) Taxas de variación interanuais
Fonte: INE

A análise desagregada por sectores productivos do crecemento interanual en cada un dos trimestres do ano 2001 do VEB galego e español poden facelo as persoas interesadas en afondar neste tema cos datos do IGE e máis do INE que presentamos nos dous últimos cadros citados.

O cadro 1.7 recolle os datos por comunidades autónomas aportados pola “Fundación de las Cajas de Ahorro para la Investigación Económica y Social” (FUN-CAS). Reflicte que nas comunidades autónomas o crecemento económico no ano 2001 variou entre un 4,07% (Comunidade Valenciana) e un 2,19% (Aragón); ó igual que no ano anterior tódalas comunidades autónomas tiveron un crecemento económico superior á media da Unión Europea ou da OCDE.

■ Cadro 1.7

**Crecemento económico^(*) e variación da poboación.
Por comunidades autónomas. 2000-2001**

	% Crecemento económico				% Variación da poboación	
	Total		Sectores non agrarios		2000	2001
	2000	2001	2000	2001		
Andalucía	5,15	3,78	5,19	4,11	0,54	0,87
Aragón	4,61	2,19	4,70	2,34	-0,13	0,81
Asturias	4,04	2,41	4,11	2,36	-0,33	-0,11
Baleares	4,71	2,87	4,81	2,96	1,23	3,97
Canarias	4,14	2,91	4,37	3,10	1,08	3,79
Cantabria	4,65	3,42	4,79	3,56	-0,01	1,15
C. A Mancha	4,83	2,75	4,91	3,07	0,18	1,35
C. León	4,47	2,66	4,41	3,37	-0,32	0,00
Cataluña	4,61	2,72	4,56	2,78	0,16	1,62
C. Valenciana	5,15	4,07	5,33	4,14	0,43	1,99
Extremadura	5,77	2,42	4,64	2,68	-0,04	0,36
Galicia	4,34	2,73	4,76	2,85	-0,27	0,04
Madrid	4,97	3,37	4,97	3,37	0,04	3,21
Murcia	5,09	3,07	5,51	3,22	0,76	3,57
Navarra	4,83	2,41	4,97	2,56	0,17	2,16
País Vasco	4,10	3,11	4,44	2,94	-0,20	0,13
A Rioxa	4,77	2,62	4,87	2,90	0,09	2,36
Ceuta	4,02	2,54	4,04	2,56	0,58	0,60
Melilla	4,03	2,68	4,03	2,69	0,58	3,81
España	4,76	3,12	4,82	3,25	0,21	1,53

(*) Medido pola variación do valor engadido bruto a prezos constantes

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2001 e marzo/abril 2002

Galicia, cun 2,73% de suba fronte ó 3,12% estatal, quedou no ano 2001 no posto décimo no ranking de crecemento económico das comunidades autónomas (case catro décimas por baixo da suba media estatal) e na posición antepenúltima na clasificación por crecemento da poboación (queda practicamente no nivel do ano anterior, mentres que o crecemento demográfico medio estatal foi do 1,53%).

O crecemento económico galego do ano 2001 dos sectores non agrarios (2,85%) supera nunha décima á suba xeral do VEB na nosa comunidade pero segue co mesmo diferencial por baixo do estatal (0,4 puntos).

Segundo a estimación de FUNCAS só dúas comunidades autónomas tiveron unha evolución da poboación menor que Galicia no ano 2001 (e foron precisamente as mesmas do ano anterior: Asturias e Castela-León). Cómpre insistir en que os países nos que a poboación é menos dinámica -como Galicia nos últimos anos- terán na evolución desta compoñente parte da explicación do mellor comportamento do PIB ou da renda por habitante en relación a outros de máis dinamismo demográfico, porque a evolución destas variables está condicionada pola das dúas das que depende: o valor da produción e o da poboación.

O peor comportamento demográfico de Galicia respecto da media de España a longo prazo foi obxecto de análise en anteriores Informes (ós que remitimos ós interesados) e a evolución ano por ano na última década pode consultarse no cadro 3.1 deste mesmo Informe. A participación da poboación galega na total estatal diminuíu (cos datos de FUNCAS) de 1995 a 2001 en 0,27 puntos (pasou dun 6,92% a un 6,65%). Xa que logo, a igual evolución do PIB en Galicia e España, o PIB por habitante galego “converxerá” nun 3,90% co estatal nese sexenio simplemente pola diferente dinámica demográfica.

Matizado esto, presentamos no cadro 1.8 a clasificación das distintas comunidades autónomas no último bienio en dous índices por habitante: o PIB e a renda familiar dispoñible (segundo o poder de compra). Observamos que nesas variables Galicia gaña no último ano 0,79 e 0,50 puntos respectivamente en comparanza coa media estatal (nun ano no que, como reflicte o cadro 1.7, o crecemento económico galego foi catro décimas inferior ó estatal pero a suba media estatal da poboación multiplicou por 38 o da galega).

■ Cadro 1.8

Índices por habitante do PIB e da renda. Por comunidades autónomas. 2000-2001

Producto interior bruto a prezos de mercado			Renda familiar dispoñible según poder de compra		
	2001	2000		2001	2000
Baleares	130,88	132,40	Aragón	115,25	115,56
Madrid	128,38	130,30	Madrid	115,14	116,96
Navarra	123,60	125,79	Navarra	113,56	115,27
Cataluña	122,23	123,14	A Rioxa	113,31	114,95
A Rioxa	115,99	117,82	Baleares	108,60	111,17
País Vasco	115,41	114,10	Cataluña	108,56	109,34
Aragón	107,12	107,49	País Vasco	107,12	106,83
C. Valenciana	102,14	101,41	Cast. e León	106,41	105,86
España	100,00	100,00	España	100,00	100,00
Cast. e León	92,77	91,74	C. Valenciana	99,53	98,84
Cantabria	92,41	91,98	Cantabria	97,89	97,77
Canarias	90,63	92,31	Galicia	97,17	96,38
Asturias	83,30	82,44	Cast. A Mancha	95,43	94,02
Galicia	83,05	82,26	Ceuta	95,14	94,64
Cast.-La Mancha	82,01	82,08	Asturias	95,01	94,40
Murcia	79,02	80,68	Melilla	94,05	97,85
Ceuta	75,26	74,97	Extremadura	88,54	88,64
Melilla	75,12	77,38	Canarias	86,30	86,11
Andalucía	73,95	72,97	Andalucía	83,57	82,31
Extremadura	70,59	70,25	Murcia	83,20	85,34

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

1.1.2.2 Crecemento do PIB e a renda no período: 1995-2001.

Para que a visión polo miúdo do decorrer anual que se realiza nun Informe destas características non nos faga perde-la perspectiva da tendencia temporal máis ampla na que esta se enxerta, presentamos neste epígrafe os datos de PIB e renda que permiten o seguimento -global e por habitante- nas distintas comunidades autónomas desde 1995.

No cadro 1.9 podemos ollar a evolución nese período en termos de renda familiar bruta dispoñible en paridade de poder de compra. Esta é a variable que amosa o volume das rendas percibidas polos fogares e institucións non lucrativas -excluídas as administracións públicas- residentes en cada comunidade autónoma, tendo en conta o nivel relativo do índice de prezos de consumo de cada unha das comunidades. Non só inclúe achegas que proceden da vía da produción de bens e servizos (coma por exemplo as rendas salariais ou as rendas mixtas -traballo e capital- percibidas polos traballadores por conta propia) senón tamén as prestacións sociais e outras transferencias recibidas polos fogares e institucións non lucrativas. Cómpre lembrar que se exclúen para o seu cálculo as cotas da Seguridade Social e os impostos directos pagados polas familias.

■ Cadro 1.9

Renda familiar bruta dispoñible (Poder de compra)⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 1995-2001

	Renda familiar bruta dispoñible (Poder de compra)		% Variación sobre o ano anterior						Taxas de variación	
	1995	2001	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995-2001	Media anual
Andalucía	7.905.554	63.423,6	2,14	6,21	4,92	4,87	5,79	4,60	26,49	3,99
Aragón	1.769.655	14.146,3	2,49	4,22	4,50	5,62	5,12	2,69	20,54	3,16
Asturias	1.393.090	10.472,8	0,20	3,53	3,69	5,45	4,95	2,68	17,24	2,69
Baleares	1.200.811	9.729,1	3,39	5,57	8,18	10,23	5,12	3,74	39,06	5,65
Canarias	2.054.891	15.713,5	4,64	5,17	7,09	7,80	6,20	6,25	41,64	5,97
Cantabria	716.147	5.381,5	1,50	3,60	5,08	6,91	6,02	3,44	27,28	4,10
C. A Mancha	2.145.253	17.174,1	2,51	4,23	5,16	5,74	5,13	5,07	25,14	3,81
C. León	3.530.722	26.982,4	1,81	4,23	4,80	6,59	5,30	2,67	19,22	2,97
Cataluña	8.652.161	70.469,2	0,53	3,40	5,45	6,36	4,94	3,06	25,50	3,86
C. Valenciana	5.374.941	42.775,1	1,80	5,13	5,83	7,02	5,92	4,91	31,80	4,71
Extremadura	1.171.274	9.739,5	2,38	5,73	5,63	5,91	5,65	2,40	28,61	4,28
Galicia	3.313.483	27.197,2	2,98	4,35	4,60	3,57	4,89	3,02	24,73	3,75
Madrid	7.647.866	63.348,7	1,28	3,60	8,21	6,05	5,39	3,78	33,79	4,97
Murcia	1.286.616	10.134,4	3,59	6,05	5,59	3,76	4,17	3,13	23,87	3,63
Navarra	870.157	6.451,2	1,52	4,21	6,38	3,98	4,64	2,80	27,42	4,12
País Vasco	3.040.820	23.053,5	0,38	3,06	5,77	2,46	2,12	2,55	23,90	3,64
A Ríoxa	408.205	3.140,7	3,83	3,75	5,76	3,92	3,50	3,06	26,59	4,01
Ceuta	99.522	738,2	4,62	3,00	3,64	5,60	4,26	3,30	18,64	2,89
Melilla	89.713	663,2	0,49	1,47	5,64	5,38	2,32	1,92	20,30	3,13
España	52.670.881	420.734,2	1,77	4,44	5,78	5,73	5,16	3,71	27,37	4,11

(1) En millóns de euros constantes de 1995

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

O crecemento acumulativo galego de 1995 a 2001 (22,73%) está por baixo do estatal (27,37%); en taxas medias anuais a diferenza en contra de Galicia é de 0,36 puntos, polo que a suba estatal media anual desta variable superou nun 9,6% á galega no período de análise. Compróbase tamén no seguimento anual que no último quinquenio o crecemento desta magnitude macroeconómica en Galicia foi sempre inferior ó estatal.

Se queremos ve-la evolución do peso relativo de Galicia no total estatal de 1995 ó ano 2001 en poboación e en catro magnitudes económicas moi relevantes para o estudo que andamos a facer neste apartado, o cadro 1.10 constata que a participación porcentual de Galicia é menor que hai seis anos en todas elas.

■ Cadro 1.10

**Participación porcentual das comunidades autónomas.
1995 e 2001**

	Poboación		Emprego		PIB a prezos de mercado		Renda bruta a prezos de mercado		Renda familiar bruta dispoñible (poder de compra)	
	1995	2001	1995	2001	1995	2001	1995	2001	1995	2001
Andalucía	18,10	18,03	14,52	14,77	13,18	13,34	13,10	13,08	15,18	15,07
Aragón	3,00	2,92	3,21	3,16	3,28	3,13	3,38	3,22	3,55	3,36
Asturias	2,75	2,62	2,63	2,35	2,34	2,18	2,39	2,22	2,70	2,49
Baleares	1,92	2,13	2,55	2,66	2,55	2,79	2,40	2,64	2,12	2,31
Canarias	4,00	4,33	4,01	4,38	3,71	3,92	3,40	3,63	3,36	3,73
Cantabria	1,34	1,31	1,28	1,24	1,23	1,21	1,26	1,23	1,28	1,28
C. A Mancha	4,30	4,28	3,89	3,83	3,55	3,51	3,57	3,48	4,15	4,08
C. León	6,36	6,03	6,31	6,14	5,86	5,59	5,90	5,61	6,85	6,41
Cataluña	15,46	15,43	16,91	16,60	19,09	18,85	19,18	19,10	17,01	16,76
C. Valenciana	10,05	10,21	10,20	10,33	10,20	10,43	9,87	10,18	9,82	10,17
Extremadura	2,70	2,61	2,25	2,23	1,81	1,85	1,83	1,85	2,29	2,31
Galicia	6,92	6,65	7,31	6,84	5,64	5,52	5,68	5,58	6,60	6,46
Madrid	12,71	13,08	14,84	15,31	16,55	16,79	16,85	17,08	14,34	15,06
Murcia	2,76	2,90	2,53	2,59	2,24	2,29	2,23	2,27	2,48	2,41
Navarra	1,32	1,35	1,48	1,50	1,67	1,67	1,66	1,66	1,53	1,53
País Vasco	5,31	5,11	5,03	5,03	6,07	5,90	6,26	6,14	5,63	5,48
A Ríoxa	0,67	0,66	0,76	0,74	0,76	0,76	0,75	0,75	0,75	0,75
Ceuta	0,18	0,18	0,15	0,15	0,14	0,14	0,15	0,15	0,19	0,18
Melilla	0,15	0,17	0,14	0,15	0,13	0,13	0,14	0,13	0,17	0,16
España	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

Respecto da posible converxencia ou achegamento de Galicia coa media española no último sexenio nesas variables, a conclusión destes datos é ben evidente: non existe, xa que desde 1995 Galicia baixou a súa participación na xeración do PIB, do VEB ou da renda (bruta ou familiar dispoñible) do conxunto do estado.

Evolución da poboación⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 1995-2001

■ Cadro 1.11

	Nº de habitantes		% do total de España	
	1995	2001	1995	2001
Andalucía	7.167.357	7.403.968	18,10	18,03
Aragón	1.190.118	1.197.428	3,00	2,92
Asturias	1.091.040	1.075.329	2,75	2,62
Baleares	759.246	873.961	1,92	2,13
Canarias	1.585.216	1.776.225	4,00	4,33
Cantabria	528.913	536.329	1,34	1,31
C. A Mancha	1.705.172	1.755.628	4,30	4,28
C. León	2.519.519	2.473.712	6,36	6,03
Cataluña	6.121.753	6.332.413	15,46	15,43
C. Valenciana	3.979.937	4.192.521	10,05	10,21
Extremadura	1.070.380	1.073.111	2,70	2,61
Galicia	2.743.177	2.730.611	6,92	6,65
Madrid	5.036.782	5.367.442	12,71	13,08
Murcia	1.091.784	1.188.335	2,76	2,90
Navarra	524.355	554.229	1,32	1,35
País Vasco	2.104.862	2.099.466	5,31	5,11
A Ríoxa	264.867	270.400	0,67	0,66
Ceuta	69.800	75.694	0,18	0,18
Melilla	58.982	68.789	0,15	0,17
España	39.613.260	41.045.591	100	100

(1) A día 1 de xullo de cada ano

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

A situación cambia se en vez dos datos globais analizámo-los datos por habitante, polo comportamento demográfico máis expansivo no conxunto estatal que en Galicia. Presentamos antes desa análise a evolución da poboación por comunidades autónomas desde 1995, que reflicte que Galicia foi a de maior descenso absoluto de poboación (12.566 habitantes); porcentualmente foi a terceira (cun 3,9% de diminución), tras Castela-León e Asturias.

No cadro 1.12 conséntase que a posición relativa de Galicia subiu 1,79 puntos de 1995 a 2001 en renda bruta por habitante e 1,54 puntos en PIB por habitante pero queda nas dúas por baixo do 84% da media estatal. As porcentaxes de suba da posición relativa galega por habitante nese sexenio son do 2,18% en renda e do 1,89% en PIB (moi por baixo do 3,9% que baixou a poboación galega respecto da española no mesmo período). Tomado como valor 100 a media estatal por habitante en PIB e renda bruta, Galicia avanzou no último ano do 82,26% ó 83,05% en PIB e do 83,06% ó 83,86% en renda bruta.

■ Cadro 1.12

**Evolución dos índices por habitante⁽¹⁾ do PIB e a Renda Bruta.
Por comunidades autónomas. 1995-2001**

	Índice de producto interior bruto por habitante							Índice de renda bruta por habitante						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Andalucía	72,86	72,63	72,79	72,14	71,72	72,97	73,95	72,42	71,94	71,80	70,92	70,43	71,55	72,51
Aragón	109,16	108,63	108,25	107,49	107,53	107,49	107,12	112,60	112,01	111,66	111,34	110,80	110,88	110,50
Asturias	85,00	83,98	83,33	83,02	82,79	82,44	83,30	86,89	85,84	85,25	85,06	84,49	83,95	84,82
Baleares	132,87	131,70	129,83	130,87	133,08	132,40	130,88	125,29	123,86	122,18	123,18	125,95	125,54	124,10
Canarias	92,83	94,43	93,31	92,51	92,48	92,31	90,63	84,91	86,20	84,96	84,64	85,29	85,45	83,89
Cantabria	91,77	91,56	91,60	91,63	92,07	91,98	92,41	94,34	94,03	94,10	94,56	94,03	93,89	94,32
C. A Mancha	82,44	82,39	81,85	81,82	81,96	82,08	82,01	82,82	82,40	81,78	81,60	81,65	81,45	81,38
C. León	92,12	91,89	92,17	92,27	92,09	91,74	92,77	92,78	92,41	92,50	92,65	92,50	92,13	93,16
Cataluña	123,50	123,97	123,54	123,41	123,61	123,14	122,23	124,07	124,68	124,33	124,39	124,76	124,67	123,75
C. Valenciana	101,52	101,15	101,21	101,06	101,35	101,41	102,14	98,26	97,92	97,97	97,97	98,55	98,94	99,65
Extremadura	67,02	68,24	69,29	69,69	69,61	70,25	70,59	67,80	68,67	69,61	69,97	69,93	70,35	70,69
Galicia	81,51	82,16	82,46	82,46	82,40	82,26	83,05	82,07	82,63	82,94	83,04	83,21	83,06	83,86
Madrid	130,10	129,88	130,11	130,76	131,27	130,30	128,38	132,48	132,97	133,58	133,83	134,02	132,49	130,62
Murcia	81,35	81,67	81,95	81,15	80,52	80,68	79,02	80,84	80,85	81,03	80,30	79,66	80,08	78,44
Navarra	126,24	126,66	127,05	127,95	126,15	125,79	123,60	125,63	125,59	125,53	126,46	124,98	124,87	122,69
País Vasco	114,24	113,27	114,12	115,98	114,75	114,10	115,41	117,80	117,17	118,73	120,80	119,36	118,62	119,98
A Ríoxa	113,93	115,42	115,59	117,90	118,05	117,82	115,99	112,02	113,43	113,39	115,47	118,80	116,02	114,21
Ceuta	81,74	82,96	80,51	77,20	75,96	74,97	75,26	87,61	87,44	84,46	81,14	80,00	78,78	79,09
Melilla	87,51	86,23	83,51	82,17	80,64	77,38	75,12	91,66	89,83	87,53	85,51	84,18	80,93	78,56
España	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

(1) En porcentaxe. Media española= 100

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

O cadro 1.13 infórmanos da posición relativa por habitante das distintas comunidades autónomas de 1995 a 2001 respecto da medias da Unión Europea, medida polo PIB e máis pola renda bruta. Cómpre subliñar que unha análise máis a fondo da converxencia real debería ter en conta tamén outros factores (como a taxa de paro ou o nivel de desenvolvemento tecnolóxico), o que certamente situaría a Galicia e a España nunha posición de maior diverxencia coa media da UE.

No tocante á comparanza en PIB por habitante coa media da UE, obsérvase que España acurtou a diferenza en 7,28 puntos de 1995 ó ano 2001 e Galicia practicamente igual (en 7,29 puntos) pero porcentualmente foi superior o avance galego (11,15%) que o estatal (9,08%). Respecto do índice estatal dese cadro, Galicia segue a estar case quince puntos por debaixo en 2001 (14,8, igual que en 1995).

Na comparanza en renda por habitante, España acurtou a diferenza co media da UE en 7,28 puntos desde 1995 (un 9,08%) e Galicia en 7,54 puntos (11,46%). Respecto do índice do conxunto estatal dese cadro, Galicia pasou de estar 14,38 puntos por baixo en 1995 a 14,12 puntos en 2001. Ós interesados no estudio para un período máis longo remitímolos ós Informes de anos anteriores.

Cadro 1.13

Converxencia coa media⁽¹⁾ da UE en PIB e Renda.
Por comunidades autónomas. 1995-2001

	Índice de produto interior bruto por habitante							Índice de renda bruta por habitante						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Andalucía	58,42	59,23	59,68	60,05	61,36	63,27	64,68	58,07	58,67	58,87	59,03	60,26	62,04	63,42
Aragón	87,52	88,59	88,75	89,47	92,00	93,20	93,69	90,28	91,34	91,55	92,68	94,80	96,14	96,64
Asturias	68,15	68,49	68,32	69,11	70,84	71,48	72,85	69,67	70,00	69,90	70,80	72,29	72,79	74,18
Baleares	106,54	107,40	106,45	108,94	113,86	114,80	114,47	100,46	101,01	100,18	102,54	107,76	108,86	108,54
Canarias	74,43	77,01	76,50	77,01	79,13	80,04	79,26	68,08	70,30	69,66	70,45	72,97	74,09	73,37
Cantabria	73,58	74,67	75,10	76,27	78,78	79,76	80,82	75,64	76,68	77,15	78,71	80,45	81,41	82,49
C. A Mancha	66,10	67,19	67,11	68,11	70,12	71,17	71,73	66,41	67,20	67,05	67,92	69,86	70,63	71,17
C. León	73,86	74,94	75,57	76,81	78,79	79,55	81,14	74,39	75,36	75,84	77,12	79,14	79,89	81,48
Cataluña	99,02	101,10	101,29	102,73	105,76	106,77	106,90	99,48	101,68	101,94	103,54	106,74	108,10	108,23
C. Valenciana	81,40	82,49	82,98	84,12	86,72	87,93	89,33	78,78	79,85	80,33	81,55	84,32	85,79	87,15
Extremadura	53,74	55,65	56,81	58,01	59,56	60,91	61,74	54,36	56,00	57,07	58,24	59,83	61,00	61,83
Galicia	65,35	67,00	67,61	68,64	70,50	71,33	72,64	65,80	67,38	68,00	69,12	71,19	72,02	73,34
Madrid	104,31	105,92	106,68	108,84	112,31	112,98	112,28	106,22	108,44	109,52	111,40	114,67	114,88	114,24
Murcia	65,23	66,60	67,19	67,55	68,89	69,96	69,11	64,82	65,93	66,44	66,84	68,16	69,44	68,60
Navarra	101,22	103,29	104,17	106,51	107,93	109,07	108,10	100,73	102,42	102,92	105,27	106,93	108,27	107,30
País Vasco	91,60	92,37	93,57	96,54	98,18	98,94	100,94	94,45	95,55	97,35	100,55	102,12	102,86	104,93
A Ríoxa	91,35	94,13	94,77	98,14	101,00	102,16	101,44	89,82	92,50	92,97	96,12	99,08	100,60	99,89
Ceuta	65,54	67,65	66,01	64,26	64,99	65,01	65,82	70,25	71,31	69,25	67,54	68,45	68,31	69,17
Meiilla	70,17	70,32	68,47	68,40	69,00	67,10	65,70	73,49	73,26	71,77	71,18	72,02	70,17	68,71
España	80,18	81,55	81,99	83,24	85,56	86,71	87,46	80,18	81,55	81,99	83,24	85,56	86,71	87,46

(1) En índices por habitante, Media UE= 100

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

No tempo en que se remata a redacción deste Informe (mediados de xullo do ano 2002) o INE publicou os datos da "Contabilidade Rexional" axeitados ó novo sistema metodolóxico instaurado no conxunto da UE. Os datos do período 1995-2001 reflicten que o PIB galego creceu a unha taxa anual do 2,8%, por baixo da media estatal (3,6%) e só por riba de dúas comunidades autónomas (Castela-León e Asturias), anque certamente as dúas teñen unha renda por habitante superior á galega. Tamén reflicten que o peso da xeración de PIB de Galicia no total español diminuíu tódolos anos no último sexenio, e pasou no conxunto do período de representa-lo 5,61% en 1995 ó 5,35% en 2001.

No tocante ós datos por habitante, segundo o INE o PIB de Galicia colocaría á nosa comunidade en antepenúltima posición no ranking das "autonomías" no ano 2001, cun 78,46% da media estatal e só por riba de Andalucía (74,90%) e Extremadura (64,78%). A renda por habitante de Galicia en relación ós valores medios estatais diminuíu tódolos anos de 1995 a 2001, pasando de representar un 80,84% en 1995 a un 78,46% no 2001.

Cos datos do INE, non se tería producido converxencia algunha de Galicia coa media estatal no último sexenio senón que se tería ampliado a diverxencia ano tras ano, posto que Galicia non conseguiu acurta-la distancia que a separaba en 1995 do conxunto estatal en PIB ou renda senón que se agrandou desde entón. As dúas únicas comunidades autónomas que están en 2001 por baixo de Galicia en PIB por

habitante (Andalucía e Estremadura) si que conseguiron medrar no sexenio analizado a unha taxa media anual superior á estatal (3,36% en Andalucía e 2,89% en Estremadura, fronte ó 2,75% estatal) e lograron acurtar a distancia que a separa da renda media por habitante española (pasando de 1995 a 2001 Andalucía do 74,21% ó 74,90% e Estremadura do 63,10% ó 64,78%).

A Consellería de Economía da Xunta de Galicia emitiu unha nota ó se faceren públicos os datos do INE sinalando a súa discrepancia cos mesmos (como xa fixera tamén no ano 2001).

1.2. Crecemento económico e xeración de emprego

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable. Achegarémonos agora á análise de en que medida a suba do PIB se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia. No apartado terceiro do capítulo 3 tratamos máis polo miúdo o comportamento do emprego en Galicia, desagregado por sexos, sectores económicos, ramas de actividade, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, tipo de xornada (a tempo parcial ou total), etc. Remitimos a ese epígrafe ós interesados en afondar nalgún deses aspectos da ocupación en Galicia.

Cos datos da Fundación FUNCAS vemos no cadro 1.14 a posición das distintas comunidades no ano 2001, clasificadas de maior a menor crecemento (económico e do emprego) ou diminución (do desemprego). Se no conxunto do Estado un 3,12% de suba do PIB xerou un 2,58% de emprego neto, o crecemento económico galego (2,73%) creou un 1,75% de emprego neto. Se o noso crecemento económico en relación co estatal foi dun 87,50%, a nosa creación de emprego relativa quedou no 67,83%.

Vemos nas dúas primeiras columnas do cadro citado que as catro comunidades de maior crecemento económico no 2001 (Valenciana, Andalucía, Cantabria e Madrid) son tamén as que xeraron máis emprego neto (cun simple cambio de posicións entre os postos terceiro e cuarto), pero no caso de Galicia hai unha clara perda de posicións na clasificación do crecemento da ocupación (ocupa a antepenúltima posición, mentres que estaba nun lugar intermedio na de crecemento económico).

¿Por que un mesmo crecemento económico adoita transformarse en Galicia nunha menor creación relativa de emprego que en outras comunidades autónomas ou na media estatal? Como veremos máis polo miúdo nunha análise do emprego desagregada por sectores económicos neste mesmo epígrafe, a forte diminución do emprego agro-pesqueiro na nosa comunidade (que partía de niveis relativos mais altos que o conxunto estatal) é unha das causas principais.

No tocante á diminución do desemprego no último ano, a terceira columna do cadro 1.14 explicita que a posición de Galicia é moito mellor que nas clasificacións por crecemento económico ou do emprego, xa que ocupa a quinta posición por comunidades autónomas e queda a só dúas décimas do descenso do paro no conxunto do estado.

■ Cadro 1.14

Clasificación por crecemento económico, xeración de emprego e variación do paro.
Por comunidades autónomas. 2001

	% Crecemento económico		% Crecemento poboación ocupada		% Variación do paro
C. Valenciana	4,07	C. Valenciana	3,41	Andalucía	-4,33
Andalucía	3,78	Andalucía	3,39	C. Valenciana	-3,72
Cantabria	3,42	Madrid	3,17	Canarias	-2,80
Madrid	3,37	Cantabria	2,95	España	-2,66
España	3,12	Canarias	2,86	País Vasco	-2,65
País Vasco	3,11	España	2,58	Galicia	-2,44
Murcia	3,07	Baleares	2,51	A Ríoxa	-2,38
Canarias	2,91	Melilla	2,41	Extremadura	-2,28
Baleares	2,87	Murcia	2,27	Cast. e León	-2,20
Cast. A Mancha	2,75	Cas. A Mancha	2,24	Madrid	-2,05
Galicia	2,73	Cataluña	2,20	Aragón	-2,01
Cataluña	2,72	A Ríoxa	2,15	Murcia	-1,69
Melilla	2,68	Ceuta	2,07	Asturias	-1,44
Cast. e León	2,66	Aragón	2,04	Cataluña	-1,14
A Ríoxa	2,62	Navarra	1,95	Navarra	-0,95
Ceuta	2,54	País Vasco	1,87	Ceuta	-0,95
Extremadura	2,42	Asturias	1,75	Melilla	-0,79
Navarra	2,41	Galicia	1,75	Cantabria	-0,30
Asturias	2,41	Cast. e León	1,63	Cast. A Mancha	-0,10
Aragón	2,19	Extremadura	1,56	Baleares	-1,28

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

Se ademais da evolución do emprego ou do paro queremos coñece-la evolución por comunidades autónomas no ano 2001 da poboación activa ou da que ten 16 ou máis anos cos datos de FUNCAS, podemos ollalo no cadro 1.15. Este reflicte que só en catro comunidades autónomas (unha delas Galicia) baixou a poboación de 16 ou máis anos (que no conxunto estatal medra un 1,61%) e que o crecemento da poboación activa galega (1,31%) quedou bastante por baixo da estatal (1,96%).

A andaina trimestral da ocupación en Galicia pódese facer cos datos do cadro 1.16, que recolle tamén a desagregación sectorial do emprego. Salienta a fortísima e progresiva diminución ó longo do ano do emprego do sector primario da economía galega ata chegar ó 18% de descenso no cuarto trimestre de 2001 respecto do mesmo período do ano anterior. A ocupación nos sectores non primarios, pola súa banda, subiu bastante máis no segundo semestre no ano que no primeiro; ó longo do ano sobranceaba especialmente a xeración de emprego da industria pero a taxa de variación interanual do cuarto trimestre maior é a da construción; nese período vese que diminuíu o emprego galego nun 0,2% respecto do cuarto trimestre do ano anterior.

**Porcentaxe de variación de variables do mercado de traballo.
Por comunidades autónomas. 2001**

■ Cadro 1.15

	Poboación			
	16 e máis anos	Activos	Ocupados	Parados
Andalucía	0,87	1,87	3,39	-4,33
Aragón	0,83	1,79	2,04	-2,01
Asturias	-0,14	1,27	1,75	-1,44
Baleares	4,25	2,43	2,51	1,28
Canarias	3,78	2,15	2,86	-2,80
Cantabria	1,23	2,53	2,95	-0,30
C. A Mancha	1,52	1,98	2,24	-0,10
C. León	-0,03	1,19	1,63	-2,20
Cataluña	1,73	1,91	2,20	-1,14
C. Valenciana	2,12	2,65	3,41	-3,72
Extremadura	0,41	0,93	1,56	-2,28
Galicia	-0,03	1,31	1,75	-2,44
Madrid	3,51	2,72	3,17	-2,05
Murcia	4,01	1,76	2,27	-1,69
Navarra	1,92	1,76	1,95	-0,95
País Vasco	0,11	1,32	1,87	-2,65
A Rioxa	2,59	1,82	2,15	-2,38
Ceuta	-0,19	1,55	2,07	-0,95
Melilla	2,40	1,92	2,41	-0,79
España	1,61	1,96	2,58	-2,66

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo/abril 2002

Evolución trimestral⁽¹⁾ do emprego. Por sectores. Galicia. 2001

■ Cadro 1.16

	I T. 01	II T. 01	III T. 01	IV T. 01
Emprego	0,9	-0,3	-0,1	-0,2
Primario	-4,0	-10,4	-17,2	-18,0
Emprego non primario	2,0	2,0	3,7	3,6
Industria	6,3	7,7	11,8	6,4
Construcción	-0,3	-0,8	-1,6	8,5
Servicios	1,0	0,7	2,2	1,5

(1) Taxas de variación interanuais
Fonte: INE

O cadro 1.17 resume a creación de emprego en Galicia e España en valores absolutos e porcentuais na última década e máis no último quinquenio. Constátase que o ritmo de crecemento da ocupación foi case o dobre no estado que en Galicia no último quinquenio. Para un período temporal máis amplo (a última década) compróbase que a diferenza a prol da media española é moito maior, xa que Galicia perdeu emprego neto mentres que en España creceu un 18%.

■ Cadro 1.17

Variación do emprego⁽¹⁾
Galicia/ España. 1992/1997/2001

	1992-2001		1997-2002	
	En valor absoluto	En %	En valor absoluto	En %
Galicia	-19.800	-2,00	85.700	9,50
España	2.268.000	18,00	2.323.300	18,50

Elaboración propia

(1) Estúdiouse a evolución do 4º trimestre de 1992 (ou de 1996) ó mesmo período de 2001

Fonte: INE (EPA)

O cadro 1.18 presenta o seguimento anual da andaina no último sexenio dos crecementos económico e do emprego en Galicia e España. En España xerouse emprego neto tódolos anos e en Galicia en todos agás o primeiro e o último. En ningún dos anos analizados acadou Galicia unha taxa de suba do emprego maior que o estatal; o maior achegamento produciuse no ano 2000, no que Galicia tivo a maior porcentaxe de xeración de emprego neto da última década.

Obsérvase tamén nese cadro que agás en 2001, nos outros anos analizados a creación estatal de emprego foi cando menos do 3%, mentres que en Galicia esa porcentaxe só se acadou no bienio 1999-2000. Subliñaremos así mesmo que no último sexenio Galicia necesitou un crecemento económico no entorno do 3% para que subira o seu emprego neto, mentres que o limiar de xeración de emprego é menor no estado (cun crecemento económico do 2,7% ou do 3,1% no primeiro e no último ano do sexenio respectivamente creou emprego).

A dificultade de transforma-lo crecemento económico en xeración de emprego en Galicia explíctase co seguimento comparativo entre Galicia e España dos datos dese sexenio; compróbase que a diferenza en favor de España é sempre moito maior na xeración de emprego que no crecemento económico (agás no ano 2000, en que foron semellantes).

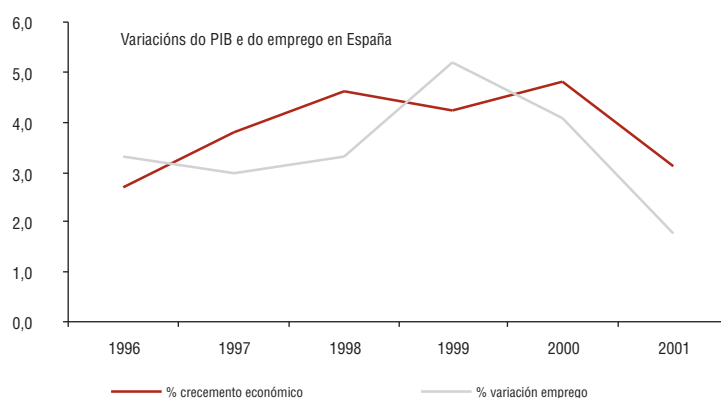
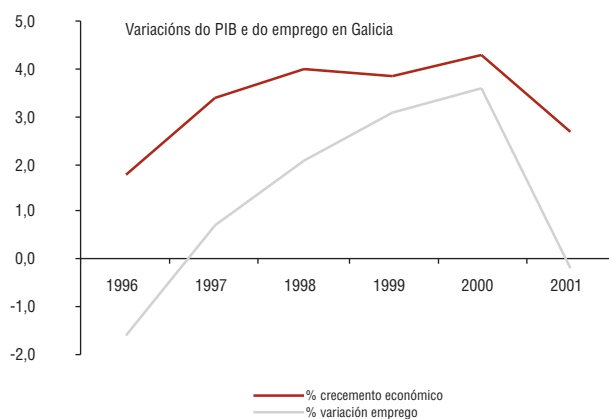
Crecemento económico⁽¹⁾ e xeración de emprego⁽²⁾ Galicia/ España. 1996-2001

■ Cadro 1.18

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Galicia						
% crecemento económico	1,8	3,4	4,0	3,8	4,3	2,7
% variación emprego	-1,6	0,7	2,1	3,1	3,6	-0,2
España						
% crecemento económico	2,7	3,8	4,6	4,2	4,8	3,1
% variación emprego	3,3	3,0	3,3	5,2	4,1	1,8

(1) Datos FUNCAS

(2) Datos do INE: EPA do 4º trimestre de cada ano

¿Houbo algún cambio importante no ano 2000 na estrutura do emprego para que Galicia conseguira nese ano a porcentaxe de xeración de emprego máis próxima á estatal de toda a década? A desagregación por sectores económicos do crecemento da ocupación no último quinquenio que ofrece o cadro 1.19 explicita que o principal factor diferencial no ano 2000 respecto dos anos anteriores foi a creación de emprego neto no sector agrario galego.

■ Cadro 1.19

Emprego e xeración de emprego⁽¹⁾. Por sectores económicos. Galicia. 1996-2001

	Emprego						Variación absoluta do emprego					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1997-1996	1998-1997	1999-1998	2000-1999	2001-2000	2001-1996
Agricultura	183,4	155,3	149,2	132,5	138,5	114,0	-28,1	-6,1	-16,6	6,0	-24,5	-69,4
Pesca	33,2	30,5	28,9	36,9	35,6	28,8	-2,7	-1,6	8,0	-1,3	-6,8	-4,4
Subtotal sector agropesqueiro	216,6	185,8	178,1	169,4	174,1	142,8	-30,8	-7,7	-8,6	4,7	-31,3	-73,8
Industria	146,4	152,2	167,6	168,2	180,6	192,1	5,8	15,4	0,6	12,4	11,5	45,7
Construcción	97,2	101,3	98,5	110,8	116,8	126,7	4,1	-2,8	12,3	6,0	9,9	29,5
Servicios	439,2	466,3	480,2	504,3	515,8	523,5	27,1	13,9	24,1	11,5	7,7	84,3
Subtotal sect. non primarios	682,8	719,8	746,3	783,3	813,2	842,3	37,0	26,5	37,0	29,9	29,1	159,5
Total	899,4	905,6	924,4	952,7	987,3	985,1	6,2	18,8	28,4	34,6	-2,2	85,7

Elaboración propia
(1) En miles
Fonte: INE: EPA do 4º trimestre

Xa chamamos a atención no Informe do ano anterior sobre o sorprendente deste dato, especialmente tendo en conta que por grupos de idade só se creou emprego no de 55 e máis anos, e non hai que esquecer que están vixentes programas da UE incentivadores do abandono do emprego para labregos desas idades. No Informe do ano 1999 figura a evolución a longo prazo do emprego agrario galego, que pode axudar a quen queira enxerta-lo dato do ano 2000 na tendencia de caída intensa que presentaba ata 1999 e que recobrou en 2001.

A última columna dese cadro reflicte que no conxunto do último quinquenio os sectores non primarios xeraron 159.500 empregos, mentres que o sector primario destruíu 73.800. O sector servicios foi o principal motor desa suba da ocupación, xa que a súa creación de emprego superou á conxunta da industria e a construción en 9.300 empregos.

¿Cal foi ano por ano a variación do emprego diferenciada entre os sectores primario e non primarios na economía galega no último quinquenio?:

■ En 1997 a suba nos sectores non primarios tivo un notable aumento (37.000 novos ocupados) e foi moi pouco menor a destrución de ocupación agro-pesqueira (30.800).

■ En 1998 a xeración de emprego neto dos sectores secundario e dos servicios (26.500) baixou algo pero diminuíu moito máis a perda de emprego agro-pesqueiro (7.700 persoas).

■ En 1999 a xeración de emprego nos sectores secundario e terciario volveu ó nivel de 1997 (37.000) pero desta volta a perda de emprego do sector primario foi moito menor que entón (8.600, pouco máis da coarta parte que dous anos antes).

■ No ano 2000 a creación de emprego nos sectores non primarios foi de 29.900 (7.100 menos que no ano anterior) pero foi positiva a contribución do sector primario (4.700 empregos), o que permite continua-la traxectoria de suba da ocupación total galega do período analizado.

■ O emprego dos sectores non primarios presentou no ano 2001 un avance semellante ó do ano anterior; pero a fortísima destrución de emprego no sector primario nese ano (a maior do período 1996-2001 en termos absolutos e moi especialmente en termos relativos) non permitiu acadar unha suba da ocupación total en Galicia.

1.3. Comercio exterior

1.3.1. Comercio exterior galego e taxa de cobertura

Na análise dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española debemos sobrancea-la notable mellora do comercio exterior galego no último ano. As exportacións galegas subiron no ano 2001 a un ritmo superior ó das importacións, e a taxa de cobertura representou un avance moi importante.

No cadro 1.20 podemos aprecia-la evolución do saldo da taxa de cobertura na última década. Nel destacaremos no ano 2001 que mellorou por terceiro ano consecutivo a taxa de cobertura (ou porcentaxe que representa o valor das exporta-

cións sobre o das importacións), que se sitúa moi próxima ó equilibrio, co mellor valor do período analizado; o valor das exportacións galegas cubre no último ano o 98,9% do valor das nosas importacións (5,5 puntos por riba que no ano anterior e 23 puntos por riba do correspondente dato estatal).

■ Cadro 1.20

**Taxa de cobertura.
Galicia 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
T. cob. (%)	65,3	81,8	83,4	87,4	97,5	91,3	86,3	90,1	93,4	98,9

Fonte: Dirección Territorial de Comercio en Galicia (sobre datos de ICEX/ESTACOM)

1.3.2. Distribución por produtos e por estados

En canto ás principais mercancías exportadas e importadas en Galicia prodúcese un grao de concentración sectorial moi elevado, xa que case un 80% do comercio exterior galego se concentra en dez capítulos do arancel. A notable importancia do comercio intraindustrial reflíctese no feito de que coinciden sete dos dez primeiros capítulos arancelarios nas exportacións e máis nas importacións (especialmente significativo resulta, nese sentido, que coincidan os dous primeiros capítulos, que supoñen nas exportacións o 58,1 do total galego -case catro puntos máis que no ano anterior- e nas importacións o 46,4% do total -4 puntos menos que en 2000).

No cadro 1.21 presentémo-los dez capítulos principais das exportacións galegas no ano 2001. Constatase que xa mais da metade do valor das exportacións galegas pertencen ó capítulo automobilístico e que os catro primeiros apartados concentran dous de cada tres euros das mercancías que Galicia vendeu no ano 2001 para fóra de España.

Principais capítulos de exportación. Galicia. 2001⁽¹⁾

■ Cadro 1.21

	Exportacións	%
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	50,2
2	Peixes, crustáceos e moluscos	7,9
3	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	4,6
4	Manufacturas de pedra, xeso e cemento	3,6
5	Preparación de carne e de peixe	3,6
6	Prendas e complementos de vestir de punto	2,4
7	Combustibles minerais, aceites minerais	2,3
8	Aluminio e manufacturas de aluminio	1,8
9	Madeira e manufacturas da madeira	1,8
10	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes	1,7
	Resto de produtos	20,1

(1) Datos de xaneiro a novembro, en porcentaxe de participación sobre o valo total das exportacións galegas do período
Fonte: ICEX. Base de datos de ESTACOM

No tocante ás importacións, o cadro 1.22 explicita que ó redor dun tercio das importacións prodúcese no sector automobilístico. O grao de concentración dos tres primeiros capítulos importadores é moi alto (59,3%) pero -a diferenza do ano anterior- é inferior ó das exportacións (62,7%).

O descenso dos prezos internacionais dos produtos enerxéticos en 2001 fixo que o capítulo dos combustibles e aceites minerais pase de ocupar o segundo posto da clasificación ó terceiro, intercambiando a posición co capítulo que no pasado ano ocupaba o terceiro lugar (o de “peixes, crustáceos e moluscos”).

Principais capítulos de importación. Galicia. 2001⁽¹⁾

■ Cadro 1.22

	Importacións	%
1	Automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	32,6
2	Peixes, crustáceos e moluscos	13,8
3	Combustibles minerais, aceites minerais	12,9
4	Reactores nucleares, caldeiras e máquinas	3,3
5	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	3,0
6	Prendas e complementos de vestir de punto	2,9
7	Madeira, carbón e manufacturas da madeira	2,8
8	Fundición, ferro e aceiro	2,5
9	Productos farmacéuticos	2,3
10	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes	1,9
	Resto de productos	21,8

(1) Datos de xaneiro a novembro, en porcentaxe de participación sobre o valo total das exportacións galegas do período
Fonte: ICEX. Base de datos de ESTACOM

A distribución por áreas xeográficas do comercio exterior galego constata que os oito principais estados ós que Galicia vende mercancías concentran un 80,4% do total das exportacións e os sete primeiros son da Unión Europea. O cadro 1.23 recolle a situación no ano 2001: Máis da metade (55,8%) das exportacións van para Francia-Mónaco, Portugal e Reino Unido (cun avance relativo especialmente importante deste último estado).

Principais estados clientes e provedores de Galicia. 2001⁽¹⁾

■ Cadro 1.23

Clientes			Provedores		
		%			%
1	Francia e Mónaco	26,0	1	Francia e Mónaco	33,5
2	Portugal	17,9	2	Portugal	9,4
3	Reino Unido	11,9	3	Reino Unido	5,4
4	Italia	7,6	4	Alemaña	4,8
5	Alemaña	7,0	5	EE.UU.	4,4
6	Bélxica	4,0	6	Italia	3,8
7	Países Baixos	3,7	7	México	3,8
8	EE.UU.	2,3	8	Arxentina	3,2
	Resto de países	19,6		Resto de países	31,7

Datos de xaneiro a novembro, en porcentaxe de participación sobre o total das exportacións e das importacións de Galicia
Fonte: ICEX. Base de datos ESTACOM

Nas importacións, pola súa banda, case a metade do total (48,3%) seguen procedendo de Francia-Mónaco, Portugal e o Reino Unido. Dos oito principais provedores, cinco pertencen á Unión Europea (entre eles os catro primeiros da clasificación); destaca no ano 2001 o avance de Alemaña do 6º ó 4º posto.

1.4. Evolución dos prezos, os salarios e o gasto

1.4.1. A inflación

A taxa de inflación rexistrada en Galicia (e aínda máis en España) no ano 2001 rexistrou unha importante diminución respecto do dato do ano anterior. A suba dos prezos de decembro a decembro para Galicia e España no último quinquenio figura no cadro 1.24, no que se comproba que tanto en Galicia como en España pechouse o ano 2001 coa menor suba do IPC do último trienio (aunque certamente por riba da previsión oficial e máis da suba media na Unión Europea).

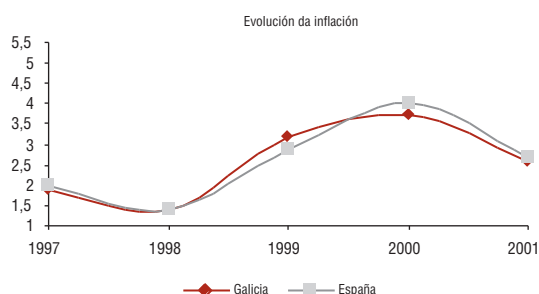
A inflación subxacente (que é a que non ten en conta o comportamento dos prezos dos produtos enerxéticos e máis dos alimentos non elaborados) quedou máis dun punto por riba da suba do IPC xeral, xa que foi dun 3,7% en Galicia e dun 3,8% no estado.

Taxa de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 1997-2001

■ Cadro 1.24

	1997	1998	1999	2000	2001
Galicia	1,9	1,4	3,2	3,7	2,6
España	2,0	1,4	2,9	4,0	2,7

(1) De decembro a decembro
Fonte: INE

A información do cadro anterior complementarémola coa que figura no cadro I.25, que ofrece a desagregación en doce grupos de gasto da suba xeral de prezos; obsérvase nel que o comportamento dos prezos -en Galicia e no Estado- no pasado ano foi descendente no transporte (pola diminución do prezo internacional do petróleo) e nas comunicacións (sobre todo polo aumento da competencia nas telecomunicacións). O grupo de gasto máis inflacionista foi -tanto en Galicia como en España- o de “alimentos e bebidas non alcohólicas”, pero cómpre subliñar que en dez dos doce grupos de gasto subiron os prezos en Galicia (en nove en España) por riba da previsión oficial de inflación (2%).

■ Cadro 1.25

**Taxas de variación dos grupos de gasto do IPC⁽¹⁾.
Galicia/ España. 2001**

	Aliment.	Bebidas	Vestido	Vivenda	Enxoval	Medicina	Transp.	Comun.	Cultura	Ensino	Hostal.	Outros
Galicia	6,1	3,6	3,6	2,2	2,5	2,9	-3,4	-2,6	4,4	4,1	3,5	3,9
España	5,9	4,2	3,2	1,8	2,8	2,7	-2,9	-2,6	4,3	4,1	4,7	3,5

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

No cadro I.26 presentámo-la evolución en Galicia desde 1993 do índice xeral de prezos (que ten a base 100 en 1992); ó remate do ano 2001 acada o índice 137,7 en Galicia (algo por riba do estatal: 137,0). Ese mesmo cadro permite face-lo seguimento para Galicia da andaina da suba do IPC de cada ano nun período temporal máis amplo que o analizado no cadro I.24; esa traxectoria foi descendente de 1993 a 1998, ascendente no bienio seguinte e volveu a descender no último ano.

■ Cadro 1.26

**IPC⁽¹⁾ e variación do IPC⁽²⁾.
Galicia. 1993-2001**

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Índice	105,4	110,7	115,9	120,0	123,7	125,4	129,5	134,2	137,7
Variación en %	5,0	4,6	4,3	3,1	1,9	1,4	3,2	3,7	2,6

(1) Base 1992=100

(2) Decembro de 2001 sobre decembro de 2000

Fonte: INE

O cadro I.27 reflicte a evolución provincial no último ano do índice xeral de prezos e da súa variación porcentual. En 2001 as provincias máis inflacionistas foron A Coruña e Pontevedra (ámbalas dúas cun 2,8% de suba do IPC) e as de menor inflación Lugo e Ourense (cun 2% as dúas). A evolución da última década manifesta esa mesma tendencia, cunha suba acumulada próxima ó 39% nas provincias máis desenvolvidas economicamente e ó redor do 35% nas provincias orientais.

IPC e variación do IPC. Por provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 1.27

	Índice ⁽¹⁾	% Variación ⁽²⁾
A Coruña	138,5	2,8
Lugo	135,4	2,0
Ourense	134,8	2,0
Pontevedra	139,0	2,8

(1) Base 1992=100

(2) Decembro de 2001 sobre decembro de 2000

Fonte: INE

No tocante á evolución dos prezos en Galicia na última década desagregada por grupos de gasto, o cadro 1.28 explicita que os grupos máis inflacionistas foron os de “bebidas alcohólicas e tabaco” (84,6%) e ensino (77,5%) e os menos inflacionistas: comunicacións (19,5%), vestido-calzado (30,8%) e enxoval (31,2%). As persoas interesadas na desagregación provincial desa evolución do IPC por grupos de gasto no último ano teñen os datos á súa disposición no cadro 1.29.

IPC por grupos de gasto⁽¹⁾. Galicia. 2001

■ Cadro 1.28

Grupos de gasto	Índice
1. Alimentos e bebidas no alcohólicas	129,7
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	184,6
3. vestido e calzado	130,8
4. Vivenda	147,8
5. Enxoval	131,2
6. Medicina	135,0
7. Transportes	137,7
8. Comunicacións	119,5
9. Ocio e cultura	135,1
10. Ensino	177,5
11. Hoteis, cafés e restaurante	155,0
12. Outros	143,6

(1) Base 1992=100

Fonte: INE

Taxa de variación dos grupos de gasto do IPC⁽¹⁾. Por provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 1.29

Grupos de gasto	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
1. Alimentos e bebidas no alcohólicas	7,1	6,6	4,7	5,5
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	4,3	2,3	3,1	3,4
3. vestido e calzado	3,1	2,8	5,2	4,1
4. Vivenda	2,0	1,5	-0,5	4,0
5. Enxoval	2,2	2,8	3,0	2,6
6. Medicina	3,6	2,9	1,9	2,3
7. Transportes	-3,7	-3,4	-3,7	-3,0
8. Comunicacóns	-2,5	-2,9	-3,1	-2,4
9. Ocio e cultura	5,2	3,5	4,1	3,6
10. Ensino	4,3	4,4	3,7	3,9
11. Hoteis, cafés e restaurante	3,0	2,3	2,7	4,9
12. Outros	3,6	1,5	4,7	5,0

(1) Decembro de 2001 sobre decembro de 2000
 Fonte: INE

I.4.2. Evolución dos salarios e do gasto

Desde 1963 ate o ano 2000 o INE veu publicando trimestralmente a Enquisa de Salarios na Industria e nos Servicios, que recollía a ganancia media mensual dos traballadores dos sectores non primarios. A partir do ano 2001 esta “clásica” da información estatística española foi substituída polo “Índice de Custos Laborais”, que amplía o ámbito do estudio por incluír tamén custos laborais diferentes dos salariais (como as cotizacións á Seguridade Social ou as indemnizacións por despido). O ICL é unha operación estatística continua, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que Eurostat solicitou ós países da área euro co obxectivo de medi-la potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros.

Por iso, unha das súas posibles aplicacións será a de permitir actualizar anualmente a Enquisa de Custos Laborais que se realiza cada catro anos nos estados da UE.

O cadro I.30 recolle o índice de custos laborais nas diferentes comunidades autónomas (e máis no conxunto do estado) no cuarto trimestre de 2001. Compróbase que en Galicia é un 87,80% da custo laboral medio estatal e que no último ano o crecemento en Galicia foi superior en case un punto ó estatal. As comunidades de maiores custos laborais son Madrid, País Vasco e Navarra; as de máis baixos custos salariais son Murcia, Canarias e Extremadura.

Nesa mesma enquisa recóllense datos relativos ás horas efectivas de traballo en cada comunidade autónoma. Madrid, Galicia e Castela-A Mancha son as de máis horas efectivas, mentres que Navarra, Aragón e País Vasco son as de menos.

A desagregación para os sectores productivos non primarios do índice de custos laborais de Galicia e España no cuarto trimestre de 2001 téñeno as persoas interesadas no cadro I.31. Compróbase que o maior índice é o da industria e o menor o da construción nos dous ámbitos espaciais analizados.

**Índice de costes laborales. Por comunidades autónomas.
España. 2001⁽¹⁾**

■ Cadro 1.30

	Coste laboral por traballador e mes	
	Euros	%Variación
España	1.954,72	4,4
Andalucía	1.796,32	4,5
Aragón	1.957,33	5,1
Asturias	1.907,46	4,9
Baleares	1.783,82	4,0
Canarias	1.623,99	2,4
Cantabria	1.840,97	1,7
Castilla y León	1.848,27	4,9
Castilla-La Mancha	1.675,57	1,5
Cataluña	2.057,01	4,7
Com. Valenciana	1.772,58	5,5
Extremadura	1.635,77	3,2
Galicia	1.716,26	5,3
Madrid	2.295,15	4,5
Murcia	1.610,20	3,8
Navarra	2.193,99	4,6
País Vasco	2.252,34	3,7
A Ríoxa	1.840,94	3,7

(1) Datos do 4º trimestre de 2001
Fonte: INE

**Índice de costes laborales. Por sectores productivos.
Galicia/España. 2001⁽¹⁾**

■ Cadro 1.31

	España	Galicia
Total	1.954,72	1.716,26
Industria	2.209,64	1.926,50
Construcción	1.848,33	1.600,56
Servicios	1.884,12	1.647,52

(1) Datos do 4º trimestre de 2001, en euros, por traballador e mes
Fonte: INE

O cadro 1.32, pola súa banda, recolle a comparanza entre o custo laboral por hora efectiva en Galicia e España no cuarto trimestre de 2001, coa correspondente desagregación nos sectores productivos non primarios. O custo laboral por hora efectiva en Galicia é o 86,43% da media estatal. O maior é o da industria e o menor o da construción nos dous ámbitos territoriais estudados.

Coste laboral por hora efectiva⁽¹⁾. Galicia/España. 2001

■ Cadro 1.32

	Galicia	España
Total	12,1	14,0
Industria	13,1	15,3
Construcción	10,7	12,5
Servicios	12,0	13,9

(1) Datos do 4º trimestre de 2001, en euros
 Fonte: INE

O cadro 1.33 presenta o índice laboral das distintas provincias galegas en comparación coa media estatal. Só o de A Coruña supera o 90% do promedio español, mentres que a provincias de menor índice salarial (Ourense) non chega ó 84%. Galicia é a cuarta comunidade autónoma con máis baixo índice salarial (só por diante de Extremadura, Andalucía e Murcia), cun 88,6% da media estatal, e dúas provincias galegas (Lugo e Ourense) están entre as dez últimas de España, de acordo con este estudio.

Índice salarial. Por provincias. Galicia. 2000

■ Cadro 1.33

	% índice salarial ⁽¹⁾
A Coruña	91,02
Lugo	84,32
Ourense	83,51
Pontevedra	88,55

(1) Media de España=100
 Fonte: FUNCAS: "Balance Económico Regional 1995-2000"

Incluso tendo en conta que Galicia ten un índice de prezos inferior ó promedio español (do 95,86% segundo este estudio de FUNCAS) queda claro que a maior diferenza do noso nivel salarial medio co estatal -en comparación co diferencial dos prezos- explicita que o poder adquisitivo dos nosos salarios queda por baixo do promedio estatal. Concretamente, o nivel salarial dos galegos debería aumentar nun 12,87% para igualalo seu poder de compra co do promedio español.

No tocante á comparación con outros estados da Unión Europea, a Enquisa Europea de Custos Laborais realízase cada catro anos co obxectivo de estima-lo custo do factor traballo nos distintos Estados da UE, incluíndo tamén os custos non salariais. Como se pode ver no Informe do ano pasado, na última enquisa que se realizou tan só dous Estados (Grecia e Portugal) presentan un custo laboral inferior ó español. O custo laboral medio en Galicia nese ano era aproximadamente a metade dun austríaco ou dun dinamarqués e representaba un 63,53% do custo laboral medio da UE e un 61,81% da media dos países da zona euro.

Un dos importantes condicionantes dos ingresos de moitos fogares é o importe do salario mínimo interprofesional, non só para os que o perciben directamente senón tamén para aqueles que reciben ingresos sociais que están directamente vencellados con esa magnitude. No cadro 1.34 recollémo-lo importe do SMI nos nove estados da UE nos que está regulado. Compróbase que o salario mínimo español (e galego) está entre os máis baixos (só por diante de Portugal e Grecia) e que non chega á metade do de estados como Reino Unido, Francia, Bélxica, Holanda ou Luxemburgo. A diferenza de prezos con eses cinco estados non se achega -nin moito menos- ó diferencial dos salarios mínimos, polo que o poder adquisitivo do SMI español (e galego) queda moi por baixo do deses países; un recente estudio de Eurostat sobre este tema sinala que, tendo en conta a compra dun mesmo grupo de produtos, os españois deben desembolsar máis do 20% (o dobre que na media da UE) e só Portugal debe desembolsar unha porcentaxe maior do SMI na compra desa “cesta de produtos”.

SMI. Unión Europea. 2001

■ Cadro 1.34

Portugal	390
Grecia	458
España⁽¹⁾	506
Irlanda	983
Reino Unido	1.062
Francia	1.083
Bélxica	1.118
Holanda	1.154
Luxemburgo	1.259

(1) Inclúe o prorrateo das dúas pagas extras

Fonte: Eurostat

No relativo ó SMI por hora efectiva traballada en distintos estados da Unión Europea, o cadro 1.35 pon de manifesto que o dato español (e o galego) non chega á terceira parte da media da UE (é o 31,9%) nin á quinta parte do de Luxemburgo.

SMI. Por hora traballada. Unión Europea. 2001

■ Cadro 1.35

	Euros/ hora traballada
Luxemburgo	9,67
Holanda	7,35
Bélxica	6,85
Francia	6,67
Reino Unido	6,57
Irlanda	6,43
Grecia	2,65
Portugal	2,09
España	1,80
Media UE	5,65

Fonte: Consultora William M. Mercer

A comparanza da evolución do salario mínimo interprofesional e do índice de prezos ó consumo en Galicia na última década reflicte -no cadro I.36- que só en catro anos (1992, 1996, 1997 e 1998) a suba do SMI foi maior que o da inflación. Entre os seis anos en que ocorreu o contrario atópanse os tres do último trienio.

■ Cadro 1.36

**Evolución comparativa do SMI e do IPC.
Galicia. 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SMI ⁽¹⁾	5,7	4,0	3,5	3,5	3,5	2,6	2,1	1,8	2,0	2,0
IPC ⁽¹⁾	5,4	5,0	4,6	4,3	3,1	1,9	1,4	3,2	3,7	2,6

(1) En porcentaxe de suba anual
Fonte: INE

No capítulo 7 deste Informe figura a suba salarial establecida na negociación colectiva en Galicia e no conxunto do Estado nos últimos anos; a súa visión pode ser interesante para complementa-lo visto neste epígrafe, porque os salarios son a fonte principal de renda dos fogares, polo que o seu nivel é un condicionante importante do consumo ou aforro que van realizar as persoas que residen neles. No cadro I.37 recollémo-los últimos datos do ano 2001 do gasto medio por persoa en Galicia e no total español, que reflicte a menor contía do mesmo en Galicia en relación coa media española. Ese gasto foi en Galicia do 90,74% do gasto medio estatal (2,4 puntos menos que no ano anterior).

Gasto medio por persoa. Por comunidades autónomas. 2001⁽¹⁾
■ Cadro 1.37

	Total Gasto	Alimentos, bebidas e tabaco ⁽²⁾	Resto
Andalucía	1.588,30	337,23	1.251,07
Aragón	1.862,89	404,63	1.458,26
Asturias	1.815,86	370,24	1.445,61
Baleares	1.993,51	305,35	1.688,16
Canarias	1.658,46	323,41	1.335,05
Cantabria	2.018,62	420,93	1.597,69
C. León	1.655,79	335,18	1.320,60
C. A Mancha	1.460,76	318,53	1.142,23
Cataluña	1.911,77	400,36	1.511,40
C. Valenciana	1.702,54	341,69	1.360,84
Extremadura	1.374,46	346,57	1.027,89
Galicia	1.609,26	382,75	1.226,51
Madrid	2.103,64	385,59	1.718,05
Murcia	1.696,51	400,25	1.296,26
Navarra	2.057,14	360,51	1.696,63
País Vasco	2.008,91	423,91	1.585,00
A Ríoxa	1.924,70	423,71	1.500,99
Ceuta e Melilla	1.840,15	348,30	1.491,85
España	1.773,40	365,85	1.407,55

(1) Datos do 4º trimestre de 2001, en euros

(2) Só inclúe os alimentos e as bebidas que se consumen no fogar

Fonte: INE. Enquisas Continuas de Orzamentos Familiares (gasto de consumo dos fogares)

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudíamo-la realidade macroeconómica galega do ano 2001; neste ímonos centrar na estrutura e na dinámica do tecido productivo de Galicia e máis na política industrial das diferentes Administracións Públicas.

Primeiramente, achegarémonos á dimensión das empresas galegas (en aspectos como o número de empregados, a facturación, etc.) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos da Tesourería da Seguridade Social, do INE (DIRCE) e do Directorio ARDÁN 2002. Trataremos tamén neste epígrafe do crecemento do número de empresas galegas e da forma xurídica que adoptan.

A continuación estudiaremos máis polo miúdo outros aspectos do sistema productivo galego, como a distribución por sectores empresariais e a súa respectiva xeración de ingresos e de valor engadido ou a distribución por provincias e comarcas do noso tecido empresarial. Pasaremos logo ó estudio de diferentes trazos de competitividade empresarial (as empresas “gacela”, as empresas de elevada xeración de riqueza, as de alto rendemento e as de alta produtividade) e máis doutros

aspectos empresariais vencellados co emprego (como a estrutura do emprego nas empresas galegas ou a xeración de emprego dos principais sectores empresariais).

No apartado seguinte analizarémo-las enquisas industriais (de empresas e de produtos), a enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), a de innovación tecnolóxica nas empresas e as opinións dos empresarios galegos sobre diversas variables da actividade productiva.

Despois abordarémo-lo estudio do sector público empresarial en Galicia, analizando a súa relevancia en emprego e investimentos. Por último, referirémonos á política industrial en Galicia, contemplada desde unha triple perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Dimensión e forma xurídica das empresas

Nos cadros 2.1 a 2.3 ofrécese unha aproximación á realidade da dimensión empresarial galega e estatal actual, con datos obtidos da mesma fonte, a Seguridade Social, pero con distinta metodoloxía. Dunha banda, no cadro 2.1 plásmanse, a nivel provincial, autonómico e nacional, os datos de número de empresas segundo o número de traballadores partindo dos datos correspondentes ós códigos de conta de cotización existentes a 31 de decembro de 1999, 2000 e 2001, no Réxime Xeral e o Especial de Minería do Carbón **agrupando nunha única entidade -empresas- tódalas contas de cotización co mesmo número de identificación fiscal**. Deste xeito o concepto de empresa empregado nesta estatística correspóndese co concepto xurídico. Por outra banda e nos cadros 2.2 e 2.3 ofrécese a nivel galego, como en anos anteriores, o número de empresas por tramos de traballadores combinado cos sectores de actividade, desde o dato dos códigos de conta das empresas inscritas no Réxime Xeral, sen a depuración anteriormente mencionada. A información da Seguridade Social non é comparable de tódolos xeitos coa información do DIRCE que se expón a continuación destes.

O cadro 2.1 contempla, como se expuxo anteriormente, o número total e por tramos de traballadores en alta das empresas inscritas no Réxime Xeral e no da Minería do Carbón en cada unha das provincias galegas, no total de Galicia e no total de España, coa depuración que comentabamos, co que o grao de aproximación á realidade, coas limitacións de non contemplar outros réximes, é practicamente total desde o punto de vista da economía “oficial” (non somerxida).

A provincia da Coruña agrupa o 41,19% do total das empresas galegas e no outro polo cuantitativo a de Ourense comprende o 12,69%. As 75.790 empresas que desde esta perspectiva operan en 2001 en Galicia representan o 6,58% do total estatal. As empresas de un e dous traballadores son as máis numerosas en Galicia e en cada unha das provincias da comunidade e representan con respecto ó total nacional 6,80%, unha porcentaxe máis elevada que o total de empresas; por outra banda, as de máis de 1.000 traballadores constitúen só o 5,6% do total de España.

O Réxime Xeral da Seguridade Social, que comprende a práctica totalidade dos sectores industriais, construción e servizos, conta en Galicia con 90.220 contas de cotización (cadro 2.2) e tiñan en alta a decembro de 2001, 628.223 traballadores. Realizando as estimacións aritméticas pertinentes podemos significar que o termo

medio das empresas inscritas en Galicia a decembro de 2001 é de 6,96 traballadores, superior ó de 1996, 1997, 1998, 1999 e 2000 (6,05; 6,14; 6,40; 6,67 e 6,83 respectivamente), rachando, por quinto ano consecutivo, coa tendencia dos anos inmediatamente anteriores que foi decrecendo do 7,20 de 1993 ó 6,52 en 1994 e 6,26 en 1995.

O maior volume de traballadores concéntrase no tramo das empresas de 6 a 50 empregados, constituíndo o 38,25% do total. Os 74.255 traballadores das empresas galegas de máis de 500 traballadores representan só o 11,82% do total.

■ Cadro 2.1

Empresas. Por número de traballadores. Galicia/España. 1999-2001

		De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.	Total
A Coruña	1999	16.221	6.354	2.773	2.588	787	516	43	18	15	29.315
	2000	16.579	6.670	2.810	2.704	823	533	44	21	14	30.198
	2001	17.043	6.941	2.916	2.820	852	558	51	23	16	31.220
Lugo	1999	5.872	2.232	860	727	156	128	9	4	3	9.991
	2000	6.015	2.321	876	777	184	120	8	5	3	10.309
	2001	6.185	2.359	919	777	195	128	11	5	3	10.582
Ourense	1999	5.135	1.972	829	713	177	115	15	8	2	8.966
	2000	5.354	1.993	847	736	184	115	10	8	2	9.249
	2001	5.522	2.073	897	780	192	130	14	6	3	9.617
Pontevedra	1999	13.487	5.640	2.449	2.287	707	397	39	11	12	25.029
	2000	13.960	5.841	2.615	2.429	754	438	42	9	12	26.100
	2001	14.510	6.197	2.683	2.576	776	463	41	12	11	27.269
Galicia	1999	39.593	15.557	6.632	5.936	1.708	1.112	94	47	40	70.719
	2000	40.693	16.138	6.865	6.259	1.834	1.174	82	53	40	73.138
	2001	41.926	16.889	7.103	6.544	1.904	1.229	100	52	43	75.790
España	1999	581.984	230.008	104.319	101.944	30.302	19.619	1.927	869	702	1.071.674
	2000	599.114	241.584	109.304	107.438	32.197	21.065	2.022	928	726	1.114.378
	2001	616.171	251.923	113.973	111.477	33.358	21.921	2.122	959	774	1.152.678

Só comprende empresas inscritas no Réxime Xeral ou no da Minería do Carbón

A suma do número de empresas por provincia non coincide necesariamente co total de Galicia, por canto unha mesma empresa pode ter centros de traballo en máis dúnha provincia

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Anuario 1999, 2000 e 2001

Por sectores, o maior número de traballadores corresponde ó doutros servizos, no que se inclúen as administracións públicas (se ben unha parte moi considerable non aparece nos datos, xa que pertencen a MUFACE), que supoñen o 27,31% e, a continuación, o de “Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións”, cun 22,46%.

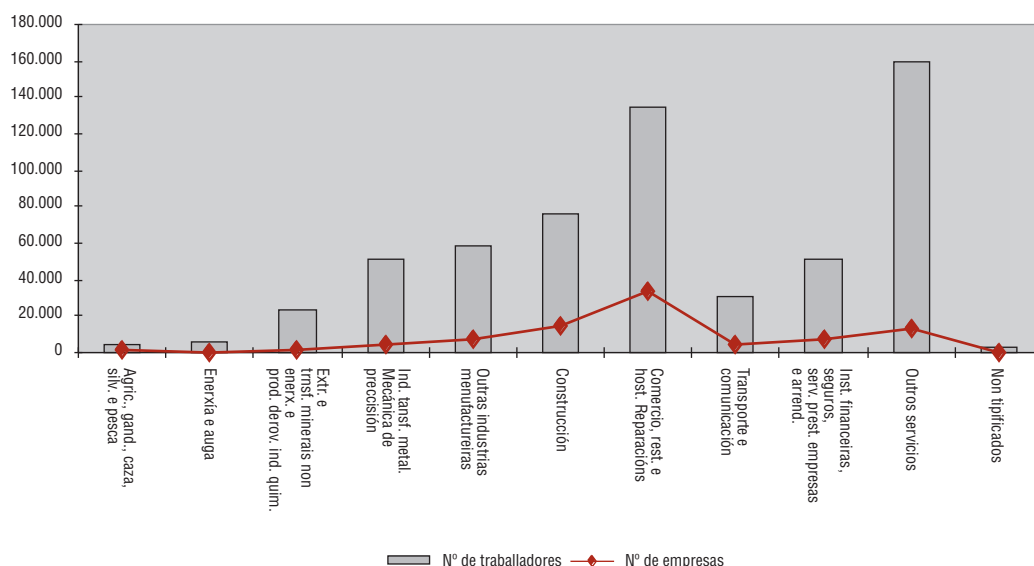
En Galicia do total de empresas inscritas en 2001, preto do 39% corresponden á actividade de “Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións”, que, pola súa parte, teñen unha media de 4,05% traballadores por empresa. En número séguenlle as 14.833 do apartado correspondente a construción, actividade na que as grandes empresas poden ter máis dun centro de traballo inscrito na Seguridade

Cadro 2.2
Número de empresas e traballadores. Réxime xeral, por actividades económicas e tamaño. Galicia. 2001

Grupos de actividade económica	1 traball.	2 a 5 traball.	6 a 50 traball.	51 a 100 traball.	101 a 500 traball.	Máis de 500 traball.	Total	% sobre total
Nº de empresas								
Agricultura, gandería, caza, silvicultura e pesca	649	403	182	5	5	0	1.244	1,38
Enerxía e auga	44	59	61	6	9	2	181	0,20
Extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química	573	690	667	42	29	3	2.004	2,22
Industrias transformadoras de metal. Mecánica de precisión	1.214	1.300	1.149	82	54	5	3.804	4,22
Outras industrias manufactureiras	2.226	2.463	1.808	116	75	2	6.690	7,42
Construcción	5.674	5.674	3.337	110	38	0	14.833	16,44
Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións	16.166	13.779	4.753	93	69	5	34.865	38,64
Transporte e comunicación	2.206	1.818	983	31	26	4	5.068	5,62
Institucións financeiras, seguros, servizos prestados a empresas e arrendamento	3.318	2.907	1.129	73	60	6	7.493	8,31
Outros servizos	5.898	4.386	2.870	258	226	42	13.680	15,16
Non tipificados	132	123	93	5	5	0	358	0,40
Total	38.100	33.602	17.032	821	596	69	90.220	100
% sobre total de empresas	42,23	37,24	18,88	0,91	0,66	0,08	100	
Nº de traballadores								
Agricultura, gandería, caza, silvicultura e pesca	649	1.183	2.467	346	884	0	5.529	0,88
Enerxía e auga	44	174	898	443	1.957	1.717	5.233	0,83
Extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química	573	2.138	10.940	2.898	4.421	2.028	22.998	3,66
Industrias transformadoras de metal. Mecánica de precisión	1.214	3.905	19.284	5.593	10.658	13.269	53.923	8,58
Outras industrias manufactureiras	2.226	7.415	27.132	7.872	13.403	1.034	59.082	9,40
Construcción	5.674	17.176	44.598	7.694	6.600	0	81.742	13,01
Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións	16.166	39.652	58.923	6.193	15.042	5.108	141.084	22,46
Transporte e comunicación	2.206	5.404	13.650	2.020	5.756	3.244	32.280	5,14
Institucións financeiras, seguros, servizos prestados a empresas e arrendamento	3.318	8.445	14.861	5.235	13.071	6.881	51.811	8,25
Outros servizos	5.898	12.680	46.237	18.209	47.560	40.974	171.558	27,31
Non tipificados	132	357	1.326	336	832	0	2.983	0,47
Total traballadores	38.100	98.529	240.316	56.839	120.184	74.255	628.223	100
% sobre total de traballadores	6,06	15,68	38,25	9,05	19,13	11,82	100	

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Nº de traballadores e de empresas por actividades económicas

Social, o que seguramente explica que non apareza ningunha empresa con máis de 500 asalariados, tendo unha media de 5,51 traballadores por empresa inscrita e, en terceiro lugar, as 13.680 do apartado de “outros servicios”.

O maior volume de empresas en Galicia son as dun só traballador (38.100, aínda que notablemente menos que en 1998, -40.091- e algo máis que en 1999 -37.658- e 2000 -37.398- ver informes de anos anteriores). Catro sectores de actividade: o de “enerxía e auga”; o de “extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química”; o de “industrias transformadoras de metais” e o de “outras industrias manufactureiras”, teñen un maior número de empresas nalgún dos tramos distintos ó dun só traballador; en concreto, no de 2 a 5 traballadores, e no caso dos dous primeiros tamén no de 6 a 50. Curiosamente en construción existe o mesmo número de empresas nos tramos de un que de dous a cinco traballadores. No ano 2001 aumentan o número de empresas en tódolos tramos con respecto o ano anterior e en concreto as de máis de 500 pasan de 61 a 69, se ben só o 20,53% das empresas galegas inscritas na Seguridade Social teñen máis de 5 traballadores e, no seu conxunto, só 665 superan os 100 asalariados.

Se comparámo-los datos de 2001 cos correspondentes ós dos informes dos anos anteriores (cadro 2.3), debemos significar que aumenta moi significativamente, o total de centros de traballo inscritos no Réxime Xeral da Seguridade Social na Comunidade Galega, constituíndo o dato máis salientable que o incremento se produce en tódolos tramos previstos no citado cadro, destacando nas empresas de 1 a 50 traballadores, en número de 2.736, no de 51 a 500 en 80 e no de máis de 500 en 8. Por grupos de actividade económica prodúcese tamén un aumento na totalidade excepto os de industrias transformadoras do metal e mecánica de precisión por unha banda e o grupo doutras industrias manufactureiras por outra nos que, seguindo a tendencia dos anos anteriores, diminúen lixeiramente no seu número.

■ Cadro 2.3

Número de empresas. Por actividades económicas e tamaño. Galicia 1998-2001

Grupos de actividade económica	De 1 a 50 traballadores				De 51 a 500 traballadores				+ 500 traballadores				Total tramos			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Agricultura, gandería, caza, silv. e pesca	666	1.058	1.139	1.234	7	11	9	10	0	0	0	0	673	1.069	1.148	1.244
Enerxía e auga	135	144	154	164	11	15	15	15	3	2	2	2	149	161	171	181
Extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química	1.990	1.920	1.898	1.930	69	72	75	71	1	2	3	3	2.060	1.994	1.975	2.004
Industrias transformadoras de metal.	3.783	3.708	3.675	3.663	118	125	129	136	4	5	4	5	3.905	3.838	3.809	3.804
Mecánica de precisión	7.021	6.746	6.623	6.497	159	168	176	191	1	2	0	2	7.181	6.916	6.799	6.690
Outras industrias manufactureiras	13.058	13.836	14.067	14.685	111	124	131	148	0	0	0	0	13.169	13.960	14.198	14.833
Construción	33.349	33.167	33.699	34.698	132	152	166	162	5	5	5	5	33.486	33.324	33.870	34.865
Comercio, restaurantes e hostalería.	4.707	4.756	4.806	5.007	45	50	59	57	2	2	3	4	4.754	4.808	4.868	5.068
Reparacións	6.346	6.452	6.925	7.354	127	121	131	133	7	7	6	6	6.480	6.580	7.062	7.493
Transporte e comunicación	13.559	12.426	12.695	13.154	413	433	437	484	34	37	38	42	14.006	12.896	13.170	13.680
Institucións financeiras, seguros, servizos prestados a empresas e arrendamento	0	289	317	348	0	7	9	10	0	0	0	0	0	296	326	358
Outros servizos																
Non tipificadas																
Total empresas	84.614	84.502	85.998	88.734	1.192	1.278	1.337	1.417	57	62	61	69	85.863	85.842	87.396	90.220

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Unha vez rematada a análise dos datos proporcionados pola Tesourería da Seguridade Social centrarémonos nos que o INE aporta ó traveso do DIRCE - desde o ano 1995, en que comezou con este estudio-. Esta é unha fonte máis completa que a anterior, en primeiro lugar porque inclúe as empresas sen asalariados e en segundo lugar porque ademais das contas de cotización da Seguridade Social utiliza outras fontes de entrada de datos, como por exemplo o Imposto de Actividades Económicas ou os Resumos Anuais de Retencións a conta do IRPF. Os datos do DIRCE refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e cómpre ter en conta que non inclúe os datos das empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servicios administrativos das Administracións Públicas (aunque si as empresas públicas).

O cadro 2.4 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ó comezo do ano 2001. Case a metade das empresas (46,23% en Galicia e 48,75 no total estatal) son do sector: “Resto de servicios”, no que figuran as empresas do sector de servicios diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son do sector do comercio (32,03% en Galicia e 30,12% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servicios supoñen un 78,26% do total en Galicia e un 78,87% en España.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por sectores económicos e comunidades autónomas. 2001

		Sector económico				
		Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
		2.645.317	244.262	314.705	796.690	1.289.660
España	Andalucía	384.086	30.860	34.174	134.492	184.560
	Aragón	80.586	8.403	11.005	23.103	38.075
	Asturias	65.301	4.572	7.794	20.279	32.656
	Baleares	71.424	5.327	11.456	18.552	36.089
	Canarias	108.619	6.128	11.198	34.463	56.830
	Cantabria	32.288	2.354	4.207	9.411	16.316
	Castilla y León	147.775	12.839	21.750	45.799	67.387
	Castilla La Mancha	100.804	12.634	15.354	33.010	39.806
	Cataluña	494.153	54.164	60.910	138.906	240.173
	C. Valenciana	281.932	31.263	31.834	88.702	130.133
	Extremadura	47.765	4.129	5.619	16.900	21.117
	Galicia	167.732	14.838	21.626	53.732	77.536
	Madrid	377.785	26.937	40.974	94.386	215.488
	Murcia	69.865	7.145	8.617	23.337	30.766
	Navarra	36.606	3.752	5.396	10.086	17.372
	País Vasco	152.722	15.885	19.875	42.308	74.654
	A Rioxa	18.985	2.868	2.454	5.831	7.832
	Ceuta e Melilla	6.889	164	462	3.393	2.870

Fonte: INE. DIRCE.

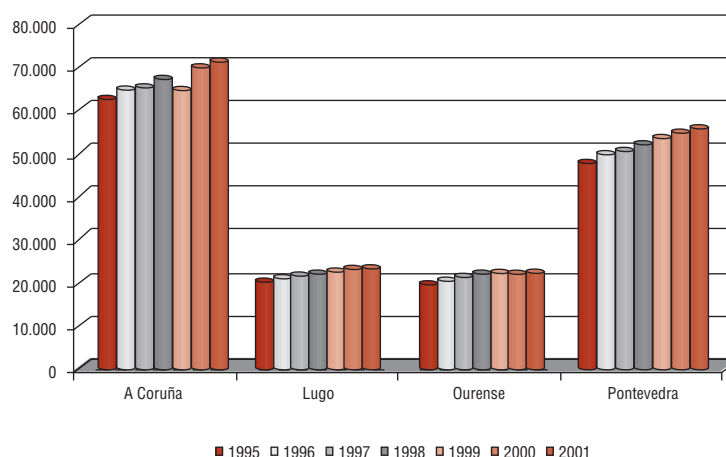
No cadro 2.5 presentámo-las empresas de Galicia -con desglose provincial- e máis do Estado desde 1995. Galicia ten no ano 2001 un 6,3% do total estatal de empresas que figuran do DIRCE, porcentaxe que se mantivo practicamente invariable desde que existe esta fonte estatística; a provincia de A Coruña concentra no último ano o 41,75% das empresas galegas e a de Pontevedra o 32,62% (polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias).

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2001

■ **Cadro 2.5**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3

Elaboración propia
Fonte: INE. DIRCE

Continuou no ano 2001 -aínda que con menos intensidade- a traxectoria ascendente do número de empresas de Galicia (que só se cortou en 1999). O aumento do último ano (1.660 empresas) produciuse nas catro provincias galegas, con especial importancia na de Pontevedra e con menor intensidade nas dúas de menor desenvolvemento económico.

No cadro 2.6 podemos ver a distribución nas provincias galegas -e nos totais galego e máis español- do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuatrienio. En Galicia o maior aumento absoluto no ano 2001 foi o das sociedades limitadas (2.598), que seguen a súa traxectoria ascendente nun ano en que baixou en 1.517 o número de empresas propiedade de persoas físicas. Subiu o

número de sociedades en tódalas formas xurídicas agás nas sociedades colectivas - que seguen co seu descenso continuo- e curiosamente aparece neste ano na provincia da Coruña unha sociedade comanditaria -forma xurídica inexistente en Galicia nos anos anteriores segundo o DIRCE-.

Distribución das empresas. Por condición xurídica e provincias. Galicia. 1998-2001

■ Cadro 2.6

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos e outros
A Coruña	1998	66.313	47.693	1.805	12.367	14	0	838	422	3.091	83
	1999	63.167	44.018	1.767	13.067	13	0	830	398	2.993	81
	2000	69.381	47.820	1.825	14.735	12	0	845	418	3.628	98
	2001	70.021	47.115	1.817	15.861	10	1	841	421	3.849	106
Lugo	1998	20.945	15.820	290	3.635	2	0	940	160	71	27
	1999	21.267	15.810	293	3.864	1	0	1.012	166	90	31
	2000	21.825	15.962	312	4.140	1	0	1.077	168	134	31
	2001	21.865	15.710	314	4.347	0	0	1.140	179	143	32
Ourense	1998	20.370	14.968	514	3.859	1	0	215	125	655	33
	1999	20.598	14.939	502	4.053	1	0	221	125	724	33
	2000	20.959	14.972	493	4.293	1	0	229	137	799	35
	2001	21.136	14.815	498	4.564	1	0	241	148	832	37
Pontevedra	1998	50.955	33.953	1.510	12.924	4	0	1.639	216	643	66
	1999	52.013	34.017	1.492	13.794	3	0	1.670	222	747	68
	2000	53.907	34.563	1.488	14.809	2	0	1.810	235	930	70
	2001	54.710	34.160	1.506	15.803	3	0	1.900	248	1.020	70
Galicia	1998	158.583	112.434	4.119	32.785	21	0	3.632	923	4.460	209
	1999	157.045	108.784	4.054	34.778	18	0	3.733	911	4.554	213
	2000	166.072	113.317	4.118	37.977	16	0	3.961	958	5.491	234
	2001	167.732	111.800	4.135	40.575	14	1	4.122	996	5.844	245
España	1998	2.474.690	1.659.810	135.669	509.072	623	126	70.098	22.985	71.165	5.142
	1999	2.518.801	1.647.699	133.410	559.483	579	118	71.809	23.110	77.263	5.330
	2000	2.595.392	1.662.679	131.079	612.374	548	127	73.511	23.456	86.070	5.548
	2001	2.645.317	1.651.265	129.349	667.441	503	127	75.503	24.210	91.386	5.533

Elaboración propia
Fonte: INE. DIRCE

No tocante á estrutura empresarial galega por condición xurídica no ano 2001, a empresa propiedade dunha persoa física segue a se-la fórmula maioritaria (dúas de cada tres empresas galegas: un 66,65% do total), seguida da sociedade limitada (24,19% das empresas). Esta última segue subindo a súa porcentaxe mentres que no último ano diminuíu o das persoas físicas.

No cadro 2.7 ofrecémo-la distribución das empresas por estrato de asalariados nas provincias galegas -e nos totais galego e máis estatal- no último trienio. Máis da metade das empresas galegas (52,28%) non teñen asalariados; das que teñen algún asalariado, máis da metade (59,33%) contan só con un ou dous empregados.

■ Cadro 2.7

Distribución das empresas. Por estrato de asalariados e provincias.
Galicia/España. 1999-2001

		Sen asalariados	Con asalariados	de 1 a 2 asalariados	de 3 a 5	de 6 a 9	de 10 a 19	de 20 a 49	de 50 a 99	de 100 a 199	de 200 a 499	de 500 a 999	de 1.000 a 4.999	de 5.000 ou máis asalariados
A Coruña	1999	34.778	28.389	16.932	5.795	2.484	1.803	1.014	210	85	49	12	5	0
	2000	38.822	30.559	18.104	6.299	2.662	1.939	1.120	249	110	54	17	5	0
	2001	38.084	31.937	18.807	6.606	2.966	1.982	1.116	252	129	58	15	5	1
Lugo	1999	11.666	9.601	6.146	2.008	725	463	209	30	15	4	1	0	0
	2000	11.733	10.092	6.385	2.148	796	489	218	34	18	3	0	1	0
	2001	11.293	10.572	6.712	2.219	861	498	222	38	18	3	1	0	0
Ourense	1999	11.768	8.830	5.509	1.811	709	492	213	66	14	10	5	1	0
	2000	11.788	9.171	5.654	1.921	752	497	254	60	16	12	4	1	0
	2001	11.528	9.608	6.001	1.934	844	502	229	64	17	11	5	1	0
Pontevedra	1999	26.560	25.453	14.898	5.397	2.265	1.624	921	205	87	43	10	2	1
	2000	27.245	26.662	15.330	5.735	2.454	1.735	1.043	211	94	45	11	3	1
	2001	26.789	27.921	15.967	5.981	2.759	1.800	1.019	240	90	50	7	7	1
Galicia	1999	84.772	72.273	43.485	15.011	6.183	4.382	2.357	511	201	106	28	8	1
	2000	89.588	76.484	45.473	16.103	6.664	4.660	2.635	554	238	114	32	10	1
	2001	87.694	80.038	47.487	16.740	7.430	4.782	2.586	594	254	122	28	13	2
España	1999	1.388.116	1.130.685	648.771	235.131	101.717	79.423	45.639	11.348	4.826	2.740	663	362	65
	2000	1.417.221	1.178.171	666.054	246.660	108.534	85.259	49.855	12.362	5.373	2.910	697	396	71
	2001	1.408.792	1.236.525	692.964	259.764	126.050	86.308	48.205	12.953	5.867	3.180	744	418	72

Elaboración propia
Fonte: INE. DIRCE

Nas empresas sen asalariados, Galicia representa no ano 2001 o 6,22% do total estatal (fronte ó 6,32% do ano anterior). Nas empresas con asalariados, o peso relativo de Galicia no total estatal é meirande nas empresas de menos asalariados e vaise facendo sempre máis pequeno a medida que sobe o estrato de empregados ata o dos 5.000 (coa única excepción do estrato de 6 a 9 empregados, no que sobe lixeiramente a porcentaxe respecto do escala anterior).

A porcentaxe de Galicia no total estatal de empresas é no último ano do 6,85% no estrato de 1 ou 2 asalariados, 6,44% nas de 3 a 5 asalariados, 5,89% nas de 6 a 9, 5,54% nas de 10 a 19, 5,36% nas de 20 a 49, 4,59% nas de 50 a 99, 4,33% nas de 100 a 199, 3,84% nas de 200 a 499 asalariados, 3,76% nas de 500 a 999. Nas empresas de 1.000 a 4.999 asalariados esa porcentaxe baixa ó 3,11% e nas que superan os 5.000 asalariados ó 2,78%), pero presentan nos dous casos unha importante suba relativa respecto do ano anterior.

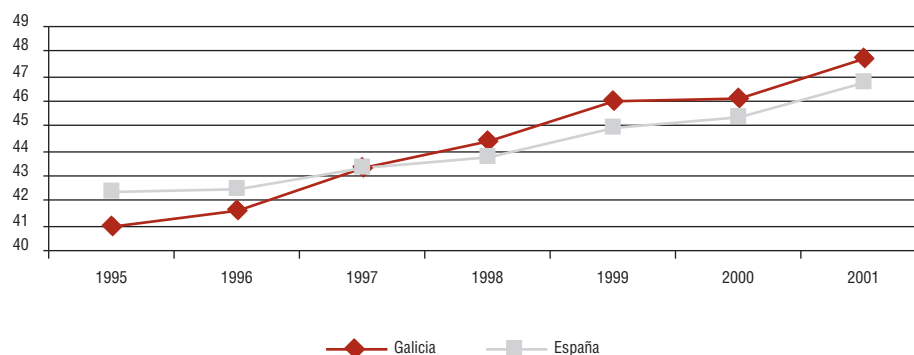
O cadro 2.8 explicita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados desde 1995 tanto en Galicia como no conxunto do Estado. A porcentaxe galega supera por cuarto ano consecutivo á estatal (nun punto no ano 2001, tres décimas máis que no ano anterior).

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados. Galicia/España. 1995-2001

■ Cadro 2.8

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7

Fonte: DIRCE

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en Galicia e no Estado no último cuatrienio. Compróbase que no ano 2001 só no estrato inferior (no pasado ano era nos dous estratos inferiores) as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do Estado e vaise abrindo a diferenza relativa a prol de España nos cinco estratos seguintes a medida que vai subindo o seu tamaño.

■ Cadro 2.9

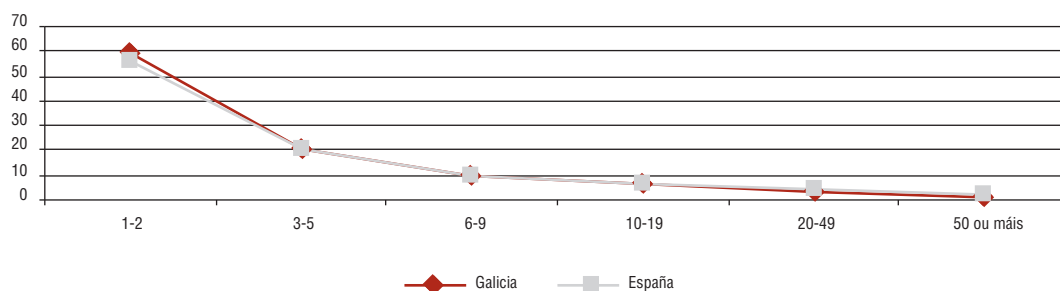
Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados⁽¹⁾. Galicia/España. 1998-2001

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
1998	60,8	20,7	5,4	6,0	3,1	1,1	57,8	20,8	9,1	6,8	3,8	1,7
1999	60,1	20,8	8,6	6,1	3,3	1,1	57,4	20,8	9,0	7,0	4,0	1,8
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado

Porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en 2001

A distribución das empresas por actividade principal -segundo a Clasificación Nacional de Actividades Económicas- e estrato de asalariados presentámola para Galicia no último bienio no cadro 2.10. Os datos do ano 2001 amosan que o epígrafe 52 (comercio polo miúdo, sen incluír o de vehículos de motor e a reparación de aparellos domésticos ou efectos persoais) concentra o 21,19% do total de empresas galegas que figuran no DIRCE; séguenlle en importancia numérica o epígrafe 45 (construcción) cun 12,89 e o epígrafe 55 (hostalería) cunha porcentaxe case idéntica (12,57%). Os tres apartados citados seguen concentrando case a metade do total de empresas galegas (46,65%); na comparanza co ano anterior, aumenta a porcentaxe da construcción (que pasa da terceira á segunda posición) e diminúen as do comercio polo miúdo e maila hostalería (pasando esta última da segunda á terceira posición na clasificación).

Se en vez de estudia-lo total de empresas centrámola análise nas empresas **galegas sen asalariados**, os tres epígrafes citados supoñen no ano 2001 unha porcentaxe lixeiramente maior (47,43%) e o peso relativo de cada un deles varía notablemente respecto ó visto anteriormente, xa que o comercio polo miúdo (no que hai que lembrar que non se inclúen algunhas actividades, xa mencionadas anteriormente) gaña peso ata acadalo 24,85% do total, a hostalería segue cun valor semellante (12,87%) e a construcción pasa do posto terceiro ó cuarto -por detrás de "outras actividades empresariais"-.

Se queremos centra-la análise nas empresas galegas con **asalariados** do ano 2001, os datos deste cadro 2.10 permiten ós interesados realizar un estudo polo miúdo do número de empresas correspondentes ás diversas actividades económicas do CNAE -ata a subdivisión en dous díxitos- para os once estratos de asalariados recollidos no DIRCE.

■ Cadro 2.10
**Distribución das empresas segundo estrato de asalariados.
Por actividade principal. Galicia. 2000 - 2001**

	Total		Sen asalariados		De 1 a 2 asalariados	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
10. Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	2	2	0	0	0	0
11. Extracción de crús de petróleo e gas natural, actividades dos servizos relacionados coas explotacións petrolíferas e de gas, agás activ. de prospección	4	4	1	1	2	2
13. Extracción de minerais metálicos	8	7	2	2	3	2
14. Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	389	407	84	85	69	88
15. Industria de produtos alimenticios e bebidas	2.719	2.752	993	990	804	830
16. Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0
17. Industria téxtil	465	455	243	210	70	77
18. Industria da confección e da peletería	1.409	1.414	451	438	204	189
19. Preparación, curtido e acabado do coiro; fabricación de artigos de marroquinería e viaxe; artigos de albartería, talabartería e zapatería	63	65	29	33	12	8
20. Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartería	1.894	1.862	661	612	544	560
21. Industria do papel	44	48	3	4	8	9
22. Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	860	912	301	330	292	296
23. Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	0	0	0	0	0	0
24. Industria química	172	177	56	63	41	40
25. Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	202	210	61	62	36	41
26. Fabricación de produtos de minerais non metálicos	1.009	1.055	204	223	226	228
27. Metalurxia	70	67	13	15	17	14
28. Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	2.192	2.271	647	655	677	680
29. Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	516	545	156	161	125	128
30. Fabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	34	38	17	21	10	11
31. Fabricación de maquinaria e material electrónico	115	125	31	32	18	19
32. Fabricación de material electrónico; fabricación de equipo e aparatos de radio, televisión e comunicacións	21	21	7	5	4	2
33. Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos, de precisión, óptica e relojería	314	318	175	183	89	91
34. Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	111	125	27	28	24	24
35. Fabricación doutro material de transporte	347	360	67	72	68	65
36. Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	1.440	1.448	580	572	491	501
37. Reciclaxe	1	1	0	0	0	0
40. Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	121	139	42	59	27	28
41. Captación, depuración e distribución de auga	10	10	1	1	1	2
45. Construción	20.848	21.626	8.342	8.512	6.106	6.477
50. Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, venda polo miúdo de combustible para vehículos de motor	5.390	5.430	1.630	1.611	2.074	2.118
51. Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas	12.594	12.766	5.791	5.760	3.511	3.580
52. Comercio polo miúdo, agás ó comercio de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores; reparación de efectos persoais e aparellos domésticos	35.498	35.536	22.339	21.789	9.605	9.938
55. Hostalería	20.929	21.084	11.717	11.286	6.500	6.869
60. Transporte terrestre; transporte por tuberías	12.341	12.062	7.979	7.558	3.021	3.119
61. Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	37	34	10	10	4	2
62. Transporte aéreo e espacial	2	3	0	0	0	0
63. Actividades anexas ós transportes; actividades de axencias de viaxes	926	932	327	315	271	267
64. Correos e telecomunicacións	242	243	114	108	56	60
65. Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	32	34	7	8	7	6
66. Seguros e plans de pensións, excepto Seguridade Social obrigatoria	31	31	9	11	9	7
67. Actividades auxiliares á intermediación financeira	2.781	2.932	1.869	1.965	725	786
70. Actividades inmobiliarias	4.133	4.350	2.603	2.662	1.090	1.238
71. Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos persoais e aparellos domésticos	753	788	366	377	247	276
72. Actividades informáticas	659	708	411	432	137	157
73. Investigación e desenvolvemento	553	573	501	520	37	40
74. Outras actividades empresariais	17.156	16.592	11.805	11.053	3.357	3.426
80. Educación	2.774	2.908	1.368	1.386	484	508
85. Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	5.343	5.573	3.312	3.380	1.341	1.435
90. Actividades de saneamento público	160	153	73	66	40	38
91. Actividades asociativas	381	406	25	32	232	250
92. Actividades recreativas, culturais e deportivas	2.736	2.709	1.340	1.250	831	886
93. Actividades diversas de servizos persoais	5.241	5.421	2.798	2.746	1.926	2.069
Galicia	166.072	167.732	89.588	87.694	45.473	47.487

Fonte: INE. DIRCE

	De 3 a 5 asalariados		De 6 a 9 asalariados		De 10 a 19 asalariados	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
10. Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0
11. Extracción de crús de petróleo e gas natural, actividades dos servicios relacionados coas explotacións petrolíferas e de gas, agás activ. de prospección	0	0	0	1	1	0
13. Extracción de minerais metálicos	1	1	1	1	0	0
14. Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	79	75	49	50	56	56
15. Industria de produtos alimenticios e bebidas	397	376	180	223	146	147
16. Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0
17. Industria téxtil	49	53	25	37	32	34
18. Industria da confección e da peletería	132	150	144	158	265	262
19. Preparación, curtido e acabado do coiro; fabricación de artigos de marroquinería e viaxe; artigos de albartería, talabartería e zapatería	9	12	2	4	9	5
20. Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartería	287	284	147	169	143	128
21. Industria do papel	7	6	10	11	8	9
22. Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	131	132	60	77	46	41
23. Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	0	0	0	0	0	0
24. Industria química	25	22	14	13	13	15
25. Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	24	27	16	12	26	28
26. Fabricación de produtos de minerais non metálicos	185	188	97	112	135	134
27. Metalurxia	12	8	4	9	13	11
28. Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	374	402	188	204	159	161
29. Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	78	90	40	46	46	47
30. Fabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	5	5	1	1	1	0
31. Fabricación de maquinaria e material electrónico	17	18	15	21	12	14
32. Fabricación de material electrónico; fabricación de equipo e aparatos de radio, televisión e comunicacións	2	3	1	0	2	5
33. Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos, de precisión, óptica e relojería	30	26	6	7	7	6
34. Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	11	12	11	12	11	12
35. Fabricación doutro material de transporte	45	46	32	40	42	37
36. Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	200	192	70	71	53	65
37. Reciclaxe	0	0	1	1	0	0
40. Producción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	19	19	13	13	13	14
41. Captación, depuración e distribución de auga	1	0	3	3	1	0
45. Construción	3.072	3.183	1.575	1.579	1.070	1.205
50. Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, venda polo miúdo de combustible para vehículos de motor	963	948	348	393	234	210
51. Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas	1.677	1.713	775	917	550	499
52. Comercio polo miúdo, agás ó comercio de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores; reparación de efectos pessoais e aparellos domésticos	2.370	2.561	687	818	315	282
55. Hostalería	1.836	1.966	536	692	213	172
60. Transporte terrestre; transporte por tuberías	696	725	299	333	208	193
61. Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	5	3	9	5	3	10
62. Transporte aéreo e espacial	2	2	0	1	0	0
63. Actividades anexas ós transportes; actividades de axencias de viaxes	152	168	76	73	47	53
64. Correos e telecomunicacións	31	25	18	20	8	16
65. Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	1	4	2	0	2	3
66. Seguros e plans de pensións, excepto Seguridade Social obrigatoria	3	2	5	4	1	5
67. Actividades auxiliares á intermediación financeira	143	133	37	39	7	8
70. Actividades inmobiliarias	286	287	98	102	45	54
71. Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos pessoais e aparellos domésticos	78	68	32	35	18	18
72. Actividades informáticas	59	61	32	26	10	20
73. Investigación e desenvolvemento	7	7	3	2	3	3
74. Outras actividades empresariais	1.132	1.155	410	463	256	333
80. Educación	352	373	216	218	196	208
85. Actividades sanitarias e veterinarias, servicios sociais	399	419	132	149	73	92
90. Actividades de saneamento público	23	20	14	11	3	11
91. Actividades asociativas	67	64	15	20	23	21
92. Actividades recreativas, culturais e deportivas	272	274	123	118	95	106
93. Actividades diversas de servicios persoais	357	432	92	116	40	29
Galicia	16.103	16.740	6.664	7.430	4.660	4.782

Fonte: INE. DIRCE

	20 a 49 asal.		50 a 99 asal.		100 a 199 asal.		200 a 499 asal.	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
10. Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	1	2	1
11. Extracción de crús de petróleo e gas natural, actividades dos servizos relacionados coas explotacións petrolíferas e de gas, agás activ. de prospección	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Extracción de minerais metálicos	1	1	0	0	0	0	0	0
14. Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	40	40	8	11	4	2	0	0
15. Industria de produtos alimenticios e bebidas	116	106	31	28	30	34	18	14
16. Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Industria téxtil	35	31	6	8	2	3	3	2
18. Industria da confección e da peletería	166	164	33	37	7	10	3	2
19. Preparación, curtido e acabado do coiro; fabricación de artigos de marroquinería e viaxe; artigos de albartería, talabartería e zapatería	1	2	1	1	0	0	0	0
20. Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartería	86	84	15	14	7	7	3	3
21. Industria do papel	6	6	2	3	0	0	0	0
22. Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	20	23	5	6	4	6	1	1
23. Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	0	0	0	0	0	0	0	0
24. Industria química	11	13	10	9	1	0	1	2
25. Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	24	25	8	8	6	4	1	3
26. Fabricación de produtos de minerais non metálicos	113	122	33	31	11	12	4	4
27. Metalurxia	6	5	1	1	3	2	1	2
28. Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	106	123	30	31	8	13	3	2
29. Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	52	53	12	14	6	4	1	2
30. Fabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0	0	0
31. Fabricación de maquinaria e material electrónico	13	11	4	5	3	4	1	1
32. Fabricación de material electrónico; fabricación de equipo e aparatos de radio, televisión e comunicacións	2	3	0	0	1	2	2	1
33. Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos, de precisión, óptica e relojería	7	5	0	0	0	0	0	0
34. Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	13	22	7	4	3	3	2	6
35. Fabricación doutro material de transporte	56	62	25	28	7	7	4	3
36. Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	35	36	9	7	1	4	1	0
37. Reciclaxe	0	0	0	0	0	0	0	0
40. Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	4	2	1	3	1	0	1	1
41. Captación, depuración e distribución de auga	1	2	0	0	1	1	1	1
45. Construción	534	522	95	98	40	36	12	12
50. Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, venda polo miúdo de combustible para vehículos de motor	117	122	21	25	2	2	1	1
51. Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas	243	244	29	34	12	12	5	4
52. Comercio polo miúdo, agás ó comercio de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores; reparación de efectos persoais e aparellos domésticos	139	110	21	15	8	11	7	5
55. Hostalería	102	72	16	16	6	6	2	5
60. Transporte terrestre; transporte por tuberías	119	111	11	15	5	4	3	4
61. Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	5	3	0	0	1	1	0	0
62. Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0	0	0
63. Actividades anexas ós transportes; actividades de axencias de viaxes	27	31	12	13	6	5	7	6
64. Correos e telecomunicacións	10	9	3	1	2	3	0	1
65. Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	0	1	3	3	1	1	1	1
66. Seguros e plans de pensións, excepto Seguridade Social obrigatoria	2	0	1	1	1	1	0	0
67. Actividades auxiliares á intermediación financeira	0	1	0	0	0	0	0	0
70. Actividades inmobiliarias	9	5	2	2	0	0	0	0
71. Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos persoais e aparellos domésticos	10	12	2	2	0	0	0	0
72. Actividades informáticas	5	6	3	3	1	2	0	0
73. Investigación e desenvolvemento	2	1	0	0	0	0	0	0
74. Outras actividades empresariais	117	89	41	34	20	20	11	12
80. Educación	133	160	19	47	6	4	0	3
85. Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	55	61	13	16	10	13	7	7
90. Actividades de saneamento público	7	7	0	0	0	0	0	0
91. Actividades asociativas	10	8	4	4	2	4	3	3
92. Actividades recreativas, culturais e deportivas	52	45	12	13	9	10	2	6
93. Actividades diversas de servizos persoais	23	25	5	3	0	0	0	1
Galicia	2.635	2.586	554	594	238	254	114	122

Fonte: INE. DIRCE

	500 a 999 asal.		1000 a 4999 asal.		5000 ou + asal.	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
10. Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0
11. Extracción de crús de petróleo e gas natural, actividades dos servizos relacionados coas explotacións petrolíferas e de gas, agás activ. de prospección	0	0	0	0	0	0
13. Extracción de minerais metálicos	0	0	0	0	0	0
14. Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	0	0
15. Industria de produtos alimenticios e bebidas	4	4	0	0	0	0
16. Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0
17. Industria téxtil	0	0	0	0	0	0
18. Industria da confección e da peletería	3	3	1	1	0	0
19. Preparación, curtido e acabado do coiro; fabricación de artigos de marroquinería e viaxe; artigos de albartería, talabartería e zapatería	0	0	0	0	0	0
20. Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartería	1	1	0	0	0	0
21. Industria do papel	0	0	0	0	0	0
22. Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0
23. Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	0	0	0	0	0	0
24. Industria química	0	0	0	0	0	0
25. Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0	0
26. Fabricación de produtos de minerais non metálicos	1	1	0	0	0	0
27. Metalurxia	0	0	0	0	0	0
28. Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	0	0	0	0	0	0
29. Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0	0
30. Fabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0
31. Fabricación de maquinaria e material electrónico	1	0	0	0	0	0
32. Fabricación de material electrónico; fabricación de equipo e aparatos de radio, televisión e comunicacións	0	0	0	0	0	0
33. Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos, de precisión, óptica e relojería	0	0	0	0	0	0
34. Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	1	0	0	1	1	1
35. Fabricación doutro material de transporte	0	0	1	0	0	0
36. Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	0	0	0	0	0	0
37. Reciclaxe	0	0	0	0	0	0
40. Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0	0
41. Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0
45. Construción	1	1	1	1	0	0
50. Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, venda polo miúdo de combustible para vehículos de motor	0	0	0	0	0	0
51. Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas	1	3	0	0	0	0
52. Comercio polo miúdo, agás ó comercio de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores; reparación de efectos persoais e aparellos domésticos	6	3	1	3	0	1
55. Hostalería	1	0	0	0	0	0
60. Transporte terrestre; transporte por tuberías	0	0	0	0	0	0
61. Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	0	0	0	0	0	0
62. Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0
63. Actividades anexas ós transportes; actividades de axencias de viaxes	1	1	0	0	0	0
64. Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0	0
65. Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	5	4	3	3	0	0
66. Seguros e plans de pensións, excepto Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0
67. Actividades auxiliares á intermediación financeira	0	0	0	0	0	0
70. Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0
71. Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos persoais e aparellos domésticos	0	0	0	0	0	0
72. Actividades informáticas	1	1	0	0	0	0
73. Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0
74. Outras actividades empresariais	4	5	3	2	0	0
80. Educación	0	0	0	1	0	0
85. Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	1	0	0	1	0	0
90. Actividades de saneamento público	0	0	0	0	0	0
91. Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0
92. Actividades recreativas, culturais e deportivas	0	1	0	0	0	0
93. Actividades diversas de servizos persoais	0	0	0	0	0	0
Galicia	32	28	10	13	1	2

Fonte: INE. DIRCE

As maiores empresas con domicilio social en Galicia (excluíndo as financeiras) pódense ollar no cadro 2.11 clasificadas pola facturación do ano 2001; recóllense nel as vendas, o cadro de persoal e a sé social. Destacáramos os seguintes aspectos:

■ Hai once firmas máis que no ano anterior -mesmo número en que subiu no ano 2000- que superan o limiar dos 10.000 millóns de pesetas (60,10 millóns de euros) de facturación. No ano 2001 son 67 as sociedades -empresas e grupos de empresas- que exceden ese volume de vendas; desaparecen do ranking por integración noutras empresas algunhas tan tradicionais nel como Leyma (agora integrada na granadina Ebro- Puleva) e Astano (que deixou de presenta-las contas en Galicia para facelo en Madrid co Grupo Izar).

■ Son xa seis as sociedades que facturan máis de 100.000 millóns, mentres que dous anos antes eran só dúas (Citroën e Inditex). Pescanova, Gadisa e Coren foron as tres incorporacións do ano 2000 e a Constructora San José a do ano 2001.

■ Son 23 as sociedades que realizaron vendas por máis de 25.000 millóns de pesetas (unha máis que no ano anterior; mentres que este número aumentara en catro empresas no ano anterior).

■ PSA Peugeot Citroën e o Grupo Inditex consolidan o seu liderato no tecido productivo galego; esta última subiu a facturación no ano 2001 nunha taxa superior á da empresa automobilística, co que segue a pecha-la diferenza respecto de PSA Peugeot Citroën (se en 1999 facturaba o 50%, en 2001 xa é un 72,83%).

■ Coren e Gadisa intercambian no ano 2001 as posicións cuarta e quinta (aunque esta última estaría de novo no cuarto posto se consolidase nos seus resultados os de divisións distintas da de distribución, como a madeireira).

■ Consolidou o liderato o grupo Inditex no ranking de empregos (arrebatarallo a Citroën en 1998), cunha suba do 11,35% en 2001, que segue o espectacular aumento do 41,7% do ano anterior (en parte debido á contratación de traballadores antes vencellados a empresas de traballo temporal, pero tamén tivo un importante efecto a apertura de moitas novas tendas, centros loxísticos, etc).

■ As zonas: A Coruña- Arteixo e Vigo-Porriño son os auténticos eixes vertebradores das grandes empresas galegas e concentran máis da metade das empresas recollidas no cadro 2.11 (concretamente o 58,21%: 39 empresas das 67).

■ Por provincias, as menos desenvolvidas socio-economicamente de Galicia (Lugo e Ourense) supoñen tan só 8 empresas (o 11,94%) do total mentres que A Coruña e Pontevedra concentran case o 90% (88,06%).

■ Cadro 2.11

Clasificación de empresas con domicilio social en Galicia.
2001

Ranking	Sociedade	Facturación ⁽¹⁾		Cadro de persoal	Sede central
		Euros	Pesetas		
1	PSA Peugeot Citroën	4.462,00	742.414	10.600	Vigo
2	Inditex	3.249,80	540.721	26.724	Arteixo
3	Pescanova	811,00	134.939	3.379	Vigo
4	Coren	732,31	121.846	2.988	Ourense
5	Gadisa	667,42	111.049	4.759	Betanzos
6	Const. San José	662,00	110.148	1.491	Pontevedra
7	Grupo Finsa	492,82	81.998	2.137	Santiago
8	Vegonsa	455,00	75.706	2.915	Vigo
9	Fadesa	372,63	62.000	680	A Coruña
10	Grupo Súbel	356,00	59.233	4.317	A Coruña
11	Distribuciones Froiz	301,10	50.099	2.050	Poio
12	Astra Zéneca	280,40	46.655	140	Porriño
13	Luis Calvo Sanz	241,00	40.099	1.500	Carballo
14	Grupo Jealsa	232,41	38.670	1.000	Boiro
15	Grupo Copo	204,70	34.059	288	Vigo
16	Leche Celta	197,79	32.909	241	Pontevedra
17	GKN Indugasa	194,60	32.379	994	Vigo
18	Barreras	174,30	29.001	345	Vigo
19	Cofano	172,80	28.752	127	Vigo
20	Corporación Noroeste	169,30	28.169	729	Vigo
21	Grupo Anjoca	156,26	25.999	450	A Coruña
22	Faurecia	154,90	25.773	334	Vigo
23	Grupo Comar	150,45	25.033	1.623	A Coruña
24	Megasa	145,90	24.276	258	Narón
25	Saprogal	145,00	24.126	365	A Coruña
26	Industrias Losán	140,73	23.416	810	A Coruña
27	Grupo Isidro de la Cal	140,64	23.401	380	A Coruña
28	Grupo Pérez Rumbao	139,00	23.128	550	Ourense
29	Cofaga	126,80	21.098	179	A Coruña
30	Cupire-Padesa	126,21	21.000	1.200	Carballada V.
31	Grupo Iberconsa	125,10	20.815	495	Vigo
32	Grupo Vieirasa	123,00	20.465	1.530	Vigo
33	Maderas Iglesias	120,20	20.000	655	Vigo
34	Norte Forestal	119,34	19.857	233	Pontevedra
35	Grupo Marfrio	111,87	18.614	658	Vigo
36	Copasa	109,38	18.199	399	Ourense
37	Lácteos Lence	108,34	18.026	69	Láncara
38	RTVG	106,42	17.707	677	Santiago
39	Adolfo Domínguez	105,85	17.612	931	Ourense
40	Feiraco	99,08	16.486	262	Negreira
41	Corp. La Voz de Galicia	98,96	16.466	982	A Coruña
42	Begano	97,67	16.251	295	A Coruña
43	Televés	93,46	15.550	510	Santiago
44	Cefargal	90,15	15.000	53	A Coruña
45	Autopistas del Atlántico	85,32	14.196	291	A Coruña
46	Grupo Moldes	85,10	14.159	325	Pontevedra
47	Alfageme	81,10	13.494	350	Vigo
48	Frigoríficos del Noroeste	80,73	13.432	437	Ribeira
49	Prefabricados Castelo	78,13	13.000	620	O Porriño
50	Viza Automoción	78,00	12.978	344	Vigo
51	SGL Carbón	77,60	12.912	155	A Coruña
52	Grupo Ultratur	77,23	12.850	220	Vigo
53	Sanjurjo Alonso	75,72	12.599	54	Lugo
54	Actemsa	75,12	12.499	70	A Pobra
55	Pescapuerta	75,00	12.479	900	Vigo
56	Leche de Galicia	72,12	12.000	89	Vilalba
57	Caramelo	70,32	11.700	744	A Coruña
58	Hijos de Rivera	68,40	11.381	262	A Coruña
59	Grupo Puentes	67,91	11.299	478	Oroso
60	Fandicosta	65,69	10.930	150	Moaña
61	Lignitos de Meirama	65,61	10.917	175	A Coruña
62	Povisa	62,70	10.432	1.300	Vigo
63	Rodman Polyships	61,77	10.278	548	Vigo
64	Grupo Zeltia	61,31	10.201	453	Vigo
65	Sociedad Textil Lonía	61,30	10.199	680	Ourense
66	Escurís	61,00	10.150	400	A Pobra
67	Soaga	61,00	10.150	124	Padrón

(1) En millóns

Fonte: La Voz de Galicia (cos datos facilitados directamente polas empresas)

No cadro 2.12 presentámo-las 18 empresas que, segundo os datos do Servizo de Información ARDÁN superaron en 2000 -último ano con datos dispoñibles desta fonte- os 150 millóns de euros de facturación. Das dúas que encabezan a clasificación subliñarémo-la consolidación do liderato de CITROËN e, no tocante á segunda, o importante crecemento das empresas do Grupo INDITEX (a propia Inditex, Zara España, Pull and Bear España, Grupo Massimo Dutti, que medraron todas cando menos un 19% no ano analizado).

■ Cadro 2.12

Empresas⁽¹⁾ do ranking Ardán que superan os 150 millóns de euros de facturación. Galicia. 2000

	Empresa	Sector	Actividade	Localidade	Facturación ⁽²⁾	% Variación
1	Citroën Hispania, SA	Fabr.	Automób., carroc. vehíc.turis.	Vigo	5.979.571.599	29
2	Industria de Diseño Textil, SA	Maio.	Confeccións de dona e nena	Arteixo	1.182.654.394	26
3	Zara España, SA	Deta.	Confeccións en xeral	Arteixo	801.890.970	19
4	Gallega de Distribuidores Aliment., SA	Maio.	Comestibles e produtos relac.	Betanzos	417.189.607	32
5	Financiera Maderera, SA	Fabr.	Taboleiros de madeira (aglomerado)	Santiago	393.832.083	21
6	Centros de Distribución Vegon, SA	Maio.	Comestibles e produtos relac.	Vigo	324.114.427	15
7	Constructora San José, SA	Cons.	Contratistas xerais	Pontevedra	300.916.207	26
8	Fadesa Inmobiliaria, SA	Cons.	Promotores de obras	A Coruña	277.360.709	28
9	Distribuciones Froiz, SA	Deta.	Tendas mercancías en xeral	Poio	225.885.092	16
10	Astilleros y Talleres del Noroeste, SA	Fabr.	Constr. e reparación de buques	Fene		
11	Metalúrgica Galaica, SA	Fabr.	Fundición de aceiro SC	Narón	202.230.218	20
12	Leche Celta, SA	Fabr.	Leite líquido e iogurtes	Pontedeume		
13	Grupo Massimo Dutti, SA	Deta.	Confeccións en xeral	Arteixo	191.239.936	31
14	GNK Indugasa, SA	Fabr.	Recambios e pezas de motor	Vigo	171.527.983	4
15	Hijos de J. Barreras, SA	Fabr.	Constr. e reparación de buques	Vigo	161.762.408	52
16	Pescanova, SA	Maio.	Peixes e mariscos	Redondela	157.582.297	1
17	Astrazeneca Farmacéutica Spain, Sa	Fabr.	Especialidades farmacéuticas	O Porriño	153.314.425	36
18	Pull & Bear España, SA	Deta.	Confeccións en xeral	Arteixo	153.208.912	19

Non figura aquí unha empresa que aparece entre as primeiras do ranking de Ardán (Necso Entrecanales Cubiertas) para segui-lo principio xeral deste Directorio de non incluír empresas que non presentan as contas sociais en Galicia. A facturación destas empresas que recolle Ardán corresponde á actividade total destas empresas (non só á desenvolvida en Galicia).

(2) En euros

Fonte: ARDÁN Galicia 2002

“ARDÁN Galicia 2002. Directorio e Informe económico-financieiro e da competitividade” contén datos moi valiosos para o estudo da realidade empresarial galega a partir do seguimento de 10.000 sociedades galegas que tiveron ingresos superiores ós 378.600 euros no exercicio 2000; ademais, a periodicidade anual da súa publicación permite o seguimento da andaina dunha parte básica do tecido empresarial galego. Malia iso, cómpre non esquecer ó utilizar estes datos cal é a súa fonte básica (as contas anuais que as Sociedades depositan nos Rexistros Mercantís), polo que non inclúe os datos das empresas ás que a lexislación exige da obrigatoriedade de presenta-las súas contas nos rexistros mercantís; tamén poden non figurar os de empresas que non depositaron as súas contas nos Rexistros, ou ben as depositaron fóra de prazo ou con algún defecto de forma. Ademais, este Directorio recolle só datos de sociedades que teñen a súa sede social en Galicia e non inclúe

as financeiras, polo que é fácil detectar na clasificación do cadro 2.12 ausencias de empresas con peso importante no tecido productivo galego -como Unión Fenosa, Repsol, Grupo Alcoa, El Corte Inglés, Banco Pastor, Caixa Galicia ou Caixanova-.

Resumindo, podemos dicir que o Directorio ARDÁN recolle as 10.000 sociedades privadas non bancarias con sede social en Galicia que cumpriron as obrigas rexistrativas e facturaron máis de 378.600 euros no exercicio 2000.

A información das principais empresas vista nos dous cadros anteriores completará a coa que figura nos cadros 2.13 e 2.14. No primeiro recolleemos algunhas grandes empresas industriais radicadas en España con significativa presenza productiva en Galicia (as 15 de facturación superior ós 150 millóns de euros) e no cadro 2.14 as principais grandes empresas industriais que teñen o establecemento principal de España situado en Galicia (as que exceden os 75 millóns de euros de vendas).

Relación de empresas industriais radicadas en España con significativa presenza productiva en Galicia. 2000

■ Cadro 2.13

	Empresa	Actividade	Vendas ⁽¹⁾	Emprego
1	Repsol-YPF	Refinamento de petróleo	26.294,99	29.807
2	Iberdrola	Enerxía eléctrica	6.168,34	11.353
3	Endesa	Enerxía eléctrica	5.324,94	3.580
4	Atladis	Outras industrias alimentarias	1.369,03	2.000
5	U.E. Fenosa	Enerxía eléctrica	1.107,62	4.421
6	Nestlé España, SA	Alimentación	1.070,46	3.995
7	Alcoa Inespal, SA	Metalurxia non férrea	961,62	4.500
8	Leche Pascual	Productos lácteos	588,85	1.884
9	Moyresa, Molturación e Refino	Aceites	492,25	373
10	Izar Construcciones Navales	Construcción naval	473,74	9.600
11	Grupo Industrial Ence	Pasta papeleira, papel e cartón	340,32	748
12	GKN Transmisiones España	Auxiliar do Automóvil	245,48	
13	Dalphi Metal España, SA	Auxiliar do Automóvil	170,06	439
14	Sai Automotive Lignotock, SA	Auxiliar do Automóvil	157,03	1.232
15	Ferroatlántica, SL	Ferroaleacións	153,06	628

(1) En millóns de euros

Fonte: "Fomento de la Producción" (recollido por nós do informe "A economía galega. 2000-2001". Fundación Caixa Galicia)

**Relación de empresas industriais nas que o establecemento principal en España
está instalado en Galicia. (Facturación superior ós 8.000 millóns de pesetas en 2000)**

■ Cadro 2.14

Empresa	Actividade	Vendas ⁽¹⁾	Emprego
Peugeot Citroën Automóvil España, SA	Fabricación de vehículos e industria auxiliar	4.461	10.188
Industria de Diseño Textil, SA	Grupo Zara en Galicia	795	274
Cooperativas Orensanas, Soc. Cooperativa Ltda.	Industrias cárnicas	513	2.360
Financiera Maderera, SA	Taboleiros e chapa	314	798
Leche Celta, SA	Industrias lácteas	190	136
Metalúrgica Galaica, SA	Productos siderúrgicos, calderería, forxa e fundición	169	26
Pescanova, SA	Conservas	155	112
Luis Calvo Sanz, SA	Conservas	149	56
Saprogal, SA	Fabricación de pensos	131	371
Jealsa Rianxeira, SA	Conservas	118	443
Hijos de J. Barreras, SA	Construcción naval	111	386
Industrias Frigoríficas del Louro, SA	Industrias cárnicas	106	535
Factorías Vulcano, SA	Construcción naval	101	286
Leite Río, SL	Industrias lácteas	88	64
Feiraco, Soc. Coop. Ltda.	Industrias lácteas	79	244
Bebidas Gaseosas del Noroeste, SA	Bebidas	78	300
Adolfo Domínguez, SA	Confección e xéneros de punto	77	656
Bernardo Alfageme, SA	Conservas	77	259

(1) En millóns de euros

Fonte: Fomento de la Producción (extraído por nós do Informe "A Economía Galega 2000-2001". Fundación Caixa Galicia)

2.3. Evolución económica e financeira. Distribución sectorial e territorial

Se en vez de centrarmos só nas principais grandes empresas galegas (como fixemos ó remate do anterior epígrafe) temos en conta o estudio económico-financeiro e da competitividade que figura no Directorio ARDÁN 2002 para as 9.012 empresas galegas das que teñen datos dos últimos tres anos analizados (1998 a 2000) e a súa facturación excede no ano 2000 378.600 euros, podemos extraer algúns puntos básicos que nos poden achegar ó comportamento empresarial galego no exercicio 2000.

1) O valor engadido bruto ó custo dos factores tivo no ano 2000 unha suba importante (9,47%), anque inferior á dos ingresos de explotación (14,49%). O crecemento da primeira das magnitudes foi bastante menor que o obtido no exercicio anterior:

2) Subiron notablemente en 2000 os gastos financeiros das empresas (nun 38,09%), polo cambio das condicións dos mercados pero tamén como resultado dalgunhas políticas financeiras de grandes empresas.

3) Os gastos de persoal subiron en 2000 un 11,13% (porcentaxe menor que o do ano anterior, e intermedio entre o crecemento dos ingresos de explotación e o do valor engadido bruto ó custo dos factores).

4) O xogo conxunto dos tres puntos anteriores levou a que os beneficios empresariais tiveran un aumento inferior no ano 2000 que no precedente (o resultado antes de impostos no 2000 medrou nun 15,03%).

5) O crecemento medio do emprego nas empresas das que se fixo un seguimento no último trienio que compoñen a mostra utilizada no capítulo de emprego do Directorio ARDÁN (7,54%) foi inferior ás porcentaxes de suba dos ingresos de explotación, do valor engadido bruto e -moi especialmente- dos beneficios empresariais (computados neste último caso polo beneficio antes de impostos).

Vistas resumidamente as liñas básicas que caracterizaron o percorrer económico-financieiro das empresas galegas que figuran no estudio de ARDÁN, entraremos a continuación nunha análise máis desagregada, nun dobre senso: desde a perspectiva dos diversos sectores empresariais e máis desde a vertente territorial, co detalle por provincias e comarcas do tecido empresarial de Galicia.

No tocante á relevancia dos grandes sectores da actividade económica, o cadro 2.15 permítenos ollar a estrutura global da actividade empresarial galega recollida en “ARDAN 2002”; cómpre subliñar que os ingresos presentan a perspectiva do volume de negocio das empresas, o valor engadido bruto o da riqueza xerada polas mesmas, e o número de empresas nos achega á maior ou menor fragmentación de cada sector.

Compróbase que os comerciantes por xunto, os fabricantes e a construción son, por esta orde, os principais por número de empresas, e que por valor engadido sobrancean moi especialmente os fabricantes e a construción (conxuntamente concentran máis da metade da xeración de valor engadido). No tocante ó sector agrario, o pequeno tamaño da maioría das explotacións agrarias, o feito de que case sempre a titularidade sexa dunha persoa física e mailo carácter cooperativo de varias das de maior tamaño fan que este sector teña un pequeno peso nesta clasificación (e en xeral en todo o Directorio ARDAN).

■ Cadro 2.15

Os grandes sectores de Galicia.
2000

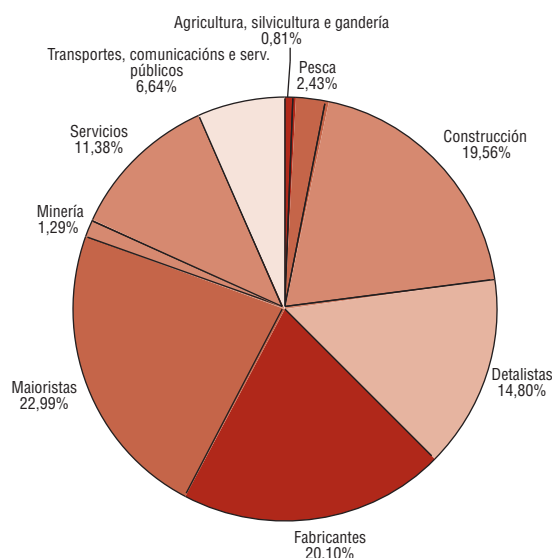
	Nº empresas	%	Ingresos ⁽¹⁾	%	VEB cf. ⁽¹⁾	%
Agricultura, silvicultura e gandería	73	0,81	118,67	0,30	27,36	0,37
Pesca	219	2,43	538,71	1,38	196,51	2,69
Construcción	1.763	19,56	4.296,04	11,02	1.134,40	15,54
Detalistas	1.334	14,80	4.991,27	12,81	842,58	11,54
Fabricantes	1.811	20,10	15.364,97	39,43	2.818,02	38,60
Maioristas	2.072	22,99	9.825,92	25,21	846,07	11,59
Minería	116	1,29	430,31	1,10	209,05	2,86
Servicios	1.026	11,38	1.845,23	4,73	772,95	10,59
Transportes, comunicacións e serv. públicos	598	6,64	1.559,42	4,00	454,23	6,22
Total	9.012	100	38.970,54	100	7.301,17	100

(1) Datos en millóns de euros

Base: mostra homoxénea con datos en 1998, 1999 e 2000 de 9.012 empresas

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financiero, 10.000 empresas

Os grandes sectores polo nº de empresas

Facendo unha maior desagregación, distínguense no cadro 2.16 os 20 sectores empresariais clasificados por maior xeración de valor engadido, que permiten estudar mellor a estrutura sectorial (se é moi concentrada ou moi espallada, etc.) tendo en conta as tres variables que alí se presentan. Así, por exemplo, algúns sectores deste ranking -como o do automóbil ou o de taboleiros de madeira- están moi concentrados nunhas poucas empresas, mentres que ocorre o contrario en sectores como: contratistas xerais, promotores de obras, peixes e mariscos ou materiais diversos para a construción.

Cadro 2.16

Principais sectores empresariais. Por Valor Engadido Bruto. Galicia. 2000

Sector	Actividade	Nº empresas	Ingresos ⁽¹⁾	VEB cf.
1. Automóbiles, carrocerías vehículos de turismo	Fabricantes	12	6.018,75	658,95
2. Contratistas xerais	Construcción	726	1.758,94	443,06
3. Confeccións en xeral	Detallistas	51	1.435,16	394,51
4. Promotores de obras	Construcción	375	1.101,25	241,55
5. Peixes	Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	195	471,10	178,84
6. Productos diversos fabricados de téxtis	Fabricantes	108	849,30	169,31
7. Construcción e reparación de buques	Fabricantes	98	607,44	141,88
8. Transporte de mercadorías por estrada	Transportes, comunic.serv. públicos	264	479,47	126,07
9. Taboleiros de madeira (aglomerados)	Fabricantes	10	605,84	114,90
10. Conservas de peixe e froitos do mar	Fabricantes	47	598,23	106,20
11. Instalacións eléctricas	Construcción	180	287,41	103,82
12. Construcións pesadas	Construcción	52	456,32	103,67
13. Peixes e mariscos	Maioresistas	281	1.684,81	101,06
14. Servicios comerciais diversos	Servicios	110	346,81	99,35
15. Pizarra e outras pedras	Minería	54	185,16	94,92
16. Confeccións para señora e nena	Maioresistas	17	1.202,59	91,49
17. Concesionarios de automóviles novos e usados	Detallistas	153	910,79	81,91
18. Tendras de mercadorías en xeral	Detallistas	37	637,19	81,03
19. Pedra traballada, mármore	Fabricantes	85	286,90	79,51
20. Materiais para a construción diversos	Maioresistas	183	663,78	73,99

(1) Datos en millóns de euros

Fonte: "Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro, e da competitividade"

O cadro 2.17 recolle, nunha visión dinámica, os dez sectores empresariais de maior crecemento absoluto do valor engadido bruto de 1998 a 2000. Destacaremos neles os seguintes aspectos:

■ O sector automobilístico foi o de maior suba absoluta do valor engadido nese bienio (seguido dos detallistas de confección e dos promotores de obras).

■ Na análise porcentual sobrancea o forte crecemento de dous sectores, que superan o 100% nese bienio: “autopistas, pontes e túneles de peaxe” e máis os “promotores de obras”.

■ **Cadro 2.17** **Sectores empresariais de maior crecemento absoluto do Valor Engadido Bruto. Galicia. 2000/1998**

Sector	Valor engadido bruto ⁽¹⁾		Diferencia 2000-1998	Taxa variación 2000/1998
	1998	2000		
1. Fabric. automóviles e carrocerías para turismos	519,60	658,95	139,35	26,82%
2. Detallistas de confeccións en xeral,	258,36	394,51	136,15	52,70%
3. Promotores de obras	118,03	241,55	123,53	104,66%
4. Contratistas xerais	322,49	443,06	120,56	37,38%
5. Autopistas, pontes e túneles de peaxe	14,06	63,45	489,39	351,42%
6. Servicios comerciais diversos	58,95	99,35	40,39	68,52%
7. Fabricantes de produtos de téxtis diversos	129,17	169,31	40,14	31,07%
8. Instalacións eléctricas	71,10	103,82	32,72	46,02%
9. Tendas de comestibles	35,16	61,69	26,53	75,46%
10. Fabricantes de recambios e pezas de motor	42,94	64,63	21,69	50,51%

(1) Datos en millóns de euros. Clasificación pola diferenza absoluta (en datos de 9.012 empresas)
Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico Financeiro e da competitividade

No tocante ó reparto territorial, os datos de ARDÁN recollidos no cadro 2.18 reflicten a distribución empresarial por provincias: A Coruña e Pontevedra concentran no ano 2000 case o 90% dos ingresos e do valor engadido (89,06% e 88,30% respectivamente), mentres que en número de empresas a concentración resulta uns nove puntos menor (80,09%). A utilización dunha fonte alternativa que se basea en moitas máis empresas (DIRCE, do INE) leva no reparto provincial do tecido empresarial galego dese ano 2000 a un grao de concentración do número de empresas na Coruña e Pontevedra inferior que nos datos de ARDÁN (74,24% do total galego).

Distribución provincial das empresas, ingresos e valor engadido bruto. Galicia. 2000

■ **Cadro 2.18**

	Nº empresas	%	Ingresos 2000	%	VEB cf. ⁽¹⁾	%
A Coruña	3.781	41,96	16.570,48	42,52	3.401,39	46,59
Lugo	822	9,12	1.964,33	5,04	348,99	4,78
Ourense	973	10,80	2.297,43	5,90	505,58	6,92
Pontevedra	3.436	38,13	18.138,32	46,54	3.045,21	41,71
Totais	9.012	100	39.970,56	100	7.301,17	100

(1) Datos en millóns de euros
Base: mostra homoxénea con datos de 9.012 empresas
Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

O cadro 2.19 recolle a distribución provincial dos seis sectores empresariais de máis xeración de valor engadido bruto no conxunto da economía galega, e permite ós interesados afondar na análise desde unha triple perspectiva -valor engadido, ingresos e número de empresas- .

■ Cadro 2.19

**Principais sectores empresariais segundo o VEB.
Por provincias. Galicia. 2000**

Sector	Galicia	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
		Valor	% ⁽¹⁾	Valor	% ⁽¹⁾	Valor	% ⁽¹⁾	Valor	% ⁽¹⁾
1. Fabr. automóviles e carrocerías para vehículos de turismo									
Nº empresas	12	5	41,67	-	-	3	25,00	4	33,33
Ingresos	6.018,74	23,55	0,39	-	-	3,41	0,06	5.991,78	99,55
VEB cf.	658,96	3,06	0,46	-	-	0,93	0,14	654,97	99,40
2. Contratistas xerais									
Nº empresas	726	275	37,88	69	9,50	112	15,43	270	37,19
Ingresos	1.758,95	699,24	39,75	98,74	5,61	175,54	9,98	785,43	44,65
VEB cf.	443,05	161,64	36,48	24,88	5,62	43,84	9,90	212,69	48,01
3. Dtalistas confeccións en xeral									
Nº empresas	51	21	41,18	5	9,80	13	25,49	12	23,53
Ingresos	1.435,16	1.403,81	97,82	3,65	0,25	17,96	1,25	9,74	0,68
VEB cf.	394,51	387,83	98,31	1,15	0,29	3,38	0,86	2,15	0,54
4. Promotores de obras									
Nº empresas	375	183	48,80	19	5,07	38	10,13	135	36,00
Ingresos	1.101,25	740,66	67,26	34,96	3,17	45,13	4,10	280,50	25,47
VEB cf.	241,56	167,76	69,45	4,69	1,94	10,74	4,45	58,37	24,16
5. Peixes (extracción)									
Nº empresas	195	45	23,08	28	14,36	-	-	122	62,56
Ingresos	471,10	89,14	18,92	28,44	6,04	-	-	353,52	75,04
VEB cf.	178,84	33,94	18,98	15,22	8,51	-	-	129,68	72,51
6. Fabricación de produtos textis diversos									
Nº empresas	108	65	60,19	1	0,93	12	11,11	30	27,78
Ingresos	849,30	664,22	78,21	0,53	0,06	137,92	16,24	46,63	5,49
VEB cf.	169,32	105,43	62,27	0,40	0,24	47,47	28,03	16,02	9,46

Datos de Ingresos e VEB cf., en millóns de euros. A mostra do estudio fórmana 9.012 empresas

(1) A porcentaxe de participación calculouse sobre o sector galego correspondente

Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico Financeiro e da competitividade

Os cadros 2.20 a 2.22 presentan os datos dunha distribución territorialmente máis desagregada das actividades empresariais: por comarcas; os dous primeiros dende unha perspectiva estática e o terceiro dende unha vertente dinámica.

O cadro 2.20 recolle as dez comarcas principais pola importancia da súa xeración de riqueza: as comarcas de Vigo e A Coruña concentran en 2000 un 40,70% do total de empresas estudadas (1,28 puntos por riba do ano anterior) e a súa importancia relativa no total galego é moito maior aínda en termos de ingresos (59,04%) ou de xeración de valor engadido (58,19%), cunha suba no último ano superior ós dous puntos en ambos casos.

Clasificación das comarcas por valor engadido xerado⁽¹⁾. 2000

■ Cadro 2.20

Comarcas	Empresas		Ingresos ⁽²⁾		VEB cf. ⁽²⁾	
	nº	%	euros	%	euros	%
A Coruña	1.807	20,05	9.423,10	24,20	2.130,17	29,18
Vigo	1.861	20,65	13.575,63	34,84	2.118,00	29,01
Santiago	627	6,96	2.254,13	5,78	432,12	5,92
Pontevedra	420	4,66	1.903,98	4,89	347,81	4,76
Ourense	587	6,51	1.539,80	3,95	326,75	4,48
Ferrol	335	3,72	1.335,19	3,43	269,67	3,69
O Salnés	374	4,15	879,16	2,26	180,23	2,47
Lugo	370	4,11	836,18	2,15	168,38	2,31
O Morrazo	204	2,26	536,98	1,38	130,27	1,78
A Barbanza	205	2,27	675,51	1,73	125,42	1,72
Galicia	9.012		38.970,56		7.301,17	

(1) As comarcas están configuradas de acordo co establecido pola Consellería da Presidencia da Xunta de Galicia

(2) Datos en millóns de euros (en ingresos e VEB). Mostra de 9.012 empresas

Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico Financeiro e da competitividade

■ Cadro 2.21

Estructura empresarial das 10 comarcas de maior V.E.B de Galicia.
2000

Sector	Nº empresas	%	Ingresos 2000	%	VEB cf. 2000	%
1) A CORUÑA						
1 Detallistas de confeccións en xeral	11	0,61	1.395,57	14,80	386,00	18,12
2 Promotores de obras	105	5,81	551,25	5,84	140,41	6,59
3 Maioristas de confeccións de dona e nena	2	0,11	1.183,49	12,55	89,43	4,20
2) VIGO						
1 Fabric. automóviles e carrocerías para vehíc. turismo	3	0,16	5.989,79	44,12	654,29	30,89
2 Construcción e reparación de buques	52	2,79	472,46	3,48	96,98	4,58
3 Extracción pesqueira	54	2,90	216,09	1,59	63,69	3,01
3) SANTIAGO						
1 Fabric. de taboleiros de madeira (aglomerados)	1	0,16	393,83	17,47	66,62	15,42
2 Contratistas xerais	36	5,74	136,20	6,04	22,86	5,29
3 Producción e servizos eléctricos	6	0,96	23,95	1,06	19,90	4,61
4) PONTEVEDRA						
1 Contratistas xerais	48	11,43	427,52	22,45	105,72	30,40
2 Tendas de mercadorías en xeral	8	1,90	309,97	16,28	33,73	9,70
3 Construcións pesadas	4	0,95	69,29	3,64	17,15	4,93
5) OURENSE						
1 Fabricación de produtos de téxtis diversos	10	1,70	136,49	8,86	46,97	14,37
2 Contratistas xerais	50	8,52	112,55	7,31	25,02	7,66
3 Construcións pesadas	5	0,85	95,12	6,18	16,70	5,11
6) FERROL						
1 Construcción e reparación de buques	10	2,99	42,25	3,16	18,27	6,78
2 Fundición de aceiro	2	0,60	345,81	25,90	57,47	21,31
3 Fabricación de artigos plásticos diversos	2	0,60	39,95	2,99	14,16	5,25
7) O SALNÉS						
1 Contratistas xerais	47	12,57	87,46	9,95	28,48	15,80
2 Hoteis	15	4,01	23,42	2,66	13,59	7,54
3 Fabric. de conservas de peixe e froitos do mar	11	2,94	69,89	7,95	12,43	6,89
8) LUGO						
1 Contratistas especializados diversos	5	1,35	12,24	1,46	9,37	5,56
2 Producción e servizos eléctricos	2	0,54	49,60	5,93	14,45	8,58
3 Contratistas xerais	34	9,19	40,64	4,86	9,97	5,92
9) O MORRAZO						
1 Extracción pesqueira	44	21,57	105,50	19,65	52,74	40,49
2 Construcción e reparación de buques	16	7,84	47,83	8,91	14,09	10,81
3 Cargas e descargas marítimas	3	1,47	12,18	2,27	8,03	6,17
10) A BARBANZA						
1 Fabric. de conservas de peixes e froitos do mar	9	4,39	195,91	29,00	31,86	25,40
2 Fabric. peixes e pdtos do mar frescos e conxelados	4	1,95	100,85	14,93	18,66	14,88
3 Extracción pesqueira	15	7,32	19,95	2,95	7,62	6,08

(1) Datos en millóns de euros. As porcentaxes calcúlanse sobre o total da comarca estudada. Os sectores ordénanse en función do valor engadido creado no 2000. A mostra está constituída por 9.012 empresas galegas

Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

No cadro 2.21 podemos ve-los tres sectores empresariais máis importantes do tecido productivo de cada unha das dez comarcas de maior valor engadido bruto; ese cadro permite ós interesados nunha análise espaciadamente máis desagregada afondar no estudio do número de empresas, volume de ingresos ou valor engadido dos principais sectores do tecido productivo desas comarcas.

O cadro 2.22 explicita que, nunha visión dinámica, as comarcas da Coruña e Vigo son, obviamente, as de maior crecemento absoluto -con gran diferenza- do valor engadido bruto no bienio estudado. En valores porcentuais destacan especialmente Pontevedra, A Coruña e Ourense (as tres por riba do crecemento do 30% de 1998 a 2000).

Comarcas de maior crecemento do VEB. Galicia. 2000/1998⁽¹⁾

■ Cadro 2.22

Comarcas	1998	2000	Diferencia 2000-1998	Taxa variación 2000/1998
A Coruña	1.576,19	2.130,17	553,97	35,15
Vigo	1.702,19	2.118,00	415,82	24,43
Pontevedra	247,40	347,81	100,41	40,59
Ourense	250,52	326,75	76,23	30,43
Santiago	393,11	432,12	39,01	9,92
Lugo	129,94	168,38	38,45	29,59
O Salnés	143,94	180,23	36,29	25,21
Valdeorras	89,80	113,08	23,28	25,93
A Barbanza	103,91	125,42	21,51	20,71
Ferrol	251,31	269,67	18,36	7,30

(1) Datos en millóns de euros. Ordenación por crecemento absoluto do VEB c.f.
Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

Respecto da clasificación estática vista antes no cadro 2.21, destaca na análise dinámica do cadro 2.22 a desaparición dunha comarca (O Morrazo) e a aparición doutra (Valdeorras) que tivo un maior dinamismo na xeración do VEB que O Morrazo no último bienio analizado.

2.4. Trazos de competitividade.

Os datos do Directorio ARDAN 2002 permítennos, como andamos a ver, ademais da perspectiva sincrónica que nos achega ó coñecemento da realidade empresarial galega no ano 2000 (por facturación, emprego, valor engadido, número de empresas, etc), unha perspectiva diacrónica, que amosa a evolución temporal dos agregados analizados e complementa a “foto fixa” que a anterior perspectiva proporciona.

Nesta perspectiva dinámica, o Directorio ARDÁN seleccionou unha mostra de 9.012 empresas porque para mante-la homoxeneidade analízanse as mesmas empresas para o período 1998-2000, seleccionadas das 10.000 que no exercicio 2000 tiveron unha facturación superior ós 378.600 euros.

Na vertente dinámica presenta gran interese o estudio dos trazos de competitividade empresarial ó longo do tempo. Ademais das empresas “gacela” ou as “de alto

rendemento" inclúense outros trazos diferenciadores vencellados con propiedades competitivas das empresas que se basean en investigacións desenvolvidas desde ARDÁN: as empresas de elevada xeración de riqueza e as de alta produtividade dos recursos humanos. Estúdiáanse tamén no Directorio ARDÁN varios trazos que non se consideran diferenciadores na competitividade empresarial -aunque poden axudar-: a empresa con certificación de calidade, a empresa exportadora ou a auditada. Os catro primeiros denomínanse no Directorio ARDÁN "cualificadores" mentres que ós outros chámanselle "indicadores".

Comezarémo-lo achegamento á perspectiva dinámica do tecido productivo galego de 1998 a 2000, coma en anteriores Informes, co estudio da evolución das **empresas "gacela"** de Galicia nese período. ARDÁN contén unha sección dedicada ao seguimento destas empresas co obxectivo de que se poida comprobar separadamente o conxunto de empresas de crecemento grande e constante do seu volume de facturación (por empresa gacela enténdese en ARDÁN aquela que medra de xeito continuado durante polo menos tres anos seguidos por riba do 25% anual).

Cumpren esta condición no último trienio estudado 508 empresas, o que supón unha diminución de 61 empresas respecto do anterior estudio; este descenso pode estar relacionado co menor crecemento económico do ano 2000 respecto do anterior, pero tamén en parte motivado porque o número de empresas da mostra é menor (baixou en 22: de 9.238 a 9.012 empresas).

Como media anual os ingresos das empresas "gacela" de 1998 a 2000 medraron un 59,82%, sendo inferior o avance no ano 2000 (56,18%) que no ano anterior (63,53%).

De 1998 a 2000 case dúas de cada tres gacelas (64,29%) duplicaron -cando menos- o seu volume de negocio nese período e o 6,30% das gacelas multiplicaron por 5 ou máis os seus ingresos nese bienio.

O gran dinamismo empresarial das gacelas reflíctese tamén no campo da creación de emprego. Segundo os estudos levados a cabo sobre este tema polo Consorcio da Zona Franca de Vigo, as "gacelas" -representando normalmente entre o 3 e o 4% das empresas analizadas, aunque dependendo da fase do ciclo económico se pode amplia-lo abano ate o 5 ou 6% por riba e ate o 2% por baixo- xeraron ó redor do 70% dos novos empregos no eido empresarial galego.

No cadro 2.23 presentámo-los "grandes sectores" nos que se localizan as gacelas; sobrecarga, por esta orde, a construción, os comerciantes por xunto e os fabricantes, que conxuntamente concentran o 63% das empresas (sete puntos menos que no estudio de ARDÁN do ano anterior).

No tocante ás **empresas de máis elevada xeración de riqueza**, dicir primeiramente que son aquelas que, tendo signo positivo o seu E.V.A. -siglas de "economic value added"- este fose maior de 25 millóns de pesetas (150.253.03 euros) en 1998 e subira polo menos un 10% nos tres anos do estudio (1998 a 2000).

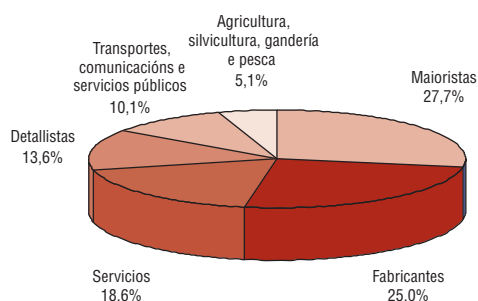
O feito de que non se escolla no Directorio ARDÁN o valor engadido bruto para a medida da riqueza xerada polas empresas galegas neste caso senón o EVA, débese a que este último ten en conta tamén o custo dos recursos propios necesarios para o funcionamento empresarial (é dicir: desconta do resultado empresarial deducidos os impostos o custo dos recursos -tanto propios como alleos- entre eles o custo de oportunidade dos recursos propios).

Distribución sectorial das empresas gacela. Galicia. 2000-1998

■ Cadro 2.23

Gran sector	Nº empresas	%
Construcción	122	24,0
Maioristas	104	20,5
Fabricantes	94	18,5
Servicios	70	13,8
Detallistas	51	10,0
Transportes, comunicacións e servicios públicos	38	7,5
Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	19	3,7
Minería	10	2,0
Total	508	100

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

Cumpren as condicións antes sinaladas 60 empresas (7 menos que no ano anterior). Case dous tercos delas concéntranse -como se ollá no cadro 2.24- en dous sectores: os fabricantes (dentro do que sobrancean os de recambios e pezas de motor; de transformación de produtos do mar e de estruturas de madeira) e a construción.

Distribución sectorial das empresas de elevada xeración de riqueza. Galicia. 2000/1998

■ Cadro 2.24

Gran sector	Nº empresas	%
Fabricantes	26	43,3
Construcción	13	21,7
Maioristas	5	8,3
Detallistas	5	8,3
Servicios	5	8,3
Transportes, comunicacións e servicios públicos	4	6,7
Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	1	1,7
Minería	1	1,7
Total	60	100

Fonte: Ardán Galicia, 2001. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

As **empresas de alto rendemento** son aquelas que teñen unha rendibilidade económica media non inferior ó 25% nun período de tres anos, sempre e cando en ningún ano a súa rendibilidade económica baixe do 15%. A rendibilidade económica é a relación entre o resultado económico e os activos medios empregados para a súa consecución.

Sobre a mostra homoxénea de 9.012 empresas estudadas de 1998 a 2000, un total de 253 (unha máis que no ano anterior) son consideradas en ARDÁN-2002 empresas de alto rendemento (un 2,81% do total); delas, máis da metade (52,2%) están concentradas en dous grandes sectores (servicios e fabricantes) como se ollan no cadro 2.25.

As **empresas de alta produtividade dos recursos humanos** defínense en ARDÁN como aquelas que en tres anos seguidos obteñen un valor engadido bruto por empregado que cumpre dúas condicións: está entre o 25% das mellores empresas do seu sector e medra por riba do 10% cada un dos tres anos. Hai que ter en conta que pode haber disfuncións neste cálculo debido a que o número de empregados son os que declara cada empresa, e non equivalen a empregados a tempo completo-ano (de xeito que nunha empresa de maior contratación a tempo parcial, a produtividade dos recursos humanos será -a igual xeración de valor engadido bruto- maior que noutra na que teña máis peso a contratación a tempo completo, anque isto non se detecte aquí).

Distribución sectorial das empresas de alto rendemento. Galicia. 2000-1990

■ Cadro 2.25

Gran sector	Nº empresas	%
Servicios	72	28,5
Fabricantes	60	23,7
Maioristas	33	13,0
Construcción	28	11,1
Detallistas	21	8,3
Transportes, comunicacións e servicios públicos	21	8,3
Minería	10	4,0
Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	8	3,2
Total	253	100

Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

Só un 0,82% das 9.012 empresas estudadas (120 empresas, 9 menos que no ano anterior) considéranse de alta produtividade dos recursos humanos; delas, case a metade (46,60%) pertencen á construción ou á fabricación (ver cadro 2.26).

Distribución sectorial das empresas de alta produtividade de recursos humanos. Galicia. 2000/1998

■ Cadro 2.26

Gran sector	Nº empresas	%
Construcción	28	23,3
Fabricantes	28	23,3
Maioristas	24	20,0
Servicios	13	10,8
Transportes, comunicacións e servicios públicos	12	10,0
Detallistas	9	7,5
Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	6	5,0
Total	120	100

Fonte: Ardán Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

No tocante ás empresas galegas con certificación da calidade, partiuse dunha mostra de empresas con datos do ano 2000 e facturación superior a 378.600 euros nese exercicio. Das 389 empresas “certificadas”, máis da metade (52,4%) son da provincia de Pontevedra, mentres que conxuntamente Lugo e Ourense teñen tan só un 10% do total. O cadro 2.27 amosa que case a metade das empresas con certificación de calidade detectadas nesa mostra de Galicia (48,1%) son do sector de fabricación.

Distribución sectorial das empresas con certificación de calidade Galicia. 2000/1998

■ Cadro 2.27

Gran sector	Nº empresas	%
Fabricantes	187	48,1
Maioristas	55	14,1
Construcción	54	13,9
Transportes, comunicacións e servicios públicos	52	13,4
Servicios	21	5,4
Detallistas	15	3,9
Minería	4	1,0
Agricultura, silvicultura, gandería e pesca	1	0,3
Total	389	100

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

2.5. Xeración de emprego

Tamén figuran datos no ARDÁN 2002 que reflicten a evolución anual do emprego de 1998 a 2000 daquelas empresas que ademais de estar na súa base de datos declaran o número de empregados para tódolos anos do trienio analizado.

O cadro 2.28 amosa a distribución do emprego por estrato de empregados e número de empresas; téñase en conta á hora de extraer conclusións que, dado que tódalas empresas deste Directorio superan os 378.600 euros de facturación, hai, lóxicamente, unha clara tendencia a sub-representar ás empresas de poucos asalariados, en relación con outras fontes utilizadas no comezo deste mesmo capítulo - coma o DIRCE ou os datos da Seguridade Social-. O 78,52% do emprego concéntrase no 31,32% de empresas que teñen 20 ou máis empregados e máis do 90% de empregos (92,61%) nas empresas de máis de 10 traballadores.

■ Cadro 2.28

**Estructura do emprego ⁽¹⁾
Galicia. 2000/1998**

Empregados por empresa	Empresas						Empregados					
	1998	%	1999	%	2000	%	1998	%	1999	%	2000	%
De 1 a 2	352	6,20	266	4,69	261	4,60	579	0,41	452	0,30	438	0,27
De 3 a 5	1.009	17,78	911	16,06	847	14,93	4.071	2,89	3.658	2,40	3.484	2,12
De 6 a 9	1.132	19,95	1.137	20,04	1.097	19,33	8.446	6,01	8.414	5,51	8.208	5,00
De 10 a 19	1.623	28,60	1.663	29,31	1.692	29,82	22.034	15,67	22.641	14,83	23.132	14,09
De 20 ou máis	1.558	27,46	1.697	29,91	1.777	31,32	105.502	75,02	117.455	76,96	128.870	78,52
Totais	5674	100	5.674	100	5.674	100	140.632	100	152.620	100	164.132	100

Co fin de conseguir cálculos coherentes, soamente se rivo en conta o dato do número de empregados de aquelas empresas que, ademais de declaralo na súa memoria para todos aqueles e cada un dos anos ós que se refire o estudio, ofrecían certo grao de fiabilidade (é dicir, na relación Gastos de persoal / nº de empregados rexíñanse aqueles valores que resulten incoherentes), a mostra final despois da depuración consta de 5.674 empresas para o período de análise

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002. Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

Seguindo coa perspectiva dinámica, ofrecemos no cadro 2.29 distintas “ratios” que teñen relación co emprego nesas 5.674 empresas no último trienio analizado. Dicar primeiramente -para unha máis fácil comprensión do cadro- que os ingresos de explotación son os ingresos xerados pola actividade normal da empresa; ó dividi-los entre os empregados, obtense a primeira “ratio” do cadro, que recolle a produtividade do traballo. O valor engadido bruto ó custo dos factores é o resultado de restarlle ós ingresos de explotación os consumos de explotación e outros gastos de explotación. Os gastos de persoal inclúen os salarios e as cargas sociais; o custo medio do emprego, pola súa banda, é o resultado de dividi-los gastos de persoal entre os empregados da empresa.

“Ratios” vencelladas coa produtividade do traballo. Galicia. 2000-1998

■ Cadro 2.29

	1998	1999	2000
Ingresos explotac./empleado*	88.414,89	94.701,48	97.583,33
VEB cf./empleado*	20.747,56	22.012,27	22.834,24
Gtos. persoal/ingresos expl.	0,17	0,16	16,69
Custo medio do emprego*	14.706,77	15.421,97	16.167,23

* En euros

(1) Co fin de conseguir cálculos coherentes, soamente se tivo en conta o dato do número de empregados de aquelas empresas que, ademais de declaralo na súa memoria para todos e cada un dos anos ós que se refire o estudio, ofrecían un certo grao de fiabilidade (é dicir, na relación Gastos / nº empregados rexíñanse aqueles valores que resulten incoherentes). A mostra final despois da depuración consta de 5.674 empresas para o período de análise

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002, Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

Obsérvase que tres dos índices -os ingresos por empregado, o valor engadido por empregado e o custo medio do emprego- teñen unha tendencia crecente nese período, mentres que está practicamente estable a porcentaxe que representan os gastos de persoal sobre os ingresos de explotación.

Seguindo coa mesma mostra de empresas, podemos achegarnos ao emprego total en cada ano e máis ás taxas de crecemento anual -de 1998 a 2000- dos vinte sectores empresariais que xeraron no último ano estudado un maior emprego en termos absolutos. O cadro 2.30 reflicte que:

■ Cadro 2.30

Sectores con maior crecemento absoluto de emprego. Galicia. 2000-1999

Sector	Empregados			Taxa crecemento
	1999	2000	Diferencia 00-99	00/99
1. Detallistas de confeccións en xeral	7.569	9.641	2.072	27,37
2. Fabric. automób. carroc. para vehíc. turis.	10.274	11.914	1.640	15,96
3. Tendas de mercadorías en xeral	2.548	3.153	605	23,74
4. Tendas de comestibles	2.710	3.266	556	20,52
5. Conservas de peixe e froitos do mar	3.052	3.556	504	16,51
6. Servicios comerciais	1.597	2.024	427	26,74
7. Productos fabricados de téxtis	3.901	4.233	332	8,51
8. Contratistas xerais	11.574	11.900	326	2,82
9. Laboratorios para probas comerciais	959	1.243	284	29,61
10. Transporte de mercadorías por estrada	2.778	3.029	251	9,04
11. Instalacións eléctricas	2.914	3.157	243	8,34
12. Promotores de obras	1.146	1.335	189	16,49
13. Fabricación de recambios e pezas motor	760	937	177	23,29
14. Pedra traballada, mármore	1.817	1.990	173	9,52
15. Oficinas técnicas enxenería e arquitect.	761	920	159	20,89
16. Fabricados de planchas metal(calderería)	662	818	156	23,56
17. Traballos de carpintería metálica	1.557	1.707	150	9,63
18. Programación de ordenadores	212	362	150	70,75
19. Maioristas de comest. prod. relacionados	1.720	1.864	144	8,37
20. Outros servicios de comunicación	291	428	137	47,08

(1) Co fin de conseguir cálculos coherentes, soamente se tivo en conta o dato do número de empregados daquelas empresas que, ademais de declaralo na súa memoria para todos e cada un dos anos a que se refire o estudo, ofrecían certo grao de fiabilidade (é dicir, na relación Gastos de persoal / nº empregados rexéitanse aqueles valores que resulten incoherentes). A mostra final despois da depuración consta de 5.674 empresas para o período de análise.

Fonte: ARDÁN Galicia, 2002, Directorio e Informe Económico-Financeiro e da competitividade

■ No ano 2000 destacaron pola súa creación de emprego en termos absolutos (con máis de 1.000 novos empregos netos cada un) dous sectores: detallistas de confección e fabricación de automóbiles ou carrocería para vehículos. Pola suba porcentual de creación de emprego nese ano sobrancearon moi especialmente o sector de programación de ordenadores (70,75%) e o de “outros servicios de comunicación” (47,08%).

■ No conxunto das 5.674 empresas analizadas, a porcentaxe de crecemento do emprego no ano 2000 (7,54%) foi inferior á do ano anterior (8,52%).

2.6. Análise de enquisas industriais e de opinións empresariais

Neste epígrafe referirémonos, primeiramente, ós últimos datos que sobre o noso sector industrial figuran en diversas Enquisas Industriais (de Empresas e mais de Productos) que nos últimos anos ven realizando o INE; despois achegarémonos á posición galega nas enquisas sobre investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico e máis sobre innovación tecnolóxica nas empresas (ámbalas dúas tamén do INE) e por último analizaremos a situación das empresas industriais galegas nunha perspectiva conxuntural, segundo a enquisa de opinións empresariais.

2.6.1. Enquisas industriais de empresas e de productos

A Enquisa Industrial de Empresas proporciona unha información interesante para o estudio das características dos distintos sectores da actividade industrial -nos niveis estatal e autonómico- e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais ás empresas.

No cadro 2.31 podemos ver que nas cinco variables analizadas o peso relativo de Galicia sobre o total estatal no ano 2000 estivo no intervalo do 5% ó 6,3%, sendo o máis baixo o de gastos de persoal e os máis altos os de cifra de negocios e gastos de explotación (pero sempre menor co peso relativo de Galicia no total estatal en poboación). Agás nos gastos de persoal, esas variables quedan algo por riba do nivel que acada o noso PIB no conxunto do Estado.

■ Cadro 2.31

Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria. 1995-2000

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios	Gastos de persoal	Gastos de explotación
1995	5,6	5,6	5,6	4,8	5,4
1996	5,6	5,6	5,5	4,9	5,4
1997	5,8	5,7	5,5	4,9	5,6
1998	6,1	6,1	5,7	5,1	5,8
1999	5,8	5,9	6,1	5,0	6,1
2000	5,8	6,1	6,3	5,0	6,3

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España

Fonte: INE. (Enquisa Industrial de Empresas)

Ese mesmo cadro permite unha visión dinámica do peso de Galicia no total estatal nesas cinco variables da industria de 1995 a 2000. Subliñaremos os seguintes aspectos:

■ No último ano sobe a importancia relativa de Galicia no conxunto estatal en tres variables (horas traballadas, cifra de negocios e gastos de explotación) e mantense constante nas outras dúas. Os gastos de persoal (que representan un 5%) son a única variable que non se move ó redor do 6% do total estatal.

■ Na análise comparativa dos datos de 1995 e 2000 aumenta a participación galega no total español nas cinco variables, facéndoo con especial intensidade nos gastos de explotación e máis na cifra de negocios.

A Enquisa Industrial de Productos, pola súa banda, proporciona datos desde 1993, ano no que comeza España o proceso de adaptación ó Regulamento PRODCOM (PRODUcción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE (para facilita-la comparación de datos de produción industrial cos obtidos nas estatísticas de comercio exterior). Cómpre non esquecer á hora de extraer conclusións dos datos que a lista de produtos PRODCOM non inclúe, por exemplo, a extracción de carbón, o refinado de petróleo ou a produción e distribución de electricidade -actividades certamente importantes no tecido industrial galego-.

No cadro 2.32 presentámo-la desagregación por agrupacións de actividade industrial das cinco variables anteriormente citadas no ano 2000, que permite ás persoas interesadas afondar no estudio do sector industrial galego.

■ Cadro 2.32

**A industria galega. Principais variables⁽¹⁾.
Por agrupacións de actividade. 2000**

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios	Gastos de persoal	Gastos de explotación
Industrias extractivas, enerxía e auga	8.959	15.447	709.728	48.669	604.324
Alimentación, bebidas e tabaco	25.238	44.835	715.772	70.401	682.041
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	23.187	42.699	310.316	45.065	297.054
Madeira e cortiza	12.323	22.159	230.474	30.677	223.057
Papel, edición e artes gráficas	5.989	10.801	131.667	23.354	110.175
Industria química	2.670	4.772	121.409	14.719	112.578
Caucho e materias plásticas	4.378	7.795	90.659	14.659	85.320
Productos minerais non metálicos diversos	13.456	24.184	184.108	39.535	175.362
Metalurxia e fabricación de prod. metálicos	18.561	32.947	422.429	64.380	376.214
Maquinaria e equipo mecánico	6.127	10.855	76.371	22.104	74.127
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	5.199	9.454	117.320	18.825	109.408
Material de transporte	26.476	45.985	1.260.626	126.575	1.264.089
Industrias manufactureiras diversas	4.809	8.639	41.888	11.598	38.355
Total industria galega	157.372	280.572	4.412.767	530.561	4.152.104

Elaboración propia

(1) En millóns de pesetas as tres últimas variables; en miles as horas traballadas

Fonte: INE. (Enquisa Industrial de Empresas)

A visión dinámica a longo prazo da participación galega na produción comercializada -da lista de produtos PRODCOM- no conxunto do Estado figura no cadro 2.33; coa suba continuada do último trienio (a un ritmo de tres décimas por ano) Galicia obtén a maior porcentaxe da serie.

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada⁽¹⁾. 1995-2000

■ **Cadro 2.33**

	% Galicia / España
1993	5,8
1994	5,6
1995	5,2
1996	5,3
1997	5,2
1998	5,5
1999	5,8
2000	6,1

Elaboración propia

(1) Lista de productos PRODCOM (PRODUCCIÓN COMunitaria)

Fonte: INE. (Enquisa Industrial de Productos)

O cadro 2.34 amosa máis polo miúdo a composición interna desa produción comercializada, xa que permite a desagregación por sectores industriais concretos da participación de Galicia no total de España. Dous deles seguen a destacar moi especialmente no ano 2000 na nosa comunidade: madeira-cortiza (17,2%) e material de transporte (12,2%); se en cambio analizámo-los sectores da industria galega de menor peso en relación có total estatal -lembrando que só entran no cómputo os do listado PRODCOM- vese que os tres a destacar son: coiro-calzado (0,4%), maquinaria e equipo, óptica e similares (2,1%) e outras industrias manufactureiras (2,2%).

Sectorización por grandes agrupacións. % Galicia/España. 1999-2000

■ **Cadro 2.34**

CNAE		1999	2000
		%	%
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	6,3	6,5
17-18	Téxtil e confección	6,6	7,1
19	Coiro e calzado	0,4	0,4
20	Madeira e cortiza	17,3	17,2
21-22	Papel, artes gráficas e edición	2,6	2,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	3,5	3,8
25	Manufacturas de caucho e plástico	4,1	4,1
26	Productos minerais non metálicos	4,8	4,6
27	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	6,9	7,1
28	Productos metálicos	4,1	4,3
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	2,3	2,1
31-32	Material eléctrico e electrónico	4,1	3,8
34-35	Material de transporte	10,9	12,2
36	Otras industrias manufactureiras	2,1	2,2
Total Industria		5,8	6,1

Fonte: INE. (Enquisa Industrial de Productos)

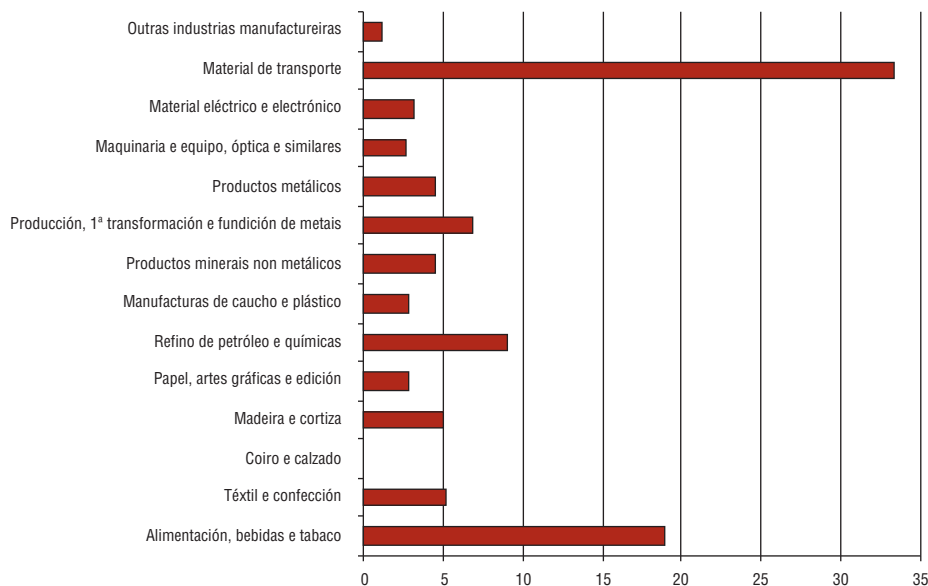
No cadro 2.35 conséctase que dous sectores (material de transporte e alimentación, bebidas e tabaco) concentran máis da metade do valor da produción comercializada de Galicia (52,2%) dos produtos da lista PRODCOM.

■ Cadro 2.35

Valor da produción comercializada. Por grandes agrupacións. Galicia. 2000

CNAE		Millóns pta	%
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	551.761	18,9
17-18	Téxtil e confección	153.101	5,2
19	Coiro e calzado	2.686	0,1
20	Madeira e cortiza	149.633	5,1
21-22	Papel, artes gráficas e edición	82.848	2,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	261.871	9,0
25	Manufacturas de caucho e plástico	80.386	2,8
26	Productos minerais non metálicos	130.553	4,5
27	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	199.915	6,8
28	Productos metálicos	130.901	4,5
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	78.887	2,7
31-32	Material eléctrico e electrónico	89.686	3,1
34-35	Material de transporte	973.136	33,3
36	Outras industrias manufactureiras	33.184	1,1
Total Galicia		2.918,549	100,0

Fonte: INE. (Enquisa Industrial de Productos)

2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I + D)

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abrangue un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementalos coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbidas é un factor clave á hora de posibilita-la converxencia real cos países máis desenvolvidos, que

como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

O cadro 2.36 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2000 dos gastos internos totais e máis do persoal -subdividido en total e en investigadores-. Apréciase que o gasto interno total de Galicia (3,7% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación ou polo PIB no total español; no tocante ó total de persoal e ó persoal investigador, Galicia mellora a porcentaxe do gasto en I+D, especialmente no tocante ó persoal investigador -aínda quedando por baixo do peso relativo poboacional ou de xeración de riqueza de Galicia en España- .

■ Cadro 2.36

**Gastos internos totais e persoal en I + D.
Por comunidades autónomas. 2000**

	Gastos internos totais		Persoal en equivalencia a dedicación plena (EDP)			
	Miles de euros	%	Total persoal (EDP)		Investigadores (EDP)	
				%		%
Andalucía	542.156	9,5	13.457,0	11,2	9.209,8	12,0
Aragón	134.169	2,3	3.272,7	2,7	1.948,0	2,5
Asturias	114.586	2,0	2.889,0	2,4	2.105,5	2,7
Baleares	34.853	0,6	571,1	0,5	438,8	0,6
Canarias	119.432	2,1	3.042,9	2,5	2.379,9	3,1
Cantabria	35.942	0,6	812,2	0,7	569,6	0,7
C. León	222.811	3,9	5.475,1	4,5	3.992,2	5,2
C. A Mancha	118.578	2,1	1.972,9	1,6	1.070,2	1,4
Cataluña	1.262.168	22,1	25.107,1	20,8	14.811,9	19,3
C. Valenciana	430.512	7,5	10.223,7	8,5	6.122,2	8,0
Extremadura	56.537	1,0	1.520,7	1,3	1.163,2	1,5
Galicia	209.457	3,7	5.666,7	4,7	3.981,9	5,2
Madrid	1.751.983	30,6	33.766,2	28,0	20.715,4	27,0
Murcia	104.216	1,8	1.875,1	1,6	1.184,8	1,5
Navarra	94.595	1,7	2.062,8	1,7	1.600,9	2,1
País Vasco	459.617	8,0	8.354,2	6,9	5.038,6	6,6
A Ríoxa	27.377	0,5	548,5	0,5	337,0	0,4
España	5.718.988	100	120.617,9	100	76.669,6	100

Fonte: INE. (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico)

A alta concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas evidénciase ó constatar que Cataluña e Madrid representan máis da metade (o 52,7%) do total estatal. No total de persoal o seu peso conxunto é algo inferior á metade do conxunto de España (48,8%), e no persoal investigador acada o 46,3%.

O cadro 2.37 permítenos face-lo seguimento da evolución na década dos noventa do gasto en I+D en Galicia e máis España. Anque a suba relativa da primeira metade desa década foi moi superior en Galicia que no total estatal (e permitiulle a Galicia pasar do 2,26% de 1991 ó 3,33% de 1995 no total español), estancouse desde entón ó redor desa porcentaxe ata o ano 2000, no que subiu catro décimas e quedou co valor máis alto da década.

Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1991-2000

■ Cadro 2.37

1991	2,26
1992	3,11
1993	2,79
1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70

Elaboración propia

Fonte: INE. (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico (I+D))

A desagregación sectorial do gasto relativo en I+D no último trienio en Galicia e España podemos velo no cadro 2.38; nel vese o baixísimo peso en Galicia (en relación co total estatal) nas empresas e máis nas institucións privadas sen fins de lucro, mentres que as maiores porcentaxes relativas tenas Galicia no ensino superior e na Administración Pública (por esta orde). O gasto executado polas empresas en Galicia en I+D queda no ano 2000 no 32,09%, mentres que a media estatal está no 53,66% e a da UE no 66,5%.

Gastos por sectores en I+D. Galicia e España. 2000

■ Cadro 2.38

	Galicia ⁽¹⁾	España ⁽¹⁾	% Galicia/España
1) Empresas	67,2	3.069,0	2,2
2) Administración pública	35,9	904,8	4,0
3) Ensino superior	105,2	1.693,9	6,2
4) Institucións privadas sen fins lucrativos	1,1	51,3	2,1
Total	209,4	5.719,0	3,7

(1) En millóns de euros

Fonte: INE. (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico (I+D))

Para permitir ás persoas interesadas afondar nesa distribución sectorial do gasto en I+D presentamos os cadros 2.39 e 2.40. No primeiro recollémo-la participación porcentual de Galicia no gasto total en I+D estatal nos diversos sectores para o último cuatrienio. No cadro 2.40 presentámo-los datos do gasto en I+D e máis do persoal empregado en I+D no sector empresarial nas diversas comunidades autónomas no ano 2000.

Porcentaxe de gasto en I+D. Por sectores. Galicia/España. 1997-2000

■ Cadro 2.39

	1997	1998	1999	2000
1) Empresas	1,9	2,0	1,9	2,2
2) Administración pública	4,3	3,8	3,7	4,0
3) Ensino superior	5,7	5,2	5,6	6,2
4) Institucións privadas sen fins lucrativos	0,2	0,1	0,1	2,1
Total	3,5	3,2	3,3	3,7

Elaboración propia.

Fonte: INE. (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico (I+D))

■ Cadro 2.40

Gastos e persoal en I+D no sector empresas.
Por comunidades autónomas. 2000

	Gastos en I+D		Persoal en I+D			
	Miles de euros	%	Total	Investigadores	Técnicos	Auxiliares
Andalucía	177.431,0	5,8	3.576,1	1.519,5	1.305,0	751,7
Aragón	75.725,0	2,5	1.689,3	658,6	680,7	350,1
Asturias	56.352,0	1,8	732,8	263,4	263,0	206,5
Baleares	4.274,0	0,1	16,4	9,3	4,4	2,7
Canarias	25.594,0	0,8	293,3	58,7	188,9	45,5
Cantabria	8.993,0	0,3	173,3	37,0	84,4	51,9
C. León	92.347,0	3,0	1.306,5	570,5	394,0	342,0
C. A Mancha	76.478,0	2,5	868,3	425,5	274,5	168,3
Cataluña	850.192,0	27,7	12.408,6	5.046,2	4.327,0	3.035,5
C. Valenciana	181.831,0	5,9	3.984,4	1.634,0	1.289,8	1.060,7
Extremadura	14.946,0	0,5	260,5	127,8	80,9	51,9
Galicia	67.230,0	2,2	1.216,4	388,8	540,3	287,4
Madrid	954.488,0	31,1	13.278,6	6.739,0	4.897,4	1.642,1
Murcia	45.165,0	1,5	494,3	138,8	214,3	141,3
Navarra	61.814,0	2,0	738,2	389,3	259,1	89,9
País Vasco	359.375,0	11,7	5.800,6	2.806,4	2.115,1	879,1
A Ríoxa	16.761,0	0,5	218,1	56,8	120,9	40,4
España	3.068.994,0	100,0	47.055,4	20.869,3	17.039,3	9.146,7

Elaboración propia

Fonte: INE. (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico (I+D))

Somos conscientes de que o valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co seu peso económico pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.41 a porcentaxe do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas de 1995 a 2000. Galicia segue ocupando no ano 2000 a duodécima posición na clasificación; o dato galego supón un 67,02% da porcentaxe media estatal, case dez puntos máis que en 1995 (57,83%). Anque reflicte unha diverxencia notable de Galicia nesta variable (un tercio por baixo da media española, moito maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda) non debemos esquecer que no ano 2000 se deu un proceso de achegamento moi intenso (cun avance de 6,35 puntos respecto do ano anterior).

**Porcentaxe de gastos en I+D respecto ó PIB a prezos de mercado.
Por comunidades autónomas⁽¹⁾. 1996-2000**

■ **Cadro 2.41**

	1996	1997	1998	1999	2000
Andalucía	0,62	0,61	0,90	0,65	0,67
Aragón	0,57	0,52	0,68	0,74	0,71
Asturias	0,57	0,51	0,71	0,55	0,81
Baleares	0,21	0,23	0,54	0,25	0,25
Canarias	0,50	0,44	0,29	0,48	0,49
Cantabria	0,53	0,58	0,53	0,60	0,47
Catela e León	0,52	0,52	0,83	0,62	0,64
Castela A Mancha	0,40	0,51	0,52	0,33	0,57
Cataluña	0,92	0,93	0,48	1,06	1,11
Comunidade Valenciana	0,56	0,57	1,08	0,62	0,74
Estremadura	0,34	0,39	0,63	0,41	0,54
Galicia	0,48	0,52	0,43	0,54	0,63
Madrid	1,64	1,55	0,54	1,64	1,67
Murcia	0,50	0,53	1,61	0,65	0,74
Navarra	0,74	0,72	0,58	0,93	0,92
País Vasco	1,23	1,17	0,83	1,16	1,20
A Ríoxa	0,39	0,38	1,25	0,48	0,61
España	0,83	0,82	0,90	0,89	0,94

(1) Estimacións do INE baseadas no PIB da "Contabilidade Rexional de España"

Fonte: INE (Estatística sobre as actividades en Investigación Científica e Desenvolvemento Tecnolóxico (I+D))

Complementaremos este cadro a nivel internacional co 2.42, que nos permite observa-la porcentaxe de gasto en I+D en relación co PIB en Galicia e nos países da OCDE. A comparanza reflicte claramente o importante desfase dos recursos destinados a I+D en Galicia (e en España, en menor grao) en relación ás medias da UE e -sobre todo- ó conxunto da OCDE. España estaba en 1998 na metade da porcentaxe media da UE e no 40,36% da media da OCDE polo gasto en I+D en relación co PIB. Nese mesmo ano esas porcentaxes eran para Galicia do 29,83% e do 24,21% respectivamente, polo que a nosa diverxencia nesta importante variable coas medias da UE ou da OCDE superaba o 70%. A falla dos datos dos anos seguintes para a UE ou a OCDE nesta fonte impídenos avala-la posición relativa de Galicia ou España no último bienio, pero as persoas interesadas poden face-la comparanza da evolución con respecto a algúns estados concretos dos que si se dispoñen de datos nesa fonte estatística.

**Porcentaxe de gastos en I+D respecto do PIB a prezos de mercado
nos estados da OCDE e en Galicia. 1998-2000.**

■ **Cadro 2.42**

	Gastos internos totais x 100 PIB Prezos de mercado		
	1998	1999	2000
Australia	-	-	-
Austria	1,63	1,63	1,77
Bélxica	-	-	-
Canadá	1,64	1,61	1,66
República Checa	1,26	-	-
Dinamarca	1,92	2,00	-
Finlandia	2,90	3,11	3,36
Francia	2,18	-	-
Alemaña	2,29	-	2,46
Grecia	-	-	-
Hungría	0,68	-	-
Islandia	2,01	1,82	-
Irlanda	-	-	-
Italia	1,02	1,05	-
Xapón	3,06	-	-
Corea do Sur	2,92	-	-
México	-	-	-
Países Baixos	-	-	-
Nova Zelandia	-	-	-
Noruega	-	1,75	-
Polonia	0,73	-	-
Portugal	-	-	-
España (*)	0,90	0,89	0,94
Galicia (*)	0,54	0,54	0,63
Suecia	-	-	-
Suíza	-	-	-
Turquía	-	-	-
Reino Unido	1,83	-	-
Estados Unidos	2,74	2,84	-
OCDE	2,23	-	-
América do Norte	2,31	2,38	-
UE	1,81	-	-
Países Nórdicos	-	-	-

Elaboración propia

Fonte: OCDE. Base de datos MSTI. Maio 2001

(*) Fonte: INE

2.6.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A innovación tecnolóxica é un factor cada día máis importante de cara a conquistala competitividade empresarial e unha fonte fundamental propiciatoria do cambio na economía dos estados modernos. O concepto de innovación tecnolóxica abrangue un amplo conxunto da actividade empresarial (actividades de I+D, adquisición de maquinaria, adquisición de tecnoloxía inmaterial e software, gastos en deseño, etc).

Dado que o transcendental para o desenvolvemento do tecido productivo dun país non é só que recursos (humanos ou dinerarios) se dediquen ás actividades de I+D senón que boa parte dos mesmos se aproveiten para as actividades productivas, cada vez máis se están potenciando Oficinas de Transferencia de Resultados da Investigación (como as das Universidades galegas ou do CSIC) e “clusters” que leven a empresas dun mesmo sector a desenvolver proxectos conxuntos de desenvolvemento tecnolóxico.

En definitiva, que cada día é máis importante a I+D+I, e precisamente para o seu potenciamento púxose en marcha no ano 2000 en Galicia un programa piloto denominado: *Plan integral de implantación da innovación na peme galega*, promovido pola Confederación de Empresarios de Galicia e o Centro de Innovación e Transferencia Tecnolóxica da Universidade de Santiago, coa cofinanciación da Xunta de Galicia (ó traveso da Secretaría de I+D).

Como continuación do mesmo, desenvolveuse no ano 2001 en Galicia o Programa de Fomento da I+D+I en Pemes (Idipeme-2001), ó que solicitaron acollerse máis de 130 pequenas e medianas empresas galegas. Este programa enxértase nun dos eixes prioritarios do Plan Galego de Investigación e Desenvolvemento Tecnolóxico, como mecanismo de darlle pulo ás medidas que axuden ó artellamento do sistema: Ciencia-Tecnoloxía-Empresa; entre os principais fins deste programa están o de identificar ideas empresariais susceptibles de transformarse en proxectos de I+D ou innovación nun prazo curto e máis o de transferir coñecementos e habilidades ás empresas para a xestión dos proxectos, así como prestarlles asistencia técnica para a súa posta en marcha.

O INE elabora bienalmente a enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas. Na do ano 2000 recolle, por vez primeira, información sobre o proceso de innovación na construción e nos servizos, ademais das empresas industriais (que son as que adoitaba recoller). A diferenza das anteriores enquisas, o obxecto do estudo son as empresas de dez ou máis asalariados.

Nos cadros 2.43 e 2.44 presentamos para as distintas ramas de actividade da economía española as empresas innovadores e a intensidade da innovación (que é a porcentaxe do gasto en innovación respecto da cifra de negocios) e do I+D desde unha dobre perspectiva: número de empresas e gasto en innovación.

Empresas innovadoras. Por ramas de actividad. España. 2000

■ Cadro 2.43

Rama de actividade	Empresas innovadoras		Intensidade en	
	Total	%	Innovación	I+D
Extractivas	168	21,10	0,94	0,14
Alimentación, bebidas e tabaco	2.169	39,16	1,10	0,13
Textís	705	31,88	1,83	0,41
Confección e peletería	600	19,62	1,49	0,43
Coiro e calzado	457	26,52	0,61	0,22
Madeira e cortiza (agás mobles)	800	34,66	2,07	0,13
Cartón e papel	240	27,22	2,02	0,17
Edición, impresión e reprodución	1.070	39,10	2,82	0,11
Coque, petróleo e combustible nuclear	10	62,50	0,19	0,09
Química (agás farmacia)	684	52,04	1,38	0,66
Farmacia	151	57,91	3,99	2,29
Caucho e plástico	864	43,58	1,91	0,40
Minerais non metálicos	1.099	32,79	1,82	0,23
Metais férreos	170	37,55	1,95	0,20
Metais non férreos	91	34,79	1,24	0,20
Manufactoras metálicas	1.966	29,53	1,72	0,20
Maquinaria e equipo mecánico	1.533	43,78	2,60	1,01
Máq. De oficina, cálculo e ordenadores	33	58,57	1,57	0,94
Máquinas eléctricas	521	43,78	2,15	1,04
Compoñentes electrónicos	94	47,15	3,26	1,69
Aparatos de radio, TV e comunicación	118	68,96	4,91	3,88
Instrumentos, óptica e relojería	305	55,05	3,50	2,04
Automóviles	391	44,98	1,86	0,36
Naval	116	26,33	2,75	1,87
Aeroespacial	15	42,59	23,50	7,26
Outro material de transporte	52	43,37	2,77	1,40
Mobles	1.072	35,27	2,09	0,19
Outras manufacturas	278	35,41	2,22	0,48
Reciclaxe	27	34,97	1,21	0,36
Electricidade, gas e auga	119	28,53	0,41	0,07
Construcción	2.687	9,44	0,30	0,03
Comercio e hostalería	5.246	12,86	0,14	0,01
Transportes e almacenamento	1.143	17,14	0,41	0,02
Correos e telecomunicacións	180	20,63	3,09	1,14
Intermediación financeira	523	46,36	0,23	0,02
Programas de ordenador	458	57,21	5,00	2,68
Outras actividades informáticas	260	46,79	6,52	3,43
Servicios de I+D	110	70,73	62,21	56,48
Servicios a empresas	1.621	11,80	0,47	0,17
Servicios públicos, sociais e colectivos	1.083	12,17	0,60	0,05
Total	29.229	19,77	0,93	0,28

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

Gastos en innovación. Por ramas de actividade. España. 2000
■ Cadro 2.44

Rama de actividade	Empresas innovadoras		Intensidade en	
	Total	%	Innovación	I+D
Extractivas	32.499	21,45	78,55	2,16
Alimentación, bebidas e tabaco	701.949	18,01	81,99	8,45
Textís	158.351	31,88	68,13	12,19
Confección e peletería	108.834	36,55	63,44	7,23
Coiro e calzado	23.772	40,60	59,41	15,68
Madeira e cortiza (agás mobles)	138.623	18,44	81,56	5,26
Cartón e papel	198.656	10,42	89,59	7,75
Edición, impresión e reprodución	345.360	9,48	90,52	7,24
Coque, petróleo e combustible nuclear	45.436	74,22	25,78	5,59
Química (agás farmacia)	324.622	54,71	45,30	11,88
Farmacia	406.521	73,11	26,89	14,61
Caucho e plástico	238.484	36,67	63,34	12,02
Minerais non metálicos	417.053	21,45	78,56	9,72
Metais férreos	241.149	16,75	83,25	14,16
Metais non férreos	75.767	28,53	71,47	9,81
Manufacturas metálicas	386.306	21,97	78,03	7,47
Maquinaria e equipo mecánico	411.042	51,72	48,28	18,09
Máq. De oficina, cálculo e ordenadores	43.719	73,51	26,48	37,68
Máquinas eléctricas	245.423	59,60	40,41	18,45
Compoñentes electrónicos	70.871	57,85	42,14	25,80
Aparatos de radio, TV e comunicación	305.888	89,12	10,88	46,69
Instrumentos, óptica e relojería	101.557	67,84	32,16	23,96
Automóviles	1.018.576	44,91	55,09	50,45
Naval	95.770	81,06	18,94	23,72
Aeroespacial	438.661	45,50	54,51	25,09
Outro material de transporte	62.580	73,54	26,46	36,93
Mobles	162.280	25,04	74,96	15,44
Outras manufacturas	50.771	44,58	55,43	22,68
Reciclaxe	5.391	33,14	66,86	10,65
Electricidade, gas e auga	82.098	38,84	61,16	1,34
Construcción	292.534	28,28	71,73	1,90
Comercio e hostalería	353.901	8,92	91,08	3,18
Transportes e almacenamento	238.578	16,08	83,93	5,65
Correos e telecomunicacións	393.333	39,41	60,60	64,68
Intermediación financeira	363.829	27,60	72,40	26,74
Programas de ordenador	293.586	66,58	33,41	27,43
Outras actividades informáticas	146.354	68,33	31,66	15,23
Servicios de I+D	512.027	95,55	4,44	37,05
Servicios a empresas	426.888	45,44	54,55	2,30
Servicios públicos, sociais e colectivos	215.220	16,12	83,88	4,70
Total	10.174.259	41,45	58,56	12,36

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

As empresas españolas, no seu conxunto, destinaron 10.174 millóns de euros á innovación tecnolóxica no ano 2000 (un 1,67% do PIB); as empresas innovadoras supoñen o 19,77% do total e a intensidade en innovación foi do 0,93%. A rama de actividade que máis inverteu en innovación foi a automobilística: 10,01% do gasto total das empresas españolas; a menor diversificación do tecido productivo galego no gasto en innovación constátase co dato de que esa mesma rama de actividade concentra máis da metade do gasto total de Galicia en innovación tecnolóxica (51,44%).

A distribución por comunidades autónomas do gasto en innovación tecnolóxica aparece recollida no cadro 2.45. Vese nel que Galicia representa só un 4,12% do total estatal (na anterior enquisa era un 5,03%) e ocupa a sétima posición da clasificación. As empresas de 250 ou máis empregados supoñen case dous de cada tres euros (63,09%) do gastado polo total das empresas. Cataluña (27,04%) e Madrid (25,92%) concentran máis da metade do gasto en innovación tecnolóxica das empresas españolas (52,96%).

Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.45

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	342.674	291.382	634.056
Aragón	159.295	329.802	489.097
Asturias	62.340	91.219	153.559
Baleares	28.788	15.498	44.286
Canarias	82.877	28.974	111.851
Cantabria	71.870	46.590	118.460
C. León	196.598	194.729	391.327
C. A Mancha	172.051	82.796	254.847
Cataluña	1.297.262	1.453.841	2.751.103
C. Valenciana	562.097	246.827	808.924
Extremadura	23.011	17.849	40.860
Galicia	154.621	264.343	418.964
Madrid	906.441	1.730.538	2.636.979
Murcia	99.624	52.513	152.137
Navarra	107.116	67.149	174.265
País Vasco	552.840	370.149	922.989
A Ríoxa	44.557	25.999	70.556

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

A partir do cadro 2.46 ofrecemos a desagregación por comunidades autónomas do gasto en innovación en cada rama productiva, distinguindo entre as empresas de menos de 250 empregados e as que exceden ese limiar, para permitir ás persoas interesadas na análise máis desagregada do gasto en innovación de Galicia a súa comparanza coa das outras comunidades autónomas ou estudar que porcentaxe do gasto en innovación de Galicia se dedica a cada rama productiva.

Non produtos minerais non metálicos diversos (cadro 2.46) comprobamos que Galicia supón tan só un 0,78% do gasto estatal e que todo el se realiza nas empresas de menos de 250 empregados. Do gasto total en innovación tecnolóxica das empresas galegas, o desta rama supón só un 0,78%.

Productos minerais non metálicos diversos⁽¹⁾
Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ **Cadro 2.46**

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto ⁽²⁾
Andalucía	15.400	4.371	19.771
Aragón	4.233	162	4.395
Asturias	1.209	17.021	18.230
Baleares	1.817	105	1.922
Canarias	15.048	54	15.102
Cantabria	3.282	—	3.282
C. León	32.517	8.893	41.410
C. A Mancha	24.782	2.845	27.627
Cataluña	28.929	29.505	58.434
C. Valenciana	88.959	83.825	172.784
Extremadura	487	—	487
Galicia	3.258	—	3.258
Madrid	14.055	11.929	25.984
Murcia	—	—	—
Navarra	1.861	—	1.861
País Vasco	18.300	4.069	22.369
A Ríoxa	—	137	137

(1) CNAE 26

(2) En euros

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O cadro 2.47 explicita que un 4,78% do gasto en innovación das empresas galegas se realiza nas de metalurxia, e case todo (98,09% do total) nas empresas que teñen polo menos 250 empregados.

Metalurxia⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ **Cadro 2.47**

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	903	12.512	13.415
Aragón	5.430	184	5.614
Asturias	177	25.818	25.995
Baleares	—	—	—
Canarias	—	—	—
Cantabria	195	22.467	22.662
C. León	1.016	1.587	2.603
C. A Mancha	1.742	0	1.742
Cataluña	26.553	61.070	87.623
C. Valenciana	5.362	33.753	39.115
Extremadura	—	—	—
Galicia	382	19.634	20.016
Madrid	5.065	1.180	6.245
Murcia	748	—	748
Navarra	637	16.147	16.784
País Vasco	43.171	22.806	65.977
A Ríoxa	—	8.376	8.376

(1) CNAE 27

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

As manufacturas metálicas (cadro 2.48) supoñen o 5,61% do gasto empresarial galego en innovación e faise case todo (99,85%) nas empresas de menos de 250 empregados.

Manufacturas metálicas⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ **Cadro 2-48**

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total Gasto
Andalucía	8.512	1.329	9.841
Aragón	8.822	—	8.822
Asturias	12.614	122	12.736
Baleares	—	35	35
Canarias	9.931	35	9.966
Cantabria	14.031	7.151	21.182
C. León	4.976	850	5.826
C. A Mancha	8.855	—	8.855
Cataluña	88.916	9.145	98.061
C. Valenciana	25.884	238	26.122
Extremadura	—	35	35
Galicia	23.478	35	23.513
Madrid	55.973	4.323	60.296
Murcia	4.599	42	4.641
Navarra	6.555	4.631	11.186
País Vasco	55.745	21.821	77.566
A Ríoxa	7.621	—	7.621

(1) CNAE 28

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

En maquinaria e material de transporte realízase máis da metade do gasto galego en innovación tecnolóxica (51,44%), concentrado fundamentalmente -como amosa o cadro 2.49- nas empresas de 250 ou máis empregados (95,58%). Do gasto total en innovación das empresas galegas de 250 ou máis empregados, un 77,93% realízase nesta rama de actividade.

Maquinaria, material de transporte⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000
■ Cadro 2.49

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto ⁽²⁾
Andalucía	34.473	138.200	172.673
Aragón	45.126	251.030	296.156
Asturias	3.652	17.828	21.480
Baleares	6.247	—	6.247
Canarias	1.389	—	1.389
Cantabria	4.055	6.570	10.625
C. León	35.565	89.248	124.813
C. A Mancha	8.107	13.972	22.079
Cataluña	157.621	595.679	753.300
C. Valenciana	68.944	26.607	95.551
Extremadura	676	—	676
Galicia	9.521	206.003	215.524
Madrid	121.854	565.989	687.843
Murcia	22.125	8.909	31.034
Navarra	31.093	28.105	59.198
País Vasco	92.777	184.453	277.230
A Ríoxa	8.839	9.426	18.265

(1) CNAE 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35

(2) En euros

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O cadro 2.50 reflicte que o gasto das industrias manufactureiras diversas en Galicia foi só do 1,86% do total e que se realizou todo polas empresas de menos de 250 empregados.

Industrias manufactureiras diversas⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000
■ Cadro 2.50

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	11.880	1.070	12.950
Aragón	7.000	2.717	9.717
Asturias	3.139	—	3.139
Baleares	1.895	156	2.051
Canarias	2.691	—	2.691
Cantabria	546	—	546
C. León	2.744	940	3.684
C. A Mancha	21.423	60	21.483
Cataluña	49.323	6.686	56.009
C. Valenciana	41.513	4.069	45.582
Extremadura	3	—	3
Galicia	7.799	—	7.799
Madrid	13.700	2.379	16.079
Murcia	8.019	202	8.221
Navarra	12.028	—	12.028
País Vasco	6.188	2.926	9.114
A Ríoxa	1.955	—	1.955

(1) CNAE 36

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

Energía e auga⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.51

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	3.070	1.505	4.575
Aragón	555	—	555
Asturias	768	3.798	4.566
Baleares	—	—	—
Canarias	214	2.003	2.217
Cantabria	—	730	730
C. León	532	6.572	7.104
C. A Mancha	1.031	—	1.031
Cataluña	1.662	31.830	33.492
C. Valenciana	325	232	557
Extremadura	—	—	—
Galicia	848	—	848
Madrid	1.353	18.044	19.397
Murcia	4.599	—	4.599
Navarra	—	1.649	1.649
País Vasco	778	—	778
A Ríoxa	—	—	—

(1) CNAE 40, 41

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

Reciclaxe⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.52

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto ⁽²⁾
Andalucía	—	—	—
Aragón	—	—	115
Asturias	—	—	—
Baleares	—	—	12
Canarias	—	—	—
Cantabria	—	—	—
C. León	—	—	397
C. A Mancha	—	—	—
Cataluña	—	—	2.255
C. Valenciana	—	—	303
Extremadura	—	—	—
Galicia	—	—	—
Madrid	—	—	40
Murcia	—	—	—
Navarra	—	—	—
País Vasco	—	—	2.271
A Ríoxa	—	—	—

(1) CNAE 37

(2) En euros

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

Construcción⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.53

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	3.211	5.561	8.772
Aragón	1.207	767	1.974
Asturias	9.049	763	9.812
Baleares	2.913	—	2.913
Canarias	5.228	176	5.404
Cantabria	—	22	22
C. León	2.472	2.691	5.163
C. A Mancha	28.111	1.008	29.119
Cataluña	45.205	1.897	47.102
C. Valenciana	17.286	1.679	18.965
Extremadura	1.641	—	1.641
Galicia	10.947	2.917	13.864
Madrid	98.764	42.987	141.751
Murcia	—	81	81
Navarra	—	—	0
País Vasco	3.690	1.429	5.119
A Ríoxa	830	—	830

(1) CNAE 45

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

Comercio e hostalería⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.54

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	9.376	9.697	19.073
Aragón	21.053	3.930	24.983
Asturias	15.578	1.000	16.578
Baleares	1.606	248	1.854
Canarias	14.204	3.312	17.516
Cantabria	5	—	5
C. León	20.477	1.139	21.616
C. A Mancha	1.637	271	1.908
Cataluña	123.036	10.526	133.562
C. Valenciana	30.397	3.873	34.270
Extremadura	—	—	—
Galicia	6.836	1.515	8.351
Madrid	35.915	20.214	56.129
Murcia	1.803	959	2.762
Navarra	1	5	6
País Vasco	14.835	447	15.282
A Ríoxa	—	5	5

(1) CNAE 50, 51, 52, 55

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O gasto das empresas galegas da rama de actividade de enerxía e auga supón unha porcentaxe mínima do total galego (0,20%) e se realizou integramente nas empresas de menos de 250 empregados.

Rematadas as diversas ramas industriais, entramos na análise da construción e das diversas ramas do sector servizos, que por vez primeira se recollen nesta enquisa de innovación tecnolóxica que realiza o INE. A construción supón o 3,31% do gasto galego en innovación, un 78,96% do mesmo corresponde a empresas de menos de 250 empregados.

O gasto en innovación nas empresas de comercio e hostalería representa un 1,99% do total galego e realízase fundamentalmente (81,86%) nas empresas de cadro de persoal inferior ás 250 persoas.

O cadro 2.55 recolle o gasto en innovación nas empresas de transportes e almacenamento, que supón en Galicia tan só un 0,74% do gasto total; as empresas de menos de 250 asalariados son responsables de case dous de cada tres euros (63,50%).

Transportes, almacenamento⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ Cadro 2.55

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total Gasto
Andalucía	8.408	2.622	11.030
Aragón	—	1.181	1.181
Asturias	177	919	1.096
Baleares	1.139	6.213	7.352
Canarias	3.899	3.749	7.648
Cantabria	—	785	785
C. León	346	1.405	1.751
C. A Mancha	4.362	732	5.094
Cataluña	78.562	20.334	98.896
C. Valenciana	6.309	11.287	17.596
Estremadura	1.594	888	2.482
Galicia	1.962	1.128	3.090
Madrid	6.251	58.450	64.701
Murcia	—	919	919
Navarra	239	738	977
País Vasco	6.477	7.315	13.792
A Rioxa	—	188	188

(1) CNAE 60, 61, 62, 63

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

En correos e comunicacións (cadro 2.56) hai o 3,04% do gasto en innovación das empresas de Galicia e o 77,68% é das empresas con 250 ou máis empregados.

Correos e telecomunicacións⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000
■ Cadro 2.56

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	7.569	62.115	69.684
Aragón	—	3.738	3.738
Asturias	—	3.345	3.345
Baleares	—	4.611	4.611
Canarias	412	9.943	10.355
Cantabria	540	1.537	2.077
C. León	—	8.562	8.562
C. A Mancha	—	5.275	5.275
Cataluña	3.303	67.300	70.603
C. Valenciana	4.732	15.610	20.342
Extremadura	—	2.352	2.352
Galicia	2.841	9.885	12.726
Madrid	21.985	138.765	160.750
Murcia	1.503	4.611	6.114
Navarra	91	1.809	1.900
País Vasco	317	7.398	7.715
A Ríoxa	1.407	1.778	3.185

(1) CNAE 64

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O gasto en innovación das empresas de intermediación financeira figura no cadro 2.57, que explicita que supón tan só un 1% do gasto empresarial galego en innovación e procede todo das empresas de 250 empregados ou máis.

Intermediación financeira⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000
■ Cadro 2.57

	Menos de 250 emplegados	250 e máis emplegados	Total Gasto
Andalucía	15.378	950	16.328
Aragón	530	7.966	8.496
Asturias	19	605	624
Baleares	—	930	930
Canarias	433	57	490
Cantabria	—	9	9
C. León	17	250	267
C. A Mancha	—	28	28
Cataluña	7.745	59.468	67.213
C. Valenciana	1.080	2.084	3.164
Extremadura	343	—	343
Galicia	—	4.189	4.189
Madrid	58.486	188.241	246.727
Murcia	268	14	282
Navarra	140	43	183
País Vasco	9.791	4.740	14.531
A Ríoxa	17	9	26

(1) CNAE 65, 66, 67

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O cadro 2.58 reflicte que as empresas inmobiliarias e as de servizos a empresas representan o 4,28% do gasto en innovación de Galicia; case todo (95,15%) procede das empresas de cadro de persoal inferior ás 250 persoas.

Inmobiliarias, servizos a empresas⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000

■ **Cadro 2.58**

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total Gasto
Andalucía	27.390	6.096	33.486
Aragón	11.045	54	11.099
Asturias	6.214	725	6.939
Baleares	1.232	14	1.246
Canarias	12.704	—	12.704
Cantabria	3.603	—	3.603
C. León	7.450	32.150	39.600
C. A Mancha	4.210	48.908	53.118
Cataluña	87.937	88.026	175.963
C. Valenciana	72.979	3.429	76.408
Extremadura	171	11.419	11.590
Galicia	17.061	869	17.930
Madrid	250.797	448.531	699.328
Murcia	3.579	330	3.909
Navarra	15.974	400	16.374
País Vasco	160.458	50.179	210.637
A Rioxa	1.276	3.644	4.920

(1) CNAE 70, 71, 72, 73, 74

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

O gasto en innovación das empresas galegas de servizos públicos, sociais e colectivos (cadro 2.59) tan só supón o 1,05% do total galego e rexístrase fundamentalmente (87,35%) nas empresas de cadro de persoal inferior ás 250 persoas.

Servicios públicos, sociais e colectivos⁽¹⁾. Gasto en innovación. Por comunidades autónomas. 2000
■ Cadro 2.59

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total Gasto
Andalucía	16.370	16.046	32.416
Aragón	241	227	468
Asturias	3.206	—	3.206
Baleares	1.278	2.690	3.968
Canarias	2.988	92	3.080
Cantabria	3.604	33	3.637
C. León	200	296	496
C. A Mancha	15.166	33	15.199
Cataluña	41.614	13.292	54.906
C. Valenciana	6.690	4.713	11.403
Extremadura	—	100	100
Galicia	3.833	555	4.388
Madrid	30.352	47.185	77.537
Murcia	744	33	777
Navarra	116	—	116
País Vasco	1.287	616	1.903
A Ríoxa	1.619	—	1.619

(1) CNAE 85, 90, 92, 921, 922, 93

Fonte: INE. (Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas)

2.6.4. As opinións dos empresarios

O cadro 2.60 recolle resumidamente as impresións dos empresarios galegos encol dalgunhas variables no conxunto do sector industrial -sen entrar a distinguir entre bens de investimento, intermedios ou de consumo- no último sexenio. Analizamos a continuación separadamente os cinco apartados dese cadro:

■ Cadro 2.60
**Opinións empresariais. Total sector industrial (sen construción).
Galicia. 1996-2001**

Total sector industrial	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Grao utilización actual (%) ⁽¹⁾	61,1	70,3	75,8	73,8	75,2	76,5
Carteira de pedimentos	-15,0	-11,0	10,0	4,0	-5,0	-8
Stocks da produción	9,0	-2,0	12,0	-2,0	5,0	-3
Tendencia da produción	7,0	5,0	17,0	22,0	-8,0	-39
Tendencia do emprego ⁽¹⁾	-19,0	-1,0	3,0	-2,0	-6,0	-27

(1) Datos do 4º trimestre nestas dúas variables. Nas outras tres, datos do mes de decembro

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

1) A previsión de **utilización da capacidade productiva** total da industria estivo no cuarto trimestre do último quinquenio entre o 61,1% do ano 1996 e o 76,5% do último ano. Subiu no 2000 en 1,4 puntos e en 2001 en 1,3 puntos a previsión de utilización da capacidade productiva respecto do ano anterior e queda na mellor posición do sexenio.

2) No tocante á demanda, a variable “**carteira de pedimentos**” amosa a diferenza existente entre a porcentaxe de respostas que indicaron que era elevada e as que sinalaron que era débil. En decembro do ano 2001 queda nunha posición peor que no ano anterior e moito peor que dous e tres anos antes.

3) En canto **ós stocks de produtos rematados**, as respostas da enquisa constatan a diferenza entre a porcentaxe de respostas que sinalan que o nivel é excesivo e as que sinalan que é insuficiente. A positiva evolución desta variable no último ano (en sentido contrario que no ano 2000) sitúaa na mellor posición do sexenio analizado.

4) A **tendencia da produción** representa a diferenza porcentual entre os que responden que aumentará e os que responden que diminuírá. No cadro comprobamos que este índice mellorou notablemente no bienio 1998-1999, pero no último bienio evolucionou moi desfavorablemente e queda -con gran diferenza- na peor posición do sexenio.

5) A **previsión empresarial da tendencia do emprego** empeora intensamente no cuarto trimestre do ano 2001 respecto do mesmo período do ano anterior e agudízase o carácter negativo que xa presentaba no bienio anterior; queda co peor valor do último sexenio.

2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-Lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ó Instituto Nacional de Industria (INI) e o Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrúctúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; ten, ademais, como unha das súas principais obrigas a de amortizala débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir aportacións do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que diseña un plan de privatizacións de

empresas públicas, que afondando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico en 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no novo grupo Izar.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuíndo, substancialmente, as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto-Lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ó paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha aportación de recursos de 900.000 millóns de pesetas -resultante das privatizacións- durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade as empresas públicas industriais, acollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea, EMGRISA, ENAUSA -matriz de Autopistas del Atlántico-, EXPASA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de prepara-la súa futura privatización.

No anexo deste informe contémlanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais, clasificados de acordo coa distribución que establece a Lei de Orzamentos Xerais do Estado.

As características e tendencias que apuntabamos en anteriores informes, con respecto ós investimentos e ó cadro de persoal das empresas públicas dependentes do ex Ministerio de Industria e Enerxía -hoxe do de Facenda-, e que se agrupan na SEPI continúan en 2001; como se reflicte nos cadros 17 e 18 do anexo, quedando reducidas ó número de tres máis a incorporación de Transmediterránea con persoal na provincia de Pontevedra.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 78 millóns 660 mil euros (cadro A.17) -curiosamente maior que o dos últimos anos, a pesar de continua-la privatización das empresas, debido ó aumento substancial das inversións en Bazán-Izar e en ENA, pero cun enorme descenso con respecto a anos anteriores ó deixar de computarse, xa en 1997, as inversións de Endesa e do grupo Repsol -preto de 9.611 millóns de pesetas en 1997- que foron as empresas industriais con maior capacidade inversora en Galicia. ENA, con 45 millóns 653 mil euros de inver-

sión en 2001 constitúe a empresa pública industrial que maior volume de recursos inviste en Galicia. Bazán e a División de Construcción Naval (DCN) agrupadas na nova empresa Izar inviste 30 millóns de euros en Galicia (cadro A.17). A provincia da Coruña, con 55 millóns 804 mil euros, xunto á de Pontevedra, con 22 millóns 857 mil euros, absorben a totalidade do investimento das empresas públicas industriais na Comunidade Autónoma Galega xa que tanto en Lugo como en Ourense non se produce investimento ningún durante 2001.

Os efectivos de persoal das empresas públicas en Galicia, agrupadas na SEPI, ascenden a 4.200 en 2001 (cadro A.18), fronte os 4.999 da mesma entidade en 2000. O descenso do emprego público industrial prodúcese con respecto ó ano anterior pola privatización de Santa Bárbara e Imenosa experimentando un pequeno aumento pola absorción de Aviaco por Iberia e a creación do grupo ENA. O lixeiro incremento do cadro de persoal en Izar e a incorporación do persoal da axencia EFE. A Coruña, con 4.059 empregados concentra o volume máis importante, Pontevedra mantén 141, mentres que en Lugo e Ourense como xa ocorrera no pasado ano non ten presenza a empresa pública industrial ó non dispor de ningún traballador nas súas delimitacións provinciais.

Tódalas empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes nove últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores en 1993 ós 4.200 do ano que analizamos. O novo grupo Izar con 3.864 empregados é o que absorbe un maior número de man de obra.

2.8. Política industrial.

A aportación das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1. As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht do 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo, un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria ós cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvendo a cooperación entre as empresas, e

a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam do 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

■ Orienta-las súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.

■ Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

a) En primeiro lugar, os xefes de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.

b) O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ó Parlamento Europeo, ó Comité Económico e Social, e ó Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os estados membros.

c) Ó final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os estados membros.

O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto ós xefes de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.

Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cumio de Lisboa -marzo de 2000- valórouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguilo pleno emprego na Unión Europea para 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

A pesar do descenso da actividade económica como consecuencia dos atentados do 11 de setembro de 2001, tanto no Cumio de Barcelona como no recente Consello da Unión Europea de Sevilla -21 e 22 de xuño de 2002- apóstase pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantéñense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa.

As actuacións da UE en Galicia -catalogada como rexión obxectivo nº I- lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais: o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER); o Fondo Social Europeo (FSE); o Fondo Europeo de

Orientación e Garantía Agrícola (FEOGA); e o Instrumento para Financiamento e Organización da Pesca (IFOP). Xunto a eles, e creado no Tratado de Maastricht para os estados membros que non superan o 90% da media comunitaria do PIB por habitante (Irlanda, Grecia, Portugal e España), o Fondo de Cohesión financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente.

• Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2000-2006

O período de programación, actualmente en curso: o marco orzamentario para o período 2000-2006 foi aprobado nas grandes cifras para o conxunto da Unión, pola Comisión no Cumio de Berlín en marzo de 1999 consagrando o criterio do emprego como un dos básicos para o reparto de recursos e incluíndo fondos específicos “instrumentos de preadhesión” para os países que teñen prevista a súa entrada na UE. Tras intentos dalgúns membros para a súa abolición, mantívose o Fondo de Cohesión, pero endurecéndose os seus controis; en concreto, os beneficiarios que accederon ó euro perderano instantaneamente se incumpren o pacto de estabilidade, incorrendo nun déficit superior ó tres por cento do PIB fixado no Tratado de Maastricht.

A Galicia como Marco de Apoio Comunitario (MCA) correspondeulle para o período 2000-2006 a cantidade de 5.407,7 millóns de euros -899.766 millóns de pesetas.- o 13,7% do total do financiamento comunitario para as rexións obxectivo nº I de España.

• Programa Operativo Integrado de Galicia 2000-2006

No cadro 2.6I contéplase cuantificado en euros por eixes e medidas o total de axudas previsto dentro do **programa operativo integrado de Galicia 2000-2006**, incluído no citado marco, detallando así mesmo o fondo que financia cada unha das medidas. Como se pode observar prevese un montante total de axudas nos seis anos do programa de 3.430 millóns de euros -570.704 millóns de pesetas.- dos que a partida máis importante corresponde ó eixe nº 6: redes de transporte e enerxía, financiada polo FEDER cun importe de preto de 1.415 millóns de euros -235.436 millóns de pta-, destacando tamén, pero xa con moita menor dotación económica as partidas do eixe nº 3: medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos cun total de 593 millóns de euros -98.667 millóns de ptas.- e o nº 4: de educación técnico-profesional, inserción e reinserción no mercado de traballo: 387 millóns de euros - 64.391 millóns de pesetas.

■ Cadro 2.61

Programa Operativo de Galicia.
Marco Comunitario de Apoio 2000-2006

	Total axuda (*)	% Ponderación media sobre o eixe
Eixe 1 Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido productivo		
1.1. Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos. FEDER	147.290.000	42,064
1.2. Mellora na transformación e comercialización de produtos agrícolas. FEAGA-O	147.092.000	42,008
1.3. Provisión e adecuación de espazos productivos de servizos ás empresas. FEDER	30.251.002	8,639
1.6. Apoio á internacionalización e promoción exterior. FEDER	310.002	0,089
1.7. Promoción do capital organizativo das empresas. FEDER	7.920.000	2,262
1.8. Favorece-la xeración de nova actividade que permita a creación de emprego FSE	17.293.342	4,939
Total	350.156.346	100
Eixe 2. Sociedade do coñecemento (Innovación, I+D, Sociedade da Información)		
2.1. Apoio-la inversión en capital humano no ámbito da investigación, a ciencia e a tecnoloxía e a transferencia de coñecementos cara o sector productivo. FSE	23.496.154	18,259
2.2. Proxectos de investigación, innovación e desenvolvemento tecnolóxico. FEDER	32.239.996	25,054
2.5. Centros públicos de investigación e centros tecnolóxicos. FEDER	2.590.002	2,013
2.6. Grandes instalacións. FEDER	9.030.003	7,017
2.7. Sociedade da información. FEDER	9.510.001	7,390
Total	51.813.613	40,266
Eixe 3. Medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos		
3.1. Abastecemento de auga á poboación e ás actividades económicas. FEDER	49.390.081	8,329
3.2. Mellora da eficacia das infraestruturas existentes e da utilización da auga. FEDER	26.499.123	4,469
3.3. Saneamento e depuración de augas residuais. FEDER	113.583.234	19,155
3.4. Xestión integral dos residuos urbanos e industriais. FEDER	9.489.999	1,600
3.5. Actuacións en costa. FEDER	64.516.472	10,880
3.6. Protección e rexeneración do contorno natural. FEDER	133.356.279	22,490
3.7. Vixilancia, control e redución da contaminación ambiental. FEDER	5.049.998	0,852
3.8. Rexeneración de solos e espazos. FEDER	3.440.001	0,580
3.9. Silvicultura. FEAGA-O	72.374.000	12,205
3.10. Accións medioambientais derivadas da paisaxe e da economía agraria. FEAGA-O	115.270.000	19,439
Total	592.969.187	100
Eixe 4A. Reforzo da educación técnico-profesional		
4.1A. Construción, reforma e equipamento de centros educativos e de formación. FEDER	52.399.998	25,936
4.12A. Fomenta-lo acceso de todos/as ás ensinanzas de formación profesional e a súa extensión. FSE	108.941.596	53,923
4.13A. Desenvolver novas modalidades de formación profesional. FSE	8.489.935	4,202
4.14A. Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas de FP FSE	14.811.719	7,331
4.15A. Proporcionar alternativas educativas enfocadas ó mercado de traballo ás persoas que non superan o ensino obrigatorio. FSE	17.389.161	8,607
Total	202.032.409	100
Eixe 4B. Inserción e reinserción ocupacional dos desempregados		
4.6B. Ofrecer ós desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral. FSE	59.335.101	68,762
4.7B. Combati-lo paro prolongado mediante accións de reinserción laboral dos desempregados de longa duración. FSE	3.369.407	3,905
4.8B. Ofrecer vías de inserción profesional ós xoves. FSE	23.585.830	27,333
Total	86.290.338	100
Eixe 4C. Reforzo da estabilidade no emprego e a adaptabilidade		
4.2C. Asegura-la actualización do nivel de competencia dos traballadores. FSE	14.243.260	33,029
4.3C. Soste-la consolidación do emprego existente. FSE	28.880.615	66,971
Total	43.123.875	100
Eixe 4D. Integración no mercado de traballo das persoas con especiais dificultades		
4.10D. Apoio-la inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral. FSE	5.584.075	18,961
4.11D. Proponer oportunidades de integración ós colectivos en risco de exclusión do mercado de traballo. FSE	23.865.519	81,039
Total	29.449.594	100
Eixe 4E. Participación das mulleres no mercado de traballo		
4.16E. Mellora da empleabilidade das mulleres. FSE	13.384.150	50,777
4.17E. Fomenta-la actividade empresarial das mulleres. FSE	9.454.397	35,868
4.18E. Combati-la segregación horizontal. FSE	3.520.348	13,355
Total	26.358.895	100
Total Eixe 4	387.255.111	
Eixe 5. Desenvolvemento local e urbano		
5.1. Rehabilitación e equipamento de zonas urbanas. FEDER	738.746	0,404
5.2. Mellora dos sistemas de transporte urbano. FEDER	7.193.219	3,930
5.3. Infraestrutura e equipamentos colectivos en municipios menores de 20.000 habitantes. FEDER	39.828.296	21,758
5.6. Apoio ás iniciativas locais de emprego. FSE	14.445.260	7,891
5.7. Infraestruturas turísticas e culturais. FEDER	14.600.002	7,976
5.8. Conservación e rehabilitación do patrimonio histórico-artístico e cultural. FEDER	50.321.002	27,490
5.9. Infraestruturas e equipamentos sociais e sanitarios. FEDER	55.923.714	30,551
Total	183.050.239	100
Eixe 6. Redes de transportes e enerxía		
6.1. Estradas e autovías. FEDER	687.953.999	48,627
6.2. Autoestradas. FEDER	39.829.998	2,815
6.3. Ferrocarrís. FEDER	402.694.000	28,464
6.4. Portos. FEDER	150.929.998	10,668
6.5. Aeroportos. FEDER	13.385.000	0,946
6.6. Sistemas de transporte multimodais e centros de transporte. FEDER	7.193.219	0,508
6.8. Redes de distribución de enerxía. FEDER	70.314.999	4,970
6.9. Enerxías alternativas. FEDER	42.464.003	3,001
Total	1.414.765.216	100

Eixe 7. Agricultura e desenvolvemento rural		
7.2. Desenvolvemento e mellora das infraestruturas de apoio. FEOGA	110.459.000	
7.5. Desenvolvemento endógeno de zonas rurais relativo ás actividades agrarias. FEOGA-0	37.306.000	
7.7. Formación agraria en territorios colectivos e contidos que non queden cubertos nos programas de FSE FEOGA-0	6.960.000	
7.8. Prestación de servizos ás explotacións agrarias, comercialización de produtos agrarios de calidade e enxeñería financeira. FEOGA-0	209.369.000	
Total	364.094.000	
Eixe 9. Asistencia técnica		
9.1. Asistencia técnica. FEDER	3.650.001	40,162
9.2. Asistencia técnica. FSE	1.910.131	21,018
9.3. Asistencia técnica. FEOGA-0	3.528.000	38,820
Total	9.088.132	100
TOTAL	3.430.058.000	

(*) Importe en euros

Fonte: Ministerio de Economía

No cadro 2.62 explicitábase por axente xestor e medida o grao de execución do gasto a 31 de decembro de 2000 e de 2001 e o total de ámbolos dous anos comparándose co programado. Debe terse en conta que o Programa Operativo aprobouse entrado xa o ano 2001 polo que sobor de todo en 2000 o grao de execución e moi baixo -o 30,19% no seu conxunto-. En 2001 xestionouse máis do dobre, pero chegouse somente a un 58,82% do programado. Polo que atañe as grandes partidas, en ferrocarrís que xestiona o Ministerio de Fomento, executouse a 31-12-2001 só o 7,13% do programado para o total de ámbolos dous anos, moi baixa tamén a execución da medida para a protección e rexeneración do contorno natural que xestiona a Confederación Hidrográfica do Norte, medida na que se executou algo máis de tres millóns catrocentos dezaseis mil euros -o 5,19%- dos 65.819.488 programados para os dous anos. En cambio é algo máis elevada a execución do capítulo de estradas e autovías do Ministerio de Fomento, no que se abonou a fin de 2001 o 35% do programado o da medida de ferrocarrís xetionada por Renfe na que se executou a 31-12-2001 o 45,51% do previsto. A Administración Autonómica e os organismos e institucións vinculados executaron o 66,39% do programado, mentres que a Administración Xeral do Estado e as empresas e organismos vinculados chegaron somente a un 22,08% do programado no conxunto de ámbolos dous anos.

Dentro do Marco Comunitario de Apoio e no ámbito da programación 2000-2006 a Comunidade Galega percibirá financiamento tamén da denominada **intervención plurirrexional**, na que se inclúen os programas de carácter horizontal que se aplican ó conxunto das rexións do obxectivo nº I. Os programas desta forma de intervención veñen referenciados coa dotación comunitaria no cadro 2.62.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio á Comunidade Galega percibe tamén financiamento das **iniciativas comunitarias**:

■ Interreg III financiado polo FEDER, contempla accións no ámbito da cooperación transfronteiriça, cunha dotación prevista nos anos 2000 a 2006 para o subprograma Galicia/Norte de Portugal de 276,9 millóns de euros -46.072 millóns de pesetas.-.

Cadro 2.62

 Programa operativo de Galicia.
 Grado de execución do gasto público a 31-12-2001

	Beneficiario/ Medida	2000			2001			TOTAL		
		Programado	Executado	%	Programado	Executado	%	Programado	Executado	%
1	101154 D.X. do Catastro (MH)	752,00	70,34	9,35	765,33	287,60	37,58	1.517,33	357,94	23,59
2.7	Sociedade da información (FEDER)	752,00	70,34	9,35	765,33	287,60	37,58	1.517,33	357,94	23,59
1	101171 D.X. Ferrocarrís (Mº Fomento)	57.811,48	1.625,89	2,81	58.956,43	6.695,98	11,36	116.767,91	8.321,87	7,13
6.3	Ferrocarrís (FEDER)	57.811,48	1.625,89	2,81	58.956,43	6.695,98	11,36	116.767,91	8.321,87	7,13
1	101172 D.X. de Carreteras (Mº Fomento)	77.553,73	13.820,21	17,82	79.089,67	41.005,26	51,85	156.643,40	54.825,47	35,00
6.1	Estradas e autovías (FEDER)	77.553,73	13.820,21	17,82	79.089,67	41.005,26	51,85	156.643,40	54.825,47	35,00
1	101180 Xerencia de Infraestrutura e equip.	4.963,08	31,41	0,63	5.058,46	792,05	15,66	10.021,54	823,47	8,22
5.8	Instalacións deportivas e de lecer (FEDER)	4.963,08	31,41	0,63	5.058,46	792,05	15,66	10.021,54	823,47	8,22
1	101210 Ministerio de Agricultura, Pesca e Alim.	19.820,00	0,00	0,00	15.953,33	0,00	0,00	35.773,33	0,00	0,00
7.8	Prestación de servizos ás explotacións agrarias, come	19.158,67	0,00	0,00	15.278,67	0,00	0,00	34.437,33	0,00	0,00
9.3	Asistencia técnica FEOGA-O	661,33	0,00	0,00	674,67	0,00	0,00	1.336,00	0,00	0,00
1	101211 D.X. de Desenvolvemento Rural (MAPA)	13.033,33	0,00	0,00	12.843,70	0,00	0,00	25.877,03	0,00	0,00
7.2	Desenvolvemento e mellora das infraestruturas de apoio	13.033,33	0,00	0,00	11.984,00	0,00	0,00	25.017,33	0,00	0,00
7.5	Desenvolvemento endógeno de zonas rurais	0,00	0,00	0,00	859,70	0,00	0,00	859,70	0,00	0,00
1	101214 D.X. de Alimentación (MAPA)	11.418,67	0,00	0,00	11.268,00	0,00	0,00	22.686,67	0,00	0,00
1.2	Provisión, recuperación e adecuación de espazos product.	11.418,67	0,00	0,00	11.268,00	0,00	0,00	22.686,67	0,00	0,00
1	101231 D.X. de Obras Hidráulicas e Calidade	4.964,16	224,35	4,52	5.062,61	387,04	7,65	10.026,77	611,39	6,10
3.2	Mellora da eficacia das infraestruturas existentes	4.964,16	224,35	4,52	5.062,61	387,04	7,65	10.026,77	611,39	6,10
1	101232 D.X. de Costas (MMA)	12.086,06	5.786,13	47,87	12.325,76	6.183,50	50,17	24.411,82	11.969,63	49,03
3.5	Actuacións en costas (FEDER)	12.086,06	5.786,13	47,87	12.325,76	6.183,50	50,17	24.411,82	11.969,63	49,03
1	101233 D.X. Conservación da Natureza	15.681,98	0,00	0,00	16.617,12	756,18	4,06	34.299,11	756,18	2,20
3.10	Accións medioambientais derivadas da conservación	9.116,92	0,00	0,00	10.918,46	0,00	0,00	20.035,39	0,00	0,00
3.6	Protección e rexeneración do entorno natural (FEDER)	220,44	0,00	0,00	224,82	0,00	0,00	445,26	0,00	0,00
3.9	Silvicultura (FEOGA-O)	6.344,62	0,00	0,00	7.473,85	756,18	10,12	13.818,46	756,18	5,47
1	102241 Turespaña. Instituto d eTurismo de España	1.387,31	1.324,43	95,47	1.387,31	2.129,73	153,52	2.774,62	3.454,15	124,49
5.8	Instalacións deportivas e de lecer (FEDER)	1.387,31	1.324,43	95,47	1.387,31	2.129,73	153,52	2.774,62	3.454,15	124,49
1	102401 C.H. do Duero (MMA)	0,00	0,00	0,00	376,64	0,00	0,00	376,64	0,00	0,00
3.6	Protección e rexeneración do entorno natural (FEDER)	0,00	0,00	0,00	376,64	0,00	0,00	376,64	0,00	0,00
1	102408 Confederación Hidrográfica do Norte	48.280,25	1.276,47	2,64	17.539,24	2.140,05	12,20	65.819,49	3.416,52	5,19
3.6	Protección e rexeneración do entorno natural (FEDER)	48.280,25	1.276,47	2,64	17.539,24	2.140,05	12,20	65.819,49	3.416,52	5,19
1	103002 Red Nacional de Ferrocarrís España	36.296,00	7.343,53	20,23	36.296,00	25.692,10	70,78	72.592,00	33.035,62	45,51
6.3	Ferrocarrís (FEDER)	36.296,00	7.343,53	20,23	36.296,00	25.692,10	70,78	72.592,00	33.035,62	45,51
1	103010 Autoridade Portuaria da Coruña	12.300,00	1.395,33	11,34	7.900,00	10.121,34	128,12	20.200,00	11.516,67	57,01
6.4	Portos (FEDER)	12.300,00	1.395,33	11,34	7.900,00	10.121,34	128,12	20.200,00	11.516,67	57,01
1	103011 Autoridade Portuaria de Ferrol- San Cibrao	11.975,00	0,00	0,00	10.225,00	0,00	0,00	22.200,00	0,00	0,00
6.4	Portos (FEDER)	11.975,00	0,00	0,00	10.225,00	0,00	0,00	22.200,00	0,00	0,00
1	103012 Autoridade Portuaria de Marín- Pontevedra	4.450,00	518,67	11,66	4.975,00	1.097,64	22,06	9.425,00	1.616,31	17,15
6.4	Portos (FEDER)	4.450,00	518,67	11,66	4.975,00	1.097,64	22,06	9.425,00	1.616,31	17,15
1	103013 Autoridade Portuaria de Vigo	0,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00
6.4	Portos (FEDER)	0,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00
1	103014 Autoridade Portuaria de Vilagarcía de Arousa	1.247,00	0,00	0,00	2.650,00	1.878,36	70,88	3.897,00	1.878,36	48,20
6.4	Portos (FEDER)	1.247,00	0,00	0,00	2.650,00	1.878,36	70,88	3.897,00	1.878,36	48,20
1	103171 Sepes. Entidade Pública Empresarial de	304,00	167,14	54,98	272,00	259,39	95,36	576,00	426,53	74,05
1.3	Provisión e adecuación de espazos product. e de serv	304,00	167,14	54,98	272,00	259,39	95,36	576,00	426,53	74,05
1	103172 Ferrocarrís de Vía Estrecha (MF)	350,00	21,79	6,23	2.108,00	40,35	1,91	2.458,00	62,15	2,53
6.3	Ferrocarrís (FEDER)	350,00	21,79	6,23	2.108,00	40,35	1,91	2.458,00	62,15	2,53
1	103173 Aeroportos Españóis e Navegación	3.200,00	2.394,33	74,82	5.000,00	899,06	17,98	8.200,00	3.293,39	40,16
6.5	Aeroportos (FEDER)	3.200,00	2.394,33	74,82	5.000,00	899,06	17,98	8.200,00	3.293,39	40,16
1	104004 Red Eléctrica de España, SA	23.599,39	8.322,41	35,27	24.055,96	9.655,64	40,14	47.655,35	17.978,06	37,73
6.8	Redes de distribución de enerxía (FEDER)	14.026,67	5.410,84	38,58	14.297,78	4.362,97	30,52	28.324,45	9.773,82	34,51
6.9	Enerxías Renovables, eficacia e aforro enerxético excep.	9.572,73	2.911,57	30,42	9.758,18	5.292,67	54,24	19.330,91	8.204,24	42,44
Total Tipo Institución 1		361.473,43	44.322,42	12,26	337.525,58	110.021,28	32,60	698.999,00	154.343,70	22,08
2	203047 Secretaría Xeral de Investigación e Desenv.	6.895,07	5.119,71	74,25	9.966,23	7.454,18	74,79	16.861,29	12.573,89	74,57
2.1	Apoiar a investigación en capital humano no eido da Inv	3.952,12	1.996,86	50,53	5.104,89	4.158,64	81,46	9.057,01	6.155,50	67,96
2.2	Proxectos de investig., innovación e desenvol. tecnol.	2.615,45	2.444,58	93,47	4.394,67	1.257,10	28,61	7.010,12	3.701,68	52,80
2.3	Equipamento científico tecnolóxico (FEDER)	327,50	678,27	207,11	466,67	2.038,45	436,81	794,17	2.716,72	342,08
2	203071 Secretaría Xeral de Educación (GA)	22.338,54	8.131,92	36,40	15.522,67	20.917,05	134,75	37.861,21	29.048,97	76,72
2.7	Sociedade da información (FEDER)	0,00	0,00	0,00	7.422,67	4.185,24	56,38	7.422,67	4.185,24	56,38
41.1	Construción, reforma e equipamento de centros educat.	22.338,54	8.131,92	36,40	8.100,00	16.731,80	206,57	30.438,54	24.863,73	81,69
2	203082 D.X. Industria (GA)	7.660,97	1.998,83	26,06	9.162,34	5.607,44	61,20	16.823,32	7.604,27	45,20
1.1	Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos	3.884,92	1.790,69	46,09	1.061,33	3.672,91	346,07	4.946,25	5.463,60	110,46
6.8	Redes de distribución de enerxía (FEDER)	2.136,93	0,00	0,00	6.955,56	664,77	9,56	9.092,49	664,77	7,31
6.9	Enerxías renovables, eficacia e aforro enerxético excepto	1.639,12	206,14	12,58	1.145,46	1.269,76	110,85	2.784,58	1.475,90	53,00
2	203083 D.X. Programas Industriais(GA)	14.414,44	9.390,47	65,15	10.018,67	17.261,14	172,29	24.433,11	26.651,61	109,08
1.1	Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos	5.934,28	4.406,53	74,26	5.233,33	10.303,88	196,89	11.167,61	14.710,41	131,72
2.2	Proxectos de investig., innovación e desenvol. tecnol.	2.010,19	1.662,83	82,72	1.512,00	1.522,25	100,68	3.522,19	3.185,09	90,43
2.3	Equipamento científico tecnolóxico (FEDER)	137,31	137,22	99,93	0,00	0,00	0,00	137,31	137,22	99,93
2.5	Centros públicos de investigación e centros tecnolóx.	3.485,87	2.944,96	84,48	1.320,00	3.874,98	293,56	4.805,87	6.819,94	141,91
2.7	Sociedade da información (FEDER)	2.846,80	238,93	8,39	1.953,33	1.560,03	79,86	4.800,13	1.798,96	37,48

2	203092 D.X. de Desenvolvemento Rural (GA)	14.212,00	10.941,50	76,99	18.357,03	14.976,80	81,59	32.569,03	25.918,30	79,58
7.2	Desenvolvemento e mellora das infraestruturas de apoio	14.212,00	10.941,50	76,99	15.956,00	14.608,79	91,56	30.168,00	25.550,29	84,69
7.5	Desenvolvemento endógeno de zonas rurais, relativo as	0,00	0,00	0,00	859,70	0,00	0,00	859,70	0,00	0,00
7.7	Formación agraria en territorios, colectivos e contidos	0,00	0,00	0,00	1.541,33	368,01	23,88	1.541,33	368,01	23,88
2	203093 D.X. Produción Agropecuaria (GA)	20.085,33	9.278,06	46,19	18.116,00	11.432,08	63,10	38.201,33	20.710,14	54,21
7.8	Prestación de servizos ás explotacións agrarias,	20.085,33	9.278,06	46,19	18.116,00	11.432,08	63,10	38.201,33	20.710,14	54,21
2	203094 D.X. Industrias e Alimentación (GA)	20.161,33	519,89	2,58	15.549,33	553,79	3,56	35.710,67	1.073,68	3,01
1.2	Provisión, recuperación e adecuación de espazos prod.	19.485,33	0,00	0,00	14.969,33	0,00	0,00	34.454,67	0,00	0,00
7.8	Prestación de servizos ás explotacións agrarias,	676,00	519,89	76,91	580,00	553,79	95,48	1.256,00	1.073,68	85,48
2	203103 D.X. de Patrimonio Cultural (GA)	3.067,83	4.071,03	132,70	2.675,39	3.166,63	118,36	5.743,21	7.237,65	126,02
5.8	Instalacións deportivas e de lecer (FEDER)	3.067,83	4.071,03	132,70	2.675,39	3.166,63	118,36	5.743,21	7.237,65	126,02
2	203104 D.X. Comunicación Social e Audiovisual	3.225,83	4.112,64	127,49	3.037,33	3.897,58	128,32	6.263,17	8.010,22	127,89
2.6	Grandes Instalacións (FEDER)	1.889,18	3.351,48	177,40	1.666,67	2.550,30	153,02	3.555,85	5.901,78	165,97
2.7	Sociedade da información (FEDER)	1.336,65	761,16	56,95	1.370,67	1.347,28	98,29	2.707,32	2.108,44	77,88
2	203105 D.X. de Turismo (GA)	4.502,37	6,79	0,15	4,79	5,25	109,72	4.507,16	12,04	129,59
5.7	Infraestruturas e equipamentos sociais (FEDER)	2.090,38	3.769,82	180,34	2.680,00	3.139,62	117,15	4.770,38	6.909,43	144,84
5.8	Instalacións deportivas e de lecer (FEDER)	2.411,98	3.016,17	125,05	2.109,23	2.114,92	100,27	4.521,21	5.131,09	113,49
2	203113 D.X. Servizos Sociais (GA)	0,00	0,00	0,00	3.554,11	1.104,45	31,08	3.554,11	1.104,45	31,08
44.10	Apoiar a inserción de persoas discapacitadas	0,00	0,00	0,00	1.347,82	426,12	31,62	1.347,82	426,12	31,62
44.11	Propoñer oportunidades de integración ós colectivos	0,00	0,00	0,00	2.206,29	678,32	30,75	2.206,29	678,32	30,75
2	203115 Servizo Galego de Saude	0,00	2.689,66	**	20.033,74	12.950,02	64,64	20.033,74	15.639,68	78,07
5.9	Infraestruturas e equip. sociais e sanitarios (FEDER)	0,00	2.689,66	**	20.033,74	12.950,02	64,64	20.033,74	15.639,68	78,07
2	203124 D.X. Formación Pesqueira (GA)	5.347,07	0,00	0,00	5.779,46	3.793,41	65,64	11.126,52	3.793,41	34,09
41.12	Fomentar o acceso de todos/as ás ensinanzas de Form.	4.310,55	0,00	0,00	3.363,35	2.520,74	74,95	7.673,90	2.520,74	32,85
41.13	Desenvolver novas modalidades de oferta en Formación	314,59	0,00	0,00	244,44	490,61	200,71	559,03	490,61	87,76
41.14	Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia	425,37	0,00	0,00	205,74	43,89	21,34	631,11	43,89	6,96
41.15	Proporcionar alternativas educativas enfocadas ó mercado	296,57	0,00	0,00	131,18	97,05	73,98	427,75	97,05	22,69
45.16	Mellorar a empleabilidade das mulleres (FSE)	0,00	0,00	0,00	357,00	49,55	13,88	357,00	49,55	13,88
45.18	Combater a segregación horizontal e vertical	0,00	0,00	0,00	56,10	0,00	0,00	56,10	0,00	0,00
5.6	Conservación e rehabilitación do patrimonio histórico-artístico	0,00	0,00	0,00	1.421,64	591,56	41,61	1.421,64	591,56	41,61
2	203135 D.X. Administración Local (GA)	1.452,45	0,00	0,00	2.462,67	654,20	26,56	3.915,11	654,20	16,71
5.3	Infraestrutura e equipamentos colectivos en municipios	1.452,45	0,00	0,00	2.462,67	654,20	26,56	3.915,11	654,20	16,71
2	203142 D.X. Familia (GA)	0,00	0,00	0,00	3.554,10	1.836,50	51,67	3.554,10	1.836,50	51,67
44.11	Propoñer oportunidades de integración ós colectivos	0,00	0,00	0,00	3.554,10	1.836,50	51,67	3.554,10	1.836,50	51,67
2	203143 D.X. Formación e Colocación (GA)	5.748,76	9.956,46	173,19	8.933,48	4.086,23	45,74	14.682,24	14.042,69	95,64
41.14	Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia	0,00	0,00	0,00	1.348,13	1.385,88	102,80	1.348,13	1.385,88	102,80
42.6	Ofrecer ós desempregados posibilidades de inserción no	3.308,86	9.707,17	293,37	4.497,11	2.148,71	47,78	7.805,96	11.855,88	151,88
43.2	Asegurar a actualización do nivel de competencias dos	2.439,90	249,29	10,22	3.088,24	551,64	17,86	5.528,14	800,93	14,49
2	203144 D.X. Fomento de Emprego (GA)	26.195,03	14.461,25	59,02	25.207,56	19.947,52	79,13	51.402,59	34.408,77	68,89
1.8	Favorecer a xeneración de nova actividade que permita	2.499,36	0,00	0,00	2.223,08	1.333,86	60,00	4.722,43	1.333,86	28,25
42.6	Ofrecer ós desempregados posibilidades de inserción no	10.483,35	0,00	0,00	8.871,07	8.944,79	100,83	19.354,42	8.944,79	46,22
42.7	Combater o paro prolongado mediante accións de reinserción	783,20	625,36	79,85	759,13	730,64	96,25	1.542,33	1.356,00	87,92
42.8	Ofrecer vías de inserción profesional ós mozos (FSE)	5.482,43	6.832,45	124,62	5.313,88	3.599,55	67,74	10.796,31	10.432,00	96,63
43.3	Soster a consolidación do emprego existente (FSE)	4.947,32	7.483,84	161,27	6.261,92	4.835,38	77,22	11.209,24	12.319,23	109,90
5.6	Conservación e rehabilitación do patrimonio histórico-artístico	1.993,37	519,61	25,99	1.778,48	503,30	28,30	3.777,85	1.022,91	27,08
2	203145 Segai (GA)	0,00	0,00	0,00	5.551,48	1.639,56	29,53	5.551,48	1.639,56	29,53
45.16	Mellorar a empleabilidade das mulleres (FSE)	0,00	0,00	0,00	2.671,61	1.173,41	43,92	2.671,61	1.173,41	43,92
45.17	Fomentar a actividade empresarial das mulleres (FSE)	0,00	0,00	0,00	2.139,37	282,51	13,21	2.139,37	282,51	13,21
45.18	Combater a segregación horizontal e vertical	0,00	0,00	0,00	740,50	183,64	24,80	740,50	183,64	24,80
2	203152 D.X. Montes e Medio Ambiente Natural	18.760,00	11.775,59	62,77	25.917,61	28.405,63	109,60	44.677,61	40.181,22	89,94
1.2	Provisión, recuperación e adecuación de espazos prod.	0,00	0,00	0,00	2.404,00	3,92	0,16	2.404,00	3,92	0,16
3.10	Accións medioambientais derivadas da conservación	11.298,46	9.349,60	82,75	15.235,39	17.769,40	116,63	26.533,85	27.118,99	102,21
3.9	Silvicultura (FEOGA-O)	7.461,54	2.426,00	32,51	8.278,23	10.632,31	128,44	15.739,77	13.058,31	82,96
2	203153 D.X. Calidade e Evaluación Ambiental	798,17	0,00	0,00	2.415,00	1.248,30	51,69	3.213,17	1.248,30	38,85
3.4	Xestión integral dos residuos urbanos e industriais (FEDER)	378,24	0,00	0,00	1.775,00	406,60	22,91	2.153,24	406,60	18,88
3.8	Reveneración de solos e de espazos (FEDER)	419,93	0,00	0,00	640,00	841,70	131,52	1.059,93	841,70	79,41
2	203154 D.X. do Centro de Información e Tecnoloxía	972,04	507,26	52,19	1.398,18	1.164,59	83,29	2.370,22	1.671,85	70,54
3.7	Vixilancia, control e redución da contaminación ambiental	972,04	507,26	52,19	893,33	1.085,43	121,50	1.865,37	1.592,69	85,38
3.9	Silvicultura (FEOGA-O)	0,00	0,00	0,00	504,85	79,16	15,68	504,85	79,16	15,68
2	203506 D.X. Planificación Económica e Fondos	24.921,06	282,15	1,13	13.415,96	16.873,72	125,77	38.337,02	17.155,87	44,75
5.1	Reabilitación e equipamento de zonas urbanas (FEDER)	339,49	0,00	0,00	0,00	337,74	**	339,49	337,74	99,48
5.3	Infraestrutura e equipamentos colectivos en municipios	23.640,18	159,09	0,67	12.403,48	16.366,58	131,95	36.043,66	16.525,67	45,85
9.1	Asistencia técnica FEDER	585,50	123,06	21,02	631,25	166,62	26,40	1.216,75	289,69	23,81
9.2	Asistencia técnica FSE	355,90	0,00	0,00	381,23	2,77	0,73	737,13	2,77	0,38
2	203525 Instituto Galego de Promoción Económica	17.559,02	0,00	0,00	25.536,63	4.697,33	18,39	43.095,65	4.697,33	10,90
1.1	Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos	15.196,47	0,00	0,00	20.118,67	4.166,27	20,71	35.315,14	4.166,27	11,80
1.3	Provisión e adecuación de espazos produtivos e de servizos	1.168,69	0,00	0,00	2.318,46	0,00	0,00	3.487,15	0,00	0,00
1.6	Apoio á internacionalización e promoción exterior (FEDER)	92,24	0,00	0,00	53,33	0,00	0,00	145,57	0,00	0,00
1.7	Promoción do capital organizativo das empresas (FEDER)	1.101,62	0,00	0,00	1.453,33	30,05	2,07	2.554,96	30,05	1,18
1.8	Favorecer a xeneración de nova actividade que permita	0,00	0,00	0,00	1.592,83	501,01	31,45	1.592,83	501,01	31,45
2	203602 D.X. Urbanismo (GA)	645,50	28,25	4,38	0,00	605,51	**	645,50	633,76	98,18
5.1	Reabilitación e equipamento de zonas urbanas (FEDER)	645,50	28,25	4,38	0,00	605,51	**	645,50	633,76	98,18
2	203603 D.X. Obras Públicas (GA)	52.366,87	18.826,16	35,95	69.503,90	63.542,40	91,42	121.870,76	82.368,56	67,59
6.1	Estradas e autovías (FEDER)	22.862,64	18.826,16	82,34	62.885,71	25.678,64	40,83	85.748,35	44.504,80	51,90
6.2	Autopistas (FEDER)	29.504,23	0,00	0,00	6.618,18	37.863,76	572,12	36.122,41	37.863,76	104,82

2	203604 D.X. Transportes (GA)	0,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00
5.2	Mellora dos sistemas de transportes urbanos (FEDER)	0,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00	4.800,00	0,00	0,00
2	203624 E.P. Portos de Galicia (GA)	10.056,04	4.241,26	42,18	10.836,36	9.514,95	87,81	20.892,40	13.756,20	65,84
6.4	Portos	10.056,04	4.241,26	42,18	10.836,36	9.514,95	87,81	20.892,40	13.756,20	65,84
2	203650 Instituto Galego de Vivenda e Solo	672,75	603,15	89,66	3.712,44	399,20	10,75	4.385,19	1.002,36	22,86
1.3	Provisión e adecuación de espacios productivos e de servizos	672,75	603,15	89,66	1.098,03	399,20	36,36	1.770,78	1.002,36	56,61
6.6	Sistemas de transportes multimodais e centros de transporte	0,00	0,00	0,00	2.614,40	0,00	0,00	2.614,40	0,00	0,00
2	203651 O.A. Augas de Galicia (GA)	26.592,87	16.458,55	61,89	28.722,98	26.558,74	92,47	55.315,84	43.017,29	77,77
3.1	Reforzo do potencial humano en investigación, ciencia e	7.279,73	2.909,71	39,97	8.757,14	9.008,90	102,87	16.036,88	11.918,61	74,32
3.3	Saneamento e depuración de augas residuais (FEDER)	16.051,81	12.350,71	76,94	17.312,50	14.470,09	83,58	33.364,31	26.820,80	80,39
3.6	Protección e rexeneración do entorno natural (FEDER)	3.261,32	1.198,13	36,74	2.653,33	3.079,75	116,07	5.914,65	4.277,88	72,33
2	203653 S.P. Xestión Urbanística- Lugo (GA)	1.414,97	34,52	2,44	916,67	911,76	99,46	2.331,64	946,28	40,58
1.3	Provisión e adecuación de espacios productivos e de servizos	1.414,97	34,52	2,44	916,67	911,76	99,46	2.331,64	946,28	40,58
2	203654 S.P. Xestión Urbanística- Ourense (GA)	357,23	0,00	0,00	2.789,17	10,00	0,36	3.146,40	10,00	0,32
1.3	Provisión e adecuación de espacios productivos e de servizos	357,23	0,00	0,00	385,13	10,00	2,60	742,35	10,00	1,35
6.6	Sistemas de transportes multimodais e centros de transporte	0,00	0,00	0,00	2.404,05	0,00	0,00	2.404,05	0,00	0,00
2	203655 S.P. Xestión Urbanística- Pontevedra (GA)	146,19	0,00	0,00	1.916,41	574,73	29,99	2.062,60	574,73	27,86
1.3	Provisión e adecuación de espacios productivos e de servizos	146,19	0,00	0,00	389,40	574,73	147,59	535,59	574,73	107,31
6.6	Sistemas de transportes multimodais e centros de transporte	0,00	0,00	0,00	1.527,00	0,00	0,00	1.527,00	0,00	0,00
2	203704 D.X. Ordenación Educ. e Form. Profe. (GA)	24.806,89	25.480,39	102,71	28.083,95	34.197,63	121,77	52.890,84	59.678,02	112,83
41.12	Fomentar o acceso de todos/as ás ensinanzas de Form.	17.845,22	19.686,13	110,32	20.866,31	26.675,16	127,84	38.711,53	46.361,29	119,76
41.13	Desenvolver novas modalidades de oferta en Formación	1.586,61	1.849,35	116,56	1.847,55	1.216,36	65,84	3.434,16	3.065,71	89,27
41.14	Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia	2.891,51	742,62	25,68	2.095,87	926,66	44,21	4.987,37	1.669,28	33,47
41.15	Proporcionar alternativas educativas enfocadas ó mercado	2.483,55	3.202,29	128,94	3.274,22	5.379,46	164,30	5.757,77	8.581,75	149,05
2	203902 D.X. Desenvolvemento Rural (GA)	2.834,85	0,00	0,00	2.922,63	2.567,33	87,84	5.757,48	2.567,33	44,59
41.12	Fomentar o acceso de todos/as ás ensinanzas de Form.	2.240,13	0,00	0,00	2.614,50	2.053,87	78,56	4.854,63	2.053,87	42,31
41.15	Proporcionar alternativas educativas enfocadas ó mercado	594,72	0,00	0,00	308,13	513,47	166,64	902,85	513,47	56,87
2	203950 ILGA (GA)	3.093,34	1.508,50	48,77	2.948,00	1.498,21	50,82	6.041,34	3.006,71	49,77
7.8	Prestación de servizos ás explotacións agrarias,	3.093,34	1.508,50	48,77	2.948,00	1.498,21	50,82	6.041,34	3.006,71	49,77
Total Tipo Institución 2		341.304,79	168.201,20	49,28	408.106,68	329.303,15	80,69	749.411,47	497.504,35	66,39
4	499009 ENAGAS	1.275,56	0,00	0,00	1.300,00	0,00	0,00	2.575,56	0,00	0,00
6.8	Redes de distribución de enerxía (FEDER)	1.275,56	0,00	0,00	1.300,00	0,00	0,00	2.575,56	0,00	0,00
Total Tipo Institución 4		1.275,56	0,00	0,00	1.300,00	0,00	0,00	2.575,56	0,00	0,00
TOTAL		704.053,78	212.523,61	30,19	746.932,25	439.324,44	58,82	1.450.986,03	651.848,05	44,92

Datos en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

■ Urban II financiado polo FEDER está destinado á revitalización das cidades e barrios urbanos degradados, afectará sómente a Ourense (casco histórico).

■ Equal financiado polo FSE, previsto para promocionar novos métodos de loita contra as discriminacións e desigualdades en relación co mercado de traballo.

■ Leader financiado polo FEOGA, destinado a promover-lo desenvolvemento rural.

■ Independente así mesmo do MCA, a través do **Fondo de Cohesión** fináncianse proxectos de infraestruturas de transporte e medioambientais. No cadro 2.63 contéplanse as accións executadas en Galicia ata 2000, durante os cinco primeiros anos de vixencia do Fondo, e no 2.64 o correspondente ó ano 2001. Polo que respecta ó cadro 2.63 obsérvase un descenso anual no montante total das axudas ata 1999, que pasan de máis de 34.000 millóns de pesetas en 1996 a 25.500 millóns de pesetas en 1997, 23.000 en 1998, ano en que deixan de financiarse as iniciativas de reforestación e loita contra a erosión nas Concas Hidrográficas e a só 7.883 millóns en 1999, en que rematan o financiamento da autovía das Rías Baixas, o saneamento integral da ría de Vigo, as actuacións na rede de saneamento da citada cidade e inclúense só dúas accións: a rehabilitación ambiental do borde marítimo na ría de Ferrol e o financiamento da empresa pública galega Sociedade Galega de Medio Ambiente (SOGAMA) para a xestión de residuos sólidos iniciada en 1998. Pola contra en 2000 volve a subir a axuda do fondo e o seu importe destínase ó

■ Cadro 2.63

Fondo de cohesión. Investimentos financiados a executar en Galicia.
1996-2000

Grupos de proxectos	Admon executora	Investimento financiado					Axuda con cargo á dotación anual				
		1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000
Saneamento integral da Ría de Vigo	Autonómica	83.372,40	19.268,45	38.182,30	-	-	14.727,20	15.414,76	30.545,84	-	-
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Autonómica	10.030,11	5.139,45	-	-	-	7.502,55	4.111,56	-	-	-
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Central	1.575,48	1.898,07	-	-	-	1.178,46	1.518,46	-	-	-
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Autonómica	-	108,19	-	-	-	-	91,95	-	-	-
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Central	-	591,88	-	-	-	-	503,10	-	-	-
Acondicionamentos na Costa	Central	3.676,53	-	-	-	-	3.125,05	-	-	-	-
Autovía Rías Baixas	Central	574.535,42	153.403,89	57.510,80	-	-	177.541,90	130.393,31	48.884,18	-	-
Actuacións nas redes transeuropeas convencionais e de transporte combinado	Central	15.043,33	1.326,70	-	-	-	1.753,56	1.127,69	-	-	-
Actuacións na rede de saneamento de Vigo	Autonómica	-	-	31.553,14	-	-	-	-	25.242,51	-	-
Xestión de Resíduos Sólidos Urbanos (SOGAMA)	Empresa Pública Aut.	-	-	39.633,02	82.395,90	-	-	-	33.688,12	38.437,69	-
Rehabilitación ambiental do borde marítimo na Ría de Ferrol	Central	-	-	-	10.517,71	-	-	-	-	8.940,06	-
Actuacións para a xestión de residuos na Comunidade Autónoma	Autonómica	-	-	-	-	28.310,00	-	-	-	-	22.648,00
Saneamento e depuración da Conca Hidrográfica do Norte I	Autonómica	-	-	-	-	18.030,00	-	-	-	-	14.424,00
Saneamento e depuración da Conca do río Louro	Central	-	-	-	-	87.275,00	-	-	-	-	74.183,75
Saneamento e Depuración en Lugo e Ourense	Central	-	-	-	-	33.555,00	-	-	-	-	28.521,75
Tratamento e eliminación de residuos sólidos na Coruña	Local	-	-	-	-	15.339,48	-	-	-	-	12.271,59
Actuacións para a xestión de residuos en Ourense	Local	-	-	-	-	1.210,10	-	-	-	-	968,08
Total		688.233,27	181.736,62	166.879,26	92.913,61	183.719,59	205.828,72	153.160,82	138.360,65	47.377,74	153.017,16

Elaboración propia

Datos en miles de euros

Fonte: Ministerio de Economía

financiamento de accións de saneamento e depuración de concas hidrográficas e de núcleos urbanos -Lugo e Ourense- ou as actuacións de xestión e tratamento e eliminación de residuos no conxunto de Galicia e na Coruña. Neste ano 2001 diminúe significativamente a contía da axuda aprobada -61.156.867 euros (10.175.646.473 pta)- as aportacións configúranse, en dúas vertentes: as dirixidas a Administración Autonómica e as que financian proxectos da Administración Local, destacando pola súa contía económica o de clausura de vertedeiros de residuos sólidos urbanos de carácter autonómico por un importe en 2001 de máis de 11 millóns 452 mil euros e a implantación de infraestrutura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural de Vigo no eido local de 9.824.832 euros.

■ Visto desde a perspectiva dos cinco anos, a maior parte das subvencións foron para as actuacións de transporte -diversos tramos de autovía das Rías Baixas con máis de 59.000 millóns de pesetas nas tres anualidades-. No correspondente a medio ambiente, ademais da de SOGAMA por un importe bianual de 12 mil millóns de pesetas e o do conxunto da comunidade autónoma de preto de 5.000 millóns en 2000, deben reseñarse: o saneamento do río Louro cunha cantidade de máis de 12.000 millóns no ano 2000, o saneamento da Ría de Vigo, cun montante de máis de 10.000 millóns de pesetas en tres anos; o saneamento de Lugo e Ourense con preto de 5.000 millóns de pta; e a reforestación e loita contra a erosión, en diversos lugares da comunidade autónoma, en case 2.500 millóns de pesetas, e as deste ano 2001 dirixidas a clausura de vertedeiros.

■ Cadro 2.64
**Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2001 a executar en Galicia.
2000-2006**

Grupos de Proxectos	Administración executora	Coste	Axuda Aprobada	Compromiso 2001
Ampliación e acondicionamento rede de colectores no Porto da Coruña	Autonómica	3.144,16	2.515,33	2.012,26
Ampliación e mellora rede de colectores en Ponte da Pedra. A Coruña	Autonómica	1.633,80	1.307,04	1.045,63
Clausura de vertederos de R.S.U.	Autonómica	17.894,79	14.315,83	11.452,67
Colector do borde litoral e mellora de bombeos existentes. Arteixo	Autonómica	5.594,03	4.475,22	3.580,18
Colectores da marxe do río Valiñas 1ª fase. Culleredo	Autonómica	568,28	454,62	363,70
Creación de puntos limpios	Autonómica	4.351,30	3.481,05	2.784,84
Creación de vertederos de residuos de construción e demolición	Autonómica	3.077,17	2.461,74	1.969,39
Limpieza de puntos de vertido incontrolado	Autonómica	946,76	757,41	605,93
Mellora de bombeos existentes e de nova construción en Cambre, Culleredo e Oleiros	Autonómica	7.642,67	6.114,14	4.891,31
Nova canalización do río Mesoiro e rede de colectores. A Coruña	Autonómica	3.691,63	2.953,30	2.362,64
Reforma e mellora no saneamento de San Roque. A Coruña	Autonómica	2.171,60	1.737,28	1.389,82
Total Administración Autonómica		50.716,19	40.572,96	32.458,37
Cinturón arterial de abastecemento de auga potable. Santiago de Compostela	Local	1.829,00	1.463,20	1.170,56
Implantación de infraestrutura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural de Vigo (Coruxo, Matamá, Lavadores, Comesaña, Feixo, Bembrive e S. Miguel de Oia)	Local	15.351,30	12.281,04	9.824,83
Melloras na alta da rede de abastecemento de Palmés (Ourense)	Local	5.596,00	4.476,80	3.581,44
Plan de mellora e saneamento da vertente sur da rai de Arousa. Salnés 2ª fase (Pontevedra)	Local	6.528,00	5.222,40	4.177,92
Plan de recollida selectiva de residuos urbanos na provincia de Ourense	Local	7.374,42	5.899,53	4.719,63
Proxecto complementario do Plan de Cestión de R.S.U. da Mancomunidade de Barbanza: selado e eliminación de vertederos incontrolados e complementos ó complexo medioambiental (A Coruña)	Local	1.871,25	1.497,00	1.197,60
Proxecto para a conservación, protección e mellora da calidade medioambiental coa dotación de infraestruturas de abastecemento e saneamento en barrios perimetrais da cidade e núcleos rurais do municipio de Lugo	Local	1.640,94	1.312,75	1.050,20
Proxecto para a dotación de infraestruturas de saneamento e abastecemento no entorno do río Miño: Polígono da Tolda. Lugo	Local	1.005,04	804,04	643,23
Proxecto para a dotación de infraestruturas de saneamento e abastecemento no recinto histórico de Lugo e viales perimetrais	Local	2.820,28	2.256,22	1.804,98
Recollida selectiva de R.S.U. no barrio histórico de Ferrol	Local	825,18	660,14	528,11
Total Administración Local		44.841,41	35.873,13	28.698,50
Total		95.557,60	76.446,09	61.156,87

Datos en miles de euros

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Importe en miles de euros

No cadro 2.65 agrúpanse as aportacións do FEOGA, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potencia-la vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura -escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade-; e da pesca -sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.

En 2001, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.65), de algo máis de 39.188 millóns de pesetas, cun aumento de máis de 17.700 millóns con respecto ó ano anterior; que se produce tanto no sector agrario cun aumento de preto de 12.000 millóns de pesetas, como no sector pesqueiro, onde medra máis de 5.800 millóns de ptas. No concenente ó FEOGA -Garantía a partida de maior contía continúan a ser en 2001 as axudas á produción de carne de vacún -preto de 8.000 millóns de pesetas, mantéñse, doutra banda, aínda que con menor dotación que o pasado ano en que se creou, unha liña de subvención de máis de 2.570 millóns de pesetas para accións de forestación e silvicultura e diminúen tamén as subvencións ó aceite para conservas e á produción de cereais. No sector pesqueiro en 2001 despois da diminución drástica das subvencións ás estruturas pesqueiras, operada no ano anterior, aumenta en case un cento por cento o que dá como resultado unha financiación de preto de 12.000 millóns de pesetas para o total das axudas directas do IFOP fronte ás 6.047 do ano anterior.

■ Cadro 2.65

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros.
Galicia 1996-2001

Sector agrario	Pagos					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
FEOGA -Garantía)						
Producción de cereais	1.320,1	2.015,6	2.303,6	2.255,2	2.613,8	1.092,0
Producción de oleaxinosas	—	—	0,3	0,6	0,2	0,1
Producción de proteaxinosas	0,1	0,4	0,6	0,7	0,8	—
Abandono produción láctea	289,8	53,2	—	—	—	—
Producción carne de vacún	4.117,5	4.685,3	5.094,5	5.212,7	5.206,7	7.973,0
Primas ovino e cabrún	1.177,9	562,8	674,3	751,6	635,4	190,5
Leite escolar	143,4	107,8	89,5	103,6	91,0	60,6
Consumo de aceite	21,1	6,7	29,6	1,8	—	—
Aceite para conservas	477,1	839,6	2.040,1	1.144,8	1.409,5	1.060,0
Productos da pesca	1,1	—	—	—	—	—
Medidas de acompañamento	1.011,9	1.632,9	2.514,6	3.570,6	—	—
Producción de millo	15,2	11,1	—	—	—	—
Destilacións vinícolas	2,8	2,6	3,5	3,3	8,8	20,1
Intervención de porcino	—	—	—	14,3	5,0	—
Retirada de terras	0,5	0,4	0,4	—	0,7	0,3
Producción de trigo duro	—	1,4	—	—	—	—
Intervencións no sector lácteo	—	—	5,2	—	—	—
Apicultura	—	—	30,1	37,3	40,0	31,2
Medidas de control	—	—	30,0	56,1	124,5	—
Recuperacións, intereses, sancións, etc	—	—	-7,7	7,1	2,6	-1,3
Producción de liño e cáñamo	—	—	—	0,1	1,4	—
Almacenamento de viños e mostos	—	—	—	3,9	0,0	—
Producción de forraxes	—	—	—	—	2,6	9,4
Cese anticipado	—	—	—	—	1.308,6	2.110,0
Medidas Medioambientais	—	—	—	—	69,8	68,3
Forestación e sevicultura	—	—	—	—	3.046,7	2.578,6
Reestruturación do viñado	—	—	—	—	—	775,3
Indemniz. Compensatorias zonas desfavor.	—	—	—	—	—	962,4
Total FEOGA -Garantía	8.578,5	9.919,8	12.808,6	13.163,7	14.568,1	16.930,5
FEOGA -Orientación: axudas directas:						
Transformación e comercialización	278,2	1.843,3	2.300,0	5.800,0	—	500,0
Modernización explotacións	—	412,7	—	—	—	—
Reembolsos ou anticipos: ⁽²⁾	—	—	—	—	—	—
Programas operativos	14.032,7	8.362,4	9.999,2	13.666,3	—	8.405,5
Iniciativas comunitarias y PRODER	—	418,9	42,1	1.276,0	759,1	1.404,5
Total axudas directas	278,2	2.256,0	2.300,0	5.800,0	0,0	500,0
Total reembolsos ou anticipos	14.032,7	8.781,3	10.041,3	14.942,3	759,1	9.810,0
Total FEOGA -Orientación	14.310,9	11.037,3	12.341,3	20.742,3	759,1	10.310,0
Outros recursos agrarios: reembolsos: ⁽²⁾						
Sanidade animal	161,7	74,5	185,3	184,4	80,8	57,1
Sistema integrado e control	93,0	—	—	—	—	—
Total outros recursos agrarios	254,7	74,5	185,3	184,4	80,8	57,1
Total sector agrario	23.144,1	21.031,6	25.335,2	34.090,4	15.408,0	27.297,6
Sector pesqueiro						
FEOGA -Orientación: axudas directas:						
Transformación e comercialización	195,1	—	—	—	—	—
IFOP: axudas directas:						
Construcción de buques pesqueiros	668,9	125,3	—	—	—	—
Modernización da flota pesqueira	1.805,3	1,8	—	—	—	—
Acuicultura e arrecifes artificiais	656,4	—	—	—	—	—
Equipamento de portos pesqueiros	248,3	—	—	—	—	—
Empresas e sociedades mixtas	4.315,5	2.004,4	—	—	—	—
Promoción pesqueira	85,0	80,6	—	—	—	—
Transformación e comercialización	1.727,1	—	—	—	—	—
Iniciativa "Pesca"	—	—	—	418,6	439,6	786,9
Pendente de distribución	1.183,2	12.528,0	—	—	—	—
Estructuras pesqueiras	—	—	14.860,4	13.738,7	5.625,2	11.092,3
Reembolsos:	—	—	—	—	—	—
Paralización da flota	1.124,6	—	—	—	—	—
Asoc. temporal de empresas	—	812,6	—	—	—	—
Total IFOP	11.813,7	15.552,7	14.860,4	14.157,3	6.064,8	11.879,2
Outros recursos pesqueiros: reembolsos: ⁽²⁾						
Pesca artesanal	37,5	—	—	—	—	10,5
Vixilancia pesqueira	3,5	4,4	—	0,7	0,9	0,7
Total outros recursos pesqueiros	41,0	4,4	0,0	0,7	0,9	11,2
Total sector pesqueiro	12.049,8	15.557,1	14.860,4	14.158,0	6.065,7	11.890,4
Total sectores agrario e pesqueiro	35.193,9	36.588,7	40.195,6	48.248,4	21.473,7	39.188,0

Datos en millóns de pesetas

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ó FEOGA-Garantía

(2) Axudas pagadas directamente ós beneficiarios

(3) As cantidades corresponden ós fondos recibidos da UE por accións executadas na Comunidade Autónoma

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

■ O **Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ó constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellora-la formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

Nas zonas de obxectivo 1, entre as que se atopa Galicia, o Fondo oríéntase, ademais, ó desenvolvemento das rexións con atraso estrutural. A aportación do Fondo Social á Comunidade Autónoma Galega, en 1999, foi de máis de 21.858 millóns de pesetas que representa un 6,07% do total nacional, algo máis elevada que anos anteriores pero por debaixo das aportacións á Comunidade de Castela e León (8,74%), Valencia (7,30%) e pouco máis que Extremadura (5,89%), que obtíñen unhas contías moi superiores á súa porcentaxe de poboación.

No cadro 2.66 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por formas de intervención e por obxectivos para o período 2000-2006.

**Recursos financeiros asignados a España para o Fondo Social Europeo.
Por comunidades autónomas. 2000-2006**

■ Cadro 2.66

	Obxectivo 1	Obxectivo 2	Obxectivo 3
Formas de intervención			
PPOO Rexionais			
Andalucía	155.155	-	-
Asturias	17.333	-	-
Canarias	45.673	-	-
Cantabria	5.541	-	-
C. A Mancha	40.299	-	-
C. León	51.389	-	-
C. Valenciana	79.283	-	-
Extremadura	60.494	-	-
Galicia	65.223	-	-
Murcia	17.936	-	-
Ceuta	2.596	-	-
Melilla	1.697	-	-
Aragón	-	-	10.241
Baleares	-	-	5.262
Cataluña	-	38.017	36.111
Madrid	-	-	38.904
Navarra	-	-	10.825
País Vasco	-	-	37.045
A Ríoxa	-	-	2.355
Total	542.619	38.017	140.744
PPOO Plurirrexionais			
Fomento do emprego	570.821	-	133.893
Iniciativa Empresarial e Formación Continua	258.556	-	75.775
Loita contra a discriminación	33.939	-	12.795
Sistema de Formación Profesional	22.936	-	6.345
Investigación, Desenvolvemento e Innovación	42.186	17.880	-
Asistencia Técnica	377	-	127
Total	928.817	17.880	228.934
Total PPOO	1.471.436	55.897	369.678
IC EQUAL		85.771	
TOTAL		1.982.782	

Importe en millóns de pesetas
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais.

2.8.2. A aportación da Administración Xeral do Estado

Examinaremos neste apartado as subvencións do Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía nos eidos do programa de fomento da investigación técnica: Profit, que substituíu ós planos da iniciativa de Apoio á Tecnoloxía, á Seguridade e á Calidade Industrial (ATYCA) do ex Ministerio de Industria e Enerxía xunto co Plano de Competitividade Téxtil-Confección; o programa de reindustrialización, e os créditos concedidos polo Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI).

Incluímos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

• Os programas tecnolóxicos do Estado

O Consello de Ministros do 12 de novembro de 1999 aprobou o Plano Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica 2000-2003 co obxecto de definir unha estratexia global e común que inclúa a tódalas actuacións públicas con competencias sectoriais en investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico. Neste marco o Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía aprobou mediante Orde Ministerial o programa de fomento da investigación técnica: PROFIT co obxecto de contribuír ás condicións que favorezan o aumento da capacidade de absorción tecnolóxica das empresas, o fortalecemento dos sectores e mercados de rápido crecemento, así como a creación e o desenvolvemento das empresas de base tecnolóxica, especialmente as de elevada tecnoloxía.

O programa PROFIT vén a substituír á iniciativa ATYCA aprobada o 10 de outubro de 1996 cunha vixencia de 1997 a 1999, da que se ofreceron datos en anteriores informes e que contemplaba de xeito similar ó programa vixente un sistema de incentivos para mobiliza-las empresas e outras entidades a desenvolver actividades de I+D, deseño, calidade, seguridade e de medio ambiente industrial, co fin de afondar na mellora da competitividade das empresas, garanti-lo emprego cualificado, a medio e longo prazo, e aumenta-la calidade de vida dos cidadáns.

A Orde do 3 de marzo de 2000 que regula o PROFIT prevé dúas liñas de financiamento:

■ Anticipos reembolsables, que son préstamos a interese cero, destinados a proxectos de baixo risco tecnolóxico ou empresarial.

■ Subvencións que cubran parcialmente os custos subvencionables do proxecto.

Estes instrumentos financeiros poderán á súa vez concorrer con créditos privilexiados do CDTI, de acordo coa súa normativa, estando tamén prevista unha acción horizontal de apoio ó sistema de garantías das entidades financeiras que presten ditas garantías a favor da Administración do Estado.

No cadro 2.67 contéplanse os resultados do primeiro ano de aplicación do programa PROFIT en Galicia e no total do Estado: na Comunidade Galega presentáronse 102 proxectos dos que foron aprobados 43, pertencentes ás catro provincias, se ben só foi aprobado un proxecto na provincia de Lugo e catro na de Ourense, o maior número de expedientes corresponde á provincia de Pontevedra: 17, pero as maiores contías tanto da subvención coma dos anticipos reembolsables corresponderon á da Coruña.

Programa de Fomento da Investigación Técnica. PROFIT. Galicia/España. 2000
■ Cadro 2.67

	Proxectos presentados	Proxectos aprobados	Investimento financiable	Subvención	Aportación reembolsable
A Coruña		16	1.144.450	149.560	582.020
Lugo		1	151.500		113.600
Ourense		4	69.090	21.400	
Pontevedra		19	878.080	84.400	484.140
Varías Prov		3	15.840	15.000	
Galicia	102	43	2.258.960	270.360	1.179.760
España	5.330	2.302	141.185.460	17.271.020	59.729.680
% Galicia/España		1,86	1,60	1,57	1,98

Contías en miles

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía.

Do conxunto dos 43 proxectos galegos que representan soamente un 1,87% do total español, as empresas galegas obtiveron algo máis de 270 millóns de pesetas en concepto de subvención: o 1,57% en relación cos máis de 17.000 millóns do total nacional e preto de 1.180 millóns de anticipos reembolsables que representan o 1,98% do importe total do Estado.

O **Plano de Competitividade Téxtil-Confección** é un sistema de axudas promovido polo antigo Ministerio de Industria e Enerxía e mantido con nova regulación polo actual Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía, vai dirixido ó fomento da innovación e ó desenvolvemento tecnolóxico do sector téxtil-confección, con vistas a incrementa-la súa competitividade e favorece-la súa integración no mercado internacional. O plano 1997-1999 rematou e aprobouse o 1 de xuño de 2000 un novo plano que vai dirixido prioritariamente á aplicación das novas tecnoloxías ás pequenas e medianas empresas do sector. No cadro 2.68 ofrécese agrupados os datos do antigo plano 1997-1999 e os datos dos anos 2000 e 2001 do vixente. Como podemos observar dunha banda diminúen cada ún destes dous últimos anos o número de empresas ou proxectos beneficiarios do plano e doutra incrementase a contía da subvención/anticipo en 2000 unha contía próxima ós 385 millóns de pta -2.313.133 euros- e sofre unha drástica diminución en 2001 a pouco máis de 152 millóns de pesetas -914.221 euros-.

Plano de competitividade téxtil. Galicia.1997-2001
■ Cadro 2.68

	Nº de empresas/ proxectos					Subvención/anticipo				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	11	10	13	7	5	858.401,55	591.828,64	637.048,79	398.278,70	604.744,45
Lugo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ourense	-	-	-	2	-	-	-	-	361.015,95	-
Pontevedra	11	5	10	5	3	388.151,65	241.138,08	679.696,61	1.553.838,66	309.476,14
Galicia	22	15	23	14	8	1.246.553,20	832.966,72	1.316.745,40	2.313.133,32	914.220,59

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

○ **CDTI** ten encomendado, dentro dos Plans de Actuación Tecnolóxica, a concesión de créditos, actualmente a interese cero, que poden chegar ata un 50% do presuposto do proxecto e cun período de amortización de 5 anos, para os seguintes proxectos:

■ Desenvolvemento tecnolóxico - novos proxectos e/ou produtos, de cara á súa comercialización.

■ Innovación tecnolóxica - incorporación ás empresas de novas tecnoloxías con baixo risco técnico.

■ Promoción tecnolóxica cara ó exterior.

■ Proxectos concertados de risco elevado e resultados non comercializables directamente.

○ CDTI concedeu a Galicia, durante 2001, préstamos por un valor de 1.173,14 millóns de pesetas (7.050.726 euros)- distribuídos en 7 proxectos para apoiar unha inversión de preto de 2.980 millóns de pesetas -17.906.891 euros- (cadro 2.69). No período 1991-2001 aprobáronse, para a Comunidade Autónoma Galega, 116 proxectos cunha aportación crediticia de 10.036,54 millóns de pesetas.

■ **Cadro 2.69**

**Aportacións do CDTI. Galicia.
1999-2001**

	Nº de proxectos			Orzamento subvencionable			Aportación CDTI		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña	9	1	6	9.931.725,02	6.010,12	8.189.491,75	3.466.036,81	3.005.060,52	3.244.614,26
Lugo	2	0	2	970.033,54	—	—	485.016,77	—	652.699,14
Ourense	1	1	—	1.179.786,76	661.113,31	2.075.895,81	412.895,32	396.667,99	—
Pontevedra	9	4	7	19.800.944,79	8.183.981,83	7.641.503,65	6.418.809,27	3.152.308,49	3.153.412,94
Galicia	21	6	15	31.882.490,11	8.851.105,26	17.906.891,21	10.782.758,16	6.554.037,00	7.050.726,34

Contías económicas en euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

○ **programa de reindustrialización** (cadro 2.70) que contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial, aprobou para Galicia en 2001 nove proxectos, outorgando subvencións de 8 millóns de pesetas e créditos por valor de 2.778 millóns de pesetas a empresas con actividade no contorno de Ferrol e As Pontes.

Polo que respecta as subvencións para a reestructuración da minería do carbón e desenrolo alternativo das comarcas mineiras non tivo lugar no 2001 convocatoria de axudas a proxectos empresariais xeradores de emprego e firmáronse 5 convenios para desenvolvemento de infraestructuras por un importe total de 8.527.550 euros.

Programa de reindustrialización. (Total Galicia).

■ Cadro 2.70

	1999	2000	2001
Nº de Proxectos	11	13	9
Subvención*	811.366,34	1.983.339,94	48.080,97
Préstamo*	4.952.339,74	7.542.701,91	16.696.116,26
Axuda total*	5.763.706,08	9.526.041,85	16.744.197,23

*Datos en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

• Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas na actualidade- (reforma do Real-Decreto 1328/2001 do 30 de novembro) como Zona de Promoción Económica -ZPE-que queda constituída pola totalidade da Comunidade Autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 40% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto á porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obtención as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 40% a partir de 2002 fronte ó anterior do 50%.

Como pode apreciarse no cadro 2.72 aprobáronse en Galicia, desde 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2000, un total de 1.337 proxectos que obtiveron unha subvención total de máis de 87.757 millóns de pesetas -527.432 miles de euros-. O cadro 2.73 contempla a evolución, nos últimos oito anos, observándose a nivel galego, nos anos 1997,1998 e 1999 un aumento moi notable tanto do investimento subvencionable como da axuda concedida, destacando a estes efectos e tamén a contía do tanto por cento correspondente, o ano 1997. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes -un número inferior ó ano anterior e similar ós anos precedentes- para un investimento de 21.922 millóns de pesetas-131 millóns 754 mil euros-, outorgando subvencións de 3.607 millóns de pesetas -21 millóns 679 mil euros-, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos oito anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2001 e o 31.12.2001**

■ **Cadro 2.71**

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	34	170.068.047	15.761.041	624	2.364
Lugo	15	106.640.000	9.648.010	236	795
Ourense	10	52.377.009	6.428.211	281	993
Pontevedra	50	116.136.544	14.346.935	603	3.156
Galicia	109	445.221.600	46.184.197	1.744	7.308

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2001**

■ **Cadro 2.72**

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.337	2.680.694	527.432	19,68	19.514	59.087

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2001**

■ **Cadro 2.73**

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

2.8.3. A aportación da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2000 lévanos primeiramente a examinalo labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), os fondos de capital risco -Emprende, Adiante, e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA; e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Industria e Comercio

co apoio da de Economía e Facenda; a de Agricultura, Gandería e Montes; a de Pesca, Marisqueo e Acuicultura; e a de Medio Ambiente.

Desde a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ó contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais -que xa estudiamos no anterior epígrafe-, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas como LANZA- para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves-, PIMEGA -plano integral para mellora-la competitividade da empresa galega- ou IGATEL -que fomenta as telecomunicacións e aporta unha base de datos con información especializada ó empresariado-.

Desde a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector productivo galego, potenciada polo novo marco de actuación que introduce o “Acordo sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia”, asinado o 13 de xullo de 1998 pola Xunta de Galicia, a Confederación de Empresarios e as centrais sindicais Comisións Obreiras e a Unión Xeral de Traballadores. Nel contéñense as liñas de actuación no período 1998-2001, mantendo e reforzando en parte as políticas que de promoción e fomento da actividade empresarial viñan realizándose con anterioridade -subsidiación ós tipos de xuro dos préstamos, subvencións a fondo perdido en proxectos que contribúan á creación e ó mantemento de emprego estable, préstamos participativos, saneamento financeiro, avais, etc.-. En xuño de 2000 o IGAPE dá a coñecer as directrices que seguirá o ente no período 2000-2003, presentando novos retos -duplica-los resultados do período 1997-1999 -incidindo nas liñas dos programas previstos no Acordo coas centrais sindicais SN de CCOO de Galicia e UGT-Galicia e a Confederación de Empresarios de Galicia. Por último o Decreto 172/2001 do 12 de xullo fixa as bases que regulan as modalidades de axudas do IGAPE na actualidade, coas seguintes liñas de actuación:

- Axudas ós proxectos empresariais de investimento.
- Axudas á reestructuración de empresas.
- Promoción de emprendedores.
- Apoio á continuidade e mellora competitiva da peme galega.
- Apoio á especialización laboral (mellora do capital humano), cunha vertente cara o exterior.

O Acordo do 13 de xullo de 1998 aporta como principal novidade unha nova dimensión de apoio ás empresas, creando unha xestora de capital risco: XESGALICIA (constituída en marzo de 1999), cun presuposto de 16.000 millóns de pesetas e que dispón de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

- **Fondo Emprende**, dotado inicialmente con mil millóns de pesetas e coa idea de chegar ós 4.000 millóns a finais de 2001, componse de aportacións da Xunta de Galicia, das Caixas de Aforro, e o BBVA, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ **Fondo Adiante**, cunha dotación inicial de mil millóns de pesetas, e con previsión de chegar a 3.500 millóns de pesetas en 2001, financiado con diñeiro público e destinado ó apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ **SODIGA**, que pasa a constituírse exclusivamente nunha sociedade de capital risco, cun montante en 2001 de 8.000 millóns. Prevese mante-los actuais socios e ampliarse a outras entidades financeiras; apoiará proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido ó programa comunitario Interreg-3, formado por capital aportado a partes iguais -820 millóns de pesetas e mil millóns de escudos- pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

No cadro 2.74 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA nos anos 2000 e 2001. Como se pode observar descende lixeiramente en 2001 tanto o número de inversións como a contía total das mesmas, se ben aumenta notablemente a aportación en forma de préstamo. O feito de que nalgúns dos fondos se rebase o recurso inicialmente asignado non presupón o seu agotamento posto que os partícipes seguen a facer aportacións, así Adiante pasa no ano 2000 de mil a mil setecentos cincuenta millóns de pesetas coa previsión de chegar a tres mil cincocentos no 2001, e Emprende sobe de mil a dous mil millóns con previsión final de catro mil millóns de pesetas.

■ Cadro 2.74

Fondos de capital de risco de XESGALICIA
2000-2001

	Inversións aprobadas por fondos ⁽¹⁾							
	Nº		Capital		Préstamo		Total	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
ADIANTE	6	5	1.949,74	1.983,34	2.404,05	1.472,48	4.353,79	3.455,82
EMPRENDE	13	3	2.644,99	552,81	1.203,65	288,49	3.848,64	841,30
SODIGA	12	8	7.081,79	5.820,80	913,54	5.592,30	7.995,32	11.413,10
Total	31	16	11.676,52	8.356,95	4.521,23	7.353,26	16.197,76	15.710,22

Elaboración propia
(1) En miles de euros
Fonte: IGAPE

Segundo datos feitos públicos polo IGAPE en agosto de 2001 a carteira de XESGALICIA ascende a 92 empresas das que 69 están participadas por SODIGA, 16 polo fondo Emprende e 7 por Adiante.

A Consellería de Industria e Comercio controla na actualidade o Centro de Innovación e Servicios de Diseño e Tecnoloxía (CIS), creado no seo do IGAPE, en 1995, e que desenvolve o seu labor no eido da formación e das novas tecnoloxías empresariais, co obxectivo de espallar, no tecido empresarial galego, accións de I+D

e complétase na súa actividade co Centro de Innovación e Servicios Tecnolóxicos da Madeira, no Parque Tecnolóxico de Galicia, creado en 1996, e o Centro Europeo de Empresas. Xunto a estes instrumentos, o IGAPE vén de crear recentemente en Porriño, en colaboración coa Zona Franca de Vigo, o Centro de Iniciativas Empresariais (CIE), coa finalidade de apoia-la creación de empresas, especialmente as baseadas en ideas innovadoras e/ou promovidas por mozos emprendedores.

Dentro da modalidade de subvencións ó investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo desde hai máis dunha década: a **subvención do tipo de interese dos créditos bancarios ás Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas**. Dita modalidade compléméntase coa concesión de avais co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou ás que teñan unidades productivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestructuración das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.75 contéplanse os datos dos programas de apoio **financeiro ás PEMES** de 1999 a 2001, distribuídos provincialmente. En 2001 a contía total dos préstamos concedidos foi de 36.306 millóns de pesetas -2.133 millóns máis que o ano precedente-, dos que o 77% correspondeu ó programa de investimento productivo que aumenta ostensiblemente con respecto ós anos precedentes, e máis do 18,85% ó de leasing, que diminúe lixeiramente con respecto a 2000. O programa “Tomas en participación de Capital”, que contou en 1998 con 42 expedientes aprobados e un préstamo global de 1.438 millóns de pesetas, en 1999 soamente aproba un só proxecto por 100 millóns de pesetas, e en 2000 dous por un importe de 650 millóns de pesetas, desaparecendo en 2001. O aspecto máis salientable é a diminución dos préstamos para reestructuración de pasivos, que tralos 10.462 millóns en 1999, baixa a tan só 15 préstamos por un importe de 1.583 millóns de pta en 2000 e 11 cun importe global de 1.088 millóns de pta en 2001. Os expedientes de ampliación de capital mantéñense en número pero en troques diminúen en preto da décima parte do importe total do préstamo. A subsidiación media do conxunto dos programas foi do 3,06%, inferior en catro centésimas ó ano anterior:

■ Cadro 2.75

**Programas de apoio financeiro ás PEMES.
Galicia. 1999-2001**

	Préstamos concedidos			Importe do investimento subvencionado			Importe total do préstamo			Subsidiación ponderada		
	Nº			Miles euros			Miles de euros			Miles de euros		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Investimento productivo	643	523	720	200.269	169.864	302.093	128.448	106.872	168.006	3,10	3,20	—
Leasing	342	299	321	54.133	63.960	43.148	49.487	58.346	41.136	2,80	3,00	2,22
Reestructuración de pasivos	30	15	11	—	—	3.725	62.878	9.514	6.539	2,50	2,40	2,61
Ampliación de capital	45	33	33	—	—	—	8.396	26.745	2.525	3,50	3,40	3,00
Tomas Participación Capital	1	2	—	—	—	—	601	3.907	—	4,00	3,00	—
Total	1.061	872	1.085	254.402	233.824	348.966	249.811	205.384	218.206	2,90	3,10	3,06

Elaboración propia
Fonte: IGAPE

Desde o punto de vista provincial, cadro 2.76, aumentan con respecto a 2000, o número de expedientes nas catro provincias galegas, salientando o forte incremento de Ourense. Tamén suben o importe dos préstamos nas provincias de Ourense e Pontevedra, disminuíndo moi lixeiramente na Coruña e Lugo

■ Cadro 2.76

**Programas de apoio financeiro ás PEMES.
Por provincias. Galicia. 1998-2001**

	Nº de expedientes				Importe do préstamo ⁽¹⁾				Porcentaxe			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	486	366	323	353	112.277	95.418	67.345	61.405	38,9	38,2	32,5	28,1
Lugo	196	212	159	172	33.705	39.655	37.011	35.058	11,7	15,9	17,8	16,1
Ourense	146	147	94	186	33.285	32.798	24.143	25.703	11,5	13,1	11,6	11,8
Pontevedra	532	336	288	374	109.266	81.943	78.890	96.040	37,9	32,8	38,0	44,0
Galicia	1.360	1.061	864	1.085	288.533	249.815	207.389	218.206	100	100	100	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles de euros

Fonte: Igape

O cadro 2.77 presenta a información do programa de investimento productivo, en 2000, por sectores, seguindo a clasificación dunha orde respecto ás competencias das consellerías da Xunta de Galicia, a maioría das axudas foron para o sector do comercio, aínda que a contía maior do préstamo correspondente ó 29%, foi para empresas do sector industrial non alimenticio nin pesqueiro, ocupando os lugares posteriores, a escasa distancia, o montante do préstamo concedido ás empresas de pesca, comercio e ás de transporte.

■ Cadro 2.77

**Programas financeiros a PEMES.
Por sectores. Galicia. 2001**

	Expedientes	Inversión	Préstamo	Ptos. Subsid. pond.	Subvención estimada	Emprego crear	Emprego manter
Agricultura	63	34.918.558	21.178.675	3,95	3.343.521	56	1.933
Comercio	408	55.222.060	36.329.247	3,30	4.363.455	459	2.848
Industria	244	98.947.034	63.225.012	2,86	6.755.939	1.016	7.393
Medio Ambiente	28	6.260.707	3.974.882	2,77	416.151	27	270
Pesca	73	100.957.807	56.254.417	3,26	7.517.573	181	2.000
Transporte	230	36.073.706	26.834.311	2,17	1.610.188	141	3.210
Turismo	39	16.585.648	10.409.241	2,89	1.314.632	121	130
Total	1.085	348.965.520	218.205.785	3,06	25.321.459	2.001	17.784

Fonte: Igape

Mediante Orde de xuño de 1997, modificada posteriormente en xullo de 1998 e en 2000, a Consellería de Economía e Facenda desenvolveu un programa de axudas ós proxectos empresariais de investimento que contribúan á creación e **mantemento de emprego estable**, entendendo como tal o que reúne os seguintes requisitos: -que se manteña como mínimo tres anos desde a creación; -reempregalo 25% dos traballadores en caso de crecemento da actividade e mante-lo 40% no caso de empresas en crise-. No cadro 2.78 preséntanse os datos referentes ós tres últimos anos de aplicación desta liña incentivadora a fondo perdido, que adquiriu en 1998, primeiro ano no que tivo vixencia a totalidade do mesmo, un resultado espectacular, confirmado tamén en 1999, converténdose nunha importantísima fonte de financiamento ó subvencionar con máis de 4.600 millóns de pesetas, 113 proxectos na Comunidade Autónoma. No ano 2000 diminúen en moi forte medida o número de expedientes, quedando reducidos a tan só 24, baixan tamén tanto os empregos a crear como a manter, pero mantense practicamente a contía da subvención: 4.048 millóns de pesetas, cunha incidencia especial, tanto desde o punto de vista numérico como da subvención percibida, na provincia da Coruña. No ano 2001 aumentan ata 86 o número de expedientes aprobados para unha inversión subvencionable de 321 millóns de euros e a aprobación dunha axuda global de 23 millóns 394 mil euros -3.892.434.084 pesetas-.

■ Cadro 2.78

Subvencións ó emprego estable. Por provincias. Galicia. 1999-2001

	Epdtes. Aprobados			Inversión ⁽¹⁾			Subvención ⁽¹⁾			Emprego a crear			Emprego a manter		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña	46	12	30	162.155	133.568	118.110	16.837	14.721	9.643	1.182	549	630	3.121	1.039	3.503
Lugo	16	2	10	32.616	68.991	23.649	2.845	4.146	1.358	351	93	161	173	120	167
Ourense	11	4	15	34.880	18.562	103.992	2.391	1.475	6.991	211	220	674	1.194	4	683
Pontevedra	40	6	31	70.853	47.512	75.337	5.769	3.988	5.402	908	244	599	1.225	223	1.108
Galicia	113	24	86	300.504	268.633	321.088	27.842	24.330	23.394	2.652	1.106	2.064	5.713	1.386	5.461

(1) Datos en miles de euros
Fonte: IGAPE

Ademais destes programas que son os de maior dotación económica, o IGAPE subvenciona outras actuacións en ámbitos diversos como de apoio á expansión ó exterior da empresa galega, apoio á innovación, á cooperación empresarial e á formación.

O **INESGA** ten por obxectivo a promoción de proxectos e investimento empresarial de interese estratéxico para a economía galega, e no que a Xunta de Galicia participa de forma minoritaria. Comezou a súa actuación, en 1995, con dúas operacións de cofinanciamento coas empresas Inditex e Coren.

Os datos referentes ás entidades financeiras que participaron inicialmente neste Fondo de Desenvolvemento e a porcentaxe coa que participan no total dos 18.000 millóns con que estaba dotado, contéplanse no informe de 1998, xa que durante 1999 non houbo actuación ningunha, e en 2000, no que se asinou un novo

convenio entre a Xunta e sete entidades financeiras no que participan as caixas galegas -Caixa Galicia e Caixanova, xunto con Banco Pastor, BSCH, BBVA, Banco Galego e Banesto, creando un fondo de 108.182.200 euros- 18.000 millóns de pesetas, que concedeu durante 2001 e ata mediados de 2002 sete importantes préstamos en proxectos cofinanciados por outros instrumentos nas empresas de Vidriera do Atlántico, Bioetanol Galicia, Eucalipto de Pontevedra, Siderúrgica Añón, Fandicosta, Einsa Print Internacional e Möllertech Ourense.

SODIGA, como xa dixemos anteriormente, convértese nunha sociedade de capital risco exclusivamente, administrada por unha sociedade xestora de fondos e a súa actuación oríéntase na toma de participación minoritaria no capital das empresas de medio ou baixo risco e na concesión de préstamos participativos ou convertibles. As previsións do IGAPE son que se incrementa substancialmente o capital social -ata 8.000 millóns a finais de 2001- coa entrada fundamentalmente de capital privado e autofinanciándose coas desinversións que vai realizando, aínda que mantendo como mínimo a Comunidade Autónoma o 51% do capital.

A aportación de SODIGA á economía galega foi, en 1996, de 1.048,8 millóns de pesetas (deles, 600 para materializa-lo compromiso adquirido, en 1995, pola Xunta de Galicia, de subscripción de 600 millóns en obrigacións da empresa Pescanova); en 1997 o investimento agregado foi de 1.107,1 millóns de pesetas; en 1998, 1.060,09 millóns. En 1999, SODIGA (ver informes de anos anteriores) compromete a súa participación en dez empresas por un importe total de 1.144 millóns de pesetas, e en 2000, cadro 2.74, -en doce- cunha inversión de capital de máis de 1.330 millóns de pta. En 2001 adquire participación en oito empresas cun desembolso total de 1.899 millóns de pta -1.141 millóns de euros-.

No cadro 2.79 contéplanse os datos da distribución sectorial e territorial das empresas participadas por SODIGA a 31 de decembro de 2001; como pode apreciarse, o sector industrial e, no seu seo, as empresas de produtos metálicos e maquinaria e as de minerais e produtos non metálicos constitúen os eidos maioritarios da presenza de SODIGA na actividade empresarial, concentradas en preto do 75% nas provincias de Pontevedra e A Coruña.

No transcurso de 2001, a Consellería de Industria e Comercio coa colaboración doutras consellerías sectoriais, continuou o seu apoio ós complexos ou conglomerados sectoriais, iniciada nos anos anteriores (ver informes de anos pasados) coa constitución do cluster da madeira, cunha representación de 120 empresas, comprometéndose a potencia-los sectores da carpintería e do moble con especial incidencia no conglomerado.

**Distribución das empresas con participación de Sodiga.
Por sectores económicos e provincias. Galicia. 2001**

■ **Cadro 2.79**

	Empresas	%
Sector primario	2	3,4
Sector industrial	47	79,7
Energía e auga	5	8,5
Minerais e prod. non metálicos	10	16,9
Productos químicos	3	5,1
Productos metálicos e maquinaria	10	16,9
Material de transporte	5	8,5
Alimentación, bebidas e tabaco	4	6,8
Téxtil, coiro e calzado	1	1,5
Madeira e cortiza	5	8,5
Caucho, plásticos e outras manufacturas	4	6,8
Sector servicios	10	16,9
Total	59	100
A Coruña	25	42,4
Lugo	4	6,8
Ourense	9	15,3
Pontevedra	19	32,2
Portugal	1	1,7
Romanía	1	1,7
Total	59	100

Datos a 31 de decembro

Fonte: Fundación Caixa Galicia. "A Economía Galega". Informe 2000-2001

Nos cadros 2.80 a 2.83 recóllense as subvencións e axudas das distintas conselleiras da Xunta de Galicia, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2000 e 2001 e que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial. No informe de 2000 e de 1997 e anteriores pódense consulta-los correspondentes ós presupostos deses anos.

■ Cadro 2.80

Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Industria e Comercio
(capítulo VII). Galicia. 2000-2001

	Programa	Concepto	2000	2001
432A	Plan Galego de I+D Tecnolóxico	I+D Industrial. Plan Galego de IDT I+D Minería Premios innovación empresarial I+D Maquinaria e bens de equipo para minería I+D Enerxía Fundac. Fomento da Calidade Ind. E Des. Tecnol. *	346.000 150.000 3.000 433.844	406.000 40.000 3.000 90.000 120.000 185.000
521A	Regulación do comercio interior Regulación do comercio interior e política de prezos	Convenio IGAPE potenciación comercio minorista Equipamentos comerciais de carácter social(Corporacións Locais) Consortio proveiras e exposicións de Ferrol Mercado Madalena de Ferrol(Corporacións Locais) Fundacións de interese galego de carácter feiral Fundacións Semana Verde de Galicia(1) Fundacións PROVIGO Fundacións ferias e exposicións A Coruña Fundacións ferias e exposicións Lugo Recinto Ferial Vilagarcía Asociación Ferrol Metrópoli Multiusos Tui Multiusos Arzúa Federación de mercados centrais da comarca de Vigo	23.000 400.000 75.000 125.000 80.000 5.000 900.000 132.000 300.000 6.000 50.000 50.000	30.733 529.114 109.818 185.000 5.000 750.000 54.200 700.000 6.000 25.000
631A	Conservación e Aforro de Enerxía	Apoio á creación do Instituto Galego da Enerxía II Fase de Gasificación(*) Uso racional da enerxía nos Concellos(Corporacións Locais) Uso racional da enerxía nas industrias	300.000 465.000 400.000 600.000	80.000 150.000 48.220
631B	Programas de electrificación e enerxías alternativas	Plan de aforro enerxético nas industrias Alumeados públicos e aforro enerxético (Corporacións Locais) II Fase de Gasificación(*) Gas nos polígonos industriais Infraestruturas eléctricas no medio rural Mellora de infraestruturas enerxéticas	 50.000	500.000 100.000 1.000.000 100.000
641A	Fomento da Minería	Convenio coa Cámara Mineira* Restauración mineira seguridade laboral no sector mineiro	10.000	10.000 30.000 30.000
661C	Ordenación e creación doutras industrias	IGAPE Polígonos industriais (Corporacións Locais) Fomento da calidade industrial Fomento de servizos ás asociacións Seguridade industrial Proxecto Rechar II	6.800.483 300.000 90.000 70.000	9.185.868 240.000 110.000 50.000 20.000 4.200
661D	Apoio á Artesanía	Convenio coa S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia (Interrexional II) Centro de Artesanía de Lugo (Corporación Local) Axudas á artesanía galega	65.760 70.000 113.560	50.000 50.000 130.000
671C	Apoio á empresa industrial e de servizos	Xestión plano industrialización Ferrol Transferencia capital a MEISA	 75.000	
723B	Fomento e cooperación empresarial sector naval	Aportación anual convenio PEMAR Aportación pymar para prexubilacións Fomento sector naval	 157.300 91.700	95.000 120.570 155.000
732 A	Mellora empresarial e cooperación entre as empresas da madeira	Axudas ás industrias do complexo da madeira	200.000	350.000
741 A	Fomento grupo de actividades Automoción	Axudas ás industrias do complexo de automoción	426.000	650.000
742 A	Promoción grupo de actividades Téxtil-Confección	Axudas á industria do complexo téxtil-confección (RETEX)	275.000	275.000
743 A	Fomento grupo de actividades Minerais non metálicos	Fomento da investigación de minerais non metálicos Convenio co Instituto da Cerámica Apoio a maquinaria galega para apedra Fundación da Lousa e do Granito	1.287.200 80.000	300.000 200.000
744 A	Fomento grupo de actividades Telecomunicacións e Audiovisual	Axudas á industria do complexo de telecomunicacións e audiovisual Potenciación das Infraestruturas de acceso á información Desenvolvemento de Novas Aplicacións e Servizos de TIC Convenios incorporacións TIC nas Empresas	180.000 20.000 140.000 150.000	180.000
753 A	Distribución loxística e Promoción Comercial	Cámaras de Comercio. Plan Internacional Pemes Cámaras de Comercio. Plan Fomento das Exportacións Galegas Asociacións para promoción e distribución comercial Galicia Calidade Asociacións do sector comercial minorista Plan de cese anticipado de actividade comercial Axudas o comercio minorista galego	105.000 160.000 550.000 80.000	100.000 200.000 500.000 120.000 150.000 144.000 180.000
754 A	Servizos a empresas	Apoio ó Desenvolvemento de Conglomerados Potenciación acceso empresarial á sociedade da información	280.000	280.000 325.007
754 B	Apoio á Actividade Industrial	Fomento das actividades industriais Apoio ó Desenvolvemento de Conglomerados e Industrias Productivas	550.000 231.801	279.318 518.305
799 A	Accións do Plan de Crecemento e			
	Total		17.452.648	20.249.353

Elaboración propia

Datos en miles de pesetas

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais de C. A. Galega

No ano 2001 a aportación prevista á Semana Verde de Silleda é en activos financeiros por valor de 51.345.000 ptas.

"Incluído en programas distintos noutros anos"

■ Cadro 2.81 Subvencións e axudas da Consellería de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria (capítulo VII). Galicia.2000-2001

	Programa	Concepto	2000	2001
421 A	Infraestrutura para a reforma e o desenvolvemento agrario	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	60.000	
422 D	Desenvolvemento rural	Programas leader ou asimilados	494.203	1.055.821
		Desenrolo e diversificación económica en zonas rurais	177.386	426.161
		Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)		40.000
		Plan de mellora rural (Corporacións Locais)	500.000	
612 A	Promoción cooperativa e social e divulgación da tecnoloxía agraria	Promoción e cooperación agraria, constitución empresas primeiro establecemento	50.000	37.000
613 A	Sanidade vexetal e animal	Programas sanitarios especiais (Corporacións Locais)	45.000	53.000
		Programas sanitarios especiais (empresas)	260.000	359.311
		Agrupacións de defensa sanitaria		227.513
		Axudas ATRIAS	27.000	39.660
		Plan apícola galego	80.000	
614 A	Ordenación, reestruturación, fomento e mellora da produción agraria	Plan integral de mellora xenética	86.038	255.000
		Plan integral de mellora xenética-axudas asociadas	173.000	
		Apoio á eficacia dos sistemas productivos	170.000	150.600
		Fomento da mellora tecnolóxica e mecanización en común	51.050	348.450
		Programa de defensa dos vexetais	50.000	46.500
		Aportación ó Instituto Lácteo e Gandeiro (ILGA)	13.281.494	15.106.319
		Reestruct. e recon. dos sistemas productivos	-	99.400
		Programas Agrarios Especiais	35.000	
615A	Regulación das Produccións e Mercados agrarios	Ordenación de Producción e Mercados Agrarios	368.050	587.280
711 B	Fomento de cultivos alternativos	Programa de acción e desenvolvemento da produción integrada	299.700	393.900
712 A	Fomento do sector gandeiro	Apoio á eficacia dos sistemas productivos	10.000	150.000
713 A	Fomento das industrias agroalimentarias	Apoio á industrialización e comercialización	3.358.366	4.449.477
		Apoio ó investimento estratéxico	675.000	
714 A	Fomento da comercialización agroindustrial	Mellora da comercialización agroalimentaria	544.634	655.916
		Promoción Semana Verde	168.000	
		Promoción e comercialización agroalimentaria	25.000	25.000
		Apoio a Entidades Asociativas	250.000	53.000
Total			21.238.921	24.559.308

Datos en miles de pesetas

Inclúe tamén ó FEOGA

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da C. A. Galega

(*)Incluídos en distintos programas noutros anos

■ **Cadro 2.82** **Subvencións e axudas da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura (capítulo VII). Galicia. 2000-2001**

	Programa	Concepto	2000	2001
432 A	Plan Galego de Investigación e Desen. Tecnol.	Axudas á investigación empresas públicas	35.000	35.000
		Axudas á investigación empresas privadas	30.000	30.000
614 B	Orden, reestruc. fomento e mellora da produc. pesqueira e cult. marinos	Desenvolvemento de proxectos pilotos	107.690	27.769
		Axuste do Esfuerzo Pesqueiro	1.615.360	545.300
		Paralización Temporal e outras compensacións financeiras	403.840	481.147
		Consolidación da flota galega(NEAFC)		104.228
		Axudas complementarias ó sector pesqueiro	600.000	
		Medidas socioeconómicas (a familias)	134.614	160.382
721 B	Desenvolvemento sostenible da explotación de recursos marinos	Desenvolvemento da acuicultura e dos cultivos marinos	1.522.286	2.178.093
722 A	Transf., conserv., e comercialización de produtos marinos	Axudas a empresas de transf. e comercialización de produtos da pesca e acuicul.	3.826.486	5.096.090
722 B	Promoción de produtos pesqueiros e	Promoción de produtos e inves. de mercado	72.114	94.443
722 C	Equipamentos Pesqueiros	Convenio co Ente Público Portos de Galicia	12.323	
		Equipamentos Públicos dos Portos pesqueiros	288.458	332.854
723 A	Reestruct. e renovación da flota pesqueira	Reestruct. e Renovación da flota pesqueira	3.509.545	4.879.165
		Plan de Renovación da Flota Pesqueira Artesanal	300.000	449.625
		Convenio IGAPÉ: renovación da flota	44.550	39.600
		Accións sobre a Pesca Costeira Artesanal (familias)	403.840	449.071
752 A	Servicios ás actividades marítimas	Programa de creación de infraestruct. turístico-culturais nos portos	75.000	55.000
		Axudas á creación de empresas de servicios no mar	35.000	35.000
		Axudas á creación de escolas de navegación de lecer	6.000	
	Total		13.022.106	14.992.767

Datos en miles de pesetas

Inclúe tamén ó IFOP

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ **Cadro 2.83** **Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2000-2001**

	Programa	Concepto	2000	2001
342 A	Protección e mellora do medio ambiente ⁽¹⁾	Acción de fomento de riquezas piscícolas e cinexética	1.448	
		Axudas a empresas privadas	85.000	
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos		74.000
		Subvencións en materia de medio ambiente industrial	160.000	151.000
422 C	Prevención e defensa contra incendios forestais (Plan Forestal de Galicia) ⁽²⁾	Subvención empresas privadas por investimentos de prevención de incendios	164.000	164.000
614 C	Orden, reestruc. fomento e desenvolvemento do sector forestal (Plan Forestal de Galicia)	Axudas empresas privadas para a creación e mellora de masas forestais	3.358.300	3.779.358
731 A	Mellora da estrutura forestal e 1ª transformación	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	2.312.000	2.200.000
		Mellora da competitividade (empresas privadas)	117.500	100.000
	Total		6.198.248	6.468.358

Datos en miles de pesetas

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a corporacións locais

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da C. A. Galega

POBOACIÓN ACTIVA, OCUPADA,
PARADA E INACTIVA

3

3.1. As variables básicas do mercado de traballo no ano 2001

Neste capítulo analizáremo-lo comportamento das variables básicas do mercado laboral galego no último ano, e enxertarémolas nun contorno temporal máis amplo, para avaliar mellor a súa evolución. Cómpre subliñar, no tocante á EPA, que o cambio de seccionado da mostra no ano 2000 pode introducir algún sesgo á hora de avaliar os datos das diferentes magnitudes do mercado laboral respecto dos anos anteriores; a partir de xaneiro de 2002 houbo cambios en profundidade na EPA que non comentaremos agora porque non afectan ó período estudado neste Informe.

Como nos Informes dos anos anteriores, comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia coa evolución xeral da última década en Galicia e España de distintas variables nas que logo afondaremos na nosa análise ó longo deste mesmo capítulo: A poboación de 16 ou máis anos, a activa, a ocupada, a parada e a inactiva. O cadro 3.1 amosa esa evolución; sobrancearemos os seguintes puntos:

■ Cadro 3.1
**Evolución das variables básicas do mercado de traballo.
Galicia/España. 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Poboación total										
Galicia	2.740,8	2.785,9	2.812,9	2.825,0	2.742,6	2.731,0	2.724,4	2.730,3	2.731,9	2.732,9
España	39.137,0	39.790,9	40.230,3	40.460,1	39.669,4	39.806,0	39.852,7	40.202,2	40.499,8	41.116,8
Poboación de 16 e máis anos										
Galicia	2.284,5	2.297,4	2.290,6	2.283,7	2.293,4	2.305,6	2.315,6	2.323,0	2.328,3	2.331,2
España	31.099,4	31.374,7	31.685,6	31.996,8	32.215,2	32.420,2	32.600,5	32.752,0	32.876,1	32.974,5
Activos										
Galicia	1.161,5	1.163,6	1.121,1	1.115,1	1.112,3	1.095,9	1.114,0	1.135,5	1.151,4	1.135,2
España	15.193,0	15.405,8	15.468,5	15.722,0	16.035,4	16.207,3	16.305,0	16.603,5	16.912,6	17.080,3
Ocupados										
Galicia	963,4	944,4	908,8	914,1	899,4	905,6	924,4	952,7	987,4	985,1
España	12.145,9	11.723,5	11.770,0	12.142,7	12.543,6	12.914,6	13.342,1	14.041,5	14.610,8	14.866,9
Paro estimado										
Galicia	198,1	219,2	212,3	201,0	212,9	190,4	189,6	182,8	164,0	150,1
España	3.047,1	3.682,3	3.698,4	3.579,3	3.491,8	3.292,7	2.963,4	2.562,0	2.301,8	2.213,4
Paro rexistrado										
Galicia	183,7	201,7	196,1	185,1	175,6	170,7	152,8	142,4	142,2	138,4
España	2.360,4	2.705,8	2.556,8	2.376,9	2.216,1	2.075,6	1.785,7	1.613,8	1.556,4	1.574,8
Inactivos										
Galicia	1.112,7	1.124,6	1.160,1	1.159,5	1.172,9	1.199,9	1.196,6	1.181,1	1.172,0	1.194,7
España	15.738,6	15.810,5	16.054,4	16.106,6	16.027,8	16.067,9	16.196,1	16.039,9	15.900,4	15.872,3

Datos en miles do 4º trimestre agás os de paro rexistrado (que son do mes de decembro) e os da poboación total (que son sempre dunha data entre xaneiro e xuño)

Fonte: INE, INEM e Fundación FIES (esta última para a poboación total de 1997)

■ A *poboación total* de Galicia presenta na última década un menor dinamismo que no total estatal, baixando lixeiramente mentres que a estatal subiu en case dous millóns de persoas (1.979.800). A porcentaxe de participación da poboación galega na total de España, xa que logo, é bastante menor no ano 2001 (6,64%) que en 1992 (7%), o que supón un descenso do 9,49% da participación de Galicia na poboación estatal nese período.

■ A poboación galega de 16 e máis anos presenta no último ano un lixeirísimo aumento (que ven sumarse ó do quinquenio anterior), que en termos relativos é menor que a suba estatal. Detéctase na análise da década un descenso da participación de Galicia no total de España: na poboación de 16 ou máis anos de 1992 a 2001 Galicia pasou de representa-lo 7,35% do total español ó 7,07%.

■ A *poboación activa* galega diminuíu no ano 2001 (rompendo a traxectoria ascendente do trienio anterior) e queda cun valor semellante ó do ano 1999. Pola súa banda, a poboación activa estatal medrou no último ano -como en tódolos da década analizada- pero a suba foi moito menor que no bienio anterior. A análise da evolución desta variable de 1992 ó 2001 amosa que Galicia baixou nun punto a súa participación no total estatal (pasou do 7,64% ó 6,64%).

■ A *poboación ocupada* de Galicia baixou lixeiramente no 2001, despois de ter no ano anterior o maior aumento da década 1991-2000 (34.700 persoas) e rompe así a traxectoria ascendente da ocupación do cuatrienio anterior. No total español continúa a suba da ocupación que se produce ininterrompidamente desde 1994, aunque certamente baixa o ritmo de xeración de emprego respecto do sexenio: 1995-2000. A porcentaxe da ocupación galega no total estatal presenta un descenso moi forte na última década (16,4%): Se en 1992 Galicia tiña o 7,93 % dos ocupados, no 2001 baixou ó 6,63%.

■ O *paro estimado* pola EPA de Galicia baixou de novo no 2001 (desta volta en 13.900 persoas), e o ano 2001 rexistrou o menor número de parados desde 1992; Galicia queda por vez primeira ó redor dos 150.000 desempregados nese período. No total español o desemprego baixou en 88.400 persoas no último ano (moito menos que en calquera ano do sexenio anterior). A participación do total de desempregados de Galicia no total estatal é (cos datos da EPA) algo maior no ano 2001 (6,78%) que unha década antes (6,50%).

■ O *paro rexistrado galego* no ano 2.001 diminuíu algo, continuando a traxectoria ininterrompidamente descendente desde 1993. No conxunto estatal, pola contra, subiu o paro computado polo INEM no último ano, rachando coa traxectoria descendente que se deu desde 1994. Na análise da última década, se en 1992 Galicia representaba o 7,78% do paro rexistrado no total do estado, en 2001 a porcentaxe é superior nun punto: 8,78% .

A *poboación inactiva* galega subiu no último ano en 22.700 persoas, mentres que no conxunto do estado baixou lixeiramente. En Galicia rómpese, coa traxectoria descendente do anterior trienio, mentres que no total español diminúe por terceiro ano consecutivo. Galicia ten en 2001 o 7,53% da poboación inactiva española, mentres que en 1992 a participación no total estatal era do 7,07%.

No cadro 3.2 podemos aprecia-lo comportamento por sexos das variables básicas do mercado de traballo galego no último sexenio; a súa análise permite ás persoas interesadas afondar na evolución diferenciada para homes e mulleres. Aunque en Galicia hai máis mulleres que homes, a súa presenza nas poboacións activa e máis ocupada segue a ser notablemente inferior (especialmente na segunda, aunque a suba ininterrompida do emprego feminino desde 1998 acurtou sensiblemente a diferenza no último cuatrienio).

Hai máis mulleres desempregadas que homes en tódolos anos analizados e a diferenza foi medrando ano a ano ata o ano 1999, no que ascendeu a 37.200 persoas. No ano 2000 esa diferenza reduciuse a 28.500 persoas e no 2001 a 22.400.

No tocante á distribución das persoas inactivas por sexo, no 2000 baixaran por segundo ano consecutivo as inactivas mentres que aumentaran (tamén por segundo ano consecutivo) os inactivos, aunque a brecha entre os dous sexos seguía sendo moi grande. O ano 2001 rexistrou subas das persoas inactivas nos dous sexos (porcentualmente superior nos homes).

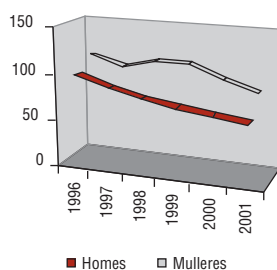
Evolución das variables básicas do mercado de traballo. Por sexos. Galicia. 1996-2001

■ Cadro 3.2

		Homes	Mulleres
Poboación de 16 e máis anos	1996	1.094,8	1.198,5
	1997	1.099,0	1.206,6
	1998	1.085,6	1.230,0
	1999	1.095,5	1.227,5
	2000	1.107,0	1.221,3
	2001	1.103,6	1.227,7
Poboación activa	1996	649,3	462,9
	1997	644,1	451,8
	1998	644,9	469,1
	1999	652,3	483,2
	2000	662,7	488,6
	2001	651,0	484,2
Poboación ocupada	1996	549,5	349,8
	1997	556,4	349,2
	1998	565,1	359,3
	1999	579,8	372,9
	2000	595,0	392,4
	2001	587,2	397,9
Paro estimado	1996	99,8	113,1
	1997	87,7	102,7
	1998	79,8	109,8
	1999	72,5	110,3
	2000	67,8	96,3
	2001	63,9	86,3
Poboación inactiva	1996	437,3	735,6
	1997	445,2	754,8
	1998	435,7	760,9
	1999	436,8	744,3
	2000	439,3	732,7
	2001	451,2	743,5

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Evolución do paro estimado

No cadro 3.3 presentámo-los datos por provincias das principais variables do mercado de traballo galego do último cuatrienio, para permitir realizar ás persoas interesadas unha análise da distribución territorial das mesmas. Complementámolo coa desagregación por sexos e provincias para o último ano que recolle o cadro 3.4.

**Evolución da poboación de 16 e máis anos. Ocupados, parados e inactivos.
Por provincias. Galicia. 1998-2001**

■ Cadro 3.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Poboación de 16 e máis anos						
	1998	942,6	317,4	297,6	758,1	2.315,7
	1999	947,2	316,3	297,1	762,4	2.323,0
	2000	951,0	315,0	296,5	765,8	2.328,3
	2001	953,7	313,4	295,5	768,6	2.331,2
Activos						
	Total					
	1998	434,8	152,1	139,7	387,3	1.113,9
	1999	457,1	153,7	135,5	389,2	1.135,5
	2000	453,6	156,4	139,3	402,1	1.151,4
	2001	462,2	147,4	137,3	388,4	1.135,3
Ocupados						
	1998	365,6	131,7	110,5	316,6	924,4
	1999	389,5	133,4	109,1	320,6	952,6
	2000	391,0	139,3	117,8	339,2	987,3
	2001	399,2	132,0	120,4	333,4	985,0
Parados						
	Total					
	1998	69,3	20,4	29,2	70,7	189,6
	1999	67,6	20,3	26,4	68,6	182,9
	2000	62,5	17,2	21,5	62,8	164,0
	2001	62,9	15,4	16,9	55,0	150,2
	Buscan 1º emprego					
	1998	16,9	6,8	8,7	18,2	50,6
	1999	18,7	6,9	7,2	18,4	51,2
	2000	16,4	3,3	5,9	13,8	39,4
	2001	16,5	4,0	4,1	9,8	34,4
Inactivos						
	1998	506,6	164,7	156,8	368,5	1.196,6
	1999	487,4	161,5	161,4	370,8	1.181,1
	2000	495,9	156,7	157,1	362,2	1.171,9
	2001	491,3	165,6	158,0	379,7	1.194,6

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

**Poboación de 16 e máis anos segundo a súa relación coa actividade económica.
Por sexos e provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 3.4

		Poboación de 16 e máis anos	Activos				Inactivos
			Total	Ocupados	Parados		
					1º Empleo	Total	
A Coruña							
	Homes	455,7	271,2	241,9	6,9	29,3	184,3
	Mulleres	498,0	191,0	157,3	9,6	33,6	307,1
Lugo							
	Homes	149,3	83,2	76,3	1,7	7,0	65,6
	Mulleres	164,1	64,2	55,8	2,3	8,4	99,9
Ourense							
	Homes	141,5	79,1	72,6	1,6	6,5	62,2
	Mulleres	153,9	58,2	47,8	2,5	10,4	95,8
Pontevedra							
	Homes	357,0	217,5	196,4	2,9	21,1	139,1
	Mulleres	411,6	170,9	137,0	6,9	33,9	240,7

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

3.2. A poboación activa

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega, analizando primeiramente a evolución da taxa de actividade e despois o comportamento da poboación activa por sexos, por sectores económicos, por grupos de idade e por provincias.

3.2.1. Poboación activa e taxa de actividade

Comezarémo-lo estudo da poboación activa coa presentación da súa distribución por comunidades autónomas no último cuadrienio. O cadro 3.5 reflicte que se o crecemento dos activos en Galicia no ano 2000 fora inferior á media estatal (ó contrario que no bienio anterior), no 2001 baixa a poboación activa galega (nun 1,4%) mentres que sube algo (1%) a estatal. Por comunidades autónomas, o máximo crecemento dos activos no ano 2001 deuse por segundo ano consecutivo en Cantabria (6,6%) e o maior descenso en Asturias (5,1%).

A taxa de actividade recolle, como é ben sabido, a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de dezaseis e máis anos. Nos Informes de anos anteriores xa salientabámo-la clara tendencia decrecente que presenta na análise a longo prazo a taxa de actividade galega e tamén que esta taxa se sitúa moi por baixo do nivel medio da OCDE ou da Unión Europea. No ano 2001 en Galicia volveu á senda descendente que caracterizou o período 1993-1997 e, despois de que a taxa de actividade galega subise no trienio 1998-2000, baixou no último ano 0,7 puntos e quedou situada no 48,7% (nivel semellante á do ano 1995), cun descenso nos dous sexos.

■ Cadro 3.5

**Poboación activa. Por comunidades autónomas.
1998-2001⁽¹⁾**

	Valores absolutos (en miles)				Distribución porcentual				Variacións anuais							
									Absolutas (en miles)				En %			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Andalucía	2798,3	2879,0	2855,4	2958	17,2	17,3	16,9	17,3	15,2	80,7	-23,6	103,0	0,5	2,9	-0,8	3,6
Aragón	486,1	485,0	495,5	501,1	3,0	2,9	2,9	2,9	1,6	-1,1	10,5	5,6	0,3	-0,2	2,2	1,1
Asturias	386,2	390,7	397,9	377,5	2,4	2,4	2,4	2,2	-12,8	4,5	7,2	-20,4	-3,2	1,2	1,8	-5,1
Baleares	318,9	327,2	339,1	332,5	2,0	2,0	2,0	1,9	1,5	8,3	11,9	-6,6	0,5	2,6	3,6	-1,9
Canarias	675,8	692,7	707,9	736,7	4,1	4,2	4,2	4,3	12,7	16,9	15,2	28,8	1,9	2,5	2,2	4,1
Cantabria	205,9	198,4	211,7	225,6	1,3	1,2	1,3	1,3	-2,0	-7,5	13,3	13,9	-1,0	-3,6	6,7	6,6
C. A Mancha	658,4	667,3	677,9	688,1	4,0	4,0	4,0	4,0	15,1	8,9	10,6	10,2	2,3	1,4	1,6	1,5
C. León	998,8	999,4	993,8	1005	6,1	6,0	5,9	5,9	23,0	0,6	-5,6	11,1	2,4	0,1	-0,6	1,1

(1) Datos do 4º trimestre de cada ano da EPA (INE)

Fonte: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Coyuntura Laboral Nº 56 e 60.

A análise da evolución na última década reflicte que a taxa de actividade quedou no ano 2001 dous puntos por baixo do rexistro de 1992. Nas mulleres quedou situada no mesmo nivel de hai unha década, mentres que nos homes baixou máis de catro puntos.

A diferenza da evolución en Galicia, no último ano no conxunto estatal a taxa de actividade subiu (en 0,4 puntos) e por sétimo ano consecutivo é maior que a galega (cando tradicionalmente adoitaba ocorrer o contrario), cunha diferenza que xa case é de tres puntos. Na distribución por sexos, a taxa de actividade estatal feminina supera por vez primeira á galega, mentres que a masculina segue ampliando o diferencial coa galega (que xa é de 5,2 puntos no ano 2001). O cadro 3.6 e o gráfico adxunto permiten segui-la evolución ano por ano das taxas de actividade na última década en Galicia e España.

Por comunidades autónomas, as taxas de actividade tiveron un abano no ano 2001 que foi do máximo de Madrid (57,0%) ó mínimo de Asturias (41,4%); o maior crecemento nese ano da taxa de actividade produciuse en Cantabria (3%) e o maior descenso en Asturias (-2,1%). O cadro 3.7 reflicte os datos do último trienio para cada unha das comunidades, o que permite unha análise máis polo miúdo para as persoas interesadas nel.

A distribución provincial e por sexos das taxas de actividade do último sexenio figura no cadro 3.8. Tres provincias seguen no ano 2001 a tendencia xeral de diminución vista no total galego para a taxa de actividade global mentres que aumenta na Coruña (precisamente a única provincia na que baixara no ano anterior). A taxa de actividade global menor segue a ser a de Ourense e á cabeza nesta taxa segue Pontevedra, (única provincia galega que superaba no pasado ano a media estatal, pero que agora está xa tamén por baixo dela).

Nunha análise diferenciada por sexos e provincias, constátase que baixa no último ano a taxa de actividade masculina en Pontevedra e Lugo, mentres que sobe na Coruña e Ourense. Aumenta a das mulleres na Coruña e baixa nas outras tres provincias (precisamente ó contrario que no ano anterior).

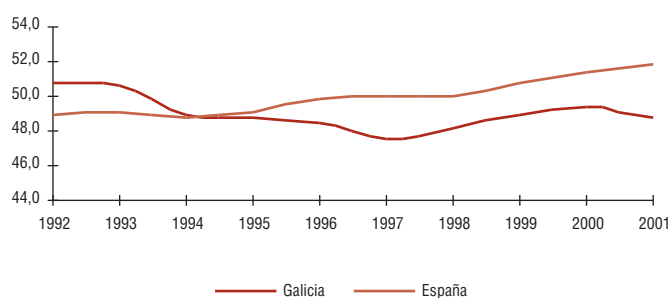
**Evolución da taxa de actividade. Global e por sexos.
Galicia/España. 1992-2001**

■ Cadro 3.6

	Total	Homes	Mulleres
Galicia			
1992	50,8	63,2	39,6
1993	50,6	62,2	40,1
1994	48,9	60,7	38,4
1995	48,8	59,9	38,8
1996	48,5	59,3	38,6
1997	47,5	58,6	37,5
1998	48,1	59,4	38,1
1999	48,9	59,6	39,4
2000	49,4	59,9	40,0
2001	48,7	59,0	39,4
España			
1992	48,9	64,4	34,4
1993	49,1	64,0	35,2
1994	48,8	62,7	35,8
1995	49,1	62,8	36,5
1996	49,8	63,2	37,2
1997	50,0	63,1	37,8
1998	50,0	63,1	37,9
1999	50,7	63,3	39,1
2000	51,4	63,9	39,9
2001	51,8	64,2	40,4

Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Evolución da taxa de actividade global

Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 1998-2001⁽¹⁾

■ Cadro 3.7

	Taxas de actividade				Variacións anuais (en puntos porcentuais)			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Andalucía	48,9	49,8	49,1	50,5	-0,2	0,9	-0,7	1,4
Aragón	48,8	48,8	49,8	50,4	0,1	0,0	1,0	0,6
Asturias	42,1	42,6	43,5	41,4	-1,4	0,5	0,9	-2,1
Baleares	53,2	54,2	55,8	54,4	-0,2	1,0	1,6	-1,4
Canarias	52,7	53,3	53,8	55,4	0,3	0,6	0,5	1,6
Cantabria	46,4	44,4	47,2	50,2	-0,6	-2,0	2,8	3,0
C. A Mancha	47,4	47,7	48,2	48,6	0,8	0,3	0,5	0,5
C. León	47,3	47,3	47,0	47,6	1,0	0,0	-0,3	0,6
Cataluña	52,8	52,6	53,5	52,7	-0,2	-0,2	0,9	-0,8
C. Valenciana	51,1	52,2	54,0	54,5	-0,1	1,1	1,8	0,5
Estremadura	47,5	48,8	50,8	48,9	0,3	1,3	2,0	-1,9
Galicia	48,1	48,9	49,5	48,7	0,6	0,8	0,6	-0,8
Madrid	52,6	53,5	55,4	57,0	1,0	0,9	1,9	1,6
Murcia	50,1	52,0	53,7	53,0	-2,6	1,9	1,7	-0,7
Navarra	50,4	49,8	52,3	52,8	-1,2	-0,6	2,5	0,4
País Vasco	49,7	51,7	52,0	51,7	-1,0	2,0	0,3	-0,3
A Rioxa	45,5	48,6	48,1	48,6	-0,5	3,1	-0,5	0,4
Ceuta e Melilla	53,0	51,7	54,6	54,9	-1,2	-1,3	2,9	0,4
España	50,0	50,7	51,4	51,8	0,0	0,7	0,7	0,4

(1) Datos do 4º trimestre de cada ano, da EPA (INE).

Fonte: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Coyuntura Laboral Nº 56 e 60.

Evolución da taxa de actividade. Global, por sexos e provincias. Galicia. 1996-2001

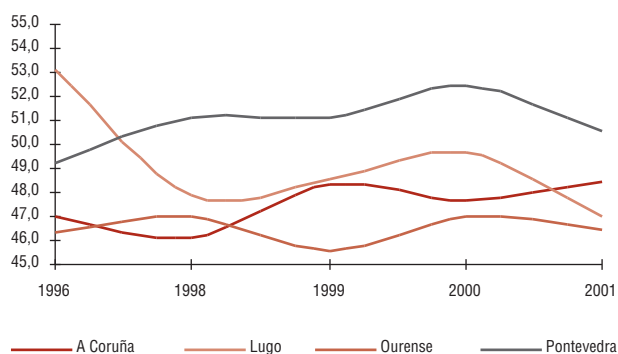
■ Cadro 3.8

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total				
1996	47,0	53,1	46,3	49,2
1997	45,5	49,3	45,9	49,9
1998	46,1	47,9	47,0	51,1
1999	48,3	48,6	45,6	51,1
2000	47,7	49,7	47,0	52,5
2001	48,5	47,0	46,5	50,6
Homes				
1996	58,5	61,0	55,4	61,2
1997	57,9	58,1	55,5	61,1
1998	59,9	57,4	55,1	61,4
1999	60,0	57,4	54,3	62,1
2000	59,4	56,8	55,4	63,6
2001	59,5	55,7	55,9	60,9
Mulleres				
1996	36,5	45,6	38,5	38,4
1997	34,1	40,9	37,3	40,2
1998	34,5	38,9	39,4	41,9
1999	37,9	39,9	37,9	41,5
2000	37,2	42,7	39,4	42,7
2001	38,3	39,1	37,8	41,5

Datos do 4º trimestre

Fonte: INE (EPA)

Evolución da taxa de actividade nas provincias galegas

3.2.2. Distribución da poboación activa por sexos, sectores económicos, provincias e grupos de idade.

A distribución da poboación activa galega por sectores económicos e maila súa desagregación provincial figuran no cadro 3.9 para os catro últimos anos. O total galego amosa que a poboación activa subiu no ano 2001 en tódolos sectores agás no agro-pesqueiro (no que tivo un forte descenso: 33.000 persoas, un 18,31%) e que segue diminuíndo o colectivo dos que buscan o seu primeiro emprego ou deixaron o último hai tres anos ou máis.

Os datos a nivel provincial poñen de manifesto que a poboación activa subiu no ano 2001 tan só na Coruña e baixou nas outras tres provincias (precisamente ó contrario do que ocorreu no ano anterior); a información que recolleemos nese cadro 3.9 permite ás persoas interesadas neste tema realiza-la análise cruzada dos datos por provincias e sectores económicos.

■ Cadro 3.9

**Evolución dos activos. Por sectores económicos e provincias⁽¹⁾.
Galicia. 1998-2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total	1998	434,8	152,2	139,8	387,4	1.114,2
	1999	457,2	153,7	135,6	389,2	1.135,7
	2000	453,6	156,4	139,3	402,0	1.151,3
	2001	462,1	147,4	137,4	388,3	1.135,2
Agricultura e Pesca	1998	55,4	54,4	20,4	52,0	182,2
	1999	57,7	52,8	16,3	48,1	174,9
	2000	59,2	55,6	20,7	44,7	180,2
	2001	44,6	44,8	17,3	40,5	147,2
Industria	1998	71,3	13,0	19,9	79,7	183,9
	1999	78,9	13,0	21,8	74,4	188,1
	2000	78,5	16,3	21,1	81,8	197,7
	2001	81,7	16,5	26,0	84,1	208,3
Construcción	1998	47,7	12,1	15,5	36,3	111,6
	1999	50,7	15,2	15,7	43,0	124,6
	2000	53,6	11,3	17,9	47,6	130,4
	2001	64,7	14,1	17,4	41,7	137,9
Servicios	1998	227,7	63,3	67,5	182,6	541,1
	1999	237,9	63,3	67,9	188,4	557,5
	2000	235,0	65,3	70,3	202,9	573,5
	2001	241,7	65,1	69,8	200,5	577,1
Parados que buscan o seu primeiro emprego ou deixaron o último hai tres anos ou máis.	1998	32,7	9,4	16,5	36,8	95,4
	1999	32,0	9,4	13,9	35,3	90,6
	2000	27,3	7,9	9,3	25,0	69,5
	2001	29,4	6,9	6,9	21,5	64,7

Datos en miles do 4º trimestre

(1) Os parados que deixaron o seu último emprego hai menos de tres anos, clasificáronse polo sector económico correspondente a dito emprego

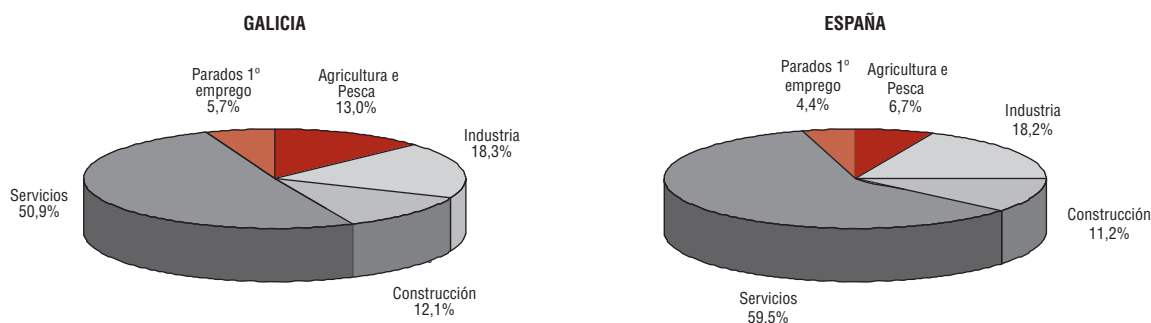
Fonte: INE (EPA)

Os datos porcentuais dos activos por sector económico e sexo do último cuatrienio figuran para Galicia e España no cadro 3.10; a comparanza da distribución porcentual dos activos por sectores económicos de Galicia co total español no ano 2001 segue a poñer de manifesto o alto valor relativo dos activos agro-pesqueiros en Galicia (que case dobra ó español), pese ó importante descenso en Galicia no último ano visto en liñas anteriores. A desagregación por sexos explicita que esa diferenza relativa entre Galicia e España é especialmente perceptible nas mulleres -nas que Galicia case triplica a porcentaxe estatal-.

Cadro 3.10
**Evolución da distribución porcentual dos activos. Por sectores económicos e sexos.
Galicia/España. 1998-2001**

		Activos					
		Galicia			España		
		Ámbolos dous sexos	Homes	Mulleres	Ámbolos dous sexos	Homes	Mulleres
Total		100	100	100	100	100	100
Agricultura e Pesca							
	1998	16,4	14,4	19,0	7,7	9,1	5,6
	1999	15,4	13,7	17,7	7,4	8,5	5,6
	2000	15,6	14,1	17,8	7,0	8,1	5,3
	2001	13,0	12,1	14,1	6,7	7,9	5,0
Industria							
	1998	16,5	21,4	9,8	18,4	23,2	11,0
	1999	16,6	20,9	10,7	18,2	22,8	11,3
	2000	17,2	21,2	11,7	18,5	22,9	12,1
	2001	18,3	21,7	13,8	18,2	22,6	11,7
Construcción							
	1998	10,0	17,0	0,5	9,7	15,3	1,0
	1999	11,0	18,5	0,9	10,4	16,5	1,4
	2000	11,3	18,9	1,0	10,7	17,0	1,4
	2001	12,1	20,1	1,4	11,2	17,9	1,5
Servicios							
	1998	48,5	42,5	56,9	56,0	47,8	68,9
	1999	49,1	43,2	57,0	57,6	48,6	71,0
	2000	49,8	42,6	59,6	58,8	49,4	72,7
	2001	50,8	42,2	62,4	59,5	49,3	74,3
Parados que buscan o seu 1º emprego ou deixaron o último hai tres anos ou máis⁽¹⁾							
	1998	8,6	4,7	13,8	8,2	4,6	13,6
	1999	8,0	3,7	13,7	6,5	3,6	10,7
	2000	6,0	3,2	9,9	5,0	2,6	8,5
	2001	5,7	3,8	8,3	4,4	2,3	7,5

(1) Os parados que deixaron o seu último emprego hai menos de tres anos, clasificáronse polo sector económico correspondente a dito emprego
Elaboración propia con datos do 4º trimestre de cada ano
Fonte: INE (EPA)

Outra diferenza que sobrancea na análise sectorial da distribución da poboación activa ó face-la comparanza de Galicia e España é a estabilidade ó longo do cuatrienio no baixo valor relativo dos activos no sector servizos en Galicia. Na industria Galicia reduciu progresivamente nese período o diferencial que a afastaba da media estatal, e queda no ano 2001 unha décima por riba. Na construción, ampliouse no último ano a case un punto diferenza a prol de Galicia e queda coa maior diferenza respecto da media estatal do cuatrienio analizado.

Cómpre subliñar que, tralo sorprendente aumento do ano 2000 que xa comentamos no Informe do pasado ano, seguiu no ano 2001 a continua perda de importancia da porcentaxe de activos do sector agro-pesqueiro galego que se ven dando nidiamente a longo prazo.

O cadro 3.11 presenta a desagregación por sectores productivos a nivel provincial, sobranceando no ano 2001 en porcentaxe de activos agro-pesqueiros a gran diferenza do valor de Lugo respecto das outras provincias galegas; Lugo cuadriplica a media estatal e duplica á galega en porcentaxe de activos nese sector; no que ningunha provincia está por baixo da media estatal e só Lugo está por riba da media galega.

**Evolución da distribución porcentual dos activos. Por sectores económicos e provincias⁽¹⁾
Galicia. 1997-2001**

■ Cadro 3.11

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Agricultura e Pesca	1997	14,0	39,5	14,5	13,2
	1998	12,7	35,8	14,6	13,4
	1999	12,6	34,4	12,0	12,4
	2000	13,1	35,5	14,8	11,1
	2001	9,6	30,4	12,6	10,4
Industria	1997	15,5	7,7	17,0	18,8
	1998	16,4	8,5	14,2	20,6
	1999	17,3	8,4	16,1	19,1
	2000	17,3	10,4	15,2	20,4
	2001	17,7	11,2	18,9	21,7
Construción	1997	11,6	9,0	10,9	10,0
	1998	11,0	8,0	11,1	9,4
	1999	11,1	9,9	11,6	11,1
	2000	11,8	7,3	12,9	11,8
	2001	14,0	9,5	12,7	10,7
Servizos	1997	50,4	37,3	48,4	47,5
	1998	52,4	41,6	48,3	47,1
	1999	52,0	41,2	50,1	48,4
	2000	51,8	41,8	50,4	50,5
	2001	52,3	44,2	50,8	51,6
Parados que buscan o seu primeiro emprego ou deixaron o último hai 3 anos ou máis	1997	8,5	6,6	9,2	10,5
	1998	7,5	6,1	11,8	9,5
	1999	7,0	6,1	10,2	9,1
	2000	6,0	5,0	6,7	6,2
	2001	6,4	4,7	5,0	5,5

Datos do 4º trimestre

(1) Os parados que deixaron o seu último emprego hai menos de tres anos, clasificáronse polo sector económico correspondente a dito emprego

Fonte: INE (EPA)

Tamén cómpre salientar que das provincias galegas, dúas -Pontevedra e Ourense- superan no 2001 as taxas medias española e galega de activos na industria, ningunha nos servicios, e na construción superan as medias estatal e galega as provincias de A Coruña e Ourense.

No tocante á evolución da poboación activa galega por grupos de idade e sexo, os datos que presentamos no cadro 3.12 permiten ás persoas interesadas face-lo seguimento polo miúdo da última década. Sinalaremos tan só que no último ano globalmente baixa a poboación activa en tódolos grupos de idade agás no de 55 e máis anos.

■ Cadro 3.12

**Evolución da poboación activa. Por sexos e grupos de idade.
Galicia. 1992-2001**

	Poboación activa									
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ámbolos dous sexos	1.161,4	1.163,6	1.121,1	1.115,1	1.112,3	1.095,9	1.114,0	1.135,5	1.151,4	1.135,2
de 16 a 19 anos	47,2	38,3	35,6	30,9	34,2	32,1	29,1	26,0	25,1	22,7
de 20 a 24 anos	119,7	116,0	112,5	112,1	117,8	120,5	111,8	118,1	122,5	116,9
de 25 a 54 anos	773,3	799,6	786,3	786,4	784,8	783,8	818,0	846,8	830,7	821,3
de 55 e máis anos	221,2	209,7	186,7	185,7	175,5	159,6	155,1	144,6	173,0	174,3
Homes	687,8	682,5	657,9	649,7	649,3	644,1	644,9	652,3	662,7	651,0
de 16 a 19 anos	27,6	24,3	22,0	17,5	22,6	22,5	19,0	17,6	16,9	14,9
de 20 a 24 anos	71,6	67,0	58,7	63,0	65,8	68,3	64,6	64,3	68,9	70,7
de 25 a 54 anos	466,0	480,7	469,4	464,4	464,7	459,5	472,1	488,5	479,5	466,0
de 55 e máis anos	122,6	110,4	107,8	104,8	96,2	93,8	89,1	82,0	97,4	99,4
Mulleres	473,7	481,1	463,2	465,4	462,9	451,8	469,1	483,2	488,6	484,2
de 16 a 19 anos	19,7	14,0	13,7	13,4	11,6	9,6	10,0	8,5	8,2	7,7
de 20 a 24 anos	48,1	49,0	53,8	49,1	51,9	52,2	47,2	53,8	53,6	46,1
de 25 a 54 anos	307,3	319,0	316,9	322,0	320,1	324,3	345,9	358,4	351,2	355,4
de 55 e máis anos	98,6	99,2	78,9	80,9	79,3	65,8	66,0	62,6	75,6	75,0

Elaboración propia
Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

O cadro 3.13 presenta a desagregación provincial deses datos para os cinco últimos anos (ademais da distribución da poboación activa total por provincias), co obxectivo de facilita-la análise dos que desexen facer un estudio máis desagregado territorialmente e por estratos de idades.

■ Cadro 3.13

**Evolución dos activos. Por grupos de idade e provincias.
Galicia. 1997-2001**

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total		1997	426,3	156,9	136,8	375,9	1.095,9
		1998	434,8	152,1	139,7	387,3	1.113,9
		1999	457,1	153,7	135,5	389,2	1.135,5
		2000	453,6	156,4	139,3	402,1	1.151,4
		2001	462,2	147,4	137,2	388,4	1.135,2
Grupos de idade	De 16 a 19 anos	1997	9,1	4,1	4,8	14,1	32,1
		1998	9,8	4,0	4,0	11,2	29,0
		1999	7,1	2,6	4,2	12,1	26,0
		2000	7,5	1,2	3,6	12,8	25,1
		2001	10,1	1,9	1,7	9,0	22,7
	De 20 a 24 anos	1997	42,7	13,0	13,9	50,8	120,4
		1998	43,7	11,8	12,5	43,9	111,9
		1999	44,5	14,3	13,4	45,9	118,1
		2000	45,1	13,4	13,0	51,1	122,6
		2001	50,0	10,7	11,2	44,9	116,8
	De 25 a 54 anos	1997	312,4	105,9	96,1	269,4	783,8
		1998	319,5	107,0	101,1	290,5	818,1
		1999	345,4	111,9	98,4	291,2	846,9
		2000	335,2	111,2	100,0	284,2	830,6
		2001	328,9	108,2	102,9	281,4	821,4
	De 55 e máis anos	1997	62,2	33,9	21,9	41,6	159,6
		1998	61,9	29,3	22,2	41,8	155,2
		1999	60,1	24,9	19,6	40,1	144,7
		2000	65,7	30,6	22,8	53,9	173,0
		2001	73,1	26,7	21,4	53,1	174,3

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

3.3. A poboación ocupada

Neste apartado estudiaremos o comportamento da poboación ocupada en Galicia no ano 2001 e situarémolo nun marco temporal máis amplo. Para iso, en primeiro lugar analizaremos-la súa evolución global e maila da taxa de ocupación, e posteriormente veremos cómo se distribúen os ocupados por sexos, sectores económicos, provincias, grupos de idade ou situación profesional.

3.3.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 3.14 preséntano-los datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no último cuadrienio, así como a variación que en termos absolutos e relativos presentou cada unha delas. Sobrancea desde o final do ano 1997 a notable mellora da ocupación no conxunto do estado, cunha suba neta de case dous millóns de empregos -1.952.300-. En Galicia hai 79.500 ocupados máis á volta dese mesmo cuadrienio (o que supón un 4,07% da xeración estatal do emprego nese período).

■ Cadro 3.14

**Poboación ocupada. Por comunidades autónomas.
1998-2001⁽¹⁾**

	Valores absolutos (en miles)				Distribución porcentual				Valoracións anuais							
									Absoluta (en miles)				En %			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Andalucía	1.979,0	2.107,3	2.195,2	2.297,6	14,7	14,8	15,0	15,5	84,1	128,3	87,9	102,4	2,0	4,4	4,2	4,7
Aragón	432,8	446,5	459,7	463,2	3,2	3,2	3,1	3,1	10,9	13,7	13,2	3,5	2,6	3,2	3,0	0,8
Asturias	317,5	319,5	332,7	328,1	2,4	2,3	2,3	2,2	1,2	2,0	13,2	-4,6	0,4	0,6	4,1	-1,4
Baleares	282,7	302,8	315,1	314,2	2,1	2,2	2,2	2,1	1,0	20,1	12,3	-0,9	0,4	7,1	4,1	-0,3
Canarias	559,6	594,8	622,0	640,5	4,2	4,2	4,3	4,3	21,9	35,2	27,2	18,5	4,1	6,3	4,6	3,0
Cantabria	171,8	168,9	182,1	197,8	1,3	1,2	1,2	1,3	6,5	-2,9	13,2	15,7	3,9	-1,7	7,8	8,6
C. A Mancha	548,7	569,7	591,7	605,5	4,1	4,1	4,0	4,1	21,4	21,0	22,0	13,8	4,1	3,8	3,9	2,3
C. León	825,9	853,7	861,5	879,0	6,2	6,1	5,9	5,9	38,9	27,8	7,8	17,5	4,9	3,4	0,9	2,0
Cataluña	2.327,4	2.416,4	2.493,7	2.449,7	17,4	17,2	17,1	16,5	71,8	89,0	77,3	-44,0	3,2	3,8	3,2	-1,8
C. Valenciana	1.407,9	1.481,9	1.576,4	1.614,8	10,6	10,6	10,8	10,9	55,0	74,0	94,5	38,4	4,1	5,3	6,4	2,4
Extremadura	291,7	323,7	344,0	337,4	2,2	2,3	2,4	2,3	6,2	32,0	20,3	-6,6	2,2	11,0	6,3	-1,9
Galicia	924,4	952,7	987,4	985,1	6,9	6,8	6,8	6,6	18,8	28,3	34,7	-2,3	2,1	3,1	3,6	-0,2
Madrid	1.844,2	1.976,1	2.066,4	2.162,1	13,8	14,1	14,1	14,5	86,0	131,9	90,3	95,7	4,9	7,2	4,6	4,6
Murcia	363,2	399,2	416,7	414,4	2,7	2,8	2,9	2,8	-6,6	36,0	17,5	-2,3	-1,8	9,9	4,4	-0,6
Navarra	200,4	206,8	221,4	222,9	1,5	1,5	1,5	1,5	-5,6	6,4	14,6	1,5	-2,7	3,2	7,1	0,7
País Vasco	735,6	784,6	802,7	809,2	5,5	5,6	5,5	5,4	16,0	49,0	18,1	6,5	2,2	6,7	2,3	0,8
A Ríoxa	88,9	97,0	97,9	98,5	0,7	0,7	0,7	0,7	-0,7	8,1	0,9	0,6	-0,8	9,1	0,9	0,6
Ceuta e Melilla	40,4	40,0	44,7	46,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	-0,4	4,7	2,1	1,5	-1,0	11,8	4,7
España	13.342,1	14.041,5	14.610,8	14.866,9	100	100	100	100	427,5	699,4	569,3	256,1	3,3	5,2	4,1	1,8

(1) Datos do 4º trimestre de cada ano, da EPA (INE)

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Conxuntura Laboral nº 56 e 60.

No tocante ó ano 2001, houbo un lixeirísimo decrecemento da poboación ocupada en Galicia (-0,2%), que rompe a traxectoria ascendente dos anos anteriores. A xeración de emprego neto no conxunto do estado (1,8%) supón a menor taxa de crecemento do período analizado, cunha ralentización progresiva no último bienio.

No estudio diferenciado por comunidades autónomas obsérvase que en seis delas baixou a ocupación no ano 2001, mentres que medrara o emprego en tódalas comunidades no ano anterior. Destaca polo crecemento relativo do emprego no ano 2001 Cantabria (8,6%), comunidade que xerou emprego no último bienio a unha taxa superior ó 8%.

A taxa de ocupación (ou taxa de emprego) expresa, como é ben sabido, a porcentaxe de ocupados respecto da poboación de dezaseis ou máis anos. O cadro 3.15 reflicte que esta taxa presentou en Galicia unha clara tendencia ascendente no cuatrienio 1997-2000 (subiu 3,2 puntos nese período) e estabilizouse no ano 2001 practicamente no mesmo valor do ano anterior (baixou só unha décima). Por sexos, no último ano descendeu a taxa masculina e subiu por cuarto ano consecutivo a feminina, anque é aínda vinte puntos inferior á masculina (só un punto menos que en 1996)

A análise comparativa das taxas de ocupación galega e española que figura no cadro 3.15 amosa que esta última supera por quinto ano consecutivo á galega (ó contrario do que ocorrera anteriormente sempre desde que comezou a elaborar-

se a EPA hai máis de tres décadas). A diferenza é xa de 2'8 puntos a prol da taxa de emprego estatal, despois da continua ampliación do diferencial no último cuatrienio.

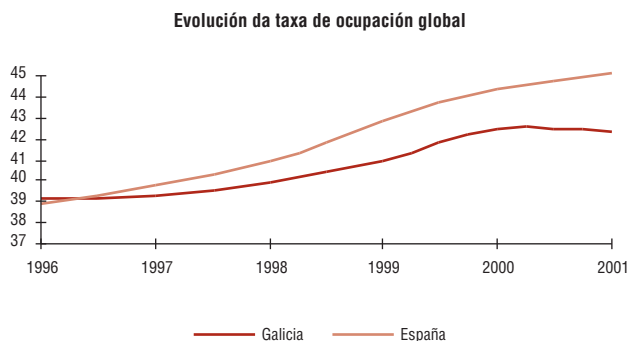
Na desagregación por sexos, conséntase que a taxa estatal de ocupación dos homes (que superou por primeira vez á galega en 1995) situouse co maior diferencial no ano 2001 (5,2 puntos) despois da continua ampliación do mesmo ó longo do último sexenio. A taxa de emprego feminina de Galicia (que en 1999 foi igual que a estatal, sendo maior antes sempre a galega) queda unha décima por riba en Galicia, ó igual que no ano anterior.

■ Cadro 3.15

Evolución das taxas de ocupación. Global e por sexos. Galicia/España. 1996-2001

	Galicia						España					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Total	39,2	39,3	39,9	41,0	42,4	42,3	38,9	39,8	40,9	42,9	44,4	45,1
Homes	50,2	50,6	52,1	52,9	53,8	53,2	52,4	53,4	54,9	56,5	57,8	58,4
Mulleres	29,2	28,9	29,2	30,4	32,1	32,4	26,4	27,2	28,0	30,4	32,0	32,3

Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

No cadro 3.16 recollémo-la evolución no último cuatrienio das taxas de ocupación das distintas comunidades autónomas; o seu valor oscila no ano 2001 entre un 51,4% (Balears) e un 36% (Asturias); na variación porcentual dese cuatrienio compróbase que a taxa de ocupación de Galicia tivo sempre un comportamento peor que a media española (aunque certamente cunha diferenza mínima no ano 2000).

Despois da suba da taxa de emprego en tódalas comunidades autónomas no ano 2000, en 2001 baixou en seis comunidades (entre elas Galicia, que tivo o descenso máis pequeno). Compróbase tamén que a taxa de ocupación media estatal rexistrou unha progresiva ralentización no seu ritmo de crecemento ó longo do último bienio, e tivo en 2001 o crecemento máis baixo do cuatrienio analizado.

■ Cadro 3.16

**Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas.
1998-2001⁽¹⁾**

	Taxas de ocupación				Variacións anuais (en puntos porcentuais)			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Andalucía	34,6	36,5	37,7	39,2	1,2	1,9	1,2	1,5
Aragón	43,4	44,8	46,2	46,6	1,0	1,4	1,4	0,4
Asturias	34,6	34,9	36,4	36,0	0,2	0,3	1,5	-0,4
Baleares	47,2	50,2	51,9	51,4	-0,2	3,0	1,7	-0,5
Canarias	43,6	45,8	47,3	48,2	1,1	2,2	1,5	0,9
Cantabria	38,6	37,8	40,6	44,0	1,3	-0,8	2,8	3,4
C. A Mancha	39,5	40,7	42,0	42,8	1,3	1,2	1,3	0,8
C. León	39,1	40,4	40,8	41,6	1,8	1,3	0,4	0,9
Cataluña	45,7	47,3	48,8	47,9	1,3	1,6	1,5	-0,9
C. Valenciana	43,2	45,2	47,9	48,8	1,4	2,0	2,7	1,0
Extremadura	33,5	36,9	39,1	38,1	0,5	3,4	2,2	-0,9
Galicia	39,9	41,0	42,4	42,3	0,6	1,1	1,4	-0,1
Madrid	44,0	47,0	49,0	51,1	1,8	3,0	2,0	2,2
Murcia	41,5	45,1	46,7	46,1	-1,2	3,6	1,6	-0,6
Navarra	45,1	46,3	49,3	49,5	-1,5	1,2	3,0	0,1
País Vasco	41,8	44,6	45,7	46,2	0,9	2,8	1,1	0,5
A Rioxa	40,6	44,3	44,7	45,0	-0,4	3,7	0,4	0,3
Ceuta e Melilla	39,1	38,2	42,1	43,5	-0,1	-0,9	3,9	1,4
España	40,9	42,9	44,4	45,1	1,1	2,0	1,5	0,7

(1) Datos do 4º trimestre de cada ano, da EPA (INE).

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Conxuntura nº 56 e 60.

Xa en anteriores Informes subliñámo-lo feito de que as economías galega e española presenten unhas taxas de ocupación especialmente baixas en comparación coas da UE e coas da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída productiva ós recursos humanos que axude á converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente. Ben lonxe nos queda aínda o obxectivo que a UE se marcou para o ano 2005: unha taxa de ocupación global do 67% (e do 57% para as mulleres).

O cadro 3.17 presenta as taxas de ocupación galegas por sexos e grupos de idade para o último quinquenio. Nel vese que globalmente sobe no 2001 a taxa de ocupación nos dous grupos de maior idade mentres que baixa nos dous de menor idade; no desagregación por sexos vese que só baixan o grupo de idade de 20 a 24 anos nas mulleres e o grupo de 16 a 19 anos no caso dos homes. Cómpre salienta-la continuación en 2001 do crecemento da taxa de ocupación galega do grupo de idade de 55 e máis anos iniciada o ano anterior, que rompe coa traxectoria descendente dos anos anteriores.

■ Cadro 3.17

**Evolución das taxas de ocupación⁽¹⁾.
Por sexos e grupos de idade. Galicia. 1997-2001**

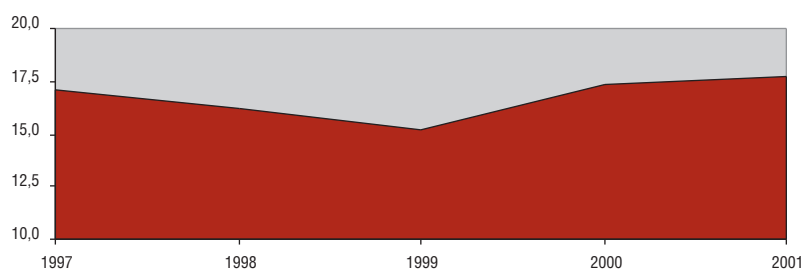
	Ámbolos dous sexos					Homes					Mulleres				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
Total	39,3	39,9	41,0	42,4	42,3	50,6	52,1	52,9	53,8	53,2	28,9	29,2	30,4	32,1	32,4
Menores de 25 anos	25,2	25,6	28,3	30,3	29,0	30,7	32,7	35,5	38,7	37,2	19,3	18,3	20,9	21,6	20,3
de 25 e máis anos	42,2	42,6	43,3	44,6	44,6	55,2	56,1	56,4	56,6	56,4	30,8	31,1	32,0	33,9	34,4
de 16 a 19 anos	11,0	12,3	11,3	13,0	11,4	14,7	16,7	17,2	19,8	14,8	6,9	7,7	5,6	6,2	7,6
de 20 a 24 anos	35,8	35,4	40,6	40,8	39,8	43,0	44,5	48,3	49,9	51,3	28,2	26,0	32,5	31,2	27,8
de 25 a 54 anos	63,3	65,2	66,5	68,1	68,6	79,4	81,1	82,2	82,0	82,0	47,5	49,8	51,0	54,0	55,3
de 55 e máis anos	17,1	16,2	15,2	17,3	17,7	22,5	21,9	19,9	22,4	23,1	13,0	12,0	11,7	13,5	13,5

Datos do 4º trimestre

(1) Porcentaxe de ocupados respecto da poboación de cada grupo de idade

Fonte: INE (EPA)

Evolución das taxas de ocupación de 55 e máis anos

3.3.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, sectores económicos, situación profesional, provincias e grupos de idade

A distribución dos ocupados galegos por sexo, sector económico e grupos de idade podemos velos no cadro 3.18. Se o sector secundario (industria máis construción) empregaba no ano 2000 a 123.000 persoas máis que o agro-pesqueiro, no ano 2001 a diferenza ascende xa a 176.000 persoas, intensificando un proceso de cambio que vai achegando algo máis a nosa estrutura do emprego á estatal e en xeral ás dos países máis desenvolvidos.

O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) continúa no ano 2001 coa traxectoria ascendente dos últimos anos e supón xa máis da metade do emprego total galego (53,14%), anque está aínda case 10 puntos por baixo da media estatal .

Na desagregación da poboación ocupada por sexos, os homes son maioritarios no ano 2001 no emprego de tódolos sectores produtivos agás no de servizos. Para as persoas que desexen estudar máis polo miúdo a evolución no último trienio da poboación ocupada galega, ofrecemos nese cadro 3.18 a desagregación en catro grupos de idade para cada un dos sexos.

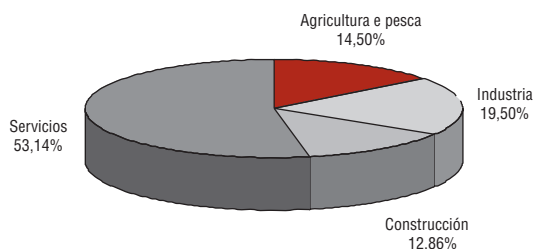
■ Cadro 3.18

Evolución dos ocupados. Por sectores económicos, sexos e grupos de idade. Galicia. 1999-2001

	Total ocupados			Grupos de idade											
				de 16 a 19 anos			de 20 a 24 anos			de 25 a 54 anos			de 55 e máis anos		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Ámbolos dous sexos	952,7	987,4	985,1	17,1	17,2	15,4	84,3	89,1	87,3	716,5	722,4	718,2	134,7	158,7	164,3
Agricultura e pesca	169,4	174,3	142,8	2,0	1,8	0,5	6,3	5,2	5,8	113,0	111,1	87,6	48,2	56,1	48,9
Industria	168,2	180,5	192,1	6,2	5,3	4,8	19,8	26,0	24,2	123,0	128,2	138,8	19,2	21,0	24,3
Construcción	110,8	116,8	126,7	3,2	3,7	2,9	13,1	11,4	15,5	85,1	89,0	92,5	9,4	12,7	15,8
Servicios	504,3	515,8	523,5	5,8	6,4	7,2	45,2	46,5	41,8	395,4	394,1	399,3	58,0	68,9	75,3
Homes	579,8	595,0	587,2	12,8	13,1	10,5	51,5	55,6	57,3	439,9	437,7	426,6	75,6	88,6	92,8
Agricultura e pesca	84,9	88,4	75,2	1,8	1,8	0,5	4,0	4,2	5,2	61,0	61,2	51,7	18,1	21,1	17,8
Industria	124,9	131,8	133,6	5,1	4,0	3,6	15,1	18,3	17,1	88,9	92,1	93,5	15,8	17,4	19,3
Construcción	107,3	111,9	120,4	3,2	3,4	2,9	12,6	11,2	14,7	82,2	84,8	88,0	9,3	12,5	14,8
Servicios	262,7	263,0	258,0	2,8	3,8	3,4	19,8	21,9	20,3	207,8	199,6	193,3	32,4	37,6	40,9
Mulleres	372,9	392,4	397,9	4,3	4,1	4,9	32,8	33,4	30,0	276,6	284,7	291,6	59,1	70,1	71,5
Agricultura e Pesca	84,5	85,9	67,6	0,2	-	-	2,3	0,9	0,6	52,0	49,9	35,9	30,0	35,0	31,1
Industria	43,2	48,7	58,5	1,1	1,3	1,1	4,7	7,7	7,1	34,1	36,1	45,3	3,3	3,6	5,0
Construcción	3,6	4,9	6,3	0,0	0,3	-	0,5	0,2	0,8	2,9	4,2	4,5	0,2	0,2	1,0
Servicios	241,6	252,9	265,5	3,0	2,5	3,8	25,4	24,6	21,5	187,6	194,5	205,9	25,6	31,2	34,4

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Distribución sectorial dos ocupados galegos en 2001

A evolución dos ocupados por sectores económicos e sexos nun prazo máis longo podemos vela no cadro 3.19, no que salientaremos que despois da perda da capacidade xeradora de emprego do sector servicios na primeira metade dos anos noventa (contrapunto do sucedido na segunda metade dos oitenta), desde 1997 tivo unha notable recuperación como motor do emprego galego -con 84.300 novos postos de traballo netos- e quedou no ano 2001 no maior nivel da nosa historia. Con todo, subliñaremos que a suba do último bienio ralentizouse claramente en relación con calquera dos tres anos anteriores.

O sector agro-pesqueiro seguiu no ano 2001 (e con maior intensidade) coa ininterrompida perda de emprego (coa única excepción do ano 2000) que explicita a parte superior do cadro 3.19. O fortísimo descenso do último ano (18,07%) con-

tribuíu notablemente a que a poboación ocupada do sector agro-pesqueiro desde 1992 baixara practicamente á metade (ó 50,14%).

A construción, pola súa banda, segue no ano 2001 coa suba do bienio anterior e faino con intensidade, marcando o maior nivel de emprego da década analizada. No tocante á industria, o ano 1995 rachou co proceso de continua perda de emprego dos anos anteriores e consolidouse desde entón unha traxectoria moi expansiva do seu emprego, que se reafirma no último ano (e marca tamén o mellor rexistro da década analizada).

■ Cadro 3.19

**Evolución da poboación ocupada. Por sectores económicos e sexos.
Galicia. 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Agricultura e Pesca Total	286,4	285,2	246,6	246,3	216,6	185,8	178,2	169,4	174,3	142,8
Homes	139,2	136,2	117,9	118,0	108,0	93,1	89,3	84,9	88,4	75,2
Mulleres	147,2	149,0	128,7	128,3	108,6	92,6	88,9	84,5	85,9	67,6
Industria Total	152,3	135,3	129,3	138,5	146,4	152,2	167,6	168,1	180,5	192,1
Homes	112,9	102,4	96,4	103,2	111,6	114,9	128,5	124,9	131,8	133,6
Mulleres	39,4	32,9	32,9	35,3	34,8	37,3	39,1	43,2	48,7	58,5
Construción Total	92,6	87,2	94,7	95,9	97,2	101,3	98,5	110,8	116,8	126,7
Homes	91,0	85,2	93,3	93,3	94,6	99,2	96,3	107,2	111,9	120,4
Mulleres	1,6	2,0	1,4	2,6	2,6	2,1	2,2	3,6	4,9	6,3
Servicios Total	432,2	436,6	438,2	433,4	439,2	466,3	480,2	504,3	515,8	523,5
Homes	242,4	246,0	246,5	239,9	235,4	249,2	251,0	262,7	263,0	258,0
Mulleres	189,8	190,7	191,7	193,5	203,8	217,1	229,2	241,6	252,9	265,5

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

A distribución porcentual da poboación activa por sectores económicos que figura no cadro 3.20 presenta os datos galego e español do último quinquenio; deles sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ Galicia duplica no ano 2001 a porcentaxe española de persoas ocupadas no sector agro-pesqueiro, aunque recorta a diferenza relativa respecto do ano anterior. Hai unha clara diferenza na análise por sexos, pois a taxa de emprego das mulleres de Galicia no sector agro-pesqueiro case cuadriplica á estatal no caso das mulleres, mentres que non chega a dobrala no dos homes.

■ A porcentaxe estatal de ocupados supera amplamente á galega nos servizos, mentres que a taxa galega supera á estatal na construción e -por vez primeira, aunque moi lixeiramente- na industria.

■ Cadro 3.20

Galicia/España. 1997-2001 **Evolución da distribución porcentual dos ocupados. Por sectores económicos e sexos.**

		Ocupados					
		Galicia			España		
		Ámbolos dous sexos	Homes	Mulleres	Ámbolos dous sexos	Homes	Mulleres
Agricultura e Pesca	1997	20,5	16,7	26,5	8,1	9,3	6,0
	1998	19,3	15,8	24,7	7,7	9,0	5,5
	1999	17,8	14,6	22,7	7,2	9,0	5,2
	2000	17,6	14,9	21,9	6,8	7,9	4,9
	2001	14,5	12,8	17,0	6,5	7,7	4,5
Industria	1997	16,8	20,6	10,7	20,6	24,9	12,7
	1998	18,1	22,7	10,9	20,6	25,0	12,8
	1999	17,6	21,5	11,6	20	24,2	12,9
	2000	18,3	22,1	12,4	20,0	24,0	13,3
	2001	19,5	22,7	14,7	19,4	23,5	12,7
Construcción	1997	11,2	17,8	0,6	9,6	14,4	0,9
	1998	10,7	17,0	0,6	10,2	15,3	1,0
	1999	11,6	18,5	1	11	16,5	1,4
	2000	11,8	18,8	1,3	11,1	16,9	1,5
	2001	12,9	20,5	1,6	11,6	17,7	1,5
Servicios	1997	51,5	44,8	62,2	61,7	51,4	80,4
	1998	52,0	44,4	63,8	61,4	50,7	80,7
	1999	52,9	45,3	64,8	61,9	51	80,5
	2000	52,2	44,2	64,4	62,1	51,2	80,3
	2001	53,1	43,9	66,7	62,6	51,1	81,3

Datos do 4º trimestre
 Fonte: INE (EPA)

■ Máis do 80% do emprego feminino español concéntrase no ano 2001 no sector servicios, mentres que en Galicia representa un 66,7% e ten unha maior diversificación da ocupación por sectores económicos debido fundamentalmente ó alto emprego feminino no sector agro-pesqueiro.

■ Nos homes hai unha maior diversificación da súa ocupación entre os diferentes sectores económicos, de xeito que o que máis emprego totaliza -o de servicios- supón en Galicia un 43,9% da ocupación (e en España un 51,1%).

Para coñecer-la situación profesional dos ocupados de Galicia, presentamos o cadro 3.21, que inclúe tamén a especificación por sexo e sector económico. Os asalariados representan o colectivo que agrupa máis ocupados, cunha suba forte de novo no ano 2001 (de 27.600 persoas), nun ano no que baixou o emprego nos outros tres colectivos nos que se desagrega neste cadro a situación profesional dos ocupados.

Os asalariados supoñen no ano 2001 un 71,31% do total dos ocupados de Galicia (tres puntos máis que no ano anterior e once máis que en 1996); séguenlle en importancia cuantitativa os empresarios ou membros de cooperativas (24,54%, que baixan case un punto respecto do ano anterior) e os “axudas familiares” (4,04%), colectivo que baixa máis dun punto (e resulta a situación profesional que presenta

o maior descenso porcentual no último ano). Aproxímase algo máis, deste xeito, a porcentaxe galega de asalariados ás medias do Estado e máis da Unión Europea, anque segue por baixo delas.

Por sexos, subliñaremos que no ano 2001 en Galicia dúas de cada tres persoas ocupadas como “axudas familiares” son mulleres (66,33%), e están fundamentalmente empregadas no sector primario e no de servicios -nos que son máis do dobre que os homes, anque a ocupación de mulleres no primeiro sector é inferior á dos homes e no dos servicios só lixeiramente superior á dos homes-. No conxunto das persoas asalariadas de Galicia, en cambio, as mulleres supoñen só un 39,16%, anque soben 2,4 puntos no último ano.

■ Cadro 3.21

Evolución dos ocupados. Por sectores económicos, sexo e situación profesional. Galicia. 1999-2001

	Total ocupados			Situación profesional											
				Empresario ou membro de cooperativa			Axuda familiar			Asalariado			Outra situación		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Ámbolos dous sexos															
Total	952,7	987,4	985,1	252,6	260,5	241,8	47,7	50,9	39,8	651,7	674,9	702,5	0,7	1,0	0,9
Agric. e Pesca	169,4	174,3	142,8	101,5	106,6	92,2	35,4	38,4	25,7	32,5	29,1	24,5	0,0	0,3	0,3
Industria	168,1	180,5	192,1	22,3	19,1	18,9	1,5	1,6	2,2	144,3	159,5	171,0	0,0	0,2	0,0
Construcción	110,8	116,8	126,7	21,8	22,9	25,3	0,9	1,0	0,8	88,1	93,0	100,6	0,0	0,0	0,0
Servicios	504,3	515,8	523,5	107,0	112,0	105,4	9,8	10,0	11,1	386,8	393,4	406,4	0,7	0,5	0,6
Homes															
Subtotal	579,8	595,0	587,2	147,7	150,8	145,8	14,8	16,5	13,4	417,0	427,3	427,4	0,2	0,3	0,6
Agric. e Pesca	84,9	88,4	75,2	47,1	49,3	45,8	10,8	12,4	8,0	27,0	26,6	21,1	0,0	0,0	0,3
Industria	124,9	131,8	133,6	17,1	15,0	13,6	0,8	0,9	1,5	107,0	115,9	118,5	0,0	0,0	0,0
Construcción	197,3	111,9	120,4	21,8	22,9	24,4	0,9	0,7	0,6	84,6	88,3	95,4	0,0	0,0	0,0
Servicios	262,7	263,0	258,0	61,7	63,7	62,0	2,3	2,4	3,3	198,5	196,5	192,4	0,2	0,3	0,3
Mulleres															
Subtotal	372,9	392,4	397,9	104,9	109,7	96,0	32,8	34,4	26,4	234,7	247,6	275,1	0,5	0,7	0,3
Agric. e Pesca	84,5	85,9	67,6	54,4	57,3	46,4	24,6	25,9	17,7	5,5	2,4	3,4	0,0	0,3	0,0
Industria	43,2	48,7	58,5	5,2	4,1	5,3	0,7	0,7	0,7	37,3	43,6	52,5	0,0	0,2	0,0
Construcción	3,6	4,9	6,3	0,0	0,0	0,9	0,0	0,3	0,2	3,6	4,7	5,2	0,0	0,0	0,0
Servicios	241,6	252,9	265,5	45,3	48,3	43,4	7,5	7,5	7,8	188,3	196,9	214,0	0,5	0,2	0,3

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

A desagregación provincial dos ocupados de cada sector económico podemos vela no cadro 3.22 para o último quinquenio. Respecto da ocupación global por provincias, sobrancearemos que no ano 2001 subiu o emprego en dúas provincias (A Coruña e Ourense) mentres que baixou nas outras dúas (con especial intensidade en Lugo, única provincia que presenta menos ocupación en 2001 que en 1997). A Coruña e Pontevedra concentran o 74,37% do emprego total galego do ano 2001, catro décimas máis que no ano anterior.

**Evolución dos ocupados. Por sectores económicos e provincias.
Galicia. 1997-2001**

■ Cadro 3.22

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	1997	356,0	134,5	114,1	300,9
	1998	365,6	131,7	110,5	316,6
	1999	389,5	133,4	109,1	320,6
	2000	391,0	139,3	117,8	339,2
	2001	399,2	132,0	120,4	333,4
Agricultura e Pesca	1997	58,1	60,2	19,0	48,5
	1998	54,4	53,9	19,8	50,1
	1999	56,4	51,8	14,6	46,7
	2000	58,3	54,3	19,3	42,3
	2001	42,7	44,2	17,0	38,9
Industria	1997	59,9	9,9	21,4	61,1
	1998	64,2	12,0	17,9	73,5
	1999	70,4	11,6	18,5	67,5
	2000	72,6	14,7	18,8	74,3
	2001	76,8	14,8	24,3	76,2
Construcción	1997	43,9	11,7	13,2	32,4
	1998	43,3	10,0	12,5	32,6
	1999	45,3	13,3	14,3	37,9
	2000	46,8	10,8	16,7	42,5
	2001	58,7	13,7	16,3	38,0
Servicios	1997	194,2	52,7	60,5	158,9
	1998	203,8	55,8	60,2	160,5
	1999	217,4	56,8	61,7	168,5
	2000	213,3	59,4	63,0	180,0
	2001	221,0	59,3	62,8	180,3

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

No tocante á evolución da ocupación do último ano desagregada tamén por sectores económicos (aparte de por provincias) subliñaremos que:

■ Baixou o emprego agro-pesqueiro nas catro provincias (con especial intensidade na Coruña e Lugo). Ourense segue a ser, con gran diferenza, a provincia de menor ocupación absoluta nese sector.

■ Nos outros sectores, subliñaremos que a industria é o único sector que sobe o seu emprego nas catro provincias (con especial intensidade en Ourense); a construción e os servizos rexistran unha suba da ocupación en dúas provincias (A Coruña e Lugo no primeiro caso, e A Coruña e Pontevedra no segundo).

O cadro 3.23 permite ver con datos porcentuais esa distribución provincial dos ocupados por sectores económicos. A súa comparación cos datos de Galicia e España que vimos no cadro 3.20 permite sacar conclusións sobre as diferencias que cada unha das provincias presenta respecto das medias galega e española. Pese á importante diminución do ano 2001 (de 5,5 puntos) destaca un ano máis a alta porcentaxe de persoas ocupadas no sector agro-pesqueiro en Lugo (33,5% da ocupación total), máis do dobre que a provincia seguinte nesa clasificación (Ourense).

**Evolución da distribución porcentual dos ocupados.
Por sectores económicos e provincias. Galicia. 1997-2001**

■ Cadro 3.23

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Agricultura e Pesca	1997	16,3	44,8	16,6	16,1
	1998	14,9	40,9	17,9	15,8
	1999	14,5	38,8	13,3	14,6
	2000	14,9	39,0	16,4	12,5
	2001	10,7	33,5	14,1	11,7
Industria	1997	16,8	7,3	18,8	20,3
	1998	17,5	9,1	16,2	23,2
	1999	18,1	8,7	17,0	21,1
	2000	18,6	10,6	16,0	21,9
	2001	19,2	11,2	20,1	22,9
Construcción	1997	12,3	8,7	11,6	10,8
	1998	11,8	7,6	11,4	10,3
	1999	11,6	10,0	13,1	11,8
	2000	12,0	7,8	14,1	12,5
	2001	14,7	10,4	13,5	11,4
Servicios	1997	54,6	39,2	53,0	52,8
	1998	55,7	42,4	54,5	50,7
	1999	55,8	42,5	56,6	52,6
	2000	54,5	42,7	53,5	53,1
	2001	55,3	44,9	52,2	54,1

Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Ningunha provincia galega acada no ano 2001 a porcentaxe media estatal de ocupados nos servizos, dúas a da construción (A Coruña e Ourense) e dúas a s da industria (Pontevedra -xa desde 1998- e Ourense -esta última por vez primeira-). As catro provincias superan claramente a taxa estatal de ocupación agro-pesqueira -Lugo quintuplicaa- e todas, agás Lugo, superan a da construción.

Así mesmo, no cadro 3.24 presentámo-lo detalle provincial para o último bienio dos ocupados por sexo e situación profesional, que achega datos que permiten afondar no tema ás persoas que precisen unha análise máis polo miúdo.

**Evolución da poboación ocupada. Por sexos, situación profesional e provincias.
Galicia 2000-2001**
■ Cadro 3.24

A) Ámbolos dous sexos		Total	Empresarios sen asalariados	Empresarios con asalariados	Axudas familiares	Asalariados	Outros⁽¹⁾
A Coruña	2000	391,0	75,1	21,5	16,7	276,9	0,8
	2001	399,2	67,0	22,5	13,5	295,3	0,9
Lugo	2000	139,3	34,1	11,7	19,8	72,3	1,3
	2001	132,0	35,1	6,6	16,0	74,3	0,1
Ourense	2000	117,8	29,3	7,0	6,5	74,6	0,5
	2001	120,4	25,2	7,9	4,8	81,8	0,8
Pontevedra	2000	339,2	55,7	21,1	8,0	251,1	3,4
	2001	333,4	57,0	18,2	5,5	251,2	1,6
Galicia	2000	987,4	194,2	61,3	50,9	674,9	6,0
	2001	985,1	184,2	55,1	39,8	702,5	3,3

B) Homes		Total	Empresarios sen asalariados	Empresarios con asalariados	Axudas familiares	Asalariados	Outros⁽¹⁾
A Coruña	2000	238,9	38,7	16,1	5,8	177,5	0,8
	2001	241,9	38,0	17,2	4,8	181,0	0,9
Lugo	2000	81,5	20,2	8,3	7,2	45,0	0,9
	2001	76,3	20,5	4,9	5,7	45,0	0,1
Ourense	2000	71,0	16,7	6,0	1,3	46,9	—
	2001	72,6	13,7	6,8	1,8	49,7	0,7
Pontevedra	2000	203,6	25,4	16,9	2,2	157,9	1,2
	2001	196,4	28,4	14,7	1,1	151,7	0,5
Galicia	2000	595,0	101,0	47,2	16,5	427,3	2,9
	2001	587,2	100,5	43,7	13,4	427,4	2,1

C) Mulleres		Total	Empresarios sen asalariados	Empresarios con asalariados	Axudas familiares	Asalariados	Outros⁽¹⁾
A Coruña	2000	152,1	36,4	5,4	10,9	99,4	—
	2001	157,3	29,0	5,3	8,7	114,3	—
Lugo	2000	57,7	13,9	3,5	12,6	27,3	0,4
	2001	55,8	14,6	1,6	10,3	29,3	—
Ourense	2000	46,8	12,6	0,9	5,2	27,7	0,5
	2001	47,8	11,5	1,1	3,0	32,0	0,1
Pontevedra	2000	135,7	30,3	4,2	5,8	93,2	2,2
	2001	137,0	28,5	3,5	4,4	99,5	1,1
Galicia	2000	392,4	93,2	14,1	34,4	247,6	3,1
	2001	397,9	83,7	11,4	26,4	275,1	1,2

Datos en miles do 4º trimestre

(1) En outros inclúense os membros de cooperativas

Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

O cadro 3.25 recolle o reparto por sectores económicos da poboación asalariada no cuarto trimestre do último cuadrienio para o total galego e para cada unha das provincias. Pode verse que subiron os asalariados en Galicia no ano 2001 en tódolos sectores agás na pesca (sector que afonda con especial intensidade a diminución de emprego que xa reflicten as cifras do ano 2000, incidindo especialmente nesa situación a crise pesqueira pola falla de renovación do acordo pesqueiro da UE con Marrocos). No conxunto do cuadrienio constátase que se produciu unha suba da poboación asalariada en catro dos sectores analizados (especialmente intensa nos “non primarios” e lixeirísima na agricultura) mentres que baixou moito a poboación asalariada galega na pesca (- 12,95%).

Por provincias, no último ano creceron os asalariados nas catro (con especial forza na Coruña e Ourense). Lugo segue a ser en 2001 a provincia galega con menos asalariados, e a diferenza coa seguinte -Ourense- amplíase de forma importante. As provincias menos desenvolvidas -Lugo e Ourense- teñen no último ano conxuntamente pouco máis da quinta parte (un 22,20%) da poboación asalariada de Galicia.

Evolución da poboación ocupada asalariada. Por sectores económicos e provincias. Galicia. 1998-2001

■ Cadro 3.25

		Total	Agricultura	Pesca	Industria	Construcción	Servicios
A Coruña	1998	257,8	2,7	7,4	55,9	35,2	156,6
	1999	277,9	1,6	8,3	57,7	38,3	172,0
	2000	276,9	2,5	7,0	65,5	39,4	162,5
	2001	295,4	1,7	4,9	70,1	48,3	170,4
Lugo	1998	61,2	2,7	2,6	8,8	7,3	39,7
	1999	70,4	3,5	3,2	9,6	10,5	43,7
	2000	72,3	3,4	2,9	12,7	8,3	44,9
	2001	74,2	3,4	1,8	12,6	10,8	45,6
Ourense	1998	70,2	1,9	0,0	14,6	8,0	45,8
	1999	73,4	3,3	0,0	16,5	9,3	44,2
	2000	74,6	1,7	—	15,4	12,0	45,6
	2001	81,8	2,8	—	20,0	11,9	47,1
Pontevedra	1998	223,0	2,2	7,0	64,5	25,9	123,4
	1999	230,1	3,2	9,4	60,5	30,1	126,9
	2000	251,1	2,1	9,4	65,9	33,3	140,3
	2001	251,2	1,9	8,0	68,3	29,6	143,4
Galicia	1998	612,2	9,5	17,0	143,8	76,4	365,6
	1999	651,7	11,6	20,9	144,3	88,1	386,8
	2000	674,9	9,7	19,4	159,5	93,0	393,9
	2001	702,6	9,8	14,8	171,0	100,6	406,4

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Para quen necesite afondar máis alá do reparto dos ocupados por grandes sectores económicos, presentamos no cadro 3.26 o desagregación en vintedúas ramas de actividade económica para o último quinquenio. A agro-gandería perde por vez primeira na nosa historia a primeira posición nesta clasificación (que agora encabezan a construción e o comercio); entre as tres ramas citadas concentran no ano 2001 o 36,71% da ocupación galega, dous puntos menos que no ano anterior).

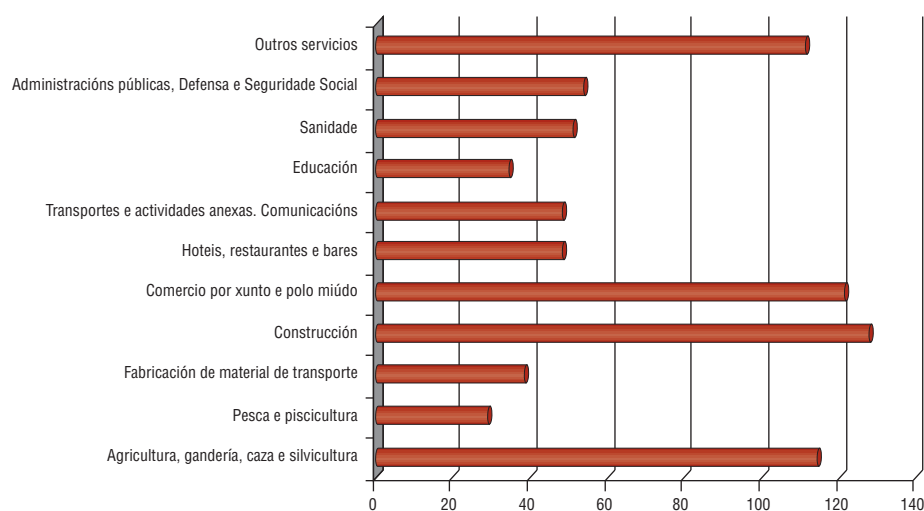
■ Cadro 3.26

Evolución da poboación ocupada. Por ramas de actividade económica. Galicia. 1996-2001

		1996	1997	1998	1999	2000	2001
1	Agricultura, gandería, caza e silvicultura	183,4	155,3	149,2	132,6	138,6	114,0
2	Pesca e piscicultura	33,2	30,5	28,9	36,9	35,6	28,8
3	Industrias extractivas	7,9	8,0	6,0	7,7	7,9	9,2
4	Producción, transporte e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	5,8	5,5	5,7	4,1	5,5	4,8
5	Coquerías, fabricación de produtos químicos e produción de metais	18,1	15,3	15,9	16,0	19,4	15,9
6	Fabricación de produtos metálicos. Construc. de máquinas e material mecánico	13,6	13,3	15,9	16,5	17,7	17,6
7	Fabricación de material de transporte	27,5	27,9	34,5	33,7	32,8	38,3
8	Industrias de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	25,0	27,7	29,0	28,2	30,1	34,2
9	Industrias do téxtil, coiro, calzado e confeccións téxtis	20,2	23,3	21,7	21,4	22,9	30,0
10	Industrias da madeira e cortiza	11,0	14,3	18,9	15,2	14,4	16,4
11	Industrias do papel, artes gráficas e edición e reproduc. de soportes gravados	4,4	4,2	4,4	5,5	9,5	8,3
12	Outras industrias manufactureiras	13,1	12,7	15,5	19,8	20,4	17,4
13	Construción	97,2	101,3	98,5	110,8	116,8	126,7
14	Comercio por xunto e polo miúdo	111,4	112,5	114,2	122,7	127,9	121,0
15	Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor. Gasolineiras	22,3	24,9	24,2	24,0	28,4	24,6
16	Hoteis, restaurantes e bares	39,6	46,5	47,0	44,1	50,0	45,5
17	Transportes e actividades anexas. Comunicacions	44,0	50,0	45,3	45,9	44,9	47,8
18	Institucións financeiras e de seguros	18,2	17,2	20,1	19,9	16,8	17,7
19	Educación	46,9	47,9	49,4	49,2	46,1	51,9
20	Sanidade	36,8	39,4	42,3	45,4	46,3	50,8
21	Administracións públicas, Defensa e Seguridade Social	41,9	42,9	50,8	52,8	55,4	53,4
22	Outros servizos	78,1	85,0	87,0	100,3	100,0	110,8
	Total	899,4	905,6	924,4	952,7	987,4	985,1

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Principais ramas de actividade en relación coa poboación ocupada en Galicia. 2001

Se queremos afondar no estudo da poboación asalariada galega unha das vías para facelo é ó traveso da análise do tipo de contrato, para coñece-lo peso da contratación temporal e da indefinida tanto para o total dos asalariados como para cada un dos sexos. No cadro 3.27 presentámo-la evolución dos asalariados por sexo e tipo de contrato en Galicia no último sexenio.

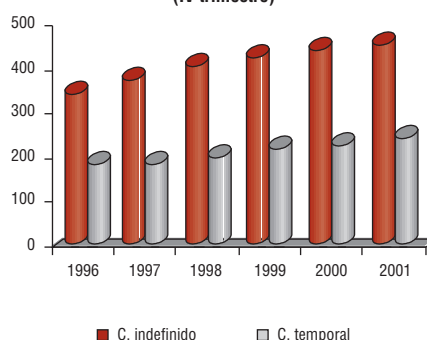
**Evolución da poboación ocupada asalariada. Por sexos e tipos de contrato.
Galicia. 1996-2001**

■ Cadro 3.27

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ámbolos dous sexos						
Contrato indefinido	351,6	377,7	408,2	427,8	448,2	455,0
Contrato temporal	186,3	198,1	200,7	223,9	226,7	247,6
Non clasificables	3,6	6,2	3,4	0,0	—	—
Total	541,5	582,1	612,2	651,7	674,9	702,6
Homes						
Contrato indefinido	232,2	243,0	259,9	277,3	282,3	282,2
Contrato temporal	123,9	127,5	131,7	139,7	145,0	145,2
Non clasificables	3,4	5,3	3,1	0,0	—	—
Subtotal	359,5	375,9	394,7	417,0	427,3	427,4
Mulleres						
Contrato indefinido	119,4	134,7	148,3	150,4	165,9	172,8
Contrato temporal	62,4	70,6	69,0	84,2	81,7	102,3
Non clasificables	0,2	0,9	0,3	0,0	—	—
Subtotal	182,0	206,2	217,6	234,7	247,6	275,1

Datos en miles do cuarto trimestre de cada ano.
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

**Evolución da poboación ocupada asalariada
segundo o tipo de contrato
(IV trimestre)**

No ano 2001 subiu en Galicia a contratación indefinida (1,52%), anque o fixo a un ritmo que foi a terceira parte que no ano anterior (4,77%) e inferior ó crecemento medio estatal (2,1%). Pola súa parte, a contratación temporal presentou no último ano un avance moi forte (9,22%), sete veces superior ó ritmo do ano 2000 (1,25%) e máis do quádruple que o crecemento medio estatal (2,1%).

A comparanza por sexos e tipos de contrato (temporais ou indefinidos) do cuarto trimestre do 2001 có mesmo período do ano anterior sobrancea que subiron os contratos indefinidos das mulleres e baixaron -unque moi lixeiramente- os dos homes. No tocante ós temporais, subiron lixeiriñamente nos homes e con moita intensidade nas mulleres.

A evolución dos tipos de contrato no último sexenio amosa que o aumento da contratación temporal nese período (32,90%) superou ó da indefinida (29,41%), pese á implementación de medidas de reforma da lexislación laboral que tiñan como obxectivo principal a potenciación da contratación indefinida.

Os contratos temporais no cuarto trimestre do ano 2001 seguen a representar máis dun tercio da poboación asalariada galega (35,24%) e aumentan 1,65 puntos respecto do ano anterior. A taxa de temporalidade dos homes (33,97%) é inferior en máis de tres puntos á das mulleres (37,19%) mentres que no ano anterior era superior nun punto nos homes.

A comparanza da evolución no ano 2001 da taxa de temporalidade galega e a estatal amosa que o aumento da primeira (1,65 puntos) e a lixeirísima diminución da segunda (en dúas décimas) fai que se abra en case dous puntos máis o diferencial no que a proporción dos contratos temporais de Galicia superaba no pasado ano á estatal. A taxa de temporalidade de Galicia do ano 2002 (35,24%) queda situada 3,54 puntos por riba da estatal (31,70%) e ó redor dun 150% por riba da media da Unión Europea (13,6%), polo que segue a ser unha nida diverxencia da nosa estrutura do emprego en relación coa súa. A diminución da contratación temporal a taxas máis homologables coas dos nosos socios da UE segue a ser unha “converxencia” irrenunciable pero aínda pendente.

O desglose dos ocupados por tipo de xornada (a tempo completo ou parcial) para cada un dos sectores económicos e sexos no último sexenio figura no cadro 3.28. Destaca que no último ano a poboación ocupada galega a tempo completo quedou practicamente no mesmo nivel, que contrasta coa forte suba do ano anterior (en 37.200 persoas) e rompe coa traxectoria sempre ascendente do período estudiado. No conxunto estatal subiu no ano 2001 un 1,7%.

■ Cadro 3.28

Evolución da poboación ocupada. Por sexos, tipo de xornada e sectores económicos. Galicia. 1996-2001

	Total						Homes						Mulleres					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A tempo completo																		
Agricultura e Pesca	197,9	170,1	164,3	159,6	154,9	131,9	101,1	87,3	84,5	79,8	83,7	71,7	96,8	82,8	79,8	74,8	71,2	60,2
Industria	142,1	146,8	163,0	160,2	176,5	187,8	109,7	112,1	127,2	124,4	130,3	131,7	32,3	34,7	35,8	41,6	46,2	56,2
Construcción	92,8	96,6	95,1	108,8	116,1	125,5	91,0	95,2	93,1	106,8	111,4	119,7	1,7	1,4	2,0	3,4	4,7	5,9
Servicios	400,7	421,4	432,9	448,3	466,7	468,8	225,5	237,9	239,3	254,7	255,0	246,9	175,1	183,5	193,6	205,2	211,7	221,9
Total	833,4	834,9	855,2	876,9	914,1	914,1	527,4	532,4	544,0	565,7	580,2	569,9	306,0	302,5	311,2	325,0	333,9	344,2
A tempo parcial																		
Agricultura e Pesca	18,7	15,5	13,6	14,9	19,4	10,9	6,9	5,7	4,5	5,1	4,7	3,5	11,8	9,8	9,1	9,7	14,6	7,4
Industria	4,4	5,0	3,9	3,8	4,0	4,3	1,9	2,3	0,6	0,5	1,5	1,9	2,5	2,6	3,3	1,6	2,5	2,4
Construcción	1,6	1,4	1,2	0,6	0,7	1,1	0,8	0,7	1,0	0,5	0,5	0,7	0,8	0,7	0,2	0,2	0,2	0,4
Servicios	37,7	42,7	47,1	43,3	49,1	54,7	9,2	9,9	11,8	8,0	8,0	11,1	28,5	32,7	35,3	36,4	41,2	43,6
Total	62,4	64,5	65,9	62,6	73,2	71,0	18,8	18,7	18,0	14,1	14,7	17,2	43,5	45,8	47,9	47,9	58,5	53,8
Non clasificables	3,6	6,2	3,4	0,3	0,0	0,0	3,4	5,3	3,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	0,3	0,0	0,0	0,0

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

No tocante á a poboación ocupada a tempo parcial, no último ano diminuíu en 2.200 persoas (mentres que no ano anterior subira con gran intensidade) e segue por baixo da porcentaxe estatal de ocupados a tempo parcial. O dato estatal do ano 2001 amosa unha forte suba (6,7%) da contratación a tempo parcial, aunque segue por baixo da que ten a UE.

Pese á súa menor participación no mercado de traballo, hai algo máis do triple de mulleres que de homes (en valor absoluto) traballando a tempo parcial en Galicia no último trimestre do ano 2001. Se calculámo-la porcentaxe por sexos desa ocupación a tempo parcial, comprobamos que o das mulleres quintuplica ó dos homes: os ocupados que traballan a tempo parcial son un 3,02%, mentres que as ocupadas cun traballo a tempo parcial ascenden ó 15,63%.

3.4. O paro estimado

Unha vez rematado o estudio da poboación ocupada, comezamos o estudio do outro compoñente da poboación activa -a poboación parada- ó traveso dos datos que proporcionan as "Enquisas de Poboación Activa" elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, analizaremos primeiramente as cifras de paro das distintas comunidades autónomas e a taxa de paro. Posteriormente centrarémonos na análise da distribución do paro por sexos, sectores económicos, provincias, idades e tempo de busca de emprego.

3.4.1. Poboación parada e taxa de paro.

A poboación desempregada baixou no ano 2001 en dez comunidades autónomas (unha delas foi Galicia); o maior descenso porcentual deuse en Asturias (- 24,2%) e Baleares: -23,8%). En Galicia reduciuse nun 8,5%, algo menos que no ano anterior (-10,3%) pero moi por riba do conxunto estatal (-3,8%); o descenso do desemprego galego en comparanza co total español presentou o mellor comportamento relativo do cuadrienio analizado.

O cadro 3.29 explicita tamén que o descenso acumulado do desemprego en Galicia no último cuadrienio foi de 40.200 persoas, mentres que a nivel estatal acadou unha diminución superior ó millón (1.079.300 persoas). A participación porcentual galega na importante baixa do desemprego estatal dese período foi só do 3,72%, escaso bagaxe para unha comunidade que debe aproveitar ó máximo os seus recursos humanos para potencia-la converxencia real co nivel medio de desenvolvemento estatal, anque certamente no último bienio -e moi especialmente no último ano- esa porcentaxe de redución do desemprego foi moito máis positiva (7,23% do descenso total español en 2001 e 15,72% en 2001).

Evolución da poboación parada. Por comunidades autónomas. 1999-2001⁽¹⁾

■ Cadro 3.29

	Valores absolutos Miles			Variacións porcentuais (En puntos porcentuais)		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Andalucía	771,7	660,2	660,8	-5,8	-14,4	0,1
Aragón	38,5	35,8	37,8	-27,8	-7,0	5,6
Asturias	71,2	65,2	49,4	3,6	-8,4	-24,2
Baleares	24,4	24,0	18,3	-32,6	-1,6	-23,8
Canarias	97,9	85,9	96,2	-15,7	-12,3	-12,3
Cantabria	29,5	29,6	27,8	-13,5	0,3	0,3
C. A Mancha	97,6	86,2	82,6	-11,0	-11,7	-11,7
C. León	145,7	132,3	125,9	-15,7	-9,2	-9,2
Cataluña	270,3	237,7	243,8	-25,9	-12,1	-12,1
C. Valenciana	228,7	200,9	185,7	-10,3	-12,2	-12,2
Extremadura	103,6	103,8	95,7	-14,8	0,2	0,2
Galicia	182,8	164,0	150,1	-3,6	-10,3	-8,5
Madrid	275,1	270,3	246,4	-23,4	-1,7	-1,7
Murcia	60,6	60,5	61,9	-19,6	-0,2	-0,2
Navarra	15,9	13,5	14,9	-32,3	-15,1	-15,1
País Vasco	123,9	110,6	96,0	-10,6	-10,7	-10,7
A Ríoxa	9,5	7,6	7,9	-11,2	-20,0	-20,0
Ceuta e Melilla	14,1	13,2	12,2	-1,4	-1,5	-6,4
España	2.562,0	2.301,8	2.213,4	-13,5	-10,2	-3,8

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Conxuntura Laboral nº 60. Marzo 2001 (con datos da EPA elaborada polo INE)
(1) Datos do 4º trimestre de cada ano

A taxa de paro, como é ben sabido, é a porcentaxe de parados sobre da poboación activa. No cadro 3.30 e máis no primeiro dos gráficos pódese ver a súa evolución para Galicia e España na última década. No ano 2001 baixou un punto en Galicia e só seis décimas España; a taxa galega de paro estimado queda por riba da estatal por terceiro ano desde que se elabora a EPA, anque reduciu o diferencial en catro décimas respecto do ano anterior e queda situado só en dúas décimas.

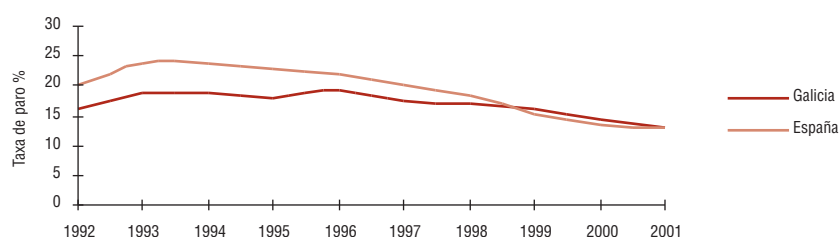
■ Cadro 3.30

**Evolución das taxas de paro. Global e por sexos.
Galicia/España. 1992-2001**

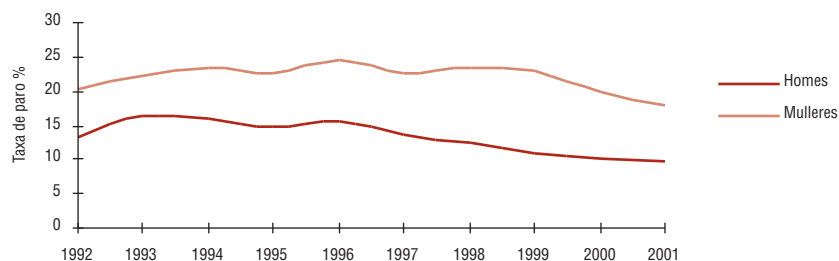
	Galicia										España									
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Total	16,1	18,8	18,9	18,0	19,1	17,4	17,0	16,1	14,2	13,2	20,1	23,9	23,9	22,8	21,8	20,3	18,2	15,4	13,6	13,0
Homes	13,1	16,5	15,8	14,7	15,4	13,6	12,4	11,1	10,2	9,8	16,1	20,0	19,2	18,1	17,2	15,4	13,1	10,8	9,5	9,1
Mulleres	20,4	22,1	23,4	22,7	24,4	22,7	23,4	22,8	19,7	17,8	26,9	30,5	31,7	30,2	29,1	28,0	26,0	22,4	19,8	18,7

Elaboración propia
Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Evolución da taxa de paro global

Evolución da taxa de paro por sexos en Galicia

A visión a longo prazo reflicte que desde 1992 baixou en Galicia 2,9 puntos (un 18,01%) e en España en 7,1 puntos, o que porcentualmente representa practicamente dobra-la diminución do desemprego de Galicia (35,32%). Cómpre non esquecer á hora da avaliala converxencia real cos nosos socios da UE que a taxa de paro galega segue moi por riba da media da UE e máis aínda da dunha área xeográfica tan próxima a nós -histórica, cultural e economicamente- como o norte de

Portugal. Tampouco debemos perder de vista que nos últimos anos subiu a emigración galega (especialmente cara outras comunidades autónomas, como Canarias ou Baleares), válvula de escape que certamente impediu o aumento do paro en Galicia pero co importante custo humano (tan experimentado ó longo da nosa historia) que supón abandona-la propia terra.

O desglose por sexos da taxa de paro de Galicia permite observar (nese mesmo cadro e máis no segundo gráfico) que a taxa feminina é moi superior á masculina e que no último ano baixou novamente máis nas mulleres que nos homes, polo que se acurta o diferencial entre a taxa de paro das mulleres e a dos homes (que en 1999 acadou o maior nivel da década analizada, con 11,7 puntos), anque segue sendo moi alto (8 puntos).

Na comparanza das taxas de desemprego de Galicia e España por sexos, compróbase que no ano 2001 a taxa masculina de Galicia queda 0,7 puntos por riba da estatal mentres que a feminina queda situada 0,9 puntos por baixo. O diferencial entre as taxas masculina e feminina é nese ano menor en Galicia (8 puntos) que no conxunto do estado (9,6 puntos).

No cadro 3.31 pódense ollar as taxas de paro das distintas comunidades autónomas no último cuatrienio e maila súa variación en cada un dos anos. Compróbase nel que no último ano baixaron as taxas de paro en doce comunidades (no ano anterior diminuíra en todas elas); o descenso en Galicia foi crecente ó longo dos tres primeiros anos analizados e baixou a un punto no último ano, no que por segundo ano consecutivo o fixo con máis intensidade que no conxunto estatal. Por riba da taxa media de desemprego estatal quedan no ano 2001 as seguintes comunidades: Andalucía, Asturias, Canarias, Extremadura, Galicia e Ceuta-Melilla.

Taxas de paro. Por comunidades autónomas. 1998-2001⁽¹⁾

■ Cadro 3.31

	Taxas de paro				Variacións anuais (en puntos porcentuais)			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Andalucía	29,3	26,8	23,1	22,3	-2,6	-2,5	-3,7	-0,8
Aragón	11,0	8,1	7,2	7,6	-2,0	-2,9	-0,9	0,3
Asturias	17,8	18,2	16,4	13,1	-2,9	0,4	-1,8	-3,3
Baleares	11,4	7,5	7,1	5,5	0,1	-3,9	-0,4	-1,6
Canarias	17,2	14,1	12,1	13,1	-1,7	-3,1	-2,0	0,9
Cantabria	16,6	14,8	14,0	12,3	-3,9	-1,8	-0,8	-1,7
C. A Mancha	16,7	14,6	12,7	12,0	-1,4	-2,1	-1,9	-0,7
C. León	17,3	14,6	13,3	12,5	-2,0	-2,7	-1,3	-0,8
Cataluña	13,6	10,1	8,7	9,1	-2,6	-3,5	-1,4	0,3
C. Valenciana	15,3	13,4	11,3	10,3	-3,0	-1,9	-2,1	-1,0
Extremadura	29,4	24,3	23,2	22,1	-0,7	-5,1	-1,1	-1,1
Galicia	17,0	16,1	14,2	13,2	-0,3	-0,9	-1,9	-1,0
Madrid	16,3	12,2	11,6	10,2	-1,9	-4,1	-0,6	-1,3
Murcia	17,2	13,2	12,7	13,0	-1,9	-4,0	-0,5	0,3
Navarra	10,5	7,2	5,7	6,3	0,8	-3,3	-1,5	0,5
País Vasco	15,9	13,6	12,1	10,6	-3,4	-2,3	-1,5	-1,5
A Ríoxa	10,7	8,9	7,2	7,5	0,0	-1,8	-1,7	0,3
Ceuta e Melilla	26,1	26,1	22,8	20,8	-1,6	0,0	-3,3	-2,0
España	18,2	15,4	13,6	13,0	-2,1	-2,8	-1,8	-0,6

(1) Datos do 4º trimestre de cada ano, da EPA (INE)

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Conxuntura Laboral nº 56 e 60.

A aplicación da taxa de paro á poboación activa de cada un dos grupos de idade para os dous sexos presentámola para Galicia no cadro 3.32. Destacáramo-los seguintes aspectos relativos ó ano 2001:

■ Cadro 3-32

**Evolución das taxas de paro⁽¹⁾. Por sexos e grupos de idade.
Galicia. 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ámbolos dous sexos										
Total	16,1	18,8	18,9	18,0	19,1	17,4	17,0	16,1	14,3	13,3
Menores de 25 anos	32,9	38,9	39,8	37,4	40,3	34,1	33,2	29,6	28,0	26,5
de 25 e máis anos	13,2	15,8	15,8	15,2	15,8	14,7	14,7	14,1	12,2	11,4
de 16 a 19 anos	30,0	41,3	41,1	38,7	40,3	41,3	34,1	34,2	31,5	32,3
de 20 a 24 anos	33,8	38,1	39,4	37,1	40,3	32,2	33,0	28,6	27,3	25,3
de 25 a 54 anos	15,4	18,6	17,8	17,1	17,7	16,3	16,3	15,4	13,0	12,6
de 55 e máis anos	5,4	4,9	7,3	7,2	7,1	6,6	6,2	6,9	8,3	5,8
Homes										
Subtotal	13,1	16,5	15,8	14,7	15,4	13,6	12,4	11,1	10,2	9,8
Menores de 25 anos	27,4	33,8	32,6	29,6	34,4	30,2	26,5	21,4	20,0	20,9
de 25 e máis anos	10,8	13,8	13,4	12,5	12,4	10,9	10,3	9,6	8,8	8,1
de 16 a 19 anos	27,0	37,9	35,5	34,1	30,3	41,2	29,6	27,0	22,7	30,0
de 20 a 24 anos	27,6	32,3	31,6	28,4	35,8	26,6	25,6	19,9	19,3	19,0
de 25 a 54 anos	11,8	15,6	14,3	13,2	13,0	11,3	10,9	9,9	8,7	8,5
de 55 e máis anos	7,0	6,4	9,8	9,4	9,1	8,8	7,2	7,8	9,0	6,5
Mulleres										
Subtotal	20,4	22,1	23,4	22,7	24,4	22,7	23,4	22,8	19,7	17,8
Menores de 25 anos	39,7	46,3	48,3	47,5	48,6	39,8	43,0	40,3	39,2	35,3
de 25 e máis anos	16,8	18,5	19,2	18,9	20,6	20,0	20,7	20,3	16,9	15,6
de 16 a 19 anos	34,4	47,3	50,2	44,6	59,6	41,5	42,6	49,0	49,6	36,8
de 20 a 24 anos	41,4	46,0	47,8	48,3	46,1	39,5	43,1	38,9	37,6	35,0
de 25 a 54 anos	20,7	23,3	23,0	22,6	24,5	23,4	23,7	22,8	18,9	17,9
de 55 e máis anos	3,2	3,2	3,9	4,3	4,7	3,5	5,0	5,6	7,4	4,7

Datos do 4º trimestre

(1) Porcentaxe de parados respecto da poboación activa de cada grupo de idade

Fonte: INE (EPA)

■ Globalmente (e tamén para cada un dos sexos) vai diminuindo a taxa de paro nos catro grupos de idade a medida que se incrementa a idade considerada.

■ Reduciuse a taxa de paro global en tódolos grupos de idade agás no de 16 a 19 anos (por sexos, ocorreu eso mesmo nos homes e nas mulleres diminuíu nos catro grupos de idade).

■ Na análise diferenciada por sexos dentro de cada grupo concreto de idade, vese nese cadro que as taxas de paro son moito maiores nas mulleres en tódolos grupos de idade agás no grupo de idade de 55 e máis anos, en que é maior nos homes ¿Por que é moito menor a taxa de desemprego feminino neste grupo de idade?:

polo seu maioritario emprego nesas idades no sector agro-pesqueiro, que é con moita diferenza o de menor paro de Galicia.

A taxa galega de paro dos menores de 25 anos queda no ano 2001 co menor porcentaxe da década analizada: 26,5% (1,5 puntos por baixo da do ano anterior e 13,8 puntos menos que en 1996, ano no que acadou o seu valor máis alto). Pese a esa forte redución no último quinquenio, segue case dous puntos por riba da estatal (24,79%). Ámbalas dúas seguen a superar amplamente á media da UE; a continuación da súa redución posibilitará mellor a transición dos máis novos á poboación activa cara a un posto de traballo e non cara unha desocupación que desmotiva á xuventude e non crea riqueza para o país.

O cadro 3.33 presenta as taxas de paro -global e por sexos- das catro provincias galegas no último quinquenio. Por terceiro ano consecutivo a taxa global de desemprego baixou nas catro provincias (con especial intensidade en Ourense). Na análise do conxunto do período analizado, obsérvase que as taxas de paro do ano 2001 son as menores de calquera dos anos dese período nas catro provincias. Sobrancearémolos seguintes puntos referidos só último ano:

■ Cadro 3.33

**Evolución das taxas de paro. Por sexos e provincias.
Galicia. 1997-2001**

	Total					Homes					Mulleres				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	16,5	15,9	14,8	13,8	13,6	13,8	12,8	10,7	10,5	10,8	20,7	20,5	20,5	18,5	17,6
Lugo	14,3	13,4	13,2	11,0	10,4	12,3	9,8	8,7	8,0	8,4	17,1	18,4	19,6	14,9	13,1
Ourense	16,6	20,9	19,5	15,4	12,3	14,3	17,1	14,4	9,2	8,2	19,7	25,8	26,0	23,4	17,8
Pontevedra	20,0	18,3	17,6	15,6	14,2	13,7	11,2	11,5	11,1	9,7	28,2	27,4	25,6	21,6	19,8

Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

■ A provincia con maior proporción de ocupados no sector agro-pesqueiro (Lugo) é a que presenta, un ano máis, a taxa de paro máis baixa (10,4%).

■ Na comparanza coa taxa de paro española, globalmente están por riba dela dúas provincias (A Coruña e Pontevedra), unha menos que no ano anterior.

■ Por riba da taxa de paro global galega están tamén as provincias de A Coruña e Pontevedra.

■ No tocante ó diferencial entre a taxa de paro dos homes e a das mulleres, acada o maior valor en Pontevedra (10,1 puntos, fronte ós 8 puntos da media galega) e o menor en Lugo (4,7 puntos).

Para quen desexa afondar na análise da taxa de paro, presentamos os cadros 3.34, 3.35 e 3.36. O primeiro proporciona as taxas de paro -global e por sexos- por nivel de estudos terminados no último bienio; apreciase que a menor no último

ano é no grupo de estudos primarios e a maior no de analfabetos e segunda etapa do ensino secundario (moi especialmente nas mulleres neste último caso, pois a súa taxa de paro é máis do dobre que a dos homes dese mesmo nivel de estudos).

**Evolución das taxas de paro. Por sexos e nivel de estudos terminados.
Galicia. 2000-2001**

■ Cadro 3.34

	Total		Homes		Mulleres	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Analfabetos	9,0	17,6	12,9	--	6,9	17,6
Estudios primarios	10,6	10,0	9,3	8,9	12,5	11,7
Educ. Secundaria. 1ª etapa ⁽¹⁾	14,7	12,7	9,8	10,4	22,8	16,8
Educ. Secundaria. 2ª etapa ⁽²⁾	18,8	17,2	13,3	10,6	25,6	24,3
Educación Superior ⁽³⁾	15,3	15,2	10,0	9,8	20,6	20,8
Total	14,2	13,2	10,2	9,8	19,7	17,8

(1) Inclúe a formación e inserción laboral correspondente

(2) Inclúe a formación e inserción laboral correspondente con ou sen título de estudos secundarios de 2ª etapa

(3) Inclúe as ensinanzas de grao superior, as ensinanzas universitarias de primeiro, segundo e terceiro ciclo e os estudos oficiais de especialización profesional

Datos do 4º trimestre

Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

O cadro 3.35 reflicte a evolución das taxas de paro por sectores económicos en Galicia e en cada unha das provincias no último sexenio. Sobrancearemos a nivel galego:

■ A baixísima taxa de paro na agricultura en todo o sexenio e a fortísima suba no ano 2001 da taxa de desemprego na pesca (sector no que a falla de renovación do acordo pesqueiro con Marrocos foi decisivo para esa negativa evolución).

■ Por sectores productivos, a taxa de paro maior en 2001 é a dos servizos, que queda co valor máis baixo do sexenio analizado.

■ Na análise cruzada de sectores económicos e provincias, a maior taxa de desemprego en 2001 é a da pesca na Coruña (12,4%), despois do fortísimo incremento do último ano (desde o 1,7% do ano anterior). A menor taxa de desemprego é a da agricultura nesa mesma provincia (0,8%).

O terceiro dos cadros recolle as taxas de paro -globais e por sexos- por grupos de idade e sectores económicos dos tres últimos anos, para facilitarlle ós lectores interesados a análise máis polo miúdo do desemprego galego.

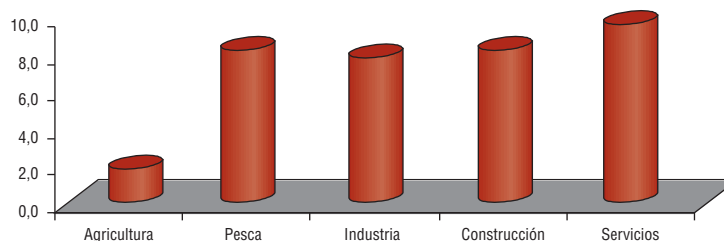
**Evolución das taxas de paro. Por sectores económicos e provincias.
Galicia. 1996-2001**

■ Cadro 3.35

		Agricultura	Pesca	Industria	Construcción	Servicios
A Coruña	1996	1,1	17,2	14,2	20,8	9,1
	1997	1,3	8,1	9,6	11,3	9,5
	1998	0,6	8,0	10,0	9,3	10,5
	1999	1,8	3,3	10,7	10,7	8,6
	2000	1,4	1,7	7,6	12,5	9,2
	2001	0,8	12,4	5,9	9,2	8,6
Lugo	1996	2,6	20,0	11,0	18,1	11,6
	1997	2,0	23,0	18,3	17,0	9,9
	1998	0,7	3,9	7,5	17,0	11,9
	1999	2,1	-	10,7	12,7	10,3
	2000	2,2	5,0	9,7	4,6	9,0
	2001	1,5	-	10,4	2,4	8,8
Ourense	1996	5,3	-	10,0	24,2	11,3
	1997	4,5	-	7,9	11,2	8,6
	1998	3,0	-	9,8	19,0	10,8
	1999	10,7	-	15,1	8,9	9,1
	2000	6,8	-	10,9	7,1	10,3
	2001	1,6	-	6,5	6,1	9,9
Pontevedra	1996	3,3	4,8	12,6	20,2	12,9
	1997	1,8	3,9	13,4	13,9	10,9
	1998	3,0	5,0	7,8	10,2	12,1
	1999	1,8	5,1	9,2	11,8	10,6
	2000	5,4	5,2	9,1	10,8	11,3
	2001	2,9	5,7	9,4	9,1	10,1
Galicia	1996	2,7	9,8	12,8	20,8	10,9
	1997	2,0	6,9	11,5	12,8	9,9
	1998	1,5	5,9	8,9	11,8	11,2
	1999	3,0	3,8	10,6	11,1	9,5
	2000	3,2	3,7	8,7	10,5	10,1
	2001	1,6	8,1	7,8	8,1	9,3

Datos do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Taxas de paro por sectores. Galicia. 2001

■ Cadro 3.36

Evolución das taxas de paro. Por sexos, sectores económicos e grupos de idade. Galicia. 1999-2001

	Ámbolos dous sexos			Homes			Mulleres		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Agricultura e Pesca									
Subtotal	3,2	3,3	3,0	5,0	5,2	4,8	1,2	1,2	0,9
de 16 a 19 anos	-	-	34,7	-	-	-	-	-	-
de 20 a 24 anos	3,2	-	11,2	-	-	-	-	-	-
de 25 a 54 anos	4,3	4,7	3,7	-	-	-	-	-	-
de 55 e máis anos	0,4	0,8	-	-	-	-	-	-	-
Industria									
Subtotal	10,6	8,7	7,8	8,4	6,4	5,5	16,5	14,6	12,6
de 16 a 19 anos	1,9	8,0	5,4	2,3	6,0	6,9	-	13,5	-
de 20 a 24 anos	16,0	11,1	9,2	15,4	9,1	7,7	17,9	15,4	12,5
de 25 a 54 anos	10,6	9,1	8,3	7,8	6,2	5,7	17,1	15,7	13,3
de 55 e máis anos	7,4	3,7	3,6	6,2	4,4	2,1	12,6	-	8,9
Construcción									
Subtotal	11,1	10,5	8,1	10,9	10,9	8,1	15,0	-	7,1
de 16 a 19 anos	5,2	7,1	20,8	5,2	7,7	20,8	-	-	-
de 20 a 24 anos	13,5	17,8	13,9	13,2	18,1	14,5	-	-	-
de 25 a 54 anos	11,2	8,3	7,2	11,1	8,7	7,1	-	-	-
de 55 e máis anos	8,4	18,1	4,3	8,6	18,4	4,6	-	-	-
Servicios									
Subtotal	9,5	10,1	9,3	6,8	6,8	6,2	12,3	13,2	12,1
de 16 a 19 anos	29,3	33,1	16,8	30,1	24,5	7,3	28,6	43,0	23,9
de 20 a 24 anos	15,1	19,1	19,6	10,9	14,6	13,3	18,1	22,6	24,8
de 25 a 54 anos	9,2	9,1	8,8	6,1	5,9	5,6	12,4	12,3	11,6
de 55 e máis anos	4,4	5,3	4,5	5,7	4,0	5,1	2,7	6,9	3,8
Total sectores									
Total	16,1	14,2	13,2	11,1	10,2	9,8	22,8	19,7	17,8
de 16 a 19 anos	34,2	31,5	32,3	27,0	22,7	30,0	49,0	49,6	36,8
de 20 a 24 anos	28,6	27,3	25,3	19,9	19,3	19,0	38,9	37,6	35,0
de 25 a 54 anos	15,4	13,0	12,6	9,9	8,7	8,5	22,8	18,9	17,9
de 55 e máis anos	6,8	8,3	5,7	7,8	9,0	6,5	5,6	7,3	4,7

Datos do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

3.4.2. Distribución do paro por sectores económicos, sexos, tempo de busca de emprego, idades e provincias.

A análise da distribución do paro estimado galego por sectores económicos no último sexenio pode facerse a partir do cadro 3.37 que, como en anos anteriores, amosa que o colectivo máis numeroso é o formado polos desempregados que buscan o primeiro emprego ou ben perderon o último fai tres anos ou máis (que totaliza 64.700 persoas), e anque baixa en 4.800 persoas no último ano, supón un 43,10% dos desempregados galegos (0,72 puntos máis que no ano anterior).

Evolución do paro. Por sectores económicos. Galicia. 1996-2001

■ Cadro 3.37

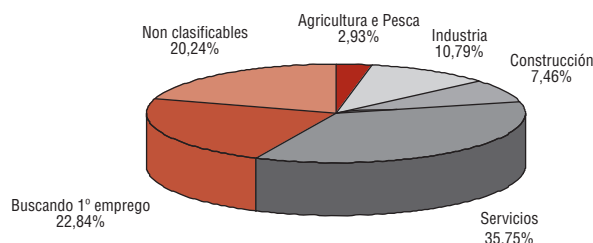
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Total	212,9	190,4	189,6	182,8	164,0	150,1
Agricultura e Pesca	8,7	5,5	4,1	5,5	5,9	4,4
Industria	21,5	19,8	16,3	19,9	17,3	16,2
Construcción	25,5	14,9	13,1	13,8	13,7	11,2
Servicios	54,0	51,5	60,8	53,1	57,7	53,7
Buscando 1º emprego	57,2	52,1	50,7	51,2	39,5	34,3
Non clasificables ⁽¹⁾	46,1	46,6	44,6	39,3	30,0	30,3

Datos en miles do 4º trimestre

(1) Parados que perderon o último emprego hai tres anos ou máis

Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Distribución do paro en 2001

As persoas que perderon o seu último emprego hai cando menos tres anos rompen en 2001 coa traxectoria continuamente descendente do trienio anterior e estabilízase ó redor dos 30.000 desempregados. As persoas que buscan o seu primeiro emprego, continúan coa redución do ano anterior, anque certamente con menos intensidade.

Un ano máis, e aínda recoñecendo a importante mellora do último bienio (especialmente no ano 2000), subliñámo-la necesidade de romper con esta práctica exclusión do mercado laboral dun importante colectivo humano que non chegou a traballar nunca ou o fixo hai xa máis de tres anos e sen dúbida é un dos causantes -anque por suposto non o único- dos altos índices de pobreza de Galicia. En xuño de 2001 publicouse o libro: "Desigualdade, pobreza e polarización na distribución da renda en Galicia", no que se destaca que na década dos noventa produciuse en Galicia un estancamento ou deterioro dos indicadores de pobreza, desigualdade e polarización social.

Na análise da distribución propiamente sectorial do cadro 3.37 salientan no ano 2001 o de servizos polo seu alto nivel absoluto de parados (que supera nun 68,86% ó desemprego conxunto dos outros sectores produtivos) e o agro-pesqueiro polo seu baixo nivel de desemprego, anque se agacha nel un notable "paro encuberto" (Galicia non acada nin a metade da produtividade agraria media española).

Ningún sector productivo sobe o seu número de desempregados no último ano, mentres que no ano anterior subira en dous sectores.

A desagregación provincial por sectores económicos do volume absoluto de desempregados no último bienio que figura no cadro 3.38 reflicte que:

- Baixou o paro en tódalas provincias no ano 2001, agás na Coruña.
- A Coruña e Pontevedra concentran nese ano un 78,55% do desemprego total galego (dous puntos máis que no ano anterior).
- Na análise cruzada por sectores e provincias sobrancean pola magnitude do paro os valores dos servizos na Coruña e Pontevedra (conxuntamente son 41.000 parados), anque baixan nos dous casos respecto do ano anterior.

Evolución da distribución do paro. Por sectores económicos e provincias. Galicia. 2000-2001

■ Cadro 3.38

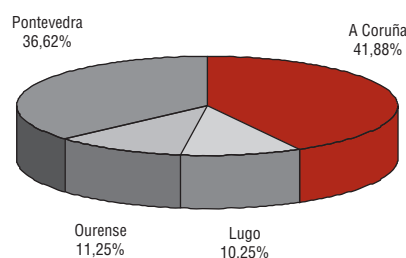
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agricultura	2000	0,6	1,1	1,4	1,4	4,6
	2001	0,3	0,6	0,3	0,7	1,9
Pesca	2000	0,3	0,2	--	0,9	1,4
	2001	1,6	0,2	--	1,0	2,5
Industria	2000	5,9	1,6	2,3	7,5	17,3
	2001	4,9	1,7	1,7	7,9	16,2
Construcción	2000	6,7	0,5	1,3	5,1	13,6
	2001	6,0	0,3	1,1	3,8	11,2
Servicios	2000	21,7	5,9	7,2	22,8	57,6
	2001	20,8	5,7	6,9	20,2	53,7
Buscando 1º emprego	2000	16,4	3,3	5,9	13,8	39,4
	2001	16,5	4,0	4,1	9,8	34,3
Non clasificables ⁽¹⁾	2000	10,9	4,6	3,4	11,2	30,1
	2001	12,9	2,9	2,8	11,7	30,3
Total	2000	62,5	17,2	21,5	62,8	164,0
	2001	62,9	15,4	16,9	55,0	150,1

Datos en miles do 4º trimestre

(1) Os parados que deixaron o seu último emprego hai tres anos ou máis

Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Distribución do paro por provincias en 2001

O cadro 3.39 presenta a evolución no último quinquenio da poboación desempregada de Galicia cun maior nivel de desglose que o dos sectores económicos: por ramas de actividade económica. Despois das persoas que buscan o seu primeiro emprego e das que perderon o seu último emprego hai polo menos tres anos, destacan por esta orde polo elevado desemprego no ano 2001: “outros servizos”, hostalería, construción e comercio (estas catro ramas seguen a ser as únicas que superan o nivel dos 10.000 desempregados).

■ Cadro 3.39

Evolución da poboación parada. Por ramas de actividade económica. Galicia. 1997-2001

		1997	1998	1999	2000	2001
1	Agricultura, gandería, caza e silvicultura	3,2	2,3	4,1	4,6	1,9
2	Pesca e piscicultura	2,3	1,8	1,5	1,4	2,5
3	Industrias extractivas	0,6	0,4	0,8	0,3	0,8
4	Producción, transporte e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	—	—	—	—	0,3
5	Coquerías, fabricación de produtos químicos e produción de metais	2,5	2,7	0,9	0,8	0,8
6	Fabricación de produtos metálicos. Construción de máquinas e material mecánico	1,5	0,7	1,6	1,2	0,6
7	Fabricación de material de transporte	2,5	2,4	3,2	4,0	3,5
8	Industrias de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	7,9	4,6	4,0	3,4	3,8
9	Industrias do téxtil, coiro, calzado e confeccións téxtis	2,0	2,0	4,6	3,9	3,0
10	Industrias da madeira e cortiza	0,2	1,1	1,8	0,3	0,5
11	Industrias do papel, artes gráficas e edición e reprodución de soportes gravados	0,7	0,7	1,6	0,6	1,2
12	Outras industrias manufactureiras	1,8	1,9	1,5	2,8	1,6
13	Construción	14,9	13,1	13,8	13,7	11,2
14	Comercio por xunto e polo miúdo	10,7	11,4	13,5	14,9	10,5
15	Venda, mantemento e reparación de vehículos de motor. Gasolineiras	3,1	2,3	2,1	1,6	0,9
16	Hoteis, restaurantes e bares	8,9	10,5	11,1	11,7	12,1
17	Transportes e actividades anexas. Comunicacóns	3,4	4,3	1,4	4,9	3,3
18	Institucións financeiras e de seguros	0,3	1,1	0,5	1,3	0,2
19	Educación	3,7	4,5	2,4	3,0	3,4
20	Sanidade	5,1	7,8	5,1	6,0	5,2
21	Administracións públicas, Defensa e Seguridade Social	5,2	5,4	5,2	3,1	3,4
22	Outros servizos	11,1	13,5	11,6	11,2	14,7
	Non clasificables ⁽¹⁾	46,6	44,6	39,3	30,0	30,4
	Buscando 1º emprego	52,1	50,7	51,2	39,5	34,3
	Total	190,4	189,6	182,8	164,0	150,1

Datos en miles do 4º trimestre

(1) Parados que deixaron o seu último emprego hai 3 anos ou máis

Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Atendendo á distribución da poboación parada segundo o tempo de busca de emprego que figura para a última década no cadro 3.40 destacaremos no ano 2001 que:

■ Continuou a redución en Galicia dos desempregados que levan máis de dous anos buscando emprego, pero con menor intensidade que no ano anterior. Representan case un tercio (32,2%) do total de persoas desempregadas, porcentaxe que supera en oito puntos ó estatal (mentres que no ano anterior ese diferencial era de 4,6 puntos).

■ A diferenza do ano anterior, baixaron tamén en Galicia no ano 2001 as persoas desempregadas que levan dun ano a dous buscando emprego e a súa participación na poboación total desempregada (18,7%) supera en 2,8 puntos á estatal (dúas décimas menos de diferenza que en 2000).

En conxunto, o paro de longa duración (o que abrangue ás persoas desempregadas que levan cando menos un ano buscando emprego) baixou en Galicia 1,8 puntos no ano 2001 e quedou situado no 50,9%, moi por riba da media estatal (41,1%); o diferencial Galicia-España abriuse no último bienio de 4,3 a 9,8 puntos. Velaí un importante colectivo de “excluídos” do noso mercado de traballo no que queda aínda moito por facer no camiño de potencia-la súa integración laboral.

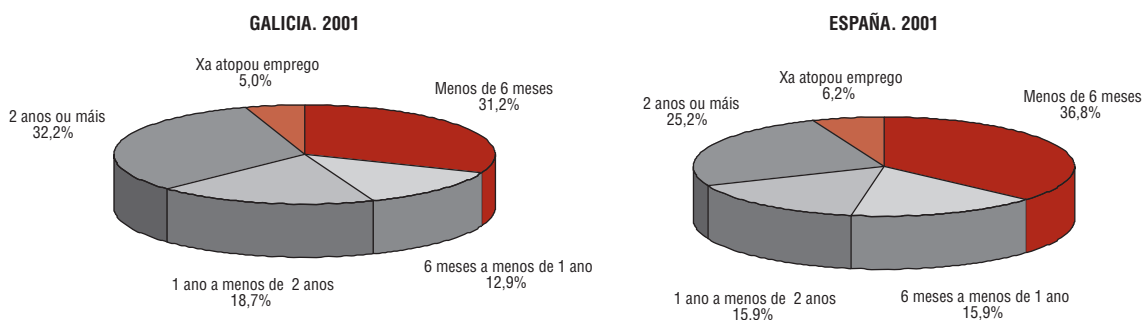
■ Cadro 3.40

Evolución da poboación parada. Por tempo de busca de emprego. Galicia/España. 1992-2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999		2000		2001	
	%	%	%	%	%	%	%	Miles	%	Miles	%	Miles	%
Galicia													
Menos de 6 meses	28,4	27,0	23,6	26,6	23,3	26,7	28,9	57,8	31,5	52,6	32,8	46,8	31,2
6 meses a menos de 1 ano	18,6	16,7	12,0	11,4	13,5	12,0	9,9	23,7	13,0	21,4	13,0	19,3	12,9
1 ano a menos de 2 anos	21,3	21,7	22,3	16,7	19,6	19,7	18,6	25,0	13,7	31,8	19,4	28,0	18,7
2 anos ou máis	30,9	34,0	41,7	44,9	42,4	40,5	40,8	71,8	39,3	54,9	33,3	48,4	32,2
Xa atopou emprego	0,8	0,6	0,4	0,4	1,2	1,1	1,8	4,6	2,5	3,3	1,5	7,7	5,0
Total	100	100	100	100	100	100	100	182,8	100	164,0	100	150,1	100
España													
Menos de 6 meses	34,0	30,2	27,6	29,3	29,6	29,4	32,4	879,7	34,3	842,6	36,6	815,4	36,8
6 meses a menos de 1 ano	18,3	17,0	14,5	14,7	15,0	14,4	13,9	372,6	14,6	357,9	15,6	352,3	15,9
1 ano a menos de 2 anos	19,7	22,5	21,4	18,5	18,9	18,1	17,5	402,5	15,7	376,5	16,4	352,2	15,9
2 anos ou máis	27,1	29,6	35,9	36,9	35,6	36,7	34,5	845,0	33,0	661,7	28,7	557,6	25,2
Xa atopou emprego	0,9	0,7	0,6	0,6	0,8	1,3	1,7	62,2	2,4	63,1	2,7	135,9	6,2
Total	100	100	100	100	100	100	100	2.562,0	100	2.301,8	100	2.213,4	100

Elaboración propia
Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Distribución da poboación parada en 2001, por tempo de busca de emprego.

O cadro 3.41 explicita que das 48.400 persoas desempregadas de Galicia que no cuarto trimestre de 2001 levan polo menos dous anos buscando emprego (maioritariamente mulleres: son o 63,22%), 11.600 levan de dous a tres anos, mentres que máis do triple (36.800) levan polo menos tres anos. Destaca tamén que non seguiu no último ano a forte redución do ano 2000 das persoas desempregadas que levan máis de tres anos buscando traballo, posto que o ritmo de descenso foi a sexta parte que nese ano.

■ Cadro 3.41

Evolución da poboación parada. Por sexos e tempo de busca de emprego. Galicia. 1997-2001

		Menos de 6 meses	De 6 a 11 meses	De 1 ano a menos de 2 anos	De 2 anos a menos de 3 anos	Tres anos ou máis	Xa atopou traballo	Total
Total	1997	50,8	22,8	37,6	20,5	56,7	2,0	190,4
	1998	54,8	18,7	35,3	19,6	57,7	3,5	189,6
	1999	57,8	23,7	25	15,5	56,3	4,6	182,8
	2000	52,6	21,4	31,8	15,5	39,4	3,3	164,0
	2001	46,8	19,3	28,0	11,6	36,8	7,7	150,1
Homes	1997	29,3	11,5	19,3	7,3	19,0	1,4	87,8
	1998	28,4	9,1	16,3	6,8	17,6	1,7	79,8
	1999	28,7	9,8	9,4	6,4	16,2	2,0	72,5
	2000	24,3	10,4	13,0	6,0	11,5	2,6	67,8
	2001	22,1	7,8	11,8	4,0	13,8	4,2	63,9
Mulleres	1997	21,5	11,2	18,3	13,2	37,7	0,7	102,7
	1998	26,4	9,6	19	12,8	40,1	1,8	109,8
	1999	29,0	13,9	15,6	9,0	40,1	2,6	110,3
	2000	28,3	11,0	18,8	9,5	27,9	0,8	96,3
	2001	24,7	11,5	16,2	7,6	23,0	3,5	86,2

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Podemos facer un desglose entre os parados que buscan primeiro emprego e os que traballaron con anterioridade, analizando en cada un deles por grupos de idade e para cada un dos sexos: o resultado para o último trimestre do último quinquenio é o que figura no cadro 3.42. Sobrancearemos que volveron a baixar no 2001 tanto as persoas que buscan o seu primeiro emprego -por segundo ano consecutivo soben nos homes e baixan nas mulleres- coma no colectivo das persoas desempregadas que traballaron anteriormente -no que baixan nos dous sexos-.

■ Cadro 3.42

**Evolución da poboación parada segundo que traballara antes ou non.
Por sexos e grupos de idade. Galicia. 1997-2001**

	Total					Homes					Mulleres				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
Buscando 1º emprego															
de 16 a 19 anos	10,2	7,9	7,0	4,0	4,6	7,2	4,3	3,3	2,1	2,9	2,9	3,7	2,9	2,0	1,7
de 20 a 24 anos	18,9	18,8	18,0	15,9	13,3	7,5	6,0	5,2	4,7	5,7	11,4	12,8	13,1	11,1	7,6
de 25 a 54 anos	22,8	23,7	22,1	19,6	16,3	4,9	4,6	3,0	5,6	4,5	17,9	19,1	23,3	14,0	11,8
de 55 e máis anos	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,4	0,0	0,1
Total	52,1	50,7	47,3	39,5	34,3	19,6	14,8	11,5	12,4	13,1	32,4	35,8	39,7	27,1	21,3
Parados que xa traballaron															
de 16 a 19 anos	3,1	2,0	2,1	3,9	2,8	2,1	1,4	1,5	1,8	1,6	1,0	0,6	1,2	2,1	1,2
de 20 a 24 anos	19,8	18,1	15,1	17,6	16,3	10,6	10,6	7,6	8,5	7,8	9,2	7,5	7,9	9,0	8,5
de 25 a 54 anos	105,1	109,4	108,3	88,7	86,9	47,2	46,7	45,5	36,2	35,0	57,9	62,8	58,5	52,5	51,9
de 55 e máis anos	10,3	9,4	9,4	14,4	9,9	8,2	6,4	6,4	8,8	6,5	2,1	3,0	3,1	5,6	3,4
Total	138,3	138,9	131,7	124,5	115,8	68,1	65,0	61,0	55,3	50,8	70,2	73,9	70,6	69,2	65,0

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Xa para rematar coa análise do paro estimado, presentamos no cadro 3.43 as taxas representativas da incidencia do paro nas vivendas familiares que teñen polo menos un activo, por proporción de parados e para cada comunidade autónoma no último trienio. No tocante á situación galega do cuarto trimestre do 2001, na análise desagregada das tres variables estudadas sobrancearémolos seguintes puntos:

**Taxas de incidencia do paro nas vivendas familiares con algún activo.
Por comunidades autónomas. 1999-2001**

■ Cadro 3.43

	Tódolos activos son parados			Polo menos a metade dos activos son parados			Tódolos activos son ocupados		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Andalucía	12,98	11,11	9,87	30,98	26,80	25,77	63,61	68,18	68,76
Aragón	3,30	2,75	2,45	10,44	8,97	9,13	86,64	88,53	87,75
Asturias	8,27	7,14	7,14	22,35	19,38	16,19	72,75	75,13	80,65
Baleares	3,01	3,12	2,76	8,80	8,82	6,82	87,92	88,84	91,77
Canarias	5,91	5,23	5,55	16,71	13,87	15,45	78,16	81,01	79,17
Cantabria	6,36	5,74	5,39	17,52	16,63	14,52	77,44	78,45	79,85
C. A Mancha	5,27	5,56	4,84	17,50	15,84	15,22	77,97	79,39	80,56
C. León	6,06	4,51	4,81	17,80	15,20	14,70	78,58	80,70	81,34
Cataluña	3,69	3,37	3,87	12,00	10,41	10,81	83,34	85,54	85,01
C. Valenciana	4,93	4,05	3,40	15,27	13,55	11,83	79,57	81,94	83,75
Extremadura	12,43	10,71	10,08	27,86	27,89	26,63	67,02	67,28	67,99
Galicia	7,48	5,66	5,57	20,18	17,14	15,81	74,08	76,48	78,86
Madrid	4,13	3,67	3,43	14,55	12,61	11,49	80,36	81,61	83,48
Murcia	4,80	4,46	5,23	15,25	14,78	14,84	78,88	80,20	79,28
Navarra	3,72	1,49	1,82	8,94	7,59	7,17	88,64	90,13	89,72
País Vasco	5,39	4,99	3,67	16,46	15,24	13,12	79,09	80,08	83,04
A Ríoxa	4,22	3,02	2,42	10,77	8,05	8,66	86,10	88,15	87,98
Ceuta e Melilla	9,01	9,83	7,78	29,60	24,81	22,94	63,29	65,46	70,68
España	6,52	5,63	5,28	18,25	16,05	15,24	76,88	79,17	80,15

Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA).

■ Tódolos activos están parados nun 5,57% das vivendas familiares de Galicia que teñen alomenos un activo, algo por riba da media española (5,28%). No último ano houbo unha mellora lixeirísima en Galicia (0,09 puntos), menor que no total español (0,35 puntos).

■ Polo menos a metade dos activos están parados nun 15,81% desas vivendas familiares en Galicia, dato algo peor que a media estatal (15,24%) como xa ocorreu nos anos anteriores. No ano 2001 mellorou o dato de Galicia (1,33 puntos), aunque menos que no ano anterior (3,04 puntos); esa mellora en Galicia foi superior á do conxunto do Estado (0,81 puntos).

■ Tódolos activos están ocupados en Galicia nun 78,86% das vivendas familiares antes citadas: Como en todo o trienio analizado o dato é peor que a media estatal (80,15%). Respecto do ano anterior, mellora o dato en Galicia (en 2,38 puntos) máis que no estado (0,98 puntos).

3.5. O paro rexistrado

O paro rexistrado é unha fonte alternativa á vista no apartado anterior (o paro estimado, proporcionado polo INE nas Enquisas de Poboación Activa). Os seus valores para a nosa comunidade autónoma obtéñense do rexistro que a tal efecto existe nas Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia e no Instituto Social de la Marina, onde os parados se poden inscribir para solicitar servicios de intermediación laboral, formación, prestacións, etc. Os datos son introducidos no Sistema de Información do INEM, que realiza o tratamento estatístico para o conxunto do Estado.

Para explica-la diferenza entre os datos do paro estimado e os do paro rexistrado hai que ter en conta que o primeiro resulta dunha estimación estatística e o segundo dun rexistro e neste último caso non tódolos colectivos teñen motivos para inscribirse (por exemplo por ter unha baixa expectativa de acceder ó traballo); ademais varios colectivos de desempregados non son computados polo INEM como parados, como por exemplo os estudantes de ensino oficial menores de 25 anos (ou ben os que superando esa idade sexan demandantes de primeiro emprego), demandantes de emprego por período inferior a tres meses ou traballadores eventuais agrarios beneficiarios do subsidio especial de desemprego. Na EPA, en cambio, considéranse paradas a tódalas persoas de 16 ou máis anos que están sen traballo, dispoñibles para traballar e buscando activamente emprego (ou xa atoparon traballo e están á espera de se incorporar).

Tendo en conta as moitas situacións que se inclúen na lexislación que regula cales son as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego que non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e dado que os datos de paro homologables por Eurostat son os da EPA, non afondaremos no estudo do paro rexistrado. Lembraremos, eso si, que este último ten a vantaxe da súa maior desagregación territorial (ate o nivel dos concellos).

A evolución das medias anuais do paro rexistrado en Galicia -co detalle provincial- do último sexenio figura no cadro 3.44; nel pode apreciarse o lixeiro descenso do desemprego nas catro provincias galegas no último ano, que leva a que as catro obteñan o mellor dato do período analizado (despois da diminución continuada tódolos anos). O descenso do paro rexistrado do ano 2001 foi o menor do período analizado.

Evolución do paro rexistrado. Por provincias. Galicia. 1996-2001

■ Cadro 3.44

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	72,2	70,4	65,0	57,5	56,8	55,1
Lugo	19,0	18,1	16,4	14,4	14,1	13,9
Ourense	21,2	20,6	19,4	17,6	16,8	16,4
Pontevedra	63,3	60,4	55,7	49,6	47,5	46,7
Galicia	175,7	169,5	156,5	139,1	135,2	132,1

Datos en miles. Medias anuais
Elaboración IGE
Fonte: INEM. (Estatística de Emprego)

O cadro 3.45 reflicte as taxas de paro das diferentes provincias e do total galego no ano 2001. Compróbase que a taxa galega de paro das mulleres é máis do dobre que a dos homes (supérraa nun 107,59%) e que mesmo na provincia na que a diferenza por sexos é menor (Lugo), a taxa feminina supera á masculina nun 80,30%.

Taxas de paro rexistrado. Por sexo e provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 3.45

	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	12,0	8,1	17,4
Lugo	9,0	6,6	11,9
Ourense	12,0	8,6	16,8
Pontevedra	11,8	7,8	16,9
Galicia	11,5	7,9	16,4

Datos en porcentaxe. Medias anuais
Elaboración: IGE
Fonte: INEM. (Estatística de emprego); EPA - Encuesta de poboación activa

A distribución espacial e sectorial do paro rexistrado de Galicia figura no cadro 3.46, que reflicte que o sector servizos representa practicamente a metade do total de persoas desempregadas (49,06%).

Paro rexistrado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001.

■ Cadro 3.46

	Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
A Coruña	55.088	1.308	9.167	6.312	26.979
Lugo	13.875	389	1.634	1.782	7.366
Ourense	16.410	376	2.871	2.376	7.916
Pontevedra	46.666	1.423	9.509	3.937	22.519
Galicia	132.038	3.496	23.181	14.406	64.779

Medias anuais
Elaboración: IGE
Fonte: INEM. (Estatística de emprego)

A análise cruzada por provincias para dez grupos de idade e cada un dos sexos pódese facer cos datos do cadro 3.47. O cadro 3.48 explicita a situación do paro rexistrado por provincias, detallada por niveis académicos : os niveis de EXB e Certificado escolar concentran un 67,75% da poboación desempregada de Galicia no ano 2001.

■ Cadro 3.47

**Paro rexistrado. Por sexo, provincias e grupos de idade.
Galicia. 2001**

A) Ámbolos dous sexos	Total	< 20 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 29 anos	de 30 a 34 anos	de 35 a 39 anos	de 40 a 44 anos	de 45 a 49 anos	de 50 a 54 anos	de 55 a 59 anos	>59 anos
A Coruña	55.088	1.495	6.704	9.237	7.994	6.816	5.773	4.727	4.723	5.185	2.434
Lugo	13.875	474	1.712	2.196	1.969	1.754	1.543	1.192	1.071	1.285	677
Ourense	16.410	480	1.651	2.213	2.061	1.904	1.759	1.507	1.654	2.135	1.045
Pontevedra	46.666	1.893	6.257	7.920	6.880	5.588	4.811	3.914	3.649	3.794	1.960
Galicia	132.038	4.342	16.325	21.567	18.904	16.062	13.886	11.340	11.098	12.399	6.116

B) Homes	Total	< 20 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 29 anos	de 30 a 34 anos	de 35 a 39 anos	de 40 a 44 anos	de 45 a 49 anos	de 50 a 54 anos	de 55 a 59 anos	>59 anos
A Coruña	21.682	678	2.015	3.145	2.595	2.271	2.076	1.859	2.317	3.190	1.538
Lugo	5.744	220	504	717	612	579	598	531	603	913	468
Ourense	6.746	207	492	728	662	640	615	590	829	1.333	650
Pontevedra	17.362	822	1.937	2.678	2.244	1.791	1.572	1.374	1.528	2.147	1.269
Galicia	51.534	1.926	4.948	7.267	6.113	5.281	4.861	4.354	5.277	7.581	3.925

C) Mulleres	Total	< 20 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 29 anos	de 30 a 34 anos	de 35 a 39 anos	de 40 a 44 anos	de 45 a 49 anos	de 50 a 54 anos	de 55 a 59 anos	>59 anos
A Coruña	33.406	817	4.690	6.093	5.399	4.545	3.697	2.868	2.406	1.995	896
Lugo	8.131	254	1.209	1.480	1.357	1.176	945	661	469	373	209
Ourense	9.664	273	1.159	1.485	1.400	1.264	1.144	917	825	802	394
Pontevedra	29.303	1.071	4.319	5.242	4.635	3.797	3.239	2.540	2.121	1.647	691
Galicia	80.504	2.416	11.377	14.299	12.790	10.781	9.025	6.986	5.821	4.818	2.191

Medidas anuais
Elaboración: IGE
Fonte: INEM. (Estatística de emprego)

■ Cadro 3.48

**Paro rexistrado. Por niveis académicos.
Galicia 2001**

	Total	Sen estudos	Est. primarios	Certif. escolar.	EXB	BUP	FP	Tit. medio	Tit. superior
A Coruña	55.088	64	1.456	16.716	20.066	6.781	3.835	2.540	3.630
Lugo	13.875	12	769	4.366	4.474	1.454	1.293	884	624
Ourense	16.410	9	638	6.525	4.992	1.890	1.084	682	589
Pontevedra	46.666	43	1.313	13.567	18.754	5.442	3.451	1.938	2.159
Galicia	132.038	127	4.176	41.173	48.287	15.567	9.663	6.044	7.002

Medias anuais
Elaboración: IGE
Fonte: INEM. (Estatística de emprego)

O cadro 3.49 presenta a distribución do paro rexistrado en dez grandes grupos profesionais para o total de Galicia e cada unha das súas provincias, que permite ás persoas interesadas afondar máis na análise.

■ Cadro 3.49

Paro rexistrado. Por grandes grupos profesionais e provincias. Galicia. 2001

	Total	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
A Coruña	55.088	371	5.411	4.307	7.076	11.475	1.083	8.158	4.212	12.964	31
Lugo	13.875	38	1.156	941	1.825	3.260	321	2.112	902	3.314	6
Ourense	16.410	80	993	884	1.923	3.607	361	2.304	1.440	4.810	9
Pontevedra	46.666	253	3.369	3.111	6.064	10.966	1.026	8.093	2.768	11.004	11
Galicia	132.038	743	10.928	9.242	16.888	29.308	2.790	20.668	9.322	32.092	58

Detalle dos grandes grupos profesionais

1. Dirección das empresas e das administracións públicas
2. Técnicos e profesionais científicos e intelectuais
3. Técnicos e profesionais de apoio
4. Empregados de tipo administrativo
5. Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores dos comercios
6. Traballadores cualificados na agricultura e na pesca
7. Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, a construción e a minería, agás os operadores de instalacións e maquinaria
8. Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores
9. Traballadores non cualificados
0. Forzas armadas

Medias anuais

Elaboración: IGE

Fonte: INEM. (Estatística de emprego)

No cadro 3.50 podemos apreciar a distribución porcentual do paro rexistrado por sectores económicos para o total de Galicia e cada unha das súas provincias. Rematamos esta aproximación ó paro rexistrado galego co cadro 3.51, que recolle a evolución do paro rexistrado e das taxas de paro ó final de cada ano no último sexenio. Vemos que prodúcese tódolos anos unha diminución do total de desempregados galegos (aunque certamente moi lixeira no ano 2000), evolución decrecente que tamén se constata na traxectoria das taxas de paro nese período.

■ Cadro 3.50

Distribución porcentual do paro rexistrado. Por sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servicios	Sen emprego anterior
A Coruña	100	2,4	16,6	11,5	49,0	20,6
Lugo	100	2,8	11,8	12,8	23,1	19,5
Ourense	100	2,3	17,5	14,5	48,2	17,5
Pontevedra	100	3,0	20,4	8,4	48,3	19,9
Galicia	100	2,6	17,6	10,9	49,1	19,8

Medias anuais

Elaboración: IGE

Fonte: INEM. (Estatística de emprego)

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 1996-2001.

■ Cadro 3.51

	Número de parados	Taxa de paro %
1996	175.592	15,68
1997	170.767	15,31
1998	152.781	13,79
1999	142.382	12,48
2000	142.216	12,16
2001	138.354	12,10

Datos de decembro de 2001.

Fonte: Xunta de Galicia "Informe do paro rexistrado", decembro 2001.

3.6. A poboación inactiva.

O cadro 3.52 presenta os datos da poboación inactiva de Galicia -con desagregación provincial- e España para o último trienio, detallando os inactivos segundo a situación de inactividade. Destacarémo-lo seguinte:

■ Cadro 3.52

Evolución da poboación inactiva e a súa distribución. Por situación de inactividade e provincias. Galicia/España. 1999-2001

	Total inactivos	Estudiante		Xubilado ou pensionista		Traballo da casa		Incapacidade permanente		Outra situación	
		Miles	%	Miles	%	Miles	%	Miles	%	Miles	%
1999											
A Coruña	487,4	88,0	18,1	238,5	48,9	132,2	27,1	15,9	3,3	12,7	2,6
Lugo	161,5	21,8	13,5	95,2	58,9	26,8	16,6	15,0	9,3	2,7	1,6
Ourense	161,4	24,6	15,2	99,2	61,5	30,6	19,0	4,8	3,0	2,2	1,3
Pontevedra	370,8	80,8	21,8	182,6	49,2	86,8	23,4	14,2	3,8	6,4	1,8
Galicia	1.181,1	215,2	18,2	615,5	52,1	276,4	23,4	49,9	4,2	24,0	2,1
España	16.039,9	2.959,6	18,5	6.605,9	41,2	5.239,9	32,7	812,4	5,1	422,0	2,5
2000											
A Coruña	495,9	98,9	20,0	244,8	49,4	125,5	25,3	15,7	3,2	11,0	2,1
Lugo	156,7	22,9	14,6	95,6	61,0	23,8	15,2	10,3	6,6	4,1	2,6
Ourense	157,1	23,0	14,6	98,3	62,6	27,3	17,4	6,2	4,0	2,4	1,4
Pontevedra	362,2	66,9	18,5	182,6	50,4	90,7	25,0	13,1	3,6	8,9	2,5
Galicia	1.172,0	211,7	18,1	621,3	53,0	267,3	22,8	45,3	3,9	26,5	2,2
España	15.900,4	2.870,5	18,1	6.638,7	41,8	5.126,8	32,2	884,2	5,6	380,2	2,3
2001											
A Coruña	491,3	98,2	20,0	245,9	50,1	124,4	25,3	12,0	2,4	10,8	2,2
Lugo	165,6	21,5	13,0	102,2	61,8	24,2	14,6	14,6	8,8	3,0	1,8
Ourense	158,0	25,8	16,4	94,8	60,0	27,1	17,2	9,2	5,8	1,2	0,8
Pontevedra	379,7	76,8	20,2	182,2	48,0	92,2	24,2	14,9	4,0	13,7	3,6
Galicia	1.194,6	222,2	18,6	625,2	52,3	267,9	22,4	50,8	4,3	28,7	2,4
España	15.872,3	2.730,1	17,2	6.808,2	42,9	5.119,0	32,2	849,9	5,4	365,1	2,3

Elaboración propia
Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

■ A poboación inactiva galega presenta unha suba de 22.600 persoas no ano 2001 (mentres que baixara no ano anterior), que contrasta coa diminución perceptible no total estatal.

■ A alta porcentaxe de inactivos galegos encadrados no grupo de xubilados e pensionistas (52,3%), anque baixa sete décimas no ano 2001 e queda 9´4 puntos por riba do valor estatal (anke recorta a diferenza respecto do ano anterior en case dous puntos). A nivel provincial, destacan moi por riba das medias galega e estatal as provincias menos desenvolvidas economicamente e que teñen un maior envellecemento da súa poboación: Lugo (61,8%) e Ourense (60%).

■ Está 9,8 puntos por baixo en Galicia respecto do total de España a porcentaxe do grupo de inactivos: traballo da casa (1,6 puntos menos que no ano anterior). As provincias nas que este colectivo está máis por baixo das medias galega e española son Lugo e Ourense (nas que non chega ó 20% do total de inactivos). Para explicalo, hai que ter en conta o elevado traballo da muller no sector agrario galego, que afecta máis a estas dúas provincias -sobre todo a Lugo- polo maior peso deste sector na distribución da poboación activa.

■ É menor no conxunto do Estado que en Galicia a porcentaxe de estudantes sobre o total de persoas inactivas. Subliñarémo-lo caso de Lugo e Ourense (as provincias de poboación máis envellecida) que están moi por baixo das medias galega e estatal.

■ No apartado de incapacidade permanente a porcentaxe de persoas inactivas de Galicia está 1,1 puntos por baixo da media española (seis décimas menos que no ano anterior). As provincias de Ourense e Lugo -moi especialmente esta- superan a porcentaxe estatal.

No cadro 3.53 presentámo-lo desglose por sexos da poboación inactiva galega no último bienio. A comparanza do total de inactivos e de inactivas reflicte que no ano 2001 continúa sendo numericamente maior a muller tanto no conxunto de Galicia coma en cada unha das provincias. No último ano a suba da poboación inactiva feminina galega (en 10.800 persoas) e a da masculina (11.900 persoas) foron moi semellantes en valores absolutos e reduciuse a diferenza por sexos só en 1.000 persoas, quedando en 292.300 persoas (un 64,82% máis de inactivas que de inactivos).

Atendendo á situación concreta de inactividade, os valores do conxunto de Galicia no ano 2001 seguen a ser maiores para as mulleres en tódolos apartados agás no de "outros". Sobranceira moi especialmente a súa maioría respecto dos homes no apartado de "traballo da casa", na que a participación destes é meramente simbólica estatisticamente -e menor que no ano anterior- mentres que, despois do lixeiro crecemento do último ano, o 35,82% das inactivas (só 0,17 puntos menos que no ano anterior) están comprendidas nese colectivo. Isto é unha mostra da menor incorporación da muller ó traballo para o mercado, anque o maior avance relativo da muller no grupo de "estudiantes" (no que xa supera nun 20´78% ó dos homes) pode permitir nos anos vindeiros unha maior incorporación destas cara no mundo da actividade laboral retribuída (anke cómpre para iso potencia-las medidas que impidan que o que suba sexa especialmente o xa moi alto desemprego feminino).

**Evolución da poboación inactiva. Por situación de inactividade, sexos e provincias.
Galicia. 2000-2001**

■ **Cadro 3.53**

A) Ámbolos dous sexos	Total	Estudiantes	Retirados, xubilados e pensionistas	Traballo da casa	Outros
2000					
A Coruña	495,9	98,9	245,6	125,5	25,9
Lugo	156,7	22,9	95,6	23,8	14,4
Ourense	157,1	23,0	98,3	27,3	8,6
Pontevedra	362,2	66,9	182,6	90,7	22,0
Galicia	1.172,0	211,7	622,1	267,3	70,9
2001					
A Coruña	491,4	98,2	246,2	124,4	22,6
Lugo	165,6	21,5	102,2	24,2	17,7
Ourense	158,0	25,8	94,8	27,1	10,3
Pontevedra	379,7	76,8	182,2	92,2	28,6
Galicia	1.194,7	222,2	625,4	267,9	79,2

B) Homes	Total	Estudiantes	Retirados, xubilados e pensionistas	Traballo da casa	Outros
2000					
A Coruña	181,2	43,4	120,2	0,5	17,1
Lugo	65,6	10,8	45,4	0,9	8,5
Ourense	62,8	11,0	45,8	0,5	5,5
Pontevedra	129,6	31,6	80,7	1,6	15,6
Galicia	439,3	96,8	292,2	3,6	46,7
2001					
A Coruña	184,3	46,2	119,8	0,0	18,3
Lugo	65,6	8,7	47,9	0,2	8,8
Ourense	62,2	12,0	43,0	0,0	7,2
Pontevedra	139,1	33,8	83,5	1,4	20,4
Galicia	451,1	100,6	294,3	1,6	54,6

C) Mulleres	Total	Estudiantes	Retirados, xubilados e pensionistas	Traballo da casa	Outros
2000					
A Coruña	314,7	55,5	125,4	125,0	8,8
Lugo	91,1	12,1	50,3	22,9	5,9
Ourense	94,3	12,0	52,4	26,8	3,1
Pontevedra	232,6	35,2	101,9	89,0	6,4
Galicia	732,7	114,9	329,9	263,7	24,2
2001					
A Coruña	307,1	52,0	126,4	124,4	4,3
Lugo	99,9	12,8	54,3	24,0	8,9
Ourense	95,8	13,8	51,8	27,1	3,1
Pontevedra	240,7	43,0	98,7	90,7	8,2
Galicia	743,5	121,5	331,2	266,3	24,5

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

Cos datos anteriores da poboación inactiva podemos elabora-la porcentaxe que representa a poboación inactiva sobre a poboación de 16 ou máis anos. O resultado pode verse no cadro 3.54, desglosado por sexos, para Galicia -e cada unha das provincias- e España no último quinquenio. Salientarémolo seguinte:

■ Cadro 3.54

**Evolución da porcentaxe de inactivos sobre a poboación de 16 e máis anos.
Por sexos e provincias. Galicia/España. 1997-2001**

	Total					Homes					Mulleres				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	54,0	53,7	51,4	52,1	51,5	41,1	39,8	39,4	40,3	40,4	65,9	65,5	62,1	62,8	61,7
Lugo	50,1	51,9	51,1	49,8	52,8	40,8	42,2	41,9	42,1	44,0	59,1	61,1	60,1	57,3	60,9
Ourense	53,8	52,7	54,3	53,0	53,5	43,9	44,2	45,5	44,6	44,0	62,7	60,6	62,1	60,7	62,2
Pontevedra	49,8	48,6	48,6	47,3	49,4	38,3	38,0	37,3	36,0	39,0	59,8	58,1	58,5	57,3	58,5
Galicia	52,0	51,7	50,9	50,3	51,2	40,5	40,1	39,9	39,7	40,9	62,6	61,9	60,6	60,0	60,6
España	49,6	49,7	49,0	48,4	48,1	36,0	36,2	36,0	35,8	35,6	62,2	62,1	60,9	60,1	59,6

Elaboración propia
Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

■ Galicia aumenta en case un punto no ano 2001 a súa porcentaxe de persoas inactivas sobre a poboación que ten polo menos 16 anos, mentres que en España baixa en tres décimas, amplíase, xa que logo, o diferencial entre a porcentaxe galega e a española en 1,2 puntos e queda en 3,1 puntos. Acada (como o ano anterior) o valor máis alto na provincia de Ourense.

■ A diferenza por sexos entre a porcentaxe de poboación inactiva sobre a poboación en idade de traballar segue a ser bastante maior en España (24 puntos) que en Galicia (19,7 puntos); o diferencial Galicia-España queda no ano 2001 en 4,3 puntos, tres décimas máis que no ano anterior.

Rematando coa análise da poboación inactiva, presentamos no cadro 3.55 a distribución da mesma en catro grupos de idade no último bienio, con desglose de sexos e provincias para permitir a quen o desexe afondar na súa análise.

**Evolución da poboación inactiva. Por sexos, grupos de idade e provincias.
Galicia. 2000-2001**

■ Cadro 3.55

A) Ámbolos dous sexos		Total	de 16 a 19 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
A Coruña	2000	495,9	46,7	43,9	108,0	297,4
	2001	491,3	46,7	46,3	102,2	296,0
Lugo	2000	156,7	11,6	8,5	22,3	114,3
	2001	165,6	12,1	9,1	19,5	124,9
Ourense	2000	157,1	13,2	8,4	22,6	112,9
	2001	158,0	11,6	11,9	27,5	107,0
Pontevedra	2000	362,3	34,2	33,3	75,9	218,9
	2001	379,7	41,1	34,2	76,5	228,0
Galicia	2000	1.172,1	105,7	94,1	228,8	743,5
	2001	1.194,7	111,6	101,6	225,7	755,8

B) Homes		Total	de 16 a 19 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
A Coruña	2000	181,2	21,3	16,9	25,6	117,4
	2001	184,3	24,6	18,3	23,8	117,6
Lugo	2000	65,5	5,3	4,6	5,8	49,8
	2001	65,6	5,4	3,1	4,7	52,4
Ourense	2000	62,9	5,5	4,3	4,9	48,2
	2001	62,2	5,2	4,8	7,6	44,6
Pontevedra	2000	129,6	15,1	14,7	16,5	83,3
	2001	139,1	20,1	13,8	17,8	87,4
Galicia	2000	439,4	47,2	40,6	52,9	298,7
	2001	451,2	55,3	40,0	53,9	302,0

C) Mulleres		Total	de 16 a 19 anos	de 20 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
A Coruña	2000	314,7	25,4	26,9	82,3	180,0
	2001	307,1	22,1	28,1	78,4	178,4
Lugo	2000	91,2	6,3	3,9	16,5	64,5
	2001	99,9	6,7	6,0	14,8	72,4
Ourense	2000	94,3	7,7	4,1	17,7	64,8
	2001	95,8	6,4	7,1	19,9	62,4
Pontevedra	2000	232,6	19,1	18,5	59,4	135,6
	2001	240,7	21,0	20,4	58,7	140,6
Galicia	2000	732,7	58,5	53,5	175,9	444,8
	2001	743,5	56,3	61,6	171,8	453,9

Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: IGE. "EPA en Galicia"

O cadro 3.56 permite face-lo seguimento na última década en Galicia da proporción que supoñen o conxunto dos parados e inactivos sobre dos ocupados. A continua elevación dos parados e inactivos de 1992 a 1996 -coa única excepción de 1995-, unida á permanente baixa dos ocupados no mesmo período -e coa mesma excepción-, provocou un importante deterioro no período 1992-1996 -só interrompido en 1995- do coeficiente que expresa a relación entre ambos.

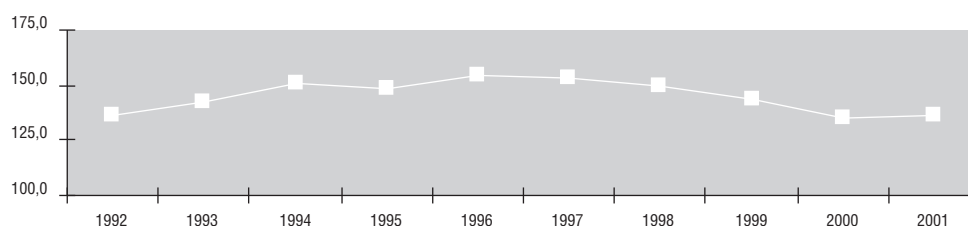
■ Cadro 3.56

**Evolución comparativa da poboación parada ou inactiva e ocupada.
Galicia. 1992-2001**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A. Poboación parada ou inactiva ⁽¹⁾	1.310,8	1.343,8	1.372,4	1.360,5	1.385,8	1.390,3	1.386,2	1.363,9	1.336,0	1.344,8
B. Poboación ocupada ⁽¹⁾	963,4	944,4	908,8	914,1	899,4	905,6	924,4	952,7	987,4	985,1
A/Bx100 Parados ou inactivos por cada cen ocupados	136,0	142,3	151,0	148,8	154,1	153,5	150,0	143,2	135,3	136,5

Elaboración propia
(1) Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

Evolución de parados ou inactivos por cada 100 ocupados

Desde 1997 ate 2.000, o mellor comportamento relativo dos ocupados que dos inactivos e parados fixo mellorar este índice, que quedou no ano 2000 co mellor valor da década analizada. No ano 2001 non seguiu esa traxectoria descendente do citado índice senón que houbo un lixeiro repunte que o colocou lixeiramente por riba do nivel de 1992. Cómpre non esquecer que andamos a falar dos datos que proporciona a EPA, polo que na poboación inactiva só computamos a de 16 ou máis anos de idade.

A comparanza desta porcentaxe de Galicia coa estatal na última década pódese ollar no cadro 3.57. Compróbase que o diferencial a prol de Galicia acadou o máximo en 1993 pero desde entón o mellor comportamento relativo das variables do mercado laboral en España que en Galicia fixo primeiro que o diferencial se pechara ano tras ano no trienio 1994-1996 e que desde 1997 se abrise notablemente a prol de España. No ano 2001 aumentou en 4,1 puntos a diferenza do ano anterior (despois da estabilización dese ano) e segue a estar España na mellor posición relativa en comparanza con Galicia no total da década analizada.

■ Cadro 3.57

**Porcentaxe de parados ou inactivos en relación cos ocupados.
Galicia e España. 1992-2001⁽¹⁾**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Galicia	136,0	142,0	151,0	149,0	154,0	153,5	150,0	143,2	135,3	136,5
España	154,7	166,3	167,8	162,1	155,6	149,6	143,6	132,5	124,6	121,7
Diferencia Galicia/España	-18,7	-24,3	-16,8	-13,1	-1,6	3,9	6,4	10,7	10,7	14,8

Elaboración propia
(1) Datos do 4º trimestre
Fonte: INE (EPA)

4.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisión en cada apartado.

4.1.1. Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ó número de empresas, senón ós códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2001, agás nas cifras relativas ó Réxime Especial do Mar do que a súa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

No cadro 4.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2001 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

Obsérvase que no ano 2001, excepto no Réxime Especial do Mar, increméntanse as cifras de empresas en alta, reflectíndose globalmente tal aumento.

■ Cadro 4.1

**Empresas en alta. Por réximes.
Galicia. 2000-2001**

	Réxime Xeral		Réximes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
			Agrario		Emp. Fogar		Minería					
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	34.658	35.762	799	858	3.772	3.828	1	1	954	940	40.184	41.389
Lugo	11.799	12.065	1.833	1.929	949	962	0	0	228	217	14.809	15.173
Ourense	10.834	11.216	628	632	1.036	1.107	0	0	0	0	12.498	12.955
Pontevedra	30.473	31.571	886	808	2.616	2.696	0	0	1.683 ⁽²⁾	1.682 ⁽²⁾	35.658	36.757
Galicia	87.764	90.614	4.146	4.227	8.373	8.593	1	1	2.865	2.839	103.149	106.274

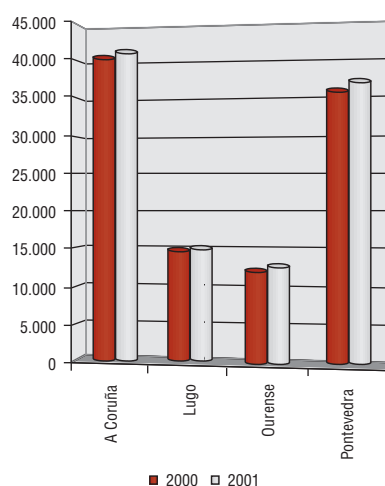
Elaboración propia

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios independentemente dos códigos conta de cotización que teñan

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña. Tódolos datos a 31 de decembro

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña

Evolución do total de empresas en alta, por provincias

Nos cadros 4.2 e 4.3 con datos extraídos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e referido ó Réxime Xeral, agrúpase nunha única conta de cotización á Seguridade Social a un colectivo de traballadores pertencentes a unha mesma empresa que desenvolven a súa actividade laboral nunha mesma provincia e que teñen características homoxéneas fronte á cotización, agrupando nunha única unidade -empresa- a tódalas contas co mesmo Número de Identificación Fiscal. O tamaño de cada empresa obtívose en función do número de traballadores da

empresa en cada unidade territorial, independentemente do tamaño da empresa a nivel nacional. Agrúpanse así mesmo por tamaño das empresas e segundo tipo destas, podéndose observar nas cifras o importante número de empresas de pequeno tamaño e a ocupación elevada de traballadores en empresas a titularidade das cales corresponde a persoas xurídicas.

■ Cadro 4.2

Empresas. Por tamaño e provincia de radicación dos seus centros de traballo. Réxime Xeral. Galicia. 2001

	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.
A Coruña	17.043	6.941	2.916	2.820	852	558	51	23	16
Lugo	6.185	2.359	919	777	195	128	11	5	3
Ourense	5.522	2.073	897	780	192	130	14	6	3
Pontevedra	14.510	6.197	2.683	2.576	776	463	41	12	11
Galicia	41.926	16.889	7.103	6.544	1.904	1.229	100	52	43

Datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Anuario 2001

■ Cadro 4.3

Empresas e traballadores segundo tipo de empresa. Por provincias. Galicia. 2001

	Empresas			Traballadores(en miles)		
	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total
A Coruña	13.027	18.193	31.220	28,9	239,0	267,9
Lugo	5.088	5.492	10.582	10,8	58,2	69,0
Ourense	4.123	5.494	9.617	8,7	59,4	68,1
Pontevedra	10.248	17.020	27.269	21,6	201,8	223,4
Galicia	32.347	43.440	75.790	70,0	558,4	628,4

Datos a 31 de decembro de 2001

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Anuario 2001

Os cadros seguintes (4.4; 4.5; 4.6, 4.7 e 4.8) reflicten, referidos ó Réxime Xeral, as empresas distribuídas por actividades e tramos, relacionados co número de traballadores ocupados nelas, todo isto, ca súa análise provincial, observándose unha lixeira diferenza nos datos facilitados no momento do seu desglose en relación cos datos globais.

En xeral, o maior número de empresas (42,23 %) teñen un só traballador, agrupando o maior número de traballadores as empresas entre 6 e 50 traballadores.

A actividade que rexistra maior número de empresas é a de «Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións» que supoñen case o 39% do total con gran diferenza co resto das actividades.

«Outros servicios» é a actividade que máis traballadores ocupa seguida de «Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións» ocupando, entre ámbalas dúas, case o 50% do total.

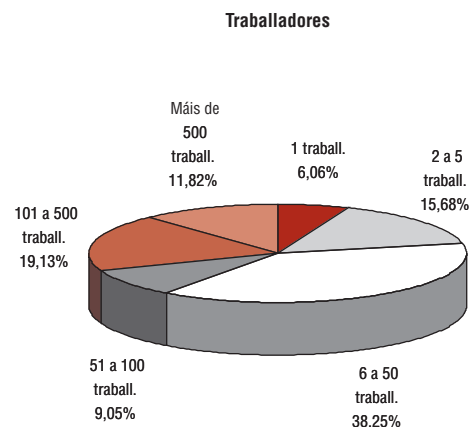
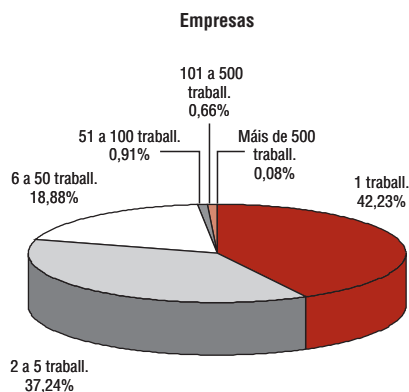
Comparando co ano anterior, pódese observar que o Réxime Xeral se ben mantén unha cifra similar de Códigos de Conta de Cotización, experimentou un incremento no número de traballadores nelas ocupados que, de 597.046 en 2000, pasou á cifra de 628.233 en 2001 o que supón un aumento superior ó 5%

■ Cadro 4.4 **Número de empresas e traballadores. Réxime Xeral, por actividades económicas e tamaño. Galicia. 2001**

Grupos de actividade económica	1 traball.	2 a 5 traball.	6 a 50 traball.	51 a 100 traball.	101 a 500 traball.	Máis 500 traball.	Total	% sobre total
Nº de empresas								
Agricultura, gandería, caza, silvicultura e pesca	649	403	182	5	5	0	1.244	1,38
Enerxía e auga	44	59	61	6	9	2	181	0,20
Extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química	573	690	667	42	29	3	2.004	2,22
Industrias transformadoras de metal. Mecánica de precisión	1.214	1.300	1.149	82	54	5	3.804	4,22
Outras industrias manufactureiras	2.226	2.463	1.808	116	75	2	6.690	7,42
Construcción	5.674	5.674	3.337	110	38	0	14.833	16,44
Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións	16.166	13.779	4.753	93	69	5	34.865	38,64
Transporte e comunicación	2.206	1.818	983	31	26	4	5.068	5,62
Institucións financeiras, seguros, servizos prestados a empresas e arrendamento	3.318	2.907	1.129	73	60	6	7.493	8,31
Outros servizos	5.898	4.386	2.870	258	226	42	13.680	15,16
Non tipificados	132	123	93	5	5	0	358	0,40
Total	38.100	33.602	17.032	821	596	69	90.220	100
% sobre total de empresas	42,23	37,24	18,88	0,91	0,66	0,08	100	
Nº de traballadores								
Agricultura, gandería, caza, silvicultura e pesca	649	1.183	2.467	346	884	0	5.529	0,88
Enerxía e auga	44	174	898	443	1.957	1.717	5.233	0,83
Extracción e transformación de minerais non enerxéticos e produtos derivados da industria química	573	2.138	10.940	2.898	4.421	2.028	22.998	3,66
Industrias transformadoras de metal. Mecánica de precisión	1.214	3.905	19.284	5.593	10.658	13.269	53.923	8,58
Outras industrias manufactureiras	2.226	7.415	27.132	7.872	13.403	1.034	59.082	9,40
Construcción	5.674	17.176	44.598	7.694	6.600	0	81.742	13,01
Comercio, restaurantes e hostalería. Reparacións	16.166	39.652	58.923	6.193	15.042	5.108	141.084	22,46
Transporte e comunicación	2.206	5.404	13.650	2.020	5.756	3.244	32.280	5,14
Institucións financeiras, seguros, servizos prestados a empresas e arrendamento	3.318	8.445	14.861	5.235	13.071	6.881	51.811	8,25
Outros servizos	5.898	12.680	46.237	18.209	47.560	40.974	171.558	27,31
Non tipificados	132	357	1.326	336	832	0	2.983	0,47
Total traballadores	38.100	98.529	240.316	56.839	120.184	74.255	628.223	100
% sobre total de traballadores	6,06	15,68	38,25	9,05	19,13	11,82	100	

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 4.5

Número de empresas e traballadores. Réxime Xeral, por actividade económica e tamaño.
A Coruña. 2001

Agrupación Actividade Económica	1 traballador	2 a 5 traballadores	6 a 50 traballadores	51 a 100 traballadores	101 a 500 traballadores	+ de 500 traballadores	Total traballadores
total emp.	14.874	13.266	6.846	368	251	39	35.644
total traball.	14.874	38.801	98.871	25.392	51.298	38.470	267.706
total emp. 0	234	159	76	5	2	0	476
total trab. 0	234	464	1.142	346	370	0	2.556
total emp. 1	19	25	22	3	4	2	75
total trab. 1	19	69	383	191	1.178	1.717	3.557
total emp. 2	153	218	201	2	6	1	581
total trab. 2	153	680	3.296	174	1.008	505	5.816
total emp. 3	390	447	396	33	21	2	1.289
total trab. 3	390	1.354	6.766	2.236	3.774	3.668	18.188
total emp. 4	904	992	823	52	33	1	2.805
total trab. 4	904	2.966	12.771	3.624	5.998	515	26.778
total emp. 5	2.179	2.254	1.343	57	16	0	5.849
total trab. 5	2.179	6.876	18.707	4.014	3.133	0	34.909
total emp. 6	6.136	5.388	1.944	45	34	4	13.551
total trab. 6	6.136	15.502	24.677	2.933	7.102	3.691	60.041
total emp. 7	924	677	353	15	11	3	1.983
total trab. 7	924	2.003	5.158	918	2.296	2.533	13.832
total emp. 8	1.373	1.224	506	42	23	5	3.173
total trab. 8	1.373	3.529	6.994	2.915	5.017	5.273	25.101
total emp. 9	2.509	1.841	1.147	111	98	21	5.727
total trab. 9	2.509	5.240	18.501	7.833	21.022	20.568	75.673
total emp. N. T.	53	41	35	3	3	0	135
total trab. N. T.	53	118	476	208	400	0	1.255

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 4.6

Número de empresas e traballadores. Réxime Xeral, por actividade económica e tamaño.
Lugo. 2001

Agrupación Actividade Económica	1 traballador	2 a 5 traballadores	6 a 50 traballadores	51 a 100 traballadores	101 a 500 traballadores	+ de 500 traballadores	Total traballadores
total emp.	5.392	4.494	1.957	89	70	5	12.007
total traball.	5.392	13.199	25.871	6.171	13.812	4.563	69.008
total emp. 0	94	64	22	0	0	0	180
total trab. 0	94	183	278	0	0	0	555
total emp. 1	11	5	8	1	0	0	25
total trab. 1	11	18	134	86	0	0	249
total emp. 2	103	112	88	4	6	2	315
total trab. 2	103	357	1.472	281	878	1.523	4.614
total emp. 3	200	192	135	6	1	0	534
total trab. 3	200	548	1.942	377	124	0	3.191
total emp. 4	281	315	169	10	8	0	783
total trab. 4	281	977	2.360	653	1.194	0	5.465
total emp. 5	754	707	401	9	4	0	1.875
total trab. 5	754	2.097	4.906	606	681	0	9.044
total emp. 6	2.419	1.923	505	7	6	0	4.860
total trab. 6	2.419	5.536	5.953	477	1.284	0	15.669
total emp. 7	381	320	140	0	3	0	844
total trab. 7	381	954	1.710	0	774	0	3.819
total emp. 8	395	319	119	10	6	0	849
total trab. 8	395	936	1.407	755	1.155	0	4.648
total emp. 9	741	517	366	42	36	3	1.705
total trab. 9	741	1.539	5.663	2.936	7.722	3.040	21.641
total emp. N. T.	13	20	4	0	0	0	37
total trab. N. T.	13	54	46	0	0	0	113

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 4.7
Número de empresas e traballadores. Réxime Xeral, por actividade económica e tamaño. Ourense. 2001

Agrupación Actividade Económica	1 traballador	2 a 5 traballadores	6 a 50 traballadores	51 a 100 traballadores	101 a 500 traballadores	+ de 500 traballadores	Total traballadores
total emp.	4.933	4.059	1.959	78	79	5	11.113
total traball.	4.933	11.804	26.065	5.407	15.281	4.684	68.174
total emp. 0	163	74	27	0	2	0	266
total trab. 0	163	207	322	0	399	0	1.091
total emp. 1	5	13	13	1	3	0	35
total trab. 1	5	38	141	87	374	0	645
total emp. 2	94	96	116	15	7	0	328
total trab. 2	94	306	1.887	980	1.148	0	4.415
total emp. 3	186	179	95	5	3	1	469
total trab. 3	186	547	1.372	353	795	521	3.774
total emp. 4	360	359	233	6	7	0	965
total trab. 4	360	1.045	3.339	380	1.822	0	6.946
total emp. 5	880	707	367	10	6	0	1.970
total trab. 5	880	2.083	4.573	762	933	0	9.231
total emp. 6	1.950	1.535	523	7	7	0	4.022
total trab. 6	1.950	4.337	6.072	469	1.185	0	14.013
total emp. 7	190	193	105	2	3	0	493
total trab. 7	190	565	1.264	152	855	0	3.026
total emp. 8	364	308	108	5	9	0	794
total trab. 8	364	929	1.263	365	2.092	0	5.013
total emp. 9	725	580	364	27	32	4	1.732
total trab. 9	725	1.698	5.752	1.859	5.678	4.163	19.875
total emp. N. T.	16	15	8	0	0	0	39
total trab. N. T.	16	49	80	0	0	0	145

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 4.8
Número de empresas e traballadores. Réxime Xeral, por actividade económica e tamaño. Pontevedra. 2001

Agrupación Actividade Económica	1 traballador	2 a 5 traballadores	6 a 50 traballadores	51 a 100 traballadores	101 a 500 traballadores	+ de 500 traballadores	Total traballadores
total emp.	12.901	11.783	6.270	286	196	20	31.456
total traball.	12.901	34.725	89.509	19.869	39.793	26.538	223.335
total emp. 0	158	106	57	0	1	0	322
total trab. 0	158	329	725	0	115	0	1.327
total emp. 1	9	16	18	1	2	0	46
total trab. 1	9	49	240	79	405	0	782
total emp. 2	223	264	262	21	10	0	780
total trab. 2	223	795	4.285	1.463	1.387	0	8.153
total emp. 3	438	482	523	38	29	2	1.512
total trab. 3	438	1.456	9.204	2.627	5.965	9.080	28.770
total emp. 4	681	797	583	48	27	1	2.137
total trab. 4	681	2.427	8.662	3.215	4.389	519	19.893
total emp. 5	1.861	2.006	1.226	34	12	0	5.139
total trab. 5	1.861	6.120	16.412	2.312	1.853	0	28.558
total emp. 6	5.661	4.933	1.781	34	22	1	12.432
total trab. 6	5.661	14.277	22.221	2.314	5.471	1.417	51.361
total emp. 7	711	628	385	14	9	1	1.748
total trab. 7	711	1.882	5.518	950	1.831	711	11.603
total emp. 8	1.186	1.056	396	16	22	1	2.677
total trab. 8	1.186	3.051	5.197	1.200	4.807	1.608	17.049
total emp. 9	1.923	1.448	993	78	60	14	4.516
total trab. 9	1.923	4.203	16.321	5.581	13.138	13.203	54.369
total emp. N. T.	50	47	46	2	2	0	147
total trab. N. T.	50	136	724	128	432	0	1.470

Elaboración propia

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.1.2. Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 4.9 e 4.10 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade productiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

■ Cadro 4.9

Aperturas de centros de traballo. Galicia. 2001

Actividade CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	147	6	0	2	155	424	70	494
B	25	3	0	1	29	77	7	84
C	33	5	0	4	42	132	17	149
D	638	17	3	52	710	2.025	1.449	3.474
E	13	0	1	5	19	96	15	111
F	4.957	148	7	64	5.176	32.047	595	32.642
G	2.501	82	10	139	2.732	2.265	2.606	4.871
H	1.337	121	3	13	1.474	703	1.169	1.872
I	332	9	0	24	365	606	154	760
J	153	3	0	33	189	250	173	423
K	910	15	3	95	1.023	1.565	1.124	2.689
L	1	1	0	3	5	19	36	55
M	132	3	0	5	140	130	178	308
N	185	3	1	15	204	64	281	345
O	471	14	1	40	526	401	700	1.101
P	8	0	0	0	8	0	20	20
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	11.843	430	29	495	12.797	40.804	8.594	49.398

Códigos da rama de actividade económica segundo a Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE 93)

A Agricultura, gandería, caza e silvicultura

B Pesca

C Industrias extractivas

D Industrias manufactureiras

E Producción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga

F Construción

G Comercio: reparación de vehículos de motor, motocicletas, ciclomotores, artigos persoais e de uso doméstico

H Hostalería

I Transporte, almacenamento e comunicacións

J Intermediación financeira

K Actividades inmobiliarias e de aluguer: servicios empresariais

L Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria

M Educación

N Actividades sanitarias e veterinarias, servicios sociais

O Outras actividades sociais e de servicios prestados á comunidade: servicios persoais

P Fogares que empregan persoal doméstico

Q Organismos extraterritoriais

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 4.10
**Aperturas de centros de traballo. Por provincias.
Galicia. 2001**

A Coruña Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	31	2	0	2	35	54	13	67
B	10	3	0	0	13	33	2	35
C	2	2	0	1	5	7	2	9
D	285	9	2	29	325	805	782	1.587
E	9	0	0	2	11	21	7	28
F	1.894	94	5	30	2.023	13.787	190	13.977
G	826	31	5	54	916	1.001	882	1.883
H	434	38	1	8	481	281	388	669
I	106	5	0	13	124	274	66	340
J	58	2	0	17	77	149	82	231
K	379	6	0	31	416	766	436	1.202
L	0	0	0	0	0	0	0	0
M	54	2	0	3	59	33	85	118
N	81	2	1	6	90	21	106	127
O	172	10	0	17	199	220	328	548
P	1	0	0	0	1	0	13	13
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	4.342	206	14	213	4.775	17.452	3.382	20.834

Lugo Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	50	0	0	0	50	185	18	203
B	1	0	0	0	1	2	0	2
C	10	0	0	0	10	26	0	26
D	59	0	0	3	62	100	45	145
E	3	0	1	0	4	5	1	6
F	847	17	1	11	876	5.751	232	5.983
G	323	18	2	26	369	380	406	786
H	171	35	0	0	206	93	178	271
I	88	0	0	1	89	105	20	125
J	17	1	0	4	22	18	15	33
K	94	4	0	12	110	109	73	182
L	0	0	0	0	0	0	0	0
M	16	1	0	1	18	73	33	106
N	31	0	0	2	33	10	26	36
O	69	1	1	7	78	36	83	119
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1.779	77	5	67	1.928	6.893	1.130	8.023

Ourense Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	19	1	0	0	20	70	16	86
B	0	0	0	0	0	0	0	0
C	5	2	0	1	8	50	4	54
D	32	1	1	3	37	114	77	191
E	0	0	0	3	3	70	7	77
F	595	19	0	3	617	3.444	10	3.454
G	199	3	1	12	215	167	375	542
H	64	11	0	0	75	59	79	138
I	17	0	0	0	17	20	4	24
J	16	0	0	4	20	23	14	37
K	39	0	1	8	48	47	80	127
L	0	0	0	0	0	0	0	0
M	4	0	0	0	4	2	3	5
N	11	0	0	1	12	11	14	25
O	29	0	0	3	32	27	52	79
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1.030	37	3	38	1.108	4.104	735	4.839

Pontevedra Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	47	3	0	0	50	115	23	138
B	14	0	0	1	15	42	5	47
C	16	1	0	2	19	49	11	60
D	262	7	0	17	286	1.006	545	1.551
E	1	0	0	0	1	0	0	0
F	1.621	18	1	20	1.660	9.065	163	9.228
G	1.153	30	2	47	1.232	717	943	1.660
H	668	37	2	5	712	270	524	794
I	121	4	0	10	135	207	64	271
J	62	0	0	8	70	60	62	122
K	398	5	2	44	449	643	535	1.178
L	1	1	0	3	5	19	36	55
M	58	0	0	1	59	22	57	79
N	62	1	0	6	69	22	135	157
O	201	3	0	13	217	118	237	355
P	7	0	0	0	7	0	7	7
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	4.692	110	7	177	4.986	12.355	3.347	15.702

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2001, o sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 40% do total, e, con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 4.1 I), vemos que, en xeral, segue a tendencia ascendente cun claro incremento nas cifras de centros de traballo de nova creación, como en reanudación, cambio ou traslado de centros. No que se refire ós traballadores ocupados, prodúcese un aumento, tanto en homes como en mulleres, que supera o 13%.

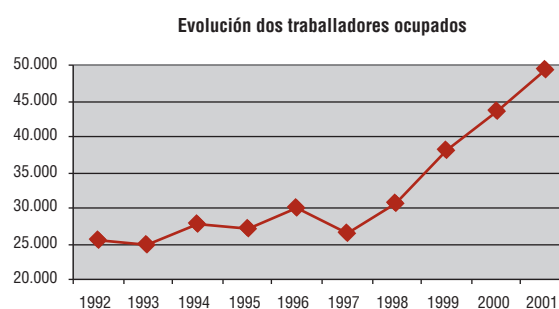
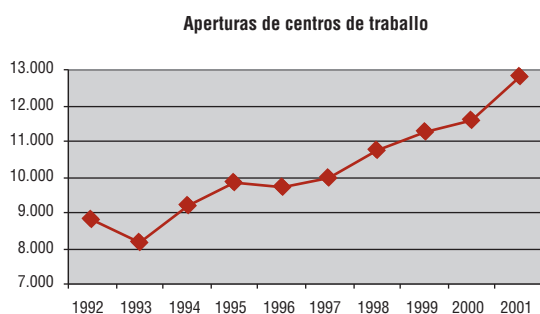
Apertura de centros de traballo e traballadores ocupados. Evolución. Galicia. 1992-2001

■ Cadro 6.3

	Aperturas					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
1992	7.754	763	16	301	8.834	19.054	6.431	25.485
1993	7.174	714	28	249	8.165	19.024	5.754	24.778
1994	8.398	453	34	297	9.182	21.417	6.294	27.711
1995	9.129	305	42	337	9.813	21.207	5.914	27.121
1996	8.924	311	32	421	9.688	22.579	7.432	30.011
1997	9.112	388	42	435	9.977	19.229	7.094	26.323
1998	9.817	443	38	443	10.741	22.794	7.797	30.591
1999	10.314	476	49	443	11.282	30.516	7.676	38.192
2000	10.476	347	22	407	11.522	35.055	8.548	43.603
2001	11.843	430	29	495	12.797	40.804	8.594	49.398

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

4.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social

4.2.1. Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réxi-

mes especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar, agrario e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social incorporou recentemente unha nova base de datos do total de traballadores afiliados por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores afiliados e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, atópanse ó servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados non se corresponde necesariamente co de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Sen embargo, as cifras que proporciona o chamado «sistema da Seguridade Social» non comprenden a tódolos traballadores, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

4.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2001 (cadro 4.12), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 202.300 novos cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 103.600 e Pontevedra en 94.900; en moi pequena medida -soamente 6.000 altas máis- na de Ourense e na de Lugo, ten lugar unha diminución, de 2.200 altas.

O dato de maior relevancia é, como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, xunto co espectacular aumento do número de afiliados en alta nos anos 1998 e 1999 o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores en alta pertencentes ó Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia, de 205.600 en 1985 a 70.600 en 2001, o que supón, por conseguinte, un descenso de 135.000 altas, máis do 65% dos traballadores agrarios galegos de 1985 e practicamente o dobre dos actuais.

Convén destacar tamén, que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 309.500 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 os 625.000 en 2001, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 69,11% en 2001, aínda así a certa distancia do 74,59% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores afiliados e en alta pertencentes ó Réxime Especial Agrario supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso do citado réxime pasa do 29,29% do total de afiliados que representaba en 1985, ó 7,81% en 2001, acurtando diferencias e xa moi próximo co termo medio estatal, do 7,21%.

■ Cadro 4.12

**Traballadores afiliados e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total.
Galicia/España. 1985/1991/1998-2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
1998	R. Xeral	227,2	58,3	58,8	189,9	534,2	9.762,8
	Agrario	28,1	28,9	10,9	15,5	83,4	1.159,9
	Total ⁽²⁾	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
1999	R. Xeral	242,2	62,4	62,0	202,6	569,1	10.431,1
	Agrario	26,6	27,8	10,1	14,6	79,2	1.156,5
	Total ⁽²⁾	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
2000	R. Xeral	252,8	65,5	64,5	215,2	598,0	11.106,1
	Agrario	24,3	26,6	9,2	13,7	74,7	1.139,7
	Total ⁽²⁾	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Total ⁽²⁾	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9

Medias anuais en miles de persoas

(1) Non se inclúen os afiliados ós réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados do Fogar e Minería do Carbón

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Para o total dos afiliados, a provincia da Coruña, con 103.600 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 94.900. Ourense medra o total de activos nunha contía moi pequena -6.000-, e Lugo como sinalabamos anteriormente, diminúe o número de afiliados, por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, en cambio, tanto Lugo como Ourense aumentan significativamente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores do citado Réxime Xeral que do Agrario.

4.2.3. Análise dos sete últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos sete anos (cadro 4.13), conséttase que partindo de 1995, nos que na comunidade galega se acadou unha cifra de afiliados de 758.200, existe un ascenso moi lixeiro en 1996, despegando con máis forza en 1997 cun aumento preto de 18.000 afiliacións máis, coa particularidade ademais de que se produce en tódalas provincias galegas, e confirmándose con rotundidade nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900) producíndose un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos en 2000 e en 2001 aínda así con aumentos interanuais de 28.900, e de 24.200 altas respectivamente.

Seguindo a tónica de anos anteriores durante 2001 continúa o descenso importante dos activos agrarios, 4.100 para o total galego, e, estabilízanse con respecto ó

cómputo do período, despois do lixeiro descenso de 1996, os correspondentes ó Réxime do Mar. Pola contra, aumenta significativamente os traballadores en alta do Réxime Xeral, 154.900 comparando 1995 con 2001, e no de autónomos, en 20.200, cunha subida moi similar cada un de ditos anos na comparación das mesmas datas.

■ Cadro 4.13

**Traballadores afiliados e en alta laboral.
Por réximes. Galicia/España. 1995 -2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1995	R. Xeral	200,1	53,2	53,7	163,1	470,1	8.610,7
	Mar	7,9	2,3	0,0	20,1	30,3	88,1
	Agrario	33,7	32,9	14,0	19,2	99,8	1.158,3
	Autónomos	58,5	18,9	20,8	46,9	145,1	2.277,6
	Outros	5,9	1,5	1,5	3,9	12,9	172,9
	Total	306,1	108,8	90,0	253,2	758,2	12.307,6
1996	R. Xeral	205,6	53,7	54,5	168,3	482,1	8.788,2
	Mar	7,5	2,3	0,0	19,6	29,4	82,6
	Agrario	31,5	31,2	13,0	17,6	93,4	1.148,5
	Autónomos	59,4	19,1	21,0	48,0	147,6	2.316,0
	Outros	5,9	1,5	1,6	3,8	12,7	170,7
	Total	309,9	107,8	90,1	257,3	765,2	12.506,0
1997	R. Xeral	213,1	55,3	56,3	176,9	501,6	9.172,8
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,8	29,5	81,0
	Agrario	29,8	30,0	11,8	16,5	88,1	1.156,7
	Autónomos	60,7	19,5	21,3	49,0	150,5	2.353,1
	Outros	5,7	1,6	1,6	3,7	12,7	168,5
	Total	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
1998	R. Xeral	227,2	58,3	58,8	189,9	534,2	9.762,8
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,0	29,8	79,7
	Agrario	28,1	28,9	10,9	15,5	83,4	1.159,9
	Autónomos	62,4	20,0	21,7	50,4	154,5	2.425,0
	Outros	5,3	1,6	1,8	3,7	12,3	163,6
	Total	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
1999	R. Xeral	242,2	62,4	62,0	202,6	569,1	10.431,1
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,4	30,3	79,2
	Agrario	26,6	27,8	10,1	14,6	79,2	1.156,5
	Autónomos	64,5	20,8	22,2	52,3	159,9	2.509,5
	Outros	5,9	1,5	1,8	3,7	12,7	168,6
	Total	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
2000	R. Xeral	252,8	65,5	64,5	215,2	598,0	11.106,1
	Mar	7,6	2,3	0,0	20,9	30,8	79,1
	Agrario	25,3	26,6	9,2	13,7	74,7	1.139,7
	Autónomos	65,9	21,3	22,6	53,7	163,5	2.568,8
	Outros	5,7	1,6	1,9	3,9	13,1	169,2
	Total	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,5	30,3	78,1
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Autónomos	66,6	21,5	22,6	54,6	165,3	2.614,9
	Outros	5,5	1,7	2,0	4,0	13,1	155,9
	Total	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9

Medias anuais en miles

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ Cadro 4.14

**Afiados e en alta laboral por tramos de idade e sexo.
Galicia. 2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Tramos de idade	Sexo					
16-19 anos	Homes	4.188	1.298	1.172	5.011	11.669
	Mulleres	1.763	443	462	1.730	4.398
	Total	5.951	1.741	1.634	6.741	16.067
20-24 anos	Homes	19.090	5.400	4.570	18.207	47.267
	Mulleres	13.132	3.168	3.206	11.853	31.359
	Total	32.222	8.568	7.776	30.060	78.626
25-29 anos	Homes	29.298	7.680	6.739	26.254	69.971
	Mulleres	23.480	5.555	5.464	19.242	53.741
	Total	52.778	13.235	12.203	45.496	123.712
30-34	Homes	31.254	9.110	7.660	28.169	76.193
	Mulleres	22.706	6.057	5.311	17.743	51.817
	Total	53.960	15.167	12.971	45.912	128.010
35-39 anos	Homes	30.021	9.846	7.683	25.814	73.364
	Mulleres	20.151	6.390	5.044	15.490	47.075
	Total	50.172	16.236	12.727	41.304	120.439
40-44 anos	Homes	29.189	10.090	8.196	24.469	71.944
	Mulleres	18.908	6.470	5.213	14.828	45.419
	Total	48.097	16.560	13.409	39.297	117.363
45-49 anos	Homes	25.546	8.965	7.309	21.800	63.620
	Mulleres	16.085	5.645	4.368	12.968	39.066
	Total	41.631	14.610	11.677	34.768	102.686
50-54 anos	Homes	22.496	7.571	6.578	20.139	56.784
	Mulleres	14.356	5.181	4.465	11.040	35.042
	Total	36.852	12.752	11.043	31.179	91.826
55-59 anos	Homes	17.508	6.029	5.649	15.536	44.722
	Mulleres	11.730	5.131	4.205	9.095	30.161
	Total	29.238	11.160	9.854	24.631	74.883
60-64 anos	Homes	9.071	3.792	2.853	6.986	22.702
	Mulleres	7.547	4.393	3.056	5.705	20.701
	Total	16.618	8.185	5.909	12.691	43.403
Máis de 65 anos	Homes	1.590	471	579	1.329	3.969
	Mulleres	1.528	508	620	1.167	3.823
	Total	3.118	979	1.199	2.496	7.792

Elaboración propia

Datos a 31 de Decembro

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.2.4. Traballadores afiliados por sexo e réxime

No cadro 4.15 inclúense os datos de afiliados en Galicia por sexo e réxime referente neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a 31 de decembro do ano correspondente.

Consonte cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan, en 2001, en Galicia moitos máis homes ca mulleres, 542.698, o 59,92% de varóns, fronte a 362.972, o 40,08% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ó total galego; por réximes hai moitas diferencias. En efecto, as mulleres son

maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (13.154 afiliadas por só 247 varóns en alta); tamén son maioría no Réxime Agrario, representando o 62,02% do total, sendo máis alta dita porcentaxe nas provincias de Ourense e Pontevedra (o 69,53% e o 67,59%, respectivamente). En troques, no Réxime do Mar traballan 22.211 homes, case tres veces máis das case oito mil mulleres en alta cunha clara tendencia neste réxime á diminución dos afiliados varóns e ó aumento das mulleres; os 107.563 afiliados ó Réxime de Autónomos constitúen practicamente o dobre das mulleres en alta en dito réxime e no xeral os máis de 386.000 traballadores masculinos supoñen o 61,54% dos afiliados. En termos globais é de destacar que o maior aumento, tanto porcentual como en contía total dos tres últimos anos, prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ó total dos afiliados masculinos.

■ Cadro 4.15

**Traballadores afiliados e en alta. Por réximes e sexos.
Galicia. 1998-2001**

		A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia			
		1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Agrario	Homes	10.733	10.021	9.325	8.836	12.600	11.978	11.485	10.903	3.547	3.051	2.793	2.408	5.068	4.726	4.360	4.038	31.948	29.776	27.963	26.185
	Mulleres	16.807	15.960	15.381	14.730	15.945	15.307	14.689	14.115	7.314	6.641	6.052	5.494	10.115	9.482	8.939	8.422	50.181	47.390	45.061	42.761
Mar	Homes	6.496	6.245	5.848	5.824	2.031	2.018	1.983	1.952	0	0	0	0	15.992	15.426	14.958	14.435	24.519	23.689	22.789	22.211
	Mulleres	888	1.481	1.828	1.817	218	220	261	264	0	0	0	0	4.043	5.348	5.883	5.863	5.149	7.049	7.972	7.944
Autónomos	Homes	40.334	41.485	42.460	42.554	13.772	14.242	14.432	14.408	15.017	15.335	15.366	15.187	33.418	34.489	34.889	35.414	102.541	105.551	107.147	107.563
	Mulleres	21.867	22.705	23.811	23.876	6.452	6.804	6.995	6.985	6.842	7.060	7.283	7.244	17.780	18.497	19.093	19.435	52.941	55.066	57.182	57.540
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	152.058	155.491	162.059	39.752	41.247	41.792	43.050	38.148	39.323	39.722	41.409	126.038	129.355	133.963	139.974	350.342	361.983	370.968	386.492
	Mulleres	85.335	93.142	98.608	105.563	20.598	22.407	23.902	25.936	21.480	23.002	24.319	26.756	66.932	71.856	78.033	83.318	194.345	210.407	224.862	241.573
Empreg. do Fogar	Homes	112	111	112	107	24	25	29	35	26	27	30	34	54	61	62	71	216	224	233	247
	Mulleres	5.367	5.320	5.371	5.483	1.476	1.515	1.597	1.698	1.695	1.771	1.851	1.962	3.671	3.734	3.828	4.011	12.209	12.340	12.647	13.154
Total	Homes	204.079	209.920	213.306	219.380	68.179	69.510	69.721	70.348	56.738	57.736	57.911	59.038	180.570	184.057	188.232	193.932	509.566	521.223	529.100	542.698
	Mulleres	130.264	138.608	144.999	151.469	44.689	46.253	47.444	48.998	37.331	38.474	39.505	41.456	102.541	108.917	115.776	121.049	314.825	332.252	347.724	362.972

Elaboración propia

Datos a decembro de cada ano

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.2.5. Traballadores afiliados por sector de actividade

Segundo o cadro 4.16, extraído da información proporcionada polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se contempla unha distribución dos traballadores afiliados polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 525.500 afiliados en 2001 que representan o 58,11% do total, máis de cinco puntos por baixo do 63.39% dos 9.920.200 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2001, 163.400 traballadores que constitúen o 18,07% dos afiliados galegos. No cómputo xeral español os preto de dous millóns setecentos mil traballadores da industria representan unha porcentaxe do 17,16% do total de afiliados, case un punto inferior por tanto á galega.

Traballadores afiliados en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 1998-2001
■ Cadro 4.16

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	1998	36,5	32,1	12,3	36,0	116,8	1.311,2
	1999	35,3	31,0	11,6	35,6	113,5	1.312,0
	2000	34,1	29,7	10,7	35,0	109,5	1.300,2
	2001	32,8	28,6	9,9	33,9	105,3	1.297,0
Industria	1998	58,5	13,7	15,9	59,5	147,6	2.496,3
	1999	60,4	14,2	16,7	61,7	153,0	2.562,3
	2000	61,2	14,7	17,7	65,1	158,7	2.649,4
	2001	63,2	15,1	18,1	67,0	163,4	2.687,0
Construcción	1998	37,0	10,5	12,4	28,9	88,8	1.280,0
	1999	41,1	11,6	13,0	32,1	97,9	1.466,8
	2000	43,2	12,6	13,4	34,4	103,5	1.612,4
	2001	46,0	12,9	13,6	36,4	108,8	1.725,1
Servicios	1998	197,5	54,4	52,4	154,4	458,7	8.462,2
	1999	209,1	57,6	54,6	163,6	484,9	8.970,4
	2000	218,2	60,0	56,1	172,4	506,7	9.469,8
	2001	226,4	61,9	57,8	179,4	525,5	9.920,2
Non consta	1998	1,0	0,4	0,3	0,7	2,5	41,3
	1999	0,8	0,3	0,2	0,6	2,0	33,4
	2000	0,7	0,3	0,2	0,6	1,8	31,1
	2001	0,5	0,2	0,2	0,4	1,3	20,6
Total	1998	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	1999	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	2000	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	2001	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9

Elaboración propia
Datos redondeados a miles
Fonte: Ministerio de Trabajo e Seguridade Social

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 105.300 traballadores que constitúen o 11,64% dos afiliados galegos, mentres que os preto dun millón trescentos mil traballadores incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 8,29% do total de afiliados españois.

Por último na construción no ano 2001 aumentan os traballadores en alta en Galicia na cifra de 5.300 activos situándose en 108.800 que supoñen o 12,03% do total de afiliados, superior en algo máis dun punto en termos porcentuais á que representan o millón setecentos vinte cinco mil afiliados de dito sector no total de España.

4.2.6. Total de altas e altas iniciais

No cadro 4.17 contéplase a evolución nestes últimos anos das altas de traballadores no Réxime Xeral e Minería de Carbón conxuntamente, co Agrario e o de Empregados do Fogar, e reflicten, tanto as altas iniciais, como as sucesivas, contabilizándose como tal no Réxime Xeral o cambio que ten lugar desde a inactividade ou o paro á ocupación, e os cambios da conta de cotización, debéndose á súa vez isto, ben a cambios de empresa, ou a cambios dentro da mesma empresa, debido

a traslados de provincia ou de centro de traballo, cambios na situación laboral, etc. Non obstante, e dado que un elevadísimo número de empresas ten unha soa conta de cotización, nunha grande parte dos casos o cambio de conta de cotización implica cambio de empresa.

■ Cadro 4.17

**Altas laborais. Por réximes.
Galicia/España. 1997-2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Réximes Xeral e Minería do Carbón	1997	270.632	68.099	67.700	262.801	669.232	11.390.554
	1998	312.868	82.134	75.401	301.667	772.070	13.203.837
	1999	360.926	95.295	82.621	343.329	882.171	14.974.560
	2000	382.176	104.043	90.118	368.920	945.257	15.819.875
	2001	387.824	113.604	97.151	377.411	975.990	15.993.479
Réxime Especial Agrario	1997	3.237	4.196	1.721	2.928	12.082	226.903
	1998	3.241	4.276	1.871	2.619	12.007	230.224
	1999	3.329	4.220	1.596	2.742	11.887	228.968
	2000	2.961	3.611	1.626	2.366	10.564	258.469
	2001	2.750	3.146	1.049	2.195	9.140	285.776
Réxime Especial de Empregados do Fogar	1997	2.010	398	511	1.484	4.403	49.663
	1998	1.973	435	559	1.489	4.456	58.781
	1999	1.938	422	608	1.532	4.500	67.269
	2000	2.005	533	655	1.786	4.979	70.030
	2001	2.039	576	702	1.777	5.094	77.320
Total ⁽¹⁾	1997	275.879	72.693	69.932	267.213	685.717	11.667.120
	1998	318.082	86.845	77.831	305.775	788.533	13.492.842
	1999	366.193	99.937	84.825	347.603	898.558	15.270.797
	2000	387.142	108.187	92.399	373.072	960.800	16.148.374
	2001	392.613	117.326	98.902	381.383	990.224	16.356.575

Elaboración propia

(1) Non inclúe Réximes Especiais de Autónomos e do Mar

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Convén precisar, en primeiro lugar, para unha correcta interpretación dos cadros 4.17 e 4.18 que no Réxime Xeral e Minería do Carbón contabilízanse como altas os cambios que teñen lugar desde a inactividade ou o paro á ocupación, así como os cambios de conta de cotización -cambios de empresa ou de provincia dentro da mesma empresa-. No Réxime Especial Agrario contabilízanse como altas os cambios desde a inactividade ou o paro cara á ocupación e os cambios debidos a traslados de provincia. E no Réxime de Empregados de Fogar considérase como altas os cambios desde a inactividade ou o paro cara á ocupación e os cambios do cabeza de familia (empresario). Doutra banda, as altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores ó sistema da Seguridade Social.

Do exame das altas (cadro 4.17) que como vemos experimentan no seu conxunto -faltan datos de Autónomos e do Réxime do Mar- un significativo aumento nos tres anos inmediatamente anteriores ó 2001 e a súa comparación coas cifras de

traballadores afiliados en alta que non crecen na mesma proporción, podemos inferir que existe un amplísimo continxente de traballadores, con contratos temporais, que se encontran periodicamente en situacións de entrada e saída sucesiva na actividade laboral, conclusión que, á súa vez, vén avalada polos datos que, neste mesmo informe, se recollen no capítulo 5 sobre a contratación e tipos de contratos. Non obstante no 2001 o aumento das altas é sensiblemente menor e dita proporción diminúe sen dúbida en parte como consecuencia da incidencia das medidas en favor do emprego fixo.

As altas iniciais en Galicia en 2001 (47.326 -cadro 4.18-) descenden con respecto ó ano anterior por segundo ano consecutivo despois dos aumentos dos anos precedentes, tamén descenden nese ano 2001 no conxunto do Estado, se ben en menor medida chegando a 885.311.

■ Cadro 4.18

**Altas laborais iniciais. Por réximes.
Galicia/España. 1994-2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Réximes Xeral e Minería do Carbón	1994	12.041	2.885	3.408	10.473	28.807	497.026
	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	1996	15.170	3.573	3.697	13.021	35.461	585.427
	1997	16.312	3.901	3.873	15.028	39.114	655.640
	1998	19.272	4.808	4.552	16.507	45.139	746.274
	1999	21.495	5.137	4.424	18.102	49.158	834.399
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2001	18.732	4.770	4.437	16.476	44.415	795.363
Réxime Especial Agrario	1994	1.035	846	286	570	2.737	33.668
	1995	1.072	879	281	637	2.869	36.260
	1996	891	640	263	481	2.275	45.237
	1997	872	700	319	565	2.456	50.470
	1998	869	701	285	430	2.285	52.477
	1999	852	629	288	459	2.228	56.388
	2000	748	591	277	383	1.999	60.891
	2001	741	616	189	387	1.933	68.907
Réxime Especial de Empregados do Fogar	1994	299	82	93	229	703	10.310
	1995	275	80	88	229	672	14.493
	1996	308	85	92	243	728	14.781
	1997	333	91	98	252	774	11.818
	1998	297	97	138	265	797	17.824
	1999	336	84	143	275	838	23.061
	2000	357	136	126	312	931	22.792
	2001	382	141	118	337	978	21.041
Total ⁽¹⁾	1994	13.375	3.813	3.787	11.272	32.247	541.004
	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	1996	16.369	4.298	4.052	13.745	38.464	645.445
	1997	17.517	4.692	4.290	15.845	42.344	717.928
	1998	20.438	5.606	4.975	17.202	48.221	816.575
	1999	22.683	5.850	4.855	18.836	52.224	913.848
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2001	19.855	5.527	4.744	17.200	47.326	885.311

Elaboración propia

(1) Non inclúe Réximes Especiais de Autónomos e do Mar

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Na comunidade galega, as altas iniciais non aumentan no ano 2001 en ningunha das provincias galegas con respecto ó ano anterior, descendendo moi lixeiramente en cada unha das catro provincias. As 47.326 novas altas constitúen non obstante unha cifra importante que pon de manifesto un aceptable dinamismo no mercado de traballo, se ben debemos constatar como elemento negativo a tendencia que pon de manifesto a redución do número das altas iniciais dos dous últimos anos.

4.2.7. Afiliacións e altas por Comunidades Autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 4.19) despois da recuperación xeral do número de afiliados experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ó ano anterior, de 426.100 afiliados, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 foi de 718.000 e en 2001 de 587.000 minorando ostensiblemente a subida con respecto ós anos inmediatamente anteriores establecéndose en 15.649.900 o número de afiliados en alta. A Comunidade Autónoma Galega, trala forte diminución de afiliados en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano no que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 -36.900-. Nos anos 2000 e 2001 modérase máis o crecemento -28.900 e 24.200- con cómputo negativo do réxime agrario, que perde 4.500 e 4.200 afiliados, respectivamente.

■ Cadro 4.19

**Traballadores afiliados e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas.
1999-2001**

	1999					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.350,6	12,6	547,0	340,4	14,5	2.265,1
Aragón	322,0	0,0	27,1	86,9	3,4	439,4
Asturias	226,2	2,2	22,2	61,2	14,2	326,0
Baleares	263,9	2,3	6,4	72,2	3,9	348,7
Canarias	479,0	6,5	27,5	83,2	3,2	599,4
Cantabria	125,7	2,1	10,5	32,1	1,6	172,0
C. A Mancha	348,1	0,0	51,4	109,3	2,9	511,7
C. León	529,4	0,0	73,9	162,1	11,4	776,8
Cataluña	2.076,3	6,8	47,3	476,6	32,3	2.639,3
C. Valenciana	1.075,8	4,8	84,7	279,2	9,6	1.454,1
Extremadura	180,6	0,0	89,2	55,7	1,3	326,8
Galicia	569,1	30,3	79,2	159,9	12,7	851,2
Madrid	1.784,6	4,0	4,9	295,3	43,0	2.131,8
Murcia	258,9	1,2	57,0	67,8	2,5	387,4
Navarra	160,1	0,0	10,5	39,2	2,0	211,8
País Vasco	586,7	6,1	9,9	163,7	8,7	775,1
A Ríoxa	71,8	0,0	7,5	19,8	0,7	99,8
Ceuta	11,3	0,3	0,0	2,5	0,4	14,5
Melilla	11,0	0,1	0,0	2,6	0,5	14,2
España	10.431,1	79,2	1.156,5	2.509,5	168,8	14.344,9

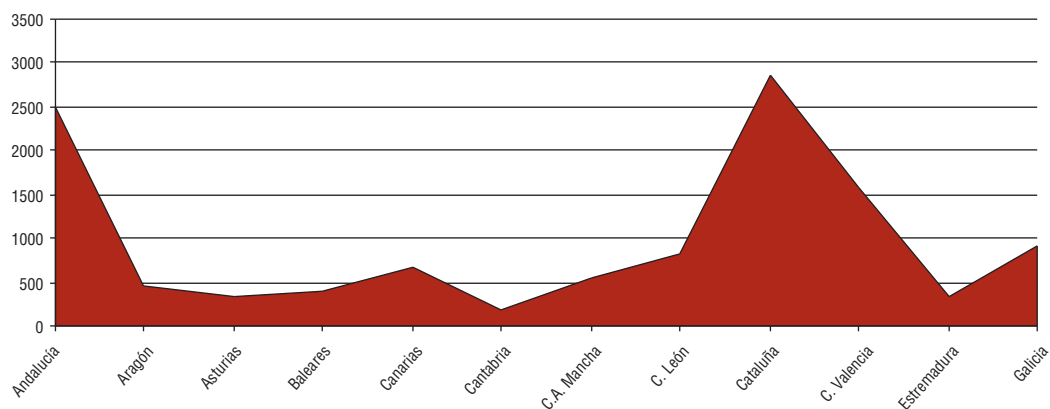
	2000					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.451,1	12,3	550,3	351,7	(14,1)	2.379,5
Aragón	339,5	0,0	25,7	88,1	(3,3)	456,6
Asturias	236,6	2,2	21,1	62,6	(13,6)	336,1
Baleares	283,4	2,3	6,1	74,2	(3,8)	369,8
Canarias	511,0	6,4	26,0	87,4	(3,3)	634,1
Cantabria	134,1	2,0	10,0	32,6	(1,5)	180,2
C. A Mancha	370,4	0,0	49,8	111,1	(3,0)	534,3
C. León	554,8	0,0	70,0	164,4	(11,1)	800,3
Cataluña	2.200,7	6,7	45,0	484,6	(32,1)	2.769,1
C. Valenciana	1.151,7	4,8	81,2	285,3	(9,6)	1.532,6
Extremadura	189,2	0,0	90,1	56,6	(1,2)	337,1
Galicia	598,0	30,8	74,7	163,5	(13,1)	880,1
Madrid	1.918,6	4,1	4,7	303,3	(44,7)	2.275,4
Murcia	276,8	1,2	57,2	70,6	(2,5)	408,3
Navarra	170,5	0,0	10,5	40,0	(2,0)	223,0
País Vasco	619,9	5,7	9,5	167,2	(9,0)	811,3
A Ríoxa	75,9	0,0	7,8	20,3	(0,6)	104,6
Ceuta	12,2	0,3	0,0	2,6	(0,4)	15,5
Melilla	11,5	0,1	0,0	2,7	0,5	14,7
España	11.106,1	79,1	1.139,7	2.568,8	(168,4)	15.062,9

	2001					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.540,9	12,4	555,3	360,7	14,2	2.483,5
Aragón	352,3	0,0	21,8	91,8	3,5	469,4
Asturias	250,9	2,1	19,9	62,2	13,0	348,1
Baleares	296,7	2,3	5,6	75,7	4,0	384,3
Canarias	534,6	6,4	25,1	91,0	3,3	660,4
Cantabria	140,1	1,9	9,4	33,1	1,9	186,4
C. A Mancha	387,9	0,0	48,2	113,2	3,1	552,4
C. León	578,8	0,0	66,0	165,7	11,1	821,6
Cataluña	2.287,3	6,6	43,6	489,2	32,5	2.859,2
C. Valenciana	1.211,6	4,9	78,5	291,6	10,1	1.596,7
Extremadura	194,0	0,0	90,1	57,5	1,3	342,9
Galicia	624,8	30,3	70,5	165,3	13,4	904,3
Madrid	2.033,0	4,2	4,6	309,4	45,6	2.396,8
Murcia	294,6	1,3	60,9	73,0	2,7	432,5
Navarra	178,5	0,0	10,8	40,5	2,1	231,9
País Vasco	647,2	5,4	9,3	168,9	9,1	839,9
A Ríoxa	79,1	0,0	8,0	20,9	0,6	108,6
Ceuta	12,7	0,3		2,6	0,4	16,0
Melilla	11,8	0,1		2,6	0,5	15,0
España	11.656,8	78,1	1.127,6	2.614,9	172,5	15.649,9

(1) Comprende Réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ó redondea-las cantidades en centos de persoas

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.3. Estranxeiros

Neste apartado referirémonos ós permisos concedidos ós estranxeiros que pretenden realizar en España unha actividade lucrativa por conta propia ou allea; para iso, deben obter as correspondentes autorizacións de traballo e residencia.

Hai que ter en conta, ó examinar as cifras, unha serie de feitos.

En 1991 e 1992, tivo lugar o proceso excepcional de regularización de traballadores estranxeiros aprobado por Acordo do Consello de Ministros de 7 de xuño de 1991.

A partir de 1992, coa entrada en vigor da libre circulación de traballadores nos países membros da Unión Europea, a excepción de Luxemburgo, do que a súa data de entrada en vigor quedou fixada para o 1 de xaneiro de 1993, tódolos cidadáns de países membros poden realizar actividades, tanto por conta allea como por conta propia, sen necesidade de permiso de traballo. O mesmo trato esténdese ós familiares destes traballadores, aínda que non teñan a nacionalidade dos países membros da Unión Europea.

En 1994, o dereito á libre circulación de traballadores esténdese ós nacionais de Austria, Finlandia, Islandia, Noruega e Suecia, segundo o Protocolo polo que se adapta o Acordo sobre o Espacio Económico Europeo, feito en Bruxelas o 17 de maio de 1993, polo que os nacionais dos estados citados carecen da obriga de obtención do permiso de traballo.

Desde 1993 ata 1999 establécese un continxente de autorizacións para o emprego de traballadores estranxeiros por distintas Resolucións do Ministerio da Presidencia, con obxecto de garanti-la cobertura daquelas ofertas de emprego non atendidas polo mercado nacional de traballo para sectores e zonas xeográficas determinadas, mediante un procedemento específico para a súa xestión.

En 1996 tivo lugar o proceso de Documentación de estranxeiros en situación irregular, regulado pola Disposición Transitoria Terceira do Real Decreto 155/1996, de 2 de febreiro, e desenvolvido posteriormente por Acordo do Consello de Ministros, do 12 de abril de 1996.

Hai que ter en conta, por último, que no ano 2000, establecéndose mediante o Real Decreto 239/2000, ten lugar a regularización prevista na Disposición Transitoria 1ª da Lei Orgánica 4/2000 de 11 de xaneiro, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social. Así mesmo o Real Decreto 142/2001 de 16 de febreiro establece os requisitos para a regularización prevista na Lei Orgánica 8/2000 de 22 de decembro, de reforma da Lei Orgánica 4/2000.

Carécese de datos en relación cos permisos de traballo concedidos durante o ano 2001, xa que ó tempo de redactar este informe aínda non foron elaborados polo Ministerio de Traballo e asuntos Sociais, polo que non poden ofrecerse.

Con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (cadro 4.20) reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2001, distribuídos por réximes de Seguridade Social. Neste cadro contéplase que a provincia de Pontevedra é a que máis traballadores estranxeiros ocupa nos datos da Seguridade Social.

Si se examina a nacionalidade dos estranxeiros afiliados en Seguridade Social pode verse que os procedentes da Unión Europea representan o maior número. Resalta na comparación por países os traballadores procedentes de Marrocos.

No que se refire ó sexo dos estranxeiros traballando en Galicia, é claramente maior o número de homes sobre o de mulleres.

Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral. Por réxime e provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 4.20

	Total	Réxime Xeral	Réxime E. Agrario	Réxime E. do Mar	Réxime E. de Empregados do Fogar	Réxime E. de Autónomos
A Coruña	3.231	1.932	94	74	324	807
Lugo	1.425	779	230	116	109	191
Ourense	1.616	1.136	64	0	132	284
Pontevedra	4.553	2.754	63	466	299	971
Galicia	10.825	6.601	451	656	864	2.253

Datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

**Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral
por país de nacionalidade. Galicia. 2001**

■ Cadro 4.21

Total	10.825
Europa	5.275
Espacio Económico Europeo ⁽¹⁾	4.910
Unión Europea	4.899
Bosnia-Herzegovina	11
Bulgaria	31
Croacia	9
Eslovaquia	6
Polonia	23
República Checa	6
Rumanía	56
Rusia	71
Suiza	29
Yugoslavia	20
Ucrania	37
Resto de Europa	66
África	1.471
Angola	15
Arxelia	71
Cabo Verde	65
Exipto	10
Gambia	4
Ghana	81
Guinea Bissau	28
Guinea Conackry	13
Guinea Ecuatorial	7
Mali	2
Marrocos	725
Mauritania	11
Nixeria	31
Senegal	316
Resto de África	92
América do Norte	142
Canadá	11
Estados Unidos	131
América Central e do Sur	3.457
Arxentina	493
Bolivia	18
Brasil	258
Colombia	876
Cuba	456
Chile	51
Ecuador	186
México	58
Perú	231
República Dominicana	260
Uruguai	199
Venezuela	334
Resto de A. Central e do Sur	37
Asia	343
Bangladesh	2
Corea do Sur	7
China	210
Filipinas	18
India	9
Irán	7
Xapón	13
Pakistán	11
Resto de Asia	66
Oceanía	20
Apátridas	2
Non consta nacionalidade	115

(1) Inclúe Unión Europea, Islandia, Noruega e Liechtenstein
Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

**Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral, segundo sexo.
Por provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 4.22

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	1.909	1.322	3.231
Lugo	957	468	1.425
Ourense	978	638	1.616
Pontevedra	3.139	1.413	4.552
Galicia	6.983	3.841	10.824

Datos a 31 de decembro de 2001
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

4.3.1. Emigración e inmigración

Emigración asistida

Os datos de emigración asistida (cadro 4.23) reflicten, na súa evolución, que despois do descenso experimentado en 1993, estabilizáronse en 1994 e a partir de 1995 claramente diminúe chegando a adquirir en 2001 a cifra de 485 emigrantes en Galicia continuando con esta tendencia decrecente.

**Evolución da emigración asistida, segundo país de destino.
Galicia. 1994-2001**

■ Cadro 4.23

	Total	Países europeos	Países non europeos
1994	1.485	1.472	13
1995	1.386	1.383	3
1996	951	949	2
1997	617	616	1
1998	508	507	1
1999	525	525	0
2000	498	497	1
2001	485	485	0

Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Desta cifra, pode observarse que a maior parte pertence á provincia da Coruña (cadro 4.24), e todos teñen como destino Suíza nas catro provincias.

Claramente, os índices de emigración en 2001, ó igual que nos dous anos anteriores, son baixísimos en relación cos que, historicamente, experimentou a Comunidade Autónoma Galega.

Emigración asistida, segundo país de destino, por provincia de procedencia. Galicia 2001

■ Cadro 4.24

	Total	Suíza
A Coruña	316	316
Lugo	1	1
Ourense	50	50
Pontevedra	118	118
Galicia	485	485

Nota: Non inclúe mariñeiros e tripulantes
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Baixas consulares

A Coruña é a provincia de destino máis frecuente (cadro 4.25) e América Centro e Sur o continente de procedencia que máis retorno de emigrantes agrupa, sendo Suíza, Arxentina e Venezuela (cadro 4.26) os países que reflicten maiores cifras de baixas consulares.

Baixas consulares. Por continente de procedencia e provincia de destino. Galicia. 2001

■ Cadro 4.25

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
A Coruña	3.526	757	1.149	17	177	1.414	9	3
Lugo	457	102	104	4	10	231	5	1
Ourense	1.903	339	359	2	21	1.172	2	8
Pontevedra	2.830	692	535	22	69	1.503	4	5
Galicia	8.716	1.890	2.147	45	277	4.320	20	17

Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

**Baixas consulares. Por país de procedencia e provincia de destino.
Galicia. 2001**

■ Cadro 4.26

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	8.716	3.526	457	1.903	2.830
Europa	4.037	1.906	206	698	1.227
Unión Europea	1.890	757	102	339	692
Alemaña	470	94	13	170	193
Austria	8	4	0	2	2
Bélxica	65	11	10	2	42
Dinamarca	3	1	0	0	2
Finlandia	1	0	0	0	1
Francia	380	81	30	100	169
Grecia	0	0	0	0	0
Holanda	70	28	2	10	30
Irlanda	97	43	7	4	43
Italia	19	13	1	0	5
Luxemburgo	5	0	2	1	2
Portugal	72	19	3	12	38
Reino Unido	696	460	34	38	164
Suecia	4	3	0	0	1
Resto de Europa	2.147	1.149	104	359	535
Andorra	107	30	9	9	59
Bulgaria	0	0	0	0	0
Federación de Rusia	2	0	0	0	2
Hungría	1	1	0	0	0
Noruega	2	0	1	0	1
República Checa	6	3	2	0	1
Rumanía	24	13	3	1	7
Suíza	2.003	1.102	89	349	463
Ucrania	2	0	0	0	2
Yugoslavia	0	0	0	0	0
África	45	17	4	2	22
Angola	11	2	1	0	8
Arxelia	8	2	2	2	2
Egipto	1	0	1	0	0
Gabón	2	2	0	0	0
Guinea Ecuatorial	1	1	0	0	0
Kenia	1	1	0	0	0
Marrocos	5	4	0	0	1
Mauritania	2	1	0	0	1
Mozambique	3	1	0	0	2
Namibia	4	1	0	0	3
Sudáfrica	7	2	0	0	5
América	4.597	1.591	241	1.193	1.572
América do Norte	277	177	10	21	69
Canadá	29	8	4	9	8
EEUU	248	169	6	12	61
América Central e do Sur	4.320	1.414	231	1.172	1.503
Arxentina	1.478	645	102	156	575
Bolivia	1	1	0	0	0
Brasil	179	34	3	27	115
Chile	22	3	2	5	12
Colombia	30	15	1	7	7
Costa Rica	4	0	0	1	3
Cuba	101	40	26	11	24
Ecuador	6	5	0	0	1
O Salvador	0	0	0	0	0
Guatemala	10	6	0	0	4
Haití	4	3	0	0	1
Honduras	1	1	0	0	0
México	786	15	2	614	155
Nicaragua	8	0	1	0	7
Panamá	51	3	0	35	13
Paraguay	2	1	0	0	1
Perú	25	13	1	3	8
Rep. Dominicana	19	6	1	3	9
Uruguai	489	248	8	22	211
Venezuela	1.104	375	84	288	357
Asia	20	9	5	2	4
China	0	0	0	0	0
Emiratos Árabes	3	1	2	0	0
Filipinas	1	0	1	0	0
Indonesia	5	0	2	0	3
Irán	1	0	0	0	1
Israel	1	1	0	0	0
Xapón	3	1	0	2	0
Xordania	0	0	0	0	0
Líbano	0	0	0	0	0
Siria	2	2	0	0	0
Tailandia	1	1	0	0	0
Turquía	3	3	0	0	0
Oceanía	17	3	1	8	5
Australia	17	3	1	8	5

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

En relación co retorno dos emigrantes (cadro 4.27), a información que proporcionan as baixas consulares de galegos no estranxeiro reflicten un incremento en 2001 en relación cos anos anteriores superior ó 25%, aínda que se apreciase unha estabilidade nos últimos anos, despois do importante descenso que se experimentou a partir de 1993.

Evolución das baixas consulares. Por continente de procedencia. Galicia. 1996-2001

■ Cadro 4.27

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
1996	5.942	1.234	2.884	20	236	1.539	6	23
1997	6.056	1.297	2.867	24	286	1.539	10	33
1998	5.971	1.420	2.804	36	239	1.443	15	14
1999	6.607	1.654	2.842	30	261	1.762	25	33
2000	6.933	1.588	2.511	45	253	2.477	27	32
2001	8.716	1.890	2.147	45	277	4.320	20	17

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

5.1. Introducción

A Estatística de Contratos Rexistrados reflicte información sobre os diferentes tipos de contratos rexistrados nas oficinas de emprego segundo modalidades de contratación, sectores de actividade económica, grupos de ocupación e colectivos contratados.

O Estatuto dos Traballadores establece, no seu artigo 16, que os empresarios están obrigados a rexistrar na oficina de emprego, no prazo dos dez días seguintes a súa concertación, os contratos que deban celebrarse por escrito ou a comunicar, en igual prazo, as contratacións efectuadas aínda que non exista obriga legal de formalizalas por escrito.

■ Modalidades de contratación

Existen distintas modalidades de contratación, dirixidas tanto a facilitar a de colectivos xenéricos (contratos indefinidos, a tempo parcial, etc.) ou específicos (contratos para traballadores, en prácticas, etc.), como a dar resposta a necesidades e características da actividade productiva (contratos de obra ou servizo, de interinidade, etc.).

■ Contrato indefinido ordinario

Os contratos incluídos neste concepto adxectívanse como ordinarios para diferencia-los dos contratos indefinidos acollidos a outras normativas.

Normativa: Real decreto lexislativo 1/95.

Contrato de obra ou servizo

Normativa: art. 15 do Estatuto dos Traballadores e RD 2720/98.

■ Contrato eventual por circunstancias da produción.

Normativa: art. 15 do Estatuto dos Traballadores e RD 2720/98

■ Contrato de interinidade.

Normativa: art. 15 do Estatuto dos Traballadores e RD 2720/98.

■ Contrato indefinido fomento emprego

Normativa: Lei 12/2001

■ Contrato temporal para minusválidos

Normativa: Lei 42/94, Lei 13/96, disposición adicional 6ª e Lei 14/00, disposición adicional 31ª.

■ Contrato a tempo parcial

Inclúense tódolos contratos celebrados a tempo parcial baixo a normativa que regula este tipo de contratación, sexa por tempo indefinido, por duración determinada ou teñan a consideración de fixos descontinuos, con independencia de que a frecuencia de prestación de servizos sexa dun determinado número de horas ó día, á semana, ó mes ó ano. Tamén se inclúen nesta modalidade os contratos de relevo, xa que pola súa propia natureza son sempre a tempo parcial.

Exceptúanse unicamente os contratos en prácticas que, aínda que sexan a tempo parcial, se contabilizan na súa modalidade específica, así como os contratos de minusválidos a tempo parcial acollidos á modalidade de contratación regulada polo RD 1451/83.

Normativa: art. 12 do Estatuto dos Traballadores -RD Lei 15/98.

■ Contrato de substitución por xubilación ós 64 anos.

Normativa: RD 1194/85.

■ Contrato en prácticas.

Inclúense neste concepto tódolos contratos acollidos a súa normativa específica, con independencia de que a xornada sexa a tempo parcial ou completo.

Normativa: art. 11 do Estatuto dos Traballadores - RD 488/98.

■ Contrato para a formación.

Normativa: art. 11 do Estatuto dos Traballadores - RD 488/98 - Lei 12/2001.

■ Contrato para minusválidos.

Existen distintas modalidades de contratación que para facilita-la integración laboral dos traballadores minusválidos contemplan determinadas bonificacións ou subvencións, tal como ocorre no contrato indefinido, de formación, en prácticas, temporal, etc.

Polo contrario, existe unha modalidade de contratación exclusiva para minusválidos que é a reflectida no presente epígrafe e que se concerta por tempo indefinido.

Normativa: RD 1451/83 e modificación por RD 4/99.

■ **Contrato para traballadores minusválidos en centros especiais de emprego.**

Neste epígrafe inclúense exclusivamente as contratacións de traballadores minusválidos en Centros Especiais de Emprego.

Normativa: RD 1368/85.

■ **Contrato para traballadores en risco de exclusión social.**

Dirixido ó colectivo que se especifica. Pode ser de xornada completa ou parcial e de duración indefinida ou temporal.

Normativa: Lei 55/99, art. 28, prorrogado por Lei 14/00.

■ **Outros contratos.**

Baixo este concepto agrúpanse tódolos contratos rexistrados correspondentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servicio doméstico, mercantís, etc. Así como os que, pertencendo a modalidades existentes, adoecen dalgún defecto formal no momento da súa introducción na base de datos.

■ **Contratos anulados polas leis 63/97 e 64/97.**

En maio de 1997, polas leis 63/97 e 64/97 foron anulados os contratos que se citan a continuación, polo que a partir de maio dese ano suprimíronse nas táboas de datos mensuais, permanecendo ata decembro nas táboas de acumulados cos datos de xaneiro a maio.

- Lanzamento de nova actividade
- Aprendizaxe
- Mulleres subrepresentadas
- Mulleres reincorporadas
- Mozos menores de 25 anos
- Mozos de 25 a 29 anos
- Maiores de 45 anos

O contrato temporal non foi anulado, pero límtase a súa utilización ó colectivo de minusválidos. Para maior claridade nas táboas do mes denominóuselles “temporal para minusválidos”. Nas táboas do ano aparece o contrato temporal, reflectindo os valores de xaneiro a maio, e o temporal para minusválidos que recolle os valores correspondentes a xuño e meses sucesivos.

A partir de 2000 e nos anos sucesivos as táboas estatísticas reflecten a situación derivada da lexislación vixente en cada momento.

■ **Contratos convertidos en indefinidos.**

Baixo este concepto agrúpanse determinadas modalidades de contratación a tempo determinado, que poden transformarse en indefinidas.

Estas transformacións non se suman ós contratos nos que a súa modalidade corresponden porque nese caso produciríase unha duplicidade, xa que o seu contrato orixe foi contabilizado no seu día. Por esta razón analízanse en táboas diferentes.

Os contratos susceptibles de seren convertidos en indefinidos son:

- Contrato de obra ou servizo
- Contratos de eventuais por circunstancias da produción
- Contrato de interinidade
- Contrato de lanzamento de nova actividade
- Contrato temporal
- Contrato temporal minusválidos
- Contrato a tempo parcial
- Contrato de substitución por xubilación ós 64 anos
- Contrato en prácticas
- Contrato de aprendizaxe
- Contrato de formación
- Contrato de minusválidos na CEE
- Outros contratos

Normativa: Lei 63/97 e Lei 55/99, art. 28, prorrogado por Lei 14/00.

Os primeiros datos observables (cadro 5,1), ofrecen un primeiro apunte, reiterado en informes anteriores, cal é o que se produce ó compara-lo alto número de contratos rexistrados (685.716) cos referidos a Poboación asalariada (EPA Galicia. IGE. IV trimestre 2001: 702.500). Aínda cando xa é coñecido, que o número de colocacións e de contratos non é asimilable a unha colocación ou contrato por ano, respondendo de ordinario a unha frecuencia anual múltiple continua, sendo elevada a correlación de contratos e poboación ocupada asalariada galega, indicando unha alta rotación ou variabilidade no emprego, primeira nota que caracteriza a contratación nos últimos anos (fluxo de contratación en relación cós efectivos laborais).

O cadro 5,1 danos o total de contratos rexistrados (datos do INEM). España. Galicia. Dos 685.716 contratos celebrados as modalidades máis utilizadas, outro ano máis, foron: 1. Obra ou servizo determinado (33,25%). 2. Eventuais por circunstancias da produción (28,33%). 3. A tempo parcial (18,45%); 4. Interinidade (7,25%). 5. Indefinido ordinario (2,03%). 6. Os contratos formativos: Prácticas 0,83% e Formación 1,85%. e 7. Indefinidos fomento de emprego 2,02%. No seu conxunto estas modalidades representan o 94,01% do total dos contratos rexistrados en Galicia.

Os datos de Movemento Laboral Rexistrado evidencian un significativo aumento no número de contratos realizados e rexistrados. Aumento que se repite por octavo ano consecutivo. O número de contratos rexistrados en 2001 foi o de 685.716 (ano 2000: 682.109), por tanto incrementa os do ano precedente en tan só 3.607 contratos (o que representa un 0,53% máis). Como apuntabamos no informe 2000

a cifra total de contratos tende a estabilizarse, rompendo a ascendente racha que caracterizou os últimos anos.

A comparación de datos globais España-Galicia, cadro 5,1, infórmanos do comportamento, en materia de tipoloxía contractual, seguindo Galicia, liñas moi similares ás medias que reflicten os datos de España, con pequenas variantes. España INEM. EL: Ano 2001: 13.583.884 contratos celebrados; Galicia 685.716 contratos, o que representa un 5,05% do total de España. No uso da modalidade de contratos de obra ou servicio determinado estamos tres puntos por enriba da media estatal, en tanto que a porcentaxe galega en contratos eventuais por circunstancias da produción estamos por debaixo da media estatal en sete puntos.

■ **Cadro 5.1** Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións en colaboración social. Galicia/España. 2000-2001

Tipo de contrato	España		%		Galicia		%	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Duración temporal:								
Obra ou servicio	4.133.772	4.075.495	30,40	30,00	223.027	227.997	32,72	33,25
Eventual por circunst. da produción	4.830.731	4.836.729	35,52	35,61	205.344	194.263	30,13	28,33
Interinidade	715.132	734.561	5,26	5,41	43.264	49.691	6,35	7,25
Prácticas	92.279	75.762	0,68	0,56	6.255	5.689	0,92	0,83
Formación	119.091	121.207	0,88	0,89	13.361	12.658	1,96	1,85
Minusválidos	5.573	12.138	0,04	0,09	326	551	0,05	0,08
Minusválidos en ctros. espec. emprego	17.837	16.920	0,13	0,12	391	451	0,06	0,07
Subst. por xubilación especial ós 64 anos	2.754	2.194	0,02	0,02	89	82	0,01	0,01
Outros	433.363	463.971	3,19	3,42	38.091	39.604	5,59	5,78
Tempo parcial (de durac. temp. e indef.)	2.512.104	2.665.284	18,47	19,62	118.873	126.488	17,44	18,45
Exclusión social		6.001		0,04		392		0,06
Temporales		1.566		0,01		86		0,01
Duración indefinida:								
Indefinido ordinario	313.869	318.478	2,31	2,34	12.718	13.891	1,87	2,03
Indefinido fomento de emprego	421.726	253.578	3,10	1,87	19.835	13.873	2,91	2,02
Total contratos	13.598.231	13.583.884	100	100	681.574	685.716	100	100
Contratos convertidos en indefinidos	219.626	472.600	—	—	10.482	24.542	—	—
Adscricións en colaboración social	7.294	7.351	—	—	606	360	—	—
Total	13.825.151	14.063.835	—	—	692.662	710.618	—	—

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

O cadro 5,2, permítenos así mesmo coñecer a distribución provincial no uso das fórmulas contractuais empregadas. Do total de contratos rexistrados, A Coruña representa un 41,12%, Pontevedra un 41,95%, Lugo un 10,13% e Ourense un 6,81%. Esas porcentaxes teñen un comportamento moi similar con referencia a cada un dos tipos de contrato, aínda cando as porcentaxes oscilan levemente, por exemplo: aumentan, no uso da modalidade de obra ou servicio determinado, que representa na Coruña o 35,84%, sendo o valor da mesma porcentaxe en

Pontevedra do 31,09. A modalidade contractual de “Eventuais por circunstancias da produción” representa en Pontevedra o 31,76% dos seus respectivos contratos, en tanto que na Coruña, representa o 26,88% do mesmo valor.

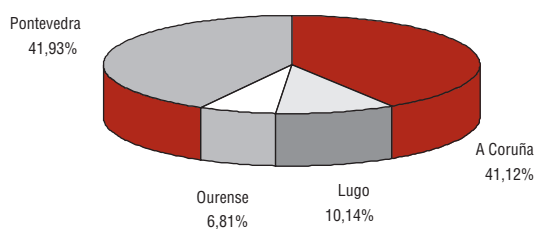
■ Cadro 5.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2000-2001

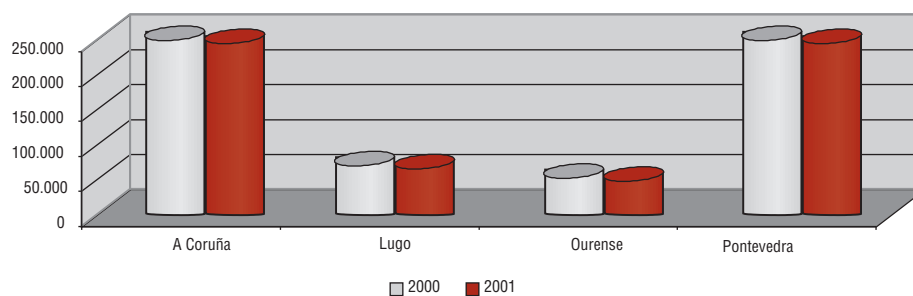
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Duración temporal:										
Obra ou servizo	101.660	101.051	16.685	17.072	19.580	20.486	85.102	89.388	223.027	227.997
Eventual por circunst. da produción	74.075	75.786	13.741	16.201	10.547	10.973	106.981	91.303	205.344	194.263
Interinidade	15.581	16.556	3.870	3.671	2.613	2.324	21.200	27.190	43.264	49.691
Prácticas	2.907	2.556	628	602	417	407	2.303	2.124	6.255	5.689
Formación	5.077	4.948	1.582	1.616	1.592	1.564	5.110	4.530	13.361	12.658
Temporal minusválidos	132	232	43	59	23	41	128	219	326	551
Minusválidos en ctros. espec. emprego	279	323	33	39	29	23	50	66	391	451
Subst. por xubilación especial ós 64 anos	53	48	5	4	15	10	16	20	89	82
Outros	5.537	6.310	20.270	16.814	391	242	11.893	16.238	38.091	39.604
Tempo parcial (de durac. temp. e indef.)	58.298	62.772	9.469	10.041	8.370	8.096	42.736	45.579	118.873	126.488
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	5.499	5.864	1.755	1.685	1.028	971	4.436	5.371	12.718	13.891
Indefinido fomento de emprego	8.049	5.389	2.286	1.682	1.895	1.510	7.605	5.292	19.835	13.873
Temporales		153		32		42		165		392
Exclusión social		31		13		5		37		86
Minusválidos	246		65		37		187		535	
Total contratos	279.393	281.969	70.432	69.531	46.537	46.694	287.747	287.522	682.109	685.716

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001.

Distribución do total de contratos en Galicia. 2001

Evolución do total de contratos en Galicia

A análise da contratación no ano de referencia por sectores económicos (cadro 5,3) ofrece un claro dominio do sector servizos, consecuencia lóxica da terciarización da nosa economía, concentrándose un 69,11% dos contratos neste sector e distribuíndo o resto da contratación entre: a Industria, un 15,10%, a construción, cun 13,05, e a considerable distancia agricultura cun 2,74%,

Contratos de traballo por sectores. Galicia 2001

■ Cadro 5.3

	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios	Total
A Coruña	5.624	43.716	41.658	190.971	281.969
Lugo	2.792	5.547	8.229	52.963	69.531
Ourense	1.229	9.135	8.075	28.255	46.694
Pontevedra	9.175	45.131	31.531	201.685	287.522
Galicia	18.820	103.529	89.493	473.874	685.716

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Os cadros 5.4 e 5.5 infórmanos do total dos contratos por grupo principal de ocupación e actividade económica.

■ Cadro 5.4

Contratos por grupo principal de ocupación. Galicia/España. 2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
A. Dirección das Administracións Públicas e de empresas de 10 ou máis asalariados	739	70	96	337	1.242	33.359
B. Xerencia de empresas con menos de 10 asalariados	69	91	29	70	259	5.216
C. Xerencia de empresas sen asalariados	7	1	0	0	8	302
D. Profesións asociadas a titulacións de 2º e 3º ciclo universitario	13.623	5.749	1.422	22.091	42.885	426.138
E. Profesións asociadas a unha titulación de 1º ciclo universitario	4.752	6.992	732	7.435	19.911	263.826
F. Técnicos e profesionais de apoio	22.187	5.843	1.935	11.888	41.853	627.413
G. Empregados de tipo administrativo	24.067	5.590	4.114	22.180	55.951	1.391.760
H. Traballadores do servizo de restauración e servizos persoais	23.852	10.095	4.837	23.327	62.111	1.486.938
J. Traballadores dos servizos de protección e seguridade	2.278	910	767	1.576	5.531	80.178
K. Dependentes de comercio e asimilados	28.549	2.943	3.505	16.634	51.631	873.556
L. Traballadores cualificados na agricultura e na pesca	3.197	1.413	844	4.706	10.160	991.565
M. Traballadores cualificados na construción	29.381	6.389	4.837	21.847	62.454	1.269.504
N. Traballadores cualificados das industrias extractivas, metalúrxica, const. maquinaria e asimilados	13.227	1.618	1.615	8.625	25.085	302.084
P. Trab. cualificados de artes gráficas, téxtil e confección, elab. alimentos, ebanistas, artesáns e asimilados	6.569	1.452	1.001	12.195	21.217	210.065
Q. Operadores de instalacións industriais de maquinaria fixa, montadores e ensambladores	17.224	534	3.167	10.314	31.239	250.836
R. Condutores e operadores de maquinaria móbil	18.914	4.017	3.094	28.943	54.968	530.664
S. Traballadores non cualificados en servizos, excepto transportes	21.103	4.245	3.317	14.246	42.911	1.205.508
T. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	52.231	11.579	11.382	81.103	156.295	3.634.945
U. Forzas armadas	0	0	0	5	5	27
Total	281.969	69.531	46.694	287.522	685.716	13.583.884

Fonte: INEM. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2001

Cadro 5.5

Contratos por actividade económica. Galicia/España. 2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
A. Agricultura, gandería, caza e silvicultura	1.996	1.923	1.228	2.898	8.045	1.475.256
B. Pesca	3.628	869	1	6.277	10.774	24.591
C. Industrias extractivas	304	559	2.082	940	3.885	18.802
D. Industria manufacturera	43.005	4.971	6.930	44.052	98.958	1.285.284
E. Producción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	407	17	123	139	686	17.655
F. Construcción	41.658	8.229	8.075	31.531	89.493	2.024.018
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomotres e art. persoais	39.568	6.108	5.983	27.170	78.829	1.483.414
H. Hostalería	14.011	5.982	3.376	20.629	43.998	1.203.917
I. Transporte, almacenamento e comunicacións	22.110	2.763	1.327	46.142	72.342	625.592
J. Intermediación financeira	919	282	167	917	2.285	69.256
K. Actividades inmobiliarias	64.971	9.194	8.802	54.961	137.928	3.246.033
L. Administración Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	9.700	5.732	2.730	22.049	40.211	488.739
M. Ensino	6.163	1.218	1.700	5.349	14.430	290.438
N. Actividades sanitarias e veterinarias. Servicios sociais	8.820	16.564	1.657	5.575	32.616	567.499
O. Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade	24.523	5.072	2.477	18.775	50.847	744.697
P. Fogares que empregan persoal doméstico	185	48	36	111	380	18.179
Q. Organismos extraterritoriais	1	0	0	7	8	514
Total	281.969	69.531	46.694	287.522	685.716	13.583.884

Fonte: INEM. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2001

5.2. Modalidades contractuais.

A continuación examinaremos o comportamento dos contratos máis importantes, segundo o sector de actividade económica, o sexo, a idade e a duración dos contratos:

5.2.1 Contrato de obra ou servizo determinado (cadro 5.6).

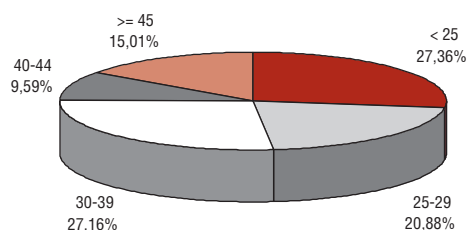
Cadro 5.6

Contratos de obra ou servizo determinado. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

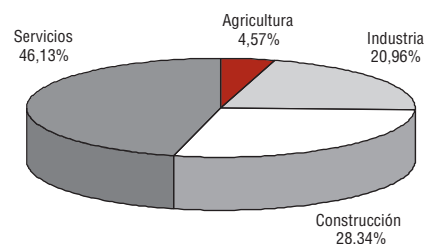
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servizos
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	18.029	13.891	19.304	6.643	11.609	8.142	8.034	9.138	3.044	3.217	101.051	2.702	25.799	31.850	40.700
Lugo	3.451	2.409	3.620	1.456	2.806	732	806	1.153	299	340	17.072	1.500	1.616	5.875	8.081
Ourense	4.171	2.651	3.615	1.579	3.400	1.231	1.329	1.476	468	566	20.486	834	3.854	5.935	9.863
Pontevedra	19.284	12.330	15.607	5.512	9.138	7.335	6.146	8.014	2.873	3.149	89.388	5.388	16.519	20.949	46.532
Galicia	44.935	31.281	42.146	15.190	26.953	17.440	16.315	19.781	6.684	7.272	227.997	10.424	47.788	64.609	105.176

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos dous sexos

Distribución por sectores económicos

En 2001, en Galicia subscribíronse 227.997 (en 2000: 223.027) contratos baixo esta modalidade, o que representa, un 33,25% do total dos contratos rexistrados. A razón da súa preferencia non pode ser outra que a súa adecuación aproximada á fórmula de flexibilidade temporal querida empresarialmente. Esta modalidade coa de “eventual por circunstancias da produción” é a que nese contexto contractual, mellor define a idea dun contrato prototipo ordinario. Pois ben, deste tipo celebráronse 4.970 contratos máis que en 2001. Fréase o crecemento dos últimos anos no emprego desta modalidade contractual.

A maior parte do total destes contratos rexistrados realízanse en dous sectores de actividade económica: en primeiro lugar o sector de servicios (46,13%) que supera amplamente a tradicional hexemonía no uso desta modalidade contractual propia do sector da construción (en 2001: 28,34%), seguidos polo sector da Industria (20,96%); moi finalmente o uso desta modalidade é moi baixo na agricultura (4,57%). Estes contratos celebráronse con homes en case un 70% das veces e tan só nun 30% con mulleres. A maior porcentaxe relativa de contratación en homes (un 73,74%) desta modalidade prodúcese nos grupos de idade entre menores de 25 a 39 anos. Os maiores desa idade son contratados nun 26,26% de veces. En mulleres os mesmos valores representan respectivamente un 79,32% e un 20,68%. En canto a duración, resulta propiamente “indeterminada” nun abafador 88% dos casos. Un 12,19% non supera o ano de duración (cadro 5.7).

■ Cadro 5.7

Contratos de obra ou servicio determinado. Por duración e provincias. Galicia. 2001

	Duración en meses								Total
	<= 1	> 1 a <= 3	> 3 a <= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24 a <= 30	> 30	
A Coruña	2.651	2.106	2.428	1.502	61	32	2	25	92.244
Lugo	395	1.002	931	1.187	35	9	12	19	13.482
Ourense	311	769	1.811	708	13	4		15	16.855
Pontevedra	6.450	1.551	2.756	1.230	43	24		118	77.216
Galicia	9.807	5.428	7.926	4.627	152	69	14	177	199.797

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Mención a parte require o emprego que desta modalidade faise a través das Empresas de Traballo Temporal ás que nos referiremos máis adiante.

5.2.2. Contrato eventual por circunstancias da produción

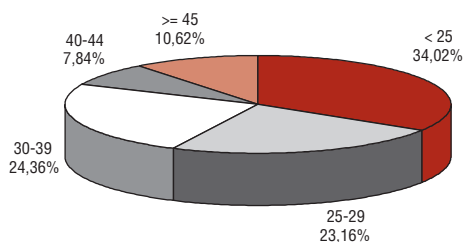
O segundo contrato máis utilizado foi o eventual por circunstancias da produción, rexistráronse 194.263 contratos (2000, 205.344), representan o 28,33% do total (cadro 5,8). Nos últimos anos vén reducindo distancias con relación á anterior modalidade contractual. Trátase dun contrato de duración determinada cando as circunstancias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos así o requiran, aínda tratándose da actividade normal da empresa, cunha duración máxima de seis meses, dentro dun período de doce meses, contados a partir do momento en que se produzan as devanditas causas. Duración ou período que se poden variar por convenio colectivo sectorial ata un máximo de 12 meses. Desta modalidade realizáronse 11.081 contratos menos que no pasado ano (o que supón case un 5, 40% menos). Utilízase en primeiro lugar, no sector servizos, onde o seu uso representa o 74,80% do total destes contratos rexistrados o pasado ano. Séguelle cun 17,13% a Industria; un 6,88% na construción e un 1,19% acada a súa utilización na agricultura. Concertáronse nun 65% con homes e nun 35% das veces con mulleres. Os grupos de idade preferentemente obxecto de contratación foron os comprendidos entre menos de 25 a 39 anos (81%) o de maiores de 40 anos representa un 19% no caso dos homes. Os mesmos valores para as mulleres representan respectivamente para tales grupos de idade un 83% e un 17%. No tocante á duración media (cadro 5,9) un 45,46% non supera o mes; outro, 25,55% non acada tres meses de vixencia; un 24,37% finaliza entre os tres e os seis meses; tan só un 4,62 supera os seis meses. O primeiro dato informa da escasa duración temporal e o profuso emprego desta fórmula contractual. En tanto que o último dato indica o baixo uso que os convenios colectivos de sector dispuxeron da habilitación legal que permite a ampliación da regulación xeral limitativa do máximo temporal deste tipo de contrato.

■ Cadro 5.8 Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

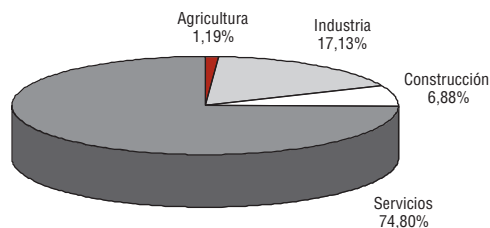
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	16.134	10.974	12.447	4.044	5.929	8.483	7.146	6.315	1.821	2.493	75.786	954	8.865	4.858	61.109
Lugo	3.517	2.018	2.104	615	911	2.846	1.654	1.496	436	604	16.201	301	1.981	1.247	12.672
Ourense	1.984	1.431	1.597	520	731	1.415	1.203	1.224	426	442	10.973	186	3.231	952	6.604
Pontevedra	22.806	13.131	14.530	4.791	6.927	8.895	7.444	7.606	2.579	2.594	91.303	877	19.196	6.305	64.925
Galicia	44.441	27.554	30.678	9.970	14.498	21.639	17.447	16.641	5.262	6.133	194.263	2.318	33.273	13.362	145.310

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

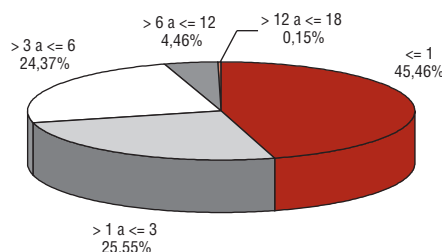

■ Cadro 5.9

Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia. 2001

	Duración en meses					Total
	≤ 1	> 1 a ≤ 3	> 3 a ≤ 6	> 6 a ≤ 12	> 12 a ≤ 18	
A Coruña	37.582	17.628	18.088	2.380	108	75.786
Lugo	6.887	4.218	4.345	731	20	16.201
Ourense	1.923	3.542	4.992	494	22	10.973
Pontevedra	41.923	24.245	19.923	5.065	147	91.303
Galicia	88.315	49.633	47.348	8.670	297	194.263

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución dos contratos eventuais por circunstancias da produción con
duración determinada**5.2.3. Contrato a tempo parcial.**

O terceiro contrato máis empregado foi o de tempo parcial. (cadro 5.10). Contrato que pode coincidir con outras fórmulas contractuais compatibles. Concertáronse en Galicia 126.488 (en 2000: 118.873 contratos desta modalidade). O que supuxo 7.615 contratos realizados máis (6,40%) que no ano precedente. Utilizáronse principalmente no sector servicios (88,61%), só un 8,05% na Industria, un 2,90% na construción e 0,44% na agricultura. Este contrato e o de interinidade, inverten a preponderancia masculina nos destinatarios da contratación xeral. O contrato a tempo parcial concértase nun 65% das veces con mulleres e nun 35% con homes. Por grupos de idade, reflíctese que esta contratación se concreta cos grupos de

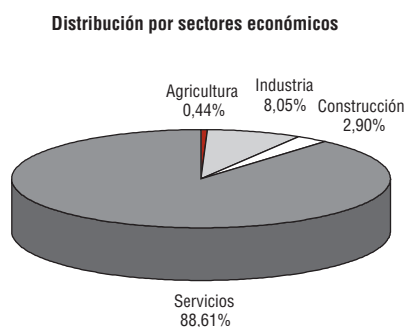
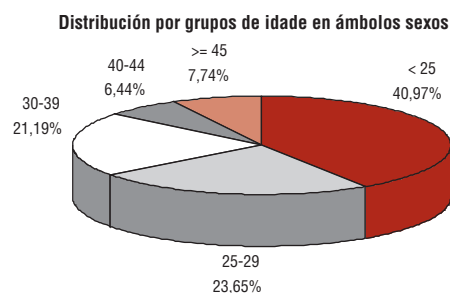
idade comprendidos entre menores de 25 a 39 anos nun 89% de ocasións, no caso dos homes e nun 84% no das mulleres; só nun 11% no caso dos homes ou un 16% no das mulleres, subscríbense contratos desta natureza superados os 39 anos. Por duración (cadro 5,11), e dado que este contrato pode ser subscrito simultaneamente coas características doutras modalidades contractuais, tanto indefinidas, como as distintas fórmulas conxunturais ou de duración determinada, podemos observar cal é o comportamento en canto ó uso da contratación a tempo parcial incorporada a outros contratos. En 2001 un 6% de ocasións subscribiuse un contrato indefinido a tempo parcial. É importante o seu emprego asociado á contratación por obra ou servizo determinado, a esta modalidade responde un 30,92% da contratación a tempo parcial. O resto da contratación realizada baixo esta modalidade, nun 59% non supera os seis meses de duración. Un 4,31% supera os seis meses e chega ata os trinta meses

■ Cadro 5.10

Contratos a tempo parcial. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	10.188	5.381	3.753	982	1.170	16.258	10.133	8.787	2.818	3.302	62.772	216	4.233	1.534	56.789
Lugo	1.572	866	692	167	352	2.047	1.445	1.763	538	599	10.041	48	789	249	8.955
Ourense	1.355	579	468	136	208	1.676	1.176	1.409	481	608	8.096	86	760	342	6.908
Pontevedra	8.180	3.525	3.037	795	982	10.548	6.815	6.893	2.230	2.574	45.579	210	4.403	1.538	39.428
Galicia	21.295	10.351	7.950	2.080	2.712	30.329	19.569	18.852	6.067	7.083	126.488	560	10.185	3.663	112.080

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

■ Cadro 5.11

Contratos a tempo parcial. Por duración e provincias.
Galicia. 2001

	Duración en meses										Total
	<= 1	> 1 a <= 3	> 3 a <= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24 a <= 30	> 30	Indeter.	Indef.	
A Coruña	14.403	12.349	9.869	1.868	49	16	15	147	20.929	3.127	62.772
Lugo	1.497	2.266	1.763	601	25	21	18	42	2.996	812	10.041
Ourense	847	1.792	1.950	635	5	2	0	0	2.402	463	8.096
Pontevedra	7.607	11.823	7.969	2.139	47	6	6	37	12.787	3.158	45.579
Galicia	24.354	28.230	21.551	5.243	126	45	39	226	39.114	7.560	126.488

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Os cadros 5.12 e 5.13 ofrécennos dous datos significativos. Dun lado que a concertación destes contratos efectúase nun 94% das veces para realizar un contrato determinado, e tan só nun 6% das ocasións asóciase a un contrato de duración indefinida. En segundo lugar que dos contratos de duración determinada, son dominantes nun 94% de ocasións as dúas tipoloxías contractuais maioritarias, eventual por circunstancias da produción e obra ou servicio determinado, nesta orde. De cada cen contratos a tempo parcial realizados, 6 son indefinidos e 94 son dunha modalidade determinada, maioritariamente, obra ou servicio determinado, ou eventual.

■ Cadro 5.12

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións en colaboración social.
Galicia/España. 2001

Tipo de contrato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Duración determinada:					
Obra ou servicio	25.556	4.017	3.220	15.972	48.765
Eventual por circunst. da produción	30.421	4.623	3.934	24.256	63.234
Interinidade	3.470	469	473	2.154	6.566
Temporal minusválidos	4	6	3	7	20
Xubilación parcial	92	57	1	13	163
Outros	5	0	1	0	6
Relevo	97	57	1	19	174
Duración indefinida:					
Indefinidos	2.797	616	412	2.192	6.017
Fixos discontinuos	330	196	51	966	1.543
Total contratos	62.772	10.041	8.096	45.579	126.488

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

■ Cadro 5.13

Contratos a tempo parcial. Por modalidades de contratación e provincias. Galicia. 2001

	Duración Indefinida			Duración determinada								Total
	Indefinida	Fixos discontinuos	Subtotal	Obra ou servizo det.	Eventual por circunst. product.	Interinidade	Temporal minusválido	Xubilación parcial	Outros	Relevo	Subtotal	
A Coruña	2.797	330	3.127	25.556	30.421	3.470	4	92	5	97	59.645	62.772
Lugo	616	196	812	4.017	4.623	469	6	57	0	57	9.229	10.041
Ourense	412	51	463	3.220	3.934	473	3	1	1	1	7.633	8.096
Pontevedra	2.192	966	3.158	15.972	24.256	2.154	7	13	0	19	42.421	45.579
Galicia	6.017	1.543	7.560	48.765	63.234	6.566	20	163	6	174	118.928	126.488

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

5.2.4. Contrato de interinidade.

En 2001 concertáronse 49.691 contratos desta modalidade (cadro 5.14). Representan un 7,25% do total. Subscribíronse 6.427 contratos máis desta modalidade que en 2000, cun incremento dun 15%. Como é coñecido neste contrato prodúcese unha maior contratación feminina, representando as mulleres un 67%, en tanto que se subscribiron con homes nun 33%. Os grupos de idades preferentemente contratados foron os comprendidos entre menores de 25 a 39 anos, que representan o 76,32% dos homes e o 78,57% en mulleres. O sector de actividade que o emprega asiduamente é o de servizos, nun 94,79%. Tan só un 1,60% en agricultura, un 3,24% en Industria e un 0,38% en construción. O baixo índice de interinidades que se dan no sector da construción, resulta rechamante. En canto á duración (cadro 5.15), dada a natureza destes contratos (substitución de traballadores con dereito á reserva do posto de traballo ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante o proceso de selección ou promoción para a súa cobertura definitiva) a maior porcentaxe coherentemente en case un 70% dáse cunha «indeterminación» previa na súa duración. Case un 21% no duran máis dun mes e un 6% non superan os tres meses e non chegan a un 3% os contratos de interinidade subscritos que superando os tres meses de duración acaden os seis meses.

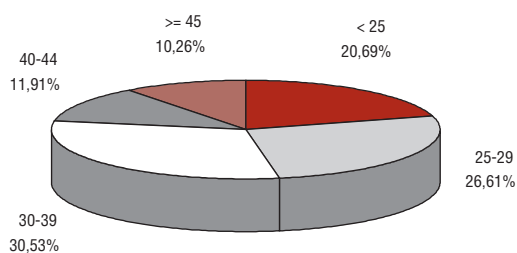
■ Cadro 5.14

Contratos de interinidade. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

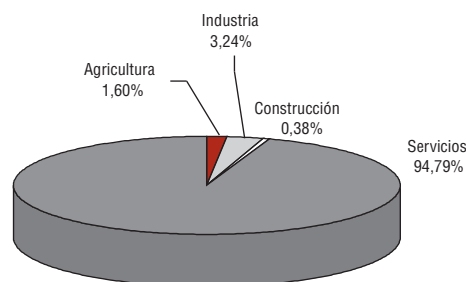
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	1.610	1.664	1.776	370	476	2.254	2.949	3.234	1.121	1.052	16.506	297	873	105	15.231
Lugo	260	229	291	83	169	362	548	954	433	342	3.671	64	134	11	3.462
Ourense	182	222	143	46	98	383	475	419	154	202	2.324	24	115	30	2.155
Pontevedra	2.103	1.655	2.266	1.234	1.371	3.126	5.482	6.090	2.475	1.388	27.190	408	486	43	26.253
Galicia	4.155	3.770	4.476	1.733	2.114	6.125	9.454	10.697	4.183	2.984	49.691	793	1.608	189	47.101

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

Cadro 5.15

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia. 2001

	Duración en meses									Total
	<= 1	> 1 a <= 3	> 3 a <= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24 a <= 30	> 30	Indeterminados	
A Coruña	5.199	1.604	682	68	12	3	0	1	8.937	16.506
Lugo	1.313	352	95	30	2	0	0	0	1.879	3.671
Ourense	791	202	91	75	2	0	0	0	1.163	2.324
Pontevedra	2.919	985	597	83	18	5	0	2	22.581	27.190
Galicia	10.222	3.143	1.465	256	34	8	0	3	34.560	49.691

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Estas catro modalidades de contrato (obra ou servizo determinado, Eventual por circunstancias da produción, a Tempo parcial e Interinidade) representan case o 88% do total da contratación realizada rexistrada. Son o tempo un claro expoñente da natureza “temporal” ou “inestable” do actual panorama da contratación. En consecuencia, as outras modalidades de contratos repártense tan só un 12% de dito total. Ábrese polo tanto un importante salto, unha notoria atomización do resto da contratación, que se vai repartir en moi diversas fórmulas contractuais. Ás máis significativas delas nos dedicaremos a continuación.

No capítulo formativo, son dúas as posibles modalidades utilizadas para cubrir unha de tales finalidades propostas:

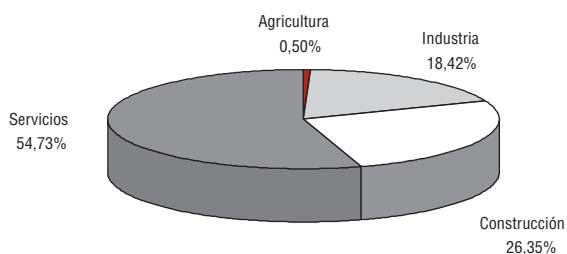
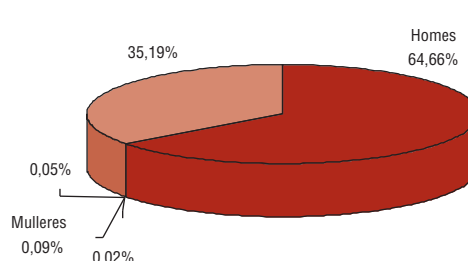
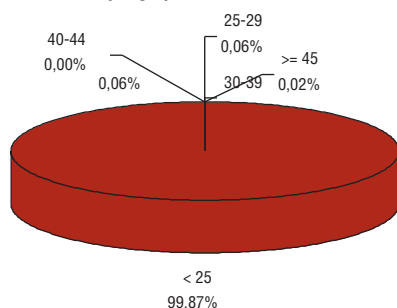
5.2.5. O contrato para a formación. (cadro 5.16).

Se se quixera establecer un paralelismo con algunha das modalidades contractuais existentes con anterioridade á reforma, poderíase dicir que este contrato substituíu o anterior de aprendizaxe, tendo ámbolos por obxecto a adquisición de formación teórica e práctica necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo. Sen embargo, as diferencias existentes entre ámbolos son notables, e de gran transcendencia no momento da contratación. Tendo en conta iso e á vista do art. 11.2 ET na súa nova redacción, este contrato réxese polas seguintes regras:

Cadro 5.16
Contratos de formación. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	2.957	1	4	0	0	1.985	0	1	0	0	4.948	29	911	1.366	2.672
Lugo	1.118	0	0	0	0	497	0	0	0	1	1.616	13	207	365	1.031
Ourense	1.040	1	0	0	2	520	1	0	0	0	1.564	4	271	432	857
Pontevedra	3.071	3	2	0	0	1.453	1	0	0	0	4.530	18	948	1.180	2.384
Galicia	8.186	5	6	0	2	4.455	2	1	0	1	12.658	64	2.337	3.343	6.944

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por sectores económicos

Distribución por sexo

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

a) Redúcese a idade máxima dun traballador para ser contratado con esta modalidade, pasando de 25 a 21 anos, sempre que carezan da titulación requirida para formalizar contrato en prácticas. Non se aplicará o límite máximo de idade cando o contrato se concerte cun traballador minusválido nin tampouco respecto do persoal contratado en escolas-obradoiro, e casas de oficio nas que o límite máximo é de 24 anos. (Disposición adicional 2ª).

O límite mínimo mantense en 16 anos. Mediante convenio colectivo sectorial de ámbito estatal, ou no seu defecto de ámbito inferior, determinarase o número máximo de contratos para a formación a realizar así como os postos de traballo obxecto dos mesmos por parte das empresas en función do seu cadro de persoal.

No caso de que non existise regulación convencional ningunha, limitativa do volume de contratación permitido, a norma remite xenericamente ó número determinado regulamentariamente. Esta determinación, prevista no decreto lei, enténdemola referida ó RD 2317/93 que, ó regulamentar o contrato de aprendizaxe, establecía unha escala que vai desde empresas de ata 5 traballadores, un aprendiz, ata empresas de máis de 500 traballadores, 30 aprendices ou o 4 por 100 do cadro de persoal.

b) A duración do contrato poderá ser, en principio, de seis meses a dous anos; sen embargo, mediante convenio colectivo sectorial de ámbito estatal ou inferior pódese ampliar este límite temporal, atendendo ós postos de traballo a desempeñar, e sen poder exceder en todo caso dos tres anos. Ese era o límite temporal que recollía o derogado contrato de aprendizaxe, pero facíao “ope legis”, mentres que no actual de formación o debe establecer un convenio sectorial.

Se o contrato de aprendizaxe se concertara por tempo inferior a dous anos, poderase contratar a ese traballador para a formación só no período que reste para completar os dous anos, ou a máxima establecida por convenio colectivo co límite de tres.

c) Mantense a prohibición, prevista no contrato de aprendizaxe, de que expirada a duración máxima do contrato ningún traballador poderá ser contratado baixo esta modalidade pola mesma ou distinta empresa.

d) Os tempos dedicados a formación teórica deberán alternarse cos de traballo efectivo ou concentrarse nos termos que se establezan no correspondente convenio colectivo ou, no seu defecto, no contrato de traballo, sen que o tempo global correspondente a aquela poida ser inferior ó 15% da xornada máxima prevista no convenio colectivo.

Cando o traballador non teña finalizada a escolaridade obrigatoria a formación teórica terá como obxecto inmediato completar dita educación.

O traballo efectivo que preste o traballador na empresa, deberá estar relacionado coas tarefas propias do nivel ocupacional ou oficio obxecto da aprendizaxe.

Aínda que non se concreta o lugar onde se debe prestar dita formación, introdúcese unha novidade importante. Os cursos de formación profesional ocupacional realizados con anterioridade polo traballador, debidamente acreditados por medio de certificación administrativa, e adecuados ó posto de traballo a realizar, serán suficientes para considerar cumprido o requisito da formación. Permítese, polo tanto, unha acumulación de período formativo que deberá ser compensada mediante incremento parcial da retribución en función do tempo non dedicado á formación teórica. É obrigación do empresario tutelar o proceso de aprendizaxe, ou ben designar para iso a outra persoa que posuía a cualificación profesional requirida. Cada titor non poderá ter asignados máis de tres aprendices.

A norma ó regulamentar as consecuencias do incumprimento da devandita obrigación formativa, só parece sancionar aqueles supostos nos que o empresario incumpra na súa totalidade con esta, penalizándose coa presunción de carácter de indefinido do contrato. (Haberá que estar á espera da interpretación que a xurisprudencia faga destes termos)

e) A retribución do contrato afastase substancialmente do anterior contrato de aprendizaxe estándose ó fixado no convenio colectivo, ou, no seu defecto, ó salario mínimo interprofesional en proporción ó tempo efectivo de traballo.

f) A protección social amplíase en relación á anterior da aprendizaxe, pois incluírá a continxencia de incapacidade temporal (pendente de desenvolvemento regulamentario) ademais das de accidente de traballo e enfermidades profesionais, asistencia sanitaria por continxencias comúns, pensións e fondo de garantía salarial. (Non inclúe, polo tanto, desemprego).

g) Non se permite subscribir a tempo parcial un contrato para a formación. Se ó termo do contrato o traballador continuara na empresa no poderá concertarse un novo período de proba e o tempo de traballo en formación computarase a efectos de antigüidade na empresa.

O número de contratos de formación (cadro 5,16) realizado en Galicia, en 2001, foi de 12.658 (en 2000: 13.361). 703 menos que o pasado ano.

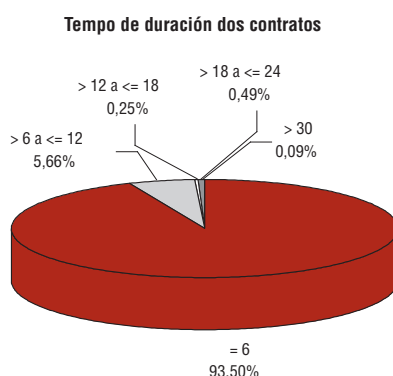
Por sectores de actividade económica, o de servizos subscribiu un 54,73% deles; un 26,35% a construción; un 18,42% a Industria e un 0,50% agricultura. Tamén aquí a natureza do contrato determina no 99% que o grupo de idade que subscribe tales contratos é o menor de 25 anos. Por sexos o 65% corresponde a homes e o 35% a mulleres. O cadro 5,17 permítenos observar que no tocante a duración, nun 93,50% subscríbese inicialmente polo mínimo dos seis meses. Un 5,66% acada os 12 meses. Tan só un 0,84% mantén períodos de duración superiores ó ano.

■ Cadro 5.17

**Contratos de formación. Por duración e provincias.
Galicia. 2001**

	Duración en meses						Total
	= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24 a <= 30	> 30	
A Coruña	4.549	354	16	28	0	1	4.948
Lugo	1.514	89	2	11	0	0	1.616
Ourense	1.494	58	3	4	1	4	1.564
Pontevedra	4.278	216	11	19	0	6	4.530
Galicia	11.835	717	32	62	1	11	12.658

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

5.2.6. Contrato de traballo en prácticas.

A regulación deste contrato mantense integramente introducindo unicamente a reforma a posibilidade de que a través de convenios colectivos de ámbito estatal ou no seu defecto de ámbito inferior se determinen os postos de traballo, ou categorías profesionais que poderán ser obxecto deste contrato. Poderá concertarse con quen estivera en posesión de títulos de diplomado universitario, licenciado universitario, técnico ou técnico superior da correspondente profesión así como os títulos oficialmente recoñecidos como equivalentes que habiliten para o exercicio profesional, dentro dos catro anos inmediatamente seguintes á terminación dos correspondentes estudos. Este cómputo do período de catro anos interromperse cando durante dito período o traballador cumpra o servizo militar ou a prestación social substitutoria.

As características do mesmo son:

- a)** O posto de traballo deberá permitirla obtención da práctica profesional adecuada ó nivel de estudos cursados.
- b)** A duración do contrato non poderá ser inferior a seis meses nin exceder de dous anos, dentro dos límites dos convenios colectivos de ámbito sectorial estatal ou no seu defecto os convenios sectoriais de ámbito inferior poderán determinar a duración do contrato atendendo as características do sector e das prácticas a realizar.
- c)** Ningún traballador poderá estar contratado en prácticas, na mesma ou distinta empresa, por tempo superior a dous anos, en virtude da mesma titulación.
- d)** Agás o disposto en convenio colectivo, o período de probas non poderá ser superior a un mes para os contratos en prácticas celebrados con traballadores que estean en posesión do título de grao medio, nin a dous meses para os contratos en prácticas celebrados con traballadores que estean en posesión do título de grao superior.
- e)** A retribución do traballador será a fixada en convenio colectivo para os traballadores en prácticas, sen que, no seu defecto, poida ser inferior ó 60% ou ó 75% durante o primeiro ou o segundo ano de vixencia do contrato, respectivamente do salario fixado en convenio para un traballador que desempeñe o mesmo equivalente posto de traballo.

Esta modalidade contractual (cadro 5,18) acadou en 2001 o número de 5.689 (en 2000: 6.255), o que supuxo un 0,83% do total. Este número de contratos en 2001 foi polo tanto inferior ó de 2000 en 566 contratos. É o sector servizos o que máis recorre a contratar baixo esta modalidade, un 68,43%; seguido a considerable distancia da Industria 19%, construción un 11,83% e agricultura un 0,74%. Por sexos o emprego desta modalidade está moi igualada en ámbolos sexos (52% homes; 48% mulleres). Os grupos de idade de preferencia, imposta pola natureza inicial destes contratos, son os de menores de 29 anos, que representan o 95% no caso dos homes e o 96% no das mulleres contratadas. No tocante a súa duración (cadro 5,19) o 40,04% dos contratos celebrados foron por un mínimo de 6 meses, un 57,84% chegaron ó ano; non acadan o 3% os que esgotan os dous anos máximos permitidos. Non se percibe influencia da habilitada posibilidade de mellorar a introducir en convenios de sector; a duración en tan alta porcentaxe dunha duración de seis meses e prórroga por igual período, máis ben indica o pouco uso en negociación colectiva desta opción.

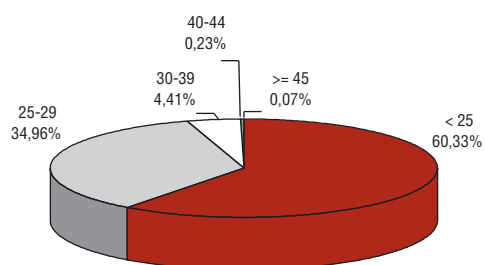
■ Cadro 5.18

FIP 2001
Programación provincial

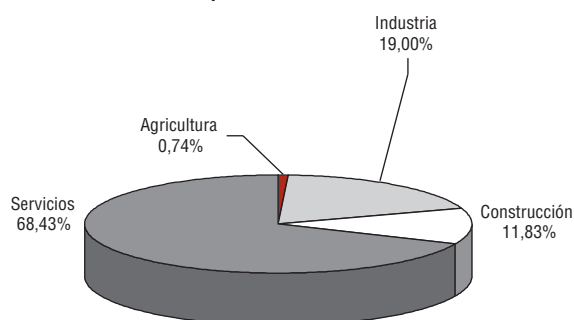
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	849	444	55	1	0	678	477	50	2	0	2.556	15	383	334	1.824
Lugo	229	85	11	2	0	150	113	9	2	1	602	6	121	79	396
Ourense	130	66	12	1	0	120	65	13	0	0	407	6	73	48	280
Pontevedra	643	363	63	2	2	633	376	38	3	1	2.124	15	504	212	1.393
Galicia	1.851	958	141	6	2	1.581	1.031	110	7	2	5.689	42	1.081	673	3.893

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

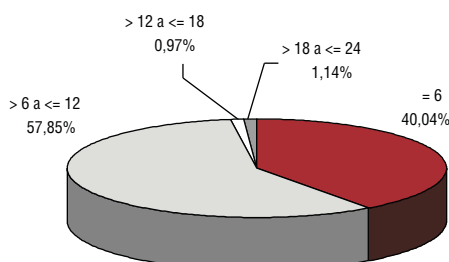
Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia. 2000

■ Cadro 5.19

	Duración en meses				Total
	= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.100	1.395	32	29	2.556
Lugo	156	438	1	7	602
Ourense	193	207	0	7	407
Pontevedra	829	1.251	22	22	2.124
Galicia	2.278	3.291	55	65	5.689

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados

Tempo de duración dos contratos en prácticas

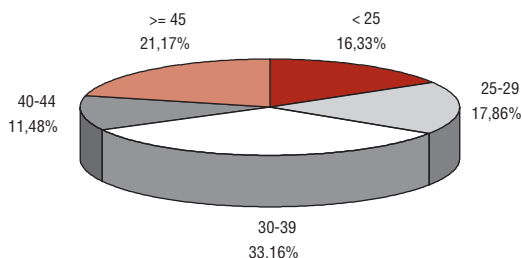
Para as demais modalidades de contratos, cuantitativamente pouco significativos, remitímonos ós cadros que as representan (cadros 5,20 a 5,23).

■ **Cadro 5.20** Contratos temporais minusválidos. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

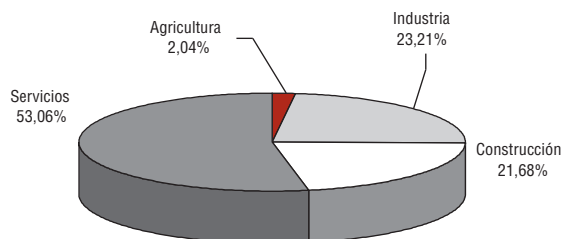
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	21	22	44	9	23	5	4	16	6	3	153	4	28	28	93
Lugo	3	1	10	6	5	0	0	5	1	1	32	1	8	7	16
Ourense	6	7	11	3	9	2	3	0	1	0	42	1	14	8	19
Pontevedra	20	22	38	18	37	7	11	6	1	5	165	2	41	42	80
Galicia	50	52	103	36	74	14	18	27	9	9	392	8	91	85	208

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

■ **Cadro 5.21** Contratos de minusválidos en centros especiais de emprego (CEE). Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

	Duración en meses										Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	<= 1	> 1 a <= 3	> 3 a <= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24 a <= 30	> 30	Indeterminados	Indefinida					
A Coruña	25	11	3	1	0	0	0	0	12	271	323	20	61	0	242
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	39	1	17	0	21
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	23	2	0	0	21
Pontevedra	0	1	0	0	0	0	0	0	1	64	66	1	9	0	56
Galicia	25	12	3	1	0	0	0	0	13	397	451	24	87	0	340

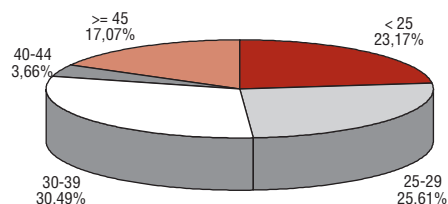
Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

■ Cadro 5.22 Contratos de substitución por xubilación especial ós 64 anos. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

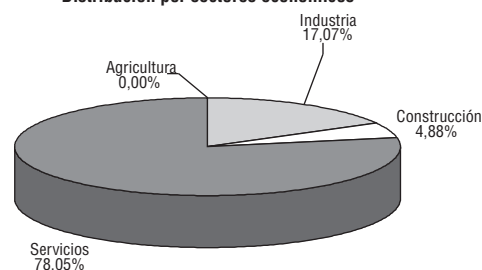
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	5	8	7	0	5	3	5	9	2	4	48	0	4	2	42
Lugo	2	0	1	0	0	0	0	1	0	0	4	0	1	0	3
Ourense	2	3	1	0	1	0	0	1	0	2	10	0	0	1	9
Pontevedra	6	4	5	1	2	1	1	0	0	0	20	0	9	1	10
Galicia	15	15	14	1	8	4	6	11	2	6	82	0	14	4	64

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

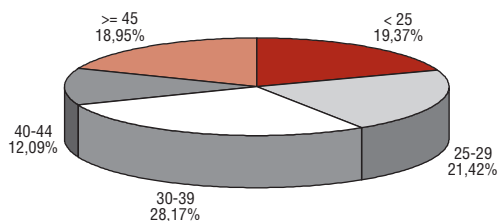

■ Cadro 5.23 Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

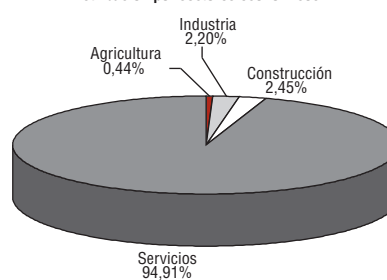
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	1.064	603	1.190	646	1.010	535	351	528	128	255	6.310	20	344	506	5.440
Lugo	540	770	1.311	769	1.142	2.055	4.292	3.628	1.619	688	16.814	21	101	76	16.616
Ourense	106	21	30	4	15	28	10	18	5	5	242	2	36	56	148
Pontevedra	2.776	1.994	3.634	1.392	3.796	569	442	817	224	594	16.238	133	390	331	15.384
Galicia	4.486	3.388	6.165	2.811	5.963	3.187	5.095	4.991	1.976	1.542	39.604	176	871	969	37.588

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

5.2.7. Contratos indefinidos ordinarios.

Celebráronse en Galicia 13.891 (en 2000: 12.718) contratos desta modalidade en 2001 (cadro 5,24), o que supón un 2,03% do total das contratacións realizadas. O sector onde máis se empregou esta modalidade foi o de servizos, cun 43%; lle segue, derivada da política de fomento do emprego estable no sector, a agricultura cun 29%; seguido de Industria 19% e construción cun 9%. Contratouse con homes nun 80% de ocasións e con mulleres nun 20%. Por grupos de idade preferentemente (72%) contratouse o grupo de idade 30 a 39 anos en ámbolos dous sexos (46%), a partir de aí diversifícase a moi pouca distancia segundo a seguinte orde: o grupo de idade comprendido entre menores de 25 a 39 anos, a continuación o grupo de maiores de 40 anos, cun notable descenso na contratación de mulleres. Poderase dicir que se trata dun contrato residualmente empregado para traballadores cunha certa estabilidade profesional consolidada. Débese facer notar o inusual número de contratos deste tipo que se realizan no sector agrario.

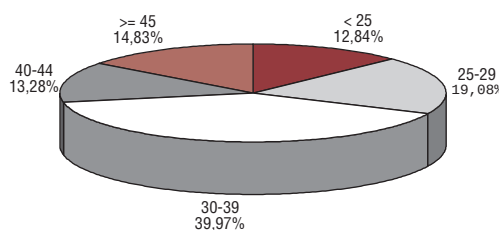
■ Cadro 5.24

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

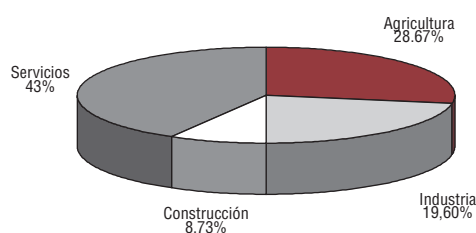
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	613	833	1.683	543	754	176	415	584	141	122	5.864	1.262	1.168	526	2.908
Lugo	194	234	549	217	252	39	54	91	30	25	1.685	783	201	118	583
Ourense	119	147	291	104	88	29	47	81	37	28	971	44	298	134	495
Pontevedra	509	734	1.900	688	717	104	187	373	85	74	5.371	1.894	1.055	435	1.987
Galicia	1.435	1.948	4.423	1.552	1.811	348	703	1.129	293	249	13.891	3.983	2.722	1.213	5.973

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

Distribución por sectores económicos

5.2.8. Contrato para o fomento da contratación indefinida.

Modalidade introducida pola Reforma do 97 para vehicular a conversión de contratos temporais en indefinidos como proxección da maior preeminencia que se lle quere dar á contratación estable. Trátase dunha nova figura de contrato por tempo indefinido e non esquezamos que ademais, seguen vixentes dúas modalidades máis de contratación indefinida, o contrato indefinido común e o contrato indefinido

para minusválidos. Xunto a aquelas normas e desde o 4 de marzo de 2001, o contrato para o fomento da contratación indefinida está recollido na disposición adicional 1ª da Lei 12/2001 e ten por obxecto facilita-la colocación estable dos traballadores desempregados e de empregados suxeitos a contratos temporais.

Son dous, os grupos que poden beneficiarse do mesmo:

a) Traballadores desempregados inscritos nas oficinas de emprego nos que concorran certas condicións recollidas pola norma (idade: de 16 a 30 anos e maiores de 45 anos, mulleres desempregadas cando se contraten para prestar servicios en profesións ou ocupacións cun menor índice de emprego feminino; minúsválidos; parados que leven inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego polo menos 6 meses).

b) Traballadores que, na data de celebración do novo contrato de fomento da contratación indefinida, estiveran empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluídos os formativos, celebrados con anterioridade ó 31 de decembro de 2003. Contratos de posible conversión: obra ou servicio determinado, eventuais, interinidade, lanzamento de nova actividade, a tempo parcial, aprendizaxe, prácticas, formación e de substitución por xubilación).

I. A contratación indefinida fomentada deu lugar en 2001, en relación co primeiro grupo mencionado de beneficiarios de tales medidas, a 13.873 novos contratos (cadro 5,25). A data de entrada en vigor fai coexistir datos estatísticos das anteriores medidas coa actual. Con relación ás medidas da lei 12/2001, podemos identificar los resultados porcentuais (cadro 5,26) dos cinco grupos de colectivos de posible contratación, foron especial e cuantitativamente obxecto de maior contratación os menores de 30 anos (53, 69%) e os desempregados maiores de 45 anos (34,10%). Os colectivos de desempregados inscritos >6 meses, mulleres subrepresentadas e minusválidos acadan tan só un 12% desta contratación. Os homes contratados representan o 46,87% do total e as mulleres o 53,13%. Os grupos de idade amosan un repunte (48%) da contratación de maiores de 45 anos no caso dos homes. Nas mulleres case un 80% da contratación realízase con menores de 39 anos. O cadro 5,27 fai referencia ós contratos de minusválidos.

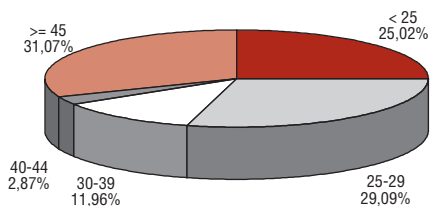
■ Cadro 5.25

**Contratos indefinidos fomento de emprego.
Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001**

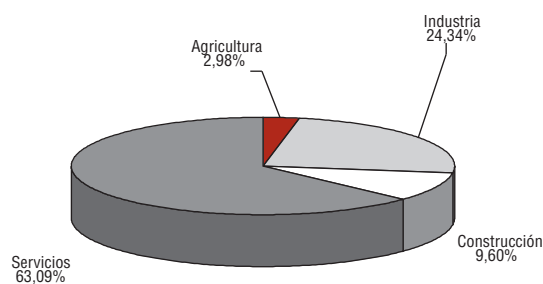
	Homes					Mulleres					Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45					
A Coruña	580	652	135	29	1.122	809	1.033	492	103	434	5.389	98	1.014	546	3.731
Lugo	209	168	32	9	359	278	250	186	38	153	1.682	50	363	189	1.080
Ourense	148	127	37	6	306	225	227	188	56	190	1.510	40	476	132	862
Pontevedra	531	635	74	42	1.301	691	943	515	115	445	5.292	225	1.523	465	3.079
Galicia	1.468	1.582	278	86	3.088	2.003	2.453	1.381	312	1.222	13.873	413	3.376	1.332	8.752

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos sexos

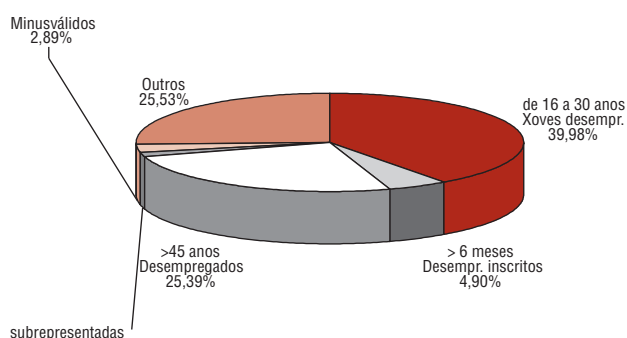
Distribución por sectores económicos

■ **Cadro 5.26** Contratos indefinidos acollidos a fomento da contratación. Segundo colectivo de contratación. Galicia. 2001

	Xoves desempr. de 16 a 30 anos	Desempr. inscritos > 6 meses	Desempregados >45 anos	Mulleres subrepresentadas	Minusválidos	Outros	Total
A Coruña	2.306	248	1.329	32	189	1.285	4.104
Lugo	658	85	416	36	41	446	1.236
Ourense	597	91	436	51	42	293	1.217
Pontevedra	1.986	256	1.342	61	129	1.518	3.774
Galicia	5.547	680	3.523	180	401	3.542	10.331

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

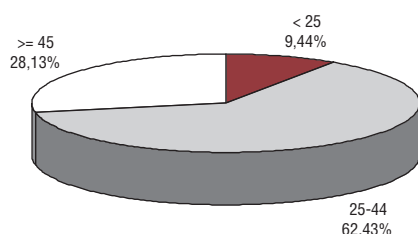

■ **Cadro 5.27** Contratos de minusválidos. Por sexos, idade, sectores económicos e provincias. Galicia. 2001

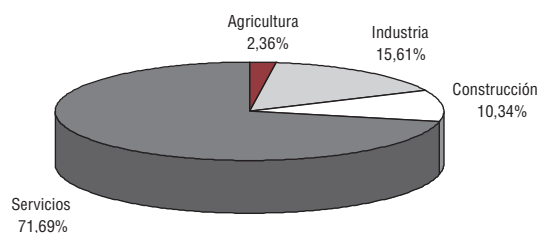
	Homes			Mulleres			Total	Agricultura	Industria	Construcción	Servicios
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45					
A Coruña	17	102	50	8	38	17	232	6	30	24	172
Lugo	4	28	14		10	3	59	4	8	7	40
Ourense	1	18	13	3	6		41		7	3	31
Pontevedra	16	113	44	3	29	14	219	3	41	23	152
Galicia	38	261	121	14	83	34	551	13	86	57	395

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Distribución por grupos de idade en ámbolos dous sexos

Distribución por sectores económicos

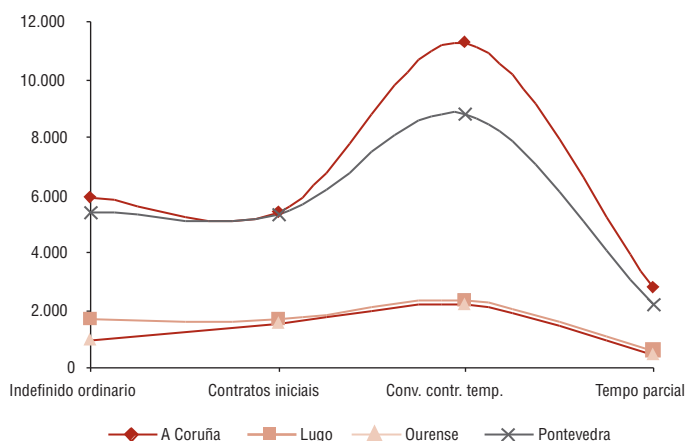
2. O segundo grupo obxecto da medida buscaba a conversión de previos contratos temporais doutra índole -xa pormenorizados- en indefinidos. Estas conversións supuxeron un número de 24.542 contratos indefinidos (ano 2000: 19.835) (cadro 5,28). Os datos estatísticos neste punto non son fáciles de contrastar, pois en ocasións en función ó tempo en que se produce a conversión os datos poden darse como contrato inicial, e máis tarde como conversión do mesmo.

■ Cadro 5.28

Desglose dos contratos rexistrados de duración indefinida, sobre total de contratos. Por modalidade e provincias. Galicia. 2001

	Total de contratos	Duración indefinida				
		Subtotal	Indefinido ordin.	Fomento da contrat. indefinida		Tempo parcial
				Contratos iniciais	Conversiones de contratos temp.	
A Coruña	281.969	25.354	5.864	5.389	11.304	2.797
Lugo	69.531	6.275	1.685	1.682	2.292	616
Ourense	46.694	5.047	971	1.510	2.154	412
Pontevedra	287.522	21.647	5.371	5.292	8.792	2.192
Galicia	685.716	58.323	13.891	13.873	24.542	6.017

Fonte: INEM. Estadística de Contratos Rexistrados

Con tales reservas, o cadro 5,29, ofrécenos os resultados segundo o tipo de contrato determinado ou temporal de orixe. É significativo o número de contratos eventuais convertidos en indefinidos 10.817 (no ano precedente se rexistraron 205.344 contratos desta natureza: 5%), así como os datos relativos a contratos a tempo parcial 5.267 (2000: 118.873: 9%), e os de prácticas 1.867 (2000: 6255, case un 30%) e os de formación 1.212 (2000: 13.361: 9%). É inferior, (5051 conversións) a de contratos de obra ou servizo determinado (2000: 223.027 contratos: 2%).

■ Cadro 5.29

Contratos convertidos en indefinidos segundo o tipo de contrato inicial. Por provincias. Galicia. 2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total Galicia
Obra ou servizo	2.230	509	566	1.746	5.051
Eventuais por circunstancias da produción	4.502	1.072	923	4.320	10.817
Interinidade	106	9	20	88	223
Lanzamento por nova actividade	0	0	0	0	0
Temporal	6	2	1	7	16
Temporal minusválidos	8	1	4	10	23
Parcial	2.817	375	394	1.681	5.267
Substitución por xubilación especial ós 64 anos	11		3	4	18
Prácticas	990	176	104	597	1.867
Aprendizaxe		0	1	0	1
Formación	600	143	138	331	1.212
Minusválidos en centros especiais de emprego	1	0	0	0	1
Outros	33	5	0	8	46
Total	11.304	2.292	2.154	8.792	24.542

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Sumados os datos de contratación procedente dos indefinidos ordinarios, máis arriba analizados, os contratos a tempo parcial, subscritos tamén con carácter indefinido; e ámbalas dúas fórmulas de fomento do emprego, contratos iniciais e conversión de temporais en indefinidos, obteríamos o total da contratación estable (cadro 5,28). Este total serían 58.323 contratos indefinidos do total de 685.716 realizados en 2001. Iso representa un 8,50% de tal total. Sen dúbida moi timidamente mellorado o panorama de tal contratación, pero non se pode esquecer que o 91,50% da contratación anual segue sendo conxuntural, sen que se chegue a unha porcentaxe que inverta tal proceso de precariedade contractual.

A contratación dos últimos anos amosounos prioritariamente un uso das modalidades contractuais precarias de todo tipo que inverteron a tradicional normalidade do contrato estable. O emprego de tales modalidades non respondeu a necesidades empresariais específicas de man de obra presumible ou potencialmente estable, senón máis ben as preocupacións financeiras e de xestión flexible de persoal, que confundiu a flexibilidade coa precariedade, unha acción estratéxica de redución de custos que, en definitiva fixeron moi difícil ou imposible transformar tal contratación inestable en fixa, ó tempo que non serviron para melloral-la cualificación profesional dos contratados, frustrando as súas expectativas, e creando unha situación de precaria contratación de longa duración, irreversible. A contratación dos últimos anos non logrou ser unha ponte cara a un emprego normal e estable.

■ Cadro 5.30

Evolución dos efectivos laborais. Por tipo de contrato e comunidades autónomas. 2000-2001

	Contrato indefinido				Contrato temporal			
	Valores absolutos ⁽¹⁾		En % do total de efectivos laborais		Valores absolutos ⁽¹⁾		En % do total de efectivos laborais	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Andalucía	676,4	734,0	52,3	53,4	616,3	641,1	45,3	46,6
Aragón	197,1	208,4	64,5	65,7	108,7	108,7	36,1	34,3
Asturias	152,6	154,6	67,6	64,7	73,1	84,2	33,2	35,2
Baleares	155,5	166,3	58,4	59,7	110,7	112,4	42,1	40,3
Canarias	258,4	273,0	55,1	55,6	210,6	218,3	46,2	44,4
Cantabria	75,6	81,4	61,8	63,5	46,8	46,7	37,5	36,5
C. A Mancha	188,4	191,9	58,6	56,8	133,1	146,0	41,6	43,2
C. León	317,8	329,2	65,3	64,7	168,9	179,5	35,5	35,3
Cataluña	1.429,8	1.525,0	68,9	70,7	646,6	631,5	31,4	29,3
C. Valenciana	638,9	705,4	60,5	63,3	417,9	409,1	40,1	36,7
Extremadura	84,0	87,6	56,2	56,4	65,6	67,5	43,9	43,5
Galicia	303,1	337,3	56,4	60,0	234,7	225,2	45,1	40,0
Madrid	1.247,5	1.341,2	70,3	71,4	525,9	538,0	29,3	28,6
Murcia	146,7	158,4	56,6	57,5	112,3	117,3	43,0	42,5
Navarra	109,2	116,7	66,8	68,3	54,2	54,1	32,7	31,7
País Vasco	383,3	398,7	66,8	66,2	190,8	203,8	33,5	33,8
A Ríoxa	47,1	49,1	67,9	67,7	22,2	23,4	31,8	32,3
España	6.411,3	6.858,2	63,2	64,3	3.738,3	3.806,8	36,8	35,7

Medias anuais

(1) Datos en miles

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Enquisa de Conxuntura Laboral

Contratos de obra ou servizo convertidos en indefinidos. Por sexos, idades e provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 5.31

	Homes			Mulleres			Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	
A Coruña	217	1.008	123	105	717	60	2.230
Lugo	54	321	48	10	67	9	509
Ourense	59	302	49	13	125	18	566
Pontevedra	221	1.083	105	36	282	19	1.746
Galicia	551	2.714	325	164	1.191	106	5.051

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

Contratos de interinidade convertidos en indefinidos. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 5.32

	Homes			Mulleres			Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	
A Coruña	13	49	1	10	31	2	106
Lugo	0	3	1	1	4	0	9
Ourense	1	6	2	2	9	0	20
Pontevedra	11	41	0	9	26	1	88
Galicia	25	99	4	22	70	3	223

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2001

5.3. Empresas de Trabajo Temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, do 1 de xuño, que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, por se-lo seu ámbito de actuación superior ó da Comunidade Autónoma.

Pódese ver no cadro 5,33 que das 33 empresas de traballo temporal que están establecidas en Galicia a 31 de decembro de 2001, 23 foron autorizadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e 10 pola Comunidade Autónoma.

■ Cadro 5.33

Empresas de traballo temporal autorizadas para actuar en Galicia, a 31.12.2001

Órgano competente	Número empresas	Ámbito de actuación en Galicia			
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais	10	3	3	3	9
Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais	23	21	10	8	18
Total	33	24	13	11	27

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

O número de traballadores cedidos por empresas de traballo temporal en Galicia durante 2001 ascende en total á cifra de 54.027, correspondendo maior número ós pertencentes a empresas de ámbito nacional (cadro 5,34), que supoñen o 70,53% do total.

No que se refire a contratos de posta a disposición subscritos polas empresas de traballo temporal (78.547), os de obra ou servizo determinado e circunstancias de produción supoñen o 87,68% do total.

■ Cadro 5.34

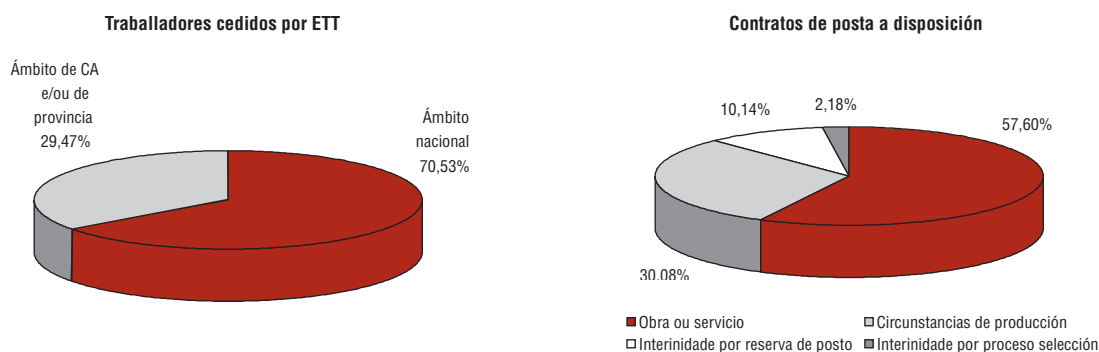
Traballadores cedidos por ETT. Por contratos de posta a disposición e ámbito territorial de actuación da ETT. Galicia. 2001

	Traballadores	Contratos de posta a disposición ⁽¹⁾				Total
		Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva posto	Interinidade por proceso selección	
Ámbito nacional	38.106	30.012	18.473	6.306	488	55.279
Ámbito de CA e/ou de provincia	15.921	15.234	5.155	1.657	1.222	23.268
Total	54.027	45.246	23.628	7.963	1.710	78.547

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Segundo o cadro 5,35, as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de traballadores e, loxicamente, de contratos de posta a disposición, supoñendo en ámbolos dous casos máis do 80% do total de Galicia.

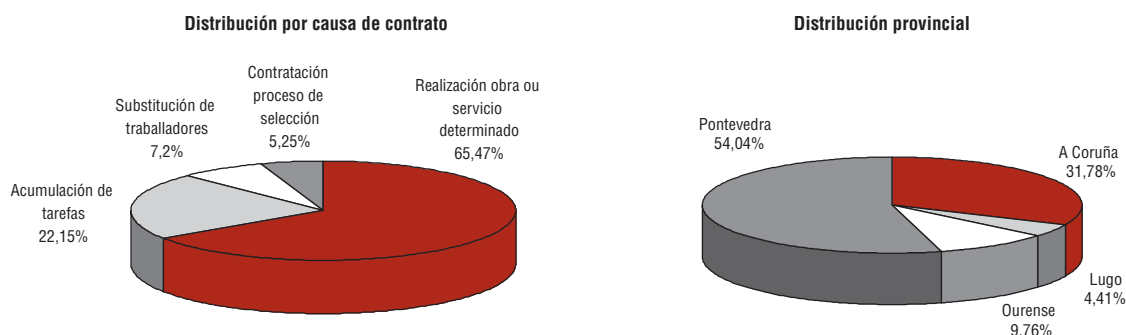
■ Cadro 5.35

**Contratos de posta a disposición celebrados polas Empresas de Trabajo Temporal⁽¹⁾
Por provincias e causas. Galicia. 2001**

	Causa contrato				Total
	Realización obra ou servicio determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	4.792	2.239	309	55	7.395
Lugo	726	249	49	2	1.026
Ourense	2.153	58	58	3	2.272
Pontevedra	7.563	2.609	1.241	1.162	12.575
Galicia	15.234	5.155	1.657	1.222	23.268

Ó total dos 23.268 contratos de posta a disposición celebrados durante o ano 2001 na CA de Galicia por ETT autorizadas pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais, débense engadir 53 que afectan a outros tantos traballadores (31 de realización de obra ou servicio determinado e 22 de acumulación de tarefas), realizados ó abeiro do artigo 5.3 da Lei 29/1999, do 16 de xullo de modificación da Lei 14/1994, do 1 de xuño, pola que se regulan as empresas de traballo temporal

(1) Autorizadas para actuar en Galicia pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No cadro 5,36 pódense observa-las cifras de contratos de posta a disposición referidos unicamente ós celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos para obra ou servicio determinado.

■ Cadro 5.36

**Contratos de posta a disposición celebrados polas Empresas de Trabajo Temporal⁽¹⁾.
Por provincias e causas. Galicia. 2001**

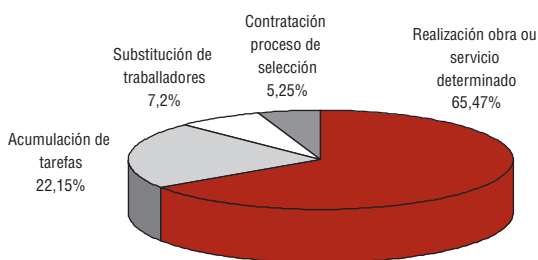
	Causa contrato				Total
	Realización obra ou servicio determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	4.792	2.239	309	55	7.395
Lugo	726	249	49	2	1.026
Ourense	2.153	58	58	3	2.272
Pontevedra	7.563	2.609	1.241	1.162	12.575
Galicia	15.234	5.155	1.657	1.222	23.268

Ó total dos 23.268 contratos de posta a disposición celebrados durante o ano 2001 na CA de Galicia por ETT autorizadas pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais, débense engadir 53 que afectan a outros tantos traballadores (31 de realización de obra ou servicio determinado e 22 de acumulación de tarefas), realizados ó abeiro do artigo 5.3 da Lei 29/1999, do 16 de xullo de modificación da Lei 14/1994, do 1 de xuño, pola que se regulan as empresas de traballo temporal

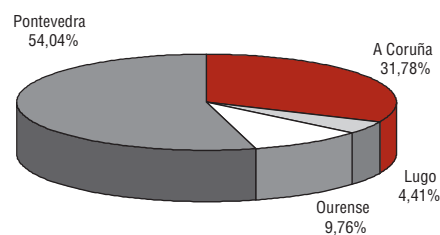
(1) Autorizadas para actuar en Galicia pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Distribución por causa de contrato

Distribución provincial

E no cadro 5,37 a distribución provincial dos traballadores postos a disposición por esas mesmas empresas nos que destaca a provincia de Pontevedra.

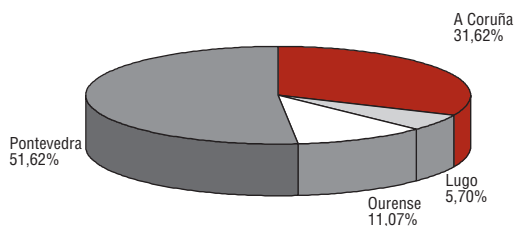
**Traballadores postos a disposición polas Empresas de Trabajo Temporal⁽¹⁾.
Por provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 5.37

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
2001	5.034	907	1.762	8.218	15.921

(1) Autorizadas para actuar en Galicia pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Efectuada a distribución por rama de actividade pode contemplarse que as industrias de alimentos, bebidas e tabaco son as que máis contratos desta natureza subscriben (cadros 5,38 e 5,39).

■ Cadro 5.38
Contratos de posta a disposición segundo rama de actividade económica do centro de traballo da empresa usuaria⁽¹⁾. Galicia. 2001

Grupos de actividade económica	Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva posto	Interinidade por proceso selección	Total
Agrario	512	47	59	36	654
Non agrario	44.614	23.530	7.859	1.573	77.576
Industria	21.076	8.902	3.214	1.227	34.419
Construcción	2.757	221	171	17	3.166
Servicios	20.781	14.407	4.474	329	39.991
Non clasificables	120	51	45	101	317
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	370	29	9	-	408
Pesca e acuicultura	142	18	50	36	246
Extracción e aglomeración de carbón	6	-	-	-	6
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	-	-	-	-	-
Extracción minerais non enerxéticos	4	1	-	-	5
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	8.124	4.730	1.377	1.105	15.336
Industria téxtil e da confección	2.524	804	439	24	3.791
Industria do coiro e do calzado	2	19	-	-	21
Industria da madeira e cortiza. Cestería	470	175	13	2	660
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	1.879	343	111	8	2.341
Coquerías. Refinerías. Trat. comb. nucleares	17	4	2	-	23
Industria química	505	263	39	14	821
Fabric. prod. caucho e mater. plásticas	773	719	31	13	1.536
Fabr. prod. minerais non metálicos	470	175	72	3	720
Metalurxia	946	258	110	7	1.321
Fabr. prod. metálicos agás maquinaria	1.308	196	73	4	1.581
Constr. maquinaria e equipo mecánico	1.193	66	10	10	1.279
Fabr. maquin. ofic. e mat. electrónico	82	87	2	14	185
Fabr. de maquinaria e mat. eléctrico	257	37	9	-	303
Fabr. instrument. médicos e precisión	17	1	2	-	20
Fabricación automóviles e remolques	1.327	424	883	9	2.643
Fabr. doutro material de transporte	449	66	4	8	527
Fabricación mobles. Outras manuf. Reciclaxe	464	481	32	5	982
Prod. e distrib. electricidade, gas e auga	259	53	5	1	318
Construcción	2.757	221	171	17	3.166
Venda e repar. vehíc. Venda combust.	235	113	14	23	385
Comercio polo xunto. Inter. comerc.	1.324	1.878	176	56	3.434
Comercio polo miúdo. Repar. domést.	1.102	2.389	94	37	3.622
Hostalería	2.550	4.005	208	30	6.793
Transporte terrestre e por tuberías	1.056	291	52	28	1.427
Transporte marítimo e fluvial	299	12	-	1	312
Transporte aéreo e espacial	31	47	13	-	91
Act. anex. transporte. Comunicacions	2.699	1.337	406	14	4.456
Institucións financeiras e seguros	1.381	1.290	2.649	36	5.356
Inmobiliaria. Aluguer bens mobles	191	65	17	7	280
Informática. investig. e desenvolvemento	234	39	8	6	287
Outras actividades empresariais	5.780	2.128	320	65	8.293
Admón. Public. Defensa. SS Org. extrater.	12	1	-	-	13
Educación	139	41	83	3	266
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	153	45	107	4	309
Actividades de saneamento público	15	6	-	-	21
Act. asociat. recreat. e culturais	3.379	608	313	17	4.317
Activ. diversas servizos persoais	201	109	14	2	326
Fogares que empregan persoal doméstico	-	3	-	-	3
Non clasificables	120	51	45	101	317
Total	45.246	23.628	7.963	1.710	78.547

(1) Segundo supostos contemplados no artigo 6.2 da Lei 14/1994

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ **Cadro 5.39** Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal, por rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia. 2001

Grupos de actividade económica	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Agrario	105	14	24	511	654
Non agrario	30.619	6.042	5.377	35.538	77.576
Industria	7.674	2.357	1.993	22.395	34.419
Construcción	1.386	417	408	955	3.166
Servicios	21.559	3.268	2.976	12.188	39.991
Non clasificables	28	-	-	289	317
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	2	14	24	368	408
Pesca e acuicultura	103	-	-	143	246
Extracción e aglomeración de carbón	6	-	-	-	6
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	-	-	-	-	-
Extracción minerais non enerxéticos	1	-	-	4	5
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	2.919	409	390	11.618	15.336
Industria téxtil e da confección	1.374	4	628	1.785	3.791
Industria do coiro e do calzado	1	1	-	19	21
Industria da madeira e cortiza. Cestería	223	214	74	149	660
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	701	771	4	865	2.341
Coquerías. Refinerías. Trat. comb. nucleares	20	-	-	3	23
Industria química	165	20	14	622	821
Fabric. prod. caucho e mater. plásticas	46	13	283	1.194	1.536
Fabr. prod. minerais non metálicos	55	346	13	306	720
Metalurxia	548	193	132	448	1.321
Fabr. prod. metálicos agás maquinaria	300	45	30	1.206	1.581
Constr. maquinaria e equipo mecánico	443	232	98	506	1.279
Fabr. maquin. ofic. e mat. electrónico	128	14	30	13	185
Fabr. de maquinaria e mat. eléctrico	184	11	53	55	303
Fabr. instrument. médicos e precisión	8	4	2	6	20
Fabricación automóviles e remolques	12	7	137	2.487	2.643
Fabr. doutro material de transporte	16	-	15	496	527
Fabricación mobles. Outras manuf. Reciclaxe	317	29	45	591	982
Prod. e distrib. electricidade, gas e auga	207	44	45	22	318
Construcción	1.386	417	408	955	3.166
Venda e repar. vehíc. Venda combust.	231	6	10	138	385
Comercio polo xunto. Inter. comerc.	1.055	1.403	110	866	3.434
Comercio polo miúdo. Repar. domést.	1.479	130	543	1.470	3.622
Hostalería	4.147	744	297	1.605	6.793
Transporte terrestre e por tuberías	663	36	26	702	1.427
Transporte marítimo e fluvial	278	-	16	18	312
Transporte aéreo e espacial	83	1	-	7	91
Act. anex. transporte. Comunicacions	3.331	61	77	987	4.456
Institucións financeiras e seguros	1.426	424	493	3.013	5.356
Inmobiliaria. Aluguer bens mobles	137	7	22	114	280
Informática. investig. e desenvolvemento	209	13	22	43	287
Outras actividades empresariais	4.632	365	1.000	2.296	8.293
Admón. Public. Defensa. SS Org. extrater.	9	3	-	1	13
Educación	105	16	97	48	266
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	115	2	9	183	309
Actividades de saneamento público	19	-	-	2	21
Act. asociat. recreat. e culturais	3.505	50	251	511	4.317
Activ. diversas servizos persoais	134	7	3	182	326
Fogares que empregan persoal doméstico	1	-	-	2	3
Non clasificables	28	-	-	289	317
Total	30.752	6.056	5.401	36.338	78.547

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Examinando a evolución destas empresas desde a súa práctica posta en funcionamento, cadros 5,40 e 5,41, pódese observar como o número de empresas parece que se estabilizou despois dun notable crecemento.

Evolución empresas autorizadas e contratos de posta a disposición. Galicia. 1995-2001

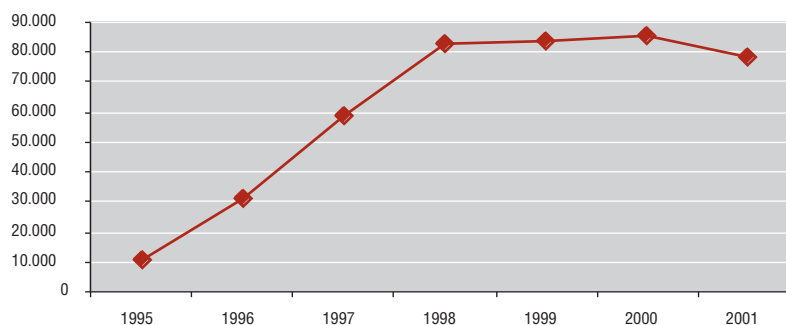
■ Cadro 5.40

	Nº Empresas	Contratos de posta a disposición
1995	16	10.371
1996	26	30.883
1997	36	58.525
1998	37	82.431
1999	36	84.155
2000	34	85.660
2001	33	78.547

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral Relacións Laborais

Evolución dos contratos de posta a disposición

■ Cadro 5.41

Evolución de contratos de posta a disposición. Por causas. Galicia. 1996-2001

	Obra ou servizo	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	Total
1996	13.627	13.403	3.534	319	30.883
1997	25.288	27.322	5.414	501	58.525
1998	37.416	37.930	5.892	1.193	82.431
1999	42.127	34.465	6.574	989	84.155
2000	46.160	30.642	7.296	1.562	85.660
2001	45.246	23.628	7.963	1.710	78.547

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Despois dunha tendencia crecente dos contratos de posta a disposición, obsérvase en 2001 unha diminución das cifras que supuxo máis do 8%.

Pode observarse no cadro 5,42 que, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, que, aínda a pesar da diminución total dos contratos de posta a disposición, estes seguiron incrementándose nos realizados polas empresas de ámbito autonómico.

■ Cadro 5.42

Contratos de posta a disposición de ETT autorizadas a traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma. Por provincias e clase de contratos. Galicia. 1998-2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Contratos					
1998	11.975	2.512	2.688	15.424	32.599
1999	9.726	2.017	2.254	7.636	21.633
2000	8.361	963	2.063	11.030	22.417
2001	7.395	1.026	2.272	12.575	23.268
Realización de obra ou servizo					
1998	5.800	1.107	1.523	10.077	18.507
1999	6.211	871	1.806	3.838	12.726
2000	4.988	611	1.854	6.058	13.511
2001	4.792	726	2.153	7.563	15.234
Acumulación					
1998	5.627	1.346	1.055	3.727	11.755
1999	3.036	1.016	352	2.306	6.710
2000	2.782	249	139	3.256	6.426
2001	2.239	249	58	2.609	5.155
Substitución					
1998	518	50	96	1.531	2.195
1999	414	106	96	1.451	2.067
2000	498	93	61	924	1.576
2001	309	49	58	1.241	1.657
Selección					
1998	30	9	14	89	142
1999	65	24	0	41	130
2000	93	10	9	792	904
2001	55	2	3	1.162	1.222

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

5.4. Economía Social

Neste apartado examínanse as cooperativas e sociedades laborais referíndose ás constituídas en 2001 e, polo tanto, non contemplan o censo de cooperativas, senón as novas constituídas.

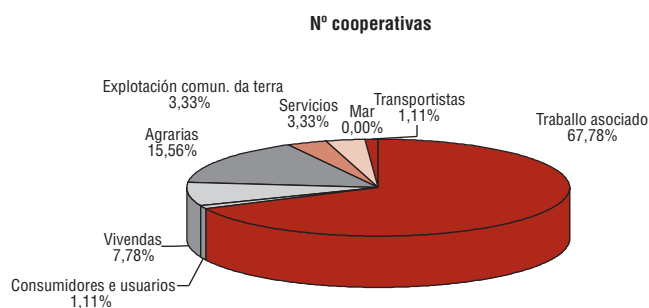
Tal e como pode verse no cadro 5,43 constituíronse en Galicia, en 2001, un total de 94 cooperativas con 2.316 socios, das que de traballo asociado son 61 con 323 socios, o que representa un 64,9% do total.

■ Cadro 5.43

Cooperativas inscritas e número de socios. Por provincias. Galicia. 2001

	Rexistros provinciais								Rexistro central		Total	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Traballo asociado	14	75	9	52	10	44	25	119	3	33	61	323
Consumidores e usuarios	0	0	0	0	0	0	1	795	0	0	1	795
Vivendas	1	11	0	0	0	0	6	838	0	0	7	849
Agrarias	1	7	7	178	1	6	3	31	2	21	14	243
Explotación comun. da terra	3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	3	8
Servicios	1	25	0	0	0	0	0	0	2	36	3	61
Mar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportistas	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	1	8
Transportista - traballo asociado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanitarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Serv. sociais-traballo asociado	0	0	0	0	1	3	1	4	0	0	2	7
Ensino	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	1	5
Ensino - traballo asociado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Educacionais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Integración social	0	0	0	0	0	0	0	0	1	17	1	17
Segundo grao	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	20	126	17	235	12	53	36	1.787	9	115	94	2.316

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Examinando as cooperativas constituídas en función da actividade económica (cadro 5,44), a agricultura, gandería, caza e servizos relacionados ocupan o primeiro lugar agrupando Edición artes gráficas e reprodución soportes gravados o maior número de socios.

■ Cadro 5.44

Cooperativas constituídas e número de socios. Por actividade económica e provincias.
Galicia. 2001

Cod.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Rexistro central		Total	
		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	4	15	10	190	3	14	2	14	2	15	21	248
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	1	3	1	3	0	0	1	4	0	0	3	10
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	1	3	0	0	0	0	1	8	0	0	2	11
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Extracc. petróleo e gas natural e serv. relac.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Extracc. minerais metálicos	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	1	5
14	Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0	1	17	0	0	1	17
17	Industria téxtil	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5
18	Industria da confección e peletería	7	52	0	0	1	3	4	34	1	17	13	106
19	Industria do coiro e calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	0	0	0	0	0	0	1	795	0	0	1	795
23	Coquerías, refino petróleo e trat. combust. nucleares	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3
27	Metalurxia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	0	0	1	20	1	15	0	0	0	0	2	35
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Fabric. doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4
36	Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Produc. e distb. enerxía electr. gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Construción	2	14	1	3	1	3	8	352	1	4	13	376
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
51	Comercio por xunto e intermedarios (agás vehículos motor)	0	0	0	0	1	3	1	7	1	19	3	29
52	Comercio polo miúdo (agás vehic. motor, reparac. domésticas)	0	0	0	0	0	0	2	7	0	0	2	7
55	Hostalería	1	3	0	0	0	0	2	7	0	0	3	10
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Actv. anexas ós transportes: axencias de viaxes	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	1	8
64	Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Seguros e plans de pensións (agás seguridade social obrigatoria)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actv. inmobiliarias	1	25	0	0	0	0	1	3	1	17	3	45
71	Aluqueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Actv. informáticas	0	0	0	0	0	0	3	505	0	0	3	505
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	0	0	0	0	1	3	3	13	0	0	4	16
75	Admon. Pública, Defensa e SS obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Educación	1	3	0	0	1	3	0	0	0	0	2	6
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servicos sociais	0	0	2	10	3	9	2	7	2	35	9	61
90	Actv. saneamento público	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actv. asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3
93	Actv. diversas de servicos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	4
99	Organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		20	126	17	235	12	53	36	1.787	9	115	94	2.316

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

No tocante ás sociedades laborais en España na súa distribución por comunidades autónomas (cadro 5,45) en xeral apréciase a mesma tendencia de incremento de anos anteriores nas rexistradas e no número de socios.

■ Cadro 5.45

**Sociedades Laborais rexistradas e número de socios.
Por comunidades autónomas. 1997-2001**

	1997		1998		1999		2000		2001	
	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios
Andalucía	90	583	50	182	672	2.428	758		1.099	3.942
Aragón	56	236	196	717	222	777	243	873	238	843
Asturias	54	204	122	431	107	407	114	412	126	440
Baleares	23	86	39	128	51	173	73	259	74	247
Canarias	74	330	236	809	278	970	307	1.061	321	1.090
Cantabria	16	82	23	98	25	106	28	103	45	162
C. A Mancha	117	523	296	1.109	456	1.606	434	1.525	427	1.505
C. León	78	312	248	900	251	896	249	887	285	1.008
Cataluña	137	588	484	1.778	530	1.885	554	1.915	762	2.595
C. Valenciana	119	495	380	1.412	446	1.542	478	1.693	415	1.435
Extremadura	57	258	51	187	80	316	101	381	137	509
Galicia	54	248	157	566	201	750	297	1.148	295	1.067
Madrid	224	906	579	2.177	692	2.440	720	2.462	701	2.521
Murcia	38	161	262	966	205	725	197	712	224	813
Navarra	50	230	77	294	104	626	113	429	97	391
País Vasco	119	763	193	987	182	868	206	880	193	769
A Ríoxa	6	43	17	64	19	70	14	48	14	46
Ceuta e Melilla	3	23	2	9	1	4	4	15	1	4
España	1.315	6.071	3.412	12.814	4.522	16.589	4.890	14.803	5.454	19.387

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Boletín de Estadísticas Laborais

Polo que se refire a Galicia, con datos da propia comunidade autónoma, constituíronse 295 sociedades laborais en 2001, cun capital social de 9.099.168 (cadro 5,46), reflectíndose no cadro seguinte os movementos por actos inscritos desglosados por cada unha das provincias, o que permite concluír que Pontevedra é a que máis volume experimentou (cadro 5,47).

Sociedades Laborais constituídas en Galicia e número de socios. 2001

■ Cadro 5.46

Total nº sociedades constituídas	295
Socios de traballo	914
Socios de capital	273
Capital social	9.099.168

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais

Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 5.47

Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. 2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Sociedades laborais constituídas	100	43	38	114	295
Modificacións estatutarias	12	14	4	10	40
Sociedades laborais que causaron baixa	8	4	2	2	16
TOTAL	120	61	44	126	351

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Clasificadas pola actividade económica, o comercio por xunto e polo miúdo é o que constituíu maior número de sociedades laborais, seguíndolle por si sola en número a construción (5,48).

■ **Cadro 5.48** **Sociedades Anónimas Laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital. Por actividade económica. Galicia. 2001**

Cod.	Actividade	Nº	Socios		Capital social	% Capital social	
			de traballo	de capital		Traballadores	Non traballadores
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	5	12	3	54.085	75,55	24,45
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	1	3	0	3.006	100,00	0,00
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	0	0	0	0	0,00	0,00
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0,00	0,00
11	Extracc. petróleo e gas natural e serv. relac.	0	0	0	0	0,00	0,00
12	Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0,00	0,00
13	Extracc. minerais metálicos	0	0	0	0	0,00	0,00
14	Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	1	3	0	3.300	100,00	0,00
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	4	10	3	20.142	72,02	27,98
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0,00	0,00
17	Industria têxtil	0	0	0	0	0,00	0,00
18	Industria da confección e peletería	3	7	2	37.247	76,60	23,40
19	Industria do coiro e calzado	1	12	0	20.436	100,00	0,00
20	Industria da madeira e cortiza (aqás mobles)	6	16	6	38.767	92,74	7,26
21	Industria do papel	0	0	0	0	0,00	0,00
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	4	12	5	136.900	95,09	4,91
23	Coquerías, refino petróleo e trat. combust. nucleares	0	0	0	0	0,00	0,00
24	Industria química	0	0	0	0	0,00	0,00
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	1	131	0	5.400.720	100,00	0,00
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	4	16	2	76.992	86,63	13,37
27	Metalurxia	2	6	0	19.834	94,95	5,05
28	Fabric. produtos metálicos (aqás maquinaria e equipo)	8	48	7	158.589	89,14	10,86
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	2	4	2	21.060	66,67	33,33
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0,00	0,00
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	2	4	5	9.016	62,22	37,78
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0	0,00	0,00
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0,00	0,00
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0,00	0,00
35	Fabric. doutro material de transporte	1	3	1	18.032	79,14	20,86
36	Fabric. mobles: outras indus. manufactureiras	4	10	3	38.436	79,17	20,83
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0,00	0,00
40	Produc. e distb. enerxía eléct. gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0,00	0,00
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0,00	0,00
45	Construción	54	143	49	607.502	81,83	18,17
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	13	32	9	148.345	73,69	26,31
51	Comercio por xunto e intermedarios (aqás vehículos motor)	36	84	34	473.196	72,29	27,71
52	Comercio polo miúdo (aqás vehíc. motor, reparac. domésticas)	28	67	36	362.981	72,76	27,24
55	Hostalería	31	78	23	335.985	80,70	19,30
60	Transporte terrestre: transporte por tubos	5	10	6	77.829	66,67	33,33
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0,00	0,00
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0,00	0,00
63	Actv. anexas ós transportes: axencias de viaxes	3	7	3	87.798	67,85	32,15
64	Correos e telecomunicacións	1	4	0	18.640	100,00	0,00
65	Interm. financeira, aqás seguros e plans de pensións	0	0	0	0	0,00	0,00
66	Seguros e plans de pensións (aqás seguridade social obrigatoria)	1	2	1	13.500	66,67	33,33
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	2	4	2	26.426	66,67	33,33
70	Actv. inmobiliarias	5	11	6	66.655	66,97	33,03
71	Aluqueiro de maquinaria e equipo sen operario	2	7	0	51.102	100,00	0,00
72	Actv. informáticas	6	16	4	161.359	90,67	9,33
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0,00	0,00
74	Outras actividades empresariais	33	80	41	272.779	74,22	25,78
75	Admon. Pública, Defensa e SS obrigatoria	0	0	0	0	0,00	0,00
80	Educación	6	26	3	83.135	93,18	6,82
85	Actv. sanitarias e veterinarias, serv. sociais	5	12	5	88.214	78,20	21,80
90	Actv. saneamento público	1	2	1	12.000	66,67	33,33
91	Actv. asociativas	0	0	0	0	0,00	0,00
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	7	18	4	91.909	79,62	20,38
93	Actv. diversas de serv. persoais	7	14	7	63.249	66,67	33,33
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0,00	0,00
99	Organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0,00	0,00
Total		295	914	273	9.099.166	81,00	19,00

Os cadros 5,49 e 5,50 permiten apreciar a evolución das cooperativas e sociedades laborais en Galicia nos últimos anos, comprobándose que, segundo as cifras da comunidade autónoma, tanto as cooperativas como as sociedades laborais establízanse en número en 2001 despois do crecemento experimentado no ano anterior, aumentando sensiblemente o número de socios.

Cooperativas inscritas e socios das mesmas. Por provincias. Galicia. 1998-2001

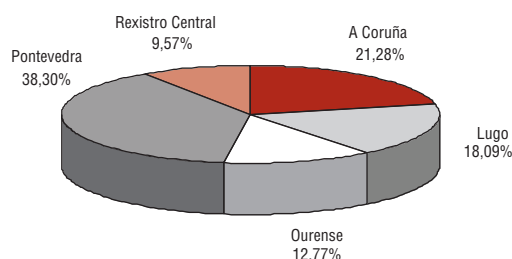
■ Cadro 5.49

	Total cooperativas							
	Cooperativas				Nº de socios			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	16	15	18	20	117	127	124	126
Lugo	11	10	24	17	102	76	251	235
Ourense	17	10	23	12	129	89	206	53
Pontevedra	28	18	16	36	208	173	269	1.787
Rexistro Central	12	15	15	9	113	100	131	115
Galicia	84	68	96	94	669	565	981	2.316

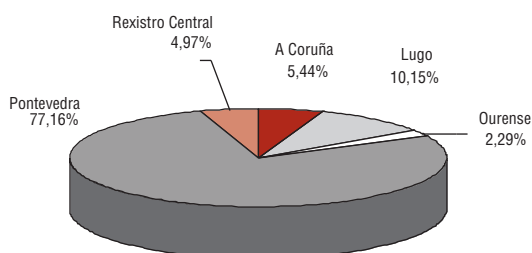
Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cooperativas inscritas en Galicia en 2001

Nº de socios en Galicia en 2001

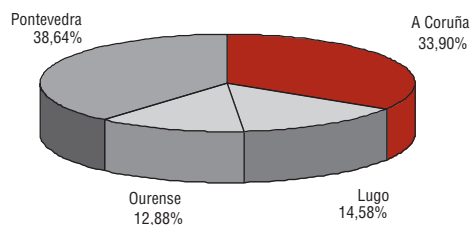

Sociedades Laborais constituídas e modificacións estatutarias. Por provincias. Galicia. 1998-2001**■ Cadro 5.50**

	Sociedades Laborais constituídas				Modificacións estatutarias			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	75	84	118	100	5	18	21	12
Lugo	20	44	44	43	2	6	10	14
Ourense	22	27	50	38	3	3	5	4
Pontevedra	40	46	85	114	1	6	7	10
Galicia	157	201	297	295	11	33	43	40

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Boletín de Estadísticas Laborais

Sociedades Laborais constituídas en Galicia en 2001

Por último, o cadro 5,51 fai referencia ós centros especiais de emprego constituídos en Galicia no ano 2001.

■ Cadro 5.51**Centros especiais de emprego constituídos. Galicia. 2001**

Centros especiais de emprego	Nº de centros	Traball. Minusválidos	Traball. non minusválidos
Constituídos	10	55	11
Que causaron baixa	0	0	0

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

6.1. Introducción

A Lei orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das cualificacións e da formación profesional, define no seu artigo 9, a formación profesional, nos seguintes termos: “A formación profesional comprende o conxunto de accións formativas que capacitan para o desempeño cualificado das diversas profesións, o acceso ó emprego e a participación activa na vida social, cultural e económica. Inclúe as ensinanzas propias da formación profesional inicial, as accións de inserción e reinserción laboral dos traballadores, así como as orientadas á formación continua nas empresas, que permitan a adquisición e actualización permanente das competencias profesionais”.

Tres son as pezas institucionais que contribuíron de xeito básico a deseña-lo sistema de formación profesional en España. A primeira artículase en torno ó sistema educativo. A Lei orgánica 1/1990, do 3 de outubro, de ordenación xeral do sistema educativo (LOXSE) redefiniu o papel da formación profesional regulada, establecendo qué tipo de ensinanzas poden conducir á obtención de titulacións, con validez académico profesional, e cales outras forman parte da formación integradora

do propio sistema educativo, con cualificacións amplas e polivalentes. En segundo lugar, o Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP) “ocupacional” diríxese a traballadores desempregados co dobre e combinado obxectivo de proporcionarlle as cualificacións requiridas polo sistema productivo e a súa inserción no mercado de traballo. Finalmente, e dentro do campo das relacións laborais, está a formación profesional continua, cun conxunto de accións formativas que desenvolven as empresas, dirixidas tanto á mellora de competencias e cualificacións como á recualificación de traballadores ocupados.

Neste capítulo, pola súa pertenza ó ámbito educativo xeral, non corresponde aquí trata-la primeira polo que tan só nos imos ocupar das dúas últimas.

A **formación profesional ocupacional** é competencia, desde o 1 de xaneiro de 1993 da Xunta de Galicia e, concretamente, da Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude. As funcións e servizos da Administración do Estado asumidos pola Xunta de Galicia, así como aqueloutros que se reserva a Administración do Estado, son os contidos no anexo ó Real Decreto 146/1993, do 29 de xaneiro, polo que se produce o oportuno traspaso de funcións e servizos. Ó que aquí interesa, convén subliñar que a Xunta de Galicia asume a xestión do Plan de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP), aínda que a aprobación do propio Plan resérvao a Administración do Estado, quen vén de elaboralo coa colaboración das comunidades autónomas.

Xunto ó Plan FIP, a Xunta de Galicia conta, ademais, cun programa de apoio da UE para formación, que cofinancian ámbalas institucións (a Xunta aporta o 25%) e polo que xestiona as programacións que se derivan das orientacións plurianuais do Fondo Social Europeo (FSE).

A **formación continua** non foi transferida ás comunidades autónomas e desenvolve as súas funcións a través da Fundación para a Formación Continua (FORCEM), impulsando e difundindo a Formación Continua entre os traballadores e as empresas, xestionando as axudas e realizando o seu seguimento e control técnico.

A formación en Galicia respondeu ó mesmo contexto descrito, a necesidade de mellorar resultados e a mellora de obxectivos propiciou o Plan Nacional de Formación Profesional do 13 de marzo de 1998, onde os seus obxectivos e medidas enmárcanse na comentada política europea, sendo unha das súas novidades salientables a necesidade de concreta-los Plans de acción que os estados membros presentarán cada ano.

Unha liña fundamental do Plan constitúea o desenvolvemento do novo Programa Nacional de Formación Profesional, acordado no Consello Xeral da Formación Profesional coas comunidades autónomas e os axentes sociais como elemento fundamental do aumento da empregabilidade para os colectivos máis desfavorecidos no mercado de traballo, integrando a formación regulada, a formación ocupacional e a formación continua. Programa que pretende fomenta-la oferta formativa e dotar de prestixio a formación profesional. O obxectivo é actuar sobre a poboación desempregada que permanece cinco e once meses en situación de desemprego, emprendendo accións de emprego ou empregabilidade (formación e orientación).

Á hora de analizar anualmente a xestión realizada en materia de formación debemos seguir inevitablemente o guión de obxectivos proposto polo Plan Nacional que enmarca os acordos subscritos no ámbito autonómico.

Partimos por isto do enunciado de principios contido no capítulo IV do Plan Nacional que establece como obxectivos da Formación Profesional Ocupacional, os seguintes:

■ O obxectivo xeral, como política activa de emprego, diríxese prioritariamente a potencia-la inserción e reinserción profesional da poboación demandante de emprego, mediante a cualificación, recualificación ou posta ó día das súas competencias profesionais, que poderá acreditarse mediante as certificacións correspondentes.

■ Polo mesmo, debe adecuarse á oferta de emprego, actual ou previsible a curto prazo, sen prexuízo de que as cualificacións que ofrezca teñan horizonte de futuro.

■ A oferta formativa ocupacional instrumentarase en función das características da poboación desempregada, distinguindo, en principio, a dirixida a mozos en busca da súa inserción, a dirixida a persoas adultas que necesitan reinsertarse, incluídas as mulleres, e finalmente, a orientada a colectivos específicos con especiais dificultades para a inserción ou reinserción.

■ A característica específica da oferta formativa ocupacional debe se-la súa capacidade de resposta inmediata á oferta de emprego que require continua evolución e formación de tal oferta na economía globalizada.

■ A oferta e a xestión da formación ocupacional debe ter presente os obxectivos básicos do presente Programa Nacional, polo que as súas cualificacións deben axustarse ó Sistema Nacional de Cualificacións, permitindo o seu recoñecemento e validación nos restantes subsistemas.

■ Así mesmo, debe operar tendo en conta os datos ofrecidos polo Observatorio sobre Evolución das Cualificacións e o Emprego e ofrecer certificacións transparentes no mercado nacional e comunitario.

■ A oferta de formación ocupacional debe articularse co sistema de información e orientación dos diferentes Servizos Públicos de Emprego.

■ Finalmente, debe operar con criterios de calidade que permitan mellora-la súa xestión e avalia-los seus resultados.

6.2. Formación Ocupacional

A Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude remitiu ó Consello Galego de Relacións Laborais un informe e 10 anexos sobre formación ocupacional en Galicia no ano 2001”.

6.2.1. Análise de resultados de 2001

A convocatoria correspondente a este ano realizouse mediante Orde do 16 de novembro de 2000, que foi modificada en parte, trala entrada en vigor do Regulamento (CE) nº 438/2001, do 2 de marzo, reforzando medidas garantistas na

xestión e control do gasto dos cursos, por Orde do 29 de xuño de 2001 (DOG 13.07.2001).

O 30 de maio de 2001 aprobouse no Consello Galego de Formación Profesional, o Plan Galego de Formación Profesional, ratificado polo Consello da Xunta de Galicia o 20 de xuño. O PGFP aprobouse co apoio das organizacións sindicais e empresariais galegas (co voto favorable de UGT, CCOO e CEG e a abstención da CIG) e cun amplo consenso técnico e político en canto ó diagnóstico da formación profesional na comunidade e sobre os obxectivos, plans, programas e medidas, e medios financeiros que encadrarán a xestión da formación profesional en Galicia ata o ano 2006. Por vez primeira, e de forma innovadora no conxunto do Estado, o PGFP diseña un sistema integrado de cualificacións e formación profesional que comprende a actividade formativa ó longo de toda a vida activa, que artella as diferentes ofertas públicas (inicial regrada, ocupacional e continua), anticipa os medios financeiros disponibles para o período de programación que se corresponde co Plan Estratéxico de Galicia (PEDEGA) e co Programa Operativo Integrado dos Fondos Estructurais (particularmente do FSE), e dispón un modelo coherente de análise de necesidades, cualificacións, competencias, formación, avaliación e acreditación. Por último, e tamén dun xeito pioneiro, introduce a orientación profesional como parte do sistema, coa previsión de complementariedade entre a orientación académica e a orientación profesional e laboral.

Naturalmente, o PGFP parte das limitacións propias do cadro competencial que corresponde ás instancias autonómicas, tanto á Xunta de Galicia como ó propio órgano de concertación e representación social na materia, o Consello Galego de Formación Profesional. Esixe, polo tanto, para o seu pleno desenvolvemento, de reformas normativas que competen á administración e ó lexislador estatal. Pero é certo que a elaboración do PGFP fíxose en paralelo ó proceso de elaboración da nova Lei Orgánica de Cualificacións e Formación Profesional, aprobada finalmente en xuño de 2002, e, polo tanto, co obxectivo de ter artelladas tódalas pautas de actuación necesarias para a creación dun sistema coherente de cualificacións, orientación e formación profesional en cooperación entre a administración e os axentes sociais, e tan pronto como o fixera posible o marco normativo. Coa aprobación da Lei, o PGFP alcanza un carácter precursor e anticipa a concreción posible da Lei nun territorio autonómico, co consenso de tódalas partes implicadas, e cos plans, programas e medidas necesarios para cumprir cos grandes retos da formación profesional: a existencia dun referente de cualificacións e competencias profesionais común á formación e ó emprego; a creación de órganos de concertación e planificación sectoriais, chamados “comisións e sectoriais” e “comisións de estándares profesionais” capaces de anticipa-las necesidades formativas de cada sector de actividade e de propoñe-las modificación necesarias no contido curricular dos programas formativos, sexa no ámbito inicial/específico, ocupacional ou continuo; a creación dun órgano de cooperación e coordinación intrainstitucional que oriente tódalas actuacións da Xunta de Galicia nesta materia, baixo a fórmula da Comisión Interdepartamental das Cualificacións e a Formación Profesional; a posta en marcha dunha oferta formativa integrada, que permita utiliza-los medios didácticos de cada subsistema de formación profesional para outro, programando, por exemplo, cursos de formación ocupacional en centros regrados de formación profesional, ou realizando módulos de ciclos formativos en centros homologados de formación ocupacional; en coherencia co anterior, a creación de centros integrados de for-

mación profesional; o aproveitamento dun observatorio ocupacional común ó ámbito do emprego e da educación, adscrito ó Instituto Galego das Cualificacións e, polo tanto, ó Servicio Público de Emprego de Galicia; a articulación dun sistema integrado de orientación profesional, común ós estudantes e á poboación activa, ocupada ou desempregada; a previsión, aínda non desenvolvida no marco estatal, dun sistema común de avaliación, recoñecemento e acreditación, que permita, dunha banda, avaliar, recoñecer e acreditar-la competencia profesional dos cidadáns, máis aló das titulacións ou diplomas oficiais, e, doutra, artella-las correspondencias e convalidacións modulares entre a formación adscrita ó sistema de cualificación, sexa esta, inicial, ocupacional ou continua.

Estas actuacións artículanse en torno a catro eixes fundamentais:

En primeiro lugar, a elaboración dunha **programación anual** de formación profesional ocupacional que responda ás necesidades do mercado laboral así como ás características do desemprego galego.

En segundo lugar, a configuración dunha **rede de centros** de formación ocupacional, a nivel autonómico, dotados dos medios e materiais axeitados, que garantan a impartición con calidade dos cursos da programación, nas diferentes especialidades e sectores profesionais.

En terceiro lugar, **a cualificación dos docentes** encargados de impartir-las cursos da programación de formación profesional ocupacional, dirixida a proporcionar-lles a capacidade metodolóxica e os coñecementos técnicos necesarios, así como a súa actualización e perfeccionamento, para unha impartición axeitada destes cursos.

En cuarto lugar, o establecemento dun **sistema de seguimento e avaliación** da programación formativa, obxectivo e rigoroso, que permita coñecer en cada momento como se están desenvolvendo todos e cada un dos cursos incluídos nesta programación (instalacións, equipos, medios didácticos, programas formativos, profesorado, nivel de organización e xestión), así como o grao de satisfacción dos alumnos, como o único instrumento válido para poder realizar unha avaliación individualizada da programación, permitindo reconducir-las desviacións que se puidieran apreciar.

Xestión da formación profesional ocupacional (cadro 6.1)

I. Programación de formación profesional ocupacional

As dúas vías coas que conta a Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude, para a elaboración da programación anual de formación profesional ocupacional, son as seguintes:

- Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional, Plan FIP.
- O Fondo Social Europeo, FSE.

Do cadro 6.1, que resume a programación anual de Galicia podemos extrae-las notas que caracterizaron, a grandes trazos, a formación ocupacional en 2001.

A evolución nos últimos cinco anos amosa cambios nas cifras de actividade. Así, contemplando os informes dos últimos anos variaron as cifras globais de orzamentos -comprendendo a totalidade, é dicir, FIP e FSE- asignada á materia formativa; asemade, o número de alumnos formados anualmente, e mesmo o número de cur-

sos. Outro cambio produciuse polo transvase de recursos, antes canalizados a programas do Fondo Social Europeo e hoxe reorientados a programas FIP, o que non deixa de te-la súa lóxica xa que ámbolos programas tenden a buscar complementariedade e especialización.

É patente a absoluta preponderancia que o Plan FIP ten no global da programación como a continuación examinaremos.

Resumo da Formación Ocupacional. Galicia. 2001

■ Cadro 6.1

	Cursos	Alumnos	Orzamento
FIP (excluídos compromisos de contratación)	1.305	21.184	6.289.855.035
Compromisos de contratación FIP	159	2.359	553.088.678
Compromisos de contratación FSE	4	69	39.692.075
Medios propios	155	2.254	597.670.851
Plan autonómico de formación de formadores	26	361	10.148.334
Outras accións formativas	202	4.202	490.455.880
Total	1.851	30.429	7.980.910.853

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

1.1. Plan FIP

A normativa básica reguladora do Plan FIP está contida no Real Decreto 631/1993, do 3 de maio, desenvolvido pola Orde do Ministerio de Traballo e Seguridade Social do 13 de abril de 1994 que, a súa vez, foi modificada pola Orde do 20 de setembro de 1995. Neste marco xurídico a Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude publicou a Orde do 16 de novembro de 2000, que foi modificada, trala entrada en vigor do Regulamento (CE) nº 438/2001, do 2 de marzo, reforzando a medida garantista na xestión e control do gasto dos cursos, pola nova Orde do 29 de xuño de 2001, pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ó exercicio de 2001 (DOG nº 228, do 24 de novembro de 2000).

Como indicabamos, a actividade da administración desenvolve os obxectivos cualitativos xerais, ó tempo que os cuantitativos contidos para cada exercicio, inicialmente nos *Acordos sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia 1998-2001*, e en concreto no relativo ós programas de mellora da empregabilidade.

Máis dificultade ten recoñece-lo cumprimento dos obxectivos cualitativos esenciais á acción formativa, expostos e enunciados no capítulo IV do Plan Nacional. En tal sentido, os datos ofrecidos no citado balance limítanse á convocatoria anual e a narrar número de cursos, número de alumnos e orzamentos asignados ós diferentes programas. Non se explicitan contidos formativos que prioricen, previa identificación en plans ou programas anuais das cualificacións que requiran resposta inmediata á oferta de emprego, conectando as necesidades inmediatas de emprego

actual ou previsible a curto prazo, co obxectivo esencial que non é outro que a inserción e reinserción profesional dos demandantes de emprego, supeditando e condicionando os medios formativos a tal fin. Desde tales esixencias impostas no marco do Plan Nacional e nos acordos subscritos no ámbito galego 2001 foi outro ano de transición.

Non obstante os estudos realizados polo Observatorio Ocupacional en 2001 analizando as prioridades formativas de cara á programación dos cursos de formación ocupacional, feito a partir do estudio de variables do mercado de traballo galego a nivel comarcal e provincial, desde o punto de vista territorial, e a nivel ocupación e sector, permitiron elaborar un cadro comparativo entre ocupacións e especialidades formativas asociadas, facilitando a creación dunha lista de prioridades de programación formativa para cada comarca galega. Comezan a servir de pauta para axustar as prioridades de programación. Neste ano con tal fin, incrementouse a oferta formativa con medios propios da mesma Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude, contratando expertos docentes e adquirindo e equipando novos medios; ó tempo que se publicou un concurso público para contratar a impartición de determinados cursos en especialidades prioritarias, onde a oferta externa é insuficiente.

O Plan Galego de Formación Profesional antes mencionado introduce nos seus oito capítulos unha encomiable descrición dos marcos europeo e nacional, realiza un rigoroso esforzo de reflexión con acertadas descrições da situación e balance no que se encontra a Formación Profesional en Galicia e apunta ideas sobre a necesidade dun sistema máis esixente no que se superen os tons grises esbozados, orientándose cara o que debe ser un sistema integrado de Cualificación e Orientación Profesional, a redifinición de obxectivos e estratexias de actuación, propoñendo un conxunto de programas de mellora a tal fin. O Plan tamén propón programas tales como os de reforzo das institucións da FP, dos órganos institucionais de planificación e dirección da FP, dun incremento na participación dos axentes sociais no sistema; programa de mellora da ordenación do sistema de FP, establecendo unha oferta coordinada, dunha rede integrada e dunha axencia para a xestión integrada; establecemento dunha estrutura integrada de formación de profesorado, de innovación e desenvolvemento da didáctica da FP; de investigación e desenvolvemento das cualificacións e da relación formación-emprego: observación da produción, o traballo e o emprego; plan de I+D sobre as cualificacións e a relación formación-emprego, elaboración das cualificacións vinculadas á estrutura productiva de Galicia. Programa de implantación do sistema de cualificacións: elaboración do catálogo modular integrado de formación asociada ó sistema de cualificacións, plan experimental de implantación do sistema de recoñecemento, avaliación e certificación da competencia da poboación activa e da asociada ó sistema de cualificacións, programas de formación e empresa (calidade e colaboración); programas de información e orientación profesional. Programas de cualificación e FP inicial e regulada; programas de formación continua, programas de cualificación.

Este conxunto de programas, con outros relativos a calidade e avaliación, supoñen o punto de partida, en parte de continuidade con instrumentos e obxectivos que se foron completando nos últimos anos (Consello Galego de Formación Profesional, creado por Decreto 110/1999, do 8 de abril e do Instituto Galego das Cualificacións, regulado por Decreto 93/1999, do 8 de abril). O Balance de 2001

dá conta das medidas necesarias para cumprir en Galicia os obxectivos do II Plan Nacional de Formación Profesional, que comprende as seguintes actuacións:

1. Establecer e amplia-lo sistema de detección de necesidades formativas de carácter sectorial, de modo que se permita a elaboración de Plans formativos para cada sector de actividade. Dentro do Instituto Galego das Cualificacións establécese un Servicio de Observatorio Ocupacional con tal finalidade e a implantación do sistema de investigación do mercado laboral que proporcione un diagnóstico das necesidades formativas existentes no sector productivo galego.

Xa en 2001 realizou e programou as seguintes actividades:

■ Un estudio do mercado laboral das catro provincias galegas contendo as ocupacións máis ofertadas por sectores de actividade e área territorial funcional.

■ Realización de fichas relativas ós requisitos de acceso para as especialidades de formación profesional ocupacional en vigor.

■ Preparación de estudos sectoriais en sectores novidosos ou especificamente galegos, incluídos no PEDEGA, como o sector audiovisual, o sector naval ou o sector da lousa.

■ A realización de estudos a medio e longo prazo con base na explotación de datos do Servicio Público de Empleo.

■ Estudio de liñas metodolóxicas que coordinen criterios para a implantación do sistema de cualificacións profesionais.

2. Elaboración e publicación dun MAPA INTEGRADO (documento ou inventario único) de tódolos recursos de formación profesional existentes en Galicia.

Este mapa concíbese como ferramenta básica de coñecemento que permitirá a programación anual formativa, a interrelación funcional dos subsistemas formativos, tamén instrumento informativo áxil para tódolos organismos implicados na xestión da formación profesional a través dun sistema de información xeográfica.

3. Impulsa-la implantación progresiva dos novos ciclos formativos de formación profesional específica desde a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, así como a implantación progresiva dos certificados de profesionalidade, coordinadamente no ámbito nacional, a través do Instituto Galego das Cualificacións, estudiando e incluíndo aqueles de ámbito especificamente galego, como o da ocupación de lousista, ou outros, como os posiblemente existentes en sectores como os da construción naval ou audiovisuais, xa indicados.

4. Avaliación da calidade das accións de formación profesional.

5. Prácticas non laborais en empresas. Incorporouse na Orde de convocatoria do Plan FIP para 2001, a posibilidade de impartir tales prácticas propias dos cursos FIP.

O Plan Galego de FP subliña, para tratar de resolver os desaxustes entre oferta formativa e necesidades das empresas, as seguintes accións:

■ Impulso dos cursos con compromiso previo de contratación dos alumnos, promovidos directamente por empresas ou grupos de empresas.

■ Programación de cursos con medios propios da Administración Autonómica, co obxectivo de solucionar as carencias da rede de centros colaboradores homologados.

- Programación de cursos de formación ocupacional en colaboración con outros departamentos da Xunta de Galicia (Pesca e Agricultura, Industria, etc.).
- Programación de accións formativas de carácter experimental e complementario do Plan FIP, cofinanciadas pola Xunta e o Fondo Social Europeo.
- Posta en marcha da rede de orientación laboral (máis de 250 técnicos localizados nas oficinas de emprego da Xunta e en centros asociados).
- Creación, no ano 1999, dun observatorio ocupacional, dependente organicamente e funcionalmente do Instituto Galego das Cualificacións.
- A publicación do «Mapa integrado de recursos de formación profesional en Galicia», no ano 2000.

Neste contexto de dotación de instrumentos, non é fácil ofrecer datos cualitativos sobre o alcance final da formación programada xenericamente; así pois, con tales premisas, os resultados da programación correspondente a 2001, arroxa os seguintes datos:

O Balance infórmanos da programación dun total de 1.851 (2000: 1978) cursos, cun orzamento total de 7.980.910.853 (2000: 8.146.622.949) pesetas, e nos que participaron 30.429 (ano 2000: 32.819) alumnos, contándose tódalas modalidades incluídas no FIP.

Isto reflicte que dos recursos orzamentarios asignados a formación o 85,74% corresponden a formación de desempregados a través da programación FIP.

A distribución territorial destes cursos de formación, realízase con programación interprovincial ou provincial, e segundo as áreas funcionais e o número de desempregados existentes en cada unha delas. No que corresponde ó primeiro dos criterios, os resultados da programación vén dada polo cadro 6.2. Na programación pluriprovincial inclúense 724 cursos, con 11.858 alumnos e un orzamento de 4.019.854.860 pesetas, ó que se lle ten que sumar os 581 cursos, 9.326 alumnos e 2.270.000.175 pesetas de orzamento da programación provincial.

Distribución territorial Plano FIP⁽¹⁾. Por programas e provincias. 2001

■ Cadro 6.2

Programa	Provincia	Cursos	Alumnos	Orzamento
Pluriprovincial		724	11.858	4.019.854.860
Provincial				
	A Coruña	203	3.279	847.826.475
	Lugo	118	1.861	435.589.350
	Ourense	88	1.420	370.126.575
	Pontevedra	172	2.766	616.457.775
	Subtotal	581	9.326	2.270.000.175
Galicia		1.305	21.184	6.289.855.035

(1) Excluídos os de con compromiso de contratación

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

As áreas funcionais son unha agrupación de comarcas en conxuntos territoriais axeitados ás necesidades do servizo, tomando sempre como base a división territorial do Mapa Comarcal de Galicia. Con tal figura preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación recollémo-la programación correspondente ó exercicio de 2001 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias (cadro 6.3). O desenvolvemento da programación dos cursos do Plan FIP para o exercicio de 2001 estivo centrada nos sectores que se especifican no cadro 6.4.

Tendo en conta o tipo de entidades que colaboran na impartición dos cursos de programación da formación profesional ocupacional do Plan FIP dirixido ós desempregados, estes distribúense en tres categorías:

a) Cursos Centros Colaboradores

Observando o anteriormente citado cadro 6.1, vemos que o 78,81% dos orzamentos do Plan FIP-desempregados destínase a formación a través de centros colaboradores de formación.

En 2001 o número de cursos impartidos polos centros colaboradores, previamente homologados, é de 1.305 ós que asistiron un total de 21.184 alumnos, cun orzamento de 6.289.855.035 pesetas.

Estes cursos aprobáronse, como xa queda dito, segundo o establecido na Orde do 16 de novembro de 2000 pola que se establecía a convocatoria pública para a programación do Plan FIP correspondentes ó exercicio de 2001, a través das Comisións de Avaliación constituídas nos servizos centrais e en cada unha das delegacións provinciais da Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude.

Como xa comentamos en anteriores informes e desde a perspectiva de obxectivos deseñada no Programa Nacional, bótase en falta unha maior concreción, cando menos explicitada publicamente no contido da programación de cada ano para Galicia, as proxeccións e decisións económico-financeiras, que deben, nos termos do capítulo VI do referido Programa Nacional, expresarse anualmente nas correspondentes memorias de xestión ou como observa o obxectivo quinto do capítulo IV, se concreten Plans de actuación formativa a partir da información obtida polos Observatorios e priorizalo de acordo cos Plans anuais de emprego. Xa referimos a importancia dos traballos que está a realiza-lo recién creado Instituto Galego das Cualificacións, dos que cabe subliñar o *Estudio do mercado laboral* en cada unha das catro provincias galegas no que se están a detectar as ocupacións nas que as ofertas de emprego exceden á demanda segundo as áreas funcionais, o que permite orientar ou induci-la homologación destas especialidades territorialmente nos centros colaboradores de formación ocupacional. A necesidade de tales axustes aparece acertadamente exposta na análise xa comentada contida no Plan Galego de Formación Profesional.

O cadro 6.4 informa da distribución sectorial por cursos, alumnos e orzamento asignada a centros colaboradores.

■ Cadro 6.3

FIP 2001
Programación provincial

Provincia	Área	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	A Coruña	189	3.061	937.612.200
	Bergantiños	24	380	112.202.700
	Betanzos	12	202	65.380.575
	Boiro	21	330	86.022.150
	Cee	13	218	52.844.175
	Ferrol-As Pontes	97	1.584	533.683.875
	Melide	10	157	34.270.010
	Ordes	11	173	47.070.600
	Santiago de Compostela	90	1.437	473.319.860
	Subtotal	467	7.542	2.342.406.145
Lugo	A Mariña	62	970	252.970.642
	Chantada-A Ulloa	10	169	66.969.750
	Lugo	140	2.213	675.172.050
	Os Ancares	1	18	5.236.650
	Sarria	18	281	86.377.995
	Terra de Lemos-Quiroga	21	349	108.905.925
	Vilalba	14	219	63.181.850
	Subtotal	266	4.219	1.258.814.862
Ourense	A Limia	16	254	57.972.575
	O Carballiño	13	206	54.746.325
	O Ribeiro	8	129	46.424.850
	Ourense	195	3.129	918.143.330
	Terra de Celanova	5	83	23.789.400
	Terra de Trives	3	46	11.836.500
	Valdeorras	20	345	80.890.875
	Verín	14	235	59.700.600
	Subtotal	274	4.427	1.253.504.455
Pontevedra	Baixo Miño	15	256	83.728.935
	Caldas de Reis	6	96	31.297.050
	O Deza	28	470	156.605.025
	O Morrazo	17	284	86.878.200
	O Salnés	30	471	110.476.455
	Paradanta	1	15	2.256.750
	Ponteareas	8	137	55.990.575
	Pontevedra	64	1.048	236.988.945
	Tabeirós-Terra de Montes	26	421	127.681.125
	Vigo	262	4.157	1.096.315.191
	Subtotal	457	7.355	1.988.218.251
Galicia		1.464	23.543	6.842.943.713

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

Formación ocupacional. Plano FIP⁽¹⁾. Programación. Por sectores. Galicia. 2001
■ Cadro 6.4

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Administración e oficinas	222	3.662	1.021.047.900
Agricultura	41	675	185.157.525
Artesanía	26	428	175.764.450
Automoción	14	234	122.000.850
Comercio, marketing e vendas	61	976	196.689.750
Comunicación	16	256	111.889.875
Construcción	80	1.372	614.778.225
Industria	58	940	314.327.475
Industria agroalimentaria	11	178	65.366.070
Madeira e moble	26	436	179.512.875
Mantemento instalacións	66	1.097	378.904.725
Pesca e acuicultura	1	15	3.972.900
Sanidade	81	1.339	369.264.225
Servicios	507	8.002	1.928.432.040
Téxtil	29	468	137.724.450
Turismo e hostalería	66	1.106	485.021.700
Total	1.305	21.184	6.289.855.035

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

Formación ocupacional. Plano FIP. Datos do Censo de Centros Colaboradores. Por provincias. Galicia. 1999-2001
■ Cadro 6.5

	Censados no ano 1999	Censados no ano 2000	Censados no ano 2001
A Coruña	214	239	290
Lugo	157	169	189
Ourense	135	146	158
Pontevedra	230	248	296
Total	736	802	933

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

b) Cursos con compromiso de contratación

Un 8,79% dos recursos asignados a formación de desempregados a través do Plan FIP e un 11,13% do total dos alumnos formados, articúlanse a través dunha fórmula que debería postularse a través da negociación colectiva, a cal é a de "Cursos con compromiso de contratación" (cadro 6.6), desenvolvidos pola empresa ou grupo de empresas que adquieren un compromiso de contratación de polo menos o 60% dos alumnos que participan nestas accións formativas, cunha duración mínima do contrato de 6 meses e por tempo equivalente ou superior a media xornada.

No mesmo cadro reflíctese a distribución provincial de cursos, alumnos e orzamento por sectores de actividade.

**Formación ocupacional. Plano FIP. Programación de cursos con compromiso de contratación.
Por provincias. Galicia 2001**

■ Cadro 6.6

	Empresas	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	28	35	536	158.747.170
Lugo	14	18	227	59.617.767
Ourense	14	40	608	129.709.705
Pontevedra	15	66	988	205.014.036
Galicia	71	159	2.359	553.088.678

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

Cursos con compromiso de contratación. Sectorización. Ano 2001

■ Cadro 6.7

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Agricultura	3	40	8.856.910
Artesanía	1	10	4.241.000
Automoción	30	462	42.249.165
Comercio, marketing e vendas	16	249	45.867.530
Comunicación	1	10	5.051.200
Construcción	5	76	25.278.330
Industria	32	488	145.300.806
Industria agroalimentaria	2	29	8.356.860
Madeira e moble	4	61	21.953.750
Mantemento instalacións	2	29	8.229.825
Sanidade	16	229	51.409.125
Servicios	19	267	71.766.860
Téxtil	24	351	101.993.317
Turismo e hostalería	4	58	12.534.000
Total	159	2.359	553.088.678

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

c) Cursos Centros Propios

Por último, os cursos impartidos polos Centros Propios da Xunta, representan un 7,48% dos seus recursos económicos, un 7,40% do total de alumnos formados e un 8,37% do total de cursos.

Con cargo ó orzamento do Plan FIP impartíronse na programación de 2001 un total de 155 cursos de formación ocupacional en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 597.670.851 pesetas. Nestes cursos participaron 2.254 alumnos (cadro 6.8).

A programación impartida a través destes centros de formación propios da Xunta, trata de incorporar aquelas especialidades que os centros colaboradores non poden impartir ó non estar homologados, ben nalgúns dos concellos galegos ou nalgúns especialidades, coa finalidade de cubri-las lagoas territoriais e formativas da Programación do Plan FIP.

**Formación ocupacional. Plano FIP. Programación de medios propios.
Por provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 6.8

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	63	948	256.520.725
Lugo	40	607	186.540.075
Ourense	40	515	101.853.851
Pontevedra	12	184	52.756.200
Totais	155	2.254	597.670.851

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

O cadro 6.9 expresa a distribución da mesma modalidade de cursos segundo os sectores.

**Formación ocupacional. Plano FIP. Programación de medios propios.
Por sectores. Galicia. 2001**

■ Cadro 6.9

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Administración e oficinas	13	198	40.203.200
Agricultura	16	233	63.652.800
Artesanía	2	31	9.900.644
Automoción	2	33	11.757.375
Comercio, marketing e vendas	6	68	20.125.460
Construcción	15	215	66.564.925
Industria	24	342	92.408.685
Industria agroalimentaria	3	50	12.588.900
Madeira e moble	12	177	67.737.825
Mantemento instalacións	16	226	84.920.050
Sanidade	1	15	5.484.375
Servicios	39	573	90.912.637
Téxtil	3	48	11.649.750
Turismo e hostalería	3	45	19.764.225
Total	155	2.254	597.670.581

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

1.2. Outras accións formativas.

Como xa se sinalou e fóra da programación de cursos do Plan FIP, a Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude, por Orde do 28 de marzo de 2001, procedeu a convocar axudas e subvencións para a programación de accións formativas experimentais e complementarias cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

As accións formativas comprendían dous programas independentes entre si. O primeiro dirixido a desempregados inscritos no Servizo Público de Emprego, agrupa-

dos en tres subprogramas. Un primeiro subprograma presentado por empresas ou grupos de empresas con compromiso de contratación, e que, polas súas especiais características non se axusten o Plan FIP. Un segundo subprograma, destinado a cursos de posgrao e cursos organizados por escolas de especialización profesional das universidades galegas, ou entidades universidade/empresa, dirixidos á mellora da empregabilidade dos titulados universitarios, que teñan carácter ocupacional e sexan útiles para a mellora da inserción laboral dos posgraduados. Un terceiro subprograma destinado a accións de carácter experimental (novos filóns de emprego, medio ambiente, novas tecnoloxías de comunicación). Un **segundo programa diríxese a ocupados**. Agrúpanse en dous subprogramas: o primeiro subprograma, plans formulados polos conglomerados industriais ou clúster constituídos no ámbito da Comunidade Autónoma, organismos sectoriais ou paritarios e outras organizacións empresariais e sindicais representativas no ámbito sectorial ou territorial. E segundo subprograma, plans de empresas, individualmente consideradas, que presenten proxectos formativos que poidan considerarse de carácter estratéxico.

Así, como reflicte o cadro 6.10, isto supuxo a realización de 206 cursos, nos que participaron 4.259 alumnos, cun orzamento total de 530.147.955 pesetas.

2. Os centros de formación profesional ocupacional

2.1. Centros colaboradores

O Censo de Centros Colaboradores é un libro-rexistro, con soporte informático, onde se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades que obteñan a homologación dalgunha especialidade formativa. Por Decreto 158/2001, regulouse o procedemento para homologación de especialidades formativas e para inscrición no Censo de Centros Colaboradores de Formación Ocupacional da Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude (DOG. nº 136 do 13.07.2001). Na actualidade hai (cadro 6.5) un total de 933 centros censados.

2.2. Centros propios

A Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude acometeu investimentos para a adquisición de novas dotacións dos centros de Coia- Vigo, Santiago de Compostela e Santa María de Europa de Ourense.

3. Formación dos docentes de formación profesional ocupacional

3.1. Plan Autonómico de Formación de Formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 424/1996, do 21 de novembro, a Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude procedeu para 2001 a publica-la Orde do 18 de xuño de 2001 (DOG do 27-06-2001). Non obstante establecérase con anterioridade a obrigatoriedade, a partir da programación de cursos correspondente ó ano 2000, de que tódolos docentes estivesen en posesión dun diploma que acreditase a realización do curso de metodoloxía didáctica, ou ben de calquera outro validado. Obriga que non entrou en vigor nas convocatorias dos anos 2000 e 2001, sendo establecida por Decreto 292/2000, do 21 de decembro (DOG 29.12.2000). Dita norma derogou a citada en primeiro lugar,

Cadro 6.10
**Formación ocupacional.
Accións formativas cofinanciadas polo FSE**

Programas	Cursos	Alumnos	Orzamento
1 Desempregados			
1a Compromisos de contratación			
Fundación Laboral da Construcción	1	12	7.500.000
La Toja, SA	3	45	13.992.075
1b Cursos de posgrao			
Escola de maxisterio de Lugo	1	22	5.500.000
Escola de práctica xurídica	6	144	6.274.000
FEUGA	1	20	13.871.200
Universidade de Santiago de Compostela	1	12	6.000.000
1c Accións de carácter experimental e complementarias do Plan FIP			
Asociación de Empresarios da Construcción de Pontevedra	1	9	8.500.000
F. Fomento cal. ind. e dev. tecn. Galicia	2	31	14.546.000
FOREM - CCOO	7	107	24.655.500
Fundación Int. O Belén	1	31	5.712.000
Fundación Monte do Gozo (Proxecto Home Galicia)	7	109	25.308.988
Fundación Paideia	3	46	11.000.000
2 Ocupados			
2a Plans de formación formulados polos conglomerados industriais ou clúster			
AGAPI Asoc. Galega de Productores Independentes	10	84	12.788.000
Asociación Empresarios do Deza	5	47	7.150.000
Asociación Téxtil de Galicia	5	50	6.155.000
Asociación Provincial de restauración de Santiago	7	101	7.615.000
Cámara Oficial de Comercio, Industria e Navegación de Santiago	1	1.498	24.500.000
CEAGA	3	99	20.433.332
Confederación de Empresarios de Pontevedra	44	651	38.006.000
Federación Galega de Academias	5	75	31.331.465
Federación Galega de Comercio	1	15	18.200.000
Funda. Prom. Innova. Investig. Automoción Galicia	1	15	15.000.000
Instituto enerxético de Galicia-INEGA	1	15	4.700.000
Rodman Polyships, SA	4	62	17.775.000
Sindicato Labrego Galego	8	124	15.918.640
Unión coop. Agrarias de Ferrol-UCAFE	1	15	1.989.830
Unión de cooperativas "AGACA"	8	121	15.918.640
Unións agrarias de Galicia	8	114	15.918.640
Xóvenes agricultores	8	123	15.918.640
2b Empr. Indiv. que presenten proxectos formativos de carácter estratéxico			
Asientos de Galicia, SL	4	60	18.144.350
Bioetanol Galicia, SA	7	64	31.540.919
Celtibox, SA	11	37	23.902.888
Cooperativa ourensana - COREN	6	90	1.384.565
Gestmap Vigo, SA	14	54	20.702.500
Parque Tecnolóxico de Galicia	3	74	13.769.783
Televisión de Galicia, SA	7	83	8.525.000
Total	206	4.259	530.147.955

Fonte: Dirección Xeral de Formacións e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional.

limitou os cursos exclusivamente á formación dos docentes que imparten accións de formación ocupacional da correspondente programación anual e adaptou o programa formativo ás esixencias do aprobado certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional.

No exercicio de 2001, as accións formativas a programar son as seguintes:

I Cursos de carácter monográfico, especialmente dirixidos á especialización e actualización docente.

Continuando co traballo iniciado nos anos anteriores, a Orde do 1 de decembro de 1998 que estableceu a convocatoria pública para a participación na programación de cursos do Plan Autonómico de Formación de Formadores de Formación Ocupacional de 2001 convocou para a súa realización 13 cursos monográficos nos que se esixía como requisito previo o de ter realizado xa o curso de metodoloxía didáctica.

II Cursos de perfeccionamento técnico profesional, que teñen como obxectivo capacitar ós alumnos para o desenvolvemento de tarefas profesionais relacionadas cos contidos dos diferentes cursos de formación ocupacional.

Cada ano o Instituto Nacional de Emprego convoca unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos de formación ocupacional, que se celebran nos centros nacionais de formación ocupacional distribuídos por todo o territorio do Estado. Neste apartado a Dirección Xeral de Formación e Colocación realiza unha función de intermediación.

4. Inserción Laboral

Por último con referencia ó ano 2000, a Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude ofrece os seguintes datos da inserción laboral.

A situación dos alumnos de formación ocupacional da programación de 2000 que aprobaron é a seguinte:

Sexo	Alumnos aprobados	Atoparon traballo	%
Homes	8.405	5.591	66,52
Mulleres	12.768	6.480	50,75
Total	21.173	12.071	57,01

Continúase sen definir qué debemos entender por inserción laboral derivada da formación e establecer unha metodoloxía que permita analizar e avalialo obxectivo esencial da formación. Non se pode entender por inserción laboral a situación dos alumnos do Plan FIP 2000 con avaliación positiva que, a data do estudio, estiveran de baixa como demandantes de emprego por colocación, outras causas, ou demanda suspendida, posto que os tres casos supoñen que deixan de considerarse como parados rexistrados. É necesario buscar un indicador máis acertado. As ordes polas que se aprobaban o programa de fomento da contratación por conta allea para os últimos anos, establecía, como axuda á contratación indefinida inicial, a xornada com-

pleta ou parcial e a contratación inicial dos colectivos de desempregados obxecto de protección, a isto se complementaba ou sumaba con outra axuda, dun maior importe, cando se trataba da contratación de desempregados que realizaran cursos do Plan FIP nas programacións correspondentes a tales anos. Os datos que ofrece tal formulación son facilmente accesibles, unidos ós que se determinaran as demais modalidades contractuais, e unidos ó seguimento doutras alternativas de emprego, que relacionasen a formación impartida coa posterior colocación, de maneira directa ou indirecta, nun período temporal prudencial tralas accións formativas, permitiría aproximarse a un razoable estudio da inserción conseguida por esta concreta acción, permitindo afinar, coas demais medidas xa comentadas, os sucesivos programas anuais. A tal fin resultan de sumo interese os estudos de mercado laboral por provincia publicados. Tales estudos delimitan por áreas funcionais o paro rexistrado, as ofertas de emprego recibidas no Servicio Galego de Colocación, as demandas de emprego e os centros homologados para a formación. Tales instrumentos permiten axotar ou delimita-la acción formativa eficaz, a tendente a realizar axilmente unha formación demandada e vincular a un obxectivo apreciable de inserción profesional, claramente verificable por tales indicadores.

O cadro 6.11 permítenos, aínda con tales reservas, observar que a porcentaxe media de inserción laboral FIP foi do 57,01%, e que dita media é superada no sector de automoción (96,42%), seguido da Industria (78,12%), Téxtil (66,87%) e Mantemento de instalacións (63,22%), Comercio, marketing e vendas (61,37%), Construcción (61,09%) e Industria Agroalimentaria (58,74%). Por provincias (cadro 6.12). A única que supera dito promedio é a de Pontevedra (65,38%). O cadro 6.13 ofrécenos o mesmo dato con referencia ó nivel académico de orixe do alumnado en formación, superando a media galega de inserción os alumnos que aprobaron cursos de formación ocupacional FIP de FP nivel 2, Bacharelato elemental, FP nivel I, EXB, BUP e Graduado Escolar.

Tales resultados melloran notablemente cando nos referimos a cursos de formación con compromiso de contratación, que aínda que porcentualmente escasos no global da formación ocupacional, arrojan unha media de inserción laboral (cadro 6.14) do 90,64%.

6.2.2. A Formación Ocupacional en 2001. **Anuario de Estatísticas do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais**

Conforme avanzamos ó comenta-los datos do informe da Xunta de Galicia, aquelas estatísticas e as elaboradas polo Ministerio a través dos datos remitidos pola mesma Xunta de Galicia, permitirán ofrecer aspectos e puntos de vista distintos (segundo as fontes e notas explicativas do Anuario, a información relativa ós cursos do Plan FIP refírese ós cursos terminados no período de referencia, é dicir, a 31.12.2001, data na que aínda non rematou a programación do Plan FIP), que nos permiten ofrecer unha análise complementaria da anterior, e en concreto, con referencia ó Plan FIP, coñece-lo perfil dos alumnos formados, por sexo, idade, o seu nivel educativo, a súa situación laboral e outros. Tamén permitíanos coñecer a qué obxectivos se dirixe esencialmente a formación desenvolvida en Galicia. Sen embargo, dita información xa se nos ofrece na estatística do Ministerio, desapareceu a partires de 2001, polo que non podemos analizar neste informe as referidas peculiaridades.

**Alumnos formados contratados e percentaxe de inserción.
Por familia profesional. Galicia 2001**

■ Cadro 6.11

	Formados	Contratados	Inserción %
Agraria	705	318	45,11
Administración e oficinas	2.974	1.399	47,04
Artesanía	299	101	33,78
Automoción	1.871	1.804	96,42
Comercio	1.152	707	61,37
Docencia e investigación	1.175	464	39,49
Servicios ás empresas	3.992	1.961	49,12
Edificación e obras públicas	843	515	61,09
Fabricación de equipos electromecánicos	166	106	63,86
Industrias agroalimentarias	143	84	58,74
Industrias gráficas	59	31	52,54
Información e manifestacións artísticas	163	86	52,76
Industria pesada e construcións metálicas	681	564	82,82
Industrias químicas	82	54	65,85
Industrias téxtis, da pel e o coiro	993	664	66,87
Industrias da madeira e a cortiza	473	242	51,16
Montaxes e instalacións	613	387	63,13
Mantemento e reparación	189	120	63,49
Industrias manufactureiras diversas	118	112	94,92
Producción, transformación e distribución de enerxía e auga	32	22	68,75
Sanidade	1.344	658	48,96
Seguros e finanzas	264	117	44,32
Servicios á comunidade e persoais	1.285	633	49,26
Transportes e comunicacións	492	348	70,73
Turismo e hostalería	1.065	574	53,90
Total	21.173	12.071	57,01

Fonte: Base de datos do FORCEM

6.3. Formación continua.

Rematada a vixencia dos II Acordos de Formación Continua, asinados en decembro de 1996 por un período de catro anos, conveuse a súa renovación, cunha vixencia temporal, que comezou a partir do ano 2001 e rematará o 31 de decembro de 2004, manténdose en boa medida os principios e liñas esenciais da formación continua precedente. A formación continua configúrase como un instrumento esencial para garanti-la formación ó longo da vida; a necesaria adaptación dos traballadores e das empresas á nova sociedade baseada no coñecemento e o mantemento da capacidade profesional dos traballadores nos supostos de cambios e mutacións dos procesos productivos.

O III Acordo consolida o protagonismo das organizacións empresariais e sindicais no desenvolvemento do sistema e a articulación do mesmo en base, principalmente, á negociación colectiva sectorial, reforzando, polo tanto, o diálogo social, como instrumento esencial para a regulación e funcionamento de ámbitos moi importantes das relacións laborais. O modelo xa vixente adecúase á Estratexia

Europea de Emprego, nacida a raíz do Cumio Europeo sobre o Emprego de Luxemburgo, que outorga ós interlocutores sociais un papel fundamental e crecente na configuración e posta en práctica da formación ó longo da vida, elemento fundamental da adaptabilidade das empresas ó novo entorno económico.

Alumnos formados contratados e porcentaxe de inserción. Por sector. Galicia 2001

■ Cadro 6.12

	Formados	Contratados	Inserción %
Administración e oficinas	2.974	1.399	47,04
Agricultura	705	318	45,11
Artesanía	299	101	33,78
Automoción	1.871	1.804	96,42
Comercio, marketing e vendas	1.152	707	61,37
Comunicación	163	86	52,76
Construcción	843	515	61,09
Industria	1.138	889	78,12
Industria agroalimentaria	143	84	58,74
Madeira e moble	473	242	51,16
Mantemento e instalacións	802	507	63,22
Sanidade	1.344	658	48,96
Servicios	7.208	3.523	48,88
Téxtil	993	664	66,87
Turismo e hostalería	1.065	574	53,90
Total	21.173	12.071	57,01

Fonte: Base de datos do FORCEM

Alumnos formados contratados e porcentaxe de inserción. Por provincias. Galicia 2001

■ Cadro 6.13

	Formados	Contratados	Inserción %
A Coruña	6.612	3.663	55,40
Lugo	3.706	1.903	51,35
Ourense	3.451	1.664	48,22
Pontevedra	7.404	4.841	65,38
Total	21.173	12.071	57,01

Fonte: Base de datos do FORCEM

O novo Acordo Tripartito introduce modificacións que permitirán un mellor acceso das empresas e traballadores que se podan beneficiar do Sistema de Formación Continua e a súa adaptación ás necesidades de formación dos traballadores:

Consideración específica de Plans de Formación Profesional para a Economía Social, tendo en conta o seu maior desenvolvemento e as súas particularidades, aínda cando dito sector tivo acceso ás Axudas de Formación Continua.

Número de planos de formación e financiación según tipo de plano e fases de tramitación. España. 2001

■ Cadro 6.14

	Formados	Contratados	Inserción %
Bacharelato elemental	713	473	66,34
Bacharelato superior	512	251	49,02
Bacharelato Unificado Polivalente	1.872	1.111	59,35
Certificado de escolaridade	1.532	871	56,85
Curso de Orientación Universitaria	2.074	970	46,77
Educación Xeral Básica	897	539	60,09
Estudios primarios sen certificado	559	269	48,12
Formación Profesional Nivel 1	1.984	1.308	65,93
Formación Profesional Nivel 2	2.884	1.916	66,44
Graduado Escolar	3.752	2.165	57,70
Preuniversitario	253	139	54,94
Sen alfabetizar	28	13	46,43
Título de Grao Medio	2.129	1.077	50,59
Título de Grao Superior	1.984	969	48,84
Total	21.173	12.071	57,01

En miles de euros

Fonte: Base de Datos de FORCEM

Compromisos orzamentarios específicos para dotar de formación a traballadores que, nin eles nin as empresas en que traballan, teñen a obriga legal de cotizar pola continxencia de Formación Profesional, consolidándose así un dos principios que configuran o noso modelo social: o principio de solidariedade entre quen aportan recursos e quen se benefician do sistema.

Asignación da parte de Cota de Formación Profesional que se destinará anualmente a formación de desempregados e a formación de ocupados, de acordo coa evolución do mercado de traballo e ás necesidades de formación de cada grupo.

Adecuación das Axudas de Formación Continua ás prioridades de formación de traballadores marcadas na Estratexia Europea de Emprego e Fondo Social Europeo.

Por tales acordos o Goberno e as organizacións empresariais e sindicais asinantes do presente Acordo conveñen en que, a partir do 1 de xaneiro do ano 2001, da vixente Cota de Formación Profesional (0,70 por 100 sobre a base de accidentes de traballo e enfermidades profesionais) afectarase, como mínimo, un 0,35 a financiamento das Iniciativas de Formación de Traballadores Ocupados, tanto do sector público como privado, que se desenvolvan conforme ó establecido na normativa reguladora do Subsistema de Formación Continua e do III Acordo Nacional de Formación Continua. A parte restante ata completa-lo 0,70 dedicarase a formación profesional de desempregados.

As Iniciativas de Formación Continua, financiadas ó abeiro do presente Acordo e de conformidade co establecido no III Acordo Nacional, son:

■ **Plans de Formación de Empresas**, presentados por empresas de 100 ou máis traballadores.

■ **Plans de Formación Agrupados** de ámbito sectorial, dirixidos a dúas ou máis empresas do mesmo sector, que agrupen, no seu conxunto, o número mínimo e máximo de participantes que, no seu caso, se estableza na correspondente convocatoria.

Poderán ser solicitantes destes Plans:

a) Calquera das **empresas agrupadas no Plan de Formación**, que solicite a subvención no seu nome e en representación doutras do mesmo sector, acreditando dita representación mediante a presentación dos correspondentes documentos de apoderamento.

b) As **organizacións sindicais e empresariais máis representativas, así como as representativas no ámbito sectorial e territorial igual ou superior ó que pertencen as empresas ou colectivos que conformen o plan**. Para estes efectos acreditarase a representatividade das referidas organizacións en virtude da súa participación na negociación colectiva directamente a través das organizacións que as integran.

Poderán, así mesmo, solicitar plans agrupados para os seus respectivos ámbitos as fundacións bipartitas nadas ou amparadas na negociación colectiva sectorial estatal e que estatutariamente teñan encomendada a formación dos traballadores.

c) Cando as empresas agrupadas pertencentes ó mesmo sector sexan cooperativas e/ou sociedades laborais, *poderán solicitar estes plans as súas organizacións* sempre que teñan notable implantación no ámbito sectorial igual ou superior ó que pertencen as empresas e colectivos que conformen o plan.

O solicitante dun plan agrupado ostentará a representación do conxunto das empresas agrupadas e asumirá os dereitos e obrigas derivados da concesión das axudas públicas.

■ **Plans intersectoriais**, que terán por obxecto a formación dos traballadores en competencias transversais e horizontais a varios sectores da actividade económica. Poderán presentar plans intersectoriais as organizacións empresariais e/ou sindicais máis representativas no ámbito territorial correspondente.

■ **Plans de formación específicos da economía social**. Dadas as especiais características da economía social e sen prexuízo do establecido para os plans de formación de empresa e plans de formación agrupados, poderanse presentar plans de formación, de ámbito estatal ou autonómico dirixidos a dúas ou máis cooperativas e/ou sociedades laborais que, sen pertencer a un mesmo sector productivo, atendan demandas formativas derivadas da natureza xurídica daquelas ou de necesidades de carácter transversal.

Poderán solicitar estes plans as federacións e confederacións de cooperativas e/ou sociedades laborais con notable implantación no ámbito estatal ou autonómico ás que se dirixa o plan.

■ Medidas complementarias e de acompañamento á formación que pretendan a realización de estudos de detección de necesidades formativas, a elaboración de ferramentas e/ou metodoloxías aplicables á formación continua. Anualmente farase unha convocatoria pública na que se especificarán os estudos, ferramentas e metodoloxía das que a súa realización se considere necesaria para o mellor funcionamento e eficacia da formación continua. Teranse en consideración as propostas que neste sentido podan realiza-las comisións paritarias sectoriais correspondentes.

■ Sen prexuízo do anterior, excepcionalmente poderanse solicitar axudas para realizar outros estudos ou proxectos que, non sendo previstos en dita convocatoria, se consideren de interese para a formación continua.

■ En ámbolos casos poderán ser solicitantes das axudas para financiar as medidas complementarias e de acompañamento calquera empresa, entidade ou organización que, observando as bases e criterios para a súa concesión, se axusten ós obxectivos esixidos para este tipo de iniciativas.

Estableceranse as medidas oportunas para que o resultado das accións complementarias e de acompañamento á formación continua repercuta na mellora do sistema, debendo garantirse para isto a súa máxima difusión.

■ **Permisos individuais de formación**, dirixidos a traballadores asalariados que pretendan o desenvolvemento ou adaptación das súas cualificacións técnico-profesionais ou a súa formación persoal, cando ditas formacións estean recoñecidas nunha titulación oficial.

Poderán tamén acceder ás axudas de formación continua reguladas neste acordo, **os traballadores encadrados no Réxime Especial Agrario da Seguridade Social, os Autónomos e os que, aínda non estando ocupados se atopen nalgunha das seguintes situacións:**

■ Traballadores a tempo parcial (fixos discontinuos) nos seus períodos de non ocupación.

■ Traballadores que pasen a situación de desemprego cando se encontren en período formativo.

■ Traballadores acollidos a regulación de Emprego nos seus períodos de suspensión de emprego, cos requisitos e características que en cada caso se determinen polo INEM.

As iniciativas de formación financiaranse coa parte de cota de formación profesional destinada a tal fin, así como coas contribucións realizadas polo Fondo Social Europeo no marco dos programas operativos. A tal efecto, a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego establecerá os mecanismos e procedementos de xestión oportunos co fin de observar o cumprimento da normativa comunitaria, tanto na regulación xeral establecida nos regulamentos xerais e do Fondo Social Europeo, como no específico sobre Axudas á Formación nas Empresas. Anualmente estableceranse as convocatorias de Axudas para a Formación Continua nas que se determinarán as prioridades en relación cos beneficiarios destinatarios das axudas, as accións formativas a desenvolver, dentro das modalidades previstas neste acordo, tendo en conta o establecido no Plan Nacional de Acción para o Emprego, na Estratexia Europea de Emprego, os obxectivos marcados polo Fondo Social Europeo (FSE) e os criterios e prioridades establecidos polas comisións paritarias correspondentes.

O pago das axudas realizarase polo INEM, previa resolución administrativa da dirección xeral de dito organismo autónomo. A determinación do importe das axudas de formación continua realizarase mediante módulos obxectivos que se aplicarán en función do número de participantes e das horas de formación impartidas, nos supostos de plans de formación, ou de calquera outro parámetro obxectivable no suposto de medidas complementarias e de acompañamento á formación.

A convocatoria de plans de formación para 2001 enmárcase no contexto descrito. Os plans responden á iniciativa de formación continua desenvolvida polas empresas, os traballadores e as súas respectivas organizacións; ten por finalidade a cualificación, recualificación e o desenvolvemento persoal e profesional dos traballadores, así como a mellora da competitividade das empresas.

Diferenciamos os Plans de Formación de Demanda, que teñen por obxecto o desenvolvemento de accións formativas que contribúan á mellora de competencias e cualificacións profesionais xerais e específicas para os traballadores e as empresas. A convocatoria de plans de demanda contempla a existencia de cofinanciación privada, segundo o tipo de solicitude que se presente.

A través desta convocatoria fináncianse diferentes tipos de plans de formación:

- Plan de Empresa
- Plan Agrupado Sectorial
- Plan Específico de Economía Social.

Pola súa parte os Plans de Formación de Oferta, teñen por obxecto o desenvolvemento de accións formativas que supoñan a mellora de competencias profesionais e que ofrezan cualificacións transferibles entre empresas de distintos sectores ou ramas de actividade e entre distintos ámbitos laborais. Dentro deste tipo de plans encóntranse tamén os Plans Intersectoriais. A convocatoria de plans de oferta non contempla xustificación de cofinanciación privada.

Á data de peche do informe o Forcem, non pode subministrar aínda datos relativos a participantes, nin a centros de traballo, nin colectivos, nin áreas funcionais, nin provincia ou empresas. A única información da que dispón e con carácter provisional é a que a continuación compón os cadros 6.15 a 6.19, que pola súa xeneralidade coméntanse por si sos.

Número de planos de formación e financiación según tipo de plano e fases de tramitación. España. 2001

■ Cadro 6.15

	Planos Solicitados	Financiación Solicitada	Planos Aprobados	Financiación Aprobada
Plano de Empresa	2.002	285.504,05	1.609	80.428,93
Plano de Grupo de Empresas	899	188.363,59	742	50.124,06
Plano Agrupado	1.972	1.153.611,76	1.358	230.816,02
Plano de Economía Social	19	10.904,22	12	2.190,70
Plano de Oferta	2.096	2.544.952,92	1.457	276.814,48
TOTAL	6.988	4.183.336,54	5.178	640.374,19

En miles de euros

Fonte: Base de Datos de FORCEM

Número de planos de formación e financiación segundo tipo de plano e fases de tramitación. Galicia. 2001

■ **Cadro 6.16**

	Planos solicitados	Financiación solicitada	Planos aprobados	Financiación aprobada
Plano de empresa	77	7.861,52	63	2.554,07
Plano de grupo de empresas	52	8.164,94	35	1.539,84
Plano agrupado	55	31.843,31	34	6.992,00
Plano de economía social				
Plano de oferta	186	177.373,21	152	20.568,17
Total	370	225.242,98	284	31.654,08

En miles de euros

Fonte: Base de datos da Fundación para a Formación Continua (FORCEM)

Número de planos de formación e financiación segundo tipo de plano e fases de tramitación. España. 2001

■ **Cadro 6.17**

	Planos solicitados	Financiación solicitada	Planos aprobados	Financiación aprobada
Plano de demanda	4.692	1.638.383,61	3.721	363.559,70
Plano de oferta	2.096	2.544.952,92	1.457	276.814,48
Total	6.788	4.183.336,53	5.178	640.374,18

En miles de euros

Fonte: Base de datos da Fundación para a Formación Continua (FORCEM)

Número de planos de formación e financiación segundo tipo de plano e fases de tramitación. Galicia. 2001

■ **Cadro 6.18**

	Planos solicitados	Financiación solicitada	Planos aprobados	Financiación aprobada
Plano de demanda	184	47.869,77	132	11.085,92
Plano de oferta	186	177.373,21	152	20.568,17
Total	370	225.242,98	284	31.654,09

En miles de euros

Fonte: Base de datos da Fundación para a Formación Continua (FORCEM)

■ Cadro 6.19

Número de permisos individuais de formación, horas, financiación aprobada e certificada, segundo comunidade autónoma do centro de traballo.2001

	Nº de PIF solicitados			Nº de PIF solicitados			Financiación aprobada	Nº de PIF solicitados			Financiación certificada
	nº casos	% PIF Total solíc.	Horas solicitadas	nº casos	% PIF Total aprob.	Horas aprobadas		nº casos	% PIF Total certif.	Horas certificadas	
Andalucía	115	8,10	14.648	98	8,48	14.353	258.408	90	8,20	11.162	222.902
Aragón	42	2,96	5.686	32	2,77	5.674	74.349	28	2,55	3.163	50.929
Asturias	23	1,62	3.106	21	1,82	3.170	47.481	21	1,91	2.905	45.231
Baleares	15	1,06	2.209	15	1,30	2.209	48.598	15	1,37	1.611	35.770
Canarias	34	2,39	4.184	25	2,16	3.847	65.944	24	2,19	2.584	57.635
Cantabria	3	0,21	317	3	0,26	280	3.684	3	0,27	267	3.532
C. León	76	5,35	11.193	68	5,88	10.745	147.111	67	6,11	8.509	122.763
C. A Mancha	18	1,27	2.558	17	1,47	2.557	45.177	16	1,46	2.040	40.336
Cataluña	416	29,30	55.917	346	29,93	55.624	963.984	327	29,81	40.793	829.932
C. Valenciana	142	10,00	21.393	120	10,38	19.324	302.527	114	10,39	14.947	257.318
Extremadura	6	0,42	830	6	0,52	824	20.234	6	0,55	692	17.583
Galicia	32	2,25	4.701	24	2,08	4.653	64.024	24	2,19	2.789	47.836
Madrid	288	20,28	37.758	243	21,02	37.568	687.840	229	20,88	27.277	581.516
Murcia	9	0,63	1.357	8	0,69	1.357	19.224	8	0,73	1.086	17.799
Navarra	49	3,45	6.294	42	3,63	6.294	106.029	40	3,65	3.471	68.619
País Vasco	125	8,80	18.687	75	6,49	15.961	205.885	73	6,65	8.087	154.692
A Ríoxa	8	0,56	920	6	0,52	914	16.376	6	0,55	647	11.735
sin asignar	19	1,34	957	7	0,61	701	12.693	6	0,55	353	6.333
España	1.420	10,00	192.714	1.156	10,00	186.055	3.089.567	1.097	10,00	132.382	2.572.463

(1) Datos provisionais ó 9 de xullo de 2002

Fonte: Base de datos da Fundación para a Formación Continua (FORCEM)

Escolas Obradoiro e Casas de Oficio

Baixo a programación de Escolas Obradoiro e Casas de Oficio beneficiáronse das accións formativas das 52 entidades desta natureza, 2.312 xoves desempregados menores de 25 anos (en 2000, 1.501), aumentando o número de alumnos formados no ano precedente. A distribución do alumnado segundo sexo foi do 70% nos homes e do 30% nas mulleres (cadro 6.20).

Escolas obradoiro, casas de oficios e obradoiros de emprego

■ Cadro 6.20

	Nº EEOO CCOO e OOE	Nº alumnos
En funcionamento a 01.01.2001	47	1.907
Rematadas a 31.12.2001	44	1.782
Iniciadas en 2001	55	2.280
En vigor a 31.12.2001	59	2.445

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

Programas de Cooperación con Entidades Locais.

Dentro das previsións dos acordos para o crecemento e o emprego en Galicia 1998-2001, establécense Programas de cooperación para xeración de novas actividades económicas e, polo tanto, de novos empregos no ámbito local e rural. A esta finalidade asígnouse un orzamento aproximado de 6.500 millóns de pesetas.

O resumo de entidades e traballadores axeitado amósase no cadro 6.21.

Resumo - programas de cooperación con entidades locais

■ Cadro 6.21

Denominación do programa	Entidades	Traballadores
Axudas para a contratación de desempregados para a realización de obras e servizos de interese xeral	332	4.965
Axudas para a contratación de técnicos locais de emprego	233	259
Axudas para a contratación de servizos públicos con determinadas empresas creadas nos últimos 3 anos	50	266
Totais	615	5.490

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

6.4. Outras políticas activas de Emprego. Balance de resultados 2001

Os datos contidos neste epígrafe proceden do documento “Medidas activas de emprego. Balance de resultados 2001”, en execución dos Acordos sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia 1998-2001.

Os orzamentos e o número de beneficiarios do conxunto de medidas, foron os que se reflicten nos seguinte cadros-resumo.

	Nº beneficiarios	Orzamentos (en millóns)
Fomento do emprego e a estabilidade	17.397	6.020
Economía social e autoemprego	8.929	4.393
Programas de cooperación	9.792	10.292
Totais	119.548	27.877

6.4.1. Actuacións para o fomento do emprego e a estabilidade laboral (Cadro 6.22)

No marco das Medidas Activas de Emprego 1998-2001, as accións dirixidas á contratación por conta allea ten como finalidade favorece-la estabilidade e a creación de emprego e facilita-la inserción laboral de desempregados con maiores dificultades no mercado de traballo, complementando a comunidade autónoma os incentivos e subvencións establecidas polas medidas estais de fomento do emprego.

O conxunto de actuacións neste ámbito, concrétnanse en primeiro lugar, no cadro seguinte:

Actuacións para o fomento do emprego e a estabilidade laboral Galicia 2001		
Procedemento	Nº expedientes	Nº traballadores
Contratación indefinida discapacitados	357	388
Fomento da contratación indefinida	8.379	14.428
Fomento contratos en prácticas	1.843	2.169
Conciliación da vida laboral e familiar	333	210
Contratación traballadores en risco de exclusión social	34	345
Totais	10.972	17.397

Para a valoración de tales medidas remitímonos ó xa dito no capítulo de contratación.

Xa observamos no cadro 5.28 que o total de contratos realizados para o fomento da contratación indefinida, sumando os de contratación inicial dos colectivos de difícil inserción, máis a transformación de contratos temporais, arroxaba un total de 24.542. A Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude subvencionou deles, 14.428 contratos.

Outra liña de subvención diríxese a potencia-los contratos en prácticas, xa examinados no capítulo 5, apartado 5.2.6. Os seus obxectivos son mellora-la duración desta contratación como mínimo a un tempo non inferior a doce meses e ó tempo incentiva-la contratación en prácticas vinculada a proxectos de I+D. O número de traballadores receptores deste programa foi de 2.169 (2000: 1906).

As accións vinculadas a I+D supuxeron a realización de contratos de prácticas para 35 xoves titulados.

Outra liña diríxese a subvenciona-la substitución de traballadores por causa de maternidade, adopción e acollemento e por excedencia para o coidado de fillos. Complementáanse mediante tales axudas as bonificacións establecidas en materia de seguridade co obxectivo de traslada-lo custo de tal continxencia ó público na pretensión de minora-los seus efectos sobre o empresario, no contexto das medi-

**Actuacións para o fomento do emprego e da estabilidade laboral:
Distribución por áreas funcionais**

■ Cadro 6.22

A CORUÑA		
Áreas funcionais	Beneficiarios	Investimento
A Coruña	3.098	982.806.080
Barbanza	341	99.004.863
Bergantiños	323	109.786.352
Betanzos	185	54.435.710
Ferrol - As Pontes	900	323.533.496
Ordes	220	70.009.346
Santiago de Compostela	1.658	555.062.916
Terra de Melide	90	31.419.938
Terra de Soneira	158	50.329.822
Totais	6.973	2.276.388.523

LUGO		
Áreas funcionais	Beneficiarios	Investimento
A Mariña	348	113.132.305
Chantada-A Ulloa	81	29.576.701
Lugo	1.294	458.051.603
Os Ancares	34	13.788.928
Sarria	220	99.352.022
Terra de Lemos - Quiroga	177	57.597.826
Terra Chá	196	65.496.859
Totais	2.350	836.996.244

OURENSE		
Áreas funcionais	Beneficiarios	Investimento
A Limia	70	25.716.025
O Carballiño	94	36.810.000
O Ribeiro	34	10.589.704
Ourense	1.259	436.597.411
Terra de Celanova	59	20.278.228
Terra de Trives	22	14.400.000
Valdeorras	55	18.875.994
Verín	35	12.421.030
Viana do Bolo	11	3.243.718
Totais	1.639	578.932.110

PONTEVEDRA		
Áreas funcionais	Beneficiarios	Investimento
Baixo Miño	194	67.316.124
Caldas de Reis	138	46.871.223
O Condado	162	61.264.962
O Deza	309	120.235.982
O Morrazo	204	67.045.510
O Salnés	494	170.136.934
Paradanta	30	8.961.583
Pontevedra	1.021	362.432.486
Tabeirós-T. Montes	113	41.839.146
Vigo	3.770	1.382.471.468
Totais	6.435	2.328.575.418

TOTAL GALICIA	17.397	6.020.892.295

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

das estatais implantadas en 1998 e facilita-la substitución de traballadores por causa de maternidade-paternidade. Con tal finalidade, concedéronse axudas a empresas para 345 traballadores acollidos a tales medidas.

Por último, concedéronse 67 axudas para outros tantos traballadores de difícil reinsertión ou en perigo de exclusión social. O traballador tipo é predominantemente home, menor de 30 anos, que é contratado por unha empresa do sector servizos.

6.4.2. Actuacións para o desenvolvemento da economía social e do autoemprego

a) Promoción do emprego en cooperativas e sociedades laborais

As medidas de fomento do emprego complétanse con medidas de apoio a novas iniciativas e fórmulas empresariais que se engloban baixo o concepto de economía social (cooperativas, sociedades anónimas laborais, autónomos, ILE, etc.).

En 2001 beneficiáronse 8.929 (2000: 7.545) traballadores das axudas ó autoemprego e á economía social.

Destas medidas, 288 cooperativas e sociedades laborais galegas e 1.368 traballadores beneficiáronse das axudas ó programa de promoción do emprego en cooperativas e sociedades anónimas laborais. Ademais, 956 traballadores percibiron axudas pola capitalización da súa prestación de desemprego co obxecto de incorporarse a unha cooperativa ou sociedade laboral.

○ 83% das axudas foron concedidas a sociedades limitadas laborais, o 16% a cooperativas e o 1% a sociedades anónimas laborais.

○ 56% das axudas foron pola incorporación de socios traballadores, o 21% foron subvencións financeiras de redución de xuros, o 4% asistencia técnica e o 19% axudas excepcionais para financiar parcialmente investimentos en activos fixos.

As rendas para o inicio da actividade configuráronse como unha axuda ós desempregados para adquisición da condición de socio traballador dunha cooperativa de traballo ou sociedade laboral. O 73% desta renda incorporouse a unha sociedade limitada laboral. Un 26% a unha cooperativa e un 1% a unha sociedade anónima laboral, predominantemente dos sectores de servizos e industrial. O 55% dos beneficiarios son homes. Por idades, obsérvase que o 44% son menores de 30 anos; o 40% do grupo entre 30 a 45 anos e un 16% son maiores de 45 anos. O grupo máis numeroso (66%) leva menos de seis meses en desemprego.

b) Abono de cotas ós perceptores da prestación por desemprego na súa modalidade de pago único

Dos 391 beneficiarios de aboamento de cotas á Seguridade Social, 317 son homes e 74 mulleres, dos que a maior parte son maiores de 30 e menores de 45 anos.

7.1. Metodoloxía

Na realización deste capítulo dedicado á negociación colectiva en Galicia, emprégase como criterio de inclusión dos convenios colectivos o de vixencia económica, téndose en conta só aqueles convenios e revisións salariais con vixencia e efectos económicos en 2001. Polo tanto foron deixados á marxe aqueles convenios e revisións salariais que, aínda que foron asinados e rexistrados en 2001, non tiveron efectos económicos para ese ano e, pola contra, son incluídos aqueles que aínda que foron asinados e/ou rexistrados nos primeiros meses de 2002, teñen vixencia e inicio de efectos en 2001.

Inclúese neste capítulo a negociación colectiva estatutaria de eficacia xeral, comprendendo tanto os convenios colectivos como as revisións salariais, adhesións a outros convenios, extensións, arbitraxes e outros acordos rexistrados con eficacia xeral de convenio.

Na medida que se ten coñecemento, inclúense tamén algúns pactos de eficacia limitada, acordos colectivos, acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de

tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, se ben todos eles seguen outras canles na súa tramitación, distintas ás do convenio estatutario.

Para a elaboración deste capítulo foron utilizados os textos dos convenios e as follas estatísticas que, de xeito preceptivo, os acompañan, facilitados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, así como as publicacións oficiais deles.

7.2. Consideracións xerais

A negociación colectiva constitúe unha das principais características do Dereito do traballo desempeñando un papel transcendental no eido das relacións laborais. O recoñecemento dun poder regulador das relacións laborais ós representantes dos traballadores e empresarios intensificado tralas últimas reformas laborais, posibilita, en maior ou menor medida, a intervención dos axentes sociais na regulación das súas condicións de traballo.

Dende 1996 nótase un claro fortalecemento da autonomía das partes e unha maior liberdade para negociar e ampliar os contidos do convenio, apreciándose un incremento constante das “cláusulas especiais”, tales como as referentes a melloras sociais, saúde laboral, formación profesional, mobilidade xeográfica e funcional, cláusulas sobre compromisos de contratación e de creación de emprego estable, non discriminación, ...

O ritmo da negociación colectiva foi semellante ó dos anos anteriores coa excepción de 1999 que foi algo máis lento. Neste ano negociáronse 244 convenios (66 de sector e 178 de empresa) e 53 revisións salariais (24 de sector e 29 de empresa).

7.3. Estructura da negociación colectiva

En Galicia existen un total de 655 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente (cadro 7.1). Inclúense neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Como viña acontecendo en anos anteriores, incrementouse o número total de convenios existentes, negociándose por primeira vez 43 novos convenios (cadro 7.2) dos cales 1 é de sector e 42 de empresa, continuando deste xeito a tendencia á fragmentación da negociación colectiva.

En 2001 foron negociados e/ou revisados 297 convenios colectivos (244 convenios colectivos e 53 revisións), dos que 90 son de sector e 207 de empresa (Cados 7.3 e 7.4).

Ós convenios negociados neste ano hai que engadirlle 116 convenios negociados en anos anteriores que teñen vixencia para o ano 2001 ou posterior, dando así un total de 413 convenios colectivos negociados para o 2001, o que supón un 63,05% do total existente, e que afectan a 312.305 traballadores e 51.727 empresas.

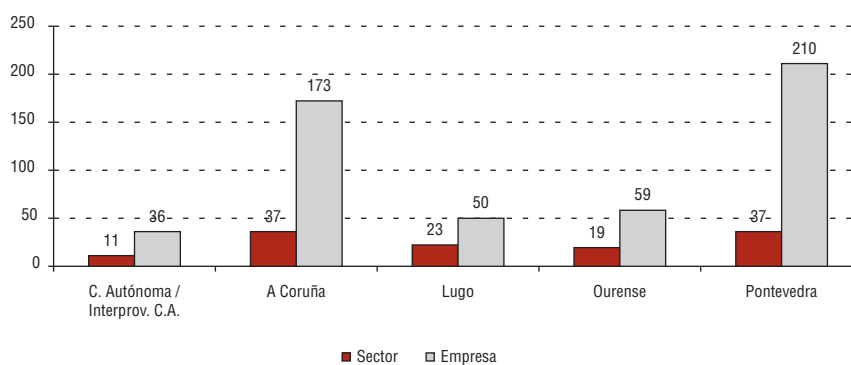
**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 1996-2001**

■ **Cadro 7.1**

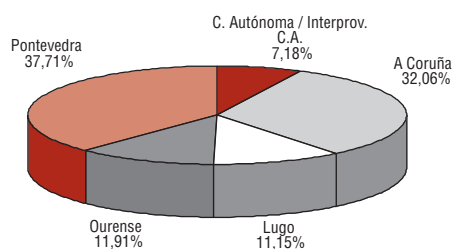
	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	7	36	22	15	36	116
Empresa	23	127	39	44	167	400
Total 1996	30	163	61	59	203	516
Sector	8	37	22	15	37	119
Empresa	24	129	43	46	171	413
Total 1997	32	166	65	61	208	532
Sector	8	36	22	17	37	120
Empresa	29	140	46	51	187	453
Total 1998	37	176	68	68	224	573
Sector	9	36	23	17	37	122
Empresa	29	147	46	53	200	475
Total 1999	38	183	69	70	237	597
Sector	11	36	23	19	37	126
Empresa	31	167	48	58	211	515
Total 2000	42	203	71	77	248	641
Sector	11	37	23	19	37	127
Empresa	36	173	50	59	210	528
Total 2001	47	210	73	78	247	655

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Ano 2001. Distribución territorial

Ano 2001. Representación porcentual da distribución territorial

**Convenios colectivos de sector e empresa negociados por vez primeira.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001**

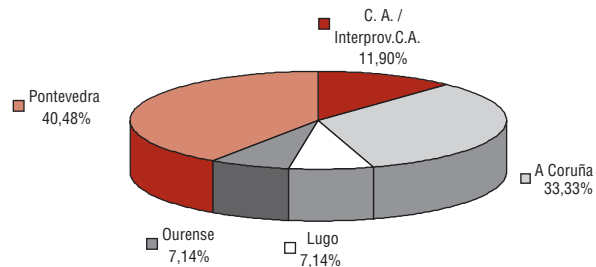
■ Cadro 7.2

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	0	0	0	0	0	0
Industria	0	0	0	1	0	1
Construcción	0	0	0	0	0	0
Servicios	0	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	1	0	1

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	1	5	0	0	1	7
Industria	1	6	0	0	6	13
Construcción	0	0	0	0	0	0
Servicios	3	3	3	3	10	22
Total	5	14	3	3	17	42

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial

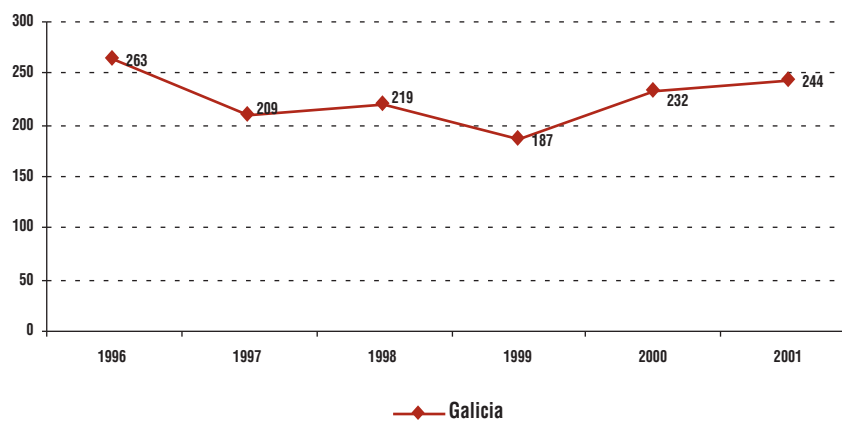

**Evolución dos convenios colectivos negociados. Por provincias.
Galicia. 1996-2001**

■ **Cadro 7.3**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	2	22	12	13	26	75
Empresa	15	50	17	23	83	188
Total 1996	17	72	29	36	109	263
Sector	2	13	8	12	21	56
Empresa	8	40	19	19	67	153
Total 1997	10	53	27	31	88	209
Sector	2	17	15	15	19	68
Empresa	9	34	19	21	68	151
Total 1998	11	51	34	36	87	219
Sector	4	15	10	13	14	56
Empresa	12	32	10	17	60	131
Total 1999	16	47	20	30	74	187
Sector	5	10	8	17	15	55
Empresa	8	54	18	26	71	177
Total 2000	13	64	26	43	86	232
Sector	2	17	13	16	18	66
Empresa	8	48	18	22	82	178
Total 2001	10	65	31	38	100	244

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

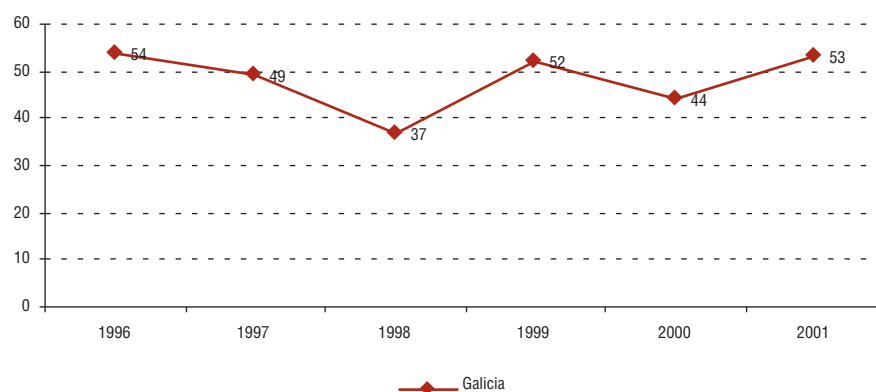

**Evolución das revisións salariais de convenios colectivos negociados.
Por provincias. Galicia. 1996-2001**

■ Cadro 7.4

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	3	9	4	0	2	18
Empresa	4	10	5	2	15	36
Total 1996	7	19	9	2	17	54
Sector	1	14	7	1	6	29
Empresa	3	5	2	2	8	20
Total 1997	4	19	9	3	14	49
Sector	1	9	2	1	3	16
Empresa	1	10	1	2	7	21
Total 1998	2	19	3	3	10	37
Sector	0	11	3	2	7	23
Empresa	1	5	4	3	16	29
Total 1999	1	16	7	5	23	52
Sector	1	13	5	1	5	25
Empresa	2	3	2	5	7	19
Total 2000	3	16	7	6	12	44
Sector	1	9	5	3	6	24
Empresa	2	9	4	3	11	29
Total 2001	3	18	9	6	17	53

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.3.1. Ámbitos de aplicación

7.3.1.1. Funcional

○ 69,70% dos convenios e revisións salariais negociados este ano son de empresa e o 30,30 de sector. Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría dos traballadores e das empresas están afectados por convenios de sector.

Continuando coa mesma liña que en anos anteriores, por sectores económicos, (cadro 7.5) os que agrupan o maior número de convenios seguen sendo o sector servicios seguido do da industria.

■ **Cadro 7.5** **Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001 Convenios colectivos e revisións.**
Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores

	Agric. e Pesca	Industria	Construcción	Servicios	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios colectivos de sector	-	2	-	-	2
Revisións de sector	-	-	-	1	1
Convenios colectivos de empresa	1	3	-	4	8
Revisións de empresa	-	1	-	1	2
A Coruña					
Convenios colectivos de sector	-	6	1	10	17
Revisións de sector	-	2	1	6	9
Convenios colectivos de empresa	5	18	-	25	48
Revisións de empresa	2	3	-	4	9
Lugo					
Convenios colectivos de sector	-	5	-	8	13
Revisións de sector	-	2	1	2	5
Convenios colectivos de empresa	-	9	-	9	18
Revisións de empresa	-	2	-	2	4
Ourense					
Convenios colectivos de sector	-	8	1	7	16
Revisións de sector	-	-	-	3	3
Convenios colectivos de empresa	-	10	1	11	22
Revisións de empresa	-	1	-	2	3
Pontevedra					
Convenios colectivos de sector	-	7	1	10	18
Revisións de sector	-	1	-	5	6
Convenios colectivos de empresa	1	36	-	45	82
Revisións de empresa	-	4	-	7	11
Galicia					
Convenios colectivos de sector	0	28	3	35	66
Revisións de sector	0	5	2	17	24
Convenios colectivos de empresa	7	76	1	94	178
Revisións de empresa	2	11	0	16	29

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.3.1.2. Territorial

O ámbito territorial de negociación máis empregado foi, un ano máis, o provincial, tan só o 4,38% dos convenios negociados e/ou revisados en 2001 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negocial, o 39,39% do total, seguida da Coruña cun 27,95%. As porcentaxes de Ourense e Lugo son 14,81% e 13,47% respectivamente.

7.3.1.3. Temporal

Os cadros 7.6 e 7.7 reflicten as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa respectivamente.

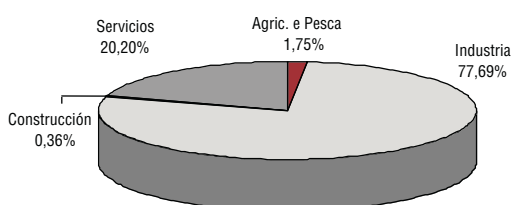
■ Cadro 7.6

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2001

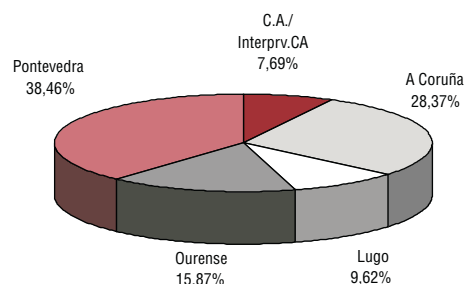
	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1 ano	0	0,00	9	52,94	3	23,08	10	62,50	7	38,89	29	43,94
De 1 a 2 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	6,25	0	0,00	1	1,52
2 anos	2	100,0	4	23,53	5	38,46	4	25,00	9	50,00	24	36,36
De 2 a 3 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3 anos	0	0,00	3	17,65	4	30,77	1	6,25	1	5,56	9	13,63
Máis de 3 anos	0	0,00	1	5,88	1	7,69	0	0,00	1	5,56	3	4,55
Total	2	100	17	100	13	100	16	100	18	100	66	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados por sectores económicos

Empresas afectadas por provincias

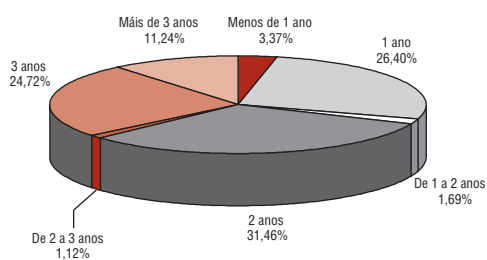

■ Cadro 7.7

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2001

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	0	0,00	5	10,42	0	0,00	1	4,55	0	0,00	6	3,37
1 ano	2	25,00	10	20,83	5	27,78	8	36,36	22	26,83	47	26,40
De 1 a 2 anos	0	0,00	1	2,08	0	0,00	0	0,00	2	2,44	3	1,69
2 anos	3	37,50	11	22,92	5	27,78	6	27,27	31	37,80	56	31,46
De 2 a 3 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	1	1,22	2	1,12
3 anos	1	12,50	14	29,17	5	27,78	3	13,64	21	25,61	44	24,72
Máis de 3 anos	2	25,00	7	14,58	3	16,67	3	13,64	5	6,10	20	11,24
Total	8	100	48	100	18	100	22	100	82	100	178	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

A vixencia anual foi a máis utilizada nos convenios de sector, pactándose no 43,94% dos negociados.

Nos de empresa a vixencia máis utilizada foi a bianual (o 31,46% dos negociados).

Segue a tendencia a pactar vixencias maiores a un ano, concretamente o 54,54% dos convenios de sector e o 68,54% dos convenios de empresa pactaron unha vixencia maior ou igual a 2 anos.

7.3.1.4. Persoal

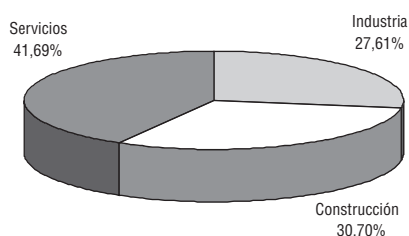
A negociación colectiva de 2001 afectou a 285.779 traballadores (cadros 7.8 e 7.9). O 89,88% deles teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector, sendo o sector servicios o que agrupa o maior número de traballadores (39,52%), seguido do da industria (32,68%).

■ **Cadro 7.8** **Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos e revisións salariais de sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001**

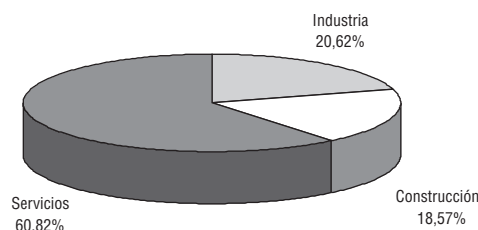
	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agric. e Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	3.015	109	25.402	2.783	6.590	2.113	6.381	671	29.525	3.950	70.913	9.626
Construcción			38.500	3.200	8.120	840	7.224	628	25.000	4.000	78.844	8.668
Servicios	600	50	40.059	6.619	8.554	1.982	5.681	2.037	52.199	17.705	107.093	28.393
Total	3.615	159	103.961	12.602	23.264	4.935	19.286	3.336	106.724	25.655	256.850	46.687

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados por sectores económicos

Empresas afectadas por sectores económicos

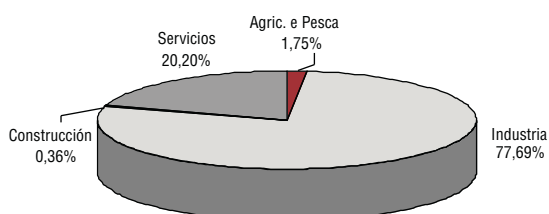
Cadro 7.9

Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos e revisións salariais de grupos de empresas,empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001

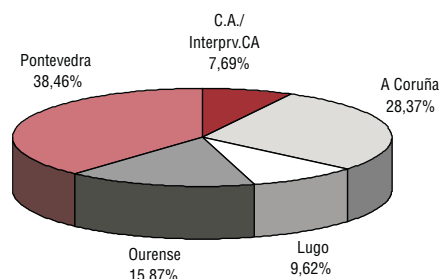
	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agric. e Pesca	240	1	186	7					80	1	506	9
Industria	695	4	2.841	21	2.016	14	2.172	11	14.750	41	22.474	91
Construcción							105	1			105	1
Servicios	600	5	1.515	31	409	11	510	13	2.810	52	5.844	112
Total	1.535	10	4.542	59	2.425	25	2.787	25	17.640	94	28.929	213

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados por sectores económicos

Empresas afectadas por provincias

Nos convenios de sector, foi Pontevedra a que acapara o maior número de traballadores seguida da Coruña. Nos convenios de empresa o 60,98% dos traballadores pertencen a Pontevedra.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2001 afectou a 46.900 empresas.

É significativo sinalar que o 60,78% das empresas pertencen ó sector servios, sector que, de acordo coa clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE), agrupa a gran cantidade de actividades (comercio, transporte, hostalería, ...) estando incluídas na negociación deste ano un total de 28.505 empresas pertencentes a este sector.

Os cadros 7.10 e 7.11 agrupan os convenios en función do número de traballadores afectados por cada convenio, e deles extráese que o maior número de convenios de sector concéntrase nos sectores cunha dimensión entre 1001 e 3000 traballadores, e entre 101 e 500 empresas afectadas por convenio.

■ Cadro 7.10

**Convenios colectivos e revisións de sector en función do número de traballadores afectados.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2001**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.		0,00		0,00		0,00	1	5,26		0,00	1	1,11
51-250 trab.	1	33,33	3	11,54	3	16,67	5	26,32	1	4,17	13	14,44
251-500 trab.		0,00	2	7,69	3	16,67	5	26,32	5	20,83	15	16,67
501-1.000 trab.	1	33,33	2	7,69	6	33,33	4	21,05	2	8,33	15	16,67
1.001-3.000 trab.	1	33,33	11	42,31	5	27,78	2	10,53	9	37,50	28	31,11
3.001-5.000 trab.		0,00	4	15,38		0,00	1	5,26	2	8,33	7	7,78
+5.000 trab.		0,00	4	15,38	1	5,56	1	5,26	5	20,83	11	12,22
Total convenios	3	100	26	100	18	100	19	100	24	100	90	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Cadro 7.11

**Convenios colectivos e revisións de sector en función do número de empresas afectadas.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2001**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	2	66,67	5	19,23	1	5,56	8	42,11	4	16,67	20	22,22
51-100 empresas	1	33,33	6	23,08	4	22,22	4	21,05	3	12,50	18	20,00
101-500 empresas		0,00	6	23,08	10	55,56	4	21,05	9	37,50	29	32,22
501-1.000 empresas		0,00	6	23,08	2	11,11	3	15,79	3	12,50	14	15,56
1.001-2.000 empresas		0,00	2	7,69	1	5,56		0,00	1	4,17	4	4,44
+ de 2.000 empresas		0,00	1	3,85		0,00		0,00	4	16,67	5	5,56
Total convenios	3	100	26	100	18	100	19	100	24	100	90	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Nos convenios de empresa, o 53,62% afectan a empresas de menos de 51 traballadores (cadro 7.12) e tan só o 1,93% se negociou en empresas de máis de 500 traballadores.

■ Cadro 7.12

**Convenios colectivos e revisións de empresa en función do número de traballadores afectados.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2001**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	4	40,00	34	59,65	12	54,55	15	60,00	46	49,46	111	53,62
51-100 trab.	1	10,00	11	19,30	4	18,18	3	12,00	21	22,58	40	19,32
101-500 trab.	5	50,00	11	19,30	5	22,73	6	24,00	25	26,88	52	25,12
+ 500 trab.		0,00	1	1,75	1	4,55	1	4,00	1	1,08	4	1,93
Total convenios	10	100	57	100	22	100	25	100	93	100	207	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (cadro 7.13) é de 6,09% traballadores por empresa. Algo máis de 5 traballadores por empresa nos convenios colectivos de sector; e 135,82 nos de empresa.

**Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva.
Por provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 7.13

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	22,74	8,25	4,71	5,78	4,16	5,50
Empresa	153,50	76,98	97,00	111,48	187,66	135,82
Total	30,47	8,57	5,18	6,57	4,83	6,09

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.4. Réxime económico

7.4.1. Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado en 2001 en Galicia foi do 3,33%. (cadro 7.14).

Esta media é superior en 0,7 puntos ó IPC Galego que foi do 2,6.

Se temos en conta o incremento indicado nos convenios rexistrados en anos anteriores con vixencia económica para o 2001, a media do incremento salarial é do 3,31%.

Analizando os incrementos salariais dos convenios rexistrados no 2001 por provincias, foron os convenios de ámbito interprovincial ou de Comunidade Autónoma onde se acadou un incremento máis alto, o 4,25%, seguido dos convenios de Ourense onde foi do 3,68%. O incremento na Coruña foi do 3,24%, en Lugo o 3,27% e en Pontevedra o 3,33.

■ Cadro 7.14

**Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias. Galicia. 1997-2001**

	Convenios sector					Revisións sector					Convenios empresa					Revisións empresa					Media total				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	2,93	2,79	2,36	4,13	3,58	2,76	2,63	2,73	3,11	2,95	3,47	2,68	2,42	3,14	3,22	3,66	2,04	2,34	3,73	3,39	2,85	2,75	2,49	3,27	3,24
Lugo	2,78	2,61	2,78	3,19	4,35	2,73	2,76	2,52	2,48	2,43	2,94	2,51	2,79	3,60	2,20	3,11	3,10	2,53	3,61	3,71	2,75	2,62	2,72	2,89	3,27
Ourense	2,99	2,46	2,35	3,11	3,64	3,70	2,10	1,96	3,65	4,62	3,14	2,54	2,25	2,65	3,59	3,73	2,34	2,18	3,08	2,57	3,07	2,45	2,30	3,06	3,68
Pontevedra	2,91	2,83	2,50	3,93	3,44	3,62	2,10	2,46	3,60	3,16	3,13	2,69	2,24	3,13	3,25	3,12	2,43	2,17	3,83	3,96	3,30	2,69	2,45	3,74	3,33
C. Autónoma / Interprov. C.A.	3,18	2,36	2,40	2,97	4,89	3,00	3,00	0,00	4,30	4,00	4,00	2,47	2,11	3,31	2,35	4,34	3,00	2,00	4,08	2,82	3,43	2,81	2,27	3,61	4,25
Galicia	2,93	2,74	2,44	3,69	3,61	3,16	2,42	2,57	3,13	2,99	3,22	2,66	2,25	3,09	3,16	3,62	2,27	2,24	3,86	3,47	3,08	2,68	2,47	3,40	3,33

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

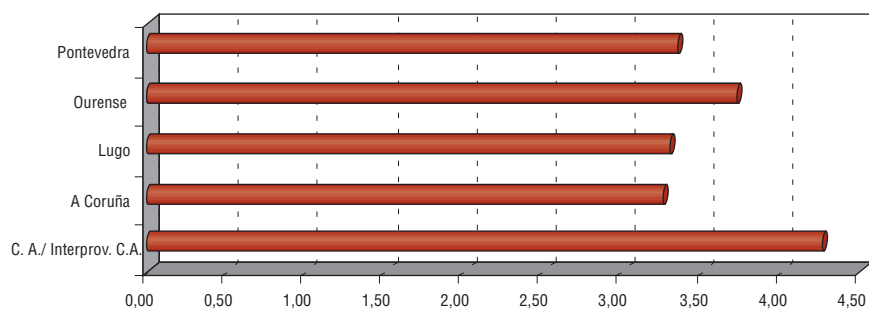
Por sectores económicos (cadro 7.15) o incremento máis alto foi o da industria co 3,61% e o máis baixo o da construción co 2,92%.

Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2001

■ Cadro 7.15

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	2,50	5,00	-	-	-	3,37
Industria	4,61	3,51	3,47	3,85	3,57	3,61
Construción	-	2,93	2,40	3,13	3,00	2,92
Servicios	3,44	3,32	3,87	4,16	3,29	3,40
Total	4,25	3,24	3,27	3,71	3,33	3,33

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Segundo reflicte o cadro 7.16, o tramo de incremento no que se atopa o maior número de convenios e revisións salariais que afectan ó maior número de traballadores sitúase entre o 3,01 e o 4%, seguido do tramo que vai do 2,01 ó 3%.

Convenios colectivos e revisións salariais. Por tramo de aumento salarial pactado. Galicia. 2001

■ Cadro 7.16

Aumento salarial	Convenios/ Revisións	Empresas afectadas	Traballadores afectados
Total	297	46.900	285.779
Subtotal de convenios con incremento en %	258	46.832	283.049
Inferior ou igual ó 2%	37	8.300	22.333
Do 2,01% ó 3%	78	12.999	107.837
Do 3,01% ó 4%	88	20.912	128.538
Do 4,01 ó 5%	45	2.761	15.911
Superior ó 5%	10	1.860	8.430

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 7.17 recolle o incremento salarial medio de Galicia e de España en relación co IPC real (media anual) tamén de Galicia e España.

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España. 1991-2001

■ Cadro 7.17

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia (media anual)	Incremento salarial España	IPC real España (media anual)
1991	7,99	5,30	8,20	5,50
1992	7,46	5,50	7,20	5,40
1993	5,66	5,00	5,80	4,90
1994	3,41	4,70	3,52	4,30
1995	3,82	4,30	3,64	4,30
1996	4,02	3,20	3,87	3,20
1997	3,08	1,90	3,00	2,00
1998	2,68	2,00	2,60	2,00
1999	2,47	3,20	2,75	2,90
2000	3,40	3,70	3,64	4,00
2001	3,33	2,60	3,64	2,70

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais ("Boletín de Estadísticas Laborais". Marzo, 2002)

Por terceiro ano desde 1994, o incremento salarial en España foi superior ó de Galicia, quedando situado no 3,64, algo máis de 3 décimas superior ó galego (3,3). A inflación en España foi superior nunha décima á que se deu en Galicia.

Son 127 os convenios colectivos que teñen cláusula de revisión salarial e afectan a 141.756 traballadores (cadro 7.18).

**Convenios colectivos con cláusula de garantía salarial. Por provincias.
Galicia.2001**

■ **Cadro 7.18**

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	2	2	4
	%	100,00	25,00	40,00
	Traballadores afectados	3.015	146	3.161
A Coruña	Nº	17	22	39
	%	100,00	45,83	60,00
	Traballadores afectados	47.656	2.444	50.100
Lugo	Nº	12	10	22
	%	92,31	55,56	70,97
	Traballadores afectados	8.452	1.810	10.262
Ourense	Nº	7	11	18
	%	43,75	50,00	47,37
	Traballadores afectados	11.322	920	12.242
Pontevedra	Nº	13	31	44
	%	72,22	37,80	44,00
	Traballadores afectados	53.165	12.826	65.991
Galicia	Nº	51	76	127
	%	77,27	42,70	52,05
	Traballadores afectados	123.610	18.146	141.756

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Deles 51 son de sector (o 77,27%) e 76 de empresa (o 42,70%). Ata o momento da elaboración deste informe, rexistráronse 18 cláusulas de garantía salarial que foron tidas en conta no cálculo do incremento salarial.

No cadro 7.19 pódense ve-los convenios e revisións salariais que indican un incremento salarial en porcentaxe e que teñen efectos económicos para 2001.

Neste cadro pódese apreciar que, tendo en conta as cláusulas de revisión rexistradas con efectos retroactivos, 187 convenios (73 de sector e 114 de empresa) teñen un incremento igual ou superior ó IPC (2,7%).

Tamén se pode observar que os convenios que indican un incremento salarial do 2% e non teñen cláusula de revisión salarial pertencen á administración pública ou teñen as súas condicións retributivas equiparadas ós funcionarios, polo que ese é o incremento que deben aplicar e non teñen a posibilidade de cláusula de revisión.

Cadro 7.19
Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos e revisións salariais rexistrados. Por provincias. Galicia.2001

CONVENIOS DE SECTOR. A CORUÑA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
EMP. CONCES. SERVICIOS MUNICIPAIS APARCAMENTO E/OU RETIRADA VEHÍCULOS DA VÍA PÚBLICA	2,35	Si
CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS	2,50	Si
OFICINAS E DESPACHOS	3,20	rexistrada
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS ANALISES	2,50	Si
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	3,00	rexistrada
COMERCIO TÉXTEL DA PROVINCIA DA CORUÑA	4,00	Si
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4,00	Si
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	3,75	Si
BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS	6,00	Si
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	4,00	Si
EMPRESAS CONSIGNATARIAS DE BUQUES, AXENCIAS DE ADUANAS, ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	3,00	Si
GRUPO DE ESPECTÁCULOS E DEPORTES	3,00	Si
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	3,70	rexistrada
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRGICA	3,25	Si
PINTURA	3,25	Si
DERIVADOS DO CEMENTO	3,70	rexistrada
COMERCIO DE EXPORTACIÓN DE PEIXE FRESCO DO PORTO DA CORUÑA	4,00	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,58		
CONVENIOS DE SECTOR. LUGO	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
PANADERÍAS	3,00	Si
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	4,74	Non
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	4,00	Si
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	2,70	rexistrada
CONFEITEIRÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	2,00	Si
COMERCIO DE MOBLES E OBXECTOS DECORATIVOS	2,50	Si
COMERCIO TÉXTEL	2,00	Si
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	5,80	Si
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	2,50	Si
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	5,00	Si
SANIDADE PRIVADA	3,00	Si
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	5,80	Si
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	3,50	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
4,35		
CONVENIOS DE SECTOR. OURENSE	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	4,00	Non
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	4,50	Si
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	5,20	Non
PASTELERÍA, CONFEITEIRÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCINADOS	2,80	Non

COMERCIO DA PEL	4,00	Si
CONSTRUCCIÓN, DERIVADOS E AFÍNS	3,10	rexistrada
HOSTALERÍA	3,35	Si
FABRICANTES DE CADALEITOS	4,00	Si
COMERCIO TÉXTIL	4,50	Si
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	4,00	Non
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL	2,00	Non
FABRICANTES DE MOBLES	4,00	Si
PANADERÍAS	4,30	Non
TORRADOIROS DE CAFÉ E SUCEDÁNEOS	4,40	Non
INDUSTRIAS SIDEROMETALÚRXCAS E TALLERES DE REPARACIÓ DE VEHÍCULOS	4,00	Non
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	Non indica %	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,64		

CONVENIOS DE SECTOR. PONTEVEDRA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
COMERCIO DE MOBLES	5,50	Si
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	3,40	Non
COMERCIO BAZARES, VENDA XOGUETES, ARTIGOS REGALO, ADORNO E RECLAMO	5,50	Non
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4,00	Si
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	4,00	Si
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO	4,50	Non
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	3,00	Si
ALMACENISTAS DE MADEIRA	3,50	Si
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	4,00	Si
CONSTRUCCIÓN	3,00	rexistrada
MARMORES E PEDRAS	3,70	rexistrada
COMERCIO DO METAL	3,00	Si
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	4,00	Si
COMERCIO DE ALIMENTACIÓ	3,50	Si
DERIVADOS DO CEMENTO	3,70	rexistrada
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	4,50	Non
INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINÍCOLAS	3,50	Si
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO	3,75	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,44		

CONVENIOS DE SECTOR. COMUNIDADE AUTÓNOMA/ INTERPROVINCIAIS COMUNIDADE AUTÓNOMA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
EDITORIAIS	3,00	Si
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	5,00	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
4,89		

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR.		
TOTAL GALICIA	3,61	

REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. A CORUÑA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E DECORACIÓN E COMERCIO DO METAL	2,00	Si
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	2,50	Si
CONSTRUCCIÓN E OBRAS PÚBLICAS	2,90	Si
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	3,45	rexistrada
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E PRANCHADO DE ROUPA	3,00	Si
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	3,20	rexistrada
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBUS	3,50	Si
COMERCIO DE MOBLES	4,20	Non
PANADERÍAS	3,20	rexistrada
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,95		
REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. LUGO	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
COMERCIO DO METAL	2,50	Si
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	2,50	Si
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2,40	Si
EDIFICACIÓN E OBRAS PUBLICAS	2,40	Si
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	2,40	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,43		
REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. OURENSE	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	4,75	Non
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4,00	Non
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVICIOS MUNICIPALES DE INMOVILIZACIÓN, RETIRADA VÍA PÚBLICA, TRASLADO, DEPÓSITO DE VEHÍCULOS	4,00	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,62		
REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. PONTEVEDRA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO	3,70	rexistrada
HOSTALERÍA	2,00	Si
AXENCIAS MARÍTIMAS	3,00	Si
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	3,50	Si
COMERCIO DA PEL	6,00	Non
OFICINAS E DESPACHOS	4,00	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,16		
REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. COMUNIDADE AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS COMUNIDADE AUTÓNOMA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	4,00	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,00		
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE REVISIÓNS SALARIAIS DE SECTOR. TOTAL GALICIA 2,99		

CONVENIOS DE EMPRESA. A CORUÑA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
ARRASTREROS DEL BARBANZA,S.A.(1º)-Buques de arrastre ó fresco. Caladoiro nacional do Cantábrico - Noroeste (Porto base en Ribeira)	Non indica %	Non
JOPITOS S.L. (1º)-Buques de arrastre ó fresco. Caladoiro nacional do Cantábrico - Noroeste (Porto base en Ribeira)	Non indica %	Non
JOSE ANTONIO PÉREZ RODRIGUEZ Y OTROS C.B.(1º)-Buques de arrastre ó fresco. Caladoiro nacional do Cantábrico - Noroeste (Porto base en Ribeira)	Non indica %	Non
MARTINEZ PARDAVILA E HIJOS, S.L. (1º)-Buques de arrastre ó fresco. Caladoiro nacional do Cantábrico - Noroeste (Porto base en Ribeira)	Non indica %	Non
ARTEIXO TELECOM,S.A.	4,00	Si
UNION DE DISTRIBUIDORES DE ELECTRICIDAD,S.A.-UDES	5,00	Non
CONCELLO DE MUXIA - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	2,00	Non
PROGANDO,S.L. - ADHESIÓN CONVENIO DE LEYMA	2,50	Si
GARAJE CASTELOS, S.A.		Non
CONCELLO DE MUXÍA - PERSOAL LABORAL	2,00	Non
JOSÉ LIJÓ GONZÁLEZ Y OTROS (1º)-Buques de arrastre ó fresco. Caladoiro nacional do Cantábrico - Noroeste (Porto base en Ribeira)	Non indica %	Non
CINESA - COMPAÑÍA DE INICIATIVAS Y ESPECTÁCULOS,S.A.	3,50	Non
CONCELLO DE PONTEDEUME-PERSOAL LABORAL	2,00	Non
VULCAROL, S.L.+ Limpeza industrial na central térmica e mina de Endesa nas Pontes de García Rodríguez	2,50	Si
TELEVÉS, S.A.	2,75	Si
TRANVÍAS DEL FERROL, S.A.	3,00	Si
CÁRITAS DIOCESANA DE SANTIAGO DE COSTELA - INTERPARROQUIAL DA CORUÑA	3,00	Si
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL,S.L. - MAINFER (AUXILIAR IZAR)	Non indica %	Non
FERROSER (SERVICIOS R.S.U. E L.V. CONCELLO DA CORUÑA)	Non indica %	Non
ANGEL LOPEZ SOTO, S.L. (Centro de traballo de Couso - Aguiño)	6,00	Non
HOTEL FINISTERRE, S.A.	3,00	Si
CONSORCIO PARA A PROMOCION DA MUSICA	4,00	Non
SERVICIOS SEMAT, S.A. -SERVICIO DE XESTIÓN E EXPLOTACIÓN DA TORRE DE HÉRCULES	Non indica %	Non
TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES, S.A. (TECMED) - Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbanos do Concello de Ribeira.	3,00	Non
FINANCIERA MADERERA, S.A. - FINSA (Centros de traballo de Formarís en Santiago de Compostela e Pontecesures en Padrón)	2,75	Si
CONSERVEROS REUNIDOS, S.A. (CONRESA)	3,50	Si
TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A. (Limpeza pública Santiago de Compostela)	3,70	rexistrada
HARINAS DEL ATLANTICO, S.A. (HADASA)	3,50	Non
ARTABRA, S.A	4,00	Si
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A. - Grupo profesional do servizo de auga e saneamento (Centro de traballo do Burgo-Culleredo) - (Gestagua,S.A.)	3,00	Si
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A.+ (Servicio de limpeza pública, viaria, regas, recollida de lixo domiciliario e residuos reciclables - Centro de traballo do Burgo - Culleredo)	2,50	Si
REMOLCADORES FERROLANOS, S.A. (REFESA) - Persoal de flota	2,00	Si
ESCUDO SERVICIOS GENERALES, S.L.		Non
DON RODRIGO SPANISH SADDLERY, S.A.	2,00	Si
SOCIEDAD ESTATAL DE ESTIBA Y DESESTIBA DEL PUERTO DE FERROL, S.A. (SEYDFE)	2,00	Non
EMPRESA MUNICIPAL AGUAS DE LA CORUÑA, S.A. - EMALCSA	2,00	Si
GALLEGA DE CONSULTING, S.A. - GALCOSA	5,00	Non
GALIGRÁIN, S.A.	5,00	Non
BAJAMAR SÉPTIMA, S.A.	4,50	Si
ELABORADOS METÁLICOS,S.A. - EMESA	2,50	Si
SERVICIOS PORTUARIOS DEL FRÍO, S.L.	Non indica %	Non
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A. -Servicio de Augas do Concello de Noia	3,00	Si
ROCAS, ARCILLAS Y MINERALES, S.A. - RAMSA	3,50	Si
(Centro de traballo de Serrabal - Vedra)		
MOYRESA, MOLTURACIÓN Y REFINO, S.A.	3,20	rexistrada
(Centros de traballo de: O Burgo - Culleredo e Estación Marítima do Porto da Coruña)		
CASAS MOVIL, S.A.	3,00	Non

CORUÑESA MOTOR, S.A. - CORMOSA	3,00	Non
XESGALICIA, Sociedad Gestora de Entidades de Capital Riesgo, S.A.	2,00	Non
SGL CARBÓN, S.A.	2,50	Si

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

3,22

CONVENIOS DE EMPRESA. LUGO	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
ALUMINIO ESPAÑOL, S.A.-ALUMINA ESPAÑOLA, S.A. +	2,00	Si
LIMPIEZAS DOMICILIARIAS LUCENSES, S.L. - Persoal de limpeza do Centro Rehabilitador San Rafael de Castro de Ribeiras de Lea	4,00	Non
BARRAS ELECTRICAS GALAICO ASTURIANAS, S.A.	2,50	Si
SETEX-APARKI, S.A.	5,00	Si
EULEN, S.A.+(LIMPEZA COMPLEXO HOSPIT. XERAL-CALDE E OUTROS)	2,00	Non
PRELO, S.L.(1º)	4,00	Non
CERÁMICA DE SARGADELOS, S.L.	3,75	Non
BOMBONES SUGUIMAR, S.A. (SANTIAGO CRIADO CONTRERAS)	2,00	Si
EUROLIMP, S.A. (PERSONAL DE LIMPEZA NO HOSPITAL DA COSTA DE BURELA)	2,00	Non
CONCELLO DE RIBADEO - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	2,00	Non
CONCELLO DE RIBADEO - PERSONAL LABORAL	2,00	Non
CORPORACIÓN ALIMENTARIA PEÑASANTA, S.A. (Factoría de Robra - Outeiro de Rei)	2,00	Si
PLÁSTICOS FERRO, S.L. (Centro de traballo de MURAS)	2,00	Si
URBASER, S.A. - Servicios públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do Concello de Vilalba	2,50	Non
URBASER, S.A. (Centro de traballo de Lugo) - Empresa concesionaria dos servicios públicos de limpeza do Concello de Lugo	2,00	Si
EXPLOTACIONES CERÁMICAS ESPAÑOLAS, S.A. - ECESA	2,00	Si
EMPRESAS DE JOSÉ MAURICIO POSADA VEIGA (CHOCOLATES CARMINA, BOMBONES CARMINA e CAFÉS LAS DELICIAS)	2,00	Si
DISGOBE, S.A. (Centro de traballo de Céltigos - Sarria)	3,00	Si

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

2,20

CONVENIOS DE EMPRESA. OURENSE	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
CONCELLO DO BARCO DE VALDEORRAS (PERSONAL LABORAL)&	2,00	Si
SETEX-APARKI, S.A.+(CONCESIONARIA ORA)	5,00	Si
TEYDESA CONECTORES, S.A.	4,50	Non
CIBRAUTO, S.A.	2,50	Si
EUROINVERSIONES LAST TEARDROP S.L. (AGUAS DE SOUSAS, S.A.)	2,70	rexistrada
SAI AUTOMOTIVE ALLIBERT, S.A. FÁBRICA DE OURENSE	3,00	Si
CONSTRUCCIONES ALEA, S.L. +	5,10	Non
HISPANOMOCION, S.A. +	3,00	Si
AUGAS DE FONTENOVA, S.A.	3,00	Si
TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES TECMED, S.A. - Limpeza e recollida pública no concello de Ourense	Non indica %	Non
CERVEZAS SAN MARTÍN, S.A.	4,00	Si
AUGAS DE CABREIROA, S.A.	4,00	Si
CONCELLO DE ALLARIZ - PERSONAL LABORAL	Non indica %	Si
CONCELLO DE RUBIÁ - PERSONAL LABORAL	2,00	Non
GSB GALFOR, S.A.	4,00	Non
OPTICA 2000 - PACTO EXTRAESTATUTARIO	Non indica %	Non
CABLAUTO IBÉRICA, S.L.	3,80	Non
BURGAS DISTRIBUCIÓN, S.A.	4,50	Non
OREMBER, S.A.	2,75	Si
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVICIOS	Non indica %	Non
MANCOMUNIDADE DE CONCELLOS DA LIMIA	Non indica %	Non

OURENSE DE TRANSPORTES, S.A.	3,70	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,59		
CONVENIOS DE EMPRESA. PONTEVEDRA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
MGI-COUTIER ESPAÑA, S.L.	4,50	Si
RADIO VIGO, S.A.	3,00	Si
VITRALBA, S.L.	4,00	Si
METALSHIPS & DOCKS, S.A.	4,00	Non
CASINO DE LA TOJA, S.A.	3,00	Si
CONCELLO DE CAMBADOS-PERSOAL LABORAL FIXO	2,00	Non
FACTORÍAS VULCANO, S.A.	3,50	Si
SERCO PORRIÑO, S.L.	Non indica %	Non
CRISTALERÍA COCA, S.L.	4,00	Si
CONCELLO DA ILLA DE AROUSA-ACORDO FUNCIONARIOS	2,00	Non
MACONSI, SL+ (CAFETERÍA MEIXOEIRO, FAC. FILOLOXÍA / TRADUCCIÓN - CUVI, COCINA H.N. PENA)	Non indica %	Si
CONCELLO DA GUARDA-PERSOAL FUNCIONARIO	2,00	Non
CONCELLO DA GUARDA - PERSOAL LABORAL	2,00	Non
CONCELLO DA ILLA DE AROUSA-PERSOAL LABORAL	Non indica %	Non
HELADOS MIKO, S.A.	4,60	Non
MACOFREY, S.A.	4,50	Non
CYCSA y EYSSA - UTE VIGO (ORA)	7,00	Non
SERAGUA-FCC SA-UTE (ABASTECIMIENTO, SANEAMIENTO AUGA NIGRAN)	3,00	Si
CANCRIS VIGO, S.L.	2,40	Non
REMOLCADORES DE VIGO, S.A. (REMOLCAVISA)	5,00	Non
PÉREZ LEIRÓS, S.A. (X.O.A.N.E.)	3,00	Si
CITROEN HISPANIA, S.A.+ (PSA PEUGEOT CITROEN)	3,00	Si
INDUSAL RÍAS BAIXAS, S.A.	4,50	Non
D.S. SALGADO, S.L.	5,00	Non
LA ARTÍSTICA PRODUCTOS QUÍMICOS, S.A. (SOC. UNIPERS.)	3,25	Si
AUTOBUSES DE PONTEVEDRA, S.A.	5,00	Si
PRODUCTOS CONGELADOS, S.A. (PROCSA)	5,00	Non
CEFERINO NOGUEIRA, S.A.	5,00	Non
COINTER, S.L. (CIA. DE COORDINACIÓN DE COMERCIO INTERNACIONAL, SL)	5,00	Non
GALIGRAIN, S.A.	5,00	Non
ALMACENAMIENTOS Y MONTAJES, S.A. (ALYMOSA)	Non indica %	Si
LIMPEZA DO CRD E IESP MANOEL ANTONIO-MACONSI+	2,00	Non
GRÁFICAS DEL NOROESTE, S.A. (GRAFINSA)	4,00	Non
VIGUESA DE TRANSPORTES, S.A. (VITRASA)	Non indica %	Non
GEFCO ESPAÑA, S.A.+	3,00	Si
RÍAS BAIXAS COMUNICACIÓN, S.A.	4,00	Non
CONCELLO DE VILAGARCIA DE AROUSA - PERSOAL LABORAL	2,00	Non
CORPORACIÓN DE PRÁCTICOS DO PORTO DE VIGO	4,10	Si
HERMANOS RODRÍGUEZ GÓMEZ, S.A. (HERMASA)	3,00	Si
ALMACENES, SERVICIOS Y RECUPERACIONES, S.L. - ALSERVI, S.L.	Non indica %	Non
TRATAMIENTO INDUSTRIAL DE AGUAS, S.A. (TRAINASA - VIGO) - Servicio de limpeza e conservación da rede de sumidoiros.	Non indica %	Si
CENTRO FRIGORÍFICO CONSERVERO, S.A. - CEFRICO	Non indica %	Non
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA)	2,50	Non
FAURENCIA SISTEMAS DE ESCAPE ESPAÑA, S.A.	3,00	Si
REAL CLUB CELTA, S.A.D.	Non indica %	Si
FRIGODIS, S.A.	4,75	Non

CONCELLO DE CALDAS DE REIS (ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS)	Non indica %	Non
CONCELLO DE CALDAS DE REIS (PERSOAL LABORAL)	Non indica %	Non
FARO DE VIGO, S.A.	3,75	Non
COMPONENTES DE VEHICULOS DE GALICIA, S.A.	3,25	Si
HISPANOMOCION, S.A.(MOSA-VIGO)	3,00	Non
HOSPITAL MIGUEL DOMÍNGUEZ, S.L.	4,00	Non
TRANSPORTES AUTO GALICIA, S.L.	4,00	Non
CÍRCULO CULTURAL MERCANTIL E INDUSTRIAL DE VIGO - CIDADE DEPORTIVA	2,50	Si
CÍRCULO CULTURAL MERCANTIL E INDUSTRIAL DE VIGO - SEDE CENTRAL	2,50	Si
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal adscrito ós servizos de recollida de residuos sólidos e limpeza viaria do Concello de Nigrán	5,00	Non
URBASER, S.A. - Recollida de lixo no Concello Redondela	Non indica %	Non
MANIPULADOS MAGDALENA, S.L.	Non indica %	Non
COPO IBÉRICA, S.A.	3,50	Si
FRINOVA, S.A.	3,25	Non
MAVIVA, S.A.	Non indica %	Non
ROCAS EUROPEAS DE CONSTRUCCIÓN, S.A. (RECSA)	3,50	Si
LÉREZ EDICIONES, S.L. (DIARIO DE PONTEVEDRA)	Non indica %	Non
PESCANOVA ALIMENTACIÓN, S.A. - (Traballadores adscritos ó centro de traballo de oficinas centrais)	3,50	Non
PESCANOVA, S.A. e BOANOVA, S.A. - (Traballadores adscritos ós centros de traballo de oficinas centrais)	4,75	Non
PESCANOVA CHAPELA, S.A.	4,75	Non
REAL AERO CLUB DE VIGO	4,00	Non
SERAGUA-FCCSA UTE LEY 18/82 - Concesionaria do servizo de abastecemento e saneamento de augas de Vigo	4,98	Si
COMPAÑÍA DE BEBIDAS PEPSICO, S.A. (Centro de traballo de Vigo)	4,50	Non
ENVASES METÁLICOS DE VIGO, S.A.L. (ENVISAL) - Extraestautario	2,50	Si
FRIGORÍFICOS DE GALICIA, S.A. - FRIGALSA	2,50	Si
AGUAS DE MONDARIZ FUENTE DEL VAL, S.A.	4,50	Si
CROWN CORK DE ESPAÑA, S.A.	4,00	Non
FRIGORÍFICOS DE VIGO, S.A.	3,50	Si
CONCELLO DE TOMIÑO - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	2,00	Non
CONCELLO DE TOMIÑO - PERSOAL LABORAL	2,00	Non
LIMPEZA DO COMPLEXO HOSPITALARIO DE PONTEVEDRA (HOSPITAL MONTECELO E HOSPITAL PROVINCIAL DE PONTEVEDRA) - MACONSI, S.L.	2,00	Non
CONSORCIO DA ZONA FRANCA DE VIGO	Non indica %	Non
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L.	4,00	Non
REAL CLUB NÁUTICO DE VIGO	2,00	Si
ASOCIACIÓN DE ALDEAS INFANTILES SOS DE GALICIA	4,00	Non
AUXILIAR CONSERVERA, S.A.	3,75	Si

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

3,25

CONVENIOS DE EMPRESA, COMUNIDADE AUTÓNOMA/ INTERPROVINCIAIS COMUNIDADE AUTÓNOMA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
NORTE FORESTAL,S.A.(1º)	2,50	Non
HIJOS DE RIVERA, S.A. (Propietaria da fábrica de cervexa "La Estrella de Galicia")	Non indica %	
GAS GALICIA SDG, S.A.	2,40	Si
SERVIMGAL,S.L.	Non indica %	Non
PERSOAL DE MANTEMENTO, RECADACIÓN, CONTAXE DE MOEDAS, LIMPEZA E PUBLICIDADE DE CABINAS TELEFÓNICAS, SOPORTES E TELÉFONOS DE USO PÚBLICO.- ECOMETAL,S.L.	2,50	Non
MULTIMEDIA GALLEGA DE COMUNICACION,S.L.	2,00	Si
ANTONIO GALLEGU CID - SERVICIO DE COCIÑA DOS CENTROS RESIDENCIAIS DOCENTES DA CORUÑA, VIGO E OURENSE	Non indica %	Non
MANTELNOR GALICIA, S.L.	Non indica %	Non

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

2,35

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA		
TOTAL GALICIA		3,16

REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. A CORUÑA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
ISOLUX WAT,S.A.	2,50	Si
MARTESANAL, S.L.	5,00	Non
STOLT SEA FARM, S.A.	5,00	Non
EL POTE, S.A.	3,20	rexistrada
UNION DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. (UNEMSA)	4,00	Non
SERVICIO DE LIMPEZA E RECOLLIDA DE RESIDUOS URBANOS DE FERROL - URBASER,S.A. (Antes URBADYC, S.A. e DURBA, A.T.E.)	2,50	Si
ELABORADORA DE CEFALÓPODOS, S.A. (ELCESA)	2,50	Si
PERSOAL DA CAFETERÍA DE PERSOAL DO COMPLEXO HOSPITALARIO JUAN CANALEJO (Concesionaria SERUNION S.A.)	4,00	Non
TALLERES CAEIRO, S.A. (REV/PROR.)	5,00	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,39		

REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. LUGO	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
CEMENTOS COSMOS, S.A.+	4,10	rexistrada
SERTOSA (ALUMINA - ALUMINIO, SAN CIBRAO)	4,00	Non
SEMENTES DE GALICIA,S.L.	3,00	Si
RESIDENCIA DE ANCIÁNS NUESTRA SEÑORA DEL CARMEN DE SARRIA	3,00	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,71		

REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. OURENSE	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
UNIDAD DE VEHÍCULOS INDUSTRIALES, S.A. (UNVI, S.A.)	2,50	Si
CONCELLO DE VIANA DO BOLO (PERSOAL LABORAL)	Non indica %	Non
BUTACID VERÍN, S.L.(PACTO EXTRAESTATUTARIO)	4,00	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
2,57		

REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. PONTEVEDRA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
ALONARTI ENVASES, S.A. (CENTRO DE VIGO)+	2,50	Si
EMPRESA PEREIRA, S.L.	5,00	Non
PEZ AUSTRAL,S.A.	3,00	Si
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A.+(VIGO)	5,00	Non
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO,S.L. (BOTAMAVI,SL)	4,00	Non
INGENIERIA URBANA,SA+(S.L.P.E INTER.CONTRAT.CLLO PONTEVEDRA)	2,50	Si
AUTOMOVILES DE TUI, S.A.	4,00	Non
GESTAMP VIGO, S.A.	3,50	Non
ESTIBA Y DESESTIBA DEL NOROESTE, S.L. (ESTINORTE)	Non indica %	Non
NESTLE ESPAÑA, S.A.+	4,00	Non
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	4,75	Non
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		
3,96		

REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. COMUNIDADE AUTÓNOMA/ INTERPROVINCIAIS COMUNIDADE AUTÓNOMA	INCREMENTO SALARIAL INDICADO EN %	CLÁUSULA REVISIÓN SALARIAL
AQUAGEST, S.A.	2,70	Non
BEBIDAS GASEOSAS DEL NOROESTE(BEGANO)	3,00	Si
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,82		
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE REVISIÓNS SALARIAIS DE EMPRESA. TOTAL GALICIA 3,47		

7.4.2. Réxime de descolgue salarial

O Estatuto dos Traballadores preceptúa, como contido mínimo dos convenios colectivos de ámbito superior á empresa, a inclusión de cláusulas de descolgue salarial.

Tal e como se desprende do cadro 7.20, o 36,36% dos convenios de sector negociados este ano, recollen no seu articulado este tipo de cláusulas.

Na Coruña a porcentaxe dos que a teñen é do 76,47% e nos convenios de ámbito de comunidade autónoma é do 50%. En Pontevedra é do 27,78%, en Ourense do 25% e en Lugo do 7,69%.

■ Cadro 7.20

Evolución dos convenios colectivos con cláusula de descolgue. Por provincias. Galicia. 1996-2001

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1996	0	0,00	15	68,18	2	16,67	0	10,00	3	11,54	20	26,67
1997	1	50,00	10	76,92	1	12,50	2	16,67	1	4,76	15	26,79
1988	0	0,00	11	64,71	2	13,13	3	20,00	4	21,05	20	29,41
1999	2	50,00	11	73,33	1	10,00	2	15,38	2	14,29	18	32,14
2000	4	80,00	7	70,00	2	25,00	5	29,41	2	13,33	20	36,36
2001	1	50,00	13	76,47	1	7,69	4	25,00	5	27,78	24	36,36

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.5. Tempo de traballo

7.5.1. A xornada laboral

Para determina-la xornada media pactada, tivéronse en conta unicamente os convenios que a tiñan estipulada de xeito anual, desbotando polo tanto, aqueles que a tiñan determinada semanalmente. Non obstante a maioría dos convenios teñen regulada a xornada de xeito anual.

O cadro 7.21 reflicte a xornada media pactada en 2001 que foi 1773,2 horas/ano, 3 horas inferior á do ano anterior.

■ Cadro 7.21

**Evolución da xornada media anual pactada nos convenios colectivos.
Galicia. 1996-2001**

Total Convenios. Xornada media pactada

	Total convenios	Convenios de empresa	Convenios de sector
1996	1.782,1	1.733,6	1.789,5
1997	1.783,4	1.759,3	1.786,2
1998	1.783,2	1.757,5	1.786,2
1999	1.779,6	1.742,3	1.783,4
2000	1.776,2	1.750,4	1.778,2
2001	1.773,2	1.739,8	1.779,7

Total Convenios. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construcción	Servicios
1996	1.784,0	1.784,4	1.769,0	1.794,1
1997	1.785,4	1.784,1	1.766,9	1.808,5
1998	1.784,0	1.783,7	1.765,4	1.802,7
1999	1.784,0	1.782,7	1.761,5	1.799,8
2000	1.784,0	1.778,0	1.760,8	1.795,4
2001	1.751,5	1.764,2	1.757,2	1.803,8

Convenios de sector. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construcción	Servicios
1996		1.792,9	1.769,1	1.812,9
1997		1.791,4	1.766,8	1.811,6
1998		1.790,5	1.765,4	1.806,4
1999		1.790,1	1.761,6	1.807,0
2000		1.782,9	1.760,7	1.799,9
2001		1.777,4	1.757,2	1.806,1

Convenios de empresa. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construcción	Servicios
1996	1.784,0	1.753,4	1.760,8	1.699,4
1997	1.785,4	1.757,6	1.784,3	1.764,4
1998	1.784,0	1.760,0	1.770,3	1.744,0
1999	1.784,0	1.752,9	1.722,2	1.705,6
2000	1.784,0	1.750,9	1.778,8	1.746,6
2001	1.751,5	1.736,4	1.756,0	1.767,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Como ven sendo habitual, nos convenios de empresa pátase unha xornada máis reducida que nos convenios de sector: 1739,8 horas fronte a 1779,7 horas. En relación co ano anterior, nos convenios de sector aumenta a xornada en 1,5 horas e nos de empresa diminúe en 10,6 horas.

Por sectores económicos, foron o agrario e a construción onde se acadou unha xornada máis baixa, 1751,5 e 1757,2 horas respectivamente; a máis alta pactouse no sector servicios con 1803,8 horas. Na industria foi de 1764,2 horas.

Segundo se pode apreciar no cadro 7.22, son 126 os convenios que reducen dalgún xeito a xornada máxima legal (o 51,64%).

■ Cadro 6.3

Evolución dos convenios colectivos que reducen a xornada máxima legal. Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 1996-2001

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
1996						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	100,00	8	53,33	10	58,82
A Coruña	13	59,09	30	60,00	43	59,72
Lugo	8	66,67	6	35,29	14	48,28
Ourense	8	61,54	18	78,26	26	72,22
Pontevedra	9	34,62	48	57,83	57	52,29
Total	40	53,33	110	58,51	150	57,03
1997						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	0	0,00	7	87,50	7	70,00
A Coruña	7	53,85	32	80,00	39	73,58
Lugo	3	37,50	10	52,63	13	48,15
Ourense	8	66,67	12	63,16	20	64,52
Pontevedra	5	23,81	50	74,63	55	62,50
Total	23	41,07	111	72,55	134	64,11
1998						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	100,00	7	77,78	9	81,82
A Coruña	11	64,71	23	67,65	34	66,67
Lugo	9	60,00	7	36,84	16	47,06
Ourense	9	60,00	15	71,43	24	66,67
Pontevedra	10	52,63	52	76,47	62	71,26
Total	41	60,29	104	68,87	145	66,21
1999						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	0	0,00	10	83,33	10	62,50
A Coruña	8	53,33	20	62,50	28	59,57
Lugo	8	80,00	4	40,00	12	60,00
Ourense	8	61,54	13	76,47	21	70,00
Pontevedra	8	57,14	45	75,00	53	71,62
Total	32	57,14	92	70,22	124	66,31
2000						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	40,00	4	50,00	6	46,15
A Coruña	6	60,00	23	42,59	29	45,31
Lugo	5	62,50	6	33,33	11	42,31
Ourense	8	47,06	12	46,15	20	46,51
Pontevedra	7	46,67	47	66,20	54	62,79
Total	28	50,91	92	51,98	120	51,72

2001						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	1	50,00	3	37,50	4	40,00
A Coruña	12	70,59	26	54,17	38	58,46
Lugo	6	46,15	3	16,67	9	29,03
Ourense	6	37,50	11	50,00	17	44,74
Pontevedra	9	50,00	49	59,76	58	58,00
Total	34	51,52	92	51,69	126	51,64

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Por provincias A Coruña e Pontevedra teñen o maior número de convenios con redución da xornada máxima legal (58 convenios en Pontevedra, o 58% e 38 convenios na Coruña, o 58,46%).

Indicar tamén que, segundo reflicte o cadro 7.23, o 4,10% dos convenios establecen acordos sobre a distribución irregular da xornada.

Ademais en 19 convenios (10 de sector e 9 de empresa) indícase a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Este número supón o 7,79% do total.

Por outra parte, son cada vez máis os convenios que regulan dalgún xeito as horas extraordinarias, en concreto 180 convenios (73,77%) teñen cláusulas sobre elas. Destes 131 son de empresa e 49 de sector.

**Convenios colectivos con distribución irregular da xornada.
Por provincias. Galicia. 1998-2001**

■ **Cadro 7.23**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	
						Nº	%
Sector							
1998	1	3	1	2	3	10	14,71
1999	0	2	1	0	2	5	8,92
2000	1	0	1	2	1	5	9,09
2001	0	1	0	2	1	4	6,06
Empresa							
1998	2	0	0	2	2	6	3,97
1999	2	1	0	1	6	10	7,63
2000	2	5	0	2	2	11	6,21
2001	1	1	1	0	3	6	3,37
	1	2	1	2	4	10	4,10

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O tipo de cláusulas que recollen segue a ser similar ó de anos anteriores, podendo sinalar entre elas as seguintes:

■ Supresión da posibilidade de realizar horas extraordinarias habituais.

■ Redución ó mínimo ou tendencia á eliminación como medida de fomento do emprego.

■ Definición das horas extraordinarias estruturais (concretamente en 52 convenios).

■ Outro tipo de cláusulas fan referencia á retribución das horas extras, facendo distincións entre as normais, festivas e nocturnas, regulando o seu aboamento economicamente, en tempo de descanso ou dos dous xeitos.

As cláusulas que fan referencia á retribución destas horas, normalmente indican a porcentaxe que se ten que aplicar sobre o valor da hora normal ou fixan unha cantidade.

Nalgúns casos indícase a fórmula para o cálculo deste valor.

Respecto do tempo de descanso indícase, ademais do que corresponde por cada hora extraordinaria realizada, a posibilidade ou non de acumular os descansos para desfrutalos en días ou semanas completos ou nalgúns casos acumulados ás vacacións ou festivos. Practicamente todos indican a necesidade de acordo na elección dos días entre o empresario e o traballador. Tamén se indica nalgúns convenios o prazo dentro do que se debe desfrutar o descanso.

Outras cláusulas indican a necesidade de levar e/ou publicar un rexistro das horas extraordinarias por traballador e sección ou departamento ó ano, indicando tamén as causas, e a súa comunicación ós representantes dos traballadores (algúns fan referencia á periodicidade coa que se ten que dar esta información) e á autoridade laboral.

Tamén hai cláusulas que indican o tempo co que se ten que avisalo traballador.

Por último algúns convenios limítanse a remitir ó Estatuto dos Traballadores e demais lexislación aplicable todo o relacionado con este tema.

7.5.2. Vacacións

Á hora de fixar as vacacións, os convenios establecen maioritariamente días naturais, concretamente 203 dos 244 totais (83,20%).

Nos convenios de sector a práctica totalidade indica 30 días naturais de vacacións, xa que só 4 indican 31 días naturais e 1 indica 33 días.

O 21,31% dos convenios melloran o período mínimo legal de 30 días naturais de vacacións (cadro 7.24) e o 6,56% dos convenios establecen unha planificación anual das vacacións (cadro 7.25).

En 205 convenios (o 84,02%) establécense criterios para regular as vacacións ou datas de preferencia para o seu disfrute.

En 34 convenios (19,93%) establécense unha prima por desfrutalas fora de certos períodos. Estas primas son monetarias ou engadindo días ás vacacións.

Os criterios que máis se repiten fan referencia entre outros os seguintes puntos:

■ A posibilidade ou non de desfrutar as vacacións en dous ou máis períodos ou facelo de xeito ininterrompido.

■ Cadro 7.24

Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais.
Por provincias. Galicia. 1996-2001

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	0	0,00	1	4,55	0	0,00	2	15,38	4	15,38	7	9,33
1997	1	50,00	0	0,00	0	0,00	1	8,33	4	19,05	6	10,71
1998	0	0,00	2	11,76	0	0,00	2	13,33	0	0,00	4	5,88
1999	0	0,00	1	6,67	0	0,00	2	15,38	3	21,43	6	10,71
2000	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	17,65	1	6,67	4	7,27
2001	0	0,00	2	11,76	4	30,77	4	25,00	10	55,56	20	30,30
Empresa												
1996	6	40,00	12	24,00	4	23,53	5	21,74	20	24,10	47	25,00
1997	3	37,50	11	27,50	8	42,11	2	10,53	8	11,94	32	20,92
1998	1	11,11	7	20,59	8	42,11	5	23,81	11	16,18	32	21,19
1999	9	75,00	6	18,75	5	50,00	0	0,00	18	30,00	38	29,01
2000	3	37,50	11	20,37	7	38,89	3	11,54	15	21,13	39	22,03
2001	1	12,50	8	16,67	6	33,33	2	9,09	15	18,29	32	17,98
Total 2001	1	10,00	10	15,38	10	32,26	6	15,79	25	25,00	52	21,31

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Cadro 7.25

Evolución dos convenios colectivos que establecen unha planificación anual das vacacións.
Por provincias. Galicia. 1996-2001

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	0	0,00	0	0,00	2	16,67	0	0,00	2	7,69	4	5,33
1997	2	100,00	2	15,38	1	12,50	0	0,00	1	4,76	6	10,71
1998	0	0	2	11,76	0	0,00	1	6,67	2	10,53	5	7,35
1999	1	25	1	6,66	4	40,00	0	0	1	7,14	7	12,5
2000	0	0	2	20	0	0,00	0	0	1	6,67	3	5,45
2001	1	50,00	1	5,88	0	0,00	1	6,25	1	5,56	4	6,06
Empresa												
1996	0	0,00	6	12,00	1	5,88	2	8,70	11	13,25	20	10,64
1997	1	12,50	8	20,00	2	10,53	2	10,53	7	10,45	20	13,07
1998	2	22,22	6	17,65	0	0,00	4	19,05	8	11,76	20	13,25
1999	3	25,00	6	18,75	0	0,00	4	23,52	6	10,00	19	14,50
2000	1	12,50	7	12,96	1	5,56	4	15,38	5	7,04	18	10,17
2001	1	12,50	3	6,25	1	5,56	0	0,00	7	8,54	12	6,74
Total 2001	2	20,00	4	6,15	1	3,23	1	2,63	8	8,00	16	6,56

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

- O establecemento de quendas rotativas para desfrutar as vacacións como sistema habitual ou cando existen colisións de intereses (normalmente as quendas comezan polo traballador máis antigo e nalgúns casos polos traballadores con responsabilidades familiares para que coincidan coas vacacións escolares).
- Preferencia na elección de quendas para traballadores con fillos en idade escolar para que as teñan na mesma época.
- Posibilidade de trocar total ou parcialmente as quendas de vacacións entre traballadores da mesma categoría e quenda.
- A obrigatoriedade de inicio nun día laborable (nalgúns casos indícase que non pode ser día de descanso do traballador nin sábado ou día anterior a festivo).
- Establecer un mínimo de días laborais aínda que se indiquen vacacións en días naturais.
- Elección da metade do período de vacacións polo traballador e a outra metade polo empresario cando non hai acordo.
- Posibilidade de modificación do calendario de vacacións con carácter individualizado sempre que non exista oposición fundamentada en razóns obxectivas do servizo e non se afecte os intereses de terceiros no ámbito das quendas establecidas.
- Outros convenios establecen as datas de desfrute ou as de preferencia ou exclusión.
- Compensación dos festivos que coincidan no período de vacacións con outros días laborables.
- Por último indícase a antelación coa que debe publicarse o calendario de vacacións.

En 39 convenios indícase que se interrompen as vacacións no caso de incapacidade temporal durante o seu desfrute, e seguen despois da alta se é dentro do ano.

Nalgúns límtase este dereito para os casos de hospitalización ou se a baixa é por accidente ou enfermidade grave, e noutros casos indícase o mínimo de días de baixa para ter dereito a esa interrupción.

En 58 convenios establécese a interrupción das vacacións se a incapacidade temporal é anterior ó inicio, pospoñéndose para un novo período que normalmente é por acordo entre empresario e traballador e dentro do ano natural.

Nalgúns casos límtase este dereito ós casos de IT por accidente de traballo ou con hospitalización ou enfermidade grave.

Tamén se establece nalgúns convenios a posibilidade das traballadoras embarazadas de escolle-las vacacións (nalgúns casos só se as acumula ó descanso por maternidade).

As demais cláusulas sobre vacacións recollidas nos convenios fan referencia á retribución e á existencia de bolsa de vacacións.

7.5.3. Permisos

Respecto dos permisos retribuídos, 201 convenios (82,38%) melloran dalgún xeito os establecidos no Estatuto dos Traballadores.

En 61 convenios (o 25%) amplían os permisos establecidos para o cónxuxe ó caso de parellas de feito. Nalgúns casos son os mesmos que para o cónxuxe e noutros só algúns (normalmente é para os permisos por enfermidade grave ou falecemento e maternidade).

Nos convenios que fan referencia á xustificación indican que debe ser mediante certificado do concello, libro de familia ou convivencia debidamente xustificada.

Para aumentar días nos permisos retribuídos uns convenios establecen como criterio ter que desprazarse fóra da localidade ou a outra provincia, outros que sexa fóra de Galicia e por último hai convenios que determinan un número concreto de quilómetros.

Un total de 73 convenios (o 29,92%), dos que 57 son de empresa e 16 de sector, establecen a posibilidade de permisos por asuntos propios. A regulación destes permisos fai referencia entre outras as seguintes circunstancias:

- Necesidade ou non de xustificación.
- A posibilidade ou non de acumulalos a vacacións.
- Límites ó seu desfrute que nuns casos refírense ás necesidades do servizo e noutros ó número de días seguidos e/ou ó número de traballadores que poden coincidir nesa situación.
- Aviso previo salvo casos de forza maior.

En 86 convenios (35,25%) indícase a posibilidade de desfrutar permisos ou días non retribuídos, con limitacións que se refiren, entre outras, á antigüidade na empresa, á causa que os motiva, ou ás necesidades do servizo.

Hai convenios que establecen esta posibilidade para amplía-los permisos retribuídos por enfermidade grave en caso de necesidade.

7.6. Outras cláusulas

Cada vez son máis o número de convenios que establecen cláusulas especiais sobre determinadas materias. O cadro 7.26 ofrece unha visión xeral dalgunhas delas que seguidamente analizaremos.

7.6.1. Melloras sociais

O 90,16% dos convenios negociados inclúen cláusulas que contemplan melloras sociais (cadro 7.27).

Os tipos de cláusulas recollidos pódense resumir nos seguintes:

- Complementos ás prestacións da Seguridade Social por accidentes de traballo e enfermidades profesionais. Son as máis frecuentes.
- Complementos ás prestacións da Seguridade Social por enfermidade común, sobre todo cando é precisa a hospitalización. Son menos frecuentes que as anteriores.
- Cantidades a tanto alzado por xubilación, falecemento ou invalidez, e tamén por natalidade e matrimonio.

**Relación de determinadas cláusulas pactadas.
Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2001**

■ Cadro 7.26

	Nº Convenios	% sobre o total
Redución xornada máxima legal	126	51,64%
Fixa criterios ou datas nas vacacións	205	84,02%
Melloras sociais	220	90,16%
Saúde laboral	222	90,98%
Mobilidade xeográfica	36	14,75%
Mobilidade funcional	108	44,26%
Promoción, ascensos	111	45,49%
Formación profesional	129	52,87%
Crédito de horas sindicais	106	43,44%
Desconto cota sindical	57	23,36%
Clasificación profesional	116	47,54%
Sometemento AGA	35	14,34%
Ingreso no traballo	93	38,11%
Periodo de proba	101	41,39%
Contratación ETT	31	12,70%
Conversión contratos temporais en indefinidos	33	13,52%
Réxime disciplinario	101	41,39%
Dereitos lingüísticos	51	20,90%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Cadro 7.27

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais.
Por provincias. Galicia. 1996-2001**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	2	100,00	22	100,00	12	100,00	13	100,00	25	96,15	74	98,67
1997	2	100,00	12	92,31	8	100,00	12	100,00	20	95,24	54	96,43
1998	2	100,00	17	100,00	15	100,00	14	93,33	19	100,00	67	98,53
1999	4	100,00	14	93,33	10	100,00	13	100,00	14	100,00	55	98,21
2000	5	100,00	10	100,00	8	100,00	16	94,12	15	100,00	54	81,82
2001	2	100,00	17	100,00	11	84,62	13	81,25	18	100,00	61	92,42
Empresa												
1996	14	93,33	49	98,00	17	100,00	23	100,00	77	92,77	180	95,74
1997	8	100,00	40	100,00	19	100,00	19	100,00	63	94,03	149	97,39
1998	8	88,89	32	94,12	18	94,74	20	95,24	67	98,53	145	96,03
1999	12	100,00	32	100,00	10	100,00	17	100,00	58	96,67	129	98,47
2000	8	100,00	46	85,19	18	100,00	25	96,15	71	100,00	168	94,92
2001	6	75,00	41	85,42	17	94,44	19	86,36	76	92,68	159	89,33
Total 2001	8	80,00	58	89,23	28	90,32	32	84,21	94	94,00	220	90,16

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Tamén se establecen axudas para traballadores que teñan ó seu cargo familiares (sobre todo fillos) con minusvalías.

■ Outro tipo de axudas moi frecuente son para estudos dos traballadores e dos seus fillos.

■ Establécese tamén a posibilidade de obter préstamos ou anticipos reintegrables (especificando nalgúns casos o procedemento detalladamente)

Por último indicar que tamén nestas axudas se empeza a estender estes dereitos ás parellas de feito.

7.6.2. Saúde laboral

O 90,98% dos convenios negociados este ano establecen algunha cláusula referente a este tema (cadro 7.28). Non obstante é preciso indicar que na maioría dos casos refírense ós recoñecementos médicos e á roupa de traballo, e en moitos estas cláusulas limítanse a remitir ou recolle-lo establecido na normativa legal.

Sobre os recoñecementos médicos, hai convenios que só indican que será anual, noutros en cambio indican a voluntariedade ou obrigación de facelos, que maioritariamente é unha obriga para a empresa e voluntario para os traballadores.

Nalgúns casos indícase a posibilidade de facer recoñecementos específicos máis frecuentes polo risco do posto de traballo.

Regúlase tamén nalgúns casos se son dentro da xornada laboral ou non e a compensación dos gastos se é preciso o desprazamento.

Tamén hai cláusulas que se refiren á confidencialidade dos resultados.

Respecto da roupa de traballo normalmente indícase o tipo de peza, o número delas que se entrega, a periodicidade e a reposición por deterioro.

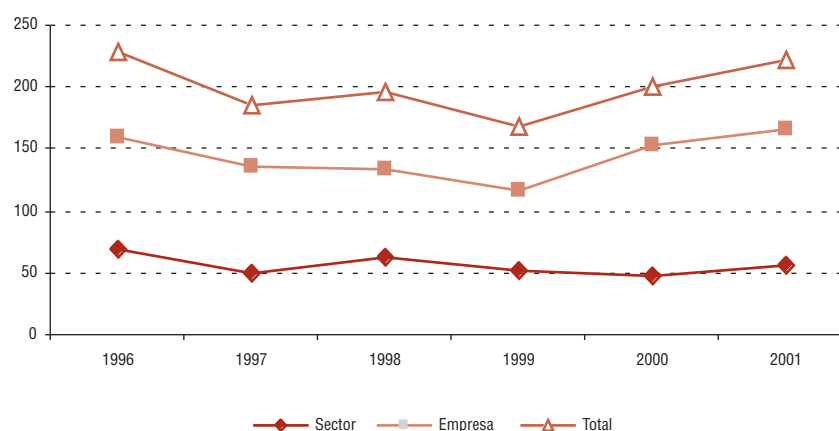
Dentro das cláusulas a destacar neste aspecto están as recollidas en 50 convenios (20,49%) que se refiren á posibilidade de cambio de posto ou quenda da traballadora embarazada se existe risco para ela ou o seu fillo.

Cadro 7.28

 Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral.
 Por provincias. Galicia. 1996-2001

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	2	100,00	19	86,36	12	100,00	11	84,62	25	96,15	69	92,00
1997	2	100,00	11	84,62	7	87,50	10	83,33	19	90,48	49	87,50
1998	2	100,00	16	94,12	15	100,00	12	80,00	18	94,74	63	92,65
1999	4	100,00	13	86,67	9	90,00	11	84,62	14	100,00	51	91,07
2000	4	80,00	9	90,00	8	100,00	12	70,59	14	93,33	47	85,45
2001	2	100,00	14	82,35	11	84,62	12	75,00	18	100,00	57	86,36
Empresa												
1996	13	86,67	39	78,00	15	88,24	20	86,96	73	87,95	160	85,11
1997	7	87,50	34	85,00	17	89,47	17	89,47	61	91,04	136	88,89
1998	8	88,89	25	73,53	17	89,47	19	90,48	64	94,12	133	88,08
1999	10	83,33	26	81,25	9	90,00	16	94,12	56	93,33	117	89,31
2000	6	75,00	48	88,89	15	83,33	22	84,62	63	88,73	154	87,01
2001	6	75,00	42	87,50	16	88,89	19	86,36	82	100,00	165	92,70
Total 2001	8	80,00	56	86,15	27	87,10	31	81,58	100	100,00	222	90,98

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Recóllense tamén nalgúns convenios cláusulas que establecen a creación de Comités de Seguridade e Hixiene e a existencia de Delegados de prevención especificando o seu funcionamento, composición, dereitos e funcións.

Son moi poucos os convenios que tratan dun modo extenso ou novedoso esta materia.

7.6.3. Formación profesional

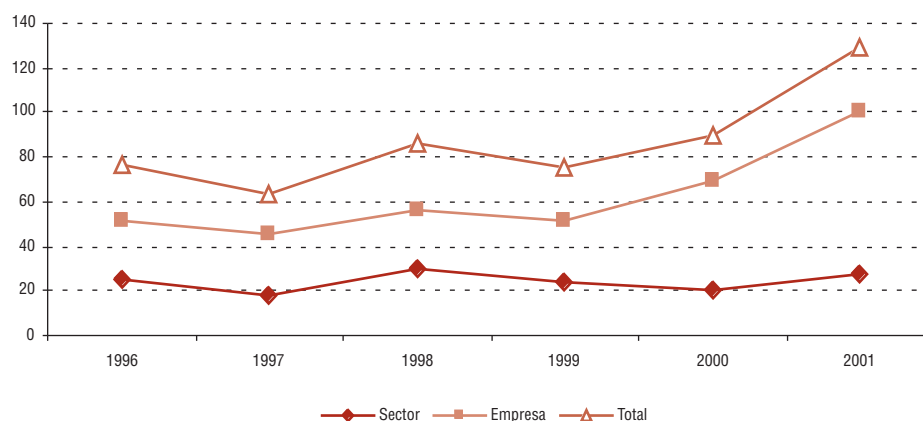
○ 52,87% dos convenios conteñen no seu articulado cláusulas relativas á formación profesional dos traballadores (cadro 7.29).

Cadro 7.29

Por provincias. Galicia. 1996-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	1	50,00	3	13,64	10	83,33	5	38,46	6	23,08	25	33,33
1997	2	100,00	4	30,77	5	62,50	5	41,67	2	9,52	18	32,14
1998	1	50,00	5	29,41	12	80,00	6	40,00	6	31,58	30	44,12
1999	3	75,00	5	33,33	7	70,00	5	38,46	4	28,57	24	42,86
2000	1	20,00	3	30,00	5	62,50	6	35,29	5	33,33	20	36,36
2001	2	100,00	6	35,29	6	46,15	7	43,75	7	38,89	28	42,42
Empresa												
1996	7	46,67	15	30,00	6	35,29	12	52,17	12	14,46	52	27,66
1997	5	62,50	9	22,50	7	36,84	10	52,63	15	22,39	46	30,07
1998	4	44,44	10	29,41	6	31,58	12	57,14	24	35,29	56	37,09
1999	7	58,33	10	31,25	1	10,00	9	52,94	24	40,00	51	38,93
2000	5	62,50	23	42,59	5	27,78	12	46,15	25	35,21	70	39,55
2001	4	50,00	28	58,33	8	44,44	13	59,09	48	58,54	101	56,74
Total 2001	6	60,00	34	52,31	14	45,16	20	52,63	55	55,00	129	52,87

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

As cláusulas máis comúns son as referentes á concesión permisos para a realización de exames.

Outras refírense ás licencias ou permisos para cursos ou á posibilidade de adaptar a xornada para facilita-la asistencia.

Nalgúns casos tamén se refíren a bolsas e axudas para a formación.

Tamén son frecuentes os que fan referencia á creación de comisións paritarias de formación profesional, ou as que establecen un plan de formación para a empresa.

7.6.4. Desconto da cota sindical e crédito de horas sindicais

No que respecta á representación dos traballadores na empresa, moitos convenios limitáanse a remitir ou recolle-lo disposto na lexislación vixente.

Nos que abordan o tema, as cláusulas refírense sobre todo ás funcións, dereitos e garantías que teñen. Tamén se fai referencia ós medios postos á súa disposición (técnicos, locais, materiais etc.).

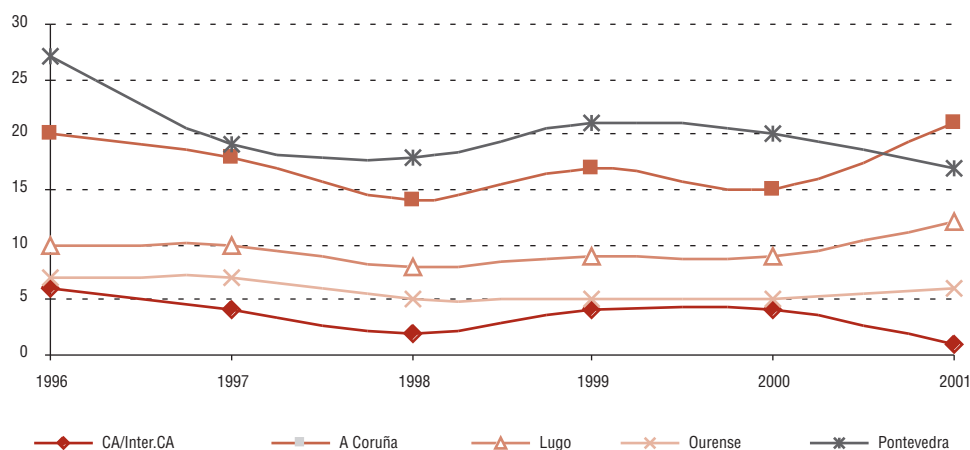
Segundo se pode observar nos cadros 7.30 e 7.31, o 43,44% regulan o crédito de horas e o 23,36% o desconto da cota sindical.

■ Cadro 7.30

Por provincias. Galicia. 1995-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical.

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1996	1	50,00	9	40,91	4	33,33	1	7,69	5	19,23	20	26,67
1997	0	0,00	5	38,46	4	50,00	1	8,33	4	19,05	14	25,00
1998	1	50,00	7	41,18	4	26,67	1	6,67	2	10,53	15	22,06
1999	0	0,00	8	53,33	5	50,00	1	7,69	5	35,71	19	33,93
2000	2	40,00	4	40,00	3	37,50	0	0,00	1	6,67	10	18,18
2001	0	0,00	5	29,41	7	53,85	1	6,25	4	22,22	17	25,76
Empresa												
1996	5	33,33	11	22,00	6	35,29	6	26,09	22	26,51	50	26,60
1997	4	50,00	13	32,50	6	31,58	6	31,58	15	22,39	44	28,76
1998	1	11,11	7	20,59	4	21,05	4	19,05	16	23,53	32	21,19
1999	4	33,33	9	28,13	4	40,00	4	23,53	16	26,67	37	28,24
2000	2	25,00	11	20,37	6	33,33	5	19,23	19	26,76	43	24,29
2001	1	12,50	16	33,33	5	27,78	5	22,73	13	15,85	40	22,47
Total 2001	1	10,00	21	32,31	12	38,71	6	15,79	17	17,00	57	23,36

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

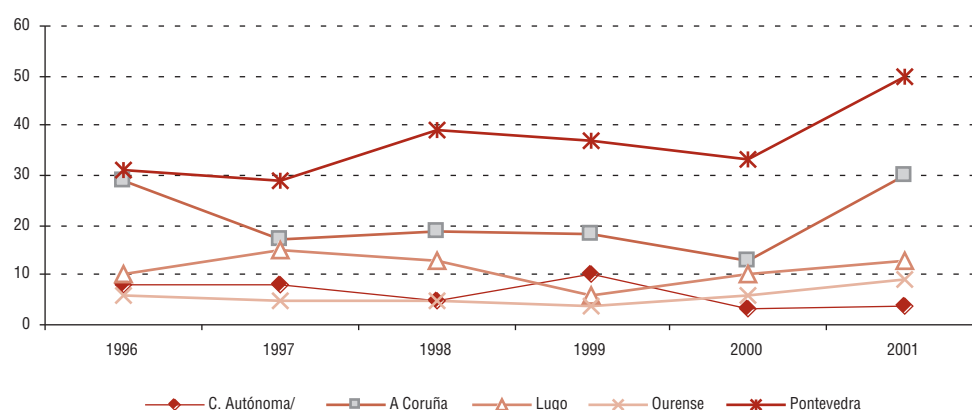

Cadro 7.31

Por provincias. Galicia. 1996-2001
Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	1	50,00	10	45,45	3	25,00	0	0,00	6	23,08	20	26,67
1997	2	100,00	2	15,38	3	37,50	0	0,00	3	14,29	10	17,86
1998	1	50,00	9	52,94	5	33,33	0	0,00	8	42,11	23	33,82
1999	1	25,00	5	33,33	2	20,00	0	0,00	8	57,14	16	28,57
2000	1	20,00	1	10,00	3	37,50	0	0,00	5	33,33	10	18,18
2001	1	50,00	9	52,94	6	46,15	2	12,50	9	50,00	27	40,91
Empresa												
1996	7	46,67	19	38,00	7	41,18	6	26,09	25	30,12	64	34,04
1997	6	75,00	15	37,50	12	63,16	5	26,32	26	38,81	64	41,83
1998	4	44,44	10	29,41	8	42,11	5	23,81	31	45,59	58	38,41
1999	9	75,00	13	40,63	4	40,00	4	23,53	29	48,33	59	45,04
2000	2	25,00	12	22,22	7	38,89	6	23,08	28	39,44	55	31,07
2001	3	37,50	21	43,75	7	38,89	7	31,82	41	50,00	79	44,38
Total 2001	4	40,00	30	46,15	13	41,94	9	23,68	50	50,00	106	43,44

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Na regulación das horas nuns casos só indican o número, pero noutros regulan a acumulación de horas nun ou varios membros do comité ou delegados indicando como facelo, e tamén as horas que entran nese cómputo e as que non (normalmente exclúen as reunións coa empresa cando son a petición desta e as utilizadas para a negociación colectiva)

7.6.5. Contratación e emprego

Recóllense neste apartado as cláusulas que, cada vez con maior frecuencia, establecen os convenios colectivos para regula-lo ingreso no traballo, o período de proba, as diferentes modalidades de contratación e as garantías e o fomento do emprego.

A) Ingreso No Traballo

Hai 93 convenios (38,11%) que regulan dalgún xeito o ingreso no traballo e as vacantes (cadro 7.32).

■ Cadro 7.32

Convenios con cláusulas sobre ingreso no traballo

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
Cláusulas sobre ingreso no traballo e vacantes	13	19,70	80	44,94	93	38,11
Período de proba	29	43,94	72	40,45	101	41,39

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Maioritariamente estas cláusulas refírense a posibilidade ou necesidade de facer probas prácticas e psicotécnicas e concursos, aínda que case nunca as define. Indican tamén se participan os representantes dos traballadores nas probas e na elaboración dos baremos dos concursos e de que maneira o fan.

En 27 convenios indícase a necesidade de facer unha revisión médica previa ó ingreso no traballo.

En 25 establécense tamén unha serie de preferencias na contratación en igualdade de condicións que nuns casos son a favor dos familiares dos traballadores (en activo, xubilados ou falecidos) e noutros para traballadores que anteriormente traballasen na empresa ou que teñan experiencia no sector e estean desempregados.

Outras cláusulas indican a obriga das empresas de informar ós representantes dos traballadores das vacantes e a publicalas no taboleiro de anuncios así como, se é o caso, a información sobre os requisitos para o posto e os temarios e tipo de probas que se van a realizar (coa suficiente antelación).

O resto das cláusulas limítanse a regula-los requisitos formais das novas contratacións e a información e/ou participación dos representantes dos traballadores.

B) Período de proba

Establécese o período de proba en 101 convenios (41,39%) dos que 29 son de sector e 72 de empresa (cadro 7.32).

Non hai unha regulación homoxénea deste período, axustándose en cada caso á estrutura profesional da empresa ou ás características do sector.

Os convenios que o tratan, inclínanse maioritariamente pola interrupción do período de proba por incapacidade temporal (algúns din "salvo pacto en contrario").

C) Modalidades de contratos

No cadro 7.33 vemos un resumo das modalidades de contratación que veñen recollidas nos convenios e que analizamos a continuación.

Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos

■ Cadro 7.33

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Contrato obra ou servicio determinado	39	15,98
Contrato eventual por circunstancias da produción	94	38,52
Contrato prácticas	30	12,30
Contrato formación	51	20,90
Contrato tempo parcial	9	3,69
Contrato interinidade	3	1,23
Contrato fixo- discontinuo	8	3,28
Regula a contratación con ETT	31	12,70

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Contratos para a formación

Son 51 os convenios con cláusulas sobre este contrato, o 20,90% do total (cadro 7.34).

■ Cadro 7.34 **Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 1996-2001**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	0	0,00	6	27,27	6	50,00	6	46,15	7	26,92	25	33,33
1997	1	50,00	3	23,08	2	25,00	7	58,33	8	38,10	21	37,50
1998	1	50,00	7	41,18	8	53,33	8	53,33	10	52,63	34	50,00
1999	1	25,00	6	40,00	6	60,00	10	76,92	6	42,86	29	51,79
2000	2	40,00	3	30,00	4	50,00	14	82,35	7	46,67	30	54,55
2001	0	0,00	6	35,29	4	30,77	13	81,25	7	38,89	30	45,45
Empresa												
1996	1	6,67	4	8,00	0	0,00	4	17,39	10	12,05	19	10,11
1997	1	12,50	5	12,50	4	21,05	2	10,53	12	17,91	24	15,69
1998	0	0,00	3	8,82	1	5,26	5	23,81	10	14,71	19	12,58
1999	2	16,67	3	9,38	1	10,00	6	35,29	12	20,00	24	18,32
2000	1	12,50	4	7,41	3	16,67	5	19,23	10	14,08	23	12,99
2001	0	0,00	3	6,25	1	5,56	4	18,18	13	15,85	21	11,80
Total 2001	0	0,00	9	13,85	5	16,13	17	44,74	20	20,00	51	20,90

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

As materias que regulan son sobre todo a idade, a duración mínima e máxima dos contratos, o tempo mínimo de formación, a retribución e o certificado que hai que entregar ó remate.

Nalgúns casos indícase o número máximo de aprendices por cada titor e os requisitos que debe ter este.

Nalgún caso e logo de acordo coa representación legal dos traballadores indícase a posibilidade de establecer períodos de formación ó comezo do contrato, no intermedio e na fase final, distribuíndose homoxeneamente o tempo total que corresponde á formación.

Tamén existen outro tipo de cláusulas menos frecuentes que fan referencia á porcentaxe máxima que poden representar estes contratos respecto do cadro de persoal total e a exclusión de certas categorías ou postos que poden ocupar estes traballadores.

Nalgúns convenios indican os postos de traballo obxecto do contrato de formación e noutros os postos nos que non pode realizarse este contrato.

A retribución fíxase con porcentaxes que se aplican nuns casos sobre o salario mínimo interprofesional e noutros sobre o salario da categoría para a que se forma ou dunha categoría concreta que indica o convenio.

Establécese nalgún caso o compromiso de conversión destes contratos en contratos por tempo indefinido.

Tamén regulan as indemnizacións pola terminación do contrato nalgún caso.

■ Contratos de prácticas

○ 12,30% dos convenios negociados (30 convenios) fan referencia a este contrato (cadro 7.35).

■ Cadro 7.35

Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 1997-2001

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1997	1	50,00	2	15,38	0	0,00	1	8,33	2	9,52	6	10,71
1998	1	50,00	4	23,53	3	20,00	2	13,33	2	10,53	12	17,65
1999	0	0,00	3	20,00	1	10,00	3	23,07	1	7,14	8	14,28
2000	0	0,00	3	30,00	2	25,00	4	23,53	2	13,33	11	20,00
2001	0	0,00	4	23,53	3	23,08	3	18,75	3	16,67	13	19,70
Empresa												
1997	1	12,50	5	12,50	1	5,26	1	5,26	5	7,46	13	8,50
1998	0	0,00	0	0,00	1	5,26	3	14,29	10	14,71	14	9,27
1999	2	16,66	1,00	3,12	1	10	3	17,64	5	8,33	12	9,16
2000	0	0,00	3,00	5,56	0	0	1	3,85	11	15,49	15	8,47
2001	0	0,00	5	10,42	2	11,11	3	13,64	7	8,54	17	9,55
Total 2001	0	0,00	9	13,85	5	16,13	6	15,79	10	10,00	30	12,30

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Maioritariamente limítanse a regula-la retribución con porcentaxes sobre o salario da categoría na que se fan as prácticas.

Outras cláusulas fan referencia ó compromiso de conversión en contratos indefinidos se continúa na empresa e á información ós representantes dos traballadores antes da contratación.

As demais cláusulas remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente.

■ Contratos eventuais

Son 94 os convenios que regulan dalgún xeito este contrato, o 38,52% do total dos negociados (cadro 7.36).

■ Cadro 7.36

Convenios colectivos de que conteñen cláusulas sobre os contratos eventuais. Por provincias. Galicia 2000-2001

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	3	23,08	8	12,50	7	26,92	23	53,49	22	25,58	63	27,16
2001	3	30,00	23	35,38	15	48,39	23	60,53	30	30,00	94	38,52

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

A maioría das cláusulas refírense á duración do contrato. Aínda hai algúns convenios que non adaptaron a duración máxima deste contrato, pero maioritariamente establecen unha duración de 12 meses en 18 meses.

Outras materias que regulan son as prórrogas e a indemnización por fin do contrato.

As demais cláusulas remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente e tamén remiten noutros casos a convenios de ámbito superior.

■ Contrato de obra ou servicio determinado

Son 39 os convenios que o regulan (15,98%).

Na maior parte deles o que se fai é defini-las tarefas ou actividades obxecto do contrato.

■ Contrato de interinidade

Regúlase en 3 convenios, o 1,23% do total.

Refírense á necesidade de identifica-lo traballador substituído e/ou a causa da substitución e nun caso a indemnización por fin do contrato.

■ Contrato fixo- descontinuo

Son 8 os convenios que se refiren a este contrato (3,28%).

Fan referencia ós chamamentos e ás condicións para pasar a ser fixo - descontinuo.

■ Contratación a través de ETT

Son 31 (12,70%) os convenios que fan referencia dalgún xeito ás contratacións por medio de ETT.

As cláusulas que recollen indican á obriga de garantir ós traballadores postos á disposición os mesmos dereitos laborais e retributivos que os que lle recoñece o convenio ós traballadores da empresa, facendo constar esta obriga no contrato de posta a disposición.

Outro tipo de cláusulas indican a obriga de aplicarlles a estes traballadores o convenio colectivo ou o dereito a percibi-los salarios que indica o convenio.

Tamén hai cláusulas que prohiben a contratación a través de ETT, nuns casos é unha prohibición total e noutros parcial (uns convenios indican en que casos se pode utilizar este tipo de contratación e outros convenios indican para que casos non se pode utilizar)

Hai convenios que a limitan a unha porcentaxe do cadro de persoal.

D) Fomento da contratación indefinida

Neste apartado faremos referencia ás cláusulas convencionais relativas ó fomento da contratación indefinida, regulado nos RD 8/1997 e 9/1997 e na disposición adicional primeira, apartado 2.b) da Lei 63/1997 e tamén á xubilación especial ós 64 anos con compromiso de contratación dun desempregado, regulada no RD 1194/1985 (cadro 7.37).

Convenios con cláusulas sobre fomento do emprego

■ Cadro 7.37

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Conversión en indefinidos de contratos temporais	33	13,52
Xubilación ós 64 anos (RD1194/85)	67	27,46

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Hai 33 convenios (13,52%) con cláusulas sobre conversión de contratos temporais en indefinidos.

A maioría límtase a acollerse á disposición adicional 1ª, apartado 2.b) da Lei 63/1997, de 26 de decembro, aínda que hai casos nos que se recolle o compromiso dun número concreto de contratos a transformar e outros que vinculan a conversión a unha certa antigüidade.

Respecto da xubilación especial ós 64 anos, regulada nos RD 14/1981 e RD 1194/85 son en total 67 (27,46%) os convenios colectivos que recollen esta posi-

bilidade de substituír a aqueles traballadores que desexen acollerse á xubilación co 100% dos seus dereitos ós 64 anos, por outro traballador perceptor do seguro de desemprego ou xove demandante do seu primeiro emprego, a través dun contrato de igual natureza ó contrato extinguido.

E) Garantías de emprego

No cadro 7.38 recóllese un resumo destas cláusulas que indicamos de seguido.

Convenios con cláusulas sobre garantías de emprego

■ Cadro 7.38

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Conservación ou aumento do cadro de persoal. Cadro de persoal mínimo	9	3,69
Capacidade diminuída	70	28,69
Subrogación empresarial	31	12,70
Outros	62	25,41

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Conservación ou aumento de emprego. Cadro de persoal mínimo

Existen 9 convenios (3,69%) que conteñen cláusulas tendentes a garanti-lo emprego e nas que se comprometen ou ben a ter unha porcentaxe de emprego fixo respecto do total do cadro de persoal ou a cubri-las baixas que se produzan (todas ou cando o cadro de persoal fixo descende por debaixo dun certo número).

■ Capacidade diminuída. Invalidez provisional

Son 70 (28,69%) os convenios que recollen cláusulas sobre a posibilidade de destinarlos traballadores que teñan a súa capacidade diminuída a postos axeitados á súa nova situación, ou sobre a reincorporación ó posto logo dunha invalidez provisional.

Nalgúns casos límtase esta posibilidade ó caso de accidente laboral ou enfermidade profesional e noutros indican unha porcentaxe máxima de persoal nesta situación (sobre o total da categoría).

Cando non existe o posto adecuado na empresa, indícase a preferencia dos traballadores nesta situación para a cobertura das vacantes sempre que teñan aptitude ou idoneidade para o novo posto.

Non existe unanimidade ó trata-lo tema das retribucións, nuns casos indícase que o traballador seguirá percibindo a retribución anterior e noutros que será a do novo posto.

Hai convenios que indican que será a do novo posto se é superior e a do antigo se é inferior.

Nalgúns casos indícase que conservan os dereitos ós incrementos por pactos, convenios, etc. que experimente a categoría que tiña.

Establécese nalgún caso a preferencia para os que carezan de subsidio, pensión ou medios propios para o seu sostemento.

■ Subrogación empresarial

Son 31 os convenios que a recollen (o 12,70%).

Algúns indican os supostos nos que se produce a subrogación e as condicións que se requiren.

Sínálase tamén nalgúns convenios a documentación que a empresa saínte debe entregar á nova empresa. Esta documentación refírese, respecto da empresa, ás súas obrigas salariais e coa Seguridade Social, e respecto dos traballadores ós datos persoais e profesionais necesarios.

■ Outros supostos

Outros supostos de garantía do posto de traballo recollidos nas cláusulas dos convenios son o tempo de permanencia no servizo militar ou prestación social substitutoria, que seguen recollendo algúns convenios, e o suposto de retirada do permiso de conducir dos traballadores que o precisen no seu traballo.

Respecto da retirada do carné de conducir normalmente establécese que se non é imputable ó traballador destinarase a este a outro posto axeitado á súa categoría, reincorporándose ó seu cando remate a sanción.

Non existe homoxeneidade respecto da retribución xa que nuns casos indícase que non pode ser inferior á súa e noutros que será a do novo posto. Tamén hai convenios que indican que se a retirada do carné é en horas de traballo percibe a retribución anterior; e se é fóra das horas de traballo recibe a do novo posto.

Outros convenios indican como requisito para ter este dereito que a retirada do carné sexa en horas de traballo conducindo vehículo da empresa e por orde dela (algúns amplían esta garantía para os casos de retirada do carné cando vaian ó seu lugar de traballo ou cando saian del en calquera vehículo).

Nalgún caso indícase que primeiro o traballador desfruta as vacacións e logo se aínda persiste a suspensión destínase a outro posto.

Existen excepcións cando se trata dunha retirada do carné por conducción temeraria, consumo de drogas ou alcohol ou por causas imputables ó traballador; e tamén existen limitacións cando é superior a un determinado tempo e por reiteracións (dentro do ano ou da vixencia do convenio).

7.6.6. Mobilidade xeográfica. Traslados e desprazamentos

Hai 36 convenios, 28 de empresa e 8 de sector; con cláusulas ó respecto (cadro 7.39). Representan o 14,75% do total.

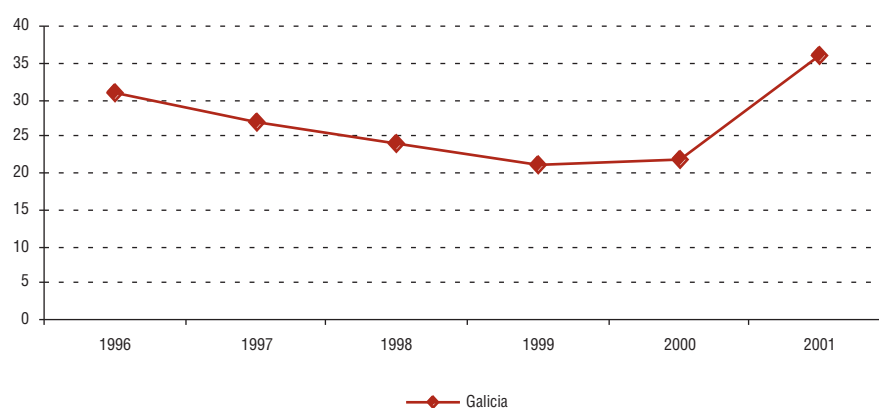
Entre o tipo de cláusulas recollidas nos convenios que tratan este tema hai algunhas que só remiten ó ET.

Cadro 7.39

Por provincias. Galicia. 1996-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	1	50,00	4	18,18	0	0,00	2	15,38	2	7,69	9	12,00
1997	1	50,00	1	7,69	0	0,00	1	8,33	2	9,52	5	8,93
1998	1	50,00	5	29,41	0	0,00	2	13,33	1	5,26	9	13,24
1999	1	25,00	1	6,67	1	10,00	1	7,69	3	21,43	7	12,50
2000	3	60,00	1	1,00	0	0,00	2	11,76	1	6,67	7	12,73
2001	1	50,00	3	17,65	1	7,69	1	6,25	2	11,11	8	12,12
Empresa												
1996	3	20,00	4	8,00	0	0,00	1	4,35	14	16,87	22	11,70
1997	3	37,50	3	7,50	0	0,00	0	0,00	16	23,88	22	14,38
1998	1	11,11	3	8,82	0	0,00	3	4,76	10	14,71	15	9,93
1999	3	25,00	1	3,13	0	0,00	0	0	10	16,67	14	10,69
2000	1	12,50	8	14,81	0	0,00	0	0	6	8,45	15	8,47
2001	2	25,00	12	25,00	1	5,56	2	9,09	11	13,41	28	15,73
Total 2001	3	30,00	15	23,08	2	6,45	3	7,89474	13	13,00	36	14,75

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Otro tipo de cláusulas en cambio regulan as indemnizacións, as compensacións, as garantías, os mecanismos a seguir, a atención ás peticións dos traballadores, a solución a adoptar se non hai acordo e os prazos de aviso previo ós traballadores e ós seus representantes. Tamén hai casos nos que se prohíbe o traslado dunha poboación a outra.

7.6.7. Mobilidade funcional

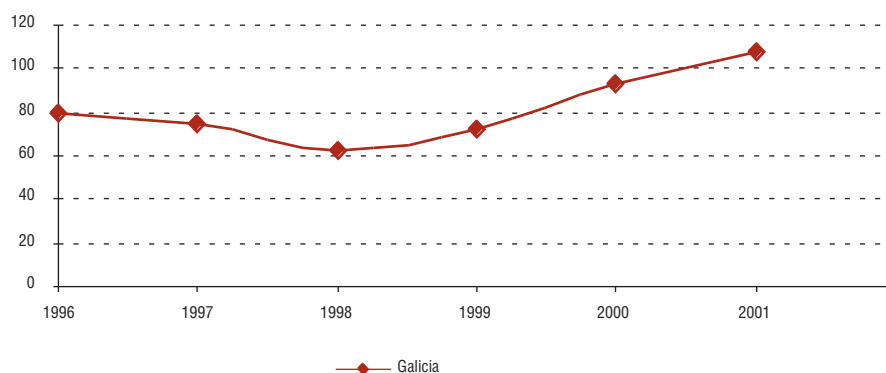
Son 108 convenios (44,26%) os que a regulan. Deles 93 son de empresa 15 de sector (cadro 7.40).

■ Cadro 7.40

Por provincias. Galicia. 1996-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	1	50,00	4	18,18	1	8,33	4	30,77	0	0,00	10	13,33
1997	1	50,00	4	30,77	0	0,00	4,00	33,33	0	0,00	9	16,07
1998	1	50,00	5	29,41	2	13,33	4	26,67	0	0,00	12	17,65
1999	0	0,00	3	20,00	2	20	4	30,77	0	0,00	9	16,07
2000	3	60,00	3	30,00	0	0	5	29,41	3	20,00	14	25,45
2001	1	50,00	7	41,18	0	0,00	6	37,50	1	5,56	15	22,73
Empresa												
1996	9	60,00	17	34,00	6	35,29	11	47,83	26	31,33	69	36,70
1997	5	62,50	15	37,50	6	31,58	9	47,37	31	46,27	66	43,14
1998	5	55,56	11	32,35	6	31,58	10	47,62	19	27,94	51	33,77
1999	7	58,33	13	40,63	3	30,00	10	58,82	30	50,00	63	48,09
2000	3	37,50	30	55,56	6	33,33	12	46,15	28	39,44	79	44,63
2001	6	75,00	31	64,58	5	27,78	12	54,55	39	47,56	93	52,25
Total 2001	7	70,00	38	58,46	5	16,13	18	47,37	40	40,00	108	44,26

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Analizando os tipos de cláusulas que recollen estes convenios pódese apreciar que algunhas son unha simple remisión ó disposto no ET (de xeito xenérico ou ben recollendo parte do nel disposto sen variacións).

Nos convenios que recollen cláusulas que regulan os traballos de superior e inferior categoría, estas van dirixidas, na maior parte dos casos, a indica-lo período de tempo máximo que pode durar tal situación e a retribución que lle corresponde.

Nos traballos de superior categoría indícase ademais cando corresponde o ascenso e se é automático ou logo de solicitude.

Algúns convenios tamén regulan as limitacións e o procedemento tratando entre outros temas os seguintes: o tempo de aviso previo ós traballadores, a xustificación

das causas que motivan a mobilidade, a comunicación ós representantes dos traballadores, as solicitudes e a selección dos traballadores.

Tamén hai 4 convenios de sector e 23 de empresa que tratan ou establecen a polivalencia funcional.

7.6.8. Promoción e ascensos

Son 111 convenios (45,49%) os que teñen cláusulas ó respecto, 18 de sector e 93 de empresa.

Os criterios utilizados son bastante homoxéneos e pódense resumir nos seguintes:

- Establece-la libre designación para os postos de mando ou especial confianza.
- Ascensos automáticos polo paso dun período concreto de tempo.
- Probas e/ou concursos de méritos.

Na valoración dos méritos xeralmente indícase que debe ou pode terse en conta a formación, a titulación, o coñecemento do posto, o historial profesional e a permanencia na categoría profesional e a antigüidade.

Establécese tamén un período de proba nalgúns casos que se non se supera (ou desiste o traballador nese período) supón o retorno ó antigo posto.

7.6.9. Clasificación profesional

Segundo reflicte o cadro 7.41, o 47,54% dos convenios negociados recollen no seu articulado algún sistema de clasificación profesional, ben sexa por grupos ou por categorías profesionais.

■ Cadro 7.41

Por provincias. Galicia. 1996-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
1996	1	50,00	5	22,73	0	0,00	4	30,77	4	15,38	14	18,67
1997	2	100,00	5	38,46	2	25,00	4	33,33	4	19,05	17	30,36
1998	1	50,00	5	29,41	2	13,33	5	33,33	2	10,53	15	22,06
1999	3	75,00	4	26,67	1	10,00	3	23,08	2	14,29	13	23,21
2000	4	80,00	1	10,00	1	12,50	7	41,18	2	13,33	15	27,27
2001	2	100,00	6	35,29	2	15,38	5	31,25	3	16,67	18	27,27
Empresa												
1996	9	60,00	17	34,00	7	41,18	8	34,78	22	26,51	63	33,51
1997	5	62,50	15	37,50	3	15,79	6	31,58	28	41,79	57	37,25
1998	6	66,67	17	50,00	5	26,32	6	28,57	16	23,53	50	33,11
1999	7	58,33	13	40,63	2	20,00	5	29,41	27	45,00	54	41,22
2000	3	37,50	25	46,30	4	22,22	14	53,85	22	30,99	68	38,42
2001	7	87,50	30	62,50	5	27,78	14	63,64	42	51,22	98	55,06
Total 2001	9	90,00	36	55,38	7	22,58	19	50,00	45	45,00	116	47,54

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Trala derogación das ordenanzas e regulamentacións de traballo a normativa legal deixa en mans da negociación colectiva a posibilidade de regular esta materia.

Da análise dos convenios que fan referencia a este tema obsérvase que en poucos casos se están a elaborar sistemas de clasificación profesional, limitándose en moitos dos convenios a facer unha simple clasificación á hora de elaboralas táboas salariais. Non son moitos os convenios que definen as funcións de cada categoría ou grupo profesional no seu articulado.

7.7. Outros temas obxecto de negociación

7.7.1. O absentismo. Incentivos ligados á asistencia

Son en total 95 convenios (38,93%) os que tratan dalgún xeito este tema.

Na maioría dos casos establécense primas ou complementos en función da asistencia e/ou puntualidade, especificando nalgúns casos detalladamente como se perde segundo os días ou horas de inasistencia ó traballo e indicando que faltas se teñen en conta para estes efectos e cales non.

Noutros casos fanse depende-los complementos por incapacidade temporal de que o índice de absentismo non supere unha certa porcentaxe (algúns só no caso de IT por enfermidade común e outros e tódolos casos).

Outro tipo de cláusulas establecen o aumento de días nas vacacións ou gratificacións económicas para os traballadores que non teñan faltas superiores a un certo número de días no ano anterior ou durante a vixencia do convenio.

Outros convenios indican a posibilidade de desconto polas faltas sen xustificar

Tamén se crean nalgún caso comisións paritarias para o estudo das causas do absentismo e como diminuílo.

7.7.2. Réxime disciplinario

Son 101 (41,39%) os convenios negociados que regulan o réxime disciplinario nas empresas. Deles 15 son de sector e 86 de empresa.

Trátase este tema de xeito moi extenso nalgúns convenios, seguindo un esquema no que primeiro se establece a graduación das faltas cualificándoas en leves, graves e moi graves, e indicando a continuación as sancións. Tamén se regula o procedemento e nalgúns casos a prescrición e cancelación.

O tipo de sancións que máis se indican son: amoestacións verbais ou escritas, suspensión de emprego e soldo (distintos períodos segundo os convenios) e despedimento.

Outras sancións indicadas son: traslado forzoso a centro de traballo de distinta localidade sen dereito a indemnización, suspensión do dereito a concorrer a probas selectivas ou concursos de ascensos por distintos períodos de tempo e inhabilitación para ascender.

En 32 convenios aparece recollido o acoso sexual como falta moi grave.

Alguns indican que no caso de que se probase que se exercera calquera represalia contra a persoa denunciante do acoso sexual se considerará un agravante para a determinación da sanción a impoñer ou, se é o caso, a imposición dunha nova sanción.

Na maioría dos casos a cualificación de moi grave faise cando o acoso se produce aproveitándose dunha posición de superioridade laboral ou se exerce sobre persoas especialmente vulnerables pola súa situación persoal ou laboral.

7.7.3. Cláusulas sobre discriminación

Son 52 convenios (21,31%) os que inclúen cláusulas sobre discriminación. Deles 20 son de sector e 32 de empresa.

As cláusulas que recollen este convenios pódense clasificar en tres tipos:

■ Unhas son de carácter xeral, indicando a non discriminación por razón de sexo, ideoloxía, raza, minusvalía, idade, relixión etc.

■ Outras céntranse na non discriminación por afiliación sindical e/ou política e polo exercicio dos seus dereitos sindicais.

■ Un terceiro tipo céntrase na non discriminación sexual, no principio de igualdade de oportunidades e de trato independentemente do sexo e na igualdade retributiva.

Recollen algúns convenios cláusulas que fan referencia á non discriminación en temas concretos como por exemplo o establecemento de criterios de ascenso na empresa que se acomoden a regras comúns para traballadores dun e outro sexo e que non exclúan a ningún colectivo, ou que os criterios de definición das categorías e grupos sexan comúns para tódolos traballadores dun e outro sexo.

Apréciase un esforzo en corrixi-lo linguaxe sexista na redacción dos convenios pero aínda hai casos nos que se da, sobre todo nas táboas salariais.

7.7.4. Cláusulas sobre o idioma

En 51 convenios (16 de sector e 35 de empresa) existen cláusulas sobre dereitos lingüísticos e/ou uso do galego.

As cláusulas que recollen estes 51 convenios refírense nuns casos á redacción, publicación e publicidade dos propios convenios ou das notas, acordos etc., indicando que deben facerse de xeito bilingüe ou en galego.

Outros convenios fan referencia ó dereito á formación que teñen os traballadores nesta materia.

Un dos tipos de cláusulas máis repetido indica o dereito dos traballadores a desenvolver a súa actividade laboral e profesional en lingua galega e sinala tamén que a empresa e os representantes dos traballadores fomentarán o seu uso.

7.7.5. Cláusula de sometemento ó AGA

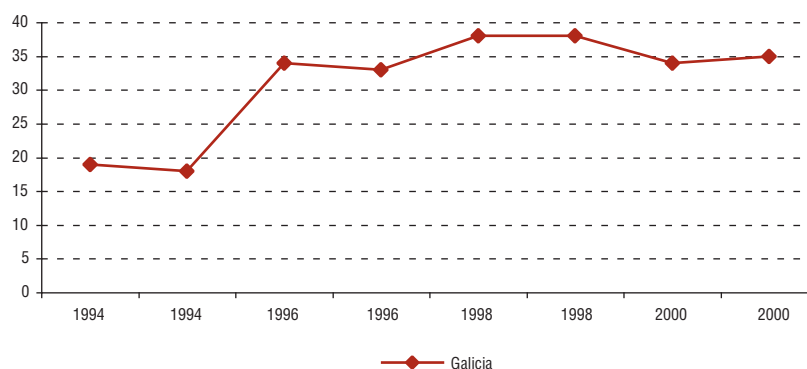
Entre os convenios negociados neste ano, 24 de sector (36,36%) e 11 de empresa (6,18%) fan referencia ó AGA (cadro 7.42).

Por provincias. Galicia. 1994-2001
Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ó AGA.

■ Cadro 7.42

C. Autónoma/ Interprov. C.A.	0	1
	0,00	12,50
A Coruña	6	4
	35,29	8,33
Lugo	3	1
	23,08	5,56
Ourense	9	1
	56,25	4,55
Pontevedra	6	4
	33,33	4,88
Galicia 2001	24	11
	36,36	6,18
1994	16	3
1995	14	4
1996	23	11
1997	19	14
1998	27	11
1999	21	17
2000	21	13
2001	24	11

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Pódese destacar respecto do tipo de cláusulas empregado que a máis utilizada indica: "... acordan someterse ás disposicións contidas no AGA nos propios termos en que están formuladas".

Outro tipo de cláusula empregado indica que "as partes asinantes asumen o contido do AGA que desenvolve os seus efectos nos ámbitos do presente convenio co alcance previsto no propio AGA."

Hai outros casos nos que a referencia ó AGA é para resolver determinados conflitos como por exemplo modificación de quendas, descolgue salarial, mobilidade xeográfica etc.

8.1. Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2001, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes in itinere. É preciso mencionar, tamén, aqueles accidentes que proceden, segundo a estatística do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, das «relacións de accidentes de traballo ocorridos sen baixa médica que se tramitan mensualmente» nas consellerías das comunidades autónomas. O total aparece reflectido no cadro 8.1.

Total accidentes de trabajo e enfermidades profesionais.Por provincias. Galicia/España. 1998-2001.

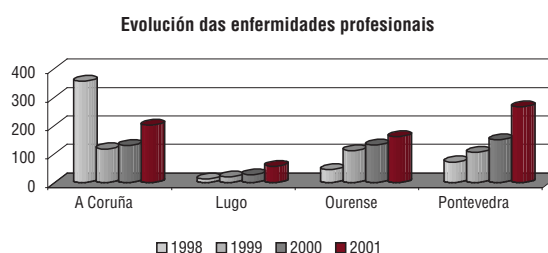
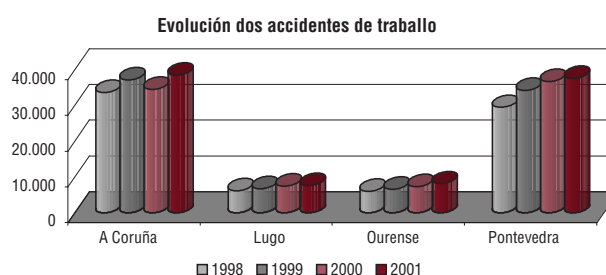
Cadro 8.1

	Accidentes de trabajo ⁽¹⁾				Enfermidades profesionais			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	33.802	37.260	34.700	38.614	357	119	131	202
Lugo	6.266	6.826	7.561	7.704	13	20	28	58
Ourense	6.031	6.665	7.358	8.200	46	113	132	162
Pontevedra	29.589	34.384	36.907	37.726	73	107	151	267
Galicia	75.688	85.135	86.526	92.244	489	359	442	689
España	1.486.109	1.671.004	1.801.416	1.888.531	11.064	14.755	17.858	21.216

Elaboración propia

(1) Inclúe "in itinere"

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Unha primeira visión dos datos globais, incluídos os accidentes de traballo e enfermidades profesionais sen baixa no traballo, permite apreciar que a sinistralidade segue a tendencia ascendente en Galicia no total dos accidentes xa que supón un aumento no 2001 dun 4,30% en relación co ano anterior, sendo inferior este incremento na comunidade autónoma ó experimentado no total de España.

Os datos referentes a enfermidades profesionais seguen sen ofrecer pouca fiabilidade, pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras.

8.2. Distribución por gravidade e provincias

Referíndose xa as cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 8.2) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

Cadro 6.2

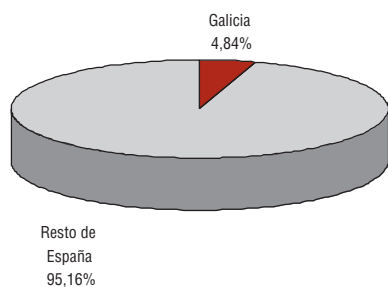
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais con baixa.
Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2001

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Accidentes	En xornada de traballo	Leves	18.005	4.478	4.003	18.861	45.347	945.480
		Graves	320	161	119	350	950	11.992
		Mortais	45	12	9	33	99	1.021
		Total	18.370	4.651	4.131	19.244	46.396	958.493
	In itinere	Leves	1.121	210	245	1.998	3.574	70.713
		Graves	42	21	12	83	158	2.625
		Mortais	12	4	4	10	30	447
Total		1.175	235	261	2.091	3.762	73.785	
Enfermedades profesionais	Leves	133	57	157	257	604	20.103	
	Graves	11	0	4	5	20	177	
	Mortais	0	0	0	0	0	1	
	Total	144	57	161	262	624	20.281	

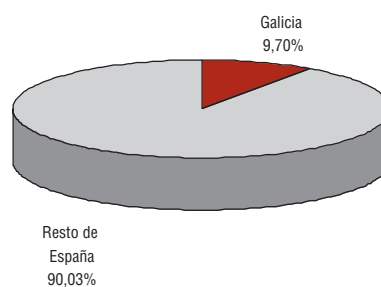
Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Accidentes en xornada de traballo con baixa

Accidentes mortais en xornada de traballo

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (46.396) supoñen un 4,84% do total nacional. Sen embargo, en accidentes mortais dita porcentaxe ascende a un 9,70%.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 8.3), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 50.158 accidentes con baixa, dos cales, 3.762 teñen o carácter de in itinere o que supón un 7,5%. Do total de accidentes o 97,53% teñen a consideración de leves, 2,21% graves e 0,26% mortais.

Cadro 8.3

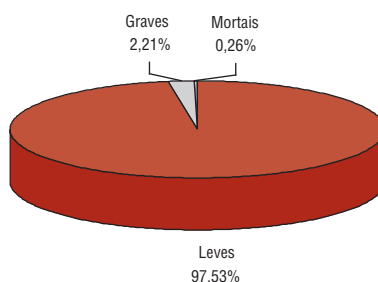
Accidentes laborales e enfermidades profesionais con baixa. Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.
Xornada de traballo	45.347	604	950	20	99	0	46.396	624
In itinere	3.574	0	158	0	30	0	3.762	0
Total	48.921	604	1.108	20	129	0	50.158	624

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Porcentaxe do total de accidentes

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo (cadro 8.4), A Coruña e Pontevedra totalizan o 81,07% do resultado global de accidentes en Galicia.

Cadro 8.4

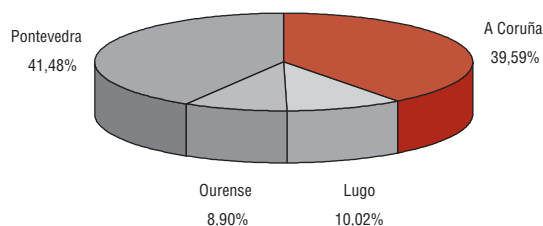
Accidentes laborales e enfermidades profesionais con baixa en xornada de traballo. Por gravidade e provincias. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.
A Coruña	18.005	133	320	11	45	0	18.370	144
Lugo	4.478	57	161	0	12	0	4.651	57
Ourense	4.003	157	119	4	9	0	4.131	161
Pontevedra	18.861	257	350	5	33	0	19.244	262
Galicia	45.347	604	950	20	99	0	46.396	624

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Accidentes con baixa en xornada de traballo

8.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 8.5), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (15.770), seguido do da industria e do da construción. Nos accidentes cualificados como mortais, servizos ocupa o primeiro lugar seguido pola pesca resaltando esta cifra comparada co número de traballadores ocupados neste sector así como a alta sinistralidade mortal da construción.

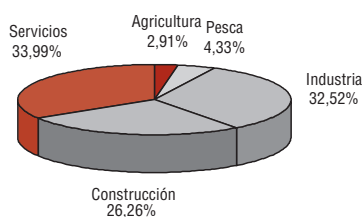
Accidentes con baixa. Por gravidade e sectores económicos. Galicia. 2001

■ Cadro 8.5

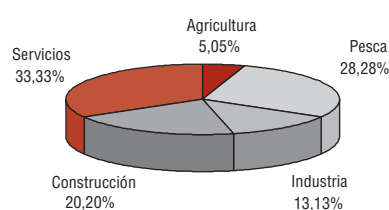
	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	1.206	138	5	1.349
Pesca	1.912	67	28	2.007
Industria	14.837	237	13	15.087
Construcción	11.912	251	20	12.183
Servicios	15.480	257	33	15.770
Total	45.347	950	99	46.396

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Porcentaxe de accidentes con baixa

Porcentaxe de accidentes mortais

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 8.6), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (57,85%), porcentualmente, sofre menor número de accidentes (33,99%). Os demais sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

Relación accidentes laborais/asalariados. Por sectores económicos. Galicia. 2001

■ Cadro 8.6

	Accidentes		Asalariados	
	Nº	%	Nº (1)	%
Agricultura	1.349	2,91	9,8	1,39
Pesca	2.007	4,33	14,8	2,11
Industria	15.087	32,52	171,0	24,33
Construcción	12.183	26,26	100,6	14,32
Servicios	15.770	33,99	406,5	57,85
Total	46.396	100	702,7	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles do 4º trimestre

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 8.7.

Accidentes con baixa. Por gravidade, provincias e sectores económicos. Galicia. 2001

■ Cadro 8.7

A Coruña	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	387	49	3	439
Pesca	822	31	13	866
Industria	5.492	65	6	5.563
Construcción	4.949	76	7	5.032
Servicios	6.355	99	16	6.470
Total	18.005	320	45	18.370

Lugo	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	408	75	1	484
Pesca	268	3	0	271
Industria	1.111	21	0	1.132
Construcción	1.176	29	6	1.211
Servicios	1.515	33	5	1.553
Total	4.478	161	12	4.651

Ourense	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	130	4	1	135
Pesca	0	0	0	0
Industria	1.540	42	2	1.584
Construcción	1.119	39	2	1.160
Servicios	1.214	34	4	1.252
Total	4.003	100	9	4.131

Pontevedra	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	281	10	0	291
Pesca	822	33	15	870
Industria	6.694	109	5	6.808
Construcción	4.668	107	5	4.780
Servicios	6.396	91	8	6.495
Total	18.861	350	33	19.244

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadro 8.8) pódese observar que, claramente, a construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. A segunda actividade en número de accidentes é a “Fabricación de produtos metálicos”, seguida da “Fabricación doutro material de transporte”. En accidentes mortais destaca claramente a pesca que, coa construción, superan amplamente as cifras das outras actividades. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas a actividade da construción destacando as cifras de accidentes mortais que se produciron na pesca nas provincias da Coruña e Pontevedra (cadros 8.9 a 8.12).

■ Cadro 8.8

Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo.
Segundo actividades económicas. Por gravidade. Galicia 2001

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Mortais	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	605	122	3	730
2	Silvicultura, explot. forestais e servizos relacionados	601	16	2	619
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	1.912	67	28	2.007
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	12	2	0	14
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	8	1	0	9
12	Extracción minerais de uranio e torio	3	0	0	3
13	Extracción minerais metálicos, agás uranio e torio	9	0	0	9
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	1.024	15	2	1.041
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	1.971	30	0	2.001
16	Industria do tabaco	9	0	0	9
17	Industria téxtil	155	0	0	155
18	Industria da confección e peletería	248	0	0	248
19	Industria do coiro e do calzado	10	0	0	10
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	1.403	38	0	1.441
21	Industria do papel	100	2	0	102
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	160	3	0	163
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	9	0	0	9
24	Industria química	224	6	1	231
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	342	3	0	345
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	1.351	33	1	1.385
27	Metalurxia	312	6	0	318
28	Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	2.727	33	0	2.760
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	677	12	0	689
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	5	0	0	5
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	269	5	1	275
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	29	0	0	29
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	16	0	0	16
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	549	1	2	552
35	Fabricación doutro material de transporte	2.458	26	3	2.487
36	Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras	487	16	0	503
37	Reciclaxe	86	0	2	88
40	Produc. e distr. enerxía eléct., gas, vapor e auga quente	123	3	1	127
41	Captación, depuración e distribución de auga	61	2	0	63
45	Construción	11.912	251	20	12.183
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combust.	1.188	13	1	1.202
51	Comercio por xunto e intermed. agás vehículos motor	1.850	35	2	1.887
52	Comerc. polo miúdo, agás vehíc. motor, reparac. domést.	2.499	20	1	2.520
55	Hostalería	1.290	10	1	1.301
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	1.226	31	11	1.268
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	63	3	1	67
62	Transporte aéreo e espacial	3	0	0	3
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	784	6	1	791
64	Correos e telecomunicacións	189	5	0	194
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	34	1	1	36
66	Seguros e plans de pensións, agás Seg. Social obrigatoria	21	1	0	22
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	6	0	0	6
70	Actividades inmobiliarias	44	0	0	44
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	83	4	1	88
72	Actividades informáticas	43	2	0	45
73	Investigación e desenvolvemento	14	1	0	15
74	Outras actividades empresariais	2.490	34	6	2.530
75	Admón. Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	1.358	42	5	1.405
80	Educación	223	6	1	230
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	1.225	32	0	1.257
90	Actividades de saneamento público	327	6	0	333
91	Actividades asociativas	115	2	0	117
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	230	3	1	234
93	Actividades diversas de servizos persoais	165	0	0	165
95	Fogares que empregan persoal doméstico	10	0	0	10
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
Total		45.347	950	99	46.396

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.9
**Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo.
Segundo actividades económicas. Por gravidade. A Coruña. 2001**

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Mortais	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	155	42	2	199
2	Silvicultura, explot. forestais e servizos relacionados	232	7	1	240
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	822	31	13	866
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	10	2	0	12
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	4	1	0	5
12	Extracción minerais de uranio e torio	3	0	0	3
13	Extracción minerais metálicos, agás uranio e torio	4	0	0	4
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	109	1	1	111
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	838	9	0	847
16	Industria do tabaco	8	0	0	8
17	Industria téxtil	60	0	0	60
18	Industria da confección e peletería	160	0	0	160
19	Industria do coiro e do calzado	9	0	0	9
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	541	15	0	556
21	Industria do papel	52	1	0	53
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	72	1	0	73
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	9	0	0	9
24	Industria química	95	2	0	97
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	71	0	0	71
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	355	3	1	359
27	Metalurxia	97	0	0	97
28	Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	1.266	16	0	1.282
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	273	4	0	277
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	3	0	0	3
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	98	2	1	101
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	11	0	0	11
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	10	0	0	10
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	77	0	0	77
35	Fabricación doutro material de transporte	893	3	1	897
36	Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras	230	3	0	233
37	Reciclaxe	39	0	1	40
40	Produc. e distr. enerxía eléct., gas, vapor e auga quente	75	1	1	77
41	Captación, depuración e distribución de auga	20	1	0	21
45	Construción	4.949	76	7	5.032
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combust.	483	6	0	489
51	Comercio por xunto e intermed. agás vehículos motor	813	13	2	828
52	Comerc. polo miúdo, agás vehíc. motor, reparac. domést.	1.044	9	1	1.054
55	Hostalería	566	4	0	570
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	482	7	3	492
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	20	3	1	24
62	Transporte aéreo e espacial	1	0	0	1
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	316	1	0	317
64	Correos e telecomunicacións	55	4	0	59
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	19	0	1	20
66	Seguros e plans de pensións, agás Seg. Social obrigatoria	12	1	0	13
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	1	0	0	1
70	Actividades inmobiliarias	23	0	0	23
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	26	2	1	29
72	Actividades informáticas	21	1	0	22
73	Investigación e desenvolvemento	5	0	0	5
74	Outras actividades empresariais	970	16	4	990
75	Admón. Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	550	15	2	567
80	Educación	72	1	0	73
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	504	11	0	515
90	Actividades de saneamento público	129	4	0	133
91	Actividades asociativas	20	0	0	20
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	105	1	1	107
93	Actividades diversas de servizos persoais	110	0	0	110
95	Fogares que empregan persoal doméstico	8	0	0	8
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
Total		18.005	320	45	18.370

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.10

Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo.
Segundo actividades económicas. Por gravidade. Lugo. 2001

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Mortais	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	258	70	0	328
2	Silvicultura, explot. forestais e servizos relacionados	150	5	1	156
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	268	3	0	271
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1	0	0	1
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0	0
12	Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13	Extracción minerais metálicos, agás uranio e torio	0	0	0	0
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	141	0	0	141
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	175	3	0	178
16	Industria do tabaco	0	0	0	0
17	Industria téxtil	3	0	0	3
18	Industria da confección e peletería	3	0	0	3
19	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	172	6	0	178
21	Industria do papel	5	0	0	5
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	4	0	0	4
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	0	0	0	0
24	Industria química	42	1	0	43
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	0	0	0	0
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	122	4	0	126
27	Metalurxia	5	1	0	6
28	Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	190	2	0	192
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	65	1	0	66
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	32	0	0	32
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	4	0	0	4
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	24	1	0	25
35	Fabricación doutro material de transporte	67	0	0	67
36	Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras	48	2	0	50
37	Reciclaxe	5	0	0	5
40	Produc. e distr. enerxía eléct., gas, vapor e auga quente	2	0	0	2
41	Captación, depuración e distribución de auga	1	0	0	1
45	Construcción	1.176	29	6	1.211
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combust.	154	1	0	155
51	Comercio por xunto e intermed. agás vehículos motor	179	10	0	189
52	Comerc. polo miúdo, agás vehíc. motor, reparac. domést.	203	0	0	203
55	Hostalería	152	1	0	153
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	145	5	3	153
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	20	0	0	20
64	Correos e telecomunicacións	5	1	0	6
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	3	0	0	3
66	Seguros e plans de pensións, agás Seg. Social obrigatoria	1	0	0	1
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	2	0	0	2
70	Actividades inmobiliarias	5	0	0	5
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	10	0	0	10
72	Actividades informáticas	1	0	0	1
73	Investigación e desenvolvemento	1	0	0	1
74	Outras actividades empresariais	201	2	1	204
75	Admón. Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	197	6	1	204
80	Educación	50	1	0	51
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	138	5	0	143
90	Actividades de saneamento público	17	1	0	18
91	Actividades asociativas	8	0	0	8
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	19	0	0	19
93	Actividades diversas de servizos persoais	4	0	0	4
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
Total		4.478	161	12	4.651

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.11
**Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo.
Segundo actividades económicas. Por gravidade. Ourense. 2001**

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Mortais	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	66	4	1	71
2	Silvicultura, explot. forestais e servizos relacionados	64	0	0	64
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	0	0	0	0
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	1	0	0	1
12	Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13	Extracción minerais metálicos, agás uranio e torio	0	0	0	0
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	518	8	0	526
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	175	7	0	182
16	Industria do tabaco	0	0	0	0
17	Industria téxtil	3	0	0	3
18	Industria da confección e peletería	41	0	0	41
19	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	144	6	0	150
21	Industria do papel	0	0	0	0
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	12	0	0	12
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	0	0	0	0
24	Industria química	19	1	1	21
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	30	0	0	30
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	132	5	0	137
27	Metalurxia	43	1	0	44
28	Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	187	4	0	191
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	21	1	0	22
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	60	0	0	60
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	1	0	0	1
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	1	0	0	1
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	60	0	1	61
35	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0
36	Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras	70	8	0	78
37	Reciclaxe	0	0	0	0
40	Produc. e distr. enerxía eléct., gas, vapor e auga quente	7	0	0	7
41	Captación, depuración e distribución de auga	15	1	0	16
45	Construción	1.119	39	2	1.160
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combusts.	100	2	0	102
51	Comercio por xunto e intermed. agás vehículos motor	154	5	0	159
52	Comerc. polo miúdo, agás vehíc. motor, reparac. domést.	191	1	0	192
55	Hostalería	71	0	0	71
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	95	8	2	105
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	10	0	0	10
64	Correos e telecomunicacións	13	0	0	13
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	1	0	0	1
66	Seguros e plans de pensións, agás Seg. Social obrigatoria	0	0	0	0
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	3	0	0	3
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	10	0	0	10
72	Actividades informáticas	0	0	0	0
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	169	3	0	172
75	Admón. Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	146	8	2	156
80	Educación	32	1	0	33
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	177	5	0	182
90	Actividades de saneamento público	20	0	0	20
91	Actividades asociativas	6	0	0	6
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	9	1	0	10
93	Actividades diversas de servizos persoais	7	0	0	7
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
Total		4.003	119	9	4.131

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.12

**Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo.
Segundo actividades económicas. Por gravidade. Pontevedra. 2001**

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Mortais	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	126	6	0	132
2	Silvicultura, explot. forestais e servizos relacionados	155	4	0	159
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	822	33	15	870
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1	0	0	1
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	3	0	0	3
12	Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13	Extracción minerais metálicos, agás uranio e torio	5	0	0	5
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	256	6	1	263
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	783	11	0	794
16	Industria do tabaco	1	0	0	1
17	Industria téxtil	89	0	0	89
18	Industria da confección e peletería	44	0	0	44
19	Industria do coiro e do calzado	1	0	0	1
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	546	11	0	557
21	Industria do papel	43	1	0	44
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	72	2	0	74
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	0	0	0	0
24	Industria química	68	2	0	70
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	241	3	0	244
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	742	21	0	763
27	Metalurxia	167	4	0	171
28	Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	1.084	11	0	1.095
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	318	6	0	324
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	2	0	0	2
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	79	3	0	82
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	13	0	0	13
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico pres. óptica e relojería	5	0	0	5
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	388	0	1	389
35	Fabricación doutro material de transporte	1.498	23	2	1.523
36	Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras	139	3	0	142
37	Reciclaxe	42	0	1	43
40	Produc. e distr. enerxía eléct., gas, vapor e auga quente	39	2	0	41
41	Captación, depuración e distribución de auga	25	0	0	25
45	Construción	4.668	107	5	4.780
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combust.	451	4	1	456
51	Comercio por xunto e intermed. agás vehículos motor	704	7	0	711
52	Comerc. polo miúdo, agás vehíc. motor, reparac. domést.	1.061	10	0	1.071
55	Hostalería	501	5	1	507
60	Transporte terrestre: transporte por tubos	504	11	3	518
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	43	0	0	43
62	Transporte aéreo e espacial	2	0	0	2
63	Actividades anexas ós transportes: axencias de viaxes	438	5	1	444
64	Correos e telecomunicacións	116	0	0	116
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	11	1	0	12
66	Seguros e plans de pensións, agás Seq. Social obrigatoria	8	0	0	8
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	3	0	0	3
70	Actividades inmobiliarias	13	0	0	13
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	37	2	0	39
72	Actividades informáticas	21	1	0	22
73	Investigación e desenvolvemento	8	1	0	9
74	Outras actividades empresariais	1.150	13	1	1.164
75	Admón. Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	465	13	0	478
80	Educación	69	3	1	73
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	406	11	0	417
90	Actividades de saneamento público	161	1	0	162
91	Actividades asociativas	81	2	0	83
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	97	1	0	98
93	Actividades diversas de servizos persoais	44	0	0	44
95	Fogaes que empregan persoal doméstico	2	0	0	2
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
	Total	18.861	350	33	19.244

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No cadro 8.13 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade o que resalta as cifras que se alcanzan na actividade de construción fronte ás outras actividades.

Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2001

■ Cadro 8.13

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	45. Construción	12.183
2	28. Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	2.760
3	74. Outras actividades empresariais	2.530
4	52. Comercio polo miúdo agás vehículos de motor	2.520
5	35. Fabricación doutro material de transporte	2.487
6	5. Pesca acuicultura e servizos relacionados	2.007
7	15. Industria de produtos alimenticios e bebidas	2.001
8	51. Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.887
9	20. Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	1.441
10	75. Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1.405

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.5. Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ó agrupa-los accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 8.14) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de sobreesforzos e os derivados por golpes por obxectos ou ferramentas, que conxuntamente representan máis do 42% do total de accidentes e estas formas unidas ás caídas de persoas ó mesmo ou distinto nivel representan máis do 62% do total. Dada a gravidade do risco, nas cualificacións mortais, as caídas a distinto nivel ocupan o primeiro lugar supoñendo case a cuarta parte, seguíndolle en número os atropelos ou golpes con vehículos e os sobreesforzos. Nos accidentes graves, tamén as caídas a distinto nivel son as formas máis frecuentes da súa ocorrencia, salientando, nos accidentes leves, os sobreesforzos e os producidos por golpes, por obxectos ou ferramentas que supoñen o 42% do total.

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 8.15) pode observarse que, no 29,69% dos accidentes leves prodúcense torceduras, escordaduras e distensións e que máis do 36% dos accidentes graves maniféstanse como lesións as fracturas.

Nos accidentes con resultado de morte, as lesións múltiples representan o 33,33% do total.

■ Cadro 8.14

Accidentes laborais segundo a forma na que se produciron.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
1 Caídas de persoas a distinto nivel	3.980	8,78	232	24,42	24	24,24	4.236	9,13
2 Caídas de persoas ó mesmo nivel	5.330	11,75	95	10,00	10	10,10	5.435	11,71
3 Caídas de obxectos por afundimento ou derrubamento	359	0,79	20	2,11	5	5,05	384	0,83
4 Caídas de obxectos na manipulación	2.513	5,54	46	4,84	2	2,02	2.561	5,52
5 Caídas de obxectos desprendidos	251	0,55	7	0,74	1	1,01	259	0,56
6 Pisadas sobre obxectos	2.596	5,72	11	1,16	1	1,01	2.608	5,62
7 Choques contra obxectos inmóviles	1.575	3,47	14	1,47	2	2,02	1.591	3,43
8 Choques contra obxectos móbiles	896	1,98	13	1,37	3	3,03	912	1,97
9 Golpes por obxectos ou ferramentas	9.031	19,92	116	12,21	5	5,05	9.152	19,73
10 Proxección de fragmentos ou partículas	2.862	6,31	20	2,11	0	0,00	2.882	6,21
11 Atrapamento por/ou entre obxectos	2.533	5,59	114	12,00	4	4,04	2.651	5,71
12 Atrapamento por volta de máquinas, tractores ou vehículos	98	0,22	18	1,89	3	3,03	119	0,26
13 Sobre esforzos	10.273	22,65	55	5,79	11	11,11	10.339	22,28
14 Exposición a temperaturas ambientais extremas	41	0,09	0	0,00	1	1,01	42	0,09
15 Contactos térmicos	423	0,93	12	1,26	0	0,00	435	0,94
16 Exposición a contactos eléctricos	111	0,24	11	1,16	3	3,03	125	0,27
17 Exposición a substancias nocivas	188	0,41	1	0,11	0	0,00	189	0,41
18 Contactos substancias cáusticas e/ou corrosivas	251	0,55	6	0,63	0	0,00	257	0,55
19 Exposición a radiacións	75	0,17	0	0,00	0	0,00	75	0,16
20 Explosións	46	0,10	13	1,37	1	1,01	60	0,13
21 Incendios	39	0,09	11	1,16	0	0,00	50	0,11
22 Accidentes causados por seres vivos	306	0,67	33	3,47	0	0,00	339	0,73
23 Atropelos ou golpes con vehículos	1.513	3,34	99	10,42	14	14,14	1.626	3,50
24 Sen especificar	57	0,13	3	0,32	9	9,09	69	0,15
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.15

Accidentes laborais segundo a natureza da lesión.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Fracturas	3.435	7,57	349	36,74	3	3,03	3.787	8,16
Luxacións	958	2,11	13	1,37	0	0,00	971	2,09
Torceduras, escordaduras e distensións	13.462	29,69	50	5,26	0	0,00	13.512	29,12
Lumbalxias	4.316	9,52	9	0,95	0	0,00	4.325	9,32
Hernias discais	69	0,15	2	0,21	0	0,00	71	0,15
Conmocións e traumatismos internos	680	1,50	64	6,74	11	11,11	755	1,63
Amputacións e perda do globo ocular	129	0,28	57	6,00	0	0,00	186	0,40
Outras feridas	7.506	16,55	83	8,74	3	3,03	7.592	16,36
Traumatismos superficiais	2.985	6,58	28	2,95	0	0,00	3.013	6,49
Contusións e esmagamentos	7.333	16,17	83	8,74	7	7,07	7.423	16,00
Corpos estranos nos ollos	2.484	5,48	15	1,58	1	1,01	2.500	5,39
Conxuntivite	221	0,49	0	0,00	0	0,00	221	0,48
Queimaduras	882	1,95	51	5,37	1	1,01	934	2,01
Envenenamentos e intoxicacións	72	0,16	6	0,63	0	0,00	78	0,17
Exposición ó medio ambiente	28	0,06	0	0,00	7	7,07	35	0,08
Asfixias	14	0,03	1	0,11	5	5,05	20	0,04
Efectos da electricidade	33	0,07	2	0,21	4	4,04	39	0,08
Efectos das radiacións	21	0,05	1	0,11	0	0,00	22	0,05
Lesións múltiples	500	1,10	89	9,37	33	33,33	622	1,34
Infartos, derrames e outras patol. non traumát.	91	0,20	42	4,42	20	20,20	153	0,33
Sen especificar	128	0,28	5	0,53	4	4,04	137	0,30
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Os seguintes cadros efectúan unha distribución por axente material causante (cadro 8.16), e parte do corpo lesionada (cadro 8.17) que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente e ofrecen unha visión puramente descritiva.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 8.18) dá unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en tódalas cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que supón un 55,56%.

■ Cadro 8.16

**Accidentes laborais segundo o axente material causante.
Por gravidade. Galicia. 2001**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
1 Xerais	15.732	34,69	293	30,84	41	41,41	16.066	34,63
2 Físicos	969	2,14	11	1,16	8	8,08	988	2,13
3 Químicos	407	0,90	18	1,89	0	0,00	425	0,92
4 Explosivos	41	0,09	1	0,11	0	0,00	42	0,09
5 Productos e materiais	13.059	28,80	160	16,84	10	10,10	13.229	28,51
6 Andamios, escaleiras e outros	2.767	6,10	82	8,63	5	5,05	2.854	6,15
7 Axentes de elevación e transportes	438	0,97	14	1,47	1	1,01	453	0,98
8 Medios de transporte	3.184	7,02	154	16,21	22	22,22	3.360	7,24
9 Axentes para produc. e utilizac. de enerxía	578	1,27	19	2,00	4	4,04	601	1,30
10 Ferramentas	2.641	5,82	39	4,11	1	1,01	2.681	5,78
11 Aparatos e equipos	1.342	2,96	12	1,26	0	0,00	1.354	2,92
12 Siderometalurxia	1.764	3,89	54	5,68	0	0,00	1.818	3,92
13 Madeira	299	0,66	15	1,58	0	0,00	314	0,68
14 Têxtil	127	0,28	1	0,11	0	0,00	128	0,28
15 Papel e artes gráficas	31	0,07	0	0,00	0	0,00	31	0,07
16 Cerámica	59	0,13	5	0,53	0	0,00	64	0,14
17 Cementos e derivados	36	0,08	1	0,11	1	1,01	38	0,08
18 Vidro	73	0,16	2	0,21	0	0,00	75	0,16
19 Cárnicas	230	0,51	2	0,21	0	0,00	232	0,50
20 Lácteas e derivadas	4	0,01	0	0,00	0	0,00	4	0,01
21 Vinícola e oleícola	3	0,01	0	0,00	0	0,00	3	0,01
22 Conserveiras	47	0,10	2	0,21	0	0,00	49	0,11
23 Fariqueira e derivados	23	0,05	0	0,00	0	0,00	23	0,05
24 Pel e calzado	39	0,09	0	0,00	0	0,00	39	0,08
25 Caucho e plástico	18	0,04	0	0,00	1	1,01	19	0,04
26 Químicas	9	0,02	0	0,00	0	0,00	9	0,02
27 Construcción	179	0,39	7	0,74	2	2,02	188	0,41
28 Maqu. fabr. de pólvoras e explosivos	232	0,51	9	1,95	1	1,01	242	0,52
29 Agricultura	79	0,17	3	0,32	0	0,00	82	0,18
30 Animais e persoas	691	1,52	36	3,79	0	0,00	727	1,57
31 Armas	246	0,54	10	1,05	2	2,02	258	0,56
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.17

Accidentes laborais segundo a parte do corpo lesionada.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Cranio	675	1,49	48	5,05	13	13,13	736	1,59
Cara (agás ollos)	691	1,52	20	2,11	0	0,00	711	1,53
Ollos	3.180	7,01	30	3,16	0	0,00	3.210	6,92
Pescozo	1.252	2,76	17	1,79	1	1,01	1.270	2,74
Tórax, lombo e costados	6.036	13,31	90	9,47	5	5,05	6.131	13,21
Rexión lumbar e abdome	2.989	6,59	26	2,74	0	0,00	3.015	6,50
Xenitais	33	0,07	0	0,00	0	0,00	33	0,07
Mans	11.475	25,30	201	21,16	0	0,00	11.676	25,17
Membros superiores (agás máns)	5.286	11,66	77	8,11	0	0,00	5.363	11,56
Pés	6.040	13,32	94	9,89	0	0,00	6.134	13,22
Membros inferiores (agás pés)	6.435	14,19	169	17,79	0	0,00	6.604	14,23
Lesións múltiples	1.009	2,23	132	13,89	43	43,43	1.184	2,55
Órganos internos	170	0,37	45	4,74	31	31,31	246	0,53
Sen especificar	76	0,17	1	0,11	6	6,06	83	0,18
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

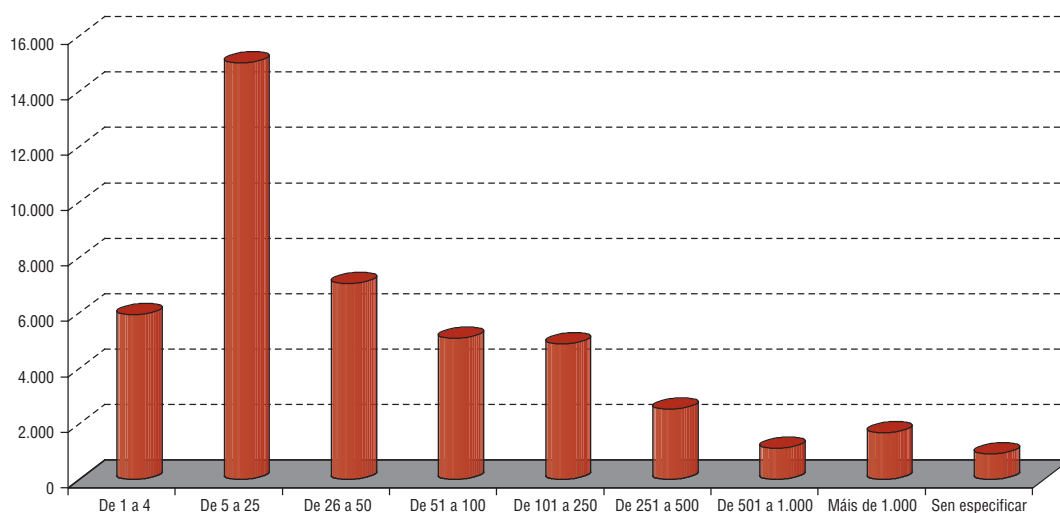
Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.18

Accidentes laborais segundo o cadro de persoal da empresa.
Por gravidade. Galicia. 2001

Nº de traballadores	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Conta propia	2.024	4,46	141	14,84	4	4,04	2.169	4,67
De 1 a 4	5.764	12,71	160	16,84	9	9,09	5.933	12,79
De 5 a 25	14.665	32,34	307	32,32	55	55,56	15.027	32,39
De 26 a 50	6.946	15,32	112	11,79	8	8,08	7.066	15,23
De 51 a 100	5.009	11,05	76	8,00	7	7,07	5.092	10,98
De 101 a 250	4.801	10,59	74	7,79	4	4,04	4.879	10,52
De 251 a 500	2.503	5,52	28	2,95	3	3,03	2.534	5,46
De 501 a 1.000	1.088	2,40	18	1,89	0	0,00	1.106	2,38
Máis de 1.000	1.653	3,65	21	2,21	5	5,05	1.679	3,62
Sen especificar	894	1,97	13	1,37	4	4,04	911	1,96
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 8.19), é precisa a súa comparación co número de traballadores asalariados en función da súa idade (cadro 8.20).

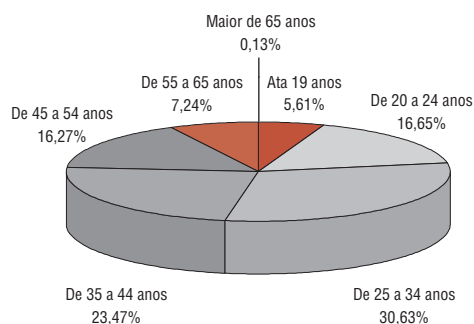
■ Cadro 8.19

**Accidentes laborais segundo a idade.
Por gravidade. Galicia. 2001**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Ata 19 anos	2.564	5,65	37	3,89	0	0,00	2.601	5,61
De 20 a 24 anos	7.626	16,82	95	10,00	2	2,02	7.723	16,65
De 25 a 34 anos	13.977	30,82	222	23,37	13	13,13	14.212	30,63
De 35 a 44 anos	10.650	23,49	206	21,68	34	34,34	10.890	23,47
De 45 a 54 anos	7.258	16,01	252	26,53	37	37,37	7.547	16,27
De 55 a 65 anos	3.213	7,09	136	14,32	12	12,12	3.361	7,24
Maior de 65 anos	58	0,13	2	0,21	1	1,01	61	0,13
Sen especificar	1	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,00
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Total de accidentes por idade

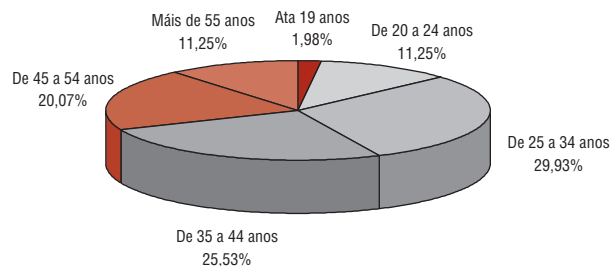

Poboación ocupada asalariada por grupos de idade. Galicia. 2001

■ Cadro 8.20

	Nº (1)	%
Ata 19 anos	13,9	1,98
De 20 a 24 anos	79,0	11,25
De 25 a 34 anos	210,2	29,93
De 35 a 44 anos	179,3	25,53
De 45 a 54 anos	141,0	20,07
Máis de 55 anos	79,0	11,25
Total	702,4	100

Elaboración propia
(1) Datos en miles do 4º trimestre
Fonte: EPA

Do exame de ámbolos dous cadros, podemos ver que a partir dos 35 anos é maior a porcentaxe de poboación asalariada que o dos accidentes, sufríndose maior número destes na franxa ata os 34 anos, salientando a porcentaxe de accidentes dos menores de 19 anos (5,61%), en relación co dos traballadores asalariados desa idade (1,98%). Sen embargo, a partir dos 35 anos sófrese maior porcentaxe de accidentes mortais.

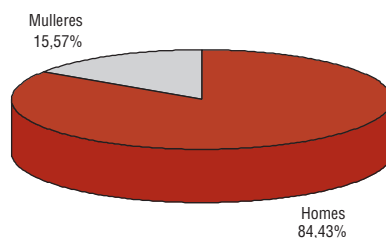
Na distribución por sexos (cadro 8.21) e a súa comparación coa poboación asalariada (cadro 8.22) é clara a maior ocorrencia de accidentes nos homes; pero iso debería ser examinado tendo en conta, entre outros factores, fundamentalmente, as concretas ocupacións e os riscos que comportan. É claro o dato de que os homes sofren máis do 98% dos accidentes mortais.

■ Cadro 8.21

Accidentes laborales. Por gravidade e sexos. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Homes	38.267	84,39	805	84,74	98	98,99	39.170	84,43
Mulleres	7.080	16,61	145	15,26	1	1,01	7.226	15,57
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Poboación ocupada asalariada. Por sexos⁽¹⁾. Galicia. 2001

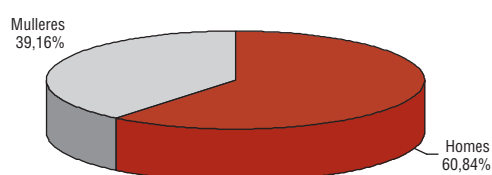
■ Cadro 8.22

	Nº	%
Homes	427,4	60,84
Mulleres	275,1	39,16
Total	702,5	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles do 4º trimestre

Fonte: EPA

Polo que ó tipo de contrato se refire (cadros 8.23 e 8.24), é significativa a falta de equivalencia existente entre a porcentaxe de poboación asalariada con contrato temporal e a porcentaxe de accidentes deste colectivo. En efecto, o 35,24% dos asalariados sofre máis do 73% dos accidentes, o que leva á mesma conclusión de que os traballadores fixos padecen, proporcionalmente, menos accidentes que os traballadores con contrato suxeito a límite temporal. Tamén, no que se refire a accidentes graves e mortais, os traballadores con contrato temporal sofren máis accidentes destas cualificacións, aínda que en menor medida, superiores á súa porcentaxe de poboación asalariada con estas modalidades de contratación.

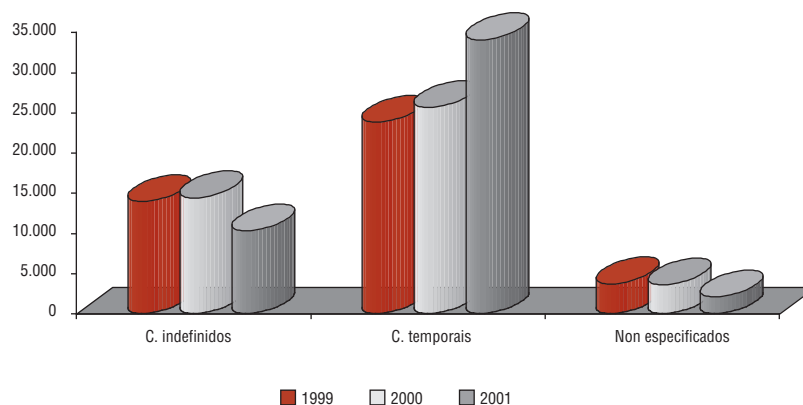
■ Cadro 8.23

Accidentes laborais segundo o tipo de contrato. Por gravidade. Galicia. 1999-2001

		Leves		Graves		Mortais		Total	
		Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
C. indefinidos	1999	13.556	33,59	310	33,37	65	54,62	13.931	33,64
	2000	14.044	32,95	288	33,92	64	51,61	14.396	33,03
	2001	9.963	21,97	262	27,58	39	39,39	10.264	22,12
C. temporais	1999	23.300	57,73	448	48,22	41	34,45	23.789	57,45
	2000	25.201	59,13	401	47,23	51	41,13	25.653	58,85
	2001	33.358	73,56	652	68,63	58	58,59	34.068	73,43
Non especificados	1999	3.504	8,68	171	18,41	13	10,92	3.688	8,91
	2000	3.372	7,91	160	18,85	9	7,26	3.541	8,12
	2001	2.026	4,47	36	3,79	2	2,02	2.064	4,45
Total	1999	40.360	100	929	100	119	100	41.408	100
	2000	42.617	100	849	100	124	100	43.590	100
	2001	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Poboación ocupada asalariada segundo o tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia. 1999-2001

■ Cadro 8.24

	Nº			%		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
C. indefinidos	427,8	448,2	455,0	65,64	66,41	64,76
C. temporais	223,9	226,7	247,6	34,36	33,59	35,24
Non clasificables	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Total	651,7	674,9	702,6	100	100	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles do 4º trimestre

Fonte: EPA

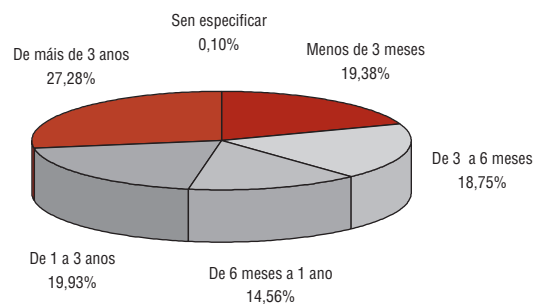
Nos seguintes cadros 8.25 e 8.26 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada, pero si pode observarse, en xeral, que os traballadores con menos de 1 ano, tanto na empresa como no posto de traballo, sofren máis do 52% dos accidentes.

■ Cadro 8.25

Accidentes laborales segundo a antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Menos de 3 meses	8.809	19,43	162	17,05	20	20,20	8.991	19,38
De 3 a 6 meses	8.566	18,89	123	12,95	12	12,12	8.701	18,75
De 6 meses a 1 ano	6.641	14,64	104	10,95	12	12,12	6.757	14,56
De 1 a 3 anos	9.058	19,97	168	17,68	19	19,19	9.245	19,93
De máis de 3 anos	12.231	26,97	390	41,05	36	36,36	12.657	27,28
Sen especificar	42	0,09	3	0,32	0	0,00	45	0,10
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

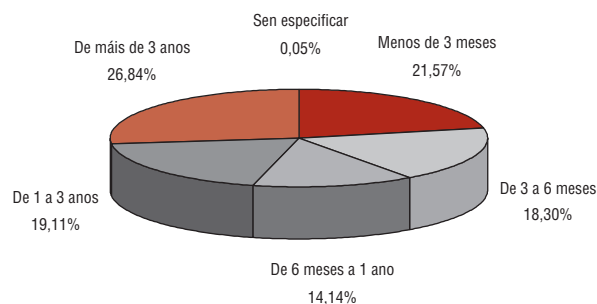

■ Cadro 8.26

**Accidentes laborais segundo a antigüidade no posto de traballo.
Por gravidade. Galicia. 2001**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Menos de 3 meses	9.815	21,64	168	17,68	24	24,24	10.007	21,57
De 3 a 6 meses	8.355	18,42	123	12,95	12	12,12	8.490	18,30
De 6 meses a 1 ano	6.448	14,22	103	10,84	9	9,09	6.560	14,14
De 1 a 3 anos	8.677	19,13	171	18,00	19	19,19	8.867	19,11
De máis de 3 anos	12.033	26,54	383	40,32	35	35,35	12.451	26,84
Sen especificar	19	0,04	2	0,21	0	0,00	21	0,05
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No que se refire ós días en que ocorren os accidentes, o luns segue a se-lo día en que a súa frecuencia é maior, descendendo ó longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 8.27).

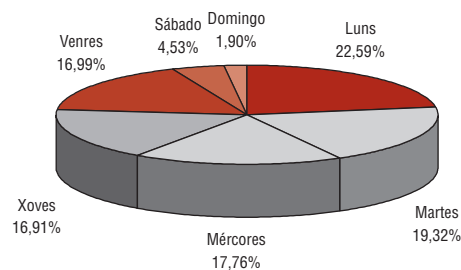
En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 8.28) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte. En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 8.29) destacan as primeiras horas no total de accidentes.

Cadro 8.27

Accidentes laborais segundo o día da semana no que se produciron.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Luns	10.276	22,66	185	19,47	21	21,21	10.482	22,59
Martes	8.755	19,31	193	20,32	17	17,17	8.965	19,32
Mércores	8.067	17,79	154	16,21	17	17,17	8.238	17,76
Xoves	7.654	16,88	175	18,42	18	18,18	7.847	16,91
Venres	7.710	17,00	154	16,21	17	17,17	7.881	16,99
Sábado	2.037	4,49	60	6,32	4	4,04	2.101	4,53
Domingo	848	1,87	29	3,05	5	5,05	882	1,90
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 8.28

Accidentes laborais segundo a hora do día na que se produciron.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
De 6 a 8 horas	2.071	4,57	53	5,58	8	8,08	2.132	4,60
De 8 a 10 horas	10.320	22,76	162	17,05	10	10,10	10.492	22,61
De 10 a 12 horas	11.891	26,22	194	20,42	14	14,14	12.099	26,08
De 12 a 14 horas	3.566	7,86	75	7,89	13	13,13	3.654	7,88
De 14 a 16 horas	4.483	9,89	140	14,74	20	20,20	4.643	10,01
De 16 a 18 horas	7.162	15,79	163	17,16	18	18,18	7.343	15,83
De 18 a 20 horas	2.632	5,80	85	8,95	4	4,04	2.721	5,86
De 20 a 22 horas	815	1,80	15	1,58	2	2,02	832	1,79
De 22 a 24 horas	318	0,70	10	1,05	1	1,01	329	0,71
A partir das 24 horas	1.990	4,39	50	5,26	9	9,09	2.049	4,42
Sen especificar	99	0,22	3	0,32	0	0,00	102	0,22
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

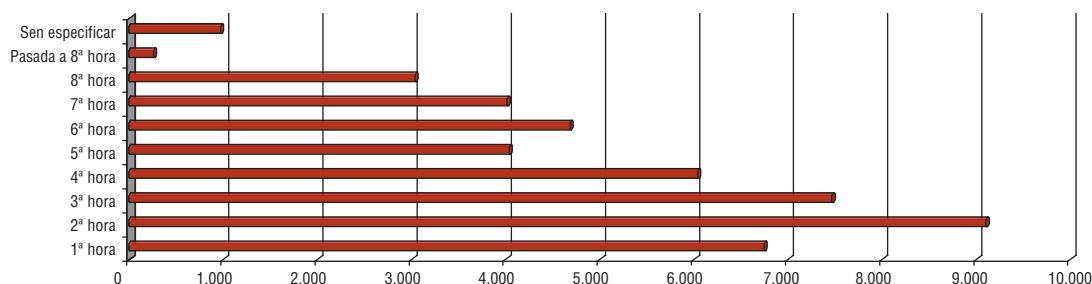
Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.29

**Accidentes laborais segundo a hora de traballo na que se produciron.
Por gravidade. Galicia. 2001**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
1ª hora	6.563	14,47	169	17,79	17	17,17	6.749	14,55
2ª hora	8.931	19,69	167	17,58	8	8,08	9.106	19,63
3ª hora	7.349	16,21	116	12,21	6	6,06	7.471	16,10
4ª hora	5.926	13,07	105	11,05	13	13,13	6.044	13,03
5ª hora	3.940	8,69	83	8,74	19	19,19	4.042	8,71
6ª hora	4.578	10,10	99	10,42	11	11,11	4.688	10,10
7ª hora	3.934	8,68	76	8,00	9	9,09	4.019	8,66
8ª hora	2.956	6,52	80	8,42	4	4,04	3.040	6,55
Pasada a 8ª hora	243	0,54	18	1,89	1	1,01	262	0,56
Sen especificar	927	2,04	37	3,89	11	11,11	975	2,10
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2001, supoñendo, por tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Na Coruña é onde máis accidentes mortais no centro de traballo se produciron, representando as provincias da Coruña e Pontevedra o 78% do total de Galicia (cadro 8.30).

En termos absolutos, o sector servicios representa o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2001 (cadro 8.31) en relación lóxica co maior número de traballadores ocupados. Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 8.6, vemos que a pesca, a construción e a agricultura son as actividades que maior porcentaxe de accidentes mortais teñen en relación coa poboación nela ocupada.

O tramo de idade entre os 45 a 54 anos (cadro 8.32) é o que reflicte maior número de accidentes mortais (un total de 37), e, aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número, 35, ocorre a aqueles traballadores con antigüidade no posto de traballo superior ós 3 anos (cadro 8.33) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

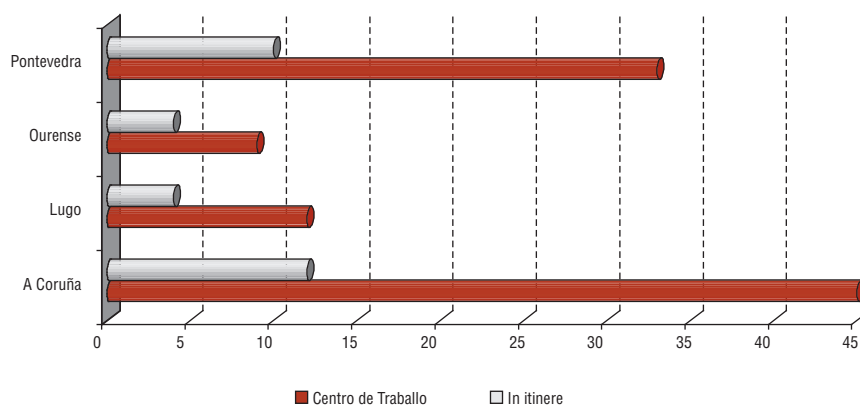
Distribución dos accidentes mortais. Por provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 8.30

	Centro de Traballo	In itinere	Total
A Coruña	45	12	57
Lugo	12	4	16
Ourense	9	4	13
Pontevedra	33	10	43
Galicia	99	30	129

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

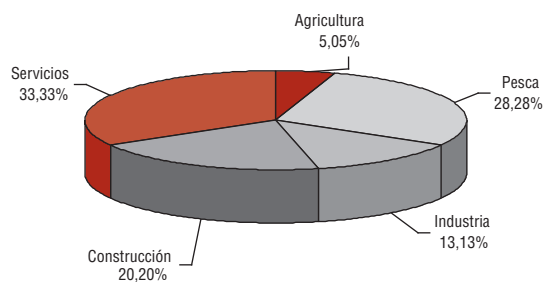

Accidentes mortais no centro de traballo. Por sectores económicos. Galicia. 2001

■ Cadro 8.31

	Acc. mortais
Agricultura	5
Pesca	28
Industria	13
Construcción	20
Servicios	33
Total	99

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Dirección Xeral de Relacións Laborais

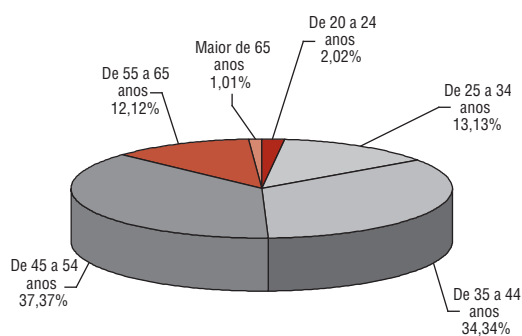

**Accidentes mortais no centro de traballo.
Por grupos de idade. Galicia. 2001**

■ Cadro 8.32

	Acc. mortais
Ata 19 anos	0
De 20 a 24 anos	2
De 25 a 34 anos	13
De 35 a 44 anos	34
De 45 a 54 anos	37
De 55 a 65 anos	12
Maior de 65 anos	1
Total	99

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Dirección Xeral de Relacións Laborais

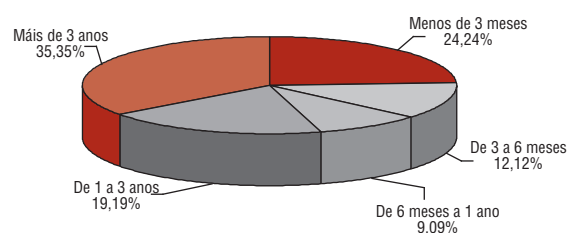

**Accidentes mortais no centro de traballo.
Por antigüidade no posto de traballo. Galicia. 2001**

■ Cadro 8.33

	Acc. mortais
Menos de 3 meses	24
De 3 a 6 meses	12
De 6 meses a 1 ano	9
De 1 a 3 anos	19
Máis de 3 anos	35
Total	99

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Dirección Xeral de Relacións Laborais

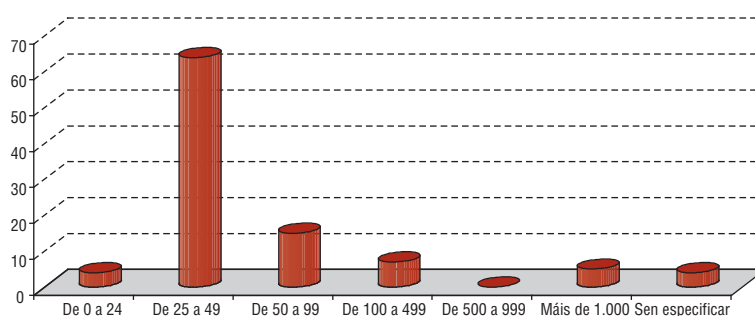
No cadro 8.34 reflíctese a mesma circunstancia que fora posta de manifesto na estatística xeral referente á maioría de empresas con mínimo cadro de persoal en Galicia, constatando que máis do 68% dos accidentes mortais ocorren en empresas de menos de 50 traballadores.

Accidentes mortais no centro de traballo, segundo o cadro de persoal da empresa. Galicia. 2001

■ Cadro 8.34

Nº de traballadores	Acc. mortais
De 0 a 24	4
De 25 a 49	64
De 50 a 99	15
De 100 a 499	7
De 500 a 999	0
Máis de 1.000	5
Sen especificar	4
Total	99

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Dirección Xeral de Relacións Laborais

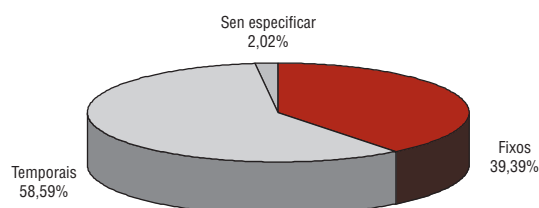
No cadro 8.35 pódese observa-la mesma tendencia que foi sinalada ó examina-lo total de accidentes, xa que nos mortais non existe tan marcada esa desproporción entre os contratos temporais e esta clase de accidentes.

Accidentes mortais no centro de traballo, segundo o tipo de contrato. Galicia. 2001

■ Cadro 8.35

	Acc. mortais
Fixos	39
Temporais	58
Sen especificar	2
Total	99

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais
Dirección Xeral de Relacións Laborais

O exame das causas dos accidentes mortais (cadro 8.36), permite concluír que, a causa máis relevante son as caídas a distinto nivel, que supoñen máis do 24% do total, e que sumada ó resto das caídas totalizan máis da terceira parte do accidentes mortais.

■ Cadro 8.36

Accidentes laborales mortais segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia. 2001

Forma na que se produciron	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Caídas de persoas a distinto nivel	3.980	8,78	232	24,42	24	24,24	4.236	9,13
Caídas de persoas ó mesmo nivel	5.330	11,75	95	10,00	10	10,10	5.435	11,71
Caída obx. por afund. ou derrubamento	359	0,79	20	2,11	5	5,05	384	0,83
Caídas de obxectos en manipulación	2.513	5,54	46	4,84	2	2,02	2.561	5,52
Caídas de obxectos desprendidos	251	0,55	7	0,74	1	1,01	259	0,56
Pisadas sobre obxectos	2.596	5,72	11	1,16	1	1,01	2.608	5,62
Choques contra obxectos inmóviles	1.575	3,47	14	1,47	2	2,02	1.591	3,43
Choques contra obxectos móbiles	896	1,98	13	1,37	3	3,03	912	1,97
Golpes por obxectos ou ferramentas	9.031	19,92	116	12,21	5	5,05	9.152	19,73
Proxección de fragm. ou partículas	2.862	6,31	20	2,11	0	0,00	2.882	6,21
Atrapamento por ou entre obxectos	2.533	5,59	114	12,00	4	4,04	2.651	5,71
Atrap. envorc. máq., tract. ou veh.	98	0,22	18	1,89	3	3,03	119	0,26
Sobreesforzos	10.273	22,65	55	5,79	11	11,11	10.339	22,28
Exposición a temp. amb. extremas	41	0,09	0	0,00	1	1,01	42	0,09
Contactos térmicos	423	0,93	12	1,26	0	0,00	435	0,94
Exposición a contactos eléctricos	111	0,24	11	1,16	3	3,03	125	0,27
Exposición a subst. nocivas	188	0,41	1	0,11	0	0,00	189	0,41
Contactos subst. caúst. e/ou corros.	251	0,55	6	0,63	0	0,00	257	0,55
Exposicións a radiacións	75	0,17	0	0,00	0	0,00	75	0,16
Explosións	46	0,10	13	1,37	1	1,01	60	0,13
Incendios	39	0,09	11	1,16	0	0,00	50	0,11
Accidentes causados por seres vivos	306	0,67	33	3,47	0	0,00	339	0,73
Atropelos ou golpes con vehículos	1.513	3,34	99	10,42	14	14,14	1.626	3,50
Sen especificar	57	0,13	3	0,32	9	9,09	69	0,15
Total	45.347	100	950	100	99	100	46.396	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Por último, comparando 2001 co ano anterior (cadro 8.37) neste apartado, resalta o descenso de accidentes mortais en Galicia, que supuxo globalmente unha diminución do 20,37%.

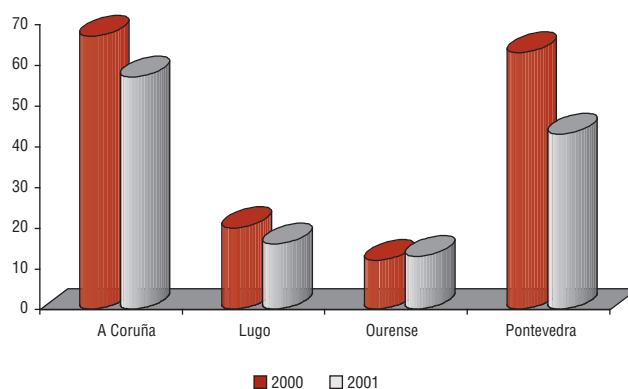
Cadro 8.37

Accidentes laborais mortais. Por tipo de accidente e provincias.
Galicia. 2000-2001

	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.
Centro de traballo	52	45	-13,46	14	12	-14,29	10	9	-10,00	48	33	-31,25	124	99	-20,16
In itinere	15	12	-20,00	6	4	-33,33	2	4	100,00	15	10	-33,33	38	30	-21,05
Total	67	57	-14,92	20	16	-20,00	12	13	8,33	63	43	-31,75	162	129	-20,37

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.7. Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2001, un aumento do 6,44%, experimentándose un incremento xeral en tódalas provincias (cadro 8.38), facendo constar a diminución no número de accidentes mortais na provincia de Pontevedra, que supuxo un 31,25%.

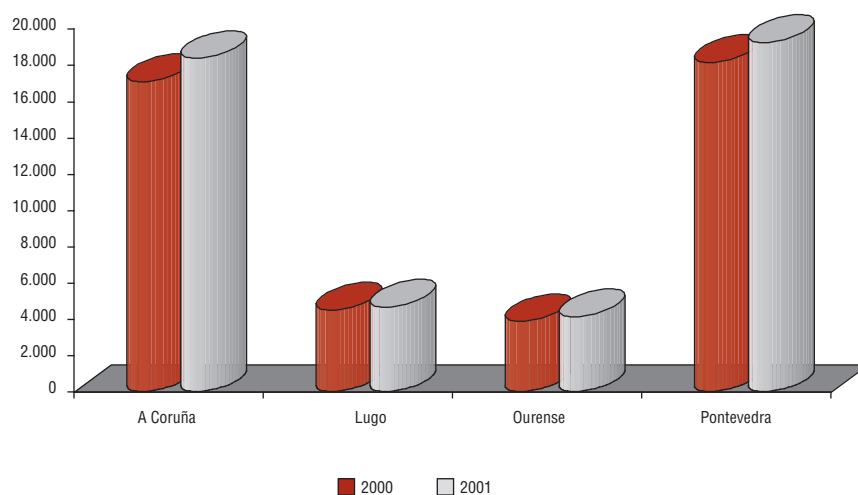
Polo que a sectores económicos se refire (cadro 8.39), resalta o descenso experimentado na pesca, diminución que se observa en tódalas cualificacións. Por outra parte, salienta o descenso dos accidentes mortais en tódolos sectores, excepto na construción que é o único no que se aprecia a subida.

■ Cadro 8.38

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Por provincias. Galicia. 2000-2001**

	Leves			Graves			Mortais			Total		
	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.
A Coruña	16.706	18.005	7,28	322	320	-0,62	52	45	-13,46	17.080	18.370	7,55
Lugo	4.333	4.478	3,35	142	161	13,38	14	12	-14,29	4.489	4.651	3,61
Ourense	3.764	4.003	6,35	100	119	19,00	10	9	-10,00	3.874	4.131	6,63
Pontevedra	17.814	18.861	5,88	285	350	22,81	48	33	-31,25	18.147	19.244	6,05
Galicia	42.617	45.347	6,41	849	950	11,90	124	99	-20,16	43.590	46.396	6,44

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

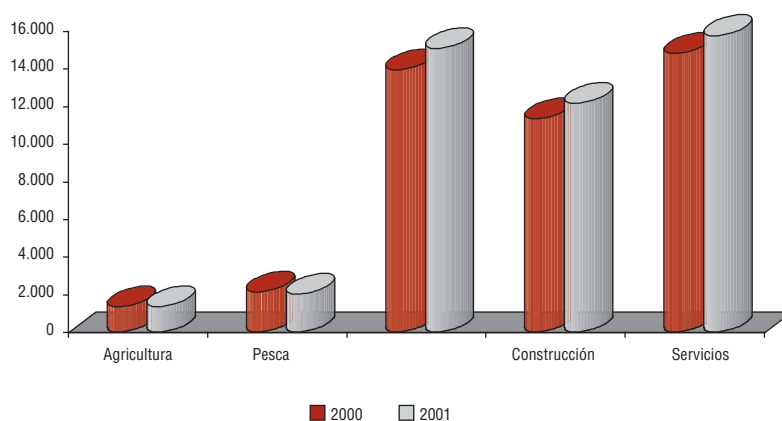
■ Cadro 8.39

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Por sectores económicos.
Galicia. 2000-2001**

	Leves			Graves			Mortais			Total		
	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.	2000	2001	% var.
Agricultura	1.195	1.206	0,92	135	138	2,22	5	5	0,00	1.335	1.349	1,05
Pesca	2.032	1.912	-5,91	69	67	-2,90	35	28	-20,00	2.136	2.007	-6,04
Industria	13.720	14.837	8,14	204	237	16,18	21	13	-38,10	13.945	15.087	8,19
Construcción	11.117	11.912	7,15	210	251	19,52	19	20	5,26	11.346	12.183	7,38
Servicios	14.553	15.480	6,37	231	257	11,26	44	33	-25,00	14.828	15.770	6,35
Galicia	42.617	45.347	6,41	849	950	11,90	124	99	-20,16	43.590	46.396	6,44

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Na clasificación por actividades económicas (cadro 8.40), a construción, ó igual que o ano anterior, segue a ser a actividade que máis sinistralidade rexistra con gran diferenza coas demais.

■ Cadro 8.40

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2000-2001

Nº de orde	Actividade	2000	Nº acc.	Nº de orde	Actividade	2001	Nº acc.
1	45. Construción		11.346	1	45. Construción		12.183
2	28. Fab. prod. metál. agás maquinaria e equipo		2.374	2	28. Fab. prod. metál. agás maquinaria e equipo		2.760
3	52. Comercio polo miúdo agás vehículos motor		2.363	3	74. Outras actividades empresariais		2.530
4	74. Outras actividades empresariais		2.285	4	52. Comercio polo miúdo agás vehículos motor		2.520
5	5. Pesca, acuicultura e servizos relacionados		2.136	5	35. Fabric. doutro material de transporte		2.487
6	35. Fabric. doutro material de transporte		2.095	6	5. Pesca, acuicultura e servizos relacionados		2.007
7	15. Industria de produtos alimenticios e bebidas		1.889	7	15. Industria de produtos alimenticios e bebidas		2.001
8	51. Comercio por xunto e intermed. financ.		1.773	8	51. Comercio por xunto e intermed. financ.		1.887
9	20. Industria da madeira e cortiza		1.594	9	20. Industria da madeira e cortiza		1.441
10	26. Fab. doutros produtos minerais non metálicos		1.436	10	75. Adm. pública, defensa e Seg. Social obrig.		1.405

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 8.41), desde 1991, pode verse que continúa a tendencia crecente que, en xeral, iniciárase en 1995, despois de diminuír nos anos anteriores. Este incremento segue mantendo esa tendencia que parece imparabile en sinistralidade.

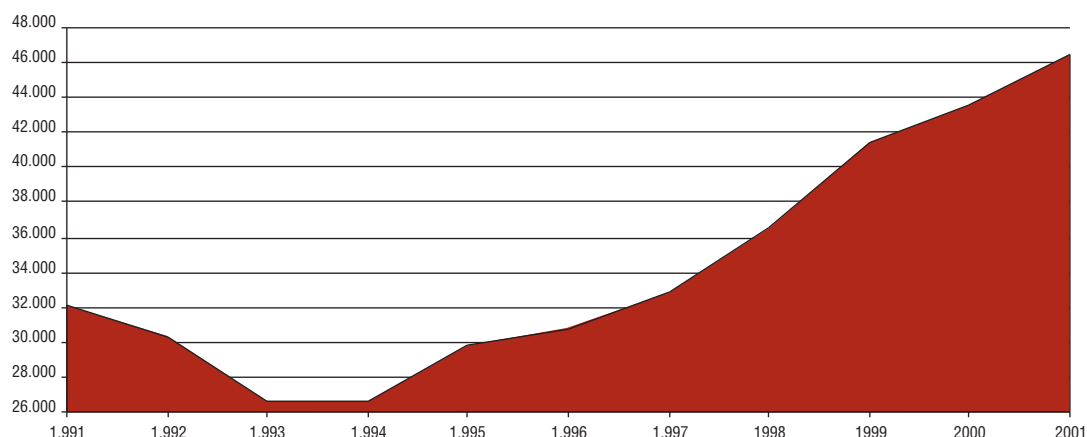
■ Cadro 8.41

Evolución da sinistralidade laboral. Por gravidade. Galicia. 1991-2001

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
1991	31.055	96,70	875	2,72	185	0,58	32.115	100
1992	29.221	96,62	885	2,93	136	0,45	30.242	100
1993	25.751	96,60	806	3,02	101	0,38	26.658	100
1994	25.699	96,48	843	3,16	95	0,36	26.637	100
1995	28.827	96,90	823	2,77	98	0,33	29.748	100
1996	29.902	97,19	766	2,49	100	0,33	30.768	100
1997	31.960	97,17	828	2,52	103	0,31	32.891	100
1998	35.699	97,50	798	2,18	119	0,32	36.616	100
1999	40.360	97,47	929	2,24	119	0,29	41.408	100
2000	42.617	97,77	849	1,95	124	0,28	43.590	100
2001	45.347	97,74	950	2,05	99	0,21	46.396	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.8. Accidentes de traballo con baixa e enfermidades profesionais, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Analizando as cifras globais de accidentes ocorridos en tódalas comunidades autónomas (cadro 8.42), Galicia, en 2001, ó igual que o ano anterior, ocupa o sétimo lugar, precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid, Comunidade Valenciana, País Vasco e Canarias.

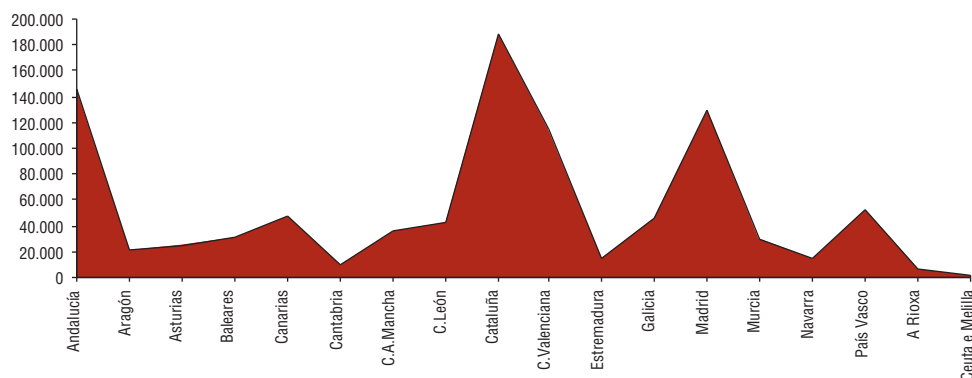
Sen embargo, en accidentes mortais ocupa o cuarto lugar, precedida por Cataluña, Andalucía e Madrid.

Accidentes de traballo. Por gravidade e comunidades autónomas. 2001

■ Cadro 8.42

	Leves	Graves	Mortais	Total
Andalucía	143.012	2.748	153	145.913
Aragón	21.764	294	40	22.098
A Rioja	6.073	67	9	6.149
Asturias	23.724	284	22	24.030
Baleares	30.313	307	23	30.643
Canarias	46.842	381	29	47.252
Cantabria	10.289	213	20	10.522
C. A Mancha	36.318	517	34	36.869
C. León	42.391	648	81	43.120
Cataluña	187.067	1.701	154	188.922
Ceuta e Melilla	1.454	20	3	1.477
C. Valenciana	113.407	1.078	94	114.579
Extremadura	15.005	232	20	15.257
Galicia	45.335	950	99	46.384
Madrid	127.985	1.550	125	129.660
Murcia	28.791	347	34	29.172
Navarra	14.597	183	14	14.794
País Vasco	51.113	472	67	51.652
España	945.480	11.992	1.021	958.493

Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

8.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación ocupada coa consideración de asalariada. Empréganse os datos do cuarto trimestre da poboación asalariada segundo datos da EPA.

Iso danos unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 8.43), Galicia, no total de accidentes, está máis de catorce puntos por debaixo do índice nacional, só tendo tres comunidades menor índice de incidencia.

■ Cadro 8.43

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Por comunidades autónomas. 2001

	Poboación asalariada ⁽¹⁾	Acc. con baixa no traballo	Ind. inc. ⁽²⁾	Acc. mortais	Ind. inc. ⁽³⁾
Andalucía	1.845,2	145.913	79,08	153	8,29
Aragón	358,1	22.098	61,71	40	11,17
A Ríoxa	69,9	6.149	87,97	9	12,88
Asturias	245,2	24.030	98,00	22	8,97
Baleares	255,1	30.643	120,12	23	9,02
Canarias	546,7	47.252	86,43	29	5,30
Cantabria	152,5	10.522	69,00	20	13,11
C. A Mancha	451,6	36.869	81,64	34	7,53
C. León	636,7	43.120	67,72	81	12,72
Cataluña	1.978,7	188.922	95,48	154	7,78
Ceuta e Melilla	39,6	1.477	37,30	3	7,58
C. Valenciana	1.312,7	114.579	87,28	94	7,16
Extremadura	244,5	15.257	62,40	20	8,18
Galicia	702,5	46.384	66,03	99	14,09
Madrid	1.902,9	129.660	68,14	125	6,57
Murcia	337,5	29.172	86,44	34	10,07
Navarra	171,8	14.794	86,11	14	8,15
País Vasco	643,1	51.652	80,32	67	10,42
España	11.894,3	958.493	80,58	1.021	8,58

Elaboración propia

(1) Datos en miles do 4º trimestre EPA

(2) Por mil traballadores asalariados

(3) Por cen mil traballadores asalariados

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais (Accidentes de traballo con baixa)

No que se refire ó índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar co índice máis alto, que está máis de cinco puntos por riba da media estatal.

Na distribución provincial (cadro 8.44), a provincia de Pontevedra, en 2001, ocupa o primeiro lugar en Galicia no total de accidentes, sendo Lugo a primeira en referencia ós accidentes mortais.

Nun exame da evolución rexistrada nos últimos anos pode verse que se experimentou un incremento no índice de incidencia xeral, e unha clara diminución no dos accidentes mortais en relación co ano anterior.

■ Cadro 8.44

**Índices de incidencia da sinistralidade laboral.
Por provincias. Galicia. 2001**

	Poboación asalariada ⁽¹⁾	Acc. con baixa no traballo	Índ. inc. ⁽²⁾	Acc. mortais	Índ. inc. ⁽³⁾
A Coruña	295,3	18.370	62,21	45	15,24
Lugo	74,3	4.651	62,60	12	16,15
Ourense	81,8	4.131	50,50	9	11,00
Pontevedra	251,2	19.244	76,61	33	13,14

Elaboración propia

(1) Datos en miles 4º trimestre EPA

(2) Por mil traballadores asalariados

(3) Por cen mil traballadores asalariados

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (Accidentes de traballo con baixa)

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 1995-2001

■ Cadro 8.45

	Total accidentes ⁽¹⁾	Accidentes mortais ⁽²⁾
1995	55,50	18,28
1996	56,81	18,46
1997	56,51	17,69
1998	59,81	19,43
1999	65,04	18,69
2000	64,81	18,44
2001	66,03	14,09

Elaboración propia

Datos 4º trimestre EPA

(1) Por mil traballadores ocupados

(2) Por cen mil traballadores ocupados

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (Accidentes de traballo con baixa)

8.10. Enfermidades profesionais

Xa se expoñía na introducción a pouca fiabilidade dos datos neste apartado, polo que, simplemente a título de coñecemento, achéganse os cadros estatísticos xerais, publicados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais (cadros 8.46 a 8.53).

Enfermidades profesionais. Por gravidade e provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 8.46

	Leves	Graves	Total
A Coruña	133	11	144
Lugo	57	0	57
Ourense	157	4	161
Pontevedra	257	5	262
Galicia	604	20	624

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais.
Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tipos de enfermidades profesionais, segundo axente causante. Por gravidade. Galicia. 2001

■ Cadro 8.47

	Leves	Graves	Total
A) Causadas por axentes químicos			
34.- Aldehídos	0	0	0
41.- Aminos	0	0	0
42.- Poliuretanos	1	0	1
B) Da pel			
2.- Afeccións cutáneas	69	1	70
C) Por inhalación de substancias e axentes			
1.- Neumoconioses			
a) Silicose	16	0	16
b) Asbestoses	5	1	6
d) Cannaboses e bagazoses	0	0	0
2.- Afeccións broncopulm. por po ou fumes	0	0	0
5.- Asma	22	1	23
6.- Enfermidades irritativas das vías aéreas superiores	7	0	7
D) Infecciosas e parásitas			
2.- Paludismo, amebiasis, etc.	2	0	2
4.- Infecciosas e parasitarias	7	7	14
E) Producidas por axentes físicos			
3.- Hipoacusia e sordeira por ruído	6	0	6
5.- Por vibracións	11	1	12
a) Das bolsas serosas	12	0	12
b) De fatiga das vaíñas tendinosas	307	1	308
c) Lesións de menisco	4	0	4
e) Parálises dos nervos debido á presión	22	0	22
F) Enfermidades sistémicas			
7.- Neoplaseas das vías urinarias	0	0	0
Total	491	12	503

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tipos de enfermidades profesionais, segundo axente causante. Por gravidade. A Coruña. 2001
■ Cadro 8.47a

	Leves	Graves	Total
A) Causadas por axentes químicos			
34.- Aldehídos	0	0	0
41.- Aminas	0	0	0
42.- Poliuretanos	0	0	0
B) Da pel			
2.- Afeccións cutáneas	38	0	38
C) Por inhalación de substancias e axentes			
1.- Neumoconioses			
a) Silicose	0	0	0
b) Asbestoses	4	1	5
d) Cannaboses e bagazoses			
2.- Afeccións broncopulm. por po ou fumes	0	0	0
5.- Asma	5	1	6
6.- Enfermidades irritativas das vías aéreas superiores	0	0	0
D) Infecciosas e parásitas			
2.- Paludismo, amebiasis, etc.	0	0	0
4.- Infecciosas e parasitarias	7	6	13
E) Producidas por axentes físicos			
3.- Hipoacusia e sordeira por ruído	6	0	6
5.- Ósteo-articulares	2	0	2
a) Das bolsas serosas	5	0	5
b) De fatiga das vaíñas tendinosas	62	0	62
c) Lesións de menisco	3	0	3
e) Parálises dos nervos debido á presión	7	0	7
F) Enfermidades sistémicas			
7.- Neoplasias das vías urinarias	0	0	0
Total	139	8	147

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tipos de enfermidades profesionais, segundo axente causante. Por gravidade. Lugo. 2001
■ Cadro 8.47b

	Leves	Graves	Total
A) Causadas por axentes químicos			
34.- Aldehídos	0	0	0
41.- Aminas	0	0	0
42.- Poliuretanos	0	0	0
B) Da pel			
2.- Afeccións cutáneas	7		7
C) Por inhalación de substancias e axentes			
1.- Neumoconioses			
a) Silicose	2	0	2
b) Asbestoses	0	0	0
d) Espartoses/albeolitis	0	0	0
2.- Afeccións broncopulm. por po ou fumes	0	0	0
5.- Asma	3	0	3
6.- Enfermidades irritativas das vías aéreas superiores	0	0	0
D) Infecciosas e parásitas			
2.- Paludismo, amebiasis, etc.	2	0	2
4.- Infecciosas e parasitarias	0	0	0
E) Producidas por axentes físicos			
3.- Hipoacusia e sordeira por ruído			
5.- Por vibracións	1	0	1
a) Das bolsas serosas	2	0	2
b) De fatiga das vaíñas tendinosas	38	0	38
c) Lesións de menisco	0	0	0
e) Parálises dos nervos debido á presión	6	0	6
F) Enfermidades sistémicas			
7.- Neoplasias das vías urinarias	0	0	0
Total	61	0	61

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tipos de enfermidades profesionais, segundo axente causante. Por gravidade. Ourense. 2001

Cadro 8.47c

	Leves	Graves	Total
A) Causadas por axentes químicos			
34.- Aldehídos	0	0	0
41.- Aminas	0	0	0
42.- Poliuretanos	0	0	0
B) Da pel			
2.- Afeccións cutáneas	3	1	4
C) Por inhalación de substancias e axentes			
1.- Neumoconioses			
a) Silicose	2	0	2
b) Asbestoses	0	0	0
d) Cannaboses e bagazoses	0	0	0
2.- Afeccións broncopulm. por po ou fumes	0	0	0
5.- Asma	1	0	1
6.- Enfermidades irritativas das vías aéreas superiores	0	0	0
D) Infeciosas e parásitas			
2.- Paludismo, amebiasis, etc.	0	0	0
4.- Infeciosas e parasitarias	0	1	1
E) Producidas por axentes físicos			
3.- Hipoacusia e sordeira por ruído	0	0	0
5.- Por vibracións	4	1	5
a) Das bolsas serosas	5	0	5
b) De fatiga das vaíñas tendinosas	97	1	98
c) Lesións de menisco	1	0	1
e) Parálises dos nervos debido á presión	9	0	9
F) Enfermidades sistémicas			
7.- Neoplasias das vías urinarias	0	0	0
Total	122	4	126

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tipos de enfermidades profesionais, segundo axente causante. Por gravidade. Pontevedra. 2001

Cadro 8.47d

	Leves	Graves	Total
A) Causadas por axentes químicos			
34.- Aldehídos	0	0	0
41.- Aminas	0	0	0
42.- Poliuretanos	1	0	1
B) Da pel			
2.- Afeccións cutáneas	21	0	21
C) Por inhalación de substancias e axentes			
1.- Neumoconioses			
a) Silicose	12	0	12
b) Asbestoses	1	0	1
d) Cannaboses e bagazoses	0	0	0
2.- Afeccións broncopulm. por po ou fumes	0	0	0
5.- Asma	13	0	13
6.- Enfermidades irritativas das vías aéreas superiores	7	0	7
D) Infeciosas e parásitas			
2.- Paludismo, amebiasis, etc.	0	0	0
4.- Infeciosas e parasitarias	0	0	0
E) Producidas por axentes físicos			
3.- Hipoacusia e sordeira por ruído	0	0	0
5.- Por vibracións	6	0	6
a) Das bolsas serosas	0	0	0
b) De fatiga das vaíñas tendinosas	110	0	110
c) Lesións de menisco	0	0	0
e) Parálises dos nervos debido á presión	0	0	0
F) Enfermidades sistémicas			
7.- Neoplasias das vías urinarias	0	0	0
Total	171	0	171

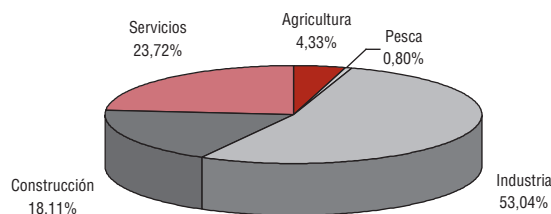
Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Por sectores económicos e gravidade. Galicia. 2001

■ Cadro 8.48

	Leves	Graves	Total
Agricultura	27	0	27
Pesca	5	0	5
Industria	326	5	331
Construcción	108	5	113
Servicios	138	10	148
Total	604	20	624

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais.
Dirección Xeral de Relacións Laborais

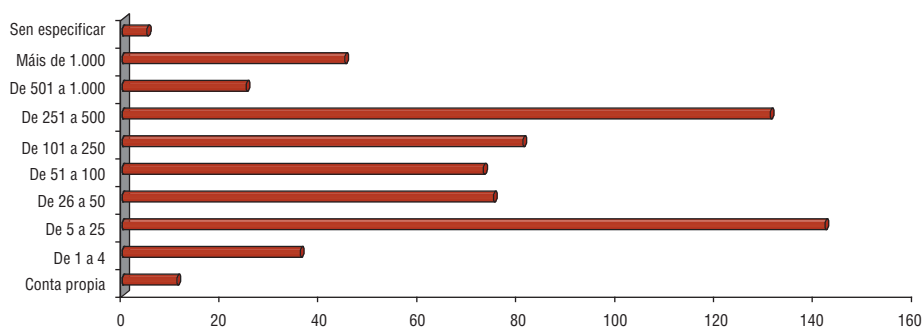

Enfermidades profesionais segundo o cadro de persoal da empresa. Por gravidade. Galicia. 2001

■ Cadro 8.49

Nº de traballadores	Leves		Graves		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Conta propia	5	0,83	6	30,00	11	1,76
De 1 a 4	34	5,63	2	10,00	36	5,77
De 5 a 25	140	23,18	2	10,00	142	22,76
De 26 a 50	74	12,25	1	5,00	75	12,02
De 51 a 100	72	11,92	1	5,00	73	11,70
De 101 a 250	81	13,41	0	0,00	81	12,98
De 251 a 500	131	21,69	0	0,00	131	20,99
De 501 a 1.000	24	3,97	1	5,00	25	4,01
Máis de 1.000	38	6,29	7	35,00	45	7,21
Sen especificar	5	0,83	0	0,00	5	0,80
Total	604	100	20	100	624	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

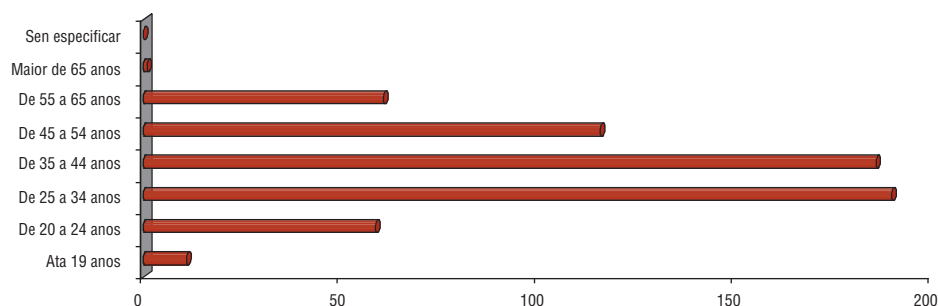

Cadro 8.50

Enfermidades profesionais segundo a idade.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Ata 19 anos	10	1,66	1	5,00	11	1,76
De 20 a 24 anos	57	9,44	2	10,00	59	9,46
De 25 a 34 anos	184	30,46	6	30,00	190	30,45
De 35 a 44 anos	182	30,13	4	20,00	186	29,81
De 45 a 54 anos	111	18,38	5	25,00	116	18,59
De 55 a 65 anos	59	9,77	2	10,00	61	9,78
Maior de 65 anos	1	0,17	0	0,00	1	0,16
Sen especificar	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	604	100	20	100	624	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

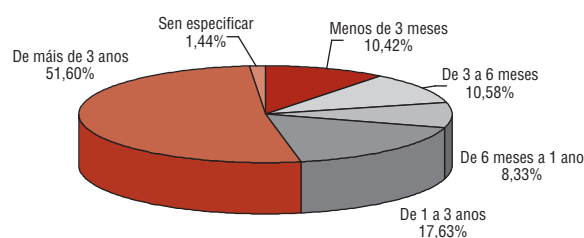

Cadro 8.51

Enfermidades profesionais segundo a antigüidade na empresa.
Por gravidade. Galicia. 2001

	Leves		Graves		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Menos de 3 meses	64	10,60	1	5,00	65	10,42
De 3 a 6 meses	61	10,10	5	25,00	66	10,58
De 6 meses a 1 ano	52	8,61	0	0,00	52	8,33
De 1 a 3 anos	106	17,55	4	20,00	110	17,63
De máis de 3 anos	312	51,66	10	50,00	322	51,60
Sen especificar	9	1,49	0	0,00	9	1,44
Total	604	100	20	100	624	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

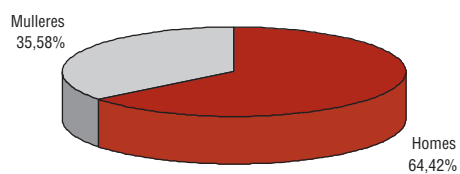

Enfermidades profesionais. Por gravidade e sexos. Galicia. 2001

■ Cadro 8.52

	Leves		Graves		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
Homes	391	64,74	11	55,00	402	64,42
Mulleres	213	35,26	9	45,00	222	35,58
Total	604	100	20	100	624	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 8.53

Enfermidades profesionais.
Por gravidade e actividades económicas. Galicia. 2001

Cód.	Actividade	Leves	Graves	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	22	0	22
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	5	0	5
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	5	0	5
10	Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0
12	Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0
13	Extracción de minerais metálicos agás uranio e torio	0	0	0
14	Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	30	3	33
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	131	0	131
16	Industria do tabaco	0	0	0
17	Industria téxtil	5	0	5
18	Industria de confección e peletería	14	0	14
19	Industria do coiro e do calzado	3	0	3
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	17	1	18
21	Industria do papel	1	0	1
22	Edición artes gráficas e reproduc. soportes gravados	2	0	2
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combus. nucleares	0	0	0
24	Industria química	4	0	4
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	4	0	4
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	14	0	14
27	Metalurxia	2	0	2
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	23	0	23
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	5	0	5
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	5	0	5
32	Fabricación material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico presc. óptica e relojería	1	0	1
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	34	0	34
35	Fabricación doutro material de transporte	20	1	21
36	Fabricación mobles; outras industrias manufactureiras	8	0	8
37	Reciclaxe	3	0	3
40	Produc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	0	0	0
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0
45	Construción	108	5	113
50	Venda, reparac. vehíc. motor, venda miúdo combustibles	8	1	9
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	11	0	11
52	Comercio polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. doméstic.	14	1	15
55	Hostalería	9	0	9
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	4	0	4
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	6	0	6
64	Correos e telecomunicacións	1	0	1
65	Intermediación financeira agás seguros e plans de pensións	1	0	1
66	Seguros e plans de pensións agás seguridade social obrigatoria	0	0	0
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	1	0	1
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0
72	Actividades informáticas	0	0	0
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	30	0	30
75	Admón. Pública, Defensa e seguridade social obrigatoria	7	0	7
80	Educación	1	0	1
85	Actividades sanitarias e veterinarias, asistencia social	25	8	33
90	Actividades de saneamento público	6	0	6
91	Actividades asociativas	1	0	1
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	1	0	1
93	Actividades diversas de servizos persoais	10	0	10
95	Fogares que empregan persoal doméstico	2	0	2
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0
Total		604	20	624

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

CONFLICTIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DOS CONFLICTOS DE TRABALLO

9

9.1. Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinalas cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

No referente a datos oficiais, a fonte de información, aínda con disparidades, segundo a orixe, como pode verse nalgún cadro, son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas ou peches empresariais, as direccións provinciais de Traballo, Seguridade Social e Asuntos Sociais, as comunidades autónomas coas funcións transferidas na materia e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Este conxunto de información é remitida á Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, para a elaboración definitiva da correspondente información.

A unidade folga obxecto de investigación compútase, de acordo coas normas establecidas pola Organización Internacional do Traballo (OIT), como un só conflito cando estea convocada por unha soa organización (ou conxunto de organizacións) ou por unha soa persoa (ou conxunto de persoas). A efectos estatísticos, a unidade utilizada é a de “folga-provincia-mes” e isto tanto por querer respecta-la organización territorial do Estado (o que permite evitar solapamentos nos casos de folgas de ámbito supraprovincial), como pola necesidade de delimita-las folgas que tiveron efectividade nun mes dado, respecto ás que puideran terse iniciado no/nos mes/es anterior/es. Recóllense todo tipo de folgas, exista ou non constancia administrativa da súa iniciación, excepto as seguintes:

- as que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo;
- as que non supoñen unha redución significativa da xornada e, en concreto, as de duración inferior a unha hora;
- as que se refiren a actividades convencionalmente “non productivas”: folgas de estudantes, de consumidores, etc.;
- as que afectan a colectivos sen dereito a folga: funcionarios militares e das forzas e corpos de Seguridade do Estado.

O número de traballadores a rexistrar é distinto no caso de se tratar de folgas de empresa ou folgas de ámbito superior; mentres que no primeiro caso só se terá en conta ós asalariados, no segundo incluírase tamén ós non asalariados. A razón para proceder así está nas dificultades insalvables de carácter práctico para poder distinguir ámbolos dous colectivos nas folgas de ámbito superior á empresa. Por traballadores participantes enténdese o número de traballadores, dos centros implicados na folga, que suspenden o seu traballo durante todo o tempo de duración da folga ou dunha parte mínima da mesma.

O número de xornadas non traballadas, nos casos máis sinxelos (folgas de días completos e con participación constante), será o resultado de multiplica-lo total de traballadores participantes polo número de días laborables de duración do conflito. Noutros casos, téñense en conta, para dito cálculo, a parte das xornadas non traballadas.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores afectados, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 1990 a 2001 a nivel nacional (cadro 9.1).

Independentemente das cifras anteriores que se adopten, pódese xeneralizar que continúa a tendencia descendente de anos anteriores en 2001, no que, en tódalas cifras se experimenta un descenso.

Como pode verse no cadro 9.2 foron realizadas, durante 2001, seis folgas autonómicas das cales tres das de sector rexistraron un importante número de traballadores participantes.

Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 1992-2001

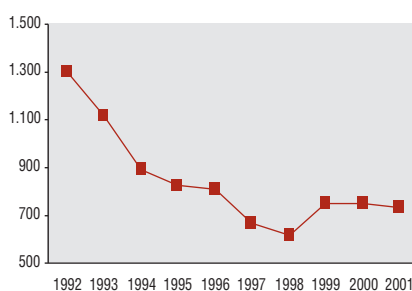
■ Cadro 9.1

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
1992	1.296	5.169,6	6.246,5	1.469.859	14.325,2
1993	1.118	961,9	1.967,7	156.372	1.990,7
1994	891	5.427,7	6.254,7	1.083.492	13.477,5
1995	827	511,2	1.261,3	40.854	1.278,2
1996	807	1.078,0	1.552,9	108.035	3.087,9
1997	670	577,0	1.592,0	142.138	1.559,5
1998	618	671,9	1.263,5	118.642	1.907,0
1999	749	1.125,1	1.477,5	91.388	2.463,2
2000	750	2.061,3	3.577,3	722.129	6.096,6
2001	737	1.242,5	1.917,0	574.648	5.885,9

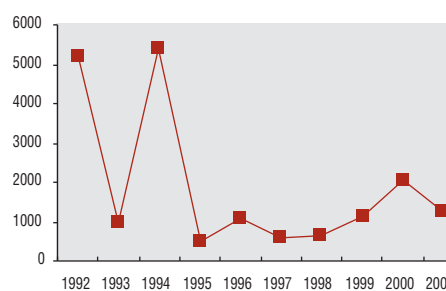
(1) Datos en miles

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do número de folgas

Evolución do número de participantes nas folgas

Folgas autonómicas. Galicia. 2001

■ Cadro 9.2

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
Sector	4	0	4	12	118.411	118.540
Empresa	5	4	2	3	284	385
Total	9	4	6	15	118.695	118.925

Das 4 folgas suspendidas de empresa na Comunidade Autónoma, 1 foi convocada no ano 2000

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Polo que se refire ás folgas provinciais (cadro 9.3), en 2001 foron realizadas 29, resaltando a provincia de Pontevedra tanto no número como nos días de folga, aínda que A Coruña ten o maior número de traballadores participantes.

Das 29 folgas de carácter provincial realizadas na comunidade autónoma, só unha o foi de sector na provincia da Coruña, sendo 28 as de empresa (cadro 9.4).

Folgas provinciais. Galicia. 2001

■ Cadro 9.3

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
A Coruña	18	10	9	31	4.614	10.205
Lugo	4	3	1	2	68	34
Ourense	5	4	2	19	73	856
Pontevedra	46	31	17	388	506	13.091
Total	73	48	29	440	5.261	24.186

Na provincia da Coruña das 9 folgas realizadas 1 foi convocada no ano 2000

Na provincia de Ourense das 2 folgas realizadas 1 foi convocada no ano 2000

Na provincia de Pontevedra das 17 folgas realizadas 2 foron convocadas no ano 2000

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

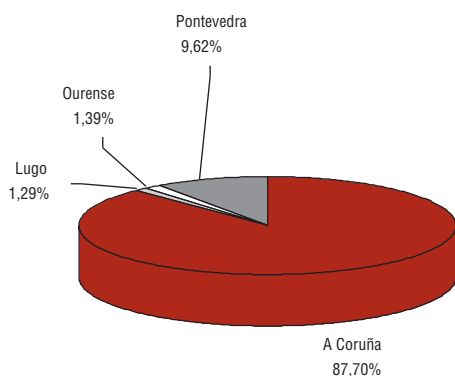
■ Cadro 9.4

Folgas provinciais. Galicia. 2001

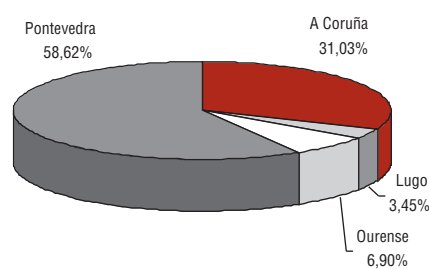
	Non realizadas	Realizadas	Centros	Cadro de persoal	Participantes	Días / duración	Xornadas non traballadas	Servicios mínimos
A Coruña								
Empresa	10	8	8	4.788	3.194	26	3.085	134
Sector	0	1	80	1.600	1.420	5	7.120	0
Total	10	9	88	6.388	4.614	31	10.205	134
Lugo								
Empresa	3	1	1	76	68	2	34	0
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	3	1	1	76	68	2	34	0
Ourense								
Empresa	4	2	2	76	73	19	856	48
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	4	2	2	76	73	19	856	48
Pontevedra								
Empresa	31	17	17	1.157	506	388	13.091	544
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	31	17	17	1.157	506	388	13.091	544
Empresa	48	28	28	6.097	3.841	435	17.066	726
Sector	0	1	80	1.600	1.420	5	7.120	0
Total	48	29	108	7.697	5.261	440	24.186	726

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Porcentaxe do número de participantes

Porcentaxe do número de folgas

A presión durante a negociación de convenios, a organización ou sistemas de traballo e o impago de salarios son os motivos xenéricos máis frecuentes das folgas realizadas no ano 2001 (cadro 9.5).

■ Cadro 9.5

**Folgas provinciais realizadas segundo motivo ou causa da súa convocatoria.
Galicia. 2001**

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña	1	0	4	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	9
Lugo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ourense	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Pontevedra	1	0	1	3	0	0	5	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	1	17
Galicia	3	0	5	4	0	1	5	0	0	3	5	0	0	2	0	0	0	1	29

Conflictos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo:

(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio

(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio

(13).- Presión durante a negociación dun convenio

(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente

(30).- Conflictos relacionados con causas sindicais

(40).- Conflictos de solidariedade

(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica social

(60).- Conflictos por outras causas non laborais

Conflictos non derivados do proceso de negociación colectiva:

(20).- Reconversión industrial

(21).- Regulación de emprego (exclúen os de reconversión industrial)

(22).- Organización/sistemas de traballo

(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene

(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias

(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais

(26).- Impago de salarios

(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio

(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio

(29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

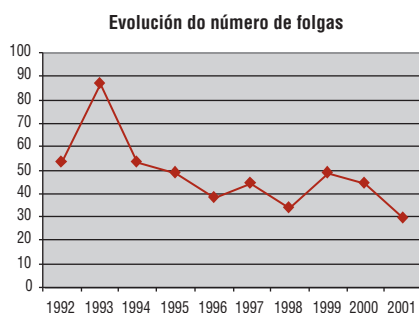
No que á evolución se refire (cadro 9.6), tomada unha serie de 10 anos, en Galicia pode observarse que, en folgas provinciais, ó igual que con carácter xeral, vólvese á tendencia decrecente que fora interrompida reducíndose case tódalas cifras.

■ Cadro 9.6

Evolución das folgas provinciais. Galicia. 1992-2001

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
1992	133	80	53	318	26.292	139.276
1993	183	96	87	528	36.235	125.503
1994	144	91	53	466	28.407	163.991
1995	100	51	49	394	7.404	16.667
1996	104	66	38	271	11.805	32.790
1997	91	48	44	286	25.123	74.230
1998	71	39	34	186	10.125	26.824
1999	100	50	49	280	25.969	131.640
2000	84	44	44	288	8.881	99.351
2001	73	48	29	440	5.261	24.186

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Por último (cadro 9.7), e con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

■ Cadro 9.7

Repercusión das folgas. Traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión por provincia. Galicia. 2000-2001

	Folgas		Traballadores participantes		Xornadas non traballadas	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	49	43	87,4	53,0	207,1	62,0
Lugo	32	21	27,4	16,3	40,0	19,1
Ourense	25	21	14,8	15,0	15,7	15,9
Pontevedra	38	39	39,0	41,7	50,2	64,4
Galicia	73	62	168,7	126,0	312,9	161,4

Elaboración propia
 Datos de traballadores redondeados a miles
 Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

9.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros 9.8, 9.9, 9.10 e 9.11, nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais nos que participou a Comunidade Autónoma Galega e o resultado obtido.

Sen entrar noutra valoración si é de sinalar, nas conciliacións colectivas, que a maior parte foron sen avinza xa que só 8 alcanzaron avinza, fronte ás 39 que non acadaron acordo.

■ Cadro 9.8

Total de conciliacións colectivas. Galicia. 2001

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	8	Prolongación xornada de traballo desde o 5 de marzo ó 11 de abril / Negativa da empresa a efectua-la limpeza da roupa de traballo dos traballadores / Constitución da mesa negociadora do CC da empresa Catedral de Santiago / Problemas en quendas de traballo / Deber negociación CC / Calendario vacacional / Modificación substancial condicións de traballo	640	8
Sen avinza	39	Nomeamento de persoal eventual/interino / Fixación das quendas de traballo, descanso dominical en aplicación de convenio colectivo estatal para as Estacións de Servicio / Redución percepción complemento salarial / Substitución por cuantía económica de dereito a comida ou cea no centro de traballo / Problemas salariais e laborais / Interpretación de CC / Interpretación de pacto de empresa / Problemas na interpretación das normas laborais / Calendario laboral / Problemas no pagamento das horas / Discrepancias no CC / Dereito da CIG de representación e negociación colectiva en tódalas reunións entre empresa e representantes dos traballadores / Aplicación do CC estatal para a industria de produción audiovisual (Técnicos) / Dereito a percibir no período vacacional o plus salarial de produtividade / Dereito o percibo do plus de penosidade e insalubridade / Declaren nulas ou improcedentes as modificacións das condicións de traballo referentes á da xornada de traballo / Modificación substancial das condicións de traballo / Diferencias interpretación artigo 5 CC / Discrepancia nas bases convocatoria concurso / Calendario vacacións / Cambio unilateral (empresa) do convenio colectivo / Solicitan aplica-lo CC de Conservas / Incumprimento da empresa do laudo arbitral / Redución das quendas de traballo / Negativa pola Asoc. Prov. Oficinas e despachos a negocia-lo CC / Recoñecemento de dereito a descanso bocadillo / Participación no fondo social do CC / Revisión pagas extras 2001 segundo IPC	8.194	41
Tentadas sen efecto	32	Supresión gardas / Problemas no horario de traballo / Interpretación e aplicación do artigo 7 do CC de aplicación, recoñecendo a condición de traballadores fixos-discontinuos / Modificación substancial das condicións de traballo, artigos 15 e 24 do CC / Xornada de traballo / Problemas no CC / Problemas en clasificación profesional / Asunto sobre calendario laboral (vacacións) / Dereito á cotización á Seguridade Social polas axudas de custos, como o facía a empresa anterior / Recoñecemento do dereito a percibi-la prima de obxectivos e o seu abono / Calendario vacacional / Distribuidores de especialidades e produtos farmacéuticos / Aplicación do CC nacional para o comercio de distribuidores de especialidades e produtos farmacéuticos, cos efectos económicos que procedan / Retribucións establecidas para o grupo E do SERGAS / Modificación substancial das condicións de traballo / Discrepancias na recuperación do festivo 17 de maio / Cobro prima de produción / Cambio unilateral no cómputo do descanso na xornada / Interpretación artigo 39 ET sobre mobilidade funcional / Non aboamento plus apertura festivos / Aboamento plus actividade / Modificación carteleiras servizo lavandería Residencia 3ª Idade / Modificación dos descansos / Compensación cun descanso traballo domingos e festivos / Controversia Plus de Produción / Incumprimento acordo empresas auxiliares sector naval / Marxinación de CCOO no CC de empresa pola posición dominante da CIG	3.088	33
Tidas por non presentadas	2	Aplicación e interpretación do artigo 132 do CC estatal de AENA / Cumprimento do punto 6 do pacto de empresa asinado entre a empresa e o comité de empresa, e que pasen a ser fixos da mesma 14 traballadores	171	2
Desistidas	4	Incumprimento do deber de negociar de boa fe segundo o artigo 89 do ET / Compensación económica das comidas no centro / Imputación ilegalidade dous artigos CC / Cadros de servizos	466	4
Outros motivos	1	Traslado de traballadores a outro centro	7	1
Total	86		12.566	89

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.9

Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2001
Expedientes tramitados na Dirección Xeral de Relacións Laborais

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballadores	Nº empresas
Con avinza	0	—	0	0
Sen avinza	1	Nomeamento de persoal eventual/interino	1300	1
Tentados sen efecto	0	—	0	0
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidos	1	Incumprimento do deber de negociar de boa fe segundo o artigo 89 do ET	200	1
Outros motivos	0	—	0	0
Total	2	—	1.500	2

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.10

Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2001
Expedientes tramitados nas delegacións provinciais

A Coruña	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	2	Prolongación xornada de traballo desde o 5 de marzo ó 11 de abril / Negativa da empresa a efectua-la limpeza da roupa de traballo dos traballadores	288	2
Sen avinza	3	Fixación das quendas de traballo, descanso dominical en aplicación de convenio colectivo estatal para as Estacións de Servicio / Reducción percepción complemento salarial / Substitución por cuantía económica de dereito a comida ou cea no centro de traballo	264	3
Tentadas sen efecto	1	Supresión gardas	60	1
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidas	1	Compensación económica das comidas no centro	157	1
Outros motivos	1	Traslado de traballadores a outro centro	7	1
Total	8	—	776	8

Nas delegacións de Lugo, Ourense e Pontevedra non se tramitou ningún expediente

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.11

Desglose das conciliacións colectivas das unidades conciliadoras segundo asunto e resultado. Expedientes tramitados. Galicia. 2001

A Coruña (unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol e Santiago). 2001

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	2	Constitución da mesa negociadora do CC da empresa Catedral de Santiago / Problemas en quendas de traballo	144	2
Sen avinza	13	Problemas salariais e laborais / Interpretación de CC / Interpretación de pacto de empresa / Problemas na interpretación das normas laborais / Calendario laboral / Problemas no pagamento das horas / Modificación substancial de condicións de traballo / Discrepancias no CC	2.983	15
Tentados sen efecto	8	Problemas no horario de traballo / Interpretación e aplicación do artigo 7 do CC de aplicación, recoñecendo a condición de traballadores fixos-discontinuos / Modificación substancial das condicións de traballo, artigos 15 e 24 do CC / Xornada de traballo / Problemas no CC / Problemas en clasificación profesional / Asunto sobre calendario laboral (vacacións)	806	8
Tidas por non presentadas	1	Aplicación e interpretación do artigo 132 do CC estatal de AENA	157	1
Desistidos	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	24		4.090	26

Lugo. 2001

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	0	—	0	0
Sen avinza	5	Dereito da CIG de representación e negociación colectiva en tódalas reunións entre empresa e representantes dos traballadores / Aplicación do CC estatal para a industria de produción audiovisual (Técnicos) / Dereito a percibir no período vacacional o plus salarial de produtividade / Dereito o percibo do plus de penosidade e insalubridade / Declaren nulas ou improcedentes as modificacións das condicións de traballo referentes á da xornada de traballo	240	5
Tentados sen efecto	8	Dereito á cotización á Seguridade Social polas axudas de custos, como o facía a empresa anterior / Recoñecemento do dereito a percibi-la prima de obxectivos e o seu abono / Calendario vacacional / Aplicación do CC nacional para o comercio de distribuidores de especialidades e produtos farmacéuticos / Aplicación do CC nacional para o comercio de distribuidores de especialidades e produtos farmacéuticos, cos efectos económicos que procedan / Retribucións establecidas para o grupo E do SERGAS.	163	9
Tidas por non presentadas	1	Cumprimento do punto 6 do pacto de empresa asinado entre a empresa e o comité de empresa, e que pasen a ser fixos da mesma 14 traballadores	14	1
Desistidos	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	14		417	15

Ourense. 2001

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	0	—	0	0
Sen avinza	1	Modificación substancial das condicións de traballo	45	1
Tentados sen efecto	2	Modificación substancial das condicións de traballo / Recuperación festividade 17 de maio	952	2
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidos	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	3		997	3

Pontevedra (unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo). 2001

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	4	Deber negociación CC / Calendario vacacional / Modificación substancial condicións traballo	208	4
Sen avinza	16	Diferencias interpretación artigo 5 CC / Discrepancia nas bases convocatoria concurso / Calendario vacacións / Cambio unilateral (empresa) do convenio colectivo / Solicitan aplica-lo CC de Conservas / Incumprimento da empresa do laudo arbitral / Modificación substancial das condicións de traballo / Redución das quendas de traballo / Negativa pola Asoc. Prov. Oficinas e despachos a negocia-lo CC / Recoñecemento de dereito e descanso bocadillo / Participación no fondo social do CC / Revisión pagas extras 2001 segundo IPC	3.362	16
Tentados sen efecto	13	Discrepancias na recuperación do festivo 17 de maio / Cobro prima de produción / Cambio unilateral no cómputo do descanso na xornada / Interpretación artigo 39 ET sobre mobilidade funcional / Non aboamento plus apertura festivos / Modificación condicións traballo / Aboamento plus actividade / Modificación carteleiras servizo lavandería Residencia 3ª Idade / Modificación dos descansos / Compensación cun descanso traballo domingos e festivos / Controversia Plus de Producción / Incumprimento acordo empresas auxiliares sector naval / Marxinación de CCOO no CC de empresa pola posición dominante da CIG	1.107	13
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidos	2	Imputación ilegalidade dous artigos CC / Cadros de servizos	109	2
Outros motivos	0	—	0	0
Total	35		4.786	35

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No que a conciliacións individuais se refire (cadros 9.12 e 9.13), resalta sobre tódalas cifras a de despedimentos con avinza, o que permite pensa-la clara alta actividade destas unidades en relación cos despedimentos acordados.

■ Cadro 9.12

**Conciliacións individuais segundo causa e resultado. Cantidades conciliadas.
Por provincias. Galicia. 2001**

Galicia	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	10.914	15	1.847	85	12.861
Sen avinza	1.517	169	2.483	776	4.945
Tentados sen efecto	1.562	112	6.243	1.839	9.756
Tidas por non presentadas	294	12	393	247	946
Desistidos	78	13	137	30	258
Outros motivos	3	0	2	6	11
Total	14.368	321	11.105	2.983	28.777
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	87.978.698,32		2.560.262,53	223.095,45	90.762.056,30

A Coruña	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	4.428	10	263	40	4.741
Sen avinza	659	73	928	382	2.042
Tentados sen efecto	600	37	1.707	567	2.911
Tidas por non presentadas	100	5	147	43	295
Desistidos	45	5	106	20	176
Outros motivos	1	0	1	3	5
Total	5.833	130	3.152	1.055	10.170
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	37.282.271,21		727.827,64	185.853,41	38.195.952,26

Lugo	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	1.157	0	67	13	1.237
Sen avinza	128	7	185	46	366
Tentados sen efecto	104	13	440	136	693
Tidas por non presentadas	31	2	80	7	120
Desistidos	8	0	9	2	19
Outros motivos	0	0	0	0	0
Total	1.428	22	781	204	2.435
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	6.794.659,54		138.063,64	18.385,90	6.951.109,08

Ourense	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	1.116	0	80	10	1.206
Sen avinza	159	17	258	80	514
Tentados sen efecto	117	7	314	57	495
Tidas por non presentadas	48	0	40	10	98
Desistidos	11	0	2	5	18
Outros motivos	2	0	1	3	6
Total	1.453	24	695	165	2.337
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	5.998.367,29		175.367,24	11.681,69	6.185.416,22

Pontevedra	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	4.213	5	1.437	22	5.677
Sen avinza	571	72	1.112	268	2.023
Tentados sen efecto	741	55	3.782	1.079	5.657
Tidas por non presentadas	115	5	126	187	433
Desistidos	14	8	20	3	45
Outros motivos	0	0	0	0	0
Total	5.654	145	6.477	1.559	13.835
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	37.903.400,29		1.522.004,01	7.174,46	39.432.578,76

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais
(1) Cantidades especificadas en euros

■ Cadro 9.13

Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Galicia. 2001

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	157	2	36	3	198
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	56	2	32	5	95
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	1.264	8	202	56	1.530
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	15	0	7	0	22
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	21	0	10	3	34
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	1	0	2	3	6
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	59	2	25	14	100
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	900	26	424	107	1.457
16	Industria do tabaco	2	0	2	3	7
17	Industria téxtil	452	12	329	157	950
18	Industria da confección e peletería	168	7	154	4	333
19	Industria do coiro e do calzado	15	1	9	1	26
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	297	5	137	39	478
21	Industria do papel	49	1	10	2	62
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	210	7	60	11	288
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	3	0	16	1	20
24	Industria química	152	7	411	13	583
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	38	5	51	3	97
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	326	5	2.474	749	3.554
27	Metalurxia	698	31	560	118	1.407
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	100	3	995	13	1.111
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	32	1	24	11	68
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	25	0	2	5	32
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	24	0	5	4	33
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	9	0	16	2	27
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico pres. óptica e relojería	6	0	2	0	8
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	109	0	9	9	127
35	Fabricación doutro material de transporte	88	3	71	109	271
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	139	4	87	14	244
37	Reciclaxe	10	2	8	0	20
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	52	1	96	28	177
41	Captación, depuración e distribución de auga	4	0	4	0	8
45	Construción	1.324	26	1.290	190	2.830
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	386	20	138	39	583
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	344	4	54	17	419
52	Comercio polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. domésticas	1.709	21	408	99	2.237
55	Hostalería	1.467	4	478	73	2.022
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	595	15	292	86	988
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	20	1	10	3	34
62	Transporte aéreo e espacial	5	1	9	7	22
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	120	3	91	51	265
64	Correos e telecomunicacións	157	10	433	282	882
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	69	2	75	49	195
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	136	2	143	85	366
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	6	0	2	1	9
70	Actividades inmobiliarias	63	1	19	3	86
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	9	0	5	0	14
72	Actividades informáticas	57	1	22	5	85
73	Investigación e desenvolvemento	16	0	1	1	18
74	Outras actividades empresariais	1.217	37	670	217	2.141
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	9	0	7	14	30
80	Educación	176	2	142	15	335
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	283	10	167	35	495
90	Actividades de saneamento público	28	2	7	11	48
91	Actividades asociativas	64	6	25	18	113
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	246	10	184	136	576
93	Actividades diversas de servizos persoais	354	8	149	46	557
95	Fogares que empregan persoal doméstico	27	0	14	2	43
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	11	0
Total		14.368	321	11.105	2.983	28.777

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

9.3 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflictos de Traballo (AGA)

Despois de 10 anos de existencia do AGA, destacamos, unha vez máis, a súa eficacia na resolución dos conflitos efectivamente tramitados.

O ano 2001 viu incrementada en 10 expedientes respecto do ano precedente, a promoción dos procedementos de solución extraxudicial de conflitos colectivos de traballo en Galicia. O cadro 9.14 resume, sinteticamente, os expedientes iniciados e xestionados ó abeiro do Acordo.

■ Cadro 9.14

AGA. Total expedientes. 2001

Expedientes iniciados	25			
Expedientes en tramitación	2			
Expedientes rexeitados	6	Conflictos resoltos	Empresas afectadas	Traballadores afectados
Expedientes arquivados por solución previa	1	1	1	115
Expedientes tramitados	16	0	0	0
Conciliacións/Mediacións	9	9	808	2.310
Arbitrxes	7	7	3.206	7.346
		17	4.015	9.771

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

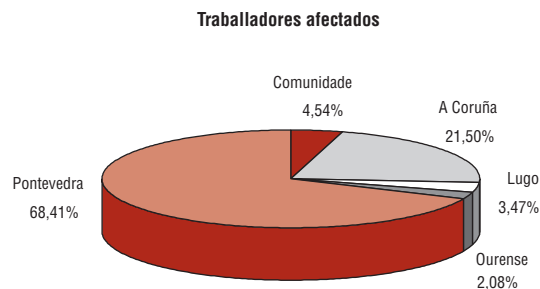
O cadro 9.15 recolle a distribución territorial da conflictividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e concretando o número de traballadores e traballadoras que por el se viron afectados. Tamén este ano foi na provincia da Coruña onde máis expedientes se tramitaron (un 32% do total), dos que un 87,5% corresponden a conflitos de empresa, seguindo coa tendencia xeneralizada tamén en cómputo global (de 25 expedientes iniciados, 23 deles corresponden a ese ámbito empresarial (92%)).

■ Cadro 9.15

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2001

	Comunidade Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	6	8	6	1	4	25
Traballadores afectados	480	2.275	367	220	7.237	10.579
Expedientes de conflitos de sector	0	1	0	0	1	2
Traballadores afectados conf. sector	0	1.600	0	0	7.000	8.600
Expedientes de conflitos empresa	6	7	6	1	3	23
Traballadores afectados conf. empresa	480	675	367	220	237	1.979

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

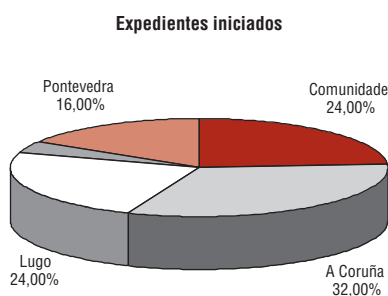
No cadro 9.16 desagreganse os procedementos achegados ó AGA segundo os resultados obtidos, especificando as súas vicisitudes: se foron rexeitados; se acadaron acordo previo á constitución da comisión negociadora ou á sinatura da acta de compromiso arbitral ou ben, se se tramitaron efectivamente.

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2001

■ Cadro 9.16

	Comunidade Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	6	8	6	1	4	25
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	1	2	2	1	0	6
Conflictos resoltos por acordo previo	0	1	0	0	0	1
Expedientes tramitados	3	5	4	0	4	16
Expedientes resoltos	3	5	4	0	4	16
Expedientes con resultado negativo	0	0	0	0	0	0
Expedientes en tramitación	2	0	0	0	0	2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

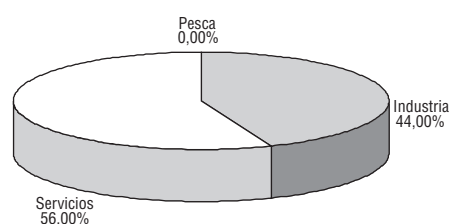
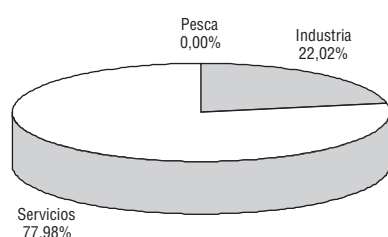
O cadro 9.17 informa sobre a pertenza dos expedientes instados ós distintos sectores económicos de actividade segundo o encadramento nos mesmos da empresa ou sector de procedencia do conflito. Temos así, que o 56% dos conflitos presentados proceden do sector servizos, que abrangue tamén á maior porcentaxe de traballadores afectados, e o 44% restante, ó sector da industria

AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2001

■ Cadro 9.17

	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	11	2.330
Construcción	0	0
Servicios	14	8.249
Total	25	10.579

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Da información que reproducimos sobre o comportamento do AGA no pasado ano, podemos concluí-lo que segue:

β A maioría dos traballadores e empresas (7.346 e 3.206, respectivamente) correspondentes a expedientes resoltos con acordo, pertencen ós procedementos de arbitraje, por contra do que ocorría en anos precedentes, aínda que a auto-composición colectiva distribúese practicamente por igual, en canto ó seu número, entre procedementos de mediación e arbitraje.

β Destacamos entre os procedementos xestionados neste ano pola súa repercusión e incidencia económica e social, o procedemento conciliatorio promovido no sector de confeiteiras, masas fritas, bolos e xeados artesanais da provincia da Coruña, así como o procedemento de arbitraje promovido no sector do comercio de alimentación da provincia de Pontevedra.

9.4. Xulgados do Social

O volume de litixiosidade en Galicia pódese apreciar, en boa medida, a través das estatísticas sobre asuntos resoltos por estes xulgados que publica anualmente o Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, no seu Anuario de Estatísticas Laborais.

Estes xulgados substituíron ás maxistraturas de Traballo, por Lei 38/1988, do 28 de decembro, de Demarcación e de Planta Xudicial. O procedemento rexíase polo Real decreto legislativo 2/1995, do 7 de abril, polo que se aprobou o texto articulado da Lei de procedemento laboral.

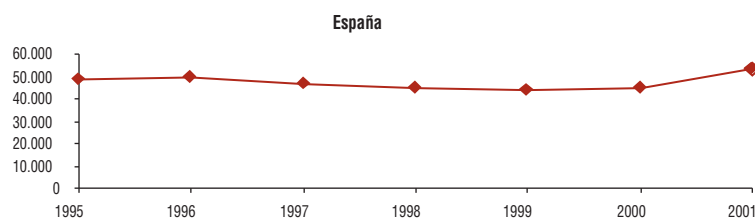
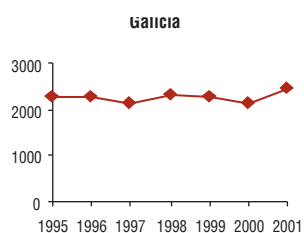
Galicia, no último ano, foi por volume (ou número absoluto de asuntos resoltos) a sexta comunidade autónoma de España. En 2001, precédenlle Cataluña, Madrid, Andalucía, Comunidade Valenciana e Canarias. Está por diante, neste peculiar ranking de asuntos resoltos polos Xulgados do Social, de comunidades autónomas como as do País Vasco, Castela-León, ou Asturias (cadro 9.18).

■ Cadro 9.18

**Evolución dos asuntos resoltos en materia de despedimentos.
Por comunidades autónomas. 1995-2001**

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Andalucía	7.657	7.477	7.010	6.793	6.615	6.586	7.544
Aragón	1.311	1.377	1.352	1.241	1.258	1.221	1.020
Asturias	862	809	920	841	894	856	1.002
Baleares	963	1.040	950	886	825	933	950
Canarias	2.282	2.545	2.770	2.896	2.659	2.717	3.133
Cantabria	759	703	581	657	620	595	669
C. A Mancha	1.526	1.627	1.527	1.382	1.422	1.399	1.627
C. León	2.218	2.363	2.094	1.965	1.843	1.961	2.051
Cataluña	10.057	9.709	9.549	9.445	8.848	9.834	11.323
C. Valenciana	3.947	4.597	4.253	4.075	4.089	4.697	5.860
Extremadura	919	1.063	733	700	610	728	917
Galicia	2.249	2.268	2.124	2.313	2.248	2.139	2.428
Madrid	8.685	9.313	8.415	7.871	7.696	7.760	10.559
Murcia	1.728	1.770	1.140	1.408	1.027	1.244	1.258
Navarra	478	441	395	346	299	333	277
País Vasco	2.617	2.238	2.169	1.953	2.108	1.847	2.016
A Ríoxa	189	221	168	212	160	184	220
Ceuta e Melilla	151	211	179	198	151	199	183
España	48.598	49.772	46.329	45.182	43.372	45.233	53.037

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.
Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Ó comparar tales datos cos relativos a efectivos laborais da Enquisa de Conxuntura Laboral -persoas que manteñen vínculo laboral, á data da enquisa- (cadro 9.19), obsérvase a falta directa ou proporcional de correspondencia ou correlación entre a porcentaxe de efectivos laborais por comunidade (suxeitos da relación que subxace ó procedemento laboral) e volume de litixiosidade proveniente daquelas estatísticas (9.18). A comparación de ámbolos dous indicadores pon en evidencia que non un maior número de efectivos laborais soporta un maior volume de litixios e viceversa. Isto cambiou no último ano, no que Galicia, cun total de 562.500 efectivos laborais, no ano 2001, que equivale ó 5,27% de efectivos laborais do total de España (10.665.100), ten por primeira vez nos últimos anos un número de asuntos tramitados polos xulgados do Social, lixeiramente inferior ó 5% do total de asuntos resoltos en España, para o mesmo ano.

Efectivos laborais. Por comunidades autónomas. 2001

■ Cadro 9.19

	Valores absolutos ⁽¹⁾	Variacións sobre o ano anterior	
		Absolutas ⁽¹⁾	Relativas ⁽²⁾
Andalucía	1.375,1	82,4	6,4
Aragón	317,1	11,3	3,7
Asturias	238,9	13,1	5,8
Baleares	278,6	12,4	4,7
Canarias	491,3	22,4	4,8
Cantabria	128,1	5,7	4,7
C. A Mancha	337,9	16,4	5,1
C. León	508,6	22,0	4,5
Cataluña	2.156,5	80,1	3,9
C. Valenciana	1.114,6	57,8	5,5
Extremadura	155,2	5,5	3,7
Galicia	562,5	24,6	4,6
Madrid	1.879,2	105,8	6,0
Murcia	275,7	16,8	6,5
Navarra	170,8	7,3	4,5
País Vasco	602,5	28,4	4,9
A Rioxa	72,5	3,2	4,6
España	10.665,1	515,2	5,1

(1) Datos en miles

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estadísticas Sociais e Laborais. Enquisa de Conxuntura Laboral

9.4.1. Por materias

En 2001 (cadro 9.18) aumentou en 289 o número de asuntos resoltos no total de Galicia. Mantense constante, con pequenas variacións, a distribución porcentual por materias dos anos precedentes.

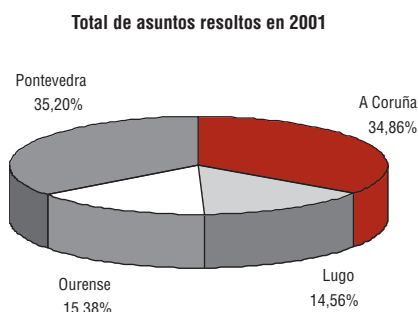
Continúa a se-lo maior número de asuntos que ocupan os xulgados do Social de Galicia, por materias, os concernentes á Seguridade Social (cadro 9.20), dun total de 19.274 asuntos resoltos, 8.728 refírense a esta materia (un 45,28% do total

resolto). A continuación, están as reclamacións de cantidade derivadas do contrato de traballo, de cantidades e doutra índole, 6.877 asuntos (un 35,68%) no ano 2001 do mesmo total. Os despedimentos seguen a continuación, 2.428 asuntos, ocupando un 12,69% do referido total. A conxunción provincias e materia non evidencia datos diferenciadores significativos, mantendo as mesmas proporcións que as comentadas a continuación para o total de asuntos resoltos de Galicia.

■ **Cadro 9.20** **Asuntos resoltos polos xulgados do Social. Polas materias obxecto da demanda e provincias. Galicia. 1999-2000**

	Total		Conflictos colectivos		Conflictos individuais						Seguridade Social					
					Despedimentos		Reclam. deriv. contr. trab.				Afiliação e cotización		Prestacións		Accid. trab. e enferm. prof.	
	De cantidades						Doutra índole									
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	6.863	6.718	32	19	872	931	1.240	1.340	988	903	79	151	3.323	2.941	329	433
Lugo	2.516	2.807	11	8	225	241	448	832	237	259	27	22	1.526	1.404	42	41
Ourense	967	2.964	7	6	207	267	360	450	271	350	47	23	14+91	1.833	75	35
Pontevedra	5.924	6.785	40	36	835	989	1.349	1.688	894	1.045	57	62	2.394	2.550	355	415
Galicia	16.270	19.274	90	69	2.139	2.428	3.397	4.310	2.390	2.557	210	258	7.243	8.728	801	924

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

No cadro 9.22 vémo-los asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo a clase de resolución. A estatística publicada polo Ministerio de Traballo resulta certamente insuficiente cando nos formulamos desagregar diversas variables, máxime cando as reformas laborais máis recentes incorporaron á competencia da orde social materias nas que a súa decisión viña atribuída á Administración, variables que, ó non tratarse desde o punto de vista estatístico, diferenciadamente, védannos calquera posibilidade de coñece-lo seu comportamento neste ámbito. Do cadro relativo a despedimentos por clase de resolución, os datos para 2001, permítennos observar unicamente que de 2.428 asuntos resoltos en Galicia, 872 obtiveron sentenza favorable ó traballador (un 35,91% de asuntos); 107 foron estimadas en

■ Cadro 9.21

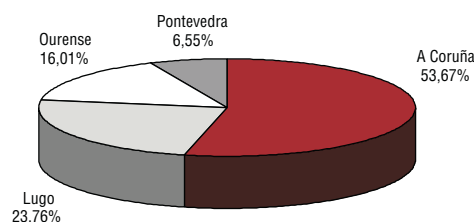
Cantidades recoñecidas a traballadores. Pola materia obxecto da demanda e provincias. Galicia. 2000-2001

	Total		Conflictos individuais						Seguridade Social					
			Despedimentos		Reclam. deriv. contr. trab.				Afiliaión e cotización		Prestacións		Accid. trab. e enferm. prof.	
					De cantidade		Doutra índole							
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	14.588,8	10.871,4	5.800,3	5.388,7	7.909,4	3.991,0	550,7	608,2	—	30,6	246,1	496,2	82,3	356,7
Lugo	5.154,9	4.813,5	1.673,4	1.333,1	1.396,1	1.895,3	1.229,2	719,6	—	—	856,2	865,5	—	—
Ourense	2.038,1	3.242,7	581,0	1.547,8	1.342,9	1.275,6	107,1	187,9	—	—	—	—	7,1	231,4
Pontevedra	1.327,7	1.327,7	3.873,3	3.490,5	2.186,5	3.725,2	315,9	1.012,6	—	—	750,4	624,0	853,2	635,9
Galicia	29.761,1	28.415,8	11.928,0	11.760,1	12.834,9	10.887,1	2.202,9	2.528,3	0,0	30,6	1.852,7	1.985,7	942,6	1.224,0

Datos en millóns de pesetas

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Cantidades recoñecidas en 2001

parte a favor do traballador (4,40%); foron desfavorables ó traballador 367 sentencias, isto é, un 15,11%; chegando a acordo por conciliación en 731 asuntos (30,10%); desistíndose en 254 casos (10,46%) e finalizando por outras causas en 97 ocasións (3,99%).

9.4.2. Por provincias

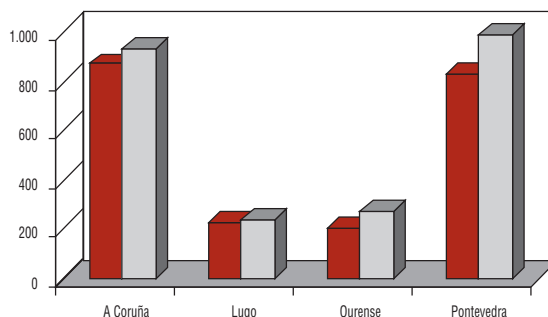
Internamente, a nivel autonómico (cadro 9.22), o maior volume de asuntos resolto do total galego corresponde, no ano 2001, en primeiro lugar á provincia de Pontevedra, cun 40,73%; séguenlle, A Coruña, cun 38,34%; Ourense, cun 10,99% e Lugo cun 9,92 %.

■ Cadro 9.22

**Asuntos resoltos en materia de despedimentos polos xulgados do Social.
Pola clase de resolución e provincias. Galicia. 2000-2001**

	Total		Con senten. favor. ó traballador		Con senten. favor. en parte ó traball.		Con senten. desfav. ó traballador		Por conciliación		Por desistimento		Por outras causas	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	872	931	310	353	38	32	110	136	266	289	97	87	51	34
Lugo	225	241	105	94	15	6	47	41	33	73	22	22	3	5
Ourense	207	267	81	102	21	20	37	50	42	68	23	20	3	7
Pontevedra	835	989	277	323	50	49	108	140	247	301	100	125	53	51
Galicia	2.139	2.428	773	872	124	107	302	367	588	731	242	254	110	97

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.
Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

9.5. O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

Este tribunal ten atribuída, en primeira instancia, competencia territorial de ámbito intracomunitario e tamén a función de actuar como segundo e último grao xurisdiccional, na inmensa maioría dos preitos laborais, exercendo o control de legalidade sobre as resolucións dictadas polos xulgados do Social. A Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia iniciou a súa andadura o 23 de maio de 1989, compoñéndose, no seu inicio e ata xullo de 1990, dun presidente e doce maxistrados. En decembro de 1991, dividiuse a Sala en tres seccións, adscribíndose a elas tres maxistrados por sección.

Todo isto foi notoriamente insuficiente para atender o alto volume de actividade que se foi acumulando á actividade deste órgano, ó longo dos anos en funcionamento, xerando unha situación de colapso, xa evidenciada en anteriores informes, sendo elocuente o número de asuntos pendentes que se reflicte no cadro 9.23 relativo á evolución de asuntos pendentes dos últimos anos. A 1 de xaneiro de 2002 penden de resolución 10.771 asuntos, que aínda que se están a reducir pendentes dos anos anteriores, segue sendo un considerable volume de asuntos sen resolver no tempo, o que segue a cuestionar un dos aspectos (pronta resolución) do principio constitucional de tutela xudicial efectiva.

■ Cadro 9.23

**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Evolución dos asuntos pendentes ó inicio do ano.1993-2002**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Pendientes o 1 de xaneiro	7.241	8.787	9.605	11.397	12.920	13.392	12.872	12.167	10.771 (CGPJ)

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

Maior importancia amosa a actividade revisora a través dos recursos de suplicación, cuantitativamente moito maior. No cadro 9.24, obsérvase que o número de asuntos que entran por ano na Sala é un promedio, nos últimos cinco anos, de 5.969 por ano, en tanto que se dictan -no mesmo período- un promedio anual de 6.342,2 resolucións (número que foi mellorando nos últimos anos como amosa o cadro indicado).

■ Cadro 9.24

**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Evolución dos asuntos pendentes, rexistrados e resoltos. 1997-2001**

	1997	1998	1999	2000	2001
Pendientes o 1 de xaneiro	12.920	13.392	12.872	12.167	11.306
Rexistrados/ano	5.662	5.580	5.891	6.032	6.681
Resoltos/ano	4.898	6.100	6.596	6.901	7.216

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

Dentro deste papel, en orde á importancia cuantitativa que por materias ocupan á Sala, e con referencia ós datos que amosa o cadro 9.25, é claro que o maior número de asuntos resoltos, e que ocupan á Sala, son os concernentes ós recursos sobre prestacións da Seguridade Social, un 71,25% do total de asuntos tramitados. Así, e en tales cadros, obsérvase que sobre un total de 6.574 resoltos, 4.684 concirnen a aquela materia. A considerable distancia séguenlle, a xenérica doutros extremos, 605 sentencias dictadas (9,20%), 574 en materia de accidentes (8,73%), 460 sentencias en despedimentos (7,00%) e 129 sentencias en materia de salarios (1,96%).

■ Cadro 9.25

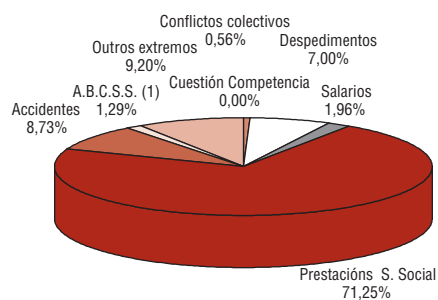
**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Asuntos resoltos por sentenza. Por materias. 1998-2001**

	Revogando			Confirmando			Total			% do total		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Conflictos colectivos	11	11	10	12	32	27	23	43	37	0,37	0,67	0,56
Cuestión Competencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Despedimentos	118	92	107	296	302	353	414	394	460	6,61	6,18	7,00
Salarios	29	26	39	107	87	90	136	113	129	2,17	1,77	1,96
Prestacións S. Social	1.575	1.494	1.316	2.770	3.138	3.368	4.345	4.632	4.684	69,39	72,61	71,25
Accidentes	78	72	121	201	230	393	279	302	574	4,46	4,73	8,73
A.B.C.S.S. (1)	31	23	26	36	40	59	67	63	85	1,07	0,99	1,29
Outros extremos	403	274	160	595	558	445	998	832	605	15,94	13,04	9,20
Total	2.245	1.992	1.779	4.017	4.387	4.735	6.262	6.379	6.574	100	100	100

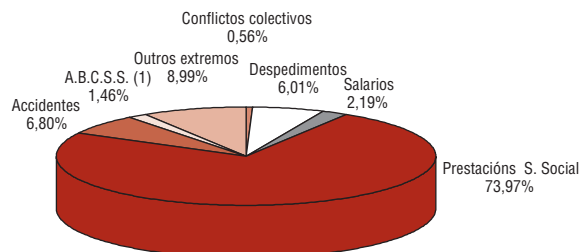
(1) Afiliacións, altas e baixas

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

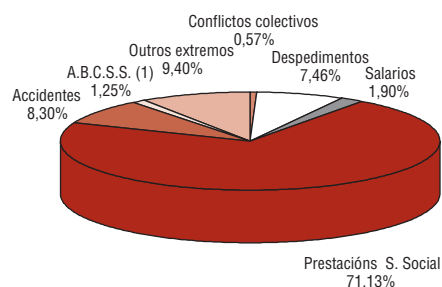
Asuntos resoltos en 2001

Sentencias revogadas en 2000

Sentencias confirmadas en 2000

Outro punto de interese constitúe o coñece-lo número e porcentaxes de sentencias da Sala, que confirman as dos xulgados de instancia e aquelas outras que revogan estas. Isto amósano o mesmo cadro 9.25. Tomando en consideración os mesmos datos referidos a 2001, confirmáronse, sobre un total de 6.574 sentencias dictadas (noutros casos o recurso interposto foi resolto por auto), en 4.735 ocasións, a sentenza de instancia recorrida, o que equivale a un 72,03%. Pola contra, revogáronse tales sentencias de instancia en 1.779 ocasións, é dicir, nun 27,06% dos recursos formulados.

Os procesos en única instancia (cadro 9.26) son cuantitativamente escasos, tan só 11 asuntos desta índole se rexistraron en 2001.

Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Evolución do movemento de asuntos. 1999-2001

■ Cadro 9.26

	Procesos en única instancia											
	I trim.			II trim.			III trim.			IV trim.		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Pendientes												
trim. anterior	0	5	3	2	1	3	2	3	2	1	5	1
Rexistrados	2	1	3	0	3	2	0	6	1	5	2	5
Resoltos	0	5	3	0	1	3	1	4	2	1	4	3
Pendientes ó finalizar o trim.	2	1	3	0	3	2	1	5	1	5	3	3

	Recursos presentados relativos á unificación de doutrina				Total
	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	
Presentados	0	0	0	0	0
Elevados	0	0	0	0	0
Devoltos					
Confirmando	47	33	34	64	178
Revogando	4	3	11	9	27
Anulando	1	0	2	1	4

Fonte: Consello Xeral do Poder Xudicial

As estatísticas que se elaboran para o Consello Xeral do Poder Xudicial permiten coñecer, ademais, un último dato a este informe. Referímonos ó número de recursos presentados contra sentencias do Tribunal, dictadas en última instancia, relativos ó recurso extraordinario de unificación de doutrina. O número de recursos DE CASACIÓN PARA UNIFICACIÓN DE DOCTRINA en 2001, presentados por tan excepcional canle, infórmanos dun número anual inferior a 200 recursos fronte un volume de 6.574 sentencias dictadas no ano, o que amosa que este tribunal constitúe, en boa medida, o último anel de solución xudicial de conflitos na orde social no ámbito galego, como o evidencian tanto o baixísimo número de veces en que son recorridas as súas sentencias, dictadas en segunda e última instancia, como o

escaso número comparativo de veces en que se ve obrigado a intervir en primeira e única instancia. Tamén subliñar que dos 209 devoltos polo Tribunal Supremo, tan só foron revogadas 27 sentencias dictadas polo TSX de Galicia, confirmándose maioritariamente 178 delas e sendo anuladas en 4 ocasións.

9.5. Actuación da Inspección de Traballo e Seguridade Social

■ Cadro 9.27

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Galicia. 1999-2001

1. Actuacións	1999	2000	2001
Traballo	4.621	5.032	3.794
Seguridade e hixiene	22.615	18.635	19.177
Emprego e migracións	57.255	10.652	10.358
Seguridade Social	50.482	54.306	54.324
Varios ⁽¹⁾	2.773	2.792	2.428
ORVE ⁽²⁾	1.384	1.487	1.197
Total	139.130	92.904	91.278

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº Infr.	Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Traballo	207	264	374	397	300.541,04	505.957,59	392.239,57	3.581	2.531	2.248
Seguridade e hixiene	1.644	1.736	1.592	2.033	3.770.767,07	3.711.792,56	12.428.468,36	9.190	10.133	8.727
Emprego e migracións	34	96	86	124	148.474,00	251.166,57	441.972,31	59	132	122
Seguridade Social	2.605	2.145	2.288	2.961	1.617.679,35	1.285.769,82	1.918.625,42	6.533	4.794	5.431
Varios	252	218	260	255	390.720,13	238.922,84	231.536,82	491	506	642
ORVE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	4.742	4.459	4.600	5.770	6.228.181,59	5.993.609,38	15.412.842,48	19.854	18.096	17.170

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas			Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Actas de liquidación	2.314	2.229	2.102	18.674.560,43	14.598.978,64	22.590.881,24	18.498	13.709	15.110
Propostas de liquidación	674	280	205	2.728.259,24	2.108.260,29	979.290,15	3.156	1.931	1.306
Subtotal	2.988	2.509	2.307	21.402.819,67	16.707.238,93	23.570.171,39	21.654	15.640	16.416
ORVE	1.370	1.187	1.183	3.691.621,39	3.436.732,01	6.570.386,42	11.564	14.771	12.660
Total	4.358	3.696	3.490	25.094.441,06	20.143.970,94	30.140.557,81	33.218	30.411	29.076

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballos, requerimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación reponsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións

(2) Recolle os apartados de recadación inducida, minoración, morosidade e reclamación subv.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

■ Cadro 9.28
**Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións.
Provincia da Coruña. 1999-2001**

1. Actuacións	1999	2000	2001
Traballo	2.023	2.133	2.521
Seguridade e hixiene	5.993	6.379	6.729
Emprego e migracións	19.135	2.916	3.009
Seguridade Social	15.885	19.940	20.464
Varios ⁽¹⁾	1.499	1.539	1.213
ORVE	650	705	553
Total	45.185	33.612	34.489

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr. 2001	Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Traballo	88	144	181	192	140.445	344.458	228.988,30	1.311	1.049	1.073
Seguridade e hixiene	597	771	689	819	1.356.485	1.656.492	1.460.811,84	2.759	2.799	3.818
Emprego e migracións	11	22	18	18	84.638	85.302	68.002,75	28	35	19
Seguridade Social	975	742	867	1.073	655.604	470.926	548.072,40	3.739	2.048	2.517
Varios	112	105	120	115	100.337	91.645	91.208,68	182	185	281
ORVE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	1.783	1.784	1.875	2.217	2.337.509	2.648.823	2.397.083,97	8.019	6.116	7.708

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Actas de liquidación	1.041	863	942		9.760.512	5.394.031	6.304.516,74	13.320	8.099	6.138
Propostas de liquidación	202	86	124		852.811	610.008	479.561,12	1.217	649	850
Subtotal	1.243	949	1.066		10.613.323	6.004.040	6.784.077,86	14.537	8.748	6.988
ORVE	645	705	541		1.765.236	1.594.282	2.104.262,83	5.485	5.136	4.604
Der./V. Responsabilidade			42				8.622.805,66			300
Total	1.888	1.654	1.649		12.378.559	7.598.321	17.511.146,35	20.022	13.884	11.892

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requerimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións.

(2) Recolle os apartados de recadación inducida, minoración, morosidade e reclamación subv.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

■ Cadro 9.29

**Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións.
Provincia de Lugo. 1999-2001**

1. Actuacións	1999	2000	2001
Traballo	248	302	312
Seguridade e hixiene	1.527	1.752	1.758
Emprego e migracións	3.865	607	622
Seguridade Social	2.846	2.569	2.809
Varios(1)	255	218	243
ORVE(2)	148	123	87
Total	8.889	5.571	5.831

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr.	Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	1999	2001	1999	2000	2001
Traballo	7	27	22	24	5.111,02	28.836,60	16.263,59	21	67	104
Seguridade e hixiene	125	124	155	170	372.604,25	305.446,55	401.524,74	300	404	561
Emprego e migracións	2	22	23	39	3.311,58	41.249,26	77.609,42	8	31	35
Seguridade Social	244	211	203	268	110.291,79	112.047,91	102.939,49	373	319	300
Varios	29	13	17	17	31.941,41	5.433,78	25.684,00	69	18	90
ORVE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	407	397	420	518	523.260,05	493.014,10	624.021,24	771	839	1.090

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Actas de liquidación	323	338	311		62.053,50	111.331,73	3.529.437,48	1.241	1.953	1.564
Propostas de liquidación	169	39	25		369.340,01	197.485,65	118.839,78	436	253	118
Subtotal	492	377	336		431.393,51	308.817,38	3.648.277,20	1.677	2.206	1.682
ORVE	148	123	87		478.363,23	573.688,21	121.154,11	1.116	1.608	237
Total	640	500	423		909.756,74	882.505,59	3.769.431,31	2.793	3.814	1.919

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requerimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións.

(2) Recolle os apartados de recadación inducida, minoración, morosidade e reclamación subv.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

Cadro 9.30
**Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións.
Provincia de Ourense. 1999-2001**

1. Actuacións	1999	2000	2001
Traballo	715	791	740
Seguridade e hixiene	6.543	2.019	2.263
Emprego e migracións	790	651	640
Seguridade Social	3.912	3.559	3.651
Varios(1)	233	251	294
ORVE(2)	174	150	100
Total	12.367	7.421	7.688

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr.	Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Traballo	59	50	65	72	89.826,78	74.617,13	52.537,84	1.244	869	795
Seguridade e hixiene	164	196	207	313	316.323,46	334.315,90	511.065,43	639	1.323	1.502
Emprego	9	37	14	22	27.077,43	66.472,67	65.510,50	10	39	22
Seguridade Social	273	252	259	378	148.812,63	158.183,39	170.485,11	533	568	543
Varios	10	17	29	29	28.253,00	22.238,69	11.479,44	11	28	147
ORVE	—	—	—	—	—	3.005,07	—	—	—	—
Total	515	552	574	814	610.293,30	658.832,85	811.078,32	2.437	2.827	3.009

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Actas de liquidación	247	303	305		413.826,38	544.968,99	1.736.478,80	477	1.024	1.640
Propostas de liquidación	232	99	32		866.861,11	609.869,98	296.478,41	887	566	246
Subtotal	479	402	337		1.280.687,49	1.154.838,97	2.032.957,21	1.364	1.590	1.886
ORVE	173	150	98		570.767,46	244.156,67	680.818,27	1.156	3.539	1.336
Total	652	552	435		1.851.454,95	1.398.995,64	2.713.775,48	2.520	5.129	3.222

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requerimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación

responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións.

(2) Recolle os apartados de recadación inducida, minoración, morosidade e reclamación subv.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social.

■ Cadro 9.31

**Inspeccións de Traballo e Seguridade Social.
Provincia de Pontevedra. 1999-2001**

1. Actuacións	1999	2000	2001
Traballo	1.635	1.806	221
Seguridade e hixiene	8.552	8.485	8.427
Emprego e migracións	33.465	6.478	6.087
Seguridade Social	27.839	28.238	27.400
Vario(1)	786	784	678
ORV(2)	412	509	457
Total	72.689	46.300	43.270

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr.	Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Traballo	53	43	106	109	65.158,24	58.045,86	94.449,84	1.005	546	276
Seguridade e hixiene	758	645	541	731	1.725.354,36	1.415.538,11	10.055.066,35	5.492	5.607	2.846
Emprego e migracións	12	15	31	45	33.446,99	58.142,64	230.849,64	13	27	46
Seguridade Social	1.113	940	959	1.242	702.970,93	544.612,52	625.408,25	1.888	1.859	2.071
Varios	101	83	94	94	230.188,66	119.605,37	103.164,70	229	275	124
ORVE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	2.037	1.726	1.731	2.221	2.757.119,18	2.195.944,50	10.483.530,53	8.627	8.314	5.363

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	1999	2000	2001		1999	2000	2001	1999	2000	2001
Actas de liquidación	703	725	524		8.438.168,55	8.548.646,92	11.020.448,22	3.460	2.633	5.768
Propostas de liquidación	71	56	24		639.247,12	690.896,66	84.410,84	616	463	92
Subtotal	774	781	548		9.077.415,67	9.239.543,58	11.104.859,06	4.076	3.096	5.860
ORVE	404	509	457		877.254,70	1.024.605,13	1.631.194,00	3.807	4.488	6.483
Total	1.178	1.290	1.005		9.954.670,37	10.264.148,71	12.736.053,06	7.883	7.584	12.343

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requerimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións.

(2) Recolle os apartados de recadación inducida, minoración, morosidade e reclamación subv.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

10.1. Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, resérvase á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Así mesmo, hai que facer constar que a existencia de pacto refírese a aqueles casos en que se chegou a acordo cos representantes legais dos traballadores, non incluíndose, polo tanto, aqueles nos que, aínda existindo algún tipo de acordo, este non vincula á autoridade laboral.

É preciso resaltar que a Lei 11/1994, de 19 de maio (derogada parcialmente polo Real Decreto Legislativo 1/1995, do 24 de marzo, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei do Estatuto dos Traballadores -ET-), no contexto da reforma laboral, variou substancialmente a regulación destes expedientes nos artigos 45, 47, 49, 51, 52 e 53 do ET, afectando, fundamentalmente, ós seguintes aspectos: modifica-

ción das causas; establecemento dos límites a partir dos cales se considera despedimento colectivo; suspensión da vía administrativa e canalización a través da extinción do contrato por vías obxectivas cando non se chega a aqueles límites; etc.; variacións que se plasmaron no RDL 1/1995, do 24 de marzo, antes citado e, no caso concreto do artigo 52.c) efectuouse posteriormente nova redacción pola Lei 63/1997.

Estas variacións fan que se canalicen á vía xudicial posterior; extincións de contratos que antes requirían a autorización administrativa previa; e, por iso, toda comparación cuantitativa con anos anteriores levaría a conclusións erróneas polas razóns sinaladas, sobre todo, tendo en conta que, durante 1994, foron aplicádas-las normas anteriores e a nova regulación contemplada na reforma laboral.

Non obstante, e coas salvidades anteditas, é interesante o exame dos datos, xa que tódalas suspensións de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción; ou as derivadas de forza maior canalízanse por esta vía, así como as extincións nos, agora denominados, despedimentos colectivos.

Inclúese tamén neste capítulo o Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

10.2. Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, unha visión xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego en base á información subministrada pola Dirección Xeral de Traballo, a Comunidade Autónoma ou as Áreas de Traballo e Asuntos Sociais dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que o maior número de traballadores afectados é coa suspensión de contratos e fundamentalmente nas provincias da Coruña e Pontevedra (cadro 10.1).

Traballadores afectados por efecto do expediente. Galicia 2001

■ Cadro 10.1

	Extinción	Suspensión	Redución xornada	Total
A Coruña	504	2.095	0	2.599
Lugo	53	26	0	79
Ourense	55	42	0	97
Pontevedra	1.492	2.323	9	3.824
Galicia	2.104	4.486	9	6.599

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

No que se refire concretamente ós tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro de expedientes resoltos (cadro 10.2), a provincia de Pontevedra é a que maior número de traballadores afectados reflicte. Obsérvase, con carácter xeral, que é maior o número de expedientes que teñen acordo que os pactados, representando os primeiros o 70% do total.

■ Cadro 10.2

**Regulación de emprego. Total de expedientes resoltos.
Galicia. 2001**

	Total cadro de persoal	Total expedientes	Autorizados pactados	Autorizados non pactados	Non autorizados	Desistidos	Total trab. afectados
A Coruña	2.457	315	40	263	3	9	2.030
Lugo	245	17	11	0	3	3	44
Ourense	158	11	11	0	0	0	70
Pontevedra	5.023	207	78	122	4	3	3.655
Galicia	7.883	550	140	385	10	15	5.799

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No desglose dos expedientes pola medida autorizada (cadro 10.3), pode verse a afectación maioritaria de traballadores nos expedientes pactados, aínda que na suspensión de relacións laborais é maior o número dos afectados sen acordo.

■ Cadro 10.3

**Regulación de emprego. Expedientes resoltos segundo a medida autorizada.
Galicia. 2001**

1. Medida autorizada: suspensión das relacións laborais

	Total expedientes	Exptes. autoriz. pactados	Pactados traballadores	Exptes. autoriz. non pactados	Non pactados traballadores	Total traballadores	Total días afectados
A Coruña	290	34	324	256	1.577	1.901	15.244
Lugo	8	8	26	0	0	26	686
Ourense	9	9	42	0	0	42	864
Pontevedra	178	65	1.424	113	887	2.311	19.614
Galicia	485	116	1.816	369	2.464	4.280	36.408

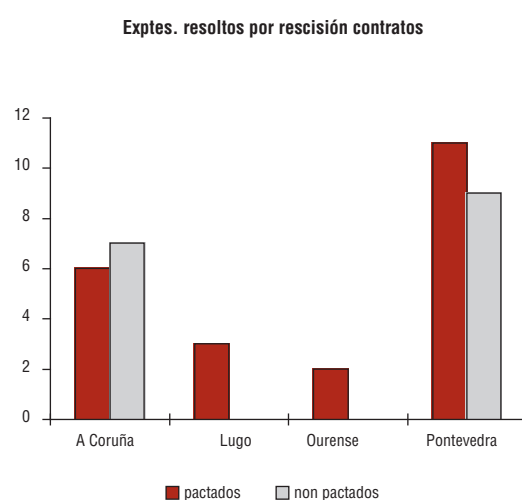
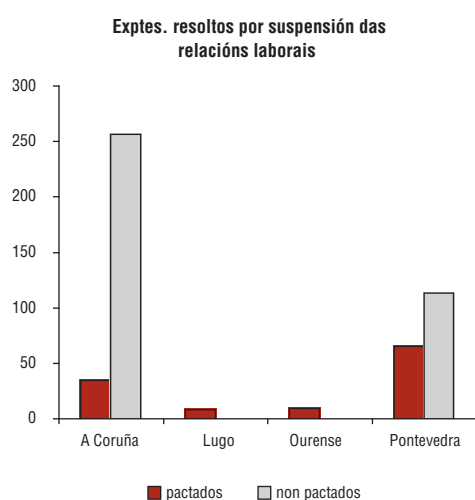
2. Medida autorizada: redución de xornada

	Total exptes.	Exptes. autoriz. pactados	Pactados traballadores	Exptes. autoriz. non pactados	Non pactados traballadores	Total traballadores	Total días redución	Total horas redución
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	2	2	9	0	0	9	646	30
Galicia	2	2	9	0	0	9	646	30

3. Medida autorizada: rescisión de contratos

	Total exptes.	Exptes. autoriz. pactados	Pactados traballadores	Exptes. autoriz. non pactados	Non pactados traballadores	Total trab. rescisión
A Coruña	13	6	66	7	63	129
Lugo	3	3	18	0	0	18
Ourense	2	2	28	0	0	28
Pontevedra	20	11	1.113	9	222	1.335
Galicia	38	22	1.225	16	285	1.510

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

10.3. Causas dos expedientes

No capítulo das causas dos expedientes (cadro 10.4), resalta a forza maior como a que dá lugar ó maior número de expedientes e traballadores afectados, maioritariamente na medida de suspensión de contratos. No que se refire á extinción, os problemas de tesourería ou financiamento, son a causa que a maior número de traballadores afecta.

■ Cadro 10.4

**Expedientes resoltos segundo a causa e os traballadores afectados.
Por provincias. Galicia. 2001⁽¹⁾**

		1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Total
A Coruña	Nº exptes. autorizados	0	0	10	1	0	269	1	18	0	4	0	303
	Trab. afectados	0	0	142	5	0	1.677	4	166	0	36	0	2.030
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	80	0	0	28	0	9	0	12	0	129
	Trab. suspensión	0	0	62	5	0	1.649	4	157	0	24	0	1.901
Lugo	Nº exptes. autorizados	0	0	0	1	0	2	0	4	1	1	2	11
	Trab. afectados	0	0	0	1	0	2	0	21	1	2	17	44
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	17	18
	Trab. suspensión	0	0	0	1	0	2	0	21	0	2	0	26
Ourense	Nº exptes. autorizados	1	0	3	0	0	4	3	0	0	0	0	11
	Trab. afectados	2	0	30	0	0	11	27	0	0	0	0	70
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	28
	Trab. suspensión	2	0	2	0	0	11	27	0	0	0	0	42
Pontevedra	Nº exptes. autorizados	0	1	18	0	5	118	0	42	10	6	0	200
	Trab. afectados	0	9	2.239	0	64	904	0	274	20	145	0	3.655
	Trab. reduc. xornada	0	0	7	0	0	0	0	0	0	2	0	9
	Trab. rescisión	0	9	1.289	0	0	37	0	0	0	0	0	1.335
	Trab. suspensión	0	0	943	0	64	867	0	274	20	143	0	2.311
C. Autónoma	Nº exptes. autorizados	1	1	31	2	5	393	4	64	11	11	2	525
	Trab. afectados	2	9	2.411	6	64	2.594	31	461	21	183	17	5.799
	Trab. reduc. xornada	0	0	7	0	0	0	0	0	0	2	0	9
	Trab. rescisión	0	9	1.397	0	0	65	0	9	1	12	17	1.510
	Trab. suspensión	2	0	1.007	6	64	2.529	31	452	20	169	0	4.280

(1) Explicación das causas:

1. Falta de produtividade
2. Empresas acollidas a Decretos de Reconversión
3. Quebra, suspensión de pagos, débeda
4. Problemas de tesourería ou financiamento
5. Ruínas ou obras de inmobles
6. Restricción da demanda ou consumo
7. Rescisión de contratos (subcontratistas)
8. Falta de materia prima
9. Forza maior

10. Aplicación medidas económicas

11. Reestructuración de empresas de sectores non afectados por Decretos de Reconversión
12. Técnicas e/ou tecnolóxicas
13. Organizativas
14. De produción
15. Outras

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

10.4. Actividades económicas afectadas

En xeral, a pesca é a actividade que segue provocando, con moita diferenza, o maior número de expedientes e, en relación directa, afecta a máis traballadores (cadro 10.5), o que dá idea da súa conexión coa forza maior examinada nas causas e en relación cos problemas que atravesará este sector.

Cadro 10.5

 Actividades económicas: expedientes e traballadores.
 Por provincias. Galicia. 2001

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
		Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.
1	Agricultura, gandería, caza e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Silvicultura, explot. forestais e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Pesca, acuicultura e servs. relacionados	279	1.804	7	39	0	0	154	1.035	440	2.878
10	Extr. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Extr. petróleo e gas natural e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Extr. minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	1	6	0	0	1	6
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	1	15	0	0	0	0	15	85	16	100
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	4	45	4	45
18	Industria da confección e peletería	2	13	0	0	2	10	0	0	4	23
19	Industria do coiro e do calzado	0	0	1	2	0	0	1	7	2	9
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	0	0	0	0	0	0	2	45	2	45
21	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Edic. artes gráfs. e reprod. soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Coquerías, refino petró., e trat. comb. nucleares	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Fabr. produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	1	20	1	151	2	171
26	Fabr. doutros produtos minerais non metálicos	2	12	0	0	0	0	7	1.731	9	1.743
27	Metalurxia	0	0	0	0	0	0	1	15	1	15
28	Fabr. prods. metáls., agás maquina. e equipo	0	0	0	0	1	1	2	339	3	340
29	Inds. construc. maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0	0	2	131	2	131
30	Fabr. máquinas oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Fabr. mater. electrón., radio, TV e comunicacións	1	12	0	0	0	0	0	0	1	12
33	Fabr. eq. e instr. cirúrx. prec., ópt. e relojería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Fabr. vehíc. motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Fabricación doutro material de transporte	2	69	0	0	0	0	0	0	2	69
36	Fabr. mobles; outras indus. manufactureiras	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Prod. e distr. en. electr., gas, vapor e auga quente	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Construcción	5	49	0	0	2	3	0	0	7	52
50	Venda, rep. vehíc. motor, venda miúdo comb.	1	11	0	0	1	3	1	3	3	17
51	Com. por xunto e interm., agás vehíc. motor	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2
52	Com. miúdo, agás vehíc. motor, repar. domés.	3	5	2	2	0	0	2	11	7	18
55	Hostalería	6	39	0	0	1	10	0	0	7	49
60	Transporte terrestre: transporte por tubos	0	0	0	0	1	16	0	0	1	16
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Activs. anexas ós transportes: axencias de viaxes	0	0	0	0	0	0	1	3	1	3
64	Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Interm. financ., agás seguros e plans pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Seguros e plans pensións, agás S.S. obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Activs. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Alugueiro de maquin. e equipo sen operario	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Actividades informáticas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	0	0	0	0	0	0	1	4	1	4
75	Admón. Pública, Defensa e S.S. obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Educación	0	0	0	0	0	0	3	32	3	32
85	Activs. sanitarias e veterinarias, servs. sociais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90	Actividades de saneamento público	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Activs. recreativas, culturais e deportivas	0	0	0	0	0	0	1	10	1	10
93	Actividades diversas de servs. persoais	0	0	0	0	0	0	1	7	1	7
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		303	2.030	11	44	11	70	200	3.655	525	5.799

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

10.5. Evolución experimentada

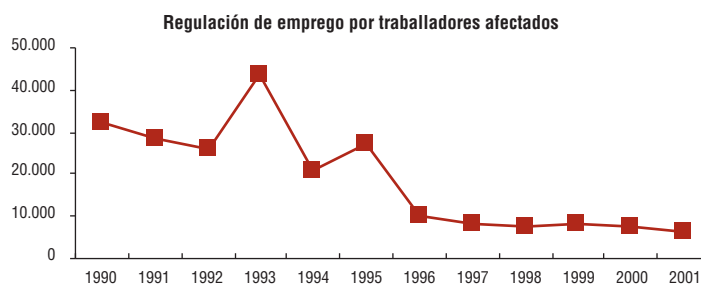
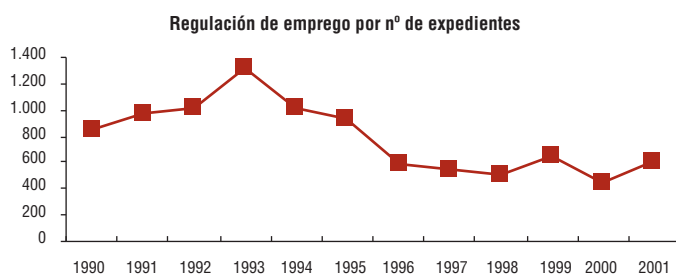
As consideracións apuntadas ó comezo deste capítulo impiden extraer conclusións na evolución dos expedientes de regulación de emprego dada a variación normativa, aínda que unha observación simple dos últimos anos (cadro 10.6), sen entrar na súa análise, reflicte un claro descenso en relación cos inmediatamente anteriores, tanto no número de expedientes como nos traballadores afectados por eles.

Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores afectados. Galicia. 1990-2001

■ Cadro 10.6

	Nº expedientes	Traballadores afectados
1990	852	31.992
1991	978	28.370
1992	1.007	26.019
1993	1.312	43.968
1994	1.006	20.995
1995	943	27.260
1996	588	10.030
1997	543	8.005
1998	508	7.900
1999	642	8.247
2000	453	7.505
2001	608	6.599

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

10.6. O Fondo de Garantía Salarial

O FOGASA creouse polo Real Decreto 317/1977, do 4 de marzo; en esencia, as súas finalidades e contido enúncianse no artigo 33 do RDL 1/1995, do 24 de marzo, polo que se aproba o texto refundido da Lei do ET.

As prestacións económicas realizadas por este organismo teñen, fundamentalmente, dúas finalidades:

■ Garantir ós traballadores por conta allea o percibo dos salarios e indemnizacións pendentes de pago como consecuencia dos desequilibrios patrimoniais das empresas, nos casos de insolvencia declarada e recoñecida xudicialmente, suspensión de pagos, quebra, forza maior ou concurso de acredores. Estas circunstancias deben ser recoñecidas por sentenza ou resolución da autoridade laboral, nos supostos de indemnización, ou por acta de conciliación ou sentenza de recoñecemento, nos supostos de salarios.

■ Aboa-lo 40% das indemnizacións legais que correspondan ós traballadores derivadas de despedimento colectivo ou despedimento por causas obxectivas nas empresas de menos de 25 traballadores, segundo se establece no artigo 33.8 do ET.

Os datos e cadros que se acompañan obtéñense da estatística que elabora o FOGASA.

En prestacións “por insolvencia” inclúese o importe das indemnizacións e salarios pendentes de pago, motivados por declaración de insolvencia das empresas, suspensión de pagos, quebra, concurso de acredores e forza maior; así como os salarios de tramitación acordados pola xurisdicción competente. As cantidades máximas a aboar son, en salarios, as que resultan de multiplica-lo duplo do salario mínimo interprofesional diario, sen pagas extras, polo número de días pendentes de pago, cun máximo de 120 días. En tanto que en indemnizacións, o máximo a aboar é dunha anualidade do mesmo importe diario referido.

En prestacións “por regulación” recollen, unicamente, os supostos derivados do artigo 33.8 do ET, é dicir, indemnizacións correspondentes ó 40% da indemnización legal que corresponda ós traballadores de empresas de menos de 25 traballadores, nos casos de despedimento colectivo e despedimento por causas obxectivas derivadas da necesidade de amortizar postos de traballo, fundada en causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción; en ámbolos dous supostos, o FOGASA faise cargo de ditas prestacións sen necesidade de insolvencia das empresas. O resto das prestacións pagadas polo Fondo, derivadas de despedimento colectivo ou despedimento por causas obxectivas, en empresas de máis de 25 traballadores, inclúense no apartado “por insolvencia”.

Os datos dos cadros 10.7 e 10.9 permítenos observar que o importe total das prestacións económicas, aboadas en 2001 para Galicia, foi de 9536,1 miles de euros (en 2000, 2151 millóns de pesetas), o que representa un 4,43% do total nominal de España (12.927,6 miles de euros). De tales importes económicos, o 91,33%, ten a súa causa na insolvencia empresarial, en tanto que un 8,67% teñen a súa orixe na regulación de emprego. Do total das prestacións acordadas en Galicia, por insolvencia 8.708,9 miles de euros, o 57,44% serviron para aboar salarios debidos e garantidos, en tanto que o 42,56% do aboado, o foi para indemnizacións.

■ Cadro 10.7

**Importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por provincias.
Galicia/España. 1999-2001**

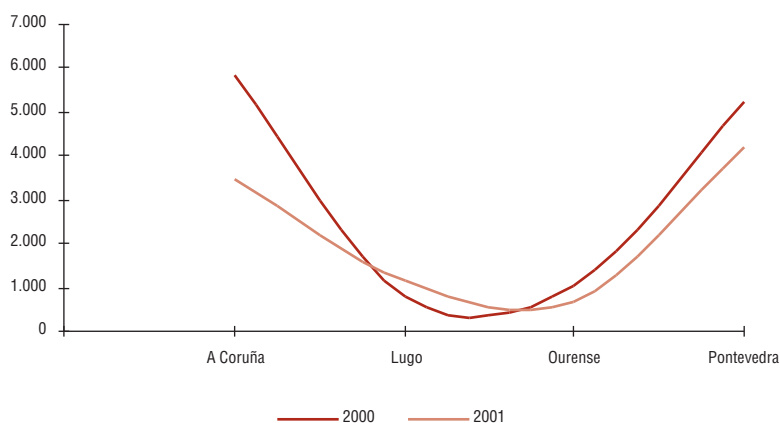
	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2000
A Coruña	5.830,9	3.492,8	-2.059,1	958,2	-2.338,1	29,7	19,7	-40,1
Lugo	794,1	1.154,3	-1.759,2	-708,9	360,2	53,9	47,2	45,4
Ourense	1.045,5	666,7	-1.343,9	-563,9	-378,8	45,5	35,0	-36,2
Pontevedra	5.257,1	4.222,3	6.185,0	-8.050,5	-1.034,8	86,8	60,5	-19,7
Galicia	12.927,6	9.536,1	1.022,8	-8.365,1	-3.391,5	5,0	-39,3	-26,2
España	228.822,3	214.843,5	148.553,4	102.416,7	13.978,7	31,0	30,9	-6,1

(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.
Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos valores absolutos dos importes das prestacións

O cadro 10.8 infórmanos, así mesmo, do número de empresas afectadas e de traballadores beneficiarios do Fondo. En 2001, o número de empresas foron 1.187 (en 2000, 1.389) e o número de traballadores 3.793 (en 2000, 4.009).

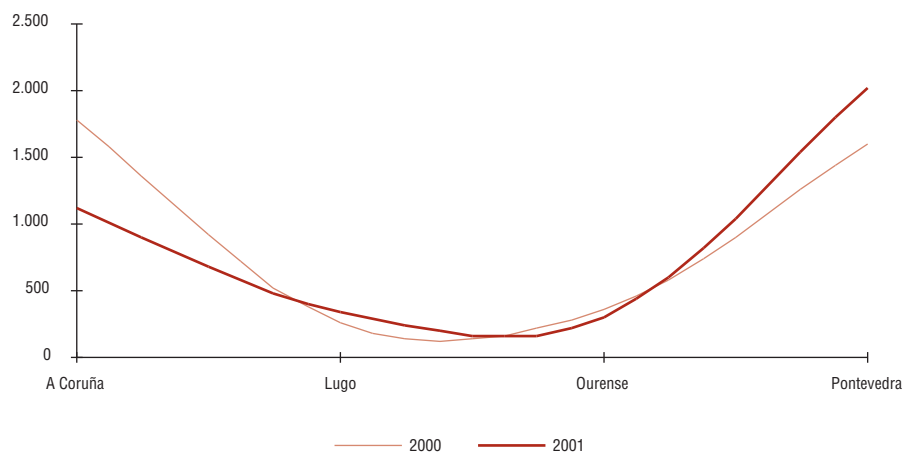
■ Cadro 10.8

Empresas afectadas e traballadores beneficiarios do FOGASA. Pola causa da prestación e provincias. Galicia/España. 2000-2001

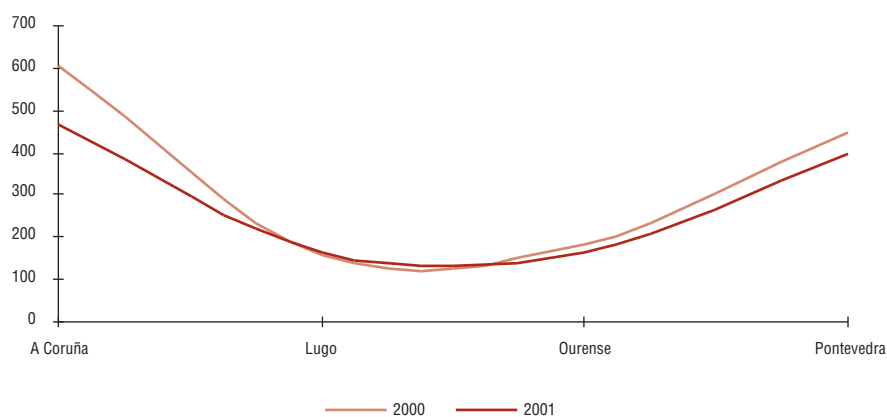
	Total				Por involucencia				Por regulación			
	Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	608	464	1.787	1.128	487	357	1.482	936	121	107	305	192
Lugo	155	162	264	341	123	136	216	300	32	26	48	41
Ourense	181	164	356	302	147	118	305	233	34	46	51	69
Pontevedra	445	397	1.602	2.022	402	354	1.512	1.920	43	43	90	102
Galicia	1.389	1.187	4.009	3.793	1.159	965	3.515	3.389	230	222	494	404
España	27.626	25.021	76.827	70.237	20.412	18.085	62.093	55.916	7.214	6.936	14.734	14.321

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos traballadores beneficiarios

Evolución das empresas afectadas

■ Cadro 10.9

**Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA.
Pola causa e provincias. Galicia / España 2001.**

	Total	Prestacións por insolvencia			Prestacións por regulación
		Subtotal	Salarios	Indemnizacións	
A Coruña	3.492,8	3.095,6	1.532,1	1.563,5	397,2
Lugo	1.154,3	1.078,9	472,5	606,4	75,4
Ourense	666,7	555,4	306,0	249,4	111,3
Pontevedra	4.222,3	3.979,0	2.691,7	1.287,3	243,3
Galicia	9.536,1	8.708,9	5.002,3	3.706,6	827,2
España	214.843,5	189.662,5	86.653,0	103.009,5	25.181,0

Datos en miles de euros

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.

Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Os cadros que seguen, informan con maior detalle doutros indicadores desagregados (cadros 10.10 e 10.11).

■ Cadro 10.10

Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por insolvencia e provincias. Galicia/España. 2000-2001

	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña	5.292,1	3.095,6	-1.668,8	818,4	-2.196,5	-27,2	18,3	-41,5
Lugo	687,4	1.078,9	-1.640,7	-755,4	391,5	-53,2	-52,4	57,0
Ourense	934,2	555,4	-1.142,2	-509,1	-378,8	-44,2	-35,3	-40,5
Pontevedra	5.022,6	3.979,0	6.296,0	-8.014,2	-1.043,6	93,4	-61,5	-20,8
Galicia	11.936,3	8.708,9	1.844,3	-8.460,3	-3.227,4	9,9	-41,5	-27,0
España	201.450,7	189.662,5	-132.804,9	-98.640,4	-11.788,1	-30,7	-32,9	-5,9

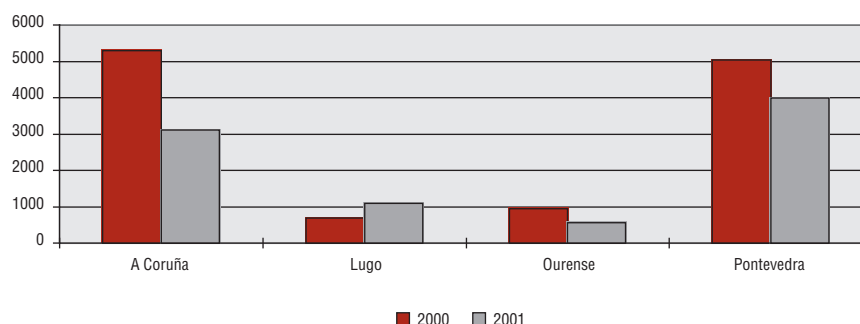
(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.

Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos valores absolutos. 2000-2001

■ **Cadro 10.11** **Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por regulación e provincias. Galicia/España. 2000-2001**

	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña	538,8	397,2	-390,0	139,8	-141,6	-49,4	35,0	-26,3
Lugo	106,7	75,4	-118,3	46,5	-31,3	-66,3	77,2	-29,3
Ourense	111,4	111,3	-201,7	-54,7	-0,1	-54,8	-32,9	-0,1
Pontevedra	234,4	243,3	-111,1	-18,5	8,9	-29,1	-13,4	3,8
Galicia	991,3	827,2	-821,1	113,1	-164,1	-47,8	10,6	-16,6
España	27.371,6	25.181,0	-15.748,5	-3.776,3	-2.190,6	-33,6	-12,1	-8,0

(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais.
Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

11.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan os cidadáns e as súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén atender necesidades de contido individual e social impoñendo sacrificios ós mozos respecto dos vellos; ós sans respecto dos enfermos; ós ocupados respecto ós que se atopan en situación de desemprego; ós vivos respecto ós falecidos; ós que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e ós de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contempla-la protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ó contrato de traballo ou ó desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de Integración Social do Minusválido (LISMI) e as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS).

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “ós poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para tódolos cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como ós fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. En efecto, a partir de 1991 introdúcese no sistema as pensións non contributivas e, en 1995, créase a figura da Incapacidade Temporal como unha síntese das de Incapacidade Laboral Transitoria (ILT) e a Invalidez Provisional, que desaparecen integrándose na nova figura. Así mesmo, desvincúlase da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría autónoma, cunha cobertura do 100 por 100 da base reguladora.

O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o **Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse**, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas -o pacto contempla 15 recomendacións- que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o **Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social** que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introducción de

maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula establecida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A lei 39/1999, do 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

Por último, o 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisiones Obreras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre *“la mejora y el desarrollo del sistema de protección social”* que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ó retiro anticipado esténdese ós maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente reductor anual en función dos anos cotizados que vai desde o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real Decreto Lei 16/2001, do 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez subirá do 45% actual ó 52%. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ámbalas dúas medidas plasmáronse normativamente no Real Decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos, dos autónomos do especial agrario e dos de traballadores do mar, da prestación de incapacidade total cualificada -maiores de 55 anos-.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: -unha mensualidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias-, chegando a dita contía a finais do ano 2004.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ó financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente irá aumentando ata 15 anos en 2003 e nese ano as partes asinantes comprométense a toma-las medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

11.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais ós ingresos na vida activa, a aqueles que cesan nesta, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto a súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, e nas derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30 ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2001, o 24,66% da poboación total de dereito. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ó aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; ós 673.900, en 2001, (cadro 11.1), incrementándose nestes dezaseis anos en 192.653 o número de pensións, fronte ós 202.300 novos cotizantes á Seguridade Social entre ámbalas dúas datas.

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/1994-2001**

■ **Cadro 11.1**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2
	Promedio	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3
	Promedio	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09
1994	Nº	212,7	119,9	105,0	172,2	609,8
	Promedio	325,41	283,08	281,81	314,47	306,55
1995	Nº	217,8	120,9	106,5	175,4	620,5
	Promedio	343,18	298,06	296,20	333,96	323,80
1996	Nº	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7
	Promedio	361,33	313,33	310,76	351,15	340,68
1997	Nº	229,9	122,7	108,6	182,0	643,7
	Promedio	375,08	324,11	320,68	364,73	353,30
1998	Nº	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0
	Promedio	384,65	333,32	329,29	376,95	364,52
1999	Nº	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0
	Promedio	394,59	339,66	335,39	383,89	371,33
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	Promedio	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9
	Promedio	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95

Elaboración propia
 Números en miles. Medias anuais
 Promedio en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un bo indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e vén medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 11.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas supera xa, desde 1989, ó de traballadores cotizantes en activo, e na de Lugo desde 1992. O importante aumento que se produce no número de afiliados á Seguridade Social

en 1998, 1999 e, aínda que en menor medida en 2000 e en 2001 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos ou perceptores de pensións que de activos ou cotizantes.

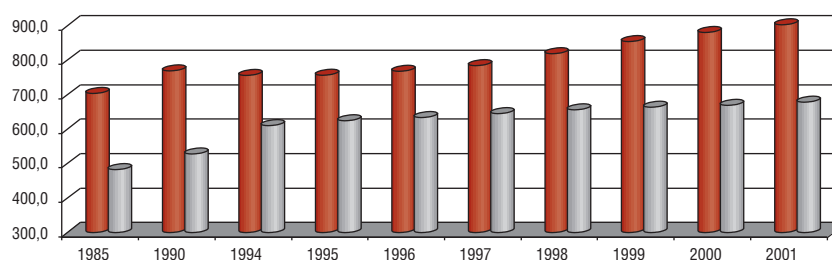
Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/1994-2001

■ Cadro 11.2

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
1994	Activos	305,0	108,4	89,8	249,4	752,7	12.045,5
	Pasivos	212,7	119,9	105,0	172,2	609,8	6.822,4
1995	Activos	306,1	108,8	90,0	253,2	758,2	12.307,6
	Pasivos	217,8	120,9	106,5	175,4	620,5	6.966,1
1996	Activos	309,9	107,8	90,1	257,3	765,2	12.506,0
	Pasivos	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7	7.110,2
1997	Activos	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
	Pasivos	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2	7.279,3
1998	Activos	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	Pasivos	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
1999	Activos	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	Pasivos	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9

Elaboración propia
Número de persoas en miles. Medias anuais
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución dos activos e pasivos en Galicia

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2001, de 1,34 activos por cada pasivo -904.300 traballadores en alta fronte ós 673.900 pensionistas-, sendo dita porcentaxe no total de España do 2,04, producíndose o mesmo que nos tres anos precedentes e a diferenza da tendencia dos anos anteriores, un incremento en 2001 maior na proporción en favor dos activos, tanto en España como na comunidade galega. Mesmo nas provincias de Lugo e Ourense en 2001 aumentan os traballadores afiliados con respecto ós pensionistas, situándose a proporción en 1,05 pensionistas por cada activo en Lugo, e 1,11 pasivos por cada afiliado en Ourense

Nas catro provincias galegas prodúcese en 2001 un aumento significativo do número de cotizantes, moi por riba do incremento de pensionistas, se ben inferior ós tres anos precedentes, sendo especialmente salientable en Pontevedra e en menor medida na Coruña. En efecto, os afiliados sitúanse, en 2001 na cifra de 369.000 na provincia da Coruña e 317.100 en Pontevedra, cun aumento de máis de 11.000 cotizantes na primeira e preto de case 10.000 na segunda, con respecto a 2000, e os pasivos sitúanse en 247.000 na Coruña e 192.500 en Pontevedra, cun aumento sobre 2000 de 3.700 na primeira e só 2.400 na segunda.

Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 11.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluí-las altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 11.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ó cobro durante catro meses consecutivos). Ata 1997 como pode apreciarse, comparando ámbolos dous cadros, nas pensións de xubilación prodúcense en Galicia máis altas iniciais que baixas, o que implica polo peso numérico das mesmas un incremento considerable do total das pensións nese tempo. En 1998 por primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as baixas das pensións de xubilación en Galicia superan as altas, reproducíndose con maior amplitude en 1999 e 2000. No ano 2001 orixínanse 18.673 baixas fronte a 16.920 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de viuvez, 9.490, en 2001 continúan superando con bastante diferenza ás baixas -7.049 en dito ano-. Na serie dos datos anuais que se inclúen no informe, as cifras de altas e baixas de orfandade, tenden a unha paridade en 1996, en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros e en 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais. Referente ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, en 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución, de máis das dúas terceiras partes no caso galego, redución que se mantén no ano 2000 e 2001, con só 1.944 baixas fronte ás 6.867 altas iniciais no último de ditos anos.

As altas iniciais de pensións en 2001 diminúen en Galicia pasando de 38.069 no ano anterior ás 35.605 de 2001, tamén en España diminúen lixeiramente o número das altas iniciais. A diminución no número das pensións iniciais prodúcese nas catro provincias e en tódalas prestacións, agás nas pensións de invalidez na provincia de Pontevedra.

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1996-2001(1)

■ Cadro 11.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1996	8.741	3.438	3.063	5.767	21.009	239.927
	1997	8.397	3.271	2.919	5.392	19.979	226.313
	1998	7.473	2.879	2.646	5.105	18.103	211.462
	1999	7.381	2.839	2.618	4.980	17.818	196.338
	2000	7.181	2.815	2.631	5.244	17.871	207.478
	2001	6.629	2.649	2.451	5.191	16.920	197.892
Invalidez	1996	2.748	1.128	1.163	1.908	6.947	91.962
	1997	2.449	1.139	882	2.286	6.756	100.912
	1998	2.561	1.134	875	2.237	6.807	86.406
	1999	2.940	1.030	1.204	1.914	7.088	82.510
	2000	2.933	980	1.224	1.923	7.060	78.257
	2001	2.795	838	1.219	2.015	6.867	80.929
Viuvez	1996	3.866	1.737	1.529	2.816	9.948	120.453
	1997	3.790	1.750	1.660	2.836	10.036	123.023
	1998	3.711	1.788	1.619	2.735	9.853	123.064
	1999	3.883	1.803	1.586	2.882	10.154	127.629
	2000	3.986	1.807	1.601	2.930	10.324	126.546
	2001	3.673	1.620	1.464	2.733	9.490	119.188
Orfandade e en favor de familiares	1996	800	284	265	727	2.076	26.468
	1997	1.027	323	388	901	2.639	33.640
	1998	1.010	300	359	838	2.507	34.524
	1999	1.132	337	381	903	2.753	37.029
	2000	1.181	349	338	946	2.814	34.979
	2001	990	241	258	839	2.328	30.015
Total	1996	16.155	6.587	6.020	11.218	39.980	478.810
	1997	15.663	6.483	5.849	11.415	39.410	483.888
	1998	14.755	6.101	5.499	10.915	37.270	455.456
	1999	15.336	6.009	5.789	10.679	37.813	443.506
	2000	15.281	5.951	5.794	11.043	38.069	447.260
	2001	14.087	5.348	5.392	10.778	35.605	428.024

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ó Réxime de Traballadores do Mar

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas na xubilación

**Baixas de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1996-2001⁽¹⁾**

■ **Cadro 11.4**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1996	5.602	2.764	2.650	3.624	14.640	153.910
	1997	5.801	2.691	2.582	3.564	14.638	159.655
	1998	6.829	3.727	3.535	5.159	19.250	209.859
	1999	7.158	3.931	3.643	5.253	19.985	219.514
	2000	6.884	3.852	3.513	5.263	19.512	211.881
	2001	6.703	3.759	3.345	4.866	18.673	205.607
Invalidez	1996	1.990	1.557	1.090	2.683	7.320	74.626
	1997	1.930	1.402	1.111	2.527	6.970	74.164
	1998	720	387	345	745	2.197	28.109
	1999	813	402	283	736	2.234	27.672
	2000	738	345	328	722	2.133	26.462
	2001	740	238	293	673	1.944	25.365
Viuvez	1996	2.281	1.232	1.005	1.834	6.352	77.555
	1997	2.348	1.221	1.040	1.758	6.367	81.327
	1998	2.448	1.241	1.039	1.832	6.560	85.211
	1999	2.630	1.355	1.166	1.876	7.027	91.078
	2000	2.527	1.435	1.215	1.955	7.132	89.271
	2001	2.610	1.342	1.247	1.850	7.049	88.250
Orfandade e en favor de familiares	1996	895	223	268	786	2.172	26.904
	1997	769	206	222	721	1.918	24.988
	1998	427	97	142	397	1.063	16.008
	1999	454	128	169	449	1.200	16.545
	2000	905	274	297	669	2.145	28.323
	2001	1.107	317	321	995	2.740	34.336
Total	1996	10.768	5.776	5.013	8.927	30.484	332.995
	1997	10.848	5.520	4.955	8.570	29.893	340.134
	1998	10.424	5.452	5.061	8.133	29.070	339.187
	1999	11.055	5.816	5.261	8.314	30.446	354.809
	2000	11.054	5.906	5.353	8.609	30.922	355.937
	2001	11.160	5.656	5.206	8.384	30.406	353.558

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ó Réxime de Traballadores do Mar

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas na xubilación

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas - 14.087 fronte a 11.160- e a continuación Pontevedra. Prodúcese, en 2001, a nivel galego e en cómputo interanual unha diminución apreciable das altas iniciais e moi lixeira das baixas, polo que manténdose un número maior de altas iniciais, aproxímanse algo máis os datos. Nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros -con maior número de baixas que altas iniciais en Lugo-.

Promedio das pensións

No cadro 11.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 7.677.900 pensionistas españois, Galicia, con 673.900, representa o 8,78%, unha porcentaxe superior -máis de dous puntos- en relación coa que existe referente ó total da poboación. O cadro 11.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma desde 1985 e pode observarse que desde o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións promedio de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15.02 euros), ata as 13.711 pesetas (82,4 euros) de 2001, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ Cadro 11.5

Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1996-2001

	1996		1997		1998		1999		2000		2001	
	Nº	Promedio	Nº	Promedio	Nº	Promedio	Nº	Promedio	Nº	Promedio	Nº	Promedio
Andalucía	1.104,4	376,7	1.135,4	391,3	1.162,4	403,9	1.182,6	416,5	1.199,3	437,4	1.213,3	461,6
Aragón	251,7	412,7	255,4	429,1	257,7	444,7	258,8	459,2	260,0	482,0	260,9	509,3
Asturias	273,2	491,9	277,2	513,9	280,0	532,5	281,9	549,9	283,2	575,1	284,5	606,3
Baleares	138,3	364,8	141,5	379,2	144,0	392,5	145,3	405,1	146,8	426,6	148,5	450,0
Canarias	180,5	384,8	187,0	399,1	192,5	412,3	197,0	424,3	201,3	444,5	205,3	468,9
Cantabria	115,4	413,9	117,2	431,5	118,5	447,8	119,3	464,0	120,0	486,9	120,5	515,4
C. A Mancha	295,4	374,4	301,5	388,3	306,6	400,3	309,6	412,3	312,4	433,4	314,6	457,0
C. León	540,9	391,3	549,6	406,9	555,1	420,7	558,6	433,9	561,9	455,4	563,6	480,9
Cataluña	1.246,6	413,5	1.278,6	430,9	1.294,5	446,6	1.319,7	461,6	1.335,1	484,4	1.349,8	511,8
C. Valenciana	686,9	369,9	704,7	385,2	718,4	399,1	728,8	411,7	739,4	432,3	748,9	456,7
Extremadura	183,8	353,2	187,8	364,8	190,3	375,6	191,6	385,8	192,9	405,3	194,2	462,2
Galicia	631,7	340,7	643,2	353,4	652,0	364,8	660,0	375,6	667,4	394,1	673,9	415,5
Madrid	723,1	475,9	744,1	497,0	762,0	515,7	776,5	533,1	790,4	558,6	801,6	591,4
Murcia	180,8	363,0	185,9	376,8	189,9	389,5	192,6	401,5	194,7	420,6	196,8	443,8
Navarra	92,9	433,3	95,2	452,6	96,8	470,0	98,4	487,4	99,8	514,2	101,2	545,9
País Vasco	396,9	502,6	406,0	526,5	413,0	546,9	418,7	566,2	423,8	594,5	429,3	529,3
A Ríoxa	54,6	387,6	55,5	402,7	56,0	417,1	56,3	430,9	56,6	452,1	57,1	478,6
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	13,1	436,4	12,0	455,6	13,6	468,8	13,7	481,4	13,8	504,0	13,9	532,9
España	7.110,2	403,7	7.279,3	420,1	7.410,7	435,1	7.509,3	449,0	7.598,9	468,2	7.677,9	497,9

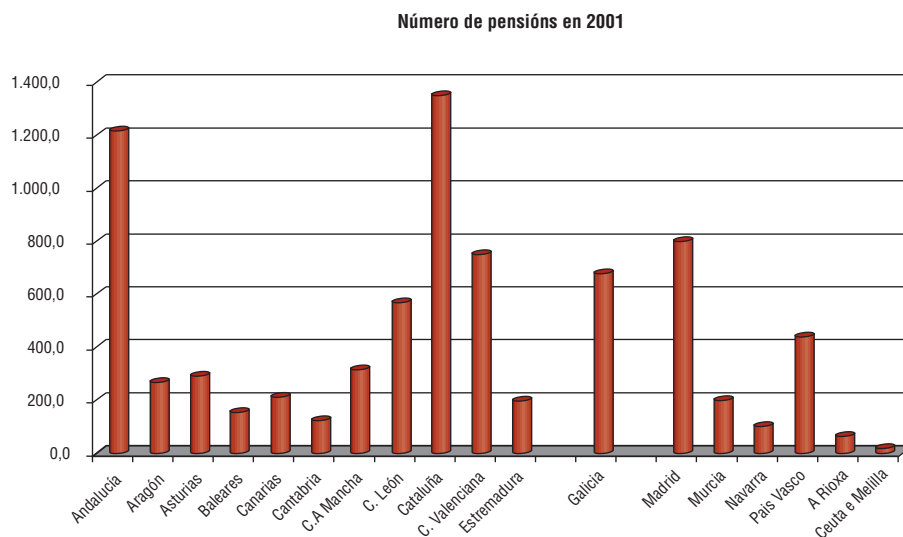
Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ **Cadro 11.6**

**Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/1994-2001**

	1985	1989	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Andalucía	159,87	222,37	339,57	359,41	376,83	391,26	403,88	416,50	437,54	461,60
Aragón	171,29	239,20	367,22	390,06	412,90	429,12	444,75	459,17	482,01	509,31
Asturias	200,74	284,28	433,93	463,98	492,23	513,87	532,50	549,93	575,17	606,27
Baleares	158,67	217,57	325,15	344,98	364,81	379,24	392,46	405,08	426,72	450,01
Canarias	164,68	229,59	347,38	367,22	384,65	399,07	412,29	424,31	444,75	468,90
Cantabria	174,29	243,41	368,42	391,26	414,10	431,53	447,75	463,98	486,82	515,40
C. A. Mancha	161,67	225,38	337,77	357,00	374,43	388,25	400,27	412,29	433,33	456,97
C. León	164,68	230,19	349,79	370,82	391,26	406,89	420,71	433,93	455,57	480,94
Cataluña	171,89	239,20	366,62	390,06	413,50	430,93	446,55	461,58	484,42	511,83
C. Valenciana	155,66	216,36	330,56	350,99	370,22	385,25	399,07	411,69	432,13	456,73
Extremadura	153,86	215,76	320,34	337,77	353,40	364,81	375,63	385,85	405,08	426,20
Galicia	153,26	207,95	306,52	323,95	340,77	353,40	364,81	375,63	394,26	415,45
Madrid	189,92	280,07	420,71	449,56	476,00	497,04	515,67	533,10	558,34	591,44
Murcia	159,87	217,57	326,35	345,58	363,01	376,83	389,46	401,48	420,71	443,84
Navarra	176,70	251,22	384,05	409,29	433,33	452,56	469,99	487,42	513,87	545,89
País Vasco	195,93	280,67	441,14	473,60	502,45	526,49	546,92	566,15	540,31	629,29
A Ríoxa	159,87	226,58	344,98	366,62	387,65	402,68	417,10	430,93	451,96	478,55
Ceuta e Melilla(1)	177,90	254,23	390,66	418,30	436,33	455,57	468,79	481,41	504,25	532,85
España	168,28	236,80	360,01	382,84	403,88	420,11	435,13	448,96	468,19	497,89

Elaboración propia

Datos en euros. Medias anuais de 1985 e 1989; a decembro desde 1994 a 2001

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para “la mejora y el desarrollo del sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 que desenvolve o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, recondúcíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírán os activos da Minería do Carbón, Empregados do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Iso, sen dúbida, provocará cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais -

aínda que se manteñan algunhas peculiaridades-, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. Para a realización dos estudos e preparación das correspondentes medidas legislativas tomouse como horizonte a pasada lexislatura, prevíndose a súa implantación na presente, existindo como vimos anteriormente un compromiso de incluír para os autónomos a incapacidade total cualificada.

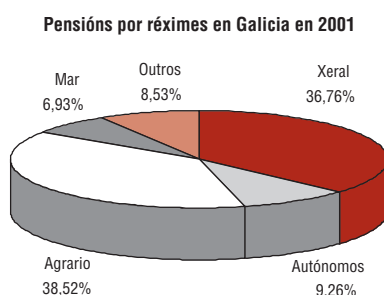
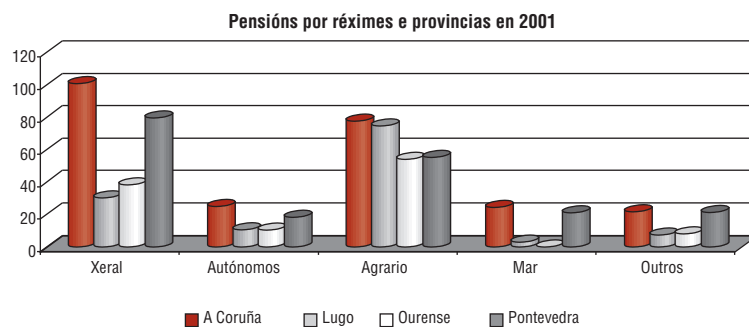
Segundo nos mostra o cadro 11.7, os 259.600 pensionistas do Réxime Agrario representan o maior número de pensionistas de Galicia con 11.900 máis que o Réxime Xeral e, así mesmo, constitúen o 16,60% do total de pensionistas agrarios de España (cadro 11.8).

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 1996-2001

■ Cadro 11.7

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	1996	83,6	25,4	31,7	66,6	207,4
	1997	87,9	26,8	33,5	69,6	217,8
	1998	91,3	27,8	35,0	72,3	226,4
	1999	94,5	28,7	36,3	74,5	234,1
	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2001	100,3	30,1	38,4	79,0	247,7
Autónomos	1996	19,5	9,0	8,6	14,1	51,1
	1997	20,4	9,2	8,8	14,8	53,3
	1998	21,3	9,5	9,1	15,4	55,3
	1999	22,2	9,8	9,4	16,1	57,5
	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2001	24,5	10,3	10,1	17,5	62,4
Agrario	1996	78,5	78,0	59,2	57,8	273,5
	1997	78,5	77,5	58,2	57,2	271,4
	1998	78,4	76,9	57,0	56,6	268,8
	1999	78,0	76,1	55,9	55,9	265,9
	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2001	77,1	74,3	53,8	54,5	259,6
Mar	1996	21,2	2,1	0,1	18,7	42,1
	1997	22,0	2,2	0,1	19,1	43,3
	1998	22,4	2,2	0,1	19,5	44,2
	1999	22,8	2,2	0,1	19,9	45,0
	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2001	23,6	2,3	0,1	20,6	46,7
Outros	1996	21,0	7,2	8,0	21,4	57,6
	1997	21,1	7,0	8,0	21,3	57,5
	1998	21,2	7,1	7,9	21,0	57,3
	1999	21,5	7,2	7,8	21,1	57,5
	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2001	21,5	7,1	7,9	20,9	57,5
Total	1996	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7
	1997	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2
	1998	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0
	1999	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0
	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2001	247,0	124,1	110,2	192,5	673,9

Elaboración propia
Medias anuais en miles
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 11.8

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/1999-2001

	Réxime Xeral					Autónomos				
	1990	1995	1999	2000	2001	1990	1995	1999	2000	2001
Andalucía	367,2	481,6	561,0	574,4	585,1	77,0	96,2	112,2	116,0	119,5
Aragón	96,6	124,0	138,4	140,4	142,2	26,9	30,7	33,0	33,7	34,3
Asturias	82,7	103,6	116,3	118,5	120,6	18,6	23,0	26,0	26,8	27,6
Baleares	54,5	68,6	78,4	78,4	82,2	14,2	19,0	21,0	21,7	22,4
Canarias	66,9	89,6	109,0	109,0	116,3	11,9	16,0	19,5	20,5	21,4
Cantabria	47,5	58,1	64,1	64,1	65,9	10,2	11,9	12,9	13,2	13,4
C. A Mancha	84,5	114,7	134,6	134,6	140,8	31,8	36,2	39,3	40,2	41,0
C. León	159,7	207,5	235,3	235,3	243,5	55,3	64,0	70,1	71,6	73,0
Cataluña	626,5	758,9	853,5	867,8	881,2	126,5	152,4	167,8	171,8	175,7
C. Valenciana	273,6	349,1	406,6	417,1	426,7	59,5	70,8	80,3	83,1	85,8
Extremadura	47,6	68,0	79,4	80,9	82,3	17,2	19,8	21,7	22,2	22,7
Galicia	146,9	197,2	234,1	241,4	247,7	40,1	49,2	57,5	59,9	62,4
Madrid	402,1	511,8	578,1	589,8	599,0	57,6	70,4	79,6	82,0	84,4
Murcia	56,5	71,8	84,7	86,7	88,6	16,9	20,5	23,4	24,0	24,6
Navarra	36,6	47,3	55,2	56,6	58,0	10,0	11,4	12,4	12,7	13,0
País Vasco	197,5	250,3	281,3	285,9	291,0	35,2	41,8	46,6	48,0	49,4
A Rioxa	20,1	26,4	29,5	30,1	30,7	6,2	7,2	7,8	7,9	8,0
Ceuta	3,4	4,3	4,6	4,7	4,7	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0
Melilla	2,6	3,4	3,6	3,7	3,7	1,0	1,3	1,5	1,5	1,5
España	2.773,1	3.536,1	4.047,7	4.134,0	4.210,2	617,1	742,4	833,6	857,5	881,1

	Agrario					Mar				
	1990	1995	1999	2000	2001	1990	1995	1999	2000	2001
Andalucía	326,1	344,3	358,2	359,7	361,3	18,5	21,0	22,3	22,4	22,4
Aragón	61,9	60,2	56,4	53,4	54,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	57,7	56,8	55,9	5,0	5,3	5,3	5,2	5,2
Baleares	30,2	29,4	26,9	26,1	25,5	2,9	3,1	3,2	3,2	3,2
Canarias	37,9	38,1	37,9	37,7	37,6	9,3	10,4	10,8	10,9	11,0
Cantabria	26,3	26,9	25,8	25,4	25,0	3,6	3,9	4,0	4,0	4,0
C. A Mancha	112,0	113,3	110,1	108,8	107,5	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	180,1	177,7	175,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	117,9	116,0	114,5	8,7	9,0	9,1	9,1	9,1
C. Valenciana	142,7	143,4	141,0	139,8	138,6	8,6	9,1	9,2	9,2	9,1
Extremadura	77,0	77,4	75,6	74,9	74,5	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	265,9	262,7	259,6	33,9	40,9	45,0	45,9	46,7
Madrid	29,0	26,3	23,8	23,1	22,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	56,4	56,5	56,4	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	20,0	19,6	19,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	26,2	25,6	25,0	11,7	13,1	13,4	13,4	13,5
A Ríoxa	12,7	12,6	11,8	11,6	11,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5
Melilla	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
España	1.596,3	1.620,3	1.591,5	1.577,6	1.563,8	106,4	120,5	127,2	128,3	129,1

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ó empregar cantidades reducidas

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

En 2001 prodúcese, ó igual que os sete anos anteriores, un descenso no número de pensións do Réxime Especial Agrario en Galicia, neste caso, en 3.100 persoas. Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Desde o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representa-los activos do Réxime Especial Agrario ó 29,29% da poboación en alta en 1985, ó 7,81% en 2001, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Extremadura e cerca xa da media española do 7,21%. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

Como consecuencia do proceso que apuntabamos, o número de pensionistas do Réxime Agrario constitúe o continxente máis numeroso das provincias de Lugo e Ourense, mentres que na Coruña e Pontevedra as pensións do Réxime Xeral a partir de 1994 e, xa nos sucesivos, superan ás do Réxime Agrario, se ben, como xa apuntabamos, en cómputo global seguen sendo as maioritarias en Galicia.

A provincia de Lugo, con 74.300 pensionistas agrarios, supera a Pontevedra e Ourense, con 54.500 e 53.800 respectivamente, e ten só 2.800 pensionistas menos que A Coruña, triplicando case a cifra das pensións do Réxime Xeral.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 247.700, experimentan unha subida de 6.300 con respecto ó ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 5,88% do total español correspondente ó citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 30.100 e 38.400 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 27,65% dos perceptores de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As 62.400 pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, en 2001, constitúen un 7,08% do total español correspondente a dito réxime, 34 céntimas máis que a porcentaxe do total da poboación galega, con respecto á de España. O peso porcentual do Réxime de Autónomos, con respecto ó total das pensións galegas, é do 8,97%, por debaixo da media española, do 11,28%.

A provincia da Coruña, con 24.500 pensións do Réxime Especial de Autónomos en 2001, ten algo máis do dobre que as de Lugo e Ourense -10.300 e 10.100, respectivamente-. A provincia de Pontevedra, con 17.500 perceptores en 2000, representa o 28% dos pensionistas do Réxime de Autónomos en Galicia.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar; dobrando a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 46.700 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 36,17% do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 23.600, e a de Pontevedra, 20.600.

Ingresos e gastos

O sistema de protección social nútrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o máis recente de *“mejora y desarrollo del sistema de protección social”* seguindo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servicios sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas -basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servicios-, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades recadadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa desde o orzamento da Seguridade Social de 2000 contéplase que a totalidade dos Servicios Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determínanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 11 anos desde o actual 2002.

No cadro 11.9 contémpanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a 577.364 millóns de pesetas -3.470,03 millóns de euros- en 2001; unha cifra lixeiramente inferior ó ano anterior, e que reflicte un descenso moi importante na recadación na provincia de Pontevedra que a súa vez por axustes orzamentarios de carácter anual tivo un altísimo incremento no ano 2000, e máis moderado na de Lugo, incrementándose en troques nas da Coruña e Ourense.

■ Cadro 11.9

**Recadación de cotas da Seguridade Social.
Por réximes e provincias. Galicia. 1994-2001**

		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
1994	A Coruña	632,85	37,70	105,71	18,43	6,64	66,59	867,91
	Lugo	212,19	37,58	34,27	8,01	1,74	0,38	294,17
	Ourense	212,13	38,29	16,88	0,02	1,83	2,10	271,24
	Pontevedra	463,82	21,72	80,37	38,79	4,37	54,78	663,85
	Galicia	1.520,99	135,28	237,23	65,25	14,57	123,84	2.097,17
1995	A Coruña	652,10	39,02	115,10	19,17	6,62	140,52	972,53
	Lugo	217,11	38,72	35,68	8,20	1,72	0,37	301,80
	Ourense	138,44	13,55	36,37	0,19	1,65	31,57	221,76
	Pontevedra	448,60	20,77	84,43	38,75	4,07	0,04	596,65
	Galicia	1.456,26	112,06	271,58	66,30	14,06	172,48	2.092,74
1996	A Coruña	680,29	35,26	119,76	18,05	6,51	139,67	999,54
	Lugo	238,58	33,78	37,50	5,85	1,73	3,80	321,25
	Ourense	152,13	12,65	38,38	0,01	1,72	33,44	238,33
	Pontevedra	524,34	20,58	100,15	39,97	4,49	112,57	802,10
	Galicia	1.070,99	81,69	195,64	23,91	9,96	176,91	1.559,11
1997	A Coruña	727,95	33,27	131,35	20,72	6,87	147,52	1.067,68
	Lugo	247,97	36,25	44,95	6,43	1,83	3,66	341,08
	Ourense	229,02	13,01	41,18	0,01	1,89	0,34	285,44
	Pontevedra	559,22	18,81	104,20	40,52	4,51	120,11	847,38
	Galicia	1.764,15	101,34	321,69	67,67	15,10	271,64	2.541,58
1998	A Coruña	776,75	35,34	143,44	22,31	7,15	159,74	1.144,73
	Lugo(1)	174,19	35,93	43,51	6,22	1,93	3,51	265,29
	Ourense	261,37	14,47	48,22	0,02	2,21	0,34	326,63
	Pontevedra	600,24	18,73	112,84	43,28	4,76	0,05	779,91
	Galicia	1.812,55	104,47	348,02	71,83	16,04	163,65	2.516,56
1999	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2000	A Coruña	892,11	33,27	159,50	21,74	7,42	235,68	1.349,73
	Lugo	346,45	35,12	52,19	7,37	0,88	4,18	446,18
	Ourense	301,64	13,15	53,62	0,01	2,55	0,67	371,64
	Pontevedra	800,56	18,22	130,74	42,91	5,25	347,43	1.345,11
	Galicia	2.340,75	99,76	396,05	72,03	16,10	587,96	3.512,66
2001	A Coruña	983,24	32,07	165,51	23,76	7,71	244,01	1.456,29
	Lugo	247,24	34,07	54,30	7,87	2,37	54,45	400,31
	Ourense	324,14	12,18	55,25	0,01	2,74	0,73	395,06
	Pontevedra	790,01	17,45	137,20	49,84	5,58	218,29	1.218,37
	Galicia	2.344,64	95,77	412,26	81,48	18,40	517,48	3.470,03

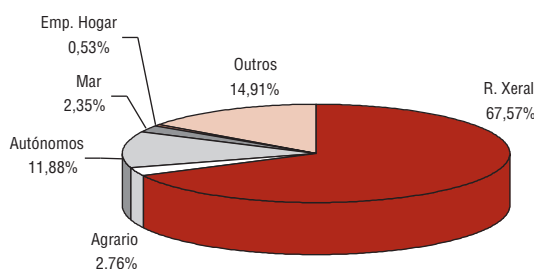
Elaboración propia

Datos en millóns de euros

(1) Os datos relativos ó Réxime Xeral e ó Total nesta provincia non inclúen desemprego

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución de recadación por réximes. Galicia. 2001

O Réxime Xeral representa o 66,57% da recadación de cotas e, nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española -os activos actuais financian ós pensionistas-, debe supli-las carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario cunha maior porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega -o 38,52%- representa só o 2,76% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

Os gastos das pensións en Galicia reflíctense no cadro 11.10 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 11.11 especifícase o abono das prestacións por réximes. En 2001 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 724.929 millóns de pesetas- 4.356,91 millóns de euros-, das que case 683 mil millóns -4.104,57 millóns de euros- corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ámbalas dúas é notablemente superior á de 2000, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con máis de 275 mil millóns de pesetas -1.655,47 millóns de euros- é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 38% do total do mesmo en Galicia. En subsidios, en troques, é a provincia de Pontevedra, con 16.798 millóns de pesetas -100,96 millóns de euros-, onde se abona a contía máis elevada.

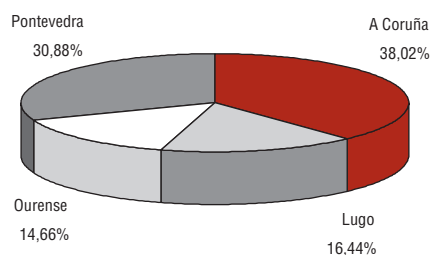
■ Cadro 11.10

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias.Galicia.1998-2001

	Pensións				Subsidios				Total			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	1.129,25	1.360,81	1.490,67	1.560,43	82,95	87,10	92,65	95,04	1.212,20	1.447,91	1.583,32	1.655,47
Lugo	573,43	608,04	654,90	674,79	31,63	28,97	30,73	29,97	605,05	637,01	685,63	704,76
Ourense	503,20	539,51	583,75	601,72	21,29	24,06	25,75	26,37	524,49	563,58	609,50	628,08
Pontevedra	1.039,03	1.107,96	1.213,05	1.267,64	117,79	87,21	96,01	100,96	1.156,82	1.195,17	1.309,05	1.368,59
Galicia	3.244,91	3.616,32	3.942,37	4.104,57	253,65	227,34	245,13	252,33	3.498,55	3.843,66	4.187,50	4.356,91

Elaboración propia
 Datos económicos en millóns de euros
 Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución dos pagos en 2001

■ Cadro 11.11

**Pagos por prestacións da Seguridade Social.
Por réximes. Galicia. 2000 -2001**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Réxime Xeral	804,57	851,74	220,49	231,31	252,71	266,71	616,36	653,60	1.894,12	2.003,35
Réxime Especial Autónomos	119,64	129,28	48,75	51,26	48,27	51,40	88,75	93,74	305,42	325,68
Réxime Especial Agrario	359,62	362,57	341,51	343,67	249,53	248,51	252,92	253,43	1.203,58	1.208,18
Réxime Especial do Mar	119,57	124,58	15,93	16,74	0,00	0,00	199,32	211,35	334,82	352,67
Réxime Especial Minería do Carbón	5,85	6,16	4,61	4,92	2,75	2,82	2,72	2,71	15,93	16,62
Réxime Especial Empregados do Fogar	27,63	28,69	11,10	11,44	10,10	10,61	25,18	25,86	74,01	76,60
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	43,57	45,81	15,07	15,76	14,23	14,92	40,08	42,09	112,94	118,58
Non contributivas	102,86	106,64	28,16	29,65	31,92	33,12	83,73	85,81	246,67	255,23
Total	1.583,32	1.655,47	685,63	704,76	609,50	628,08	1.309,05	1.368,59	4.187,50	4.356,91

Elaboración propia
En millóns de euros
Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Ó Réxime Xeral van destinadas prestacións por máis de 333 mil millóns de pesetas -2.003,35 millóns de euros-, case o 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representan a parte máis importante dos pagos da Seguridade Social na provincia de Lugo e está case á par co Réxime Xeral en Ourense. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario constitúe o 27,73% do total dos pagos.

11.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

11.3.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contra-prestación ós servizos prestados por unha persoa ó longo da súa vida -pensión de vellez-. Desde un segundo punto de vista, o traballador ó chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de «retiro». Configuraríase, en

ámbolos dous casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ámbalas dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasa-lo dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores.

Esta pensión presenta desde o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación -cálculo da base reguladora-, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ó recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben existe transitoriamente, a posibilidade de xubilarse anticipadamente a partir dos 60 anos con coeficientes reductores, para os traballadores que tiveran a condición de mutualistas nalgũa mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta. O Real decreto lei 16/2001 de 27 de decembro, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible, que normativiza neste eido o previsto no acordo *“para la mejora y el desarrollo del sistema de protección social”* do 9 de abril de 2001 engade un novo suposto de xubilación anticipada, a partir dos 61 anos, de traballadores afiliados con posterioridade ó 01.01.1967, que acrediten máis de 30 anos de cotización, figuren inscritos como demandantes de emprego, polo menos seis meses, e a causa do seu cese non lles fose imputable.

Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial ós 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes reductores.

O Real Decreto Lei 16/2001 prevé a implantación de medidas desincentivadoras das xubilacións de carácter voluntario e a posta en marcha de medidas que flexibilicen a idade de xubilación, prolongando a vida activa a aqueles que voluntariamente o desexen e unha modificación da regulación da xubilación parcial, de maneira que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal, dos traballadores de 65 e máis anos que prolonguen a actividade laboral sempre que acrediten 35 anos efectivos de cotización e constitúa unha decisión voluntaria e libre do traballador.

O período mínimo de carencia é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abranguidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ó momento de causa-lo dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos

180 meses inmediatamente anteriores ó que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% ós 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Ós 15 anos	50%	Ós 26 anos	82%
Ós 16 anos	53%	Ós 27 anos	84%
Ós 17 anos	56%	Ós 28 anos	86%
Ós 18 anos	59%	Ós 29 anos	88%
Ós 19 anos	62%	Ós 30 anos	90%
Ós 20 anos	65%	Ós 31 anos	92%
Ós 21 anos	68%	Ós 32 anos	94%
Ós 22 anos	71%	Ós 33 anos	96%
Ós 23 anos	74%	Ós 34 anos	98%
Ós 24 anos	77%	Ós 35 anos	100%
Ós 25 anos	80%		

O citado Decreto Lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior ós 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar o 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, desde a data na que acredítase dito período de cotización

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes desde o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 11.12) hai, en 2001, 428.200 pensións de xubilación, que representan o 9,42% das 4.545.600 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 11.12 pódese observa-lo incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios de 65 ou máis anos en pensións de xubilación (ver nota ó pé do cadro), mentres que os aumentos interanuais de 1999, 2000 e 2001 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións. Incluso nos anos 1999 e 2000 baixan lixeiramente o número de pensións de xubilación na provincia de Ourense, manténdose en 2001 con respecto ó ano anterior:

Pensiones de jubilación. Por provincias. Galicia/España. 1994-2001⁽¹⁾

■ Cadro 11.12

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1994	Nº	113,6	59,0	57,8	67,2	297,6	3.176,4
	Promedio	370,77	324,29	315,80	377,89	352,59	416,39
1995	Nº	116,6	59,6	58,6	69,5	304,4	3.265,2
	Promedio	390,97	341,97	332,23	402,76	372,90	443,96
1996	Nº	119,9	60,1	59,1	72,0	311,1	3.350,3
	Promedio	413,81	361,14	349,38	426,16	400,38	471,85
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Promedio	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Promedio	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
1999	Nº	149,9	83,4	74,6	112,9	420,8	4.450,2
	Promedio	441,64	381,43	371,72	435,51	415,55	505,51
2000	Nº	151,7	83,5	74,3	114,6	424,1	4.493,4
	Promedio	469,47	402,42	391,97	463,46	441,17	538,68
2001	Nº	153,6	83,6	74,3	116,6	428,2	4.545,6
	Promedio	507,4	434,0	421,9	503,2	477,2	584,5

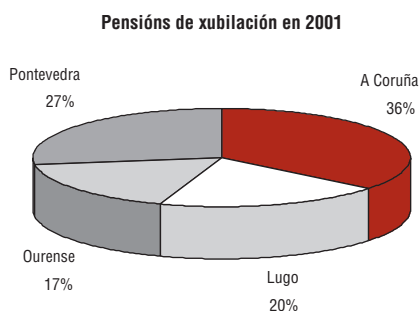
Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 26,02% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2001 preto dun 36,88% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de

Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 116.600, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ó transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 -case un 50% dos 77.000 existentes en 1997-.

A media en 2001 das pensións galegas de xubilación situouse en 79.393 pesetas -477,18 euros- ó mes, subindo preto de 6.000 pesetas con respecto ó pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2001, máis de 8.600 pesetas, situándose en 17.846 pesetas -107,27 euros- por riba da media galega.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ámbalas dúas con máis de 25.000 pesetas de diferenza con respecto á media estatal.

11.3.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu defini-la invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, desde o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada -incapacidade permanente total para a profesión habitual- podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos -incapacidade permanente absoluta-, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadalo grao de total, ocasiona ó traballador unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores incapacitados absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realiza-los actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o recente *"acuerdo para la mejora y el desarrollo del sistema de protección social"* prevé a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

Do exame dos datos que nos proporciona o cadro 11.13 obsérvase que as pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997, nas que baixan en moi escasa medida en relación ó ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasan a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia -o 59,59%- que no total estatal o -50,54%-. En 2001 o número das pensións de invalidez diminúen en 300 na comunidade autónoma. As 57.700 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 8,56% respecto do total de pensións.

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1994-2001⁽¹⁾

■ Cadro 11.13

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
1994					
Nº	39,4	34,0	23,5	57,5	154,4
Promedio	335,42	291,67	295,08	311,64	310,85
1995					
Nº	40,0	33,8	23,6	57,5	154,8
Promedio	354,54	307,39	310,70	329,38	328,33
1996					
Nº	40,8	33,4	23,6	57,1	154,9
Promedio	378,42	324,62	327,79	348,26	347,94
1997					
Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5
Promedio	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22
1998					
Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2
Promedio	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74
1999					
Nº	19,9	10,3	7,7	20,5	58,4
Promedio	465,36	362,06	379,48	409,84	415,85
2000					
Nº	20,5	9,8	7,9	19,9	58,0
Promedio	498,95	397,78	415,22	452,67	455,04
2001					
Nº	21,0	9,4	8,0	19,4	57,7
Promedio	543,7	442,0	459,0	497,4	500,4

Elaboración propia

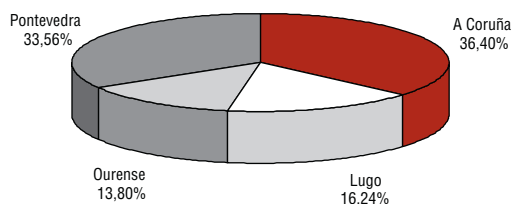
Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de invalidez en 2001

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ó 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2001, aínda que aumentan moi lixeiramente nas provincias da Coruña e Lugo, volta a baixar no cómputo da comunidade autónoma, e tamén no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 500,4 euros - 83.260 pesetas- ó mes, subindo con respecto a 2000 en 7.548 pesetas, pero inferior en máis de 15.000 pesetas á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 11.14 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os graos de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 34.091, que representan o 59,08% do total de inválidos galegos, e o 8,29% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior que a que correspondería á proporción da poboación, máis que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en 1998, correxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores. Convén resaltar tamén o elevado número de inválidos absolutos de Pontevedra, aínda que moito menor tanto en número como proporcionalmente ós anos precedentes pola diminución dos citados pensionistas maiores de 65 anos.

**Pensiones de invalidez en vigor segundo grado de incapacidad.
Por provincias. Galicia/España. 1997-2001**

■ Cadro 11.14

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Gran invalidez	1997	993	675	487	984	3.138	34.478
	1998	707	332	249	574	1.861	22.667
	1999	734	340	256	579	1.909	23.147
	2000	747	346	277	590	1.960	23.925
	2001	760	341	283	589	1.973	24.724
Invalidez absoluta	1997	13.160	9.014	6.768	22.834	51.777	836.473
	1998	7.453	3.440	2.809	8.523	22.225	368.411
	1999	7.573	3.266	2.785	8.270	21.894	360.188
	2000	7.655	3.077	2.852	7.963	21.547	353.756
	2001	7.788	2.991	2.928	7.701	21.408	349.322
Invalidez total	1997	24.963	21.330	14.707	29.377	90.377	740.379
	1998	11.139	7.058	4.637	11.869	34.703	408.612
	1999	11.421	6.700	4.617	11.510	34.248	410.376
	2000	11.961	6.369	4.680	11.215	34.226	411.131
	2001	12.370	6.012	4.727	10.984	34.091	411.249
Invalidez parcial	1997	446	167	174	415	1.202	15.252
	1998	156	49	54	137	396	4.860
	1999	135	44	48	122	349	4.307
	2000	117	38	42	109	306	3.806
	2001	102	30	33	101	266	3.323

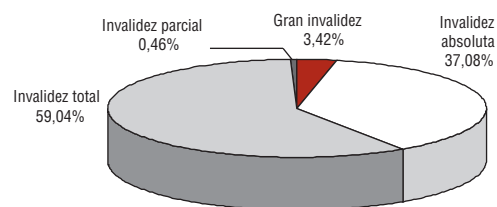
Elaboración propia

Medias anuais en miles

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de invalidez en Galicia en 2001

11.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar-lo dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, nos seguintes termos: se o falecido se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ó falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e ós separados ou divorciados que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ó tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente á que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ó nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparala súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga ós viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “*acuerdo para la mejora y el desarrollo del sistema de protección social*” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% actual ata o 52% e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos mante-la pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias.

Continúa en 2001 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 11.15), aumento que se cifra en 3.100 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

As 162.800 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,97% do total español, destacando con respecto ó total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas (50.748 pesetas -305 euros-) é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 11.15, das 6.587 pesetas menos en 1994 a 9.966 pesetas en 2001.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións -o 45% da base reguladora ata o ano 2001 ou o mínimo legal- e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes, a diferenza da contía en máis dun 16% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ó total español, son aínda maiores.

Pensiones de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1994-2001

■ Cadro 11.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1994	Nº	52,6	24,8	21,3	41,1	139,8	1.777,8
	Promedio	237,66	182,88	186,91	232,81	218,77	258,36
1995	Nº	54,0	25,3	22,0	42,0	143,3	1.817,5
	Promedio	250,33	192,80	196,94	245,56	230,59	273,07
1996	Nº	55,6	25,9	22,5	42,9	146,9	1.856,9
	Promedio	263,61	202,70	207,71	258,68	243,16	288,32
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5
	Promedio	271,07	209,26	214,72	266,10	250,20	297,63
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Promedio	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
1999	Nº	59,7	27,3	24,0	45,9	156,9	1.973,3
	Promedio	283,85	219,45	225,26	278,92	262,22	312,91
2000	Nº	61,1	27,7	24,3	47,0	160,1	2.009,6
	Promedio	300,94	232,86	239,08	295,64	277,84	332,91
2001	Nº	62,3	28,0	24,6	47,9	162,8	2.042,4
	Promedio	329,6	255,7	262,4	323,4	305,0	364,9

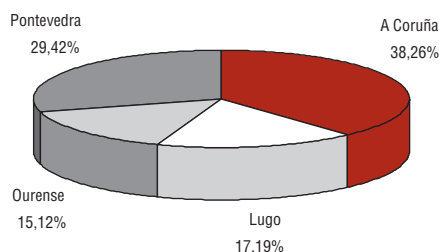
Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de viuvez en 2001

11.3.4. Pensiones de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos que o cónxuxe supervivente levara ó matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, desde os 18 ós 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será ós 23 anos, tendo aplicación desde 1999. O *“acuerdo para la mejora y el desarrollo del sistema de protección social”* contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

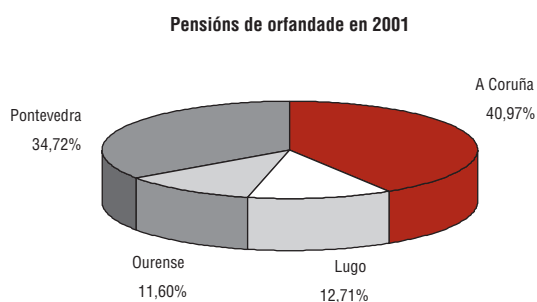
Durante 2001 produciuse en Galicia (cadro 11.16) unha diminución de 494 pensións de orfandade, diminución que ten lugar nas catro provincias. Os 19.983 orfos acollidos ó sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,84% do total estatal, dos cales o 40,97% son da Coruña, o 34,72% de Pontevedra, o 12,71% de Lugo e o 11,60% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un moderado aumento, tanto en Galicia como no total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2001 de 1.716 pesetas mensuais.

Pensiones de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1994-2001**■ Cadro 11.16**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1994	Nº	5.706	1.678	1.621	4.788	13.793	168.251
	Promedio	190,53	173,13	174,45	188,66	185,88	196,48
1995	Nº	5.738	1.716	1.641	4.738	13.833	168.659
	Promedio	197,75	179,22	181,21	197,22	193,31	205,11
1996	Nº	6.900	2.092	1.849	5.767	16.608	207.816
	Promedio	170,16	156,70	165,95	167,15	166,96	174,41
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146
	Promedio	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
1999	Nº	7.593	2.373	2.134	6.389	18.489	232.625
	Promedio	184,76	170,30	177,76	179,61	180,32	189,45
2000	Nº	8.391	2.627	2.341	7.118	20.477	260.684
	Promedio	196,18	180,54	187,83	189,29	190,83	200,26
2001	Nº	8.188	2.539	2.318	6.938	19.983	254.962
	Promedio	216,05	197,53	205,52	205,65	208,86	219,17

Elaboración propia
 Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: INSS

11.3.5. Pensiones en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ó cónxuxe e ós fillos a outros parentes consanguíneos do causante -avós, pais, irmáns e netos- que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2001, segundo o cadro 11.17, soben en tres o número de pensións en relación co ano anterior, para chegar ós 4.945 pensionistas galegos que representan o 11,51% do total do conxunto nacional.

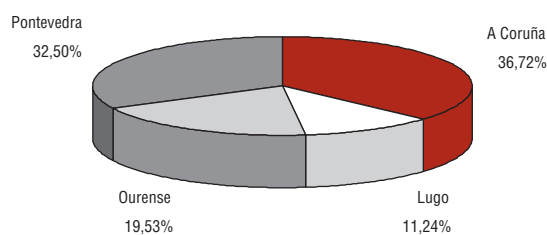
Pensións en favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1994-2001

■ Cadro 11.17

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1994						
Nº	1.451	364	756	1.596	4.167	41.915
Promedio	201,24	177,44	194,98	198,87	197,12	193,56
1995						
Nº	1.526	411	768	1.628	4.333	42.797
Promedio	213,35	188,16	205,58	207,84	207,51	203,74
1996						
Nº	1.572	480	811	1.655	4.518	44.274
Promedio	216,92	188,23	212,20	211,50	211,04	209,10
1997						
Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988
Promedio	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62
1998						
Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
Promedio	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
1999						
Nº	1.669	503	905	1.643	4.720	45.270
Promedio	234,38	210,31	226,06	228,39	228,13	229,75
2000						
Nº	1.779	550	959	1.654	4.942	44.156
Promedio	249,33	227,68	242,95	242,53	243,40	248,61
2001						
Nº	1.816	556	966	1.607	4.945	42.977
Promedio	270,75	255,53	264,16	262,53	265,08	274,29

Elaboración propia
 Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: INSS

Pensións en favor de familiares en 2001

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Na provincia da Coruña é onde en 2001 aumenta máis porcentualmente o número destas pensións, que soben tamén no resto das provincias galegas coa excepción de Pontevedra.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ó global galego en 2001 (44.106 pesetas -265,08 euros-), que é lixeiramente inferior á media estatal -1.532 pesetas mensuais-, e a media na provincia de Lugo está máis de 1.500 pesetas por debaixo da media galega.

11.4. Outras prestacións

11.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Ante a inexistencia de estatísticas destas dúas novas prestacións proporcionadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade obtidos da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia.

Existían, en 1996, 18.282 beneficiarios de incapacidade temporal en Galicia, dos que o 38,17% correspondían á provincia de Pontevedra. En 1997 -ver cadro 11.18- prodúcese un forte descenso no total de Galicia, quedando en 14.944, descenso que vén dado pola diminución do número de beneficiarios en tódalas provincias -especialmente importante en Pontevedra- agás Ourense, onde medra lixeiramente. O número de beneficiarios no cómputo xeral galego en 1998, 14.007, baixa tamén con respecto ó ano anterior, aínda que en moito menor medida. En 1999 prodúcese unha enorme diminución de preto do 30% dos incapacitados, quedando a 31 de decembro, 9.962 no total da comunidade galega. No ano 2000 prodúcese, en termos globais, unha pequena diminución do número de beneficiarios e en 2001 outra moi similar á do ano anterior e que se cifra en algo máis de trescentos cincuenta, establecéndose a 31 de decembro no número de 9.186 para o total de Galicia. A pesar da diminución de incapacitados, que se produce nas catro provincias, aumenta lixeiramente o aboado en Galicia por esta prestación, constituíndo o máis salientable o aumento na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 11.18

**Beneficiarios e importe anual de prestacións por incapacidade temporal.
Galicia. 1997 -2001**

	Número de beneficiarios					Importe anual (millóns de euros)				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	5.164	4.371	3.536	3.191	3.190	60,89	52,86	52,48	47,11	49,02
Lugo	3.182	3.590	1.786	1.659	1.466	23,04	20,26	17,90	16,85	16,80
Ourense	2.151	1.898	1.385	1.131	1.067	19,02	17,08	15,55	13,54	14,98
Pontevedra	4.447	4.148	3.255	3.558	3.463	65,00	48,17	56,78	56,01	61,24
Galicia	14.944	14.007	9.962	9.539	9.186	167,95	138,37	142,71	133,51	142,05

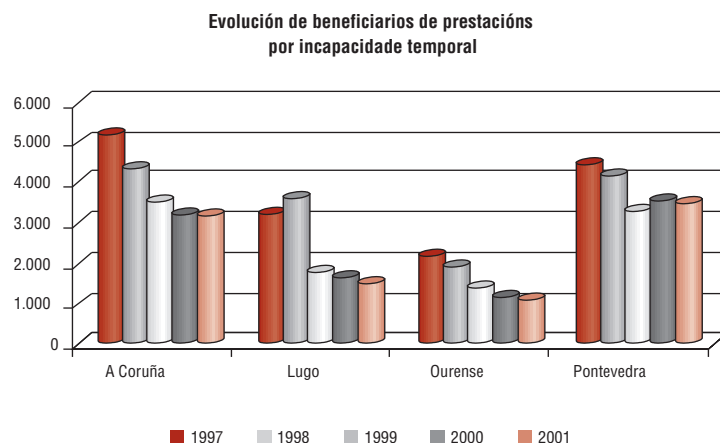
Elaboración propia

Datos a 31 de decembro de cada ano

(1) Agás ISM. Contempla en 1998 e 1999 os beneficios de invalidez provisional que residualmente manteñen a prestación ata a súa finalización

(2) Datos en millóns de euros, total réximes

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

11.4.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliábles por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliábles no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo; esténdese o suposto a maiores discapacitados ou minusválidos con especiais dificultades de inserción.

O acordo “*para la mejora y el desarrollo del sistema de protección social*” prevé a aprobación dunha bonificación do 100% da contribución empresarial á seguridade social por continxencias comúns por período máximo dun ano cando se produza a reincorporación ó posto de traballo da muller nos supostos de suspensión do contrato de traballo por maternidade.

No cadro 11.19 ofrécese os datos correspondentes ó importe anual en concepto de maternidade en Galicia, que representa en 2001, 34,48 millóns de euros - 5.737 millóns de pta-, dos que o 45,62% abóanse na provincia da Coruña.

Importe anual de prestacións por maternidade⁽¹⁾. Galicia. 1999-2001

■ Cadro 11.19

	1999	2000	2001
A Coruña	10,79	12,74	15,73
Lugo	2,25	2,98	3,08
Ourense	2,08	2,73	3,09
Pontevedra	9,23	10,67	12,58
Galicia	24,36	29,12	34,48

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

(1) Datos en millóns de euros, total réximes

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

11.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. Recentemente, o Real Decreto-Lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ó 33%, establecendo á súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida ós casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo -pago de 75.000 pesetas por cada fillo- e, a segunda, para supostos de parto múltiple, segundo coa seguinte táboa:

Nº de fillos nacidos	Nº de veces importe mensual salario mínimo
2	catro
3	oito
4 e máis	doce

As prestacións periódicas consisten no ano 2001:

1. Fillos menores de 18 anos non minusválidos: unha asignación económica de 48.420 pta anuais (4.035 mensuais) debendo neste caso acreditar ingresos inferiores ó límite establecido: 1.288.653 pesetas, máis un 15% por cada fillo a cargo a partir do segundo.
2. Asignación por fillo menor de 18 anos, que ademais está afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ó 33%: 96.780 pesetas anuais (8.065 pta mensuais).
3. Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ó 65%: 487.980 pesetas anuais (40.665 pta. mensuais).
4. Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ó 75% e que precise o concurso doutra persoa para realizar os actos vitais máis elementais como vestir, desprazar, comer ou semellantes: 732.000 pesetas anuais (61.000 pta mensuais).

Nos cadros 11.20 e 11.21 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 1999 a 2001, distinguindo a modalidade contributiva, ou de beneficiario que ten dereito con cargo á súa relación coa Seguridade Social, e non contributiva ou universal, xerada a favor do que non ten dereito pola súa vinculación á Seguridade Social.

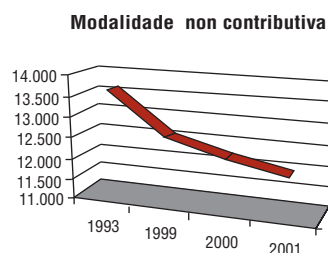
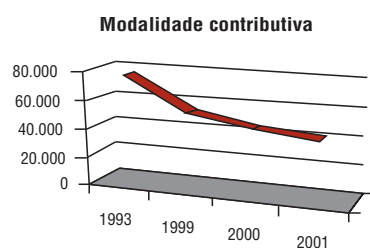
■ Cadro 11.20

Beneficiarios de prestacións familiares por fillo a cargo. Por provincias. Galicia/España. 1993 e 1999-2001

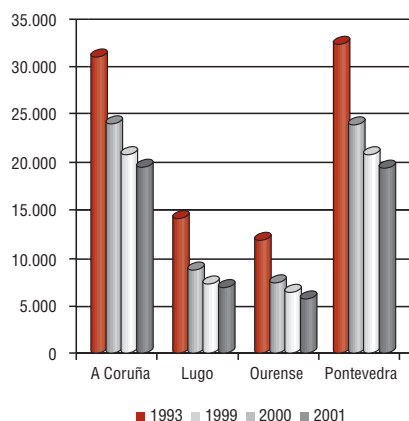
	Modalidade contributiva				Modalidade non contributiva				Total			
	1993	1999	2000	2001	1993	1999	2000	2001	1993	1999	2000	2001
A Coruña	24.864	18.934	16.066	14.863	6.675	5.413	5.224	5.112	31.539	24.347	21.290	19.974
Lugo	13.306	8.311	6.742	6.423	1.282	1.018	959	945	14.588	9.329	7.701	7.368
Ourense	11.235	6.451	5.523	5.025	1.363	1.376	1.311	1.268	12.597	7.827	6.834	6.292
Pontevedra	28.404	19.580	16.658	15.116	4.294	4.796	4.719	4.626	32.697	24.376	21.377	19.742
Galicia	77.807	53.276	44.988	41.426	13.614	12.603	12.213	11.950	91.421	65.879	57.202	53.377
España	862.819	753.603	656.652	612.693	148.692	140.330	137.443	135.152	1.011.512	893.933	794.095	747.845

Elaboración propia
Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de prestacións familiares por fillo a cargo

■ Cadro 11.21

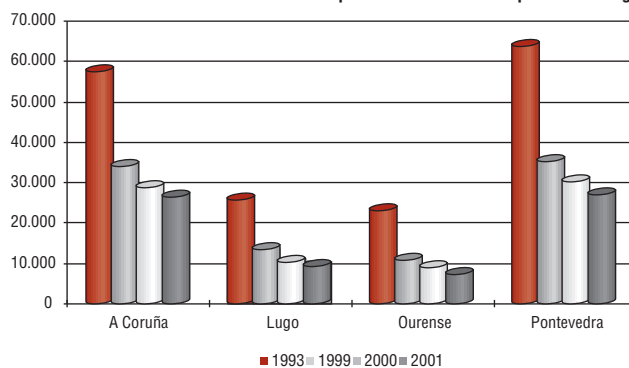
Causantes de prestacións familiares por fillo a cargo.
Galicia/España. 1993 e 1999-2001

	Modalidade contributiva				Modalidade non contributiva				Total			
	1993	1999	2000	2001	1993	1999	2000	2001	1993	1999	2000	2001
A Coruña	46.926	27.785	22.865	20.619	11.573	7.208	6.839	6.663	58.499	34.993	29.704	27.282
Lugo	24.062	12.430	9.832	9.142	2.157	1.408	1.324	1.299	26.219	13.838	11.156	10.440
Ourense	20.177	9.525	7.997	7.129	2.520	1.998	1.874	1.790	22.697	11.523	9.871	8.919
Pontevedra	56.633	30.056	25.069	22.101	7.842	6.485	6.258	6.123	64.474	36.541	31.327	28.224
Galicia	147.798	79.796	65.764	58.991	24.091	17.099	16.295	15.875	171.889	96.895	82.059	74.866
España	1.795.215	1.246.903	1.067.158	977.545	287.682	211.407	203.661	197.783	2.082.897	1.458.310	1.270.819	1.175.328

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de causantes de prestacións familiares por fillo a cargo

En 2001, hai en Galicia (cadro 11.21) 58.991 fillos na modalidade contributiva con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 11.20) a 41.426 familias, 1,42 fillos por familia. Na non contributiva, o número de fillos con dereito a subsidio é de 15.875, que corresponden a 11.950 familiares beneficiarios. Como pode apreciarse, en 2001, continúa a tendencia decrecente, tanto dos causantes como de familias beneficiarias das prestacións contributiva e non contributiva. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes e beneficiarios na modalidade contributiva, 22.101 e 15.116, respectivamente, en 2001, e ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

O cadro 11.22, reflicte que en 2001 aumenta, ó igual que na media estatal, o importe das prestacións, tanto contributivas como non contributivas, e faino nas catro provincias, supoñendo para o total da comunidade autónoma 59,44 millóns de euros -9.890 millóns de pesetas-.

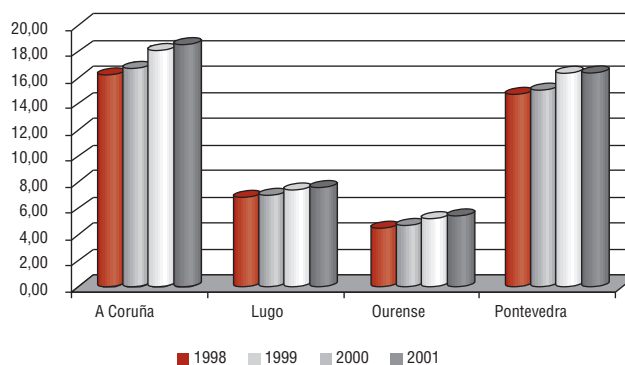
■ Cadro 11.22

**Importe das prestacións familiares por fillo a cargo.
Galicia/España. 1998-2001**

	Modalidade contributiva				Modalidade non contributiva				Total			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
A Coruña	16,10	16,70	18,09	18,55	4,37	4,48	5,15	5,34	20,48	21,18	23,24	23,89
Lugo	6,82	7,01	7,39	7,48	0,84	0,85	0,92	0,99	7,66	7,86	8,31	8,47
Ourense	4,45	4,67	5,13	5,15	0,89	0,97	1,17	1,26	5,34	5,63	6,29	6,40
Pontevedra	14,70	15,03	16,37	16,29	3,07	3,43	4,08	4,39	17,76	18,46	20,45	20,67
Galicia	42,08	43,41	46,97	47,47	9,17	9,72	11,32	11,97	51,25	53,13	58,29	59,44
España	560,37	579,09	641,11	648,13	81,10	83,83	101,36	106,15	641,47	665,51	742,46	754,28

Medias anuais
Datos en millóns de euros/ano
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do importe das prestacións familiares por fillo a cargo

11.4.4. Prestacións por desemprego

O paro constitúe hoxe en día, na maioría dos países, o principal problema socioeconómico, incidindo sobre o mesmo un numeroso cúmulo de condicionantes sociais e económicos que en ocasións desbordan as fronteiras dos estados. Representa tamén unha ameaza moi importante á Seguridade Social, en tanto que, por unha banda, reduce os recursos desta ó diminuí-la poboación cotizante e, por outra, xera un maior número de potenciais beneficiarios das prestacións de desemprego.

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garanti-la continxencia na que se atopan aqueles que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado conseguintemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, alomenos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai desde un mínimo de 120 días de prestación ós que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días ós que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores desempregados en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei Xeral da Seguridade Social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real-Decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, **a renda activa de inserción**, que combinando medidas activas con pasivas vai dirixido a mellora-la capacidade de inserción profesional dos desempregados de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ó beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios do programa os traballadores desempregados que reúnan os requisitos de : a) Ter cumprida a idade de 45 anos; b) Ser desempregados inscritos ininterrompidamente na oficina de emprego durante doce ou máis meses; c) Ter extinguida a prestación de desemprego de nivel contributivo e/ou o subsidio asistencial; d) Ter responsabilidades familiares.

A renda, que comeza a percibirse ós tres meses, a contar desde a data de solicitude de incorporación ó programa con subscripción do compromiso de actividade e

cunha duración máxima de dez meses será igual ó 75% do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

Por último o Decreto-Lei 5/2002 do 24 de maio de medidas urxentes para a reforma do sistema de protección por desemprego e mellora da ocupabilidade introduce importantes modificacións que afectan a conceptos de:

- oferta adecuada de emprego.
- supresión de salarios de tramitación en caso de despido improcedente.
- exclusión da prestación dos traballadores fixos descontinuos de chamada certa (aqueles que saben de antemán en que mes do ano traballan e en cales están de paro).
- modificacións no subsidio agrario para os traballadores eventuais do campo de Andalucía e Estremadura.
- medidas para os maiores de 52 anos que supoñen que a indemnización por despido e a rendibilidade que se obteña dela é incompatible coa percepción do subsidio de desemprego.

En Galicia, cadro 11.23, no ano 2000 subscribíronse 702 programas acollidos ó beneficio da renda activa de integración que constituían unha porcentaxe do 17,70% dos 3.966 subscritos en España, No ano 2001 elévanse a 1.427 que supoñen o 18,41 % dos 7.752, o que sen dúbida vén a sinalala boa acollida do programa na comunidade galega nestes dous primeiros anos da súa implantación O número maior de beneficiarios corresponde á provincia da Coruña, destacando o número proporcionalmente importante dos beneficiarios da provincia de Ourense.

No cadro 11.23 preséntanse os datos máis salientables referentes ós distintos aspectos correspondentes á protección do desemprego durante os sete últimos anos. A tendencia incrementista do número de perceptores que se experimenta de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ó 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 no que como se pode apreciar aumenta, aínda que en moi pequena medida o número total dos perceptores de prestacións económicas de desemprego establecéndose en media anual en 64.090.

O lixeiro aumento do número de perceptores no ano 2000 prodúcese en virtude do incremento dos beneficiarios da provincia da Coruña, xa que no resto das provincias -se ben en moi pouca medida- descenden, producíndose dita minoración só no nivel asistencial, incrementándose o número dos perceptores do nivel contributivo. En troques no ano 2001 o incremento prodúcese pese á diminución dos perceptores de A Coruña ó aumentarse o número de beneficiarios, se ben moi lixeiramente nas outras tres provincias galegas, continuando doutra banda o decrecemento dos beneficiarios do subsidio asistencial, pese á suba na provincia de Ourense.

■ Cadro 11.23

Beneficiarios de prestacións por desempleo.
Galicia/España. 1995-2001

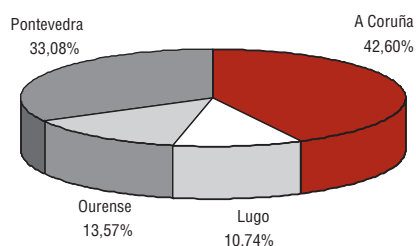
	Total	Nivel contributivo		Nivel asistencial	Renda de inserción
	Beneficiarios prest. econ.	Desemp. total	Desemp. parcial	Subsidio	
1995					
A Coruña	33.685	15.153	16	18.516	
Lugo	9.830	4.229	0	5.601	
Ourense	11.428	4.258	0	7.170	
Pontevedra	29.570	12.814	3	16.753	
Galicia	84.513	36.454	19	48.040	
España	1.458.780 ⁽¹⁾	626.624	299	615.758	
1996					
A Coruña	32.438	15.336	9	17.093	
Lugo	9.211	4.206	0	5.004	
Ourense	11.027	4.222	0	6.805	
Pontevedra	27.445	12.499	3	14.993	
Galicia	80.122	36.214	12	43.895	
España	1.342.310 ⁽¹⁾	592.357	231	557.445	
1997					
A Coruña	30.361	14.098	12	16.252	
Lugo	8.505	3.709	0	4.796	
Ourense	10.420	3.812	1	6.607	
Pontevedra	24.615	11.012	9	13.594	
Galicia	73.901	32.630	22	41.249	
España ⁽¹⁾	1.240.821 ⁽¹⁾	530.494	186	517.403	
1998					
A Coruña	26.724	11.983	4	14.737	
Lugo	7.578	3.175	0	4.403	
Ourense	9.483	3.371	0	6.111	
Pontevedra	22.348	10.106	4	12.238	
Galicia	66.133	28.635	8	37.490	
España	1.130.057 ⁽¹⁾	462.180	114	466.168	
1999					
A Coruña	24.899	12.352	0	12.547	
Lugo	6.750	2.908	0	3.841	
Ourense	8.752	3.320	1	5.431	
Pontevedra	20.849	10.297	2	10.550	
Galicia	61.250	28.878	3	32.370	
España	1.051.757 ⁽¹⁾	440.704	94	400.308	
2000					
A Coruña	26.670	14.379	11	12.038	241
Lugo	6.727	3.012	0	3.620	95
Ourense	8.496	3.176	1	5.154	165
Pontevedra	20.713	10.545	0	9.968	201
Galicia	62.606	31.112	12	30.780	702
España	1.042.665 ⁽¹⁾	446.413	265	367.851	3.966
2001					
A Coruña	26.290	13.592	12	12.152	535
Lugo	6.950	3.397	-	3.372	180
Ourense	8.590	3.347	-	4.952	291
Pontevedra	22.264	11.975	5	9.864	421
Galicia	64.090	32.310	17	30.339	1.427
España	1.099.576	500.963	294	357.072	7.752

Medias anuais

(1) Incluído subsidio traballadores eventuais agrarios (implantado só en Andalucía e Estremadura)

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Beneficiarios de prestacións por desemprego en 2001

As taxas de cobertura (cadro I I.24) experimentan, por outro lado, un aumento. En efecto a taxa neta, é dicir, a que resulta de dividi-lo paro rexistrado na industria, construción e servizos polos beneficiarios das prestacións económicas de desemprego, descontando os traballadores agrícolas fixos, experimenta en Galicia unha subida de 2,4 puntos, aínda que 6,1 puntos menos que a nivel nacional, situándose en 2001, en 62,4 -máis de seis puntos por debaixo da media española-; sendo conxuntamente A Coruña e Pontevedra con 61,8 as provincias galegas coa taxa máis baixa.

■ Cadro 11.24

**Taxa de cobertura das prestacións por desemprego.
Por provincias. Galicia/España. 1995-2001**

	Taxa bruta							Taxa neta						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	44,4	44,9	43,1	41,1	43,3	46,9	47,7	59,3	60,2	57,0	54,3	57,2	60,9	61,8
Lugo	47,5	48,3	47,0	46,3	46,8	47,7	50,1	62,8	63,9	61,0	60,7	61,2	61,8	64,0
Ourense	50,6	51,9	50,7	48,8	49,8	50,4	52,3	62,7	64,6	63,3	61,3	62,1	63,0	65,1
Pontevedra	43,5	43,4	40,7	40,1	42,0	43,6	47,7	57,8	57,4	54,5	54,1	55,9	57,2	61,8
Galicia	45,2	45,6	43,6	42,2	44,0	46,3	48,5	59,6	60,2	57,3	55,9	57,8	60,0	62,4
España	50,7	50,5	49,5	49,1	50,9	52,5	56,6	62,9	63,4	62,4	61,9	63,5	64,7	68,5

Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Tamén a taxa bruta, é dicir, a que resulta de dividi-lo total de beneficiarios polo total do paro rexistrado, aumenta interanualmente no 2001 en Galicia, en 2,2 puntos, se ben sube catro puntos no conxunto do Estado, quedando a preto de 8 puntos da media española.

Os 64.094 beneficiarios das prestacións de desemprego (cadro I I.25) supoñen só o 5,83% do total español. Tendo en conta que os niveis de paro rexistrado sitúanse en Galicia en proporcións máis altas cós da media española, significa que efectivamente a cobertura que ofrece a prestación de desemprego, que practicamente se estabiliza en canto ó número total de beneficiarios, é tamén claramente inferior que a estatal.

■ Cadro 11.25

Beneficiarios de prestacións por desemprego e taxa de cobertura neta.
Por comunidades autónomas. 1996-2001

	1996		1997		1998		1999		2000		2001	
	Nº beneficiarios	Taxa neta	Nº beneficiarios	Taxa neta	Nº beneficiarios	Taxa neta	Nº beneficiarios	Taxa neta	Nº beneficiarios	Taxa neta	Nº beneficiarios	Taxa neta
Andalucía ⁽¹⁾	382.307	61,8	367.746	62,6	356.958	61,5	344.173	60,7	354.097	61,5	370.689	64,6
Aragón	24.940	54,1	21.732	51,8	19.237	52,0	17.931	53,6	17.474	58,1	19.149	63,6
Asturias	30.299	57,5	27.249	53,5	24.716	53,5	23.819	57,2	22.865	55,5	22.218	56,9
Baleares	29.568	107,7	28.514	113,1	26.088	113,0	24.050	116,9	23.331	115,3	25.489	118,0
Canarias	59.434	60,4	57.771	61,7	54.105	61,6	48.485	61,2	48.270	61,5	51.665	64,3
Cantabria	12.676	55,2	11.242	53,3	9.914	54,2	9.092	57,0	8.947	56,6	9.432	57,4
C. A Mancha	47.491	61,4	43.925	60,4	39.137	60,4	34.447	58,3	34.285	57,4	36.178	59,2
C. León	52.612	54,8	47.818	52,3	44.104	52,9	40.939	52,8	40.106	52,1	42.190	56,2
Cataluña	193.371	77,2	171.276	76,3	146.687	77,6	133.001	82,0	126.788	83,7	136.319	85,9
C. Valenciana	124.224	60,1	112.446	60,2	97.020	60,0	86.465	63,1	82.183	71,5	87.151	80,1
Extremadura ⁽¹⁾	56.327	62,4	52.602	62,9	50.320	59,9	50.717	59,6	53.302	60,3	55.472	61,4
Galicia	80.122	60,2	73.901	57,3	66.133	55,9	61.250	57,8	62.605	60,0	64.094	62,4
Madrid	151.116	64,3	136.070	61,5	116.217	60,0	103.686	63,4	96.890	63,1	104.944	68,7
Murcia	27.055	60,3	24.164	60,0	21.350	61,7	19.518	66,7	19.539	66,7	20.829	70,4
Navarra	12.460	61,2	11.076	57,1	10.166	57,8	9.625	61,3	9.383	61,8	10.167	66,4
Pais Vasco	50.469	55,5	46.538	54,0	41.656	54,8	38.693	56,0	36.628	57,1	37.006	59,7
A Rioxa	5.295	55,2	4.431	52,0	3.976	50,7	3.764	55,8	3.835	56,9	4.242	63,3
Ceuta	1.536	54,3	1.379	52,5	1.224	50,2	1.151	50,9	1.140	50,1	1.343	55,9
Melilla	1.008	44,5	941	44,8	958	45,9	952	48,2	999	49,1	1.001	46,8
España	1.342.309	63,4	1.240.821	62,4	1.130.057	61,9	1.051.757	63,5	1.042.667	64,7	1.099.576	68,5

Elaboración propia

Medias anuais de beneficiarios

(1) Incluído subsidio traballadores eventuais agrarios

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Desde o punto de vista da natureza da prestación sempre foron máis importantes en número as prestacións asistenciais que as contributivas. En troques no ano 2001 e despois de igualarse practicamente o número de ámbalas dúas no ano anterior, os beneficiarios das contributivas superan en 1.971 ás dos asistenciais, pero comparando os datos cos do total español existe unha maior porcentaxe das de carácter asistencial, polo que, á menor cobertura en termos absolutos, e tamén en relación ó paro rexistrado, debemos engadir que a contía das prestacións, cun peso importante das prestacións asistenciais, son máis baixas que a media nacional.

11.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integra-las nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) -que, aínda así e transcorridos once anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas- e ós subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de Integración Social do Minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas Básicas para a Reinserción Social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abrangidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar-las necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como logra-la súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción. O subsidio básico da renda en 2001 foi de 41.909 pesetas - 251,88 euros-, cun complemento familiar de 7.040 pta - 42,31 euros- ; 5.669 pta - 34,07 euros- e 4.284 pesetas - 25,75 euros- polo primeiro, segundo e terceiro e máis membros adicionais, respectivamente, ata o tope do salario mínimo interprofesional -72.120 pesetas- -433,45 euros-.

Recentemente a Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibiliza-los requisitos esixidos, e axiliza-lo procedemento.

1.5.1. Pensións do fondo de Asistencia Social

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2001 de 24.935 pesetas -149,86 euros-.

Segundo os datos do cadro 11.26, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de vellez e enfermidade existentes en 1990 e entre 1999-2001, existe xa un descenso moi acusado destas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben accede-los novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2001, o número total de pensionistas do FAS é de 1.357 en Galicia, cun descenso respecto ó ano anterior de máis do corenta por cento representando dito número o 2,35% dos 57.795 que existen no total español, sendo a provincia da Coruña, con 766 pensións, é dicir, o 56,45% do total galego, a que reúne un maior número de beneficiarios.

■ Cadro 11.26

Pensións do fondo de asistencia social.
Por provincias. Galicia/España. 1990/1999-2001

	Vellez				Enfermidade				Total			
	1990	1999	2000	2001	1990	1999	2000	2001	1990	1999	2000	2001
A Coruña	7.900	1.008	637	367	7.100	1.158	743	399	15.000	2.166	1.380	766
Lugo	2.300	237	138	90	2.100	243	140	83	4.400	480	278	173
Ourense	2.500	190	126	88	2.100	241	154	115	4.600	431	280	203
Pontevedra	5.100	337	156	96	3.600	375	196	119	8.700	712	352	215
Galicia	17.700	1.772	1.058	641	14.900	2.017	1.232	716	32.600	3.789	2.290	1.357
España ⁽¹⁾	161.200	27.942	21.460	17.045	166.600	54.211	46.599	40.750	327.800	82.153	68.059	57.795

Elaboración propia

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos

(1) Sen datos do País Vasco

O R.D. 357/1991, do 15 de marzo, permite ós beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, se reúnen os requisitos esixidos para elo, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e Xunta de Galicia

11.5.2. Prestacións da LISMI

Continúa tamén en 2001, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI -cadro 11.27- pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da Lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médica - funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2001 de 149,86 euros, 24.935 pesetas ó mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros -9.725 pesetas e o de mobilidade de 39,16 euros- 6.200 pesetas mensuais.

Os 4.902 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 5,14% dos 95.339 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra, con respecto a Lugo e Ourense, con tan só 269 e 566 beneficiarios, respectivamente.

11.5.3. Pensións non contributivas

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez -minusvalía igual ou superior ó sesenta e cinco por cento- ou en idade de xubilación -ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade-, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2001 en 251,89 euros -43.229 pta- por beneficiario.

■ Cadro 11.27
**Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias.
Galicia/España. 1991/1999-2001**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimo(1)	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	1999	1.749	303	509	1.895	4.456	89.370
	2000	1.372	252	424	1.611	3.659	78.393
	2001	1.122	207	371	1.387	3.087	69.346
Subsidio axuda de terceira persoa (1)	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	1999	527	71	66	414	1.078	16.517
	2000	403	56	52	324	835	13.489
	2001	312	46	47	253	658	11.223
Subsidio de mobil. compens. por gastos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	1999	449	20	17	169	655	8.881
	2000	342	21	12	145	520	7.583
	2001	297	23	13	129	462	6.774
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	1999	1.710	78	268	1.095	3.151	27.632
	2000	798	76	192	976	2.042	24.587
	2001	577	65	192	916	1.750	23.344
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	1999	3.606	374	767	2.889	7.636	120.369
	2000	2.322	322	616	2.484	5.744	105.801
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902	95.339

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, de 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios, pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, salvo que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Datos a 1 de decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais.

No cadro 11.28 observamos que en 2001 produciuse en Galicia un aumento de 862 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera ós de xubilación, aínda que nos últimos anos medraron algo máis os pensionistas de xubilación de tal xeito que en 2001, no que as pensións de invalidez descenden en 4.933, aquelas, as de xubilación que se incrementan en 5.795, constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 23.060 pensionistas, representa o 43,12% do total galego. En sentido oposto, e aínda que aumente tamén en 2001, na provincia de Lugo soamente existen 5.878 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 10,997% do total de Galicia.

■ Cadro 11.28

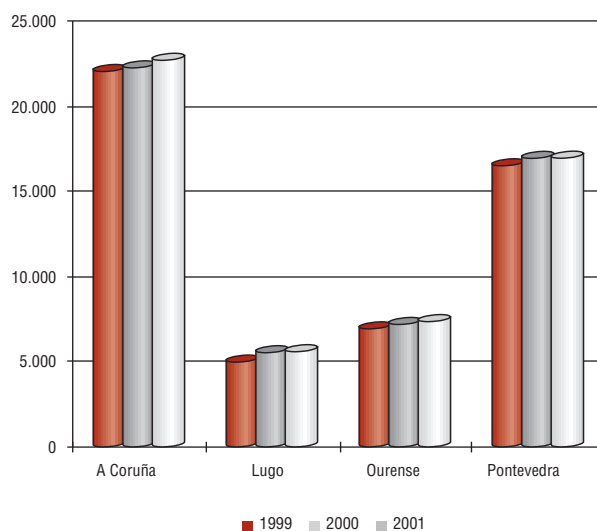
Pensións non contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1999-2001

	Invalidez			Xubilación			Total		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña	11.064	11.281	9.170	11.048	11.317	13.890	22.111	22.598	23.060
Lugo	2.611	2.775	2.383	2.622	2.842	3.495	5.232	5.617	5.878
Ourense	3.897	3.922	3.138	3.228	3.425	4.344	7.125	7.347	7.483
Pontevedra	8.617	8.906	7.259	7.916	8.154	9.805	16.532	17.060	17.063
Galicia	26.188	26.883	21.950	24.813	25.738	31.533	51.000	52.622	53.484
España	234.185	242.416	205.098	223.434	228.859	276.488	457.619	471.275	481.586

Elaboración propia

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 11.29 contémlase o número de pensións e o importe do aboado con cargo ás prestacións non contributivas por comunidades autónomas, (se ben normativamente está establecida unha contía fixa, inclúense neste importe medio atrasos dos que entran por primeira vez en nómina e o complemento do 50% da pensión de invalidez nalgúns casos por axuda doutra persoa.) os datos refírense ó mes de decembro, polo que non coinciden cos do cadro 11.28 computados en media anual. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ó total de habitantes. Os 53.484 perceptores de pensións non contributivas representan o 11,11% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

Cadro 11.29
**Pensións non contributivas da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1999-2001**

	Total núm. pensionistas			Importe medio		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Andalucía	104.633	105.912	108.019	239	254	261
Aragón	11.637	11.584	11.253	232	240	246
Asturias	11.636	11.836	11.915	237	240	252
Baleares	7.865	7.828	7.824	234	246	251
Canarias	39.269	39.614	39.990	235	245	269
Cantabria	6.299	6.473	6.541	231	241	251
C. A Mancha	22.428	22.863	23.558	234	248	249
C. León	28.312	28.276	28.690	237	245	284
Cataluña	57.085	58.194	59.541	231	240	251
C. Valenciana	39.823	40.614	43.277	239	263	254
Extremadura	15.315	15.919	16.575	230	255	272
Galicia ⁽¹⁾	51.723	52.621	53.484	230	244	255
Madrid	33.266	33.727	34.373	223	242	248
Murcia	14.355	15.090	15.743	249	267	267
Navarra	3.484	3.483	3.531	222	234	237
País Vasco	10.961	10.801	10.749	233	246	250
A Ríoxa	2.389	2.367	2.314	233	238	246
Ceuta	1.640	1.608	1.670	244	248	268
Melilla	2.400	2.465	2.540	231	246	256
España	464.520	471.275	481.586	234	249	258

Elaboración propia

Datos a decembro de cada ano

Importe medio en euros

(1) O total de Galicia non coincide co do cadro 11.28 ó se-lo cómputo e as fontes distintas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

II.5.4. RISGA

En 2001 (cadro II.30) aumentan en 201 o número de beneficiarios da renda de integración social (RISGA) en Galicia, voltando á tendencia incrementista desde a súa implantación en 1991 que se rachou o ano 2000. O aumento experimentase en tódalas provincias con excepción da de Pontevedra, cun descenso mínimo de oito persoas. En canto á súa implantación provincial, hai que destaca-lo elevado número de beneficiarios na provincia da Coruña, que aumenta en 156 beneficiarios no ano 2001, mentres que a de Lugo cun crecemento de 27 permanece como a de inferior número de beneficiarios.

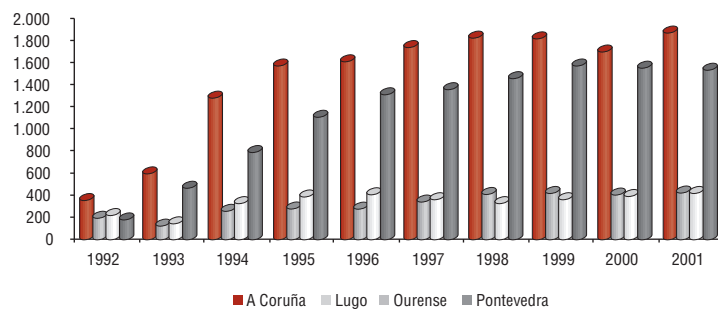
Cadro 11.30
**FIP 2001
Programación provincial**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357

Fonte: Consellería de Sanidade e Servizos Sociais. Dirección Xeral de Servizos Sociais

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

11.5.5. Conxunto de prestacións asistenciais

No cadro 11.31 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/1999-2001⁽¹⁾

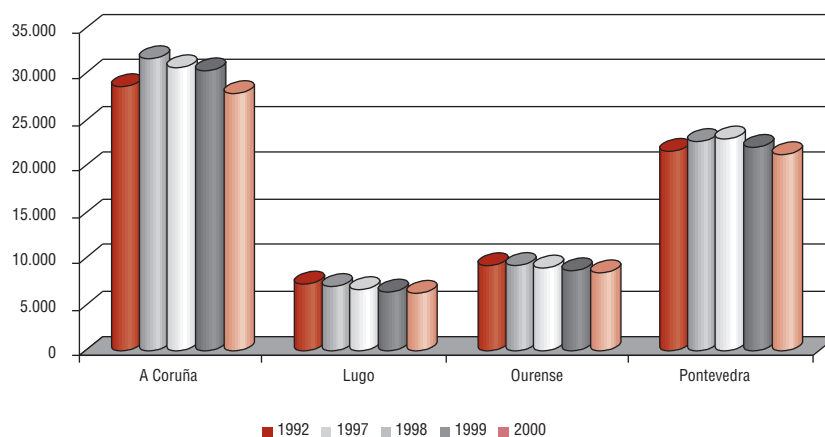
■ Cadro 11.31

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	1999	3.606	374	767	2.889	7.636
	2000	2.322	322	616	2.484	5.744
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	1999	2.166	480	431	712	3.789
	2000	1.380	278	280	352	2.290
	2001	766	173	203	215	1.357
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	1999	22.111	5.232	7.125	16.532	51.000
	2000	22.598	5.617	7.347	17.060	52.622
	2001	23.060	5.878	7.483	17.063	53.484
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	1999	1.850	453	382	1.607	4.292
	2000	1.731	426	421	1.578	4.156
	2001	1.887	453	447	1.570	4.357
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	1999	29.733	6.539	8.705	21.740	66.717
	2000	28.031	6.643	8.664	21.474	64.812
	2001	27.568	6.773	8.699	21.060	64.100

Elaboración propia

(1) Datos a decembro de cada ano, excepto asistenciais que son medias anuais

Fonte: Consellería de Sanidade e Servizos Sociais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2001, das pensións da LISMI e do FAS, e a partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2001, o 83,44% das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 4.357, a decembro de 2001, constitúen un escaso 6,80% do total.

En 2001 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, se ben soben moi lixeiramente en Lugo e Ourense con respecto ó ano anterior. Dos 64.100 perceptores destas pensións de base asistencial un 43,01% pertencen á provincia da Coruña; un 32,85% a Pontevedra; un 13,57% a Ourense e un 10,57% a Lugo.

ELECCIÓN SINDICAIS

12

Introducción

Neste apartado reflíctese a representación sindical dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ó período de 2001, ó que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ó desenvolvemento concreto dese ano.

O 1999 foi o da conclusión da maioría dos mandatos dos representantes que foran elixidos, xa que o 15 de decembro de 1995 rematara o período de 15 meses establecidos para a renovación dos mandatos do período institucional e, polo tanto, se ben en 1999 rexistrouse unha parte importante dos procesos electorais, nos anos 2000 e 2001 é sensiblemente inferior ó ano anterior:

Entrando no exame concreto, pódese observar nos cadros 12.1 e 12.2 que se rexistraron un total de 8.336 actas de procesos electorais entre o 1 de xaneiro de 1998 e o 31 de decembro de 2001 correspondendo 540 a 2001, o que reafirma o anteriormente dito. O total de preavisos presentados en Galicia durante os catro anos foron 11.573.

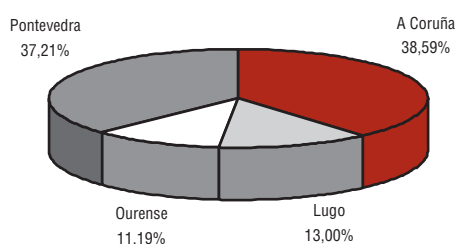
Preavisos e actas tramitadas desde 01.01.1998 a 31.12.2001. Por provincias. Galicia

■ Cadro 12.1

	Preavisos presentados	Actas depositadas pendentes de rexistro	Actas rexistradas	Total Actas
A Coruña	4.242	139	3.217	3.356
Lugo	1.284	20	1.084	1.104
Ourense	1.135		933	933
Pontevedra	4.912	296	3.102	3.398
Galicia	11.573	455	8.336	8.791

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Actas rexistradas desde 1998

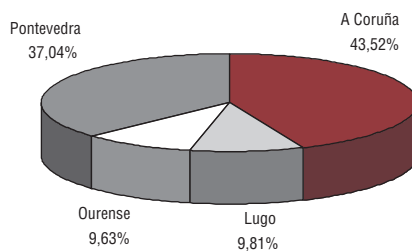
Preavisos e actas tramitadas. Por provincias. Galicia. 2001

■ Cadro 12.2

	Preavisos presentados	Actas depositadas pendentes de rexistro	Actas rexistradas	Total Actas
A Coruña	303	7	235	242
Lugo	64	3	53	56
Ourense	61	54	52	106
Pontevedra	245	10	200	210
Galicia	673	74	540	614

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Actas rexistradas en 2001

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 17.335 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2001, correspondendo 722 ós elixidos, segundo consta nas actas rexistradas, no transcurso de 2001. Exprésanse nos cadros as porcentaxes de distribución provincial que reflicten que, en Galicia, a porcentaxe maior corresponde á provincia de Pontevedra.

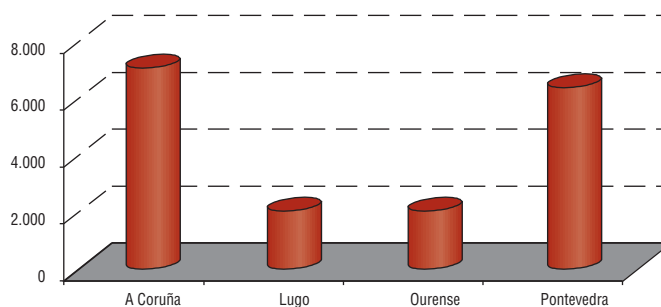
Cadro 12.3

**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas
entre o 01-01-1998 e 31-12-2001. Por provincias. Galicia**

PROVINCIA	Nº representantes	%
A Coruña	7.021	40,50
Lugo	1.953	11,27
Ourense	1.962	11,32
Pontevedra	6.399	36,91
Galicia	17.335	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

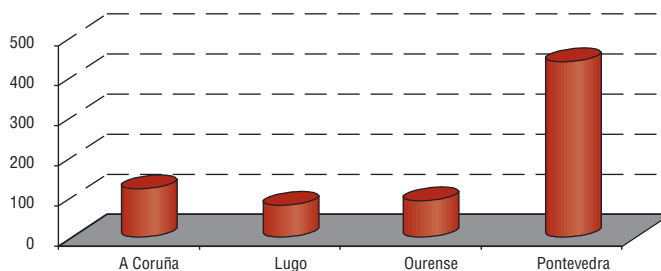

**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas en 2001.
Por provincias. Galicia**

Cadro 12.4

	Nº representantes	%
A Coruña	121	16,76
Lugo	76	10,53
Ourense	91	12,60
Pontevedra	434	60,11
Galicia	722	100

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2001, pódese ver que a central sindical UGT, cun 33,56% do total, é a que obtivo maior número de representantes (5.818), seguida de CCOO e CIG con 29,29% e 24,93%, respectivamente (5.077 e 4.322 representantes), acadando un total de 2.118 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 12,22%.

No cadro 12.5 ofrécese o desglose provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia. Nel pode observarse que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes en tódalas provincias, podendo contemplarse a proximidade existente entre os tres sindicatos maioritarios na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 12.5

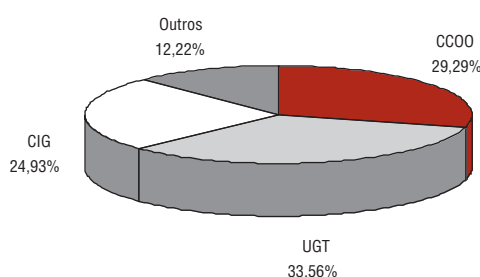
Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos entre 01.01.1998 e 31.12.2001. Por provincias. Galicia

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
CCOO	2.137	30,44	474	24,27	543	27,68	1.923	30,05	5.077	29,29
UGT	2.458	35,01	766	39,22	645	32,87	1.949	30,46	5.818	33,56
CIG	1.647	23,46	375	19,20	412	21,00	1.888	29,50	4.322	24,93
Outros	779	11,10	338	17,31	362	18,45	639	9,99	2.118	12,22
Total	7.021	100	1.953	100	1.962	100	6.399	100	17.335	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Representación dos sindicatos máis representativos

No cadro 12.6 detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2001.

■ Cadro 12.6

Representantes elixidos entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por central sindical. Galicia

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	5.818	33,56
Comisións Obreiras (CC.OO.)	5.077	29,29
Confederación Intersindical Galega (CIG)	4.322	24,93
Unión Sindical Obreira (USO)	563	3,25
Grupo de Traballadores	305	1,76
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	247	1,42
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	198	1,14
Feder. de Sind. Indep. Ensino (FSIE)	82	0,47
Non sindicados (Non Sind.)	73	0,42
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	62	0,36
Feder. de Asoc. Sindic. Grandes Almacéns (FASGA)	61	0,35
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	50	0,29
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	47	0,27
Feder. Indep. Traball. do Crédito (FITC)	36	0,21
Sindicato do Ensino Privado de Galicia (SEPG)	35	0,20
Conf. Sindicatos Indep. Caixas de Aforro (CSICA)	32	0,18
Outros	29	0,17
Sind. Independente de Traballadores da Admón Pública (SITAP-USO)	26	0,15
Sind. Indep. Traball. Citroën (SITC)	26	0,15
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	26	0,15
Confederación de cadros (CC)	23	0,13
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	23	0,13
Confederación de Traballadores Independentes (CTI)	17	0,10
Sindicato de Axencias Tributarias (SIAT-USO)	16	0,09
Agrup. Corpo Axudantes Institucións Penitenciarias (ACAIP)	9	0,05
Asociación Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	9	0,05
Sindicato Profesional da Administración de Xustiza (SPJ-USO)	8	0,05
Unión Telefónica Sindical (UTS)	8	0,05
Confederación Sindicatos Traballadores do Ensino (STES)	7	0,04
Sindicato Sinco (Sind. de Incendios Coruña)	7	0,04
Sindicato Independente Traballadores Indugasa (SITI)	6	0,03
Sind. Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	6	0,03
Asoc. Trab. Empresa Lacteos de Galicia, SA (ATELGA)	5	0,03
Sindicato Autónomo Traball. Banco de España (SATBE)	5	0,03
Sindicato de ATS de España (SATSE)	5	0,03
Coord. Democrat. Independ. de Laborais (CDIL)	4	0,02
Alternativa Independente	4	0,02
Sindicato de Enfermería Galego (SEGA)	4	0,02
Sindicato Libre de España (SL)	4	0,02
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	4	0,02
Sind. de Traballadores de Empres. da Comunicación (SITEC)	4	0,02
Asoc.Prof. de Persoal do Concello de Ferrol	3	0,02
Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	3	0,02
Sindic. Indep. Traball. Caixas Aforro (SITCA)	3	0,02
Sind. Emplead. Caixas Aforros e Pensións Barcelona (SECPB)	3	0,02
Unión Nac. de Func. de Xestión Facenda (GESTHA)	3	0,02
Non Consta	2	0,01
Asoc. Prof. Libre e Indep. RTV (APLI)	2	0,01
Unión Sindical Independ. Admón Pública (USIAP)	2	0,01
Asoc. Prof. Func. Escala Xeral Admón Local (AFAGAL)	2	0,01
Confed. Estatal Sindicatos Médicos (CESM)	2	0,01
Sind. Asamb. Traballadores Telefónica (SATT)	2	0,01
Sind. Libre de Correos, Telégrafos e Caixa Postal	2	0,01
Sind. Indep. Traball. Empresas Participadas por Repsol (SITRE)	2	0,01
Federac. Sindicatos Aeronáuticos Indepen. (FSAI)	2	0,01
Sindicato Indep. de Empleados de "Generali España"	2	0,01
Varios	1	0,01
Asoc. Téc. e Profes. Banco Ext. España (ATEXBANK)	1	0,01
Asoc. Cadros Grupo Caixa Madrid (ACCAM)	1	0,01
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	1	0,01
Sindicato Libre de Correos, Telecomunicacións e CPA	1	0,01
Sindicato Independente de Enerxía (SIE)	1	0,01
Sindicato Penitenciario de Laborais (SPL)	1	0,01
Total	17.335	100

■ Cadro 12.6a

**Representantes eleixidos entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por central sindical. A Coruña**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	2.458	35,01
Comisións Obreiras (CC.OO.)	2.137	30,44
Confederación Intersindical Galega (CIG)	1.647	23,46
Unión Sindical Obreira (USO)	220	3,13
Grupo de Traballadores	116	1,65
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	105	1,50
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	72	1,03
Feder. de Asoc. Sindic. Gran. Almacenes (FASGA)	45	0,64
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	42	0,60
Feder. de Sind. Ind. Ensino (FSIE)	23	0,33
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	14	0,20
Sindicato do Ensino Privado de Galicia (SEPG)	11	0,16
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	10	0,14
Feder. Indep. Traball. do Crédito (FITC)	10	0,14
Confederación de Traballadores Independentes (CTI)	9	0,13
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	9	0,13
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	9	0,13
Sindicato Sinco (Sind. de Incendios Coruña)	7	0,10
Conf. Sindicatos Indep. Caixas de Aforro (CSICA)	6	0,09
Confederación de Cadros (CC)	5	0,07
Sindicato de Axencias Tributarias (SIAT-USO)	5	0,07
Asoc. Trab. Empresa Lacteos de Galicia, SA (ATELGA)	5	0,07
Coord. Democrat. Independ. de Laborais (CDIL)	4	0,06
Alternativa Independente	4	0,06
Sindicato Libre de España (SL)	4	0,06
Asoc. Prof. de Persoal do Concello de Ferrol	3	0,04
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	3	0,04
Asociación Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	3	0,04
Unión Nac. de Func. de Xestión Facenda (GESTHA)	3	0,04
Non Consta	2	0,03
Asoc. Prof. Libre e Indep. RTV (APLI)	2	0,03
Asoc. prof. Func. Escala Xeral Admón Local (AFAGAL)	2	0,03
Confed. Estatal Sindicatos Médicos (CESM)	2	0,03
Sind. Asamb. Traballadores Telefónica (SATT)	2	0,03
Sindicato Autónomo Traball. Banco de España (SATBE)	2	0,03
Sindicato de ATS de España (SATSE)	2	0,03
Sind. Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	2	0,03
Sind. Indep. Traball. Empresas Participadas por Repsol (SITRE)	2	0,03
Agrup. Corpo Axudantes Institucións Penitenciarias (ACAIP)	2	0,03
Unión Telefónica Sindical (UTS)	2	0,03
Federac. Sindicatos Aeronáuticos Indepen. (FSAI)	2	0,03
Sind. de Traballadores de Empres. da Comunicación (SITEC)	2	0,03
Asoc. Cadros Grupo Caixa Madrid (ACCAM)	1	0,01
Sindicato Profesional da Administración de Xustiza (SPJ-USO)	1	0,01
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	1	0,01
Sind. Emplead. Caixas Aforros e Pensións Barcelona (SECPB)	1	0,01
Sindicato Penitenciario de Laborais (SPL)	1	0,01
Sindicato Indep. de Empregados de "Generali España"	1	0,01
Total	7.021	100

■ Cadro 12.6b

Representantes elixidos entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por central sindical. Lugo

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	766	39,22
Comisións Obreiras (CC.OO.)	474	24,27
Confederación Intersindical Galega (CIG)	375	19,20
Unión Sindical Obreira (USO)	154	7,89
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	70	3,58
Grupo de Traballadores	22	1,13
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	19	0,97
Feder. Indep. Traball. do Crédito (FITC)	10	0,51
Outros	9	0,46
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	9	0,46
Feder. Sind. Indep. Ensino (FSIE)	8	0,41
Confederación de Cadros (CC)	6	0,31
Sindicato Independente do Ensino (ANPE)	6	0,31
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	3	0,15
Agrup. Corpo Axudantes Institucións Penitenciarias (ACAIP)	3	0,15
Non Sindicados	2	0,10
Sindicato de Axencias Tributarias (SIAT-USO)	2	0,10
Sind. Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	2	0,10
Sind. Libre de Correos, Telégrafos e Caixa Postal	2	0,10
Asoc. Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	2	0,10
Unión Telefónica Sindical (UTS)	2	0,10
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	1	0,05
Confeder. Traball. Independ. (CTI)	1	0,05
Asoc. Téc. e Profes. Banco Ext. España (ATEXBANK)	1	0,05
Sind. Profesional da Admón. Xustiza (SPJ-USO)	1	0,05
Sindicato Libre de Correos, Telecomunicacións e CPA	1	0,05
Sind. Autón. Traball. Banco de España (SATBE)	1	0,05
Sind. de Traballadores de Empres. da Comunicación (SITEC)	1	0,05
Total	1.953	100

■ Cadro 12.6c
**Representantes elixidos entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por central sindical. Ourense**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	645	32,87
Comisións Obreiras (CC.OO.)	543	27,68
Confederación Intersindical Galega (CIG)	412	21,00
Grupo de Traballadores	117	5,96
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	78	3,98
Unión Sindica Obreira (USO)	65	3,31
Feder. Sind. Indep. Ensino (FSIE)	28	1,43
Feder. Traball. Indep. Comercio (FETICO)	19	0,97
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	11	0,56
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	7	0,36
Fed. Indep. Traball. do Crédito (FITC)	6	0,31
Sindicato Independente do Ensino (ANPE)	4	0,20
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	3	0,15
Confed. Sindicatos Traball. Ensino (STES)	3	0,15
Sind. Profesional da Admón. Xustiza (SPJ-USO)	3	0,15
Conf. Sindicatos Indep. Caixas de Aforro (CSICA)	3	0,15
Confederación de Cadros (CC)	2	0,10
Agrup. Corpo Axudantes Institucións Penitenciarias (ACAIP)	2	0,10
Asoc. Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	2	0,10
Unión Telefónica Sindical (UTS)	2	0,10
Confeder. Traball. Independ. (CTI)	1	0,05
Sindicato de Axencias Tributarias	1	0,05
Sind. Autón. Traball. Banco de España (SATBE)	1	0,05
Sindic. de ATS de España (SATSE)	1	0,05
Sind. Español Maquin. e Axud. Ferrov. (SEMAF)	1	0,05
Sindicato Independente de Enerxía (SIE)	1	0,05
Sind. de Traballadores de Empres. da Comunicación (SITEC)	1	0,05
Total	1.962	100

■ Cadro 12.6d

Representantes eleixidos entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por central sindical. Pontevedra

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	1.949	30,46
Comisións Obreiras (CC.OO.)	1.923	30,05
Confederación Intersindical Galega (CIG)	1.888	29,50
Unión Sindical Obreira (USO)	124	1,94
Non Sindicados (NON SIND)	71	1,11
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	55	0,86
Grupo de Traballadores	50	0,78
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	33	0,52
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	27	0,42
Sind. Indep. Traball. Admón. Pública (SITAP-USO)	26	0,41
Sind. Indep. Traball. Citroën (SITC)	26	0,41
Sindicato do Ensino Privado de Galicia (SEPG)	24	0,38
Feder. de Sind. Indep. Ensino (FSIE)	23	0,36
Conf. Sindicatos Indep. Caixas de Aforro (CSICA)	23	0,36
Outros	20	0,31
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	20	0,31
Feder. de Asoc. Sindic. Gran. Almacenes (FASGA)	16	0,25
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	16	0,25
Confederación de Cadros (CC)	10	0,16
Fed. Indep. Traball. do Crédito (FITC)	10	0,16
Sindicato de Axencias Tributarias (SIAT-USO)	8	0,13
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	7	0,11
Confeder. de Traball. Independ. (CTI)	6	0,09
Sind. Indep. Traball. de Indugasa (SITI)	6	0,09
Confed. Sindicatos Traball. Ensino (STES)	4	0,06
Sindicato de Enfermería Galego (SEGA)	4	0,06
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	4	0,06
Sind. Profesional da Admón. Xustiza (SPJ-USO)	3	0,05
Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	3	0,05
Sindic. Indep. Traball. Caixas Aforro (SITCA)	3	0,05
Unión Sindical Independ. da Admón Pública (USIAP)	2	0,03
Sindic. ATS de España (SATSE)	2	0,03
Agrup. Corpo Axudantes Institucións Penitenciarias (ACAIP)	2	0,03
Sind. Empleado. Caixas Aforros e Pensións Barcelona (SECPB)	2	0,03
Asoc. Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	2	0,03
Unión Telefónica Sindical (UTS)	2	0,03
Varios	1	0,02
Sind. Autón. Traball. Banco de España (SATBE)	1	0,02
Sind. Español Maquin. e Axud. Ferrov. (SEMAF)	1	0,02
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	1	0,02
Sindicato Indep. de Empregados de "Generali España"	1	0,02
Total	6.399	100

No que se refire á participación dos traballadores nos procesos electorais, participaron en Galicia, no período do 1 de xaneiro de 1998 a 31 de decembro de 2001, un 73,43% en relación cos traballadores afectados polas eleccións, incrementándose dita porcentaxe nos procesos celebrados en concreto en 2001. Reflicítese, no período de 1-1-1998 a 31-12-2001, que A Coruña é a provincia que menor porcentaxe de participación ten, sendo Lugo a que rexistra a maior (83,61%) no ano 2001.

■ Cadro 12.7

**Participación electoral entre 01.01.1998 e 31.12.2001.
Por provincias. Galicia**

	Traballadores afectados polas eleccións celebradas		Traballadores participantes		Participación Total % ⁽³⁾
	Nº	% ⁽¹⁾	Nº	% ⁽²⁾	
A Coruña	152.244	42,07	107.185	40,33	70,40
Lugo	39.006	10,78	30.029	11,30	76,99
Ourense	37.996	10,50	28.653	10,64	75,41
Pontevedra	132.671	36,66	99.916	37,59	75,31
Galicia	361.917	100	265.783	100	73,44

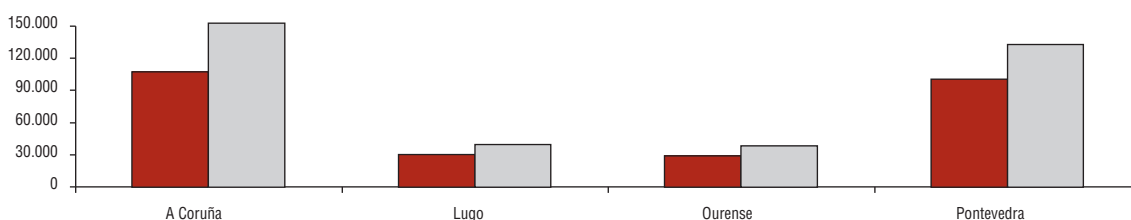
(1) Tanto por cento de traballadores afectados en relación co total deles

(2) Tanto por cento de traballadores participantes en relación co total deles

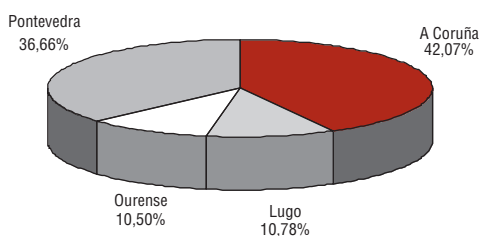
(3) Tanto por cento de participación por provincias

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

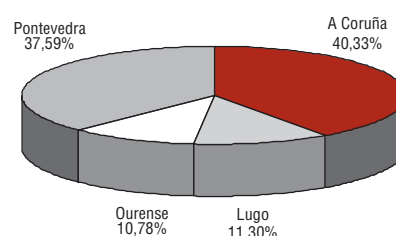
Comparación entre traballadores afectados e participantes

Porcentaxe traballadores afectados

Porcentaxe traballadores participantes

■ Cadro 12.8

**Participación electoral.
Por provincias. Galicia. 2001**

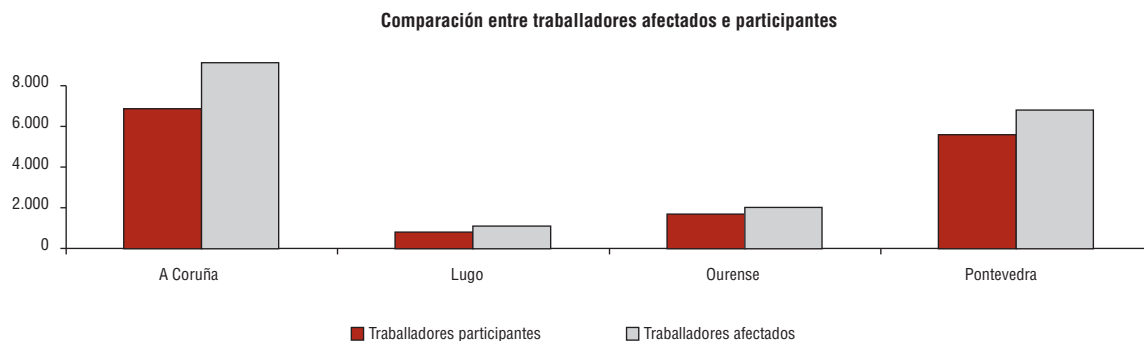
	Traballadores afectados polas eleccións celebradas		Traballadores participantes		Participación Total % ⁽³⁾
	Nº	% ⁽¹⁾	Nº	% ⁽²⁾	
A Coruña	9.106	47,97	6.850	45,95	75,23
Lugo	1.066	5,62	802	5,38	75,23
Ourense	2.014	10,61	1.684	11,30	83,61
Pontevedra	6.797	35,81	5.573	37,38	81,99
Galicia	18.983	100	14.909	100	78,54

(1) Tanto por cento de traballadores afectados en relación co total deles

(2) Tanto por cento de traballadores participantes en relación co total deles

(3) Tanto por cento de participación por provincias

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

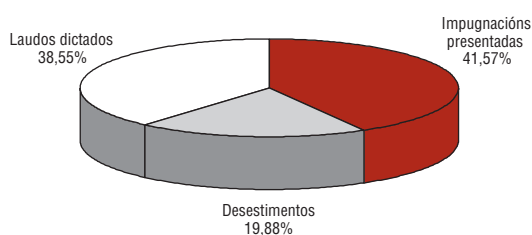
No cadro 12.9 contémpanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2001, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 69 reclamacións a procesos electorais, reflectindo as cifras que o maior número corresponde á provincia de Pontevedra.

**Impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro.
Por provincias. Galicia. 2001**

■ Cadro 12.9

	Impugnacións presentadas	Desestamentos	Laudos dictados
A Coruña	21	12	19
Lugo ⁽¹⁾	6	2	6
Ourense	8	2	8
Pontevedra	34	17	31
Galicia	69	33	64

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

ANEXO 1

EMPREGO E INVESTIMENTO PÚBLICO

1. Investimentos e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia

1.1. Investimentos da Administración do Estado

■ Cadro A.1

Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado).
Galicia. 2001

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	6.707.449	1.129	167.191	730.126	1.000	7.606.895
Mº de Facenda	289.126	90.284	44.937	472.410	0	896.757
Mº do Interior	237.595	169.212	69.968	632.058	0	1.108.833
Mº de Fomento*	18.458.300	19.839.100	3.502.800	7.755.300	6.268.300	55.823.800
Mº de Educación, Cultura e Deporte	224.246	146.769	69.421	14.958	0	455.394
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	29.354	433.596	72.086	18.414	0	553.450
Mº de Agric., Pesca e Alimentación	52.100	2.000	0	24.500	4.900	83.500
Mº de Admóns. Públicas	61.574	24.452	17.899	16.242	0	120.167
Mº de Medio Ambiente	1.817.641	1.437.219	748.958	1.954.702	380.691	6.339.211
Mº de Economía	233.720	425.802	90.348	262.479	0	1.012.349
Mº de Ciencia e Tecnoloxía	80.247	0	0	351.087	51.465	482.799
Total	28.191.352	22.569.563	4.783.608	12.232.276	6.706.356	74.483.155

* Datos provisionais

Datos en miles de pesetas

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios

■ Cadro A.2

**Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado).
Galicia. 2001**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	5.200	7.651	0	2.600	0	15.451
Mº de Interior	5.500		0	0		5.500
Mº de Fomento*	69.000	56.800	79.900	61.700	3.691.500	3.958.900
Mº de Educación e Cultura	59.045	0	180.267	59.814	0	299.126
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	5.934	13.918	150	18.951	44.053	83.006
Mº de Agric., Pesca e Alimentac.**	1.371.100	24.600	400	134.400	27.408.300	28.938.800
Mº de Administracións Públicas	1.853.875	1.583.003	1.245.643	739.177	0	5.421.698
Mº de Medio Ambiente**	0	0	0	0	1.320.651	1.320.651
Mº de Economía	4.200.946	408.986	273.650	1.553.235	915.693	7.352.510
Mº de Ciencia e Tecnoloxía	676.602	2.045	20.394	1.161.128	58.335	1.918.504
Total	8.247.202	2.097.003	1.800.404	3.731.005	33.438.532	49.314.146

* Datos provisionais e sen provincializar

** Sen provincializar

Datos en miles de pesetas

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios

■ Cadro A.3

**Total investimentos reais e transferencias de capital
(capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2001**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	6.712.649	8.780	167.191	732.726	1.000	7.622.346
Mº de Facenda	289.126	90.284	44.937	472.410	0	896.757
Mº do Interior	243.095	169.212	69.968	632.058	0	1.114.333
Mº de Fomento*	18.527.300	19.895.900	3.582.700	7.817.000	9.959.800	59.782.700
Mº de Educación, Cultura e Deporte	283.291	146.769	249.688	74.772	0	754.520
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	35.288	447.514	72.236	37.365	44.053	636.456
Mº de Agric., Pesca e Alimentac.	1.423.200	26.600	400	158.900	27.413.200	29.022.300
Mº de Administracións Públicas	1.915.449	1.607.455	1.263.542	755.419	0	5.541.865
Mº de Medio Ambiente	1.817.641	1.437.219	748.958	1.954.702	1.701.342	7.659.862
Mº de Economía	4.434.666	834.788	363.998	1.815.714	915.693	8.364.859
Mº de Ciencia e Tecnoloxía	756.849	2.045	20.394	1.512.215	109.800	2.401.303
Total	36.438.554	24.666.566	6.584.012	15.963.281	40.144.888	123.797.301

Datos en miles de pesetas

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios

I.2 Cadro de persoal da Administración do Estado

■ Cadro A.4

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2001

	Funcionarios					Laborais			Total
	A	B	C	D	E	Fixos	Temporais	Varios	
Delegación do Goberno	67	49	134	202	8	101	21	-	582
Mº de Xustiza	10	2	3	17	0	1	1	-	34
Mº de Defensa*	-	-	-	-	-	-	-	2.095	2.095
Mº de Facenda	136	499	699	694	9	173	15	-	2.225
Mº do Interior	501	389	3.516	289	5	149	95	-	4.944
Mº de Fomento	81	49	612	1.792	84	1.736	930	-	5.284
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	200	279	567	1.690	89	449	64	-	3.338
Mº de Administracións Públicas	4	4	11	32	0	3	3	-	57
Mº de Medio Ambiente	21	29	54	28	2	105	20	-	259
Mº de Economía	7	28	11	29	-	90	39	-	204
Mº de Ciencia e Tecnoloxía	103	22	76	39	1	68	78	-	387
Total	1.130	1.350	5.683	4.812	198	2.875	1.266	2.095	19.409

(1) Non se dispón dos datos de clasificación por grupos do persoal funcionario, nin datos desglosados de persoal laboral
Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2001

■ Cadro A.5

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Delegación do Goberno	255	76	101	150	582
Mº de Xustiza	22	4	3	5	34
Mº de Defensa	1.696	13	18	368	2.095
Mº de Facenda	1.056	246	314	609	2.225
Mº do Interior	2.143	862	541	1.398	4.944
Mº de Fomento	2.218	760	606	1.700	5.284
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	1.227	500	431	1.180	3.338
Mº de Administracións Públicas	21	10	9	17	57
Mº de Medio Ambiente	103	68	25	63	259
Mº de Economía	75	29	31	69	204
Mº de Ciencia e Tecnoloxía	132	7	7	241	387
Total	8.948	2.575	2.086	5.800	19.409

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

2. Investimentos e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia

2.1. Investimentos da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia

■ Cadro A.6 Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 1999-2001

	Capítulo VI			Capítulo VII			Total Cap. VI e VII		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Parlamento	1.491,71	1.491,71	4.256,37	45,08	39,07	39,07	1.536,79	1.530,78	4.295,43
Consello de Contas	168,28	207,35	525,89	—	—	—	168,28	207,35	525,89
Consello da Cultura Galega	82,46	167,50	204,34	—	—	—	82,46	167,50	204,34
Presidencia e Administración Pública	18.890,92	21.416,52	22.329,32	17.894,17	21.581,99	25.482,39	36.785,09	42.998,51	47.811,71
Economía e Facenda	7.905,28	10.633,55	13.331,35	66.288,53	75.081,74	87.942,77	74.193,81	85.715,29	101.274,12
Política Territorial, Obras Públicas e Vivenda	109.387,65	97.642,34	124.630,05	138.796,71	168.527,88	164.800,54	248.184,35	266.170,22	289.430,58
Educación e Ordenación Universitaria	60.309,12	80.442,72	77.413,36	29.531,44	17.349,38	21.783,68	89.840,56	97.792,10	99.197,05
Industria e Comercio	7.121,75	10.050,91	10.332,36	67.190,30	69.790,52	73.997,00	74.312,06	79.841,42	84.329,36
Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria	48.532,89	54.996,09	65.819,31	119.729,80	128.219,45	149.943,43	168.262,69	183.215,53	215.762,73
Cultura, Comunicación Social e Turismo	27.236,20	35.396,69	38.379,30	37.911,15	37.639,22	59.345,27	65.147,36	73.035,91	97.724,57
Sanidade e Servizos Sociais	19.836,07	19.155,72	22.414,48	5.470,54	8.899,53	19.740,51	25.306,62	28.055,25	42.154,99
Pesca, Marisqueo e Acuicultura	23.532,96	27.603,85	25.807,06	77.662,48	78.264,43	90.108,34	101.195,44	105.868,28	115.915,40
Xustiza, Interior e Relacións Laborais	11.660,07	13.134,21	13.372,52	7.457,85	7.378,34	8.263,92	19.117,91	20.512,54	21.636,44
Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude	7.688,74	7.035,11	7.753,06	3.245,47	5.276,89	5.168,70	10.934,21	12.312,00	12.921,76
Medio Ambiente	53.144,04	59.501,11	71.864,10	44.838,88	45.413,97	43.399,88	97.982,92	104.915,08	115.263,98
Consello Consultivo de Galicia	114,19	114,19	114,19	—	—	—	114,19	114,19	114,19
Gastos de diversas Consellerías	12.351,23	9.099,61	24.948,90	9.015,18	2.103,54	6.010,12	21.366,41	11.203,15	30.959,02
Total Administración Xeral	409.453,57	448.089,18	523.495,95	625.077,58	665.565,94	756.025,62	1.034.531,16	1.113.655,12	1.279.521,57
Escola Galega de Administración Pública (EGAP)	39,91	39,91	60,94	—	—	—	39,91	39,91	60,94
Instituto Galego de Estatística (IGE)	2.006,18	1.737,93	1.428,94	—	631,06	841,55	2.006,18	2.369,00	2.270,49
Augas de Galicia	65.479,88	63.106,27	63.106,27	1.029,47	1.803,04	3.005,06	66.509,35	64.909,31	66.111,33
Instituto Galego de Consumo	2,40	961,62	1.043,24	—	—	—	2,40	961,62	1.043,24
Servicio Galego de Saúde (SERGAS)	113.577,20	121.572,73	127.005,88	1.355,28	1.111,87	1.111,87	114.932,48	122.684,60	128.117,75
Serv. Gal. de Prom. Igualdade Home-Muller	48,08	48,08	—	—	—	—	48,08	48,08	0,00
Academia Galega de Seguridade	—	—	—	—	—	—	—	—	0,00
Segaphorm	—	—	—	—	—	—	—	—	0,00
Instituto Galego da Vivenda e Solo (IGVS)	61.633,05	63.856,79	66.670,54	47.768,44	53.541,16	54.599,83	109.401,49	117.397,95	121.270,37
Instituto Lácteo e Gandeiro de Galicia (ILGA)	2.470,16	2.550,33	2.734,61	76.204,19	77.273,05	88.056,20	78.674,35	79.823,39	90.790,81
Insto. Gal. das Artes Escénicas e Musicais (IGAEM)	2.704,55	2.704,55	3.365,67	—	—	—	2.704,55	2.704,55	3.365,67
Total Organismos Autónomos	248.884,56	256.578,22	265.416,09	126.357,39	134.360,19	147.614,51	375.241,96	390.938,41	803.969,01
Total orzamento bruto	658.338,14	705.423,70	788.912,04	751.434,98	799.926,12	903.640,13	1.409.773,11	1.505.349,82	1.692.552,17
Total transferencias internas	—	—	—	196.614,98	201.653,40	220.847,35	196.614,98	201.653,40	220.847,35
Total orzamento consolidado	658.338,14	705.423,70	788.912,04	554.820,00	598.272,73	682.792,78	1.213.158,13	1.303.696,42	1.471.704,82

Datos en miles de euros

Fonte: Lei de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia

■ Cadro A.6a

		Total Administración Xeral	Total Organismos Autónomos ⁽²⁾	Total
Cap. VI	1999	68.127.342	41.410.907	109.538.249
	2000	74.555.766	42.691.024	117.372.627
	2001	87.102.397	44.161.521	131.263.918
Cap. VII	1999	104.004.159	21.024.101 ⁽²⁾	92.314.280 ⁽¹⁾
	2000	110.740.854	22.355.654 ⁽²⁾	99.544.206 ⁽¹⁾
	2001	125.792.079	24.560.988⁽²⁾	113.607.160⁽¹⁾
TOTAL	1999	172.131.501	41.410.907 ⁽²⁾	201.852.529 ⁽¹⁾
	2000	185.296.620	65.046.678 ⁽²⁾	216.916.833 ⁽¹⁾
	2001	212.894.476	68.722.509⁽²⁾	244.871.078⁽¹⁾

(1) Presuposto consolidado

(2) Presuposto bruto

2.2. Cadros de persoal ó servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 1995 -2001

■ Cadro A.7

	2001
Persoal funcionario ⁽¹⁾	10.390
Persoal docente non universitario	30.759
Persoal sanitario e estatutario	27.474
Persoal laboral fixo	5.344
Efectivos da policía	382
Persoal da Admón. de Xustiza	2.235
Total	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179
1997	67.253
1996	63.437
1995	62.654

(1) Inclúe persoal interino e contratado administrativo

Fonte: Consellería da Presidencia e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro de persoal funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 1996 -2000⁽¹⁾
■ Cadro A.7a

Grupo		Funcionarios de carreira	Persoal interino	Contratados administrativos	Total	Porcentaxe
A	1997	1.620	293		1.913	21,18
	1998	1.659	326	14	1.999	20,37
	1999	1.713	370	14	2.097	20,71
	2000	1.700	434	14	2.148	20,87
	2001	1.693	522	2	2.217	21,74
B	1997	1.083	125		1.208	13,37
	1998	1.183	167	16	1.366	13,92
	1999	1.176	193	15	1.384	13,67
	2000	1.164	244	14	1.422	13,82
	2001	1.152	280	6	1.438	14,10
C	1997	1.236	110		1.346	14,90
	1998	1.384	103	17	1.504	15,33
	1999	1.371	116	13	1.500	14,81
	2000	1.335	117	12	1.464	14,23
	2001	1.318	126	3	1.447	14,19
D	1997	2.887	618		3.505	38,80
	1998	3.122	626	32	3.780	38,52
	1999	3.111	776	31	3.918	38,69
	2000	3.137	832	29	3.998	38,85
	2001	3.101	947	2	4.050	39,72
E	1997	769	292		1.061	11,75
	1998	809	328	26	1.163	11,85
	1999	808	400	19	1.227	12,12
	2000	801	444	14	1.259	12,23
	2001	778	458	2	1.238	12,14
Total	1997	7.595	1.438	0	9.033	100
	1998	8.157	1.550	105	9.812	100
	1999	8.179	1.855	92	10.126	100
	2000	8.137	2.071	83	10.291	100
	2001	8.042	2.071	83	10.196	100,00
Porcentaxe	1997	84	16	0	100	
	1998	83	16	1	100	
	1999	81	18	1	100	
	2000	79	20	1	100	
	2001	79	20	1	100	

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7b
**Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos.
1997-2001⁽¹⁾**

	Número					Porcentaxe				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
Grupo I	173	239	272	267	279	3,70	5,12	5,01	5,08	5,22
Grupo II	378	411	489	490	495	8,08	8,81	9,01	9,32	9,26
Grupo III	782	780	828	782	795	16,71	16,71	15,25	14,87	14,88
Grupo IV	1.111	1.239	1.439	1.399	1.499	23,74	26,55	26,51	26,60	28,05
Grupo V	1.957	1.940	2.359	2.280	2.233	41,83	41,57	43,46	43,35	41,79
Grupo VIII	—	47	41	41	43	—	1,01	0,76	0,78	0,80
Outros	278	11	—	—	—	5,94	0,24	—	—	—
Indeterminado	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	4.679	4.667	5.428	5.259	5.344	100	100	100	100	100

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal da Xunta de Galicia,
segundo a súa relación de servizos. 2001**
■ Cadro A.7c

	Número	Porcentaxe
Funcionarios	8.042	51,11
Interinos	2.333	14,83
Contratados administrativos	15	0,10
Laborais fixos	5.344	33,96
Total	15.734	100

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública.
Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7d
**Cadro de persoal das Consellerías e Organismos Autónomos (OAAA)
da Xunta de Galicia. Por grupos e categoría de persoal. 2001**

		Consellerías e Organismos Autónomos						Total
		A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira		12.556	17.729	1.318	3.101	778	—	35.482
Persoal laboral								
Subtotal		—	—	—	—	—	6.282	6.282
Fixos		—	—	—	—	—	5.344	5.344
Temporais		—	—	—	—	—	938	938
Outros								
Subtotal		2.035	1.164	132	951	462	—	4.744
Persoal interino		2.033	1.158	129	949	460	—	4.729
Persoal eventual		—	—	—	—	—	—	—
Persoal vario		—	—	—	—	—	—	—
Contr. admvos.		2	6	3	2	2	—	15
Total		14.591	18.893	1.450	4.052	1.240	6.282	46.508

Funcionarios de carreira	1.693	1.152	1.318	3.101	778	—	8.042
Persoal laboral							
Subtotal	—	—	—	—	—	5.344	5.344
Fixos	—	—	—	—	—	5.344	5.344
Temporais	—	—	—	—	—	—	—
Outros							
Subtotal	524	286	129	949	460	—	2.348
Persoal interino	522	280	126	947	458	—	2.333
Persoal eventual	—	—	—	—	—	—	—
Persoal vario	—	—	—	—	—	—	—
Contr. admvos.	2	6	3	2	2	—	15
Total	2.217	1.438	1.447	4.050	1.238	5.344	15.734

	Consellerías e OAAA - Área da docencia non universitaria						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	10.863	16.577	—	—	—	—	27.440
Persoal laboral							
Subtotal	—	—	—	—	—	938	938
Fixos	—	—	—	—	—	—	—
Temporais	—	—	—	—	—	938	938
Outros							
Subtotal	1.509	872	—	—	—	—	2.381
Persoal interino	1.509	872	—	—	—	—	2.381
Persoal eventual	—	—	—	—	—	—	—
Persoal vario	—	—	—	—	—	—	—
Contr. admvos.	—	—	—	—	—	—	—
Total	12.372	17.449	—	—	—	938	30.759

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7e

Cadro de persoal das Institucións Sanitarias da Administración da CA de Galicia.
Por grupos e categoría de persoal. 2001

	Institucións sanitarias						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	4	8	10	120	176	—	318
Persoal laboral							
Subtotal	—	—	—	—	—	198	198
Fixos	—	—	—	—	—	191	191
Temporais	—	—	—	—	—	7	7
Outros							
Subtotal	1.482	852	47	495	1	48	2.925
P.sanit.non estatal	663	829	46	491			2.029
Persoal interino	—	—	1	4	1	—	6
Persoal en formación	819	23	—	—	—	—	842
Persoal vario	—	—	—	—	—	48	48
Persoal estatutario							
Subtotal	5.478	7.524	1.143	6.782	3.106	—	24.033
Propietarios	2.449	5.265	680	4.945	2.227	—	15.566
Interinos	2.068	1.053	219	1.131	603	—	5.074
Outros	961	1.206	244	706	276	—	3.393
Total	6.964	8.384	1.200	7.397	3.283	246	27.474

	Institucións sanitarias (análise do persoal estatutario)						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Persoal facultativo							
Subtotal	5.225	—	—	—	—	—	5.225
Propietarios	2.425	—	—	—	—	—	2.425
Interinos	1.963	—	—	—	—	—	1.963
Outros	837	—	—	—	—	—	837
P. sanitario non facultativo							
Subtotal	—	7.270	743	3.988	—	—	12.001
Propietarios	—	5.133	500	3.144	—	—	8.777
Interinos	—	1.003	157	589	—	—	1.749
Outros	—	1.134	86	255	—	—	1.475
Persoal non sanitario							
Subtotal	253	254	400	2.794	3.106	—	6.807
Propietarios	24	132	180	1.801	2.227	—	4.364
Interinos	105	50	62	542	603	—	1.362
Outros	124	72	158	451	276	—	1.081
Total persoal estatutario							
Subtotal	5.478	7.524	1.143	6.782	3.106	—	24.033
Propietarios	2.449	5.265	680	4.945	2.227	—	15.566
Interinos	2.068	1.053	219	1.131	603	—	5.074
Outros	961	1.206	244	706	276	—	3.393

Efectivos por áreas de actividade e sexos da Administración da CA de Galicia. 2001

■ Cadro A.7f

	Mulleres	Homes	Total
Administración Xeral	9.030	6.704	15.734
Docencia non universitaria	17.657	13.102	30.759
Ensinanza primaria	—	—	0
Ensinanza secundaria	—	—	0
Institucións sanitarias	—	—	27.474
Efectivos da policía	41	341	382
Persoal da Admón. de Xustiza	1.593	646	2.239
Total	—	—	76.588

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7g

Efectivos por categoría de persoal, sexos e idade da Administración da CA de Galicia. 2001

	18-29	30-41	42-53	54 e +	Total
Funcionarios de carreira					
Subtotal	1.065	12.786	14.543	7.047	35.441
Mulleres	699	7.226	7.560	4.460	19.945
Homes	366	5.560	6.983	2.587	15.496
Persoal laboral					
Subtotal	129	1.854	2.854	1.445	6.282
Mulleres	75	1.080	1.737	896	3.788
Homes	54	774	1.117	549	2.494
Outros (P. interino e contr. admvo.)					
Subtotal	745	2.666	888	471	4.770
Mulleres	456	1.675	495	328	2.954
Homes	289	991	393	143	1.816
Persoal estatutario					
Subtotal	—	—	—	—	—
Mulleres	—	—	—	—	—
Homes	—	—	—	—	—
Total	1.939	17.306	18.285	8.963	46.493
Mulleres	1.230	9.981	9.792	5.684	26.687
Homes	709	7.325	8.493	3.279	19.806

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Efectivos da unidade da policía adscrita á Administración da CA de Galicia. 2001

■ Cadro A.7h

	Escala superior	Escala executiva	Escala subinspec.	Escala básica	Total
A Coruña	1	8	6	217	232
Lugo	0	2	0	34	36
Ourense	0	2	0	40	42
Pontevedra	0	3	2	67	72
Galicia	1	15	8	358	382

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7i

**Persoal da Administración de Xustiza da CA de Galicia.
Por provincias. 2001**

	Secretarios *	Forenses	Oficiais	Auxiliares	Axentes	P. funcionario non catalogado	Total
A Coruña	*	18	290	444	198	0	950
Lugo	*	9	71	121	54	0	255
Ourense	*	7	62	119	48	0	236
Pontevedra	*	15	228	368	168	0	779
Galicia		49	651	1.052	468	0	2.220

(*) Os secretarios de Paz:4 na Coruña e 7 en Pontevedra(corpo declarado a extinguir) están incluídos na categoría de oficiais.
Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7k

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por grupos e sexos.
(Administración xeral e especial). 1998 -2001**

	Homes			Mulleres			Total			Porcentaxe		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Grupo A	1.245	1.227	1.201	468	473	474	1.713	1.700	1.675	20,94	20,89	20,83
Grupo B	733	717	696	443	447	447	1.176	1.164	1.143	14,38	14,31	14,21
Grupo C	587	560	553	784	775	772	1.371	1.335	1.325	16,76	16,41	16,48
Grupo D	1.088	1.072	1.051	2.023	2.065	2.066	3.111	3.137	3.117	38,04	38,55	38,76
Grupo E	544	529	518	264	272	264	808	801	782	9,88	9,84	9,72
Total	4.197	4.105	4.019	3.982	4.032	4.023	8.179	8.137	8.042	100	100	100
Porcentaxe	51,31	50,45	49,98	48,69	49,55	50,02						

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7l

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia.
Por grupos, idades e sexos. (Administración xeral e especial). 2001**

	Grupo A		Grupo B		Grupo C		Grupo D		Grupo E		Total		Total
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	
De 18 a 29 anos	10	5	4	0	6	3	50	18	4	1	74	27	101
De 30 a 41 anos	248	312	143	125	249	159	995	529	109	198	1744	1323	3067
De 42 a 53 anos	160	485	216	308	348	228	833	363	99	211	1656	1595	3251
De 54 a 59 anos	31	192	54	146	125	89	137	87	29	62	376	576	952
De 60 a 65 anos	18	111	20	77	36	54	39	42	19	39	132	323	455
Máis de 65 anos	5	91	8	36	7	18	9	6	4	5	33	156	189
Sen datos	2	5	2	4	1	2	3	6	0	2	8	19	27
Total	474	1201	447	696	772	553	2066	1051	264	518	4023	4019	8042

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal administrativo da Xunta de Galicia. Por idades e sexos.
(Administración xeral e especial). 2001⁽¹⁾**

■ Cadro A.7II

	Homes	Mulleres	Total	
			Nº	%
De 18 a 29 anos	127	293	420	4,03
De 30 a 41 anos	1.913	2.791	4.704	45,10
De 42 a 53 anos	1.710	1.828	3.538	33,92
De 54 a 59 anos	593	392	985	9,44
De 60 a 65 anos	333	137	470	4,51
Máis de 65 anos	156	34	190	1,82
Sen datos	53	71	124	1,19
Total	4.885	5.546	10.431	100

(1) Funcionarios/as, persoal interino e contratados/as administrativos/as
Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por idades e sexos.
(Administración xeral e especial). 2001**

■ Cadro A.7m

	Homes	Mulleres	Total	
			Nº	%
De 18 a 29 anos	26	41	67	1,25
De 30 a 41 anos	501	951	1.452	27,17
De 42 a 53 anos	853	1.633	2.486	46,52
De 54 a 59 anos	280	533	813	15,21
De 60 a 65 anos	165	313	478	8,94
Máis de 65 anos	7	24	31	0,58
Sen datos	7	10	17	0,32
Total	1.839	3.505	5.344	100

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos.
(Administración xeral e especial). 2001**

■ Cadro A.7n

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Agricultura	266	259	177	239	19	960	11,94
Cultura	82	44	80	115	39	360	4,48
Educación	127	80	118	646	394	1.365	16,97
Economía	134	137	150	210	14	645	8,02
Familia	89	186	138	230	30	673	8,37
Industria	66	44	79	94	19	302	3,76
Medio Ambiente	130	59	81	496	12	778	9,67
Política Territorial	141	87	102	205	39	574	7,14
Pesca	131	66	97	197	66	557	6,93
Presidencia	115	42	62	146	38	403	5,01
Sanidade	310	92	160	402	84	1.048	13,03
Xustiza	102	56	74	121	24	377	4,69
Total	1.693	1.152	1.318	3.101	778	8.042	100
Porcentaxe	21,05	14,32	16,39	38,56	9,67	100	

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos.
(Administración xeral e especial). 2001**

■ Cadro A.7ñ

	Grupo						Total	
	I	II	III	IV	V	VIII	Nº	%
Agricultura	5	15	105	134	77	0	336	6,29
Cultura	18	22	26	32	96	5	199	3,72
Educación	26	34	39	374	848	1	1.322	24,74
Economía	1	1	16	18	4	0	40	0,75
Familia	106	179	77	193	284	2	841	15,74
Industria	6	1	36	14	6	1	64	1,20
M. Ambiente	2	1	75	35	38	0	151	2,83
Polít. Territorial	5	9	143	83	126	0	366	6,85
Pesca	29	13	41	33	35	0	151	2,83
Presidencia	8	5	60	18	65	27	183	3,42
Sanidade	62	203	147	537	561	6	1.516	28,37
Xustiza	11	12	30	28	93	1	175	3,27
Total	279	495	795	1.499	2.233	43	5.344	100
Porcentaxe	5,22	9,26	14,88	28,05	41,79	0,80	100	

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2001⁽¹⁾**

■ Cadro A.7o

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servicios centrais	598	310	376	540	95	1.919	23,86
A Coruña ⁽¹⁾	264	198	252	456	107	1.277	15,88
Lugo ⁽¹⁾	167	123	136	271	70	767	9,54
Ourense ⁽¹⁾	139	144	176	390	84	933	11,60
Pontevedra ⁽¹⁾	137	82	99	266	50	634	7,88
Vigo ⁽¹⁾	136	97	106	272	81	692	8,60
Delegación A Coruña ⁽²⁾	128	97	82	359	150	816	10,15
Delegación Lugo ⁽²⁾	44	34	34	172	47	331	4,12
Delegación Ourense ⁽²⁾	26	19	19	141	22	227	2,82
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	54	48	38	234	72	446	5,55
Total	1.693	1.152	1.318	3.101	778	8.042	100
Porcentaxe	21,05	14,32	16,39	38,56	9,67	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2001**

■ **Cadro A.7p**

	Grupo						Total	
	I	II	III	IV	V	VIII	Nº	%
Servicios centrais	45	33	133	111	34	7	363	6,79
A Coruña ⁽¹⁾	65	112	146	184	297	0	804	15,04
Lugo ⁽¹⁾	18	38	94	125	204	0	479	8,96
Ourense ⁽¹⁾	29	59	85	121	195	0	489	9,15
Pontevedra ⁽¹⁾	12	37	80	99	175	0	403	7,54
Vigo ⁽¹⁾	37	70	41	154	228	7	537	10,05
Delegación Coruña ⁽²⁾	30	89	95	315	480	27	1.036	19,39
Delegación Lugo ⁽²⁾	12	26	36	123	212	0	409	7,65
Delegación Ourense ⁽²⁾	6	7	24	95	153	1	286	5,35
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	25	24	61	172	255	1	538	10,07
Total	279	495	795	1.499	2.233	43	5.344	100
Porcentaxe	5,22	9,26	14,88	28,05	41,79	0,80	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ **Cadro A.7q**

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e zona xeográfica.
(Administración xeral e especial). 2001**

	Grupo												Total	
	AG	CU	ED	EF	FA	IC	PT	PE	PR	SA	XU	MA	Nº	%
Servicios centrais	154	148	149	304	131	83	209	104	256	172	108	101	1.919	23,86
A Coruña ⁽¹⁾	145	61	208	93	111	71	119	47	30	223	82	87	1.277	15,88
Lugo ⁽¹⁾	139	42	116	54	56	33	67	0	37	124	36	63	767	9,54
Ourense ⁽¹⁾	144	50	160	67	96	51	85	0	19	145	43	73	933	11,60
Pontevedra ⁽¹⁾	84	40	124	53	10	39	67	15	20	73	16	93	634	7,88
Vigo ⁽¹⁾	4	5	119	74	124	21	13	107	5	179	41	0	692	8,60
Delegación A Coruña ⁽²⁾	125	7	260	0	62	4	14	135	30	69	6	104	816	10,15
Delegación Lugo ⁽²⁾	64	2	66	0	28	0	0	55	2	22	0	92	331	4,12
Delegación Ourense ⁽²⁾	51	2	48	0	23	0	0	0	2	23	0	78	227	2,82
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	50	3	115	0	32	0	0	94	2	18	45	87	446	5,55
Total	960	360	1.365	645	673	302	574	557	403	1.048	377	778	8.042	100
Porcentaxe	11,94	4,48	16,97	8,02	8,37	3,76	7,14	6,93	5,01	13,03	4,69	9,67	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.8

**Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal.
Galicia. 1997-1998 a 2000-2001**

		Santiago	A Coruña	Vigo	Total
Persoal docente	Funcionarios de carreira	1.301	664	746	2.711
	Funcionarios de emprego interino	44	99	95	238
	Contratados administrativos ⁽¹⁾	515 ⁽²⁾	331	330 ⁽²⁾	1.176
	Subtotal 2000/2001	1.860	1.094	1.171	4.125
	1999/2000	1.776	925	1.067	3.337
	1998/1999	1.833	942	1.040	3.815
	1997/1998	1.718	941	1.079	3.738
Persoal non docente	Funcionarios de carreira	390 ⁽²⁾	207	248 ⁽²⁾	207
	Persoal laboral	424 ⁽²⁾	232	155 ⁽²⁾	232
	Outro persoal	208 ⁽²⁾	6	137 ⁽²⁾	6
	Subtotal 2000/2001	1022 ⁽²⁾	445	540 ⁽²⁾	2.007
	1999/2000	1.022	574	540	2.136
	1998/1999	817	511	432	1.760
	1997/1998	764	391	281	1.436
	Total 2000/2001	2.882	1.539	1.711	6.132
	1999/2000	2.798	1.499	1.607	5.473
	1998/1999	2.650	1.453	1.472	5.575
	1997/1998	2.482	1.332	1.360	5.174

(1) Inclúe os profesores asociados estranxeiros con contrato laboral

(2) Datos de 1999/2000

Fonte: MAP. Base de datos do Rexistro Central de Persoal

2.2.1. Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes⁽¹⁾

■ Cadro A.9

**Parlamento de Galicia. Cadro de persoal.
1994-2001⁽¹⁾**

	Persoal funcionario	Persoal eventual	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Parlamento	82	8	85	88	88	97	92	90	90	90

(1) Ata 1996 observáranse algunhas variacións nos datos, se se comparan cos dos anos anteriores, debido a que se eliminaron os datos de altos cargos; e os demais refírense ós postos realmente ocupados, non ós que figuran nas Relacións de Postos de Traballo (RPT)

Fonte: Parlamento de Galicia

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 1994-2001

	Grupo				Total
	A	B	D	E	
1994	6	0	8	4	18
1995	6	0	3	3	12
1996	7	0	4	3	14
1997	7	0	4	4	15
1998	8	0	4	4	16
1999	8	0	4	4	16
2000	7	0	4	4	18
2001	7	0	4	4	18

Fonte: Valedor do Pobo

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 1994-2001

	Persoal funcionario	Persoal eventual	Persoal interino	Total
1994	39	5	0	44
1995	44	8	12	64
1996	40	8	12	60
1997	47	6	11	64
1998	47	5	11	63
1999	48	5	11	64
2000	48	5	11	72
2001	48	5?	11	72

Fonte: Consello de Contas de Galicia

2.2.2. Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

a) Cadros de persoal dos organismos autónomos

Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 1997 -2001

■ **Cadro A.10**

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Total
1997	12	6	18
1998	12	7	19
1999	12	7	19
2000	13	7	20
2001	16	7	23

Fonte: Consello Consultivo de Galicia

b) Cadros de persoal das entidades públicas

Entidades públicas. Cadro de persoal. 1999-2001

■ Cadro A.10a

	1999	2000	2001
Compañía de Radio-Televisión de Galicia y sociedades	664	696	677
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	82	83	81
Fundación Pública Hospital Verín	160	166	168
Fundación Hospital Barbanza	179	205	232
Fundación Hospital Virxe da Xunqueira	124	194	204
Fundación Pública Hospital comarcal do Salnés			176
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	13	13	14
Consello Económico e Social	10	11	11
Portos de Galicia	84	98	115
Empresa Pública de Obras e Servicios Hidráulicos	16	5	5
Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia (061)	122	120	124
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	17	17	19
Fundación Pública Foro Permanente Iberoamericano de Saúde	3	3	4
Fundación Pública Ciudad da Cultura de Galicia			10
Instituto Enerxético de Galicia	10 ⁽¹⁾	12 ⁽¹⁾	27
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	76	69	89
Total	1.560	1.692	1.956

Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas

(1) Datos da sociedade mercantil: Xestión Enerxética de Galicia, SA (Xestenga), matriz do Instituto.

c) Cadros de persoal das sociedades mercantís

Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 1999-2001

■ Cadro A.10b

	1999	2000	2001
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	11	23	27
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia)	92	90	101
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR)	8	9	8
Xestión Urbanística de Lugo, SA	5	5	5
Xestión Urbanística de Ourense, SA	7	8	10
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA	8	8	8
SA de Xestión do Plan Xacobeo	73	38	51
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	15	16	25
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia	28	62	61
S.A. Para o Desenvolvemento Industrial de Galicia ?	?	?	26
Instituto Galego de Medicina Técnica, SA	157	185	216
Galicia Calidade, SA	2	4	4
XesGalicia ⁽¹⁾	15	15	15
Centro europeo de empresas e innovación de Galicia S.A.	17	16	15
Sociedade Pública de investimentos de Galicia S.A.	19	18	?
Retegal	45	40	45
Xenética Fontao, SA	8	8	8
Total	510	545	625

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas

(1) Inclúe persoal de Sodiga

2.3. Resumo dos cadros de persoal ó servizo da Administración da CA de Galicia

■ Cadro A.11

Cadros de persoal ó servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1994-2001

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Xunta de Galicia	60829	62654	63437	67253	69179	73802	75284	76588
Universidades	—	5807	5057	5177	5575	5904	5904	6132
Parlamento de Galicia	85	88	88	97	89	90	90	90
Consello de Contas de Galicia	63	72	68	72	71	72	72	72
Valedor do Pobo	21	14	17	18	19	19	18	18
Consello Consultivo de Galicia	—	—	11	18	19	19	20	23
Consello Económico e Social (CES) de Galicia	—	—	9	10	9	10	11	(*)
Compañía de Radio-Televisión de Galicia (CRTVG)	665	685	682	698	714	664	696	(*)
Outras entidades públicas	—	—	293	323	636	876	973	1956
Sociedades mercantís	—	—	335	471	529	538	571	625
Total	61663	69320	69369	74137	76840	81994	83639	85504

Fonte: Xa citadas

(*) No ano 2001 incluído no epígrafe doutras entidades públicas

3. Investimentos e cadro de persoal da Administración Local en Galicia

■ Cadro A.12

Orzamento de investimentos(capítulos VI E VII) das Corporacións Locais. Galicia 1999-2001

	Cap. VI			Cap. VII			Total		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
A Coruña									
Concellos	109.023,60	149.585,90	140.648,85	7.212,15	10.469,63	7.248,21	116.235,74	160.055,53	147.897,06
Deputación	51.741,13	22.700,23	33.296,07	22.592,05	34.281,73	31.715,41	74.333,18	56.981,96	65.011,48
Subtotal	160.764,73	172.286,13	173.944,92	29.810,20	44.751,36	38.963,61	190.568,92	217.037,49	212.908,54
Lugo									
Concellos	41.620,09	44.042,17	44.042,17	1.881,17	1.766,98	1.766,98	43.501,26	45.809,14	45.809,14
Deputación	25.392,76	25.729,33	26.955,39	2.836,78	2.548,29	2.367,99	28.229,54	28.277,62	29.323,38
Subtotal	67.012,85	69.771,50	70.997,56	4.717,95	4.315,27	4.134,96	71.730,79	74.086,76	75.132,52
Ourense									
Concellos	34.744,51	45.208,13	46.536,37	2.157,63	2.013,39	2.452,13	36.902,14	47.221,52	48.988,50
Deputación	5.481,23	10.649,93	8.588,46	1.454,45	2.163,64	1.574,65	6.935,68	12.813,58	10.163,11
Subtotal	40.225,74	55.864,08	55.124,83	3.612,08	4.177,03	4.026,78	43.837,82	60.035,10	59.151,61
Pontevedra									
Concellos	75.727,53	56.236,70	51.650,98	4.633,80	2.283,85	1.869,15	80.361,33	58.526,56	53.514,12
Deputación	13.775,20	14.971,21	24.527,30	23.048,81	24.587,41	30.819,90	36.824,01	39.558,62	55.347,20
Subtotal	89.508,73	71.207,91	76.178,28	27.682,62	26.877,26	32.689,05	117.185,34	98.085,18	108.861,32
Galicia									
Concellos	261.115,72	295.078,91	282.884,38	15.884,75	16.539,85	13.336,46	277.000,47	311.612,76	296.214,83
Deputación	96.396,33	74.050,70	93.361,22	49.932,09	63.581,07	66.477,95	146.322,41	137.631,77	159.845,18
Total	357.512,05	369.129,61	376.245,60	65.816,84	80.114,91	79.814,41	423.322,88	449.244,53	456.060,01

Datos en miles de euros
Fonte: MAP

Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 1998-2001

■ Cadro A.13

	1998	1999	2000	2001
A Coruña	8.553	10.082	8.275	9.568
Lugo	4.476	3.417	3.405	4.421
Ourense	5.602	3.974	3.957	5.163
Pontevedra	11.348	8.498	8.109	9.216
Galicia	29.979	25.971	23.746	28.368

Comprende a funcionarios e laborais
Fonte: MAP

4. Investimentos e cadro de persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia

4.1. Entes públicos

■ Cadro A.14

Investimentos do ente público Radio-Televisión Española, SA Galicia.
2000-2001

	2000				2001			
	RNE, SA	TVE, SA ⁽¹⁾	RTVE ⁽¹⁾	Total 2000	RNE, SA	TVE, SA ⁽¹⁾	RTVE	Total 2001
A Coruña	30,05	126,21	96,16	252,43	781,32	2.525	498,80	3.804,62
Lugo	12,02	—	—	12	48,08	—	20,52	68,60
Ourense	126,21	—	—	126	36,06	—	13,76	49,82
Pontevedra	12,02	—	—	12	72,12	—	41,03	113,15
Galicia	180,30	126,21	96,16	402,68	937,58	2.524,25	574,12	4.035,95

Datos en miles de euros

(1) Non se dispón da división provincial

Fonte: RTVE, SA Dirección Área Económico Financeira

Cadro de persoal do ente público Radio-Televisión Española, SA Galicia. 1995 -2001

■ Cadro A.15

RNE	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ⁽¹⁾
A Coruña	55	53	53	50	47	44	
Lugo	10	10	9	9	9	9	
Ourense	17	17	17	17	17	17	
Pontevedra	23	23	22	21	22	22	
Galicia	105	103	101	97	95	92	87
TVE	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	61	61	66	59	56	66	66
Lugo	1	1	1	1	1	1	1
Ourense	1	1	1	1	1	1	1
Pontevedra	6	7	8	8	8	7	7
Galicia	69	70	76	69	66	75	75
Ente público						2	1
Total	174	173	177	166	161	169	163

(1) No se dispón de datos a nivel provincial

Fonte: RTVE, SA Dirección de Persoal

4.2. Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ó ordenamento xurídico privado

4.2.1. Cadro de persoal do Consorcio de Compensación de Seguros

■ Cadro A.16

Cadro de persoal do Consorcio de Compensación de Seguros. Galicia. 1997 -2001

	1997			1998			1999			2000			2001		
	Fixos	Eventuais	Total	Fixos	Eventuais	Total	Fixos	Eventuais	Total	Fixos	Eventuais	Total	Fixos	Eventuais	Total
A Coruña	6	3	9	6	2	8	6	2	8	6	2	8	6	2	8
Galicia	6	3	9	6	3	9	6	2	8	6	2	8	6	2	8

Fonte: Oficina do Consorcio en Galicia.

4.2.2. Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

Investimentos da SEPI en Galicia. 2001

■ Cadro A.17

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Izar*	30.008,53	0	0	0	30.008,53
ENA	22.796,39	0	0	22.856,49	45.652,88
Agencia EFE	2.999,05	0	0	0,00	2.999,05
Total	55.803,97	0	0	22.856,49	78.660,46

Datos en euros
Fonte: SEPI

Cadro de persoal da SEPI. Galicia. 2001

■ Cadro A.18

Empresas		Nº traballadores
A Coruña	Izar	3.864
	ENA	183
	Agencia EFE	12
	Subtotal	4.059
Lugo		0
	Subtotal	0
Pontevedra	ENA	111
	Transmediterranea	30
	Subtotal	141
Ourense		0
	Subtotal	0
Galicia	Total	4.200

Fonte: SEPI

4.2.3. Investimentos e cadro de persoal da Red Nacional de Ferrocarrís Españóis (Renfe)

Investimentos de Renfe. Galicia. 1997-2001

■ Cadro A.19

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	3.143	3.005	4.213	27.088	38.910
Lugo	1.701	3.414	2.506	14.166	13.511
Ourense	2.308	883	2.542	5.049	6.425
Pontevedra	1.106	1.893	2.795	4.796	5.674
Galicia	8.258	9.195	12.056	51.098	64.519

Datos en miles de euros

Fonte: Dirección de Comunicaci3ns Corporativa e Relaci3ns Externas (Renfe)

Cadro de persoal de Renfe. Galicia. 1997-2001

■ Cadro A.20

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	416	433	402	417	411
Lugo	325	307	287	271	246
Ourense	430	440	451	410	388
Pontevedra	405	407	392	394	379
Galicia	1.576	1.587	1.532	1.424	1.424

Fonte: Dirección de Comunicacions Corporativa e Relacións Externas (Renfe)

4.2.4. Investimentos da Sociedade Estatal de Promoción e Equipamento do Solo (Sepes)

■ Cadro A.21

Investimentos da Sociedade de Promoción e Equipamento do Solo (SEPES)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	27.041.354,60	1.464.149,63	1.414.524,06	3.162.129,03	1.391.318,98	4.078.468,14	3.929.687,59
Lugo	5.469,21	1.169.533,49	78.840,77	545.190,10	187.473,71	70.318,42	164.893,68
Ourense	673,13	—	—	—	—	0,00	—
Pontevedra	480,81	—	—	—	480.076,45	57.096,15	—
Galicia	27.047.977,75	2.633.683,12	1.493.364,83	3.707.319,13	2.058.869,14	4.205.882,71	4.094.581,27

Datos en euros
Fonte: SEPES

4.2.6. Investimentos e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve)

Investimentos de Feve. Galicia. 1997 -2001⁽¹⁾

■ Cadro A.22

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	274.122	14.022	87.045	101.866	1.480.774
Lugo	1.542.618	889.348	431.280	140.589	2
Sen distribuír	—	96.652	77.742	—	—
Galicia	1.816.739	1.484.259	985.564	242.454	1.480.775

Datos en euros

(1) En base ós sistemas de explotación de Feve determinados investimentos non se analizan por comunidade autónoma
Fonte: Dirección de Comunicación de Feve

Cadro de persoal de Feve. Galicia. 1997 -2001

■ Cadro A.23

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	60	61	62	64	64
Lugo	18	19	19	18	18
Galicia	78	80	81	82	82

Fonte: Dirección de Comunicación de Feve

4.3. Sociedades estatais: sociedades mercantís con parte de capital público

4.3.1. Investimentos e cadro de persoal de Autopistas do Atlántico, SA (AUDASA)

Investimentos de Audasa. Galicia. 1994 -2000

■ Cadro A.24

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	40.225.740	46.878.944	30.339.091	19.262.438	22.195.377
Pontevedra	19.436.731	29.623.887	27.640.547	8.955.080	22.658.156
Galicia	59.662.472	76.502.831	57.979.638	28.217.518	44.853.533

Datos en euros

Fonte: Audasa

Cadro de persoal de Audasa. Galicia. 1997-2001

■ Cadro A.25

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	157	169	184	193	186
Pontevedra	93	95	96	104	101
Galicia	250	264	280	297	287

Fonte: Audasa

4.3.3. Investimentos e cadro de persoal de Paradores de Turismo de España, SA

Investimentos de Paradores de Turismo de España, SA Galicia. 1994 -2000

■ Cadro A.26

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	0	261.440	3.081.389	1.512.747	863.654
Lugo	2.614	80.536	847.427	378.638	30.652
Ourense	0	46.278	231.991	326.350	189.319
Pontevedra	366.082	3.988.316	1.693.652	900.316	3.060.955
Galicia	368.697	4.376.570	5.854.459	3.118.051	4.144.579

Datos en euros

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA

Cadro de persoal de Paradores de Turismo de España, S.A. Galicia. 1997-2001

■ Cadro A.27

	1997	1998	1999	2000	2001
A Coruña	178	180	186	183	159
Lugo	50	44	41	33	34
Ourense	22	23	21	22	24
Pontevedra	144	158	183	186	177
Galicia	394	405	431	424	394

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA

CONCLUSIÓES

do equipo autor deste informe

Primeira. O **crecemento económico** de Galicia no ano 2001 foi maior que o da UE pero menor que o estatal. Por sectores productivos, a construción tivo a maior suba e o agro-pesqueiro o peor comportamento.

Segunda. Ese crecemento económico a diferenza do sucedido no anterior cuatrienio, non subiu o **emprego neto** senón que o reduciu moi lixeiramente - mentres que subiu no total estatal-. Sectorialmente, a xeración de emprego en Galicia foi moi importante no sector secundario e nos servizos mentres que o sector agro-pesqueiro rexistrou a maior diminución do último quinquenio.

Terceira. As exportacións galegas subiron en 2001 a un ritmo superior ó das importacións, polo que volveu a mellorar por terceiro ano consecutivo (e con especial intensidade no último ano a taxa de cobertura, que se sitúa nun valor histórico, moi próximo ó equilibrio. Algo máis da metade do valor das nosas exportacións concéntrase no sector do automóbil..

Cuarta. A **inflación** en Galicia en 2001 foi unha décima inferior á estatal e baixou 1,1 puntos respecto da do ano anterior. O grupo de gasto de maior suba dos prezos foi o dos alimentos e o de maior diminución o de transporte.

Quinta. Segundo os datos do DIRCE o **número de empresas** de Galicia continuou no ano 2001 a súa traxectoria ascendente (aínda que o aumento foi menos intenso que no ano anterior). Máis da metade das empresas galegas non teñen asalariados e, das que contratan algún, un 60% só teñen un ou dous empregados.

Case a metade das 167.732 empresas de Galicia concéntranse en tres sectores: Comercio polo miúdo, hostalería e construción.

Continúa a tendencia crecente de apertura de centros de traballo e o conseguinte incremento dos traballadores ocupados neles que acada un 13%.

Sexta. A media anual do número de traballadores afiliados en alta na Seguridade Social no ano 2001 en Galicia incrementouse aínda que en menor medida que nos dous anos precedentes. No sector servizos a poboación afiliada galega representa non obstante só o 5,30% do total estatal do sector.

Sétima. O colectivo das mulleres experimenta en 2001 en Galicia o maior incremento do número de afiliados en alta na Seguridade Social que no seu con-

xunto acadan o 40% das altas, representando no réxime especial agrario máis do 62% da poboación activa afiliada.

Oitava. Descenden lixeiramente con respecto ós dous anos anteriores as altas iniciais na Seguridade Social nas catro provincias galegas e no conxunto estatal, mantendo non obstante un alto nivel de novas afiliacións.

Novena. A **poboación activa** de Galicia diminuíu en 2001 (rompendo a traxectoria ascendente do trienio anterior) mentres que creceu no conxunto estatal. Por sectores productivos segue a sobrancea-la alta porcentaxe da poboación activa galega do sector primario, que é case o dobre da española (e practicamente a triplica no caso das mulleres).

No último ano baixou a taxa de actividade galega e subiu a estatal, polo que se amplía a diferenza entre as dúas (quedando a galega tres puntos por baixo).

Décima. A **poboación ocupada** galega (que rexistrara no ano 2000 o maior crecemento da última década) baixou lixeiramente en 2001 mentres que subiu case un 2% a estatal. A poboación **asalariada** galega, pola súa banda, aumentou un ano máis, e fíxoo cunha intensidade semellante á do ano anterior.

Décimo primeira. Seguindo co descenso continuo do cuadrienio anterior, o **paro estimado** de Galicia baixou novamente -e fíxoo nunha porcentaxe superior ó dobre da diminución estatal- quedando situado no menor valor absoluto desde 1992.

Anque baixou case dous puntos porcentuais no ano 2001, aínda algo máis da metade dos parados galegos levan máis dun ano en situación de desemprego (50,9%, fronte ó 41,1% da media estatal).

A **taxa de paro** baixou un punto porcentual no último ano en Galicia (algo máis do dobre que no conxunto do Estado). A taxa de paro galega supera en dúas décimas á española e segue a estar moi por riba dos valores da UE ou da OCDE; é especialmente alta nas mulleres (oito puntos por riba da dos homes) e nas persoas máis novas (pero debe sobrancearse o forte e continuo descenso no último quinquenio, que practicamente acumula 14 puntos e queda coa menor porcentaxe da última década, anque case dous puntos por riba da estatal).

Décimo segunda. Increméntase no ano 2001 en moi pequena contía o número de perceptores de prestacións económicas de desemprego. Aumento que se produce pese á diminución dos beneficiarios do subsidio asistencial.

A renda activa de integración iniciada no ano 2000 experimenta tamén en 2001 unha alta porcentaxe de beneficiarios en Galicia en relación co resto do Estado.

Décimo terceira. A **poboación inactiva** subiu en 2001 (a diferenza do trienio anterior) mentres que baixou lixeiramente no conxunto do Estado. O grupo de “xubilados e pensionistas” concentra o 52% do total (nove puntos por riba da porcentaxe estatal) e acada cando menos un 60% en dúas provincias (Lugo e Ourense).

Décimo cuarta. A **emigración exterior** de Galicia continúa diminuindo centrada fundamentalmente como destino en Suíza e aumentando o retorno de emigrantes, en relación co ano anterior máis dun 25%, do que o seu maior número procede de América Central e América do Sur.

Décimo quinta. Porcentaxes e modalidades contractuais indican que a contratación instalouse na precarización e a rotación. No ano 2001 mantense un panorama similar ó de anos precedentes.

A contratación efectúase maioritariamente con homes, coas excepcións, xa tradicionais, nos contratos de interinidade e a tempo parcial nos que a hexemonía é feminina.

Décimo sexta. Segue estabilizado o número de **empresas de traballo temporal** e, despois dunha tendencia crecente dos contratos de posta a disposición, neste ano existe unha diminución superior ó 8% reflectida nas empresas de ámbito supraautonómico xa que seguiron incrementándose os realizados por empresas de ámbito autonómico.

Décimo sétima. En maio de 2001 aprobouse no Consello Galego de Formación Profesional, o Plan Galego de Formación Profesional, ratificado polo Consello da Xunta de Galicia.

Dito plan encadra os obxectivos, planes, programas e medidas financeiras que encadrarán a FP en Galicia ata o ano 2006. Realízase nel unha análise crítica previa da situación precedente.

O plan aprobouse co apoio das organizacións sindicais (abstención da CIG) e empresariais.

No ano 2001, o plan FIP e a través dos centros colaboradores, impartiu 1.305 cursos, formando a un total de 21.184 alumnos e un orzamento de 6.289.855.035 pta, cifras similares ás do ano anterior.

Décimo oitava. O ritmo da negociación colectiva foi semellante ó dos anos anteriores coa excepción de 1999 que foi algo máis lento.

Como viña acontecendo en anos anteriores, incrementouse o número total de convenios existentes, negociándose por primeira vez 43 novos convenios (1 de sector e 42 de empresa) continuando deste xeito a tendencia á fragmentación da negociación colectiva.

Décimo novena. A media ponderada do incremento salarial pactado nos 244 convenios colectivos e 53 revisións salariais negociados en 2001 en Galicia foi do 3,33%. Esta media é superior en 0,7 puntos ó IPC Galego que foi do 2,6.

Se temos en conta o incremento indicado nos convenios rexistrados en anos anteriores con vixencia económica para 2001, a media do incremento salarial é do 3,31%.

O 51,64% dos convenios negociados reducen dalgún xeito a xornada máxima legal.

Vixésima. A **sinistralidade** global aumentou en Galicia un 6,6% en relación co ano anterior sendo esta porcentaxe superior á experimentada no total de España. Polo que se refire ós accidentes en xornada de traballo o incremento foi do 6,44%.

En relación cos sectores económicos, en cifras absolutas o sector servicios é o que maior número de accidentes sofre, resaltando neste ano a diminución dun 6,04% experimentada en pesca.

Polo que se refire ás actividades económicas, a construción segue sendo a que maior número de accidentes rexistra sobresaíndo claramente sobre as demais.

Vixésimo primeira. Os **accidentes mortais** en xornada de traballo diminuíron durante o ano 2001 un 20,16% observándose este descenso en tódolos sectores económicos menos na construción que é o único no que se aprecia a subida.

Vixésimo segunda. A **sinistralidade** afecta en maior medida ós **traballadores que teñen contratos temporais** (35,24% da poboación asalariada) que sofren máis do 73% dos accidentes. Os traballadores con menos dun ano de antigüidade tanto na empresa como no posto de traballo sofren máis do 52% dos accidentes.

Vixésimo terceira. O **índice de incidencia** (relación accidentes/poboación asalariada) do total de accidentes en Galicia está máis de catorce puntos por debaixo do índice estatal, tendo só tres comunidades menor índice. No que se refire ó índice de incidencia de accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar entre as comunidades autónomas aínda téndose experimentado unha clara diminución en relación co ano anterior.

Vixésimo cuarta. En relación coa **conflictividade**, as folgas provinciais seguen decrecendo en número así como os traballadores participantes e as xornadas non traballadas. Máis afectación nestes dous últimos parámetros tiveron as folgas de ámbito autonómico.

Vixésimo quinta. Analizando os resultados dos **procesos electorais** en Galicia durante o último período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2001, a central sindical UGT, co 33,56% do total, é a que obtivo maior número de representantes dos traballadores, seguida de CCOO e CIG con 29,29% e 24,93%, respectivamente.

Vixésimo sexta. Continúa a tendencia favorable destes últimos cinco anos na proporción activos/pasivos no sistema de Seguridade Social. Nas catro provincias galegas prodúcese en 2001 un aumento significativo do número de cotizantes con respecto ó incremento de pensionistas, se ben inferior ós tres anos precedentes. Nas provincias de Lugo e Ourense, non obstante, mantense un número de pensionistas maior cos de traballadores en alta.